

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

ΙΑ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Ε΄

Συνεδρίαση 22^{ας} και 23^{ης} Απριλίου 2021

Ωρα έναρξης: 10.35 π.μ.

Αρ. 29

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(ΑΔΑΜΟΣ ΑΔΑΜΟΥ)

Καλημέρα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι! Παρακαλώ καθίστε.

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Κυρία Δημητρίου, είσαι έτοιμη;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(ΑΝΝΙΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Πάντα, κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρία Δημητρίου, υπάρχει απαρτία;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πριν να ξεκινήσω τη συνεδρία, θέλω να σας πω ότι θα είναι μακρά η συνεδρία σήμερα, θα υπάρχει μια διακοπή...

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΑΧΑΡΙΟΥ:

Εν πειράζει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όι, πειράζει, κύριε Ζαχαρίου!

Θα γίνει ένα μικρό διάλειμμα στη μία η ώρα μέχρι τις δύο και από τις δύο και μετά θα συνεχίσουμε, μέχρι να τελειώσουμε.

Θα ήθελα προ ημερησίας διατάξεως να αναφερθώ στην 24^η Απριλίου, τραγική επέτειο της γενοκτονίας των Αρμενίων από τους Νεοτούρκους, η οποία άρχισε το 1915 και στοίχισε τη ζωή σε ενάμισι εκατομμύριο ανθρώπους. Χιλιάδες άλλοι, ανεξαρτήτως ηλικίας, κακοποιήθηκαν και εξορίστηκαν από τα πάτρια εδάφη, καθώς η ανοχή της διεθνούς κοινότητας επέτρεψε στην Τουρκία να πραγματοποιήσει το φρικτό αυτό έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, η οποία εξακολουθεί μέχρι και σήμερα να διατηρεί αυτή την κυνική και προκλητική στάση απέναντι στο Διεθνές Δίκαιο και τη νομιμότητα.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων, το πρώτο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο που αναγνώρισε την αρμενική γενοκτονία, καθόρισε την 24^η Απριλίου ως Εθνική Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας του Αρμενικού Έθνους και έχει εγκρίνει σχετικά ψηφίσματα. Φέτος καταδικάζει για ακόμη μία φορά με τον πιο έντονο τρόπο το αποτρόπαιο αυτό έγκλημα και εκφράζει τη συμπαράσταση της Κύπρου προς τον λαό της Αρμενίας μέχρι την καθολική αναγνώριση της γενοκτονίας των Αρμενίων διεθνώς.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Θα ήθελα επίσης να αναφερθώ στην επέτειο της Εργατικής Πρωτομαγιάς, που συμπίπτει φέτος με το Μεγάλο Σάββατο. Η 1^η Μαΐου του 1886 αποτελεί ημερομηνία σταθμό όσον αφορά το εργατικό κίνημα και τη διεκδίκηση του οκταώρου και καλύτερων συνθηκών εργασίας όλων των εργαζομένων, καθώς και σύμβολο των αγώνων για κοινωνική δικαιοσύνη και αναγνώριση του ανθρώπινου μόχθου.

Δυστυχώς, η φετινή επέτειος της Εργατικής Πρωτομαγιάς βρίσκει μια μεγάλη μερίδα εργαζόμενων συμπατριωτών μας να πλήττεται οικονομικά, ως αποτέλεσμα της κρίσης που επέφερε η πανδημία του κορωνοϊού. Η λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας είχε δυσμενείς συνέπειες στην οικονομία και επηρέασε μεταξύ άλλων κυρίως τους κλάδους του τουρισμού και της φιλοξενίας, τις τέχνες και τον πολιτισμό, το εμπόριο, τις κατασκευές και τον αθλητισμό.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων θα συνεχίσει να καταβάλλει κάθε προσπάθεια, για να υπερασπιστεί τα δικαιώματα των εργαζομένων και να διασφαλίσει ότι τόσο οι πληγέντες εργαζόμενοι συμπατριώτες μας όσο και οι επιχειρήσεις μας θα ορθοποδήσουν ξανά.

Τιμώντας τη μνήμη των θυμάτων της γενοκτονίας των Αρμενίων, αλλά και όλων όσοι έχασαν τη ζωή τους υπερασπιζόμενοι τα δικαιώματα των εργαζομένων, σας καλώ να τηρήσουμε μονόλεπτη σιγή.

(Τήρηση μονόλεπτης σιγής)

Αιωνία τους η μνήμη!

Καλώ τώρα στο βήμα τον αντιπρόσωπο της θρησκευτικής ομάδας των Αρμενίων στη Βουλή κ. Βαρτέκ Μαχτεσιάν.

Κύριε Μαχτεσιάν, έχετε τον λόγο.

ΒΑΡΤΕΚΣ ΜΑΧΤΕΣΙΑΝ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Φέτος συμπληρώνονται εκατό έξι χρόνια από την έναρξη της πρώτης μεγάλης γενοκτονίας του εικοστού αιώνα, ενός δράματος που συντάραξε τον τότε πολιτισμένο κόσμο και ταυτόχρονα χαραχτηκε στη συλλογική μνήμη των απανταχού Αρμενίων.

Ενώ μαινόταν ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος, οι φανατισμένοι Οθωμανοί και οι Νεότουρκοι έθεσαν σε εφαρμογή το ανόσιο σχέδιό τους για αφανισμό των Αρμενίων, τους οποίους μαζί με τους ομόθρησκους Έλληνες και Ασσυρίους θεωρούσαν ως εμπόδιο στο φιλόδοξό τους όραμα για μία παντουρανική υπεραυτοκρατορία από τα Βαλκάνια μέχρι τη Σιβηρία, η οποία θα περιλάμβανε αποκλειστικά τουρκογενείς λαούς.

Τα ιστορικά γεγονότα είναι γνωστά. Είχαν προηγηθεί οι χαμικές σφαγές μεταξύ των ετών 1894 και 1896 και η σφαγή των Αδάνων το 1909, τις οποίες οι ιστορικοί θεωρούν πρόβες για την αρμενική γενοκτονία, μία επιτακτική επιδίωξη του τουρκοϊσλαμικού εθνικισμού, μετά τον ιταλοτουρκικό πόλεμο του 1912 και τους βαλκανικούς πολέμους, και μέθοδος απαλλαγής της καταρρέουσας οθωμανικής αυτοκρατορίας από τους μη μουσουλμάνους.

Μεταξύ του 1915 και του 1923, περισσότεροι από ενάμισι εκατομμύριο αθώοι Αρμένιοι σφαγιάστηκαν ή οδηγήθηκαν σε καταναγκαστικές πορείες θανάτου στην αφιλόξενη έρημο του Ντερ Ζορ, όπου μέχρι σήμερα, σκάβοντας, μπορούμε να βρούμε κόκκαλα σφαγιασθέντων Αρμενίων. Οι οκτακόσιες χιλιάδες επιζώντες της τουρκικής θηριωδίας γεύτηκαν το πικρό ποτήρι της προσφυγιάς, ενώ άλλες εκατό χιλιάδες εξισλαμίστηκαν ή υποδουλώθηκαν, οι απόγονοι των οποίων είτε αγνοούν είτε κρύβουν την πραγματική τους καταγωγή, φοβούμενοι τον στιγματισμό.

Με αγανάκτηση παρατηρώ ότι στα δεκαπέντε χρόνια που υπηρετώ ως εκπρόσωπος των Αρμενίων η Τουρκία όχι μόνο παρέμεινε σταθερός αρνητής του αιματοβαμμένου της παρελθόντος και εκφοβίζει όσους τολμούν να το επισημάνουν, αλλά επίσης καθίσταται όλο και επιθετικότερη, αλωνίζει στο Αιγαίο και στην κυπριακή ΑΟΖ, διασυνδέεται με τζιχαντιστές, κρύβεται πίσω από την ασύμμετρη απειλή της παράνομης μετανάστευσης στην Κύπρο και την υπόλοιπη Ευρώπη, έχει καταλάβει έκταση ίση με την Κύπρο στη βόρεια Συρία, κτίζει το πυρηνικό εργοστάσιο του Άκκιουγιου απέναντι από το νησί μας και τόσα άλλα.

Τελευταίο της κατόρθωμα είναι η συνεργασία με το Αζερμπαϊτζάν εναντίον της Αρμενίας στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ το φθινόπωρο του 2020. Πέρα από τις ανθρώπινες απώλειες για την Αρμενία -επτά χιλιάδες νεκροί, δέκα χιλιάδες τραυματίες και εκατό χιλιάδες πρόσφυγες- οι Τουρκοαζέροι επιδίδονται σήμερα σε μία προκλητική εκστρατεία μετονομασίας τοπωνυμίων, βεβήλωσης εκκλησιών και καταστροφής μνημείων στις περιοχές που κατέλαβαν.

Ως και κατά την περίοδο της γενοκτονίας, έτσι και σήμερα οι μεγάλες δυνάμεις περιορίζονται στην έκδοση καταδικαστικών ανακοινωθέντων που, εκτός από το να γεμίζουν τις σελίδες με μελάνι, δεν έχουν κανένα απολύτως ουσιαστικό αποτέλεσμα.

Κατά τη γενοκτονία βάφτηκαν με αίμα οι ποταμοί και οι κοιλάδες της Μικράς Ασίας, της Κιλικίας, του Πόντου και της Ανατολίας, ενώ κατά τον πρόσφατο πόλεμο βάφτηκαν με αίμα τα βουνά του ηρωικού Αρτσάχ. Μοναδική ουσιαστική στήριξη για μας είναι οι λιγοστοί διαχρονικοί μας σύμμαχοι, ανάμεσά τους η Κύπρος και η Ελλάδα, που γνωρίζουν από πρώτο χέρι τι εστί «Τουρκία».

Μέσα από τη διπλωματική διαφώτιση ευελπιστούμε ότι η καθολική αναγνώριση της αρμενικής γενοκτονίας σύντομα θα σταματήσει να υπόκειται σε συμφέροντα. Η αναγνώριση της από τριάντα δύο χώρες, αλλά και σαράντα εννέα από τις πενήντα αμερικανικές πολιτείες αποτελεί εφελκυστήρα. Ήδη η πρόσφατη ανάληψη της προεδρίας των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής από τον Τζο Μπάιντεν έχει ζωντανέψει τις ελπίδες μας ύστερα από τις τελευταίες διακηρύξεις του για το θέμα.

Μου απομένει να εκφράσω για πολλοστή φορά την ειλικρινή μου ευγνωμοσύνη στην πατρίδα μας Κύπρο, η οποία πρώτη στην Ευρώπη αναγνώρισε το 1975 απ' αυτό εδώ το βήμα την αρμενική γενοκτονία, ενώ το 2015 ποινικοποίησε την άρνησή της.

Η σύμπραξη και η αλληλεγγύη μεταξύ μας δεν εξαντλούνται στο ιστορικό παρελθόν, αλλά συνεχίζουν να υπάρχουν στους στρατηγικούς σχεδιασμούς, όπως και στην έμπρακτη και ηθική συμπαράσταση στον δίκαιό μας αγώνα κατά της τουρκικής εγκληματικότητας.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Μαχτεσιάν.

Παρακαλώ τη γραμματέα να ενημερώσει το σώμα για τις διεθνείς δραστηριότητες της Βουλής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Στις 15 Απριλίου ο κ. Στέφανος Στεφάνου, επικεφαλής της κυπριακής αντιπροσωπίας στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση της Μεσογείου, συμμετείχε σε διεθνές κοινοβουλευτικό συνέδριο, με θέμα «Παγκόσμιες προκλήσεις και απειλές συνεπεία της πανδημίας COVID-19: τρομοκρατία και βίαιος εξτρεμισμός». Το συνέδριο συνδιοργάνωσαν η Κοινοβουλευτική Συνέλευση της Μεσογείου, η Διακοινοβουλευτική Συνέλευση των Κρατών Μελών της Κοινοπολιτείας Ανεξαρτήτων Κρατών, η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης και το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας.

Σε παρέμβασή του ο κ. Στεφάνου τόνισε ότι ο αγώνας κατά της τρομοκρατίας δεν έχει καμία προοπτική επιτυχίας, αν η διεθνής κοινότητα δεν αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τα βαθύτερα αίτια που την εκτρέφουν, όπως οι παραβιάσεις του Διεθνούς Δικαίου, η ανάμειξη στις εσωτερικές υποθέσεις των κρατών, η φτώχεια και οι ανισότητες. Υπογράμμισε δε την επιτακτική ανάγκη καθολικής πρόσβασης στα εμβόλια κατά του COVID-19 και της στήριξης των φτωχότερων χωρών για αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας.

Στο ίδιο συνέδριο συμμετείχε και ο κ. Κυριάκος Χατζηγιάννης ως μέλος της κυπριακής αντιπροσωπίας στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του ΟΑΣΕ.

Σε παρέμβασή του ο κ. Χατζηγιάννης επισήμανε ότι οι μαζικές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και η όξυνση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων συνεπεία της πανδημίας εκτρέφουν την τρομοκρατία και τον βίαιο εξτρεμισμό. Υπογράμμισε δε την ανάγκη διασφάλισης ότι η διαδικασία προς την οικονομική ανάκαμψη θα είναι χωρίς αποκλεισμούς. Υπογράμμισε επίσης τη σημασία προώθησης του διαθρησκευτικού διαλόγου και του πλήρους σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στις 16 Απριλίου πραγματοποιήθηκε διαδικτυακή συζήτηση με θέμα τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 στους τομείς της εκπαίδευσης και του πολιτισμού, στην οποία συμμετείχαν οι κ. Νίκος Τορναρίτης και Κωστής Ευσταθίου. Τη συζήτηση συνδιοργάνωσαν η Βουλή των Αντιπροσώπων και η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης, με τη συμμετοχή εμπειρογνομόνων από την Κύπρο και την Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Στις εισηγήσεις τους οι κ. Τορναρίτης και Ευσταθίου αναφέρθηκαν στην εφαρμογή και λειτουργία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην Κύπρο και την προσαρμογή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στη νέα ψηφιακή εποχή, με ειδική αναφορά στις ανάγκες των μαθητών της ειδικής εκπαίδευσης. Τόνισαν επίσης την ανάγκη περαιτέρω στήριξης του πολιτισμού και των φορέων του, που πλήγηκαν καίρια συνεπεία της πανδημικής κρίσης, υπογραμμίζοντας τον καταλυτικό ρόλο του πολιτισμού και της καλλιτεχνικής δημιουργίας στη δημοκρατική διαδικασία.

Στις 19 Απριλίου ο κ. Χατζηγιάννης συμμετείχε σε διαδικτυακή συνεδρία του Προεδρείου της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του ΟΑΣΕ. Αναφερόμενος στην επικείμενη άτυπη πενταμερή διάσκεψη για την Κύπρο, ο κ. Χατζηγιάννης στηλίτευσε τις διχοτομικές θέσεις που προβάλλει η τουρκική πλευρά και τις κλιμακούμενες τουρκικές προκλήσεις, με ειδικότερη αναφορά στο θέμα της Αμμοχώστου. Εξέφρασε δε την ελπίδα όπως καταστεί δυνατή η επανέναρξη ουσιαστικών συνομιλιών στη βάση του συμφωνημένου πλαισίου

του γενικού γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών προς επίτευξη δίκαιης και βιώσιμης λύσης, σύμφωνα με το Διεθνές και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο και τα σχετικά ψηφίσματα του ΟΗΕ.

Οι βουλευτές κ. Νίκος Τορναρίτης, Γιώργος Λουκαΐδης, Χριστιάνα Ερωτοκρίτου και Κωστής Ευσταθίου συμμετείχαν στις εργασίες του 2^{ου} Μέρους της Συνόδου 2021 της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Ο κ. Λουκαΐδης ορίστηκε συνεισηγητής για το θέμα της τήρησης των υποχρεώσεων και δεσμεύσεων της Μάλτας έναντι του Συμβουλίου της Ευρώπης. Στην ολομέλεια ο κ. Λουκαΐδης μίλησε εκ μέρους της Ομάδας της Ενωμένης Ευρωπαϊκής Αριστεράς για το όραμα της Συνέλευσης όσον αφορά τις στρατηγικές προτεραιότητες του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και για την καταπολέμηση της φορολογικής αδικίας.

Ο κ. Ευσταθίου εξελέγη για δεύτερη συνεχή θητεία εισηγητής εκ μέρους της Επιτροπής Νομικών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για το θέμα της εκτέλεσης των αποφάσεων του ΕΔΑΔ. Επίσης, ο κ. Ευσταθίου μίλησε ενώπιον της ολομέλειας της Συνέλευσης για το θέμα των διακρίσεων σε βάρος ατόμων που αντιμετωπίζουν χρόνιες παθήσεις. Τόνισε την ανάγκη προστασίας των ανθρώπων αυτών από παντός είδους διακρίσεις, ιδιαίτερα συνεπεία της πανδημίας.

Την 21^η Απριλίου η κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά, μέλος της κυπριακής αντιπροσωπίας στη Διακοινοβουλευτική Ένωση και μέλος του Προεδρείου του Φόρουμ των Γυναικών Βουλευτών του Οργανισμού, συμμετείχε σε διαδικτυακή συνάντηση με θέμα «Φυλετικά Ευαίσθητοποιημένα Κοινοβούλια και Μεταρρυθμίσεις που Ανταποκρίνονται στο Φύλο». Επρόκειτο για την τελευταία από σειρά τριών συναντήσεων που συνδιοργάνωσαν η Διακοινοβουλευτική Ένωση και η UN Women, στα πλαίσια του «Διακοινοβουλευτικού Διαλόγου για την Ανάκαμψη που Ανταποκρίνεται στο Φύλο Μετά τον COVID-19».

Σε παρέμβασή της η κ. Κουκουμά επισήμανε την ανάγκη όπως ο παράγοντας «φύλο» συμπεριληφθεί στα μέτρα που λαμβάνονται για αντιμετώπιση της πανδημικής κρίσης και για ανάκαμψη. Αναφέρθηκε δε στο έργο που επιτέλεσε η Βουλή των Αντιπροσώπων στον συγκεκριμένο τομέα κατά τη διάρκεια της πανδημίας, περιλαμβανομένης της ποινικοποίησης του σεξισμού και του εκσυγχρονισμού της νομοθεσίας για τον βιασμό.

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Δημητρίου.

Μπορώ να έχω για λίγο την προσοχή σας, παρακαλώ;

Θέλω πρώτα πρώτα να σας πω ένα τεράστιο «ευχαριστώ» από καρδιάς! Αυτό θέλω να είναι ο επίλογος της πολύχρονης παρουσίας μου στα έδρανα της Βουλής των Αντιπροσώπων του λαού. Ένα τεράστιο ευχαριστώ στους πολίτες, σε εσάς που με τιμήσατε και με εμπιστευτήκατε με την ψήφο σας, με επιστέγασμα να με ανεβάσετε στον ύψιστο θώκο του δημοκρατικού πολιτεύματος, αυτόν του Προέδρου της Βουλής, χωρίς καν να περάσει ποτέ απ' το μυαλό μου, να το επιδιώξω ή να παλέψω να το κατακτήσω.

Το μόνο για το οποίο πάλευα στη ζωή μου ήταν και είναι να είμαι δίπλα στον άνθρωπο, με οποιοδήποτε τίμημα και προσωπικό κόστος. Αυτός ήταν και ο μόνος τρόπος με τον οποίο ήξερα να ασκώ την ιατρική και την πολιτική τόσα χρόνια. Και μπορώ να έχω πια την πεποίθηση, σνηθίζω μάλιστα να το λέω και να το εκφράζω πολύ συχνά, ότι ο κόσμος σου επιστρέφει απλόχερα το εκατονταπλάσιο ό,τι του έδωσες.

Με αναδείξατε στην προεδρία του σώματος σε μια δύσκολη στιγμή και -όπως είχα υποσχεθεί από αυτό εδώ το βήμα- ρίχτηκα μαζί σας στη δουλειά, για να ανεβάσουμε το κύρος της Βουλής, διεκδικώντας ξανά την εμπιστοσύνη του λαού. Αυτό έβαλα ως προσωπικό στόχο και γι' αυτό πάλεψα. Να τιμήσω τον θεσμό και να ανταποκριθώ επάξια στο αξίωμα αυτό. Εάν τα κατάφερα ή όχι, θα με κρίνετε εσείς και φυσικά ο λαός!

Στο σύντομο αυτό διάστημα καταφέραμε μαζί να τροχοδρομήσουμε σημαντικά νομοσχέδια και κάποια από αυτά να ολοκληρωθούν και να φτάσουν στην τελική ψήφισή τους. Δε θα αρχίσω να απαριθμώ το έργο που επιτελέσαμε. Θεωρώ εξάλλου ότι πιο σημαντικό είναι να αναλογιστούμε τα όσα δεν καταφέραμε και προς αυτή την κατεύθυνση να συνεχίσετε να εργάζεστε. Με γνώμονα τον άνθρωπο! Τον πολίτη που μας τιμά με την ψήφο του. Αυτό να υπερτερεί πάντα στη ζυγαριά έναντι των μικροπολιτικών συμφερόντων.

Ήταν φορές που κάναμε ένα βήμα μπροστά και δυο πίσω... Συμβαίνει κάποτε στις «παρενέργειες» της δημοκρατίας και αυτό. Λάθη γίνονται αναπόφευκτα, παραλείψεις επίσης. Στην τελική όμως μεγαλύτερη αξία έχει να μπορείς να σταθείς με καθαρό βλέμμα μπροστά στον λαό και ειδικά στους νέους ανθρώπους που είναι και οι πιο αυστηροί κριτές και να έχεις την αξιοπρέπεια να ζητήσεις συγγνώμη. Συγγνώμη λοιπόν γι' αυτά που δεν κατάφερα, αληθινά όμως προσπάθησα! Και φεύγω ήσυχος γι' αυτό!

Σας ευχαριστώ όλους, που ήσασταν δίπλα μου σε αυτή την προσπάθεια, τον καθένα σας ξεχωριστά, τον κάθε βουλευτή, το κάθε κόμμα, το κόμμα από το οποίο προέρχομαι, το ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, που με ανέδειξε και με στήριξε σε όλη την κοινοβουλευτική μου πορεία. Τον κάθε υπάλληλο της Βουλής που δούλεψε ακούραστα, τη διεύθυνση, τους συνεργάτες του γραφείου μου, που σκέφτονταν για μένα πριν από μένα. Τα

άτομα της ασφάλειάς μου, που δε με αφήνουν λεπτό απ' τα μάτια τους, όσες φορές κι εάν τους επαναλαμβάνω ότι είναι υπερβολικοί! Θέλω ακόμη να απολογηθώ και για τις φορές που δεν μπόρεσα να χαλιναγωγήσω τον αυθορμητισμό μου και τον πηγαίο μου χαρακτήρα, με αποτέλεσμα να ανεβαίνουν οι τόνοι. Αυτός είμαι όμως! Ο γιατρός που ήμουν πάντα και δεν μπορώ να προσποιηθώ!

Έτσι θέλω να αποτυπωθώ και στη συνειδήσή σας: Ως ο γιατρός που πέρασε απ' την πολιτική και προσπάθησε να είναι πλάι στον άνθρωπο.

Κλείνοντας, επιτρέψτε μου -τους το οφείλω άλλωστε- να τους ευχαριστήσω για την υπομονή που έδειξαν όλα αυτά τα χρόνια, για τη στήριξη που μου πρόσφεραν, αλλά και να τους ζητήσω να με συγχωρέσουν, που ήμουν απών στις πιο σημαντικές τους στιγμές... Η σύζυγός μου και τα παιδιά μας.

Και, για να μην εξελιχθεί η στιγμή σε τελετή των Όσκαρ, κλείνω εδώ. Και εύχομαι καλή επιτυχία, αλλά και ποιότητα στον προεκλογικό σας αγώνα!

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

Θέλω να δώσω τον λόγο και σε συναδέλφους οι οποίοι δε θα επαναδιεκδικήσουν εκλογή στο βουλευτικό αξίωμα και θα ήθελαν να πουν δυο λόγια.

Υπάρχουν συνάδελφοι που θέλουν να πουν δυο λόγια;

Ο κ. Λιλλήκας.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ζαχαρία Κουλία)

Έθθα αναγάγουμε την πλατφόρμα σε προεκλογική, κύριε Κουλία. Τζιένοι που αποχωρούν και δε θα επαναδιεκδικήσουν έδρα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ:

Φίλε Πρόεδρε,

Φίλες και φίλοι συνάδελφοι,

Είναι όντως πολύ μεγάλο προνόμιο και ιδιαίτερη τιμή οι πολίτες να σε εμπιστεύονται και να σε εκλέγουν στο αξίωμα του βουλευτή, δηλαδή στο αξίωμα του αντιπροσώπου τους στο νομοθετικό σώμα. Και είχα τη χαρά, αλλά και την ιδιαίτερη τιμή να με εμπιστευτούν και να με εκλέξουν για τρεις θητείες στο κοινοβούλιό μας. Γι' αυτό και τους ευχαριστώ.

Θέλω να πιστεύω ότι στις δυόμισι θητείες, διότι τη δεύτερη δεν την είχα ολοκληρώσει, έδωσα τον καλύτερό μου εαυτό, για να ανταποκριθώ στις δεσμεύσεις που ανέλαβα σε αυτό που μπορούμε να αποκαλέσουμε «πολιτικό συμβόλαιο» που είχαμε συνάψει.

Στο κοινοβούλιο έμαθα πολλά, ιδιαίτερα θα έλεγα τη δεκαετία -στην πρώτη μου θητεία- του '90, από τους παλαιότερους βουλευτές. Από τη σοφία που κουβαλούσαν και την οποία θα βρείτε στα πρακτικά και των επιτροπών και της ολομέλειας. Μια σοφία που δεν είχε να κάνει τόσο με τις σπουδές τους όσο με την αντίληψη που είχαν για τη ζωή, για την κοινωνία και για τον άνθρωπο. Και θέλω να τους ευχαριστήσω.

Θέλω να πιστεύω ότι πρόσφερα, έστω και λίγα. Σίγουρα, έκανα λάθη. Δεν πιστεύω στο αλάθητο κανενός και πολύ περισσότερο στο αλάθητο του εαυτού μου. Λάθη όμως ηθελημένα, με σκοπιμότητες, δε διέπραξα. Ήμουν, ακόμα και αν είχα λάθος στις θέσεις μου, πάντα ειλικρινής και οι θέσεις μου εξέφραζαν αυτό που ειλικρινά πίστευα.

Μετά από τρεις θητείες, δε θα κάνω τον απολογισμό, όπως είπε και ο φίλος ο Πρόεδρος, αλλά φεύγω χαρούμενος, γιατί τουλάχιστον μια νομοθεσία που ήταν προϊόν μου, αυτή της ειδικής εκπαίδευσης, έδωσε τη δυνατότητα στα παιδιά με ειδικές ανάγκες να είναι στα σχολεία και να αποκτήσουν ευκαιρίες για μια καλύτερη ζωή.

Να μου επιτρέψουν οι νεαρότεροι συνάδελφοι και αυτοί οι συνάδελφοι που θα συνεχίσουν στον πολιτικό στίβο να τους δώσω μια συμβουλή από έναν, ας τον πούμε, αποχωρόντα πλέον από την πολιτική, έναν παλαίμαχο της πολιτικής, γιατί θα συνεχίσουν να αγωνίζονται στον πολιτικό στίβο σε πάρα πάρα πολύ δύσκολες και αντίξοες συνθήκες. Και δεν αναφέρομαι στα οικονομικά και μεγάλα κοινωνικά προβλήματα ή στην τραγική θέση που βρίσκεται η εθνική μας υπόθεση. Αναφέρομαι στο γεγονός ότι έχει απαξιωθεί πλήρως η πολιτική, οι πολιτικοί, τα κόμματα, οι θεσμοί και αυτό είναι ένα τεράστιο έργο που θα πρέπει και καλείστε να σηκώσετε στους ώμους σας.

Δεν υπάρχει και δεν μπορεί να υπάρχει ούτε δημοκρατία ούτε και κράτος δικαίου, εάν οι πολίτες δεν εμπιστευτούν ξανά τη Βουλή. Εάν οι πολίτες δεν εμπλακούν στην πολιτική. Και αυτό είναι που καλείστε να αναλάβετε και είναι ένα βαρύ φορτίο. Η εμπιστοσύνη των πολιτών δε θα αποκατασταθεί και δε θα επανέλθει ούτε με συγκρούσεις ούτε με αντιπαραθέσεις ούτε με την προβολή των επιχειρημάτων μας, για να καταδείξουμε

το λάθος του αντιπάλου μας. Είναι κατανοητό ότι σε προεκλογικές περιόδους δίνεται μάχη από τα κόμματα και τους υποψηφίους και για να εκλεγούν και για να κερδίσουν περισσότερες έδρες στη Βουλή, για να υλοποιήσουν το πρόγραμμά τους. Κατανοητό! Αλλά οι νίκες και οι ήττες, πιστέψτε με, μετά από τριάντα και πλέον χρόνια στην πολιτική, στην πρώτη γραμμή, έρχονται και παρέρχονται. Εκείνο που μένει είναι η πολιτική κουλτούρα που δημιουργούμε μέσα στην κοινωνία με τη δική μας συμπεριφορά, με τον δικό μας τρόπο με τον οποίο διεξάγουμε τον πολιτικό διάλογο. Και αυτή η κουλτούρα θα επηρεάζει τις επόμενες γενιές.

Έχω την πεποίθηση ότι η αξιοπιστία της πολιτικής, των πολιτικών, των θεσμών θα αποκατασταθεί με το ήθος. Με την εντιμότητα που πρέπει να επιδεικνύουμε όλοι και με την ειλικρίνεια με την οποία πρέπει να συμπεριφερόμαστε. Με μια διαφορετική κουλτούρα την οποία εσείς θα πρέπει να δημιουργήσετε, η οποία θα πρέπει, κατά την άποψή μου, -και αυτό βγαίνει από την εμπειρία μου- να στηρίζεται πάνω στην αναγνώριση ότι και στο αντίπαλο στρατόπεδο, στους αντιπάλους μας, υπάρχει στα επιχειρήματά τους μια δόση αλήθειας και ότι δεν κατέχουμε εμείς την απόλυτη αλήθεια. Θα αποκατασταθεί η αξιοπιστία με τον σεβασμό προς την κοινωνία, προς τους πολίτες, αλλά και με τον σεβασμό της αξιοπρέπειας των αντιπάλων μας, ιδιαίτερα σε τεταμένες εποχές και σε στιγμές αντιπαράθεσης.

Μεγάλο μέρος, αγαπητοί συνάδελφοι, αυτού που απολαμβάνουμε σήμερα, είτε είναι πνευματικός πλούτος είτε είναι υλικός πλούτος, το οφείλουμε στις προηγούμενες γενιές. Απολαμβάνουμε ένα μέρος του πλούτου της ανθρωπότητας, της κοινωνίας μας, που το δημιούργησαν πολλές γενιές πριν από εμάς και αυτό δημιουργεί ένα κοινωνικό χρέος. Αν δεν μπορούμε να αποπληρώσουμε σε αυτές τις πολλές προηγούμενες γενιές αυτό το χρέος, μπορούμε να το αποπληρώσουμε στις επόμενες, στις μελλοντικές γενιές, σ' αυτούς τελικά χρωστάμε!

Ας είναι λοιπόν αυτό ένα στοίχημα για όλους μας, ιδιαίτερα για σας, να τους κληροδοτήσουμε μια καλύτερη κοινωνία, ένα καλύτερο κράτος απ' αυτό που εμείς κληρονομήσαμε και υπηρετήσαμε. Αυτό είναι το κοινωνικό μας χρέος και είμαι σίγουρος ότι, αν το θελήσετε, αυτό το κοινωνικό χρέος μπορείτε να το κάνετε κοινό τόπο συνάντησης και συναντίληψης, για να μπορέσετε και να μπορέσει και η κοινωνία να δει να αναστηλώνονται οι αρχές και οι αξίες στον τόπο μας, αλλά και να γίνουν οι απαραίτητες μεταρρυθμίσεις, οι οποίες θα φέρουν τη χώρα μας εκεί που της αξίζει.

Κλείνοντας, θέλω να σας ευχαριστήσω όλους, να ευχαριστήσω τους συνεργάτες μου, τους λειτουργούς της Βουλής και να πω ότι προσπάθησα συνειδητά να μη θίξω ποτέ την αξιοπρέπεια κανενός σε μια αντιπαράθεση ή στη συνεργασία μας. Αν όμως, με οποιοδήποτε τρόπο, με τη συμπεριφορά μου ή τα λόγια μου, έθιξα την αξιοπρέπεια του οποιοδήποτε όλα αυτά τα χρόνια, απολογούμαι.

Καλή συνέχεια!

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Λιλλήκα.

Κάποιος που θέλει να πει κάτι άλλο;

Γιώργο, θέλεις να μιλήσεις κι εσύ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Ζαχαρίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ζαχαρίου και ο κ. Περδίκης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κώστας Κωνσταντίνου, ο κ. Γεωργίου... Συγγνώμη. Ο κ. Φακοντής, απολογούμαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, ναι, βεβαίως.

Λοιπόν. Ορίστε, κύριε Περδίκη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Η κ. Κουκουμά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με συγχωρείτε για αυτό, αλλά πρέπει να δώσω τον λόγο στους συναδέλφους που αποχωρούν. Πρέπει να δείξετε λίγη υπομονή.

(Μη ευκρινή σχόλια από την κ. Χριστιάνα Ερωτοκρίτου)

Χριστιάνα μου, εσύ δεν αποχωρείς.

(Αστειευόμενος)

Είδες, κύριε Παπαδόπουλε; Έβκαλα τζιαι αποτέλεσμα 'πού πριν!

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Νικόλα Παπαδόπουλο)

Όι, μεν φοάστε τζιαι εννά μείνετε δαμαί ως τα μεσάνυχτα σήμερα, γι' αυτό προετοιμαστείτε!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Ακολουθούμε ένα έθιμο, κύριε Πρόεδρε, τζιαι εγώ δεν είμαι συνηθισμένος με τα ειωθότα, αλλά συγκινήθηκα από τη δική σας ομιλία τζιαι έτσι νομίζω ότι είμαστε υποχρεωμένοι. Εβάλατε ψηλά τον πήχη.

Τζιαι πρώτον τζιαι κύριον θέλω να εκφράσω πραγματικά τις ευχαριστίες και την τιμή που συνεργάστηκα μαζί σας τόσα χρόνια και που σας είχα όχι μόνο συνεργάτη, αλλά και φίλο, γιατρέ.

Κύριε Πρόεδρε, συνηθίζεται, όταν ένας βουλευτής αποχωρεί οικειοθελώς από τη Βουλή, να του δίνεται η ευκαιρία να απευθύνει έναν αποχαιρετισμό στην τελευταία συνεδρίαση, με τη λήξη της κοινοβουλευτικής περιόδου. Να μου επιτρέψετε να εκφράσω πρώτα απ' όλα ένα μεγάλο «ευχαριστώ» στους άδρατους ανθρώπους, αυτούς που μας υποστηρίζουν στην καθημερινή μας εργασία -τις καθαρίστριες, τους κλητήρες, τους φύλακες, τις πρακτικογράφους και τους λοιπούς αφανείς λειτουργούς της Βουλής, αλλά και του Συνεδριακού Κέντρου που μας φιλοξενεί τον τελευταίο χρόνο. Αυτούς τους ανθρώπους που μπορεί να μην ξέρουμε το ονοματεπώνυμό τους, αλλά χωρίς αυτούς δε θα μπορούσαμε να λειτουργήσουμε.

Στη συνέχεια θέλω να ευχαριστήσω τους γραμματείς των κοινοβουλευτικών επιτροπών, με τους οποίους συνεργαστήκαμε σε καθημερινή βάση. Θέλω να ευχαριστήσω τους λειτουργούς των μέσων ενημέρωσης, που - στον όποιο βαθμό τούς ήταν δυνατόν- έδωσαν προβολή στο κοινοβουλευτικό μου έργο αυτά τα είκοσι δύσκολα χρόνια.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω τους κοινοβουλευτικούς συνεργάτες του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, που άντεξαν στις υψηλές απαιτήσεις μου και τον εργασιομανή μου χαρακτήρα. Εννοείται ότι οι πιο πάνω αναφερόμενες ευχαριστίες απευθύνονται και σε όσους ή όσες δεν είναι πλέον μαζί μας για τον οποιοδήποτε λόγο.

Κύριε Πρόεδρε, τα είκοσι χρόνια που έζησα στα έδρανα της Βουλής δεν ήταν εύκολα χρόνια. Δεν ήταν χρόνια ευτυχισμένα. Ας μην ξεχνούμε ότι σε αυτά τα είκοσι χρόνια χτυπήθηκε αυτή η χώρα, αυτός ο λαός, από μεγάλες τραγωδίες, για τις οποίες ως μέρος του πολιτικού συστήματος δεν είμαστε άμοιροι ευθυνών.

Έζησα ανάμεσα σε άλλα την καταστροφή του χρηματιστηρίου, την αποτυχία του Σχεδίου Ανάν, την τραγωδία της «Ηλιος» και την καταστροφή στο Μαρί, την κατάρρευση των τραπεζών, το κούρεμα των καταθέσεων και την κρίση των αξιογράφων, τις εκποιώσεις, το ξεπούλημα του Συνεργατισμού και τη διάλυση ημικρατικών οργανισμών, όπως των Κυπριακών Αερογραμμών, και τέλος την πανδημία του COVID-19.

Δε θα πω ψέματα, δε θα υποκριθώ! Το απέφυγα τόσα χρόνια, θα το αποφύγω και σήμερα. Αληθινά, δε θέλω να χαϊδέψω τα αφτιά κανενός με σοκολατένια λόγια. Προσωπικά, φεύγω από τη Βουλή οικειοθελώς, πλήρης από εμπειρίες και γνώσεις, αλλά και φορτωμένος πίκρες και πληγές σαν αυτές του Οδυσσέα, σαν έφτασε στην Ιθάκη, αφού αντιμετώπισε τους Λαιστρυγόνες, τους Κύκλωπες και τον θυμωμένο Ποσειδώνα.

Για πολλούς ήμουν το «μαύρο πρόβατο», ο «ενοχλητικός», ο «πεισματάρης», ο «ακτιβιστής», ο «λαϊκιστής», ο «whistleblower». Ο «ξένος», ο «παρίας», ο «ανεπιθύμητος», ο «από άλλο ανέκδοτο». Δεν μπορώ να ξεχάσω τις ύβρεις, τις απειλές, τους προπηλακισμούς, τις σπιουνιές, τη συκοφαντία, την απαξίωση... Με άλλα λόγια το bullying που έχω βιώσει σε αυτό τον χώρο.

Ευχαριστώ όμως τους χιλιάδες απλούς ανθρώπους που με στήριξαν όλα αυτά τα χρόνια με την ψήφο τους και με τη συμπαράστασή τους και με βοήθησαν να αντέξω σε αυτό το τοξικό περιβάλλον. Μπορεί με τη σειρά μου να αδίκησα ανθρώπους. Να πλήγωσα και να έχω εκνευρίσει πολλούς. Ελπίζω να με συγχωρέσουν, όπως ελπίζω να τους συγχωρέσω και εγώ. Σε όλους αυτούς, δίκαιους και άδικους, αφιερώνω ως επιμύθιο, αλλά και ως κληρονομιά για τα μέλη της νέας Βουλής ένα απόσπασμα από το ποίημα του Βάσου Λυσσαρίδη «Απολογισμός».

«Πολύ την καθυστέρησα την καταμέτρηση.

Γιόμισα τη ζωή με “να” και “πρέπει”.

Όσο που έμαθα να περπατώ και τελείωσε ο δρόμος.

Καμπύλες που δε χαίδεψα, χαράδρες που δεν είδα.

Τώρα ρωτάω γιατί να είχα τα “γιατί”;

Και τα στερνά “γιατί” σαράκι για όσα ανέγγιχτα

προτίμησα να αφήσω.

Ποια να 'ναι η κατάρα που με δέρνει;

Μονάρχος μου αλυσόδεσα τ' αχνάρια μου στον βράχο.

Άλλοι δεν έκτισαν τα τείχη ολόγουρά μου.

Και πίκρα, πίκρα ολόπικρη- πικρή ανοιχτή πληγή.

Τα ονειράτά μου ξόφλησαν

κι απόμεινε η ανάμνηση πικρόπικρη, φτηνή, στεγνή.

Δεν ξέρω αν σκόρπισα πικρίες, δε με δέρνουν.

Τα ανέγγιχτα με τυραννούν. [...]

Πολύ την καθυστέρησα την καταμέτρηση.

Μου φαίνεται πως τώρα ξέχασα και να μετρώ. [...]

Κάλλιο, παιδί μου, να πορεύεσαι με πίκρα, την πίκρα ενός οράματος που ξέφυγε,

παρά τη γλύκα μιας ανώφελης φυγής».

Σας ευχαριστώ πολύ. Συγγνώμη ειλικρινά για όση τλαιπωρία σας έχω προκαλέσει. Ελπίζω οι νέοι βουλευτές του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών να σας προκαλέσουν ακόμα περισσότερη!

Γεια σας! Καλή επιτυχία στους υποψηφίους!

(Χειροκροτήματα)

ZACHARIAΣ ZACHARIOY:

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι συνάδελφοι,

Εγώ θα 'μαι πιο απλός, δίχως ποιήματα, εκφράζοντας απλά τον Ζαχαρία. Θέλω να σας μιλήσω με ανάμεικτα αισθήματα, διότι, όταν φεύγεις από έναν χώρο που αγαπάς -και εμένα πραγματικά είναι η επίσημή μου αγαπημένη η πολιτική και η κεντρική πολιτική σκηνή που είναι το κοινοβούλιο- είναι λογικό να στεναχωριέσαι. Αλλά επιστρέφεις πίσω στην αιώνια αγαπημένη, που είναι η οικογένειά σου, η οποία πραγματικά σε έχει στερηθεί.

Όλα αυτά τα χρόνια για μένα ήταν η Βουλή ένα απέραντο πανεπιστήμιο, ο ναός της δημοκρατίας, που πρέπει να διαφυλαχτεί και από εξωτερικές βουλές, αλλά και από λάθη δικά μας. Χρειάζεται σίγουρα αναβάθμιση και στην εικόνα των πολιτών. Είναι αυτό που μας έμαθε το τι γίνεται στην κοινωνία, όλα τα προβλήματα που μας απασχολούν, πώς κυλά η ζωή και πώς τη διαμορφώνουμε μέσα από νόμους. Η πολιτική μάς έμαθε να αγαπούμε τον άνθρωπο, να νιώθουμε τον πόνο του, να προσπαθούμε να τον στηρίξουμε.

Σ' αυτή την προσπάθεια -τουλάχιστον την προσωπική τη δική μου, αλλά, νομίζω, και όλων μας- είχαμε αρκετούς συμπολίτες μας που πορεύτηκαν μαζί μας, του δικού μας κόμματος και κάποτε άλλων κομμάτων, που μας στήριξαν και μας βοήθησαν. Θέλω θερμά να ευχαριστήσω όλο αυτό τον κόσμο, τον κόσμο που μας άκουσε και ας μη μας ψήφισε, αλλά πρωτίστως θέλω να ευχαριστήσω την οικογένειά μας για τη στήριξη, την κοινοβουλευτική μου συνεργάτιδα που την είχα για δεκαπέντε χρόνια την ίδια και είμαι ευγνώμονας για τη συμπαράστασή της, το κόμμα μου που μου 'δωσε την ευκαιρία να είμαι υποψήφιος και όλους τους συναδέλφους ασχέτως πολιτικών κομμάτων για τη συνεργασία.

Οι οποιοσδήποτε διαφορές είναι στα πλαίσια της δημοκρατίας και πρέπει πάντοτε στο μέρος του μυαλού μας, στη σοφή τη σκέψη να σκεφτόμαστε ότι του καθενός η τοποθέτηση έχει στόχο το καλό του τόπου του με τον δικό του τρόπο. Αν το κατανοούμε αυτό το πράγμα, θα μπορούμε να δεχτούμε όλες τις απόψεις και μέσα από τη σύγκρουση και την τριβή των απόψεων να βγάλουμε το καλύτερο για τον τόπο μας.

Θέλω ιδιαίτερα να ευχαριστήσω όλους τους βουλευτές της Λάρνακας όλα αυτά τα χρόνια για τη στενή συνεργασία που είχαμε για τα τοπικά μας προβλήματα, ασχέτως πολιτικών χρωμάτων. Κριτής για όλους μας είναι ο λαός. Σημασία είναι να μπορείς να κοιτάξεις ευθεία, να πεις «έκαμα ό,τι μπορούσα να κάμω, πρόσφερα ό,τι μπορούσα να προσφέρω» και να εκφράσεις ένα μεγάλο ευχαριστώ για την όλη συμπαράσταση και ένα συγγνώμη για τυχόν λάθη που έχεις κάμει.

Θέλω τελειώνοντας, δίχως να μπω σε θέματα Βουλής, επιτροπών και τέτοια πράγματα, να πω απλώς το εξής: Παραμένω ενεργός πολίτης και ενεργό στέλεχος του Δημοκρατικού Συναγερμού, το οποίο είναι το δεύτερό μου σπίτι έξω από την οικογένειά μου.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Ζαχαρίου.

Τον λόγο έχει ο κ. Φακοντής.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Φίλε Αδάμο,

Αγαπητές συναδέλφισσες και συνάδελφοι,

Η σημερινή συνεδρία της ολομέλειας της Βουλής είναι για μένα η τελευταία στα κοινοβουλευτικά έδρανα. Δεν επαναδιεκδικώ εκλογή. Αποχωρώ από τη Βουλή μετά από δεκαπέντε συνεχή και παραγωγικά χρόνια με ανάμεικτα αισθήματα.

Ήταν για μένα μια ξεχωριστή, γεμάτη από κάθε άποψη διαδρομή με τα κάτω και τα πάνω της, με καλές και με κακές στιγμές, με λάθη και με παραλείψεις. Κανείς δεν είναι τέλειος. Θέλω να πιστεύω ότι έβαλα και εγώ το δικό μου χαλί στην προσπάθεια για ένα καλύτερο αύριο, για τους πολίτες μας, για τον τόπο μας. Ήταν μια διαδρομή που μου πρόσφερε σπουδαία εμπειρία, γνώσεις και εφόδια, που θα κουβαλώ στα επόμενα χρόνια της ζωής μου. Κρατώ επίσης τη ζέση και την αγάπη που με περιέβαλε ο κόσμος όλα αυτά τα χρόνια.

Κλείνει λοιπόν σήμερα για μένα ένας μεγάλος κύκλος στη ζωή μου. Ένας νέος ξεκινά. Παραμένω ενεργός και μάχιμος. Θα συνεχίσω να αγωνίζομαι από άλλο ένα μετερίζι για το καλό του απλού ανθρώπου, της κοινωνίας και της πατρίδας μας.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ απευθύνω στην ηγεσία του κόμματός μου, του ΑΚΕΛ, που με εμπιστεύτηκε να περιληφθώ στα ψηφοδέλτιά του, καθώς και στους ψηφοφόρους του ΑΚΕΛ της επαρχίας μου που με τίμησαν με την ψήφο τους σε τρεις διαδοχικές εκλογικές αναμετρήσεις και με εξέλεξαν βουλευτή της εκλογικής περιφέρειας Πάφου. Πιστεύω ταπεινά ότι τίμησα με τη δουλειά και τη δράση μου την εμπιστοσύνη τους.

Ευχαριστίες θέλω να απευθύνω και σε όλους τους βουλευτές των τελευταίων δεκαπέντε χρόνων για τη συνεργασία τους και ιδιαίτερα στα μέλη των επιτροπών που διετέλεσα πρόεδρος ή και μέλος. Ιδιαίτερα θερμές ευχαριστίες στην ηγεσία του ΑΚΕΛ, στον γενικό γραμματέα του κόμματος, στον κοινοβουλευτικό εκπρόσωπο, στα μέλη συναδέλφους, συντρόφους, βουλευτές της κοινοβουλευτικής μου ομάδας και στη γραμματέα της κοινοβουλευτικής μας ομάδας για την άψογη συνεργασία και της αμέριστης στήριξης που έτυχα όλα αυτά τα χρόνια.

Επίσης ιδιαίτερες ευχαριστίες και στους βουλευτές της επαρχίας Πάφου των τελευταίων δεκαπέντε ετών για την προσπάθεια που κάναμε να κτίσουμε μια καλύτερη Πάφο. Για μας τα προβλήματα της επαρχίας δεν είχαν χρώμα. Μαζί προσπαθήσαμε να κάνουμε το καλύτερο. Εύχομαι ότι το ίδιο θα συνεχίσει και για τα επόμενα χρόνια.

Ευχαριστίες επίσης στους λειτουργούς και σε όλο το προσωπικό της Βουλής και ιδιαίτερα στις γραμματείες των επιτροπών που διετέλεσα πρόεδρος. Ξεχωριστές επίσης ευχαριστίες και στους λειτουργούς των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Ευχαριστίες απευθύνω και στη συνεργάτιδά μου για την επαγγελματική της δουλειά, την αμέριστη στήριξη και την άψογη συνεργασία μας όλα αυτά τα χρόνια.

Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ από τα βάθη της καρδιάς μου στην οικογένειά μου, στη γυναίκα μου και στα παιδιά μου, για την κατανόηση που επέδειξαν για τις αμέτρητες ώρες που απουσίαζα από κοντά τους και για την αμέριστη στήριξη και αγάπη που με περιέβαλαν.

Κλείνοντας, εύχομαι σε όλους σας δύναμη, καλές επιτυχίες σε όσους επαναδιεκδικούν και ένα παραγωγικό έργο στη νέα Βουλή.

Ευχαριστώ, καλό Πάσχα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Φακοντή.

Ο κ. Κωνσταντίνου του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Φίλε Πρόεδρε της Βουλής Αδάμο Αδάμου,

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,

Όλα έχουν ένα τέλος και αυτό το τέλος, όταν είναι μέσα από μια συνειδητοποιημένη απόφαση, έχει ακριβώς εκείνο το στίγμα που δίνει το εχέγγυο ότι, ναι, ο καθένας αποφασίζει τη συγκεκριμένη ώρα και στιγμή να πάρει τις δικές του αποφάσεις. Και είναι με ανάμεικτα αισθήματα που σήμερα είμαι ενώπιον όλων σας, γιατί

έχω πάρει και τις δικές μου αποφάσεις.

Μετά από είκοσι επταμύρια χρόνια παρουσίας στο κοινοβούλιο, στην κυπριακή Βουλή, που είναι τα μισά χρόνια της ζωής μου, και αφού προηγουμένα, στα είκοσι έξι μου χρόνια, είχα εκλεγεί δημοτικός σύμβουλος και υπηρέτησα τον δήμο Πάφου και τους δημότες της Πάφου, έχω πάρει τις δικές μου αποφάσεις και είναι η ώρα μέσα από έναν απολογισμό, ο οποίος κρίνεται και θα κριθεί και από τους πολίτες... Έχουμε ακριβώς σήμερα εδώ και με την παρουσία όλων σας, αλλά και με τους αγαπητούς συναδέλφους οι οποίοι έχουμε πάρει τις αποφάσεις μας να μην επαναδιεκδικήσουμε να κάνουμε τον δικό μας απολογισμό. Και κάνω τον δικό μου απολογισμό μέσα από μια πορεία η οποία πέρασε από πολλές και διαδικασίες, αλλά και διελκυστίνδες, μέσα από αντιπαραθέσεις, μέσα από διάφορες καταστάσεις οι οποίες σιγμάτισαν τον τόπο, γιατί μου δόθηκε η ευκαιρία να γνωρίσω ιερά τέρατα της πολιτικής όλο αυτό το χρονικό διάστημα από όλους τους πολιτικούς και κομματικούς χώρους.

Ζήσαμε και τις αντιπαραθέσεις, αλλά και τις καλές στιγμές, αυτές που συνένωναν, αυτές που έδιναν το δικαίωμα των αποφάσεων, για να λαμβάνονται αποφάσεις οι οποίες έτειναν στο πώς και με ποιο τρόπο θα εξυπηρετούσαν το δημόσιο συμφέρον. Πέρασα από διάφορες εκφάνσεις μέσα από επιτροπές, σχεδόν όλες τις επιτροπές που υπάρχουν και καταρτίζουν τα θεσμικά πλαίσια του κοινοβουλίου, πέρασα διαδοχικά από τρεις προεδρίες επιτροπών, Θεσμών, Ελέγχου και της επιτροπής Υγείας.

Είχα την ευκαιρία να συνεργαστώ με πάρα πολλούς συναδέλφους και ακριβώς μέσα από τη συνεργασία η οποία υπήρξε προσπαθήσαμε για το καλύτερο με όλα μας τα λάθη, με όλα μου τα λάθη προσωπικά, με όλες τις παραλείψεις. Είναι ανθρώπινο εξάλλου μέσα από μια δουλειά την οποία ακολουθεί κάποιος να έχει και τις αδυναμίες του και τα λάθη και τις παραλείψεις.

Υπήρξαν και στιγμές που υπήρξε και μέσα από την παρόρμηση και τον αυθορμητισμό και συμπεριφορά η οποία δεν ήταν η ενδεικνυόμενη και αυτό το αναγνωρίζω και το καταγράφω, αλλά ήταν αυθόρμητη η όποια προσέγγιση και συμπεριφορά και σε καμιά περίπτωση δεν αποσκοπούσε στο να θίξει ή να βλάψει ή να αφήσει οποιοσδήποτε επιπτώσεις ή και αρνητικά αποτελέσματα στον οποιονδήποτε, είτε συνάδελφο είτε και προς τρίτους.

Αυτό που έχει σημασία είναι ότι γινόταν μια προσπάθεια μέσα από τις δοσμένες εκάστοτε συνθήκες οι οποίες υπήρχαν στο πώς και με ποιο τρόπο μπορούσαμε να εξυπηρετήσουμε καλύτερα το δημόσιο συμφέρον. Ζήσαμε και στιγμές οι οποίες ήταν πάρα πολύ δύσκολες. Έχουν λεχθεί και από συναδέλφους που σιγμάτιζαν ή θα σιγμάτιζαν και στην εξελικτική πορεία και το μέλλον αυτού του τόπου όσον αφορά και ζητήματα που έχουν να κάνουν και είχαν να κάνουν με το εθνικό, αλλά και την οικονομία του τόπου. Δεν ήταν εύκολες ούτε οι αποφάσεις ούτε οι προσεγγίσεις. Προσπαθήσαμε πάντοτε για το καλύτερο.

Σ' αυτή την πορεία έζησα πολλές εκφάνσεις. Αυτό που έχει σημασία είναι πώς και με ποιο τρόπο αντιμετωπίζεις τον ανθρώπινο παράγοντα, τον ίδιο τον άνθρωπο, και πώς ο ίδιος ο άνθρωπος, ο συμπολίτης, ο όποιος πολίτης, ανεξάρτητα από προέλευση και κομματική προέλευση ή και κομματικό χώρο, σε αντιμετωπίζει ή σε αντικρίζει.

Τολμώ να πω ότι τουλάχιστον σ' αυτό τον τομέα... Και χαίρομαι ιδιαίτερα, γιατί απέρχομαι από την πολιτική που έχει σχέση με το κοινοβούλιο και αυτό που για μένα έχει μεγάλη σημασία είναι η αναγνώριση από τον κόσμο, από τους πολίτες και αυτό φυσικά θα κριθεί και μετά που θα φύγουμε απ' εδώ, αλλά αυτό που καταγράφω είναι -και αυτό που έχει μεγάλη σημασία για μένα- να περνάς, να περπατάς στον δρόμο και να σου φωνάζουν, να σε χαιρετάνε, να σε φωνάζουν με το μικρό σου όνομα όλοι, ανεξάρτητα από, επαναλαμβάνω, κομματική προέλευση, είτε με το μικρό σου είτε με το «έλα να πιούμε καφέ». Αυτή είναι η μεγαλύτερη αναγνώριση για έναν ο οποίος είναι πολιτικός και θέλω να πιστεύω ότι με τα όποια λάθη και παραλείψεις μας, αλλά και την όποια συμπεριφορά μας αυτό είναι που καταγράφεται ή που θα καταγραφεί για τον καθένα από μας.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω πραγματικά όλες και όλους τους συναδέλφους που διαχρονικά είχαμε την ευκαιρία στη συνεργασία, ιδιαίτερα σήμερα όλες και όλους από όλους τους κομματικούς και πολιτικούς χώρους συναδέλφους με τους οποίους ζήσαμε από κοντά, ζήσαμε τις ίδιες αγωνίες και τους ίδιους προβληματισμούς. Συνεργαστήκαμε, ανεξάρτητα από τις όποιες αντιπαραθέσεις υπήρξαν κατά καιρούς. Συνεργαστήκαμε όμως σε πολλά και σοβαρά θέματα και ζητήματα που έχουν σχέση με την επιβίωση, αλλά και το μέλλον αυτού του τόπου.

Θα ήθελα να πω ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους και όλες γι' αυτή τη συνεργασία. Θα ήθελα να απολογηθώ, επαναλαμβάνω, εάν πίκρανα οποιονδήποτε, εάν μέσα από την όλη στάση και συμπεριφορά έδωσα το δικαίωμα της αρνητικής προσέγγισης ή της όποιας ενδεχόμενης αντίληψης ότι ενήργησα λανθασμένα. Απολογούμαι και ζητώ συγγνώμη.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τα μέλη της επιτροπής Υγείας, συναδέλφους, αλλά και όλους όσοι παρακολουθούσαν ανελλιπώς αυτή την προσπάθεια και τις εργασίες της επιτροπής για τα όσα μαζί κατορθώσαμε και ιδιαίτερα γιατί φέραμε σε πέρας μian αποστολή που σήμερα μαζί με τη δική μας συνεισφορά και προσπάθεια έχουμε γενικό σχέδιο υγείας στη χώρα μας. Αυτό κρίνεται και θα κριθεί και ευχόμαστε η πανδημία να έχει ένα τέλος το συντομότερο δυνατό χρονικό διάστημα, για να επανέλθει η ομαλότητα στην κοινωνία μέσα από όλες τις εκφάνσεις οι οποίες τη διακρίνουν και την απασχολούν.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Δημοκρατικό Συναγερμό που μου έδωσε την ευκαιρία όλα αυτά τα χρόνια να είμαι βουλευτής του κόμματος. Να ευχαριστήσω το προσωπικό της Βουλής σε όλες τις βαθμίδες για τη συνεργασία, αλλά και της στήριξης της οποίας έτυχα ή τυγχάναμε όλα αυτά τα χρόνια. Ακόμα και τα μέλη της φρουράς της Βουλής για την καλημέρα και το καλησπέρα που λέγαμε, αλλά και την όποια στιχομουθία είχαμε όλο αυτό το χρονικό διάστημα. Όλους όσοι εργάζονται και έχουν εργαστεί σ' αυτό τον χώρο.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω από καρδιάς τη σύζυγο και τα παιδιά μου, γιατί αδίκησα -και το λέω και το εννοώ- και τη σύζυγο και τα παιδιά μου όλα αυτά τα χρόνια, για την ανοχή την οποία επέδειξαν προς το πρόσωπό μου, αλλά και για όσα δεν τους πρόσφερα που έπρεπε να τους είχα προσφέρει, γιατί τα χρόνια περνάνε και πίσω δε γυρνάνε. Θα ήθελα να το πω και το εννοώ.

Θα πρέπει να σταματήσει η κινδυνολογία, ο λαϊκισμός αλλά και η όποια ευθυνοφοβία επικρατεί και ενυπάρχει μεταξύ των συναδέλφων ή κατά καιρούς ή διαχρονικά και αυτό είναι μια παραίνεση φιλικότατη προς τα νέα μέλη της Βουλής τα οποία θα απαρτίζουν το κυπριακό κοινοβούλιο, γιατί η όποια απαξίωση υπάρχει και η οποία μεταδίδεται και μεταφέρεται προς τα έξω και στην κοινωνία είναι ακριβώς απόρροια και αποτέλεσμα συμπεριφορών και πράξεων που ξεκινούν μέσα από το ίδιο το κοινοβούλιο και από συναδέλφους, από βουλευτές και αυτό, νομίζω, ας είναι μια αυτοκριτική για όλους μας.

Ευχαριστώ όλες και όλους.

Ευχαριστώ, φίλε Πρόεδρε, για τη συνεργασία που είχαμε όλα αυτά τα χρόνια και εύχομαι σε όλες και όλους σας που επαναδιαδικείτε καλή επιτυχία.

Προσωπικά, θα συνεχίσω να είμαι ενεργός πολίτης, προσφέροντας μέσα από τις όποιες μου δυνάμεις και δυνατότητες σε συνεργασία πάντοτε με τους πολίτες, γιατί οι πολίτες σίγουρα, ανεξάρτητα από το πού ανήκουν, προσβλέπουν και περιμένουν από τους πολιτικούς την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος, αλλά και όλες εκείνες τις πολιτικές οι οποίες αποβαίνουν προς όφελος της κοινωνίας ειδικότερα και γενικότερα. Παραμένω ενεργός πολίτης, έχω ήδη δηλώσει ποιες είναι οι προθέσεις μου και εύχομαι να υπάρχει συνεργασία και από άλλα βήματα.

Να 'στε καλά, καλή συνέχεια, ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Κωνσταντίνου.

Η κ. Κουκουμά.

Θερμή παράκληση όσο πιο σύντομα μπορείτε.

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Συνάδελφοι και συναδέλφισσες,

Δε θα κάνω απολογισμό δράσης. Θα μπορούσα να πω πολλά, αλλά ενδεχομένως να εκλαμβάνονταν ως προεκλογικά λόγια ή λαϊκισμός, γιατί σε αυτό το κοινοβούλιο και από το πόστο που είχα ταχθεί να υπηρετήσω είχα μπροστά μου να στηρίξω τα θέματα που σχετίζονταν με τις γυναίκες, την ισοτιμία των φύλων, την ανάγκη να περάσουμε στην κοινωνία τα μηνύματα και όχι απλά... Αλλά και τις πολιτικές εκείνες που θα ενδυναμώσουν τις γυναίκες, για να μπορούν να συμμετέχουν στην πολιτική ζωή, για να μη μετρούνται στα δάκτυλα του ενός χεριού κάθε φορά που θα αναλογιζόμαστε πού βρίσκεται η θέση της γυναίκας στον τόπο μας, τα γενικότερα προβλήματα, γιατί δεν είναι απλά να συμμετέχουν στην πολιτική ζωή, είναι οι πολιτικές εκείνες που θα τους δώσουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν και να μη θεωρούμε ότι δε θέλουν και δεν το ζητούν οι ίδιες και ότι φταίνε οι ίδιες που δεν καταφέρνουν να πάρουν αυτές τις θέσεις.

Θα το συνδυάσω και με τη δυνατότητα που είχα, που μου έδωσε το κόμμα μου να προεδρεύω της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων-Εγκλωβισμένων-Αγνοουμένων-Παθόντων και να πω ακριβώς ότι με αυτή την ιδιότητα της γυναίκας προέδρου σε αυτά τα θέματα έχω αναδείξει και έχω εντοπίσει το θέμα για τις γυναίκες που είχαν βιαστεί το 1974, που κανένας δεν μπορούσε να το προσεγγίσει, και αντιλαμβάνεστε πόσο δύσκολα μια γυναίκα μπορούσε να προσεγγίσει τον όποιο άντρα με τις όποιες σωστές αντιλήψεις για τα θέματα που αφορούν τα φύλα.

Αν υπάρχει κάτι για το οποίο νιώθω ότι έχω προσφέρει είναι αυτό το λίγο, που δεν είναι κάτι, για να το διαφημίσεις ούτε να το διαδώσεις, αλλά κάμνω αναφορά εδώ ξανά, γιατί σίγουρα υπάρχουν πάρα πολλές ακόμα γυναίκες και η αναφορά της δυνατότητας για κάποια στήριξη είναι πολύ σημαντική.

Με πληγώνει, γιατί ακόμα δεν μπορέσαμε να δώσουμε την ποιότητα ζωής στον προσφυγικό κόσμο, τους ανθρώπους που ζουν στους συνοικισμούς και τα ξέρετε. Παρά τις πιέσεις στην επιτροπή μας, παρά τις συζητήσεις, τις διεκδικήσεις, δεν έχουμε καταφέρει να αλλάξουν τα πράγματα και είναι δυστυχώς τραγικά και το ξέρετε όλοι. Το ίδιο ισχύει γενικότερα για την ελπίδα του προσφυγικού κόσμου, για να επιστρέψει. Με πληγώνει

ξανά. Την έχει σκοτώσει η πολιτική που επικρατεί σήμερα σε σχέση με την επίλυση του Κυπριακού και, αν δεν καταφέρουμε να την αναπτερώσουμε, νομίζω ότι θα ακούσουμε σύντομα πολύ πιο αρνητικές καταστάσεις και δεν είναι της ώρας να τις αναφέρω. Οι εγκλωβισμένοι μας, που θα έπρεπε να είμαστε συνεχώς δίπλα τους και που με πίεση και πολλή έτσι ραθυμία λαμβάνονται αποφάσεις. Τα θέματα των αγνοουμένων, των παθόντων που βήμα βήμα προσπαθούμε να πάρουμε παρακάτω.

Θα ήθελα να ξεκινήσω τις ευχαριστίες σε όλους τους λειτουργούς της Βουλής, σε όλους όσοι έχουμε συνεργαστεί μαζί τους, ιδιαίτερα τους γραμματείς των επιτροπών στις οποίες συμμετείχα, τον ίδιο τον δικό μου κοινοβουλευτικό συνεργάτη, που πραγματικά αφιέρωνε χρόνο και κόπο πολύ.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω καταρχήν το κόμμα μου όμως, που μου έδωσε τη δυνατότητα να βρίσκομαι εδώ, και σίγουρα τον κόσμο της αριστεράς που με εμπιστεύθηκε και με ψήφισε, για να είμαι όλα αυτά τα χρόνια εδώ. Είναι σε όλους αυτούς που οφείλουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ και να πω ότι για μένα η πολιτική δράση δεν είναι το κοινοβουλευτικό επίπεδο. Πολιτική δράση -και σκοπεύω να τη συνεχίσω- είναι να είσαι ανάμεσα στον κόσμο, να οργανώνεσαι μαζί τους, να ακούς και να διεκδικείς μαζί τους όλα όσα τους αφορούν και είναι πάρα πολλά και τα ξέρετε όλοι. Άλλοι τα λένε, άλλοι απλά τα ακούτε και δεν προχωρείτε σε λύσεις. Σίγουρα με πάρα πολλούς στις επιτροπές μας συζητήσαμε, διαφωνήσαμε, συγκρουστήκαμε, με άλλους σε ιδεολογικό και πολιτικό επίπεδο, με άλλους σε μια άλλη διάσταση. Θεωρώ ότι οι διαφορές πρέπει να αναδεικνύονται, γιατί μόνο μέσα από την ανάδειξη των διαφορών, τη συζήτηση των διαφορετικών απόψεων θα πείσεις, θα κατανοήσεις και τη διαφορετική άποψη.

Θα μείνω ως εδώ, κύριε Πρόεδρε, και, όπως είπα, ευχαριστώ ξανά και εσάς ως Πρόεδρο, όλους τους συνεργάτες και τους συναδέλφους εδώ στη Βουλή για όσα έχουμε πετύχει και, ναι, αν θα έλεγα κάτι με πολλή απογοήτευση είναι ότι υπάρχουν τόσα πολλά που πρέπει να γίνουν, για να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα των συνανθρώπων μας, της κοινωνίας γενικότερα και να μπορέσουμε να την πάρουμε ένα βήμα πιο μπροστά.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Κουκουμά.

Τελευταίος ομιλητής ο κ. Γεωργίου του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είναι όντως με ιδιαίτερη συγκίνηση που απευθύνομαι ενώπιον της ολομέλειας της Βουλής των Αντιπροσώπων της χώρας μου για τελευταία φορά. Μετά από είκοσι χρόνια αδιάλειπτης παρουσίας μου στη Βουλή έχω αποφασίσει να μην επαναδιεκδικήσω βουλευτική έδρα. Ταπεινά πιστεύω ότι τίμησα το αξίωμα του βουλευτή με σοβαρότητα, ήθος και εντιμότητα, αδιάψευστος όμως κριτής όλων μας είναι ο λαός των οποίων υπηρετούμε. Αποχωρώ από τη Βουλή παραδίδοντας την πολιτική σκυτάλη στους νέους φερέλπιδες πολιτικούς, δεν εγκαταλείπω όμως την πολιτική.

Ευχαριστώ από καρδιάς το κόμμα μου, την παράταξή μου, τον Δημοκρατικό Συναγερμό, που από απλό ιδρυτικό μέλος του το 1976 με ανέδειξε στο αξίωμα του αντιπροέδρου από το 2013. Ευχαριστώ θερμά τα απλά μέλη, οπαδούς, φίλους και ψηφοφόρους του Δημοκρατικού Συναγερμού Αμμοχώστου που με τίμησαν με την ψήφο τους και των οποίων η αγάπη, εκτίμηση και εμπιστοσύνη με αναδείκνυε από το 2001 βουλευτή της πόλης και επαρχίας Αμμοχώστου. Ευχαριστώ ιδιαίτερα τους διατελέσαντες προέδρους του Δημοκρατικού Συναγερμού και τον νυν πρόεδρο του κόμματος κ. Αβέρωφ Νεοφύτου για την παράλληλη κοινή μας πορεία, την αγάπη και εμπιστοσύνη του προς το πρόσωπό μου. Ευχαριστώ την οικογένειά μου, τους οποίους στερήθηκα όλα αυτά τα χρόνια, υπηρετώντας τον λαό από το λειτούργημα του βουλευτή. Ευχαριστώ όλους τους συναδέλφους και συναδέλφισσες όλων των πολιτικών κομμάτων για τη συνεργασία που είχαμε, γιατί μέσα από τον διάλογο, μέσα από τη συζήτηση, μέσα από τον αλληλοσεβασμό τις πλείστες φορές, πιστεύω, βγήκε κερδισμένο και το κοινοβούλιο και κατ' επέκταση ο τόπος μας. Αν παρ' ελπίδα με τον λόγο μου πίκρανα κάποιον συνάδελφο, χωρίς να το θέλω, απολογούμαι γι' αυτό.

Ευχαριστώ εσάς, κύριε Πρόεδρε της Βουλής, τον γενικό διευθυντή, τη διεύθυνση των κοινοβουλευτικών επιτροπών της Βουλής, ιδιαίτερα όμως τις γραμματείες των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Ελέγχου και Νομικών, στις οποίες αφιέρωσα σχεδόν το σύνολο της κοινοβουλευτικής μου παρουσίας και εργασίας, έργο υπεύθυνο, έργο σοβαρό και αξιόπιστο, που αξιολογήθηκε και δοκιμάστηκε και εντός και εκτός Βουλής.

Ευχαριστώ, Ανδρέα Νεοφύτου και Νάτια Καραγιάννη. Ευχαριστώ όλο το προσωπικό της Βουλής για την καλή και αγαστή συνεργασία που είχαμε.

Γαλουχημένος με αρχές και ιδεώδη, άρχισα από πολύ μικρός να έχω έντονο ενδιαφέρον για τα κοινά και την πολιτική. Αυτές οι αρχές και ιδεώδη σακίστηκαν με την προδοσία του 1974. Ανήκω στη γενιά των

προδομένων του 1974. Ιδρυτικό μέλος του Δημοκρατικού Συναγερμού επαναπροσδιόρισα και επανακαθόρισα αυτές τις αρχές στο μεταπολεμικό πολιτικό γίγνεσθαι στην πολιτική σχολή και σκέψη του Γλαύκου Κληρίδη με ένα και μοναδικό όραμα, μια πατρίδα ελεύθερη, μια πατρίδα απαλλαγμένη από την τούρκικη κατοχή, μια Κύπρο επανενωμένη, πατρίδα όλων των νομίμων κατοίκων της.

Πριν είκοσι χρόνια είχα δώσει το πολιτικό μου στίγμα, λέγοντας ότι θέλω να έχουμε μια καθαρή συνεννόηση, να μιλάμε τη γλώσσα της ειλικρίνειας απέναντι στα μικρά και τα μεγάλα προβλήματα της πατρίδας μας. Έτσι καταλαβαίνω τη συμμετοχή μου στην πολιτική μας ζωή. Η δική μου υπόσχεση είναι βίωμα ζωής, είναι όραμα. Θα παλεύω για λύση και επανένωση της πατρίδας μου με τη γλώσσα της αλήθειας, με τη γλώσσα της ειλικρίνειας, για να δώσουμε μία νέα ποιότητα στο πολιτικό μας σύστημα.

Με βάση λοιπόν αυτό το πολιτικό μου στίγμα, θα μιλήσω πολιτικά για τελευταία φορά όπως πάντοτε, με ειλικρίνεια λόγου και πολιτική παρρησία, ιεραρχώντας το εθνικό μας θέμα, γιατί αυτό αισθάνομαι ότι θα πρέπει να είναι ο τελευταίος μου λόγος στο κοινοβούλιο. Δεν κρύβομαι λοιπόν.

Αυτό το όραμα δυστυχώς δεν υλοποιήθηκε, γιατί τρέφαμε πάντοτε τον λαό μας με ανεδαφικές προσδοκίες και επιδίωξη ανέφικτων στόχων, γιατί συνεχίζουμε σαράντα εφτά χρόνια μετά την καταστροφή να αναπαράγουμε κινδυνολόγο ρητορική με πρωτοφανή συνθήματα, γιατί δυστυχώς λέμε στον λαό αυτά που θέλει να ακούσει, για να μας χειροκροτήσει, και όχι αυτά τα οποία πρέπει να ακούσει, για να προβληματιστεί. Ζούμε σε μια εποχή που είναι δυστυχία να είσαι συνετός και λογικός πολιτικός και αυτοί οι πολιτικοί άρχισαν σιγά σιγά να εκλείπουν. Επιδίδουν πλέον και αναδεικνύονται οι λαϊκιστές, οι παντογνώστες επί παντός επιστητού, αυτοί που θέλουν να άρχουν εκμεταλλεύομενοι την απαξίωση του λαού για τους πολιτικούς και την πολιτική.

Κύριε Πρόεδρε,

Ταπεινά λέγω ότι έχω το δικαίωμα μέσα από την πολυετή μου κομματική και πολιτική παρουσία να δώσω την πολιτική μου πρόγνωση για την υλοποίηση ή όχι αυτού του οράματος, που είναι και όραμα πολλών άλλων. Αν συνεχίσουμε από το 1974 μέχρι και σήμερα να ακολουθούμε αυτή την πολιτική και τις αποφάσεις που λήφθηκαν στους ενδιάμεσους σταθμούς που παρουσιάστηκαν για λύση του Κυπριακού το 2004 και τα λάθη όλων μας στη διαχείριση της στασιμότητας στο Κυπριακό μετά το Γκραν Μοντανά, τότε, ναι, ανεβαίνουμε σκαλί σκαλί τη διχοτόμηση της πατρίδας μας.

Αν ανακόψουμε αυτή την πορεία, αν αναλογιστούμε ότι η μη λύση δεν είναι λύση, ότι είναι εθνική αυτοκτονία, αν αναλογιστούμε ότι ο χρόνος στην πολιτική είναι πολύτιμο αγαθό και ότι, αν αφήσεις τον χρόνο να παρέλθει, χωρίς να τον αξιοποιήσεις, θα πολλαπλασιάσεις τα τετελεσμένα και θα μεγιστοποιήσεις τους κινδύνους -και έχουμε διαχρονικά πικράν πείρα- αν αναλογιστούμε ότι πραγματικός πατριωτισμός είναι να βρεις λύση στο πρόβλημα και όχι να προσπαθείς να βρίσκεις προβλήματα της πιθανής λύσης, αν αναλογιστούμε ότι αυτό που απαιτείται τώρα είναι ενότητα και εθνική ομοψυχία, τότε υπάρχει ελπίδα να μετουσιώσουμε σε πράξη το όραμα για ελεύθερη και επανενωμένη πατρίδα.

Οι βουλευτικές εκλογές της 30^{ης} του Μάη γίνονται σε μια εξαιρετικά κρίσιμη περίοδο. Η άτυπη πενταμερής διάσκεψη θα καθορίσει πολλά για το μέλλον της πατρίδας μας. Χρειάζεται να πρυτανεύσει η ενότητα στόχων και επιδιώξεων και όχι εκ προοιμίου να θεωρούμε ότι αυτή η διάσκεψη θα είναι αποτυχημένη και μοναδικός υπαίτιος γι' αυτό θα είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Να βρούμε πρέπει τη συναίνεση μεταξύ μας. Αρκετά ταλαιπωρήσαμε αυτή την πατρίδα και πρέπει πάντοτε να γνωρίζουμε πως, κυνηγώντας το ευκαίο, χειροτερεύουμε ακόμη και το εφικτό. Και, επαναλαμβάνω, έχουμε όλοι πικράν πείρα γι' αυτό.

Κύριε Πρόεδρε,

Οι συνέπειες της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, της παγκόσμιας πανδημίας, τα νέα πιεστικά προβλήματα στην κυπριακή οικονομία και στον κυπριακό λαό, η απαξίωση της πολιτικής και των πολιτικών οδηγούν τους πολίτες στην ανησυχία και στην αγωνία για το μέλλον τους. Δε σεβαστήκαμε τον εαυτό μας πρώτα πρώτα και δεν υπήρξε και αλληλοσεβασμός μεταξύ μας. Με αυτοπυροβολισμούς και αυτοευνουχισμούς απαξιωθήκαμε στη συνείδηση του κυπριακού λαού. Φταίμε; Ναι, άλλοι με τις πράξεις μας, άλλοι με τις παραλείψεις μας, άλλοι με τον άκρατο λαϊκισμό μας και άλλοι με την ένοχη σιωπή μας.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Εισήλθα νέος στη Βουλή και στους νέους θέλω να απευθυνθώ. Ενσυνείδητα αποχωρώ, για να δώσουμε σε εσάς στους νέους την ευκαιρία να καθορίσετε το μέλλον αυτής της χώρας, για να έρθουν στη Βουλή καλύτεροι από εμάς. Καλώ τους νέους να συμμετέχουν στην ψηφοφορία και με τις επιλογές τους να διαμορφώσουν το δικό τους μέλλον. Πολλές οι επιλογές που έχουν. Υπάρχει ψήφος που επιβραβεύει, ψήφος που τιμωρεί, ψήφος που απορρίπτει, ψήφος που επικροτεί, ψήφος που στηρίζει, ψήφος που καταδικάζει, ψήφος που επικρίνει, ψήφος που διορθώνει. Ας επιλέξουν λοιπόν. Οι νέοι μας με την αγνότητα της ψυχής τους, το σφρίγος και την ορμή της νιότης τους, τη δύναμη του μυαλού τους μπορούν με την ψήφο τους να αναστηλώσουν αρχές και αξίες και να αναβαθμίσουν το ηθικό υπόβαθρο και τα ιδανικά της κοινωνίας μας, των πολιτικών και της πολιτικής, του θεσμού της Βουλής, που είναι ένας από τους πιο δημοκρατικούς πυλώνες της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Εύχομαι σε όλους καλό Πάσχα. Εύχομαι παράλληλα σε όσες και όσους από εσάς διεκδικείτε επανεκλογή καλή επιτυχία. Εύχομαι καλό Πάσχα και πάντα με υγεία σε ολόκληρο τον κυπριακό λαό και καλή ανάσταση στην Κύπρο μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Γεωργίου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η σημερινή συνεδρία της Βουλής αποτελεί την τελευταία συνεδρία, όχι μόνο για κάποιους από εμάς τους βουλευτές, αλλά και για δύο εξαιρετους λειτουργούς της Βουλής, οι οποίοι αφυπηρετούν σε λίγες μέρες έπειτα από μερικές δεκαετίες προσφοράς στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Πρόκειται για τον γενικό διευθυντή της Βουλής κ. Σωκράτη Σωκράτους και την ανώτερη πρώτη στενογράφο της Βουλής κ. Μαρία Πέτρου.

Ο κ. Σωκράτους προσλήφθηκε στη Βουλή τον Αύγουστο του 1983 ως βοηθός λειτουργός διεθνών σχέσεων σε έκτακτη βάση και δύο χρόνια αργότερα διορίστηκε ως μόνιμος λειτουργός διεθνών σχέσεων. Ανήλθε σε όλες τις βαθμίδες της ιεραρχίας της Υπηρεσίας Διεθνών Σχέσεων και στη συνέχεια διορίστηκε ως γενικός διευθυντής της Βουλής των Αντιπροσώπων, θέση από την οποία αφυπηρετεί στις αρχές Ιουνίου έπειτα από συνολικά τριάντα οκτώ χρόνια προσφοράς πολύτιμων υπηρεσιών στον χώρο του κοινοβουλίου.

Άρτιος τεχνοκράτης με ευρεία μόρφωση, παραδειγματικά αφοσιωμένος στα καθήκοντά του, έτοιμος να σηκώσει το βάρος των αποφάσεών του σε κρίσιμες στιγμές, διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο τόσο στην προώθηση της κοινοβουλευτικής διπλωματίας όσο και στη διαχείριση των συνεχώς αυξανόμενων υποχρεώσεων της Βουλής σε όλα τα επίπεδα, συμβάλλοντας σημαντικά στην ενίσχυση του κοινοβουλευτικού έργου. Τόσο ως γενικός διευθυντής όσο και ως πρόεδρος της κλαδικής της ΠΑΣΥΔΥ στη Βουλή, αξίωμα το οποίο υπηρέτησε για αρκετά χρόνια, είχε συνδράμει τα μέγιστα στην αναβάθμιση όλων των υπηρεσιών της Βουλής.

Οι συνάδελφοί του αναγνωρίζουν και σέβονται επίσης την ανθρώπινη πλευρά του χαρακτήρα του και την ιδιαίτερη ευαισθησία με την οποία προσέγγιζε οποιοδήποτε πρόβλημά τους, επαγγελματικό ή προσωπικό, προσφέροντας την αμέριστη στήριξη και βοήθειά του.

Η κ. Μαρία Πέτρου προσλήφθηκε στη Βουλή ως έκτακτη στενοδαχτυλογράφος τον Σεπτέμβριο του 1977. Ακολούθησε ο διορισμός της ως στενογράφου 2^{ης} τάξης και έπειτα από διαδοχικές προαγωγές αφυπηρετεί φέτος από τη θέση της ανώτερης πρώτης στενογράφου της Βουλής μετά από σαράντα τέσσερα χρόνια υπηρεσίας. Κατά τη διάρκεια όλων αυτών των ετών έχει υπηρετήσει ως ιδιαίτερα γραμματεύς στο γραφείο επτά συνολικά Προέδρων της Βουλής των Αντιπροσώπων, χωρίς ποτέ κανένας Πρόεδρος να θελήσει να τη μετακινήσει από την τόσο απαιτητική θέση, στα καθήκοντα της οποίας ανταποκρίθηκε με υποδειγματικό ζήλο.

Η κ. Πέτρου διακρίθηκε για την εργατικότητα και τον επαγγελματισμό της, την αγαστή συνεργασία που είχε τόσο με τους συναδέλφους της όσο και τους βουλευτές και γενικά με όλους όσους συνεργαζόταν, αλλά και το απαράμιλλο για τον πολιτικό αυτό χώρο ήθος της.

Κύριε Σωκράτους,

Κυρία Πέτρου,

Εκ μέρους όλων των μελών του σώματος σας εκφράζω τις θερμές μας ευχαριστίες και σας εύχομαι ολόψυχα το νέο στάδιο της ζωής σας να είναι γεμάτο δημιουργικότητα, χαρά, υγεία, προσωπική και οικογενειακή ευτυχία.

Σας ευχαριστούμε πολύ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα ξεκινήσουμε το Κεφάλαιο Δεύτερο, κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων, επειδή υπάρχουν πέντε θέματα τα οποία θα κατατεθούν σήμερα και για τα οποία υπάρχει εισήγηση να κηρυχθούν επείγοντα και να ψηφισθούν σήμερα. Τα θέματα αυτά τιτλοφορούνται «Ο περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2021», «Οι περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021», «Οι περί Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021», «Σχέδιο απόφασης για δημοσίευση του Ενδιάμεσου Πορίσματος της Ερευνητικής Επιτροπής για τη Διερεύνηση των Πολιτογραφήσεων» που κατατέθηκε από το ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, το Δημοκρατικό Κόμμα, το Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών και την Αλληλεγγύη, και «Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021», πρόταση νόμου του κ. Μαρίνου Σιζόπουλου εκ μέρους του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ.

Υπάρχει καμιά ένσταση;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε, κύριε Λουκαΐδη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, για τον περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικό) (Αρ. 3) Νόμο του 2021 και για τους κανονισμούς, το δεύτερο δηλαδή, έχουμε ένσταση να κηρυχθούν επείγοντα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Περδίκης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Με βάση την πάγια θέση ότι δεν μπορεί να αλλάζει ο εκλογικός νόμος τις παραμονές των εκλογών, έχουμε ένσταση να συζητηθεί ως κατεπείγον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

Λοιπόν, έχω μπροστά μου μία πρόταση εκ μέρους του ΑΚΕΛ από τον κ. Λουκαΐδη και εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, για να μη συζητηθούν αυτά τα θέματα με τη διαδικασία του επείγοντος.

Πόσοι συμφωνούν με αυτή την πρόταση;

Ορίστε, το βάζω σε ψηφοφορία. Ζήτησαν να μην κηρυχθούν επείγοντα τα θέματα αυτά, στην ουσία δηλαδή να παραπεμφθούν στην επόμενη Βουλή. Δεν είναι έτσι; Έτσι είναι!

Λοιπόν, πόσοι συμφωνούν με αυτή την εισήγηση; Παρακαλώ, χέρια.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κύριε Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Μια πρώτη τοποθέτηση και για τα πέντε νομοσχέδια ή προτάσεις νόμου που κατατέθηκαν και ζητείται να κηρυχθούν κατεπείγοντα, χωρίς η θέση του Δημοκρατικού Συναγερμού να μπορεί να θεωρηθεί a priori δεδομένη, όμως δεν έχουμε κανένα πρόβλημα να συζητηθούν, αν η πλειοψηφία το θέλει κατεπείγον, και θα τοποθετηθούμε επί της ουσίας μεταγενέστερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Νεοφύτου, το ερωτηματικό που τίθεται και το έβαλα σε ψηφοφορία είναι η πρόταση του ΑΚΕΛ και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών να μην κηρυχθούν ως επείγοντα, να πάνε δηλαδή με την κανονική διαδικασία.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Παπαδόπουλε, θα συνεισφέρετε κάτι σε τούτο το πράγμα προτού το βάλω σε ψηφοφορία;

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Δύο πράγματα, νομίζω, κύριε Πρόεδρε.

Πρώτον, εάν υπάρχει ένσταση, όντως πρέπει να τεθεί πρώτα το ερώτημα κατά πόσο θα κηρυχθούν επείγοντα. Εμείς συμφωνούμε ότι δεν μπορούν να κηρυχθούν τα συγκεκριμένα δύο νομοσχέδια επείγοντα και άρα συμφωνούμε με την απόρριψη του αιτήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να πάνε με την κανονική διαδικασία. Μάλιστα.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Το δεύτερο ζήτημα, επειδή έχει κατατεθεί «Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021» και έχει ζητηθεί να εξεταστεί με τη μορφή του κατεπείγοντος, γι' αυτό δεν έχουμε φυσικά ένσταση όμως, επειδή έχει σχέση με όλα τα υπόλοιπα νομοσχέδια και τις προτάσεις νόμου που αφορούν τις εκποιήσεις, ίσως θα έπρεπε να συμφωνηθεί η συζήτηση...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Παπαδόπουλε, με προλάβετε, γιατί έχω να σας ανακοινώσω κάτι για ορισμένα θέματα που είναι στη σειρά, που είναι και αυτό, ο περί Δικαστηρίων Νόμος. Εκείνο που θέλω να μου απαντήσετε τώρα είναι αν τα δύο πρώτα θέματα, «Ο περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2021» και «Οι περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021», θα πάνε με τη διαδικασία την κανονική και όχι με τη διαδικασία του επείγοντος.

Συμφωνείτε; Θέλετε να το βάλω σε ψηφοφορία; Υπάρχουν αντίθετες απόψεις;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Νεοφύτου, εσείς είπατε ότι είναι οκεί.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, με την άδειά σας, να πω τώρα και τη θέση του κόμματος, γιατί λέχθηκε -και σωστά- από συνάδελφο ότι ως θέμα αρχής δεν πρέπει να αλλάζει οτιδήποτε που έχει να κάνει με εκλογική διαδικασία προ των εκλογών. Εγώ εξέφρασα την άποψη του κόμματος ότι δεν έχουμε πρόβλημα όλα να συζητηθούν κατεπείγον, ανεξάρτητα της τοποθέτησης. Θέλω να ξέρει το σώμα όμως ότι, και κατεπείγον να εξετάζονταν, θα καταψηφίζαμε και τον νόμο και τους κανονισμούς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα. Εντάξει, κύριε Νεοφύτου.

Λοιπόν, άρα συμπεραίνω ότι τα δύο πρώτα θέματα θα πάνε με την κανονική διαδικασία και όχι με τη διαδικασία του επείγοντος. Τα υπόλοιπα τρία θέματα κηρύσσονται επείγοντα και παραπέμπονται στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές.

Προτού προχωρήσουμε στη νομοθετική εργασία, υπάρχει εισήγηση εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις όπως τα θέματα από τον αριθμό 9 μέχρι τον αριθμό 22 συζητηθούν στο τέλος της νομοθετικής εργασίας μαζί με την πρόταση νόμου περί δικαστηρίων που έχει κηρυχθεί επείγουσα, για να έχουμε χρόνο, να το αφήσουμε τελευταίο όση ώρα χρειαστεί.

Υπάρχει αντίρρηση για αυτό;

Δεν υπάρχει.

Τα υπόλοιπα προτεινόμενα νομοθετήματα κατατίθενται και παραπέμπονται στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές σύμφωνα με τον σχετικό κατάλογο που έχει ήδη διανεμηθεί.

(Η κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων)

Νομοσχέδια, κανονισμοί, αποφάσεις, έγγραφα, εκθέσεις	Κατάθεση από	Παραπομπή/ Κοινοποίηση σε
1. Ο περί Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021. (Αρ. Φακ. 23.01.062.119-2021).	Υπουργό Οικονομικών	Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού
2. Ο περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2021. (Αρ. Φακ. 23.01.062.120-2021).	Υπουργό Εσωτερικών	Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών

Νομοσχέδια, κανονισμοί, αποφάσεις, έγγραφα, εκθέσεις	Κατάθεση από	Παραπομπή/ Κοινοποίηση σε
3. Οι περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021. (Αρ. Φακ. 23.03.058.035-2021).	Υπουργό Εσωτερικών	Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών
4. Ο περί Φαρμακευτικής και Δηλητηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021. (Αρ. Φακ. 23.01.062.121-2021).	Υπουργό Υγείας	Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας
Προτάσεις Νόμου	Κατάθεση από	Παραπομπή/ Κοινοποίηση σε
1. Ο περί της Αξιοποίησης, από τη Δημοκρατία, των Υποβρύχιων Καταστροφέν Νόμος του 2021. (Αρ. Φακ. 23.02.062.091-2021).	Μιχάλη Γιωργάλλα εκ μέρους της Αλληλεγγύης	Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας
2. Ο περί Δασολόγων Νόμος του 2021. (Αρ. Φακ. 23.02.062.092-2021).	Μιχάλη Γιωργάλλα εκ μέρους της Αλληλεγγύης	Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προχωρούμε τώρα στο Κεφάλαιο Πρώτο της ημερήσιας διάταξης, που είναι η νομοθετική εργασία. Όλες οι εκθέσεις θεωρούνται αναγνωσθείσες.

Το πρώτο θέμα είναι η αναπομπή του Προέδρου της Δημοκρατίας και τιλοφορείται «Ο περί Ποινικής Δικονομίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021».

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για τον αναπεμφθέντα νόμο «Ο περί Ποινικής Δικονομίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Γεώργιος Γεωργίου, πρόεδρος

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Δημήτρης Δημητρίου

Κωστής Ευσταθίου

Ευανθία Σάββα

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών επανεξέτασε σε συνεδρία της, που πραγματοποιήθηκε στις 19 Απριλίου 2021, τον πιο πάνω νόμο, ο οποίος ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 2 Απριλίου 2021 και ο οποίος αναπέμφθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στις 14 Απριλίου 2021 κατ' επίκληση του άρθρου 51.1 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στη συνεδρία της επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, παρ' όλο που κλήθηκε, δεν εκπροσωπήθηκε στην εν λόγω συνεδρία της επιτροπής.

Όπως είναι γνωστό, ο αναπεμφθείς νόμος κατατέθηκε στη Βουλή στις 28 Φεβρουαρίου 2020 υπό τη μορφή πρότασης νόμου από τους βουλευτές κ. Πανίκο Λεωνίδου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος και κ. Κωστή Ευσταθίου εκ μέρους του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ. Με τον αναπεμφθέντα νόμο σκοπεύεται η τροποποίηση του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου, ώστε να επέλθουν στη βασική νομοθεσία τροποποιήσεις οι οποίες κρίνονται αναγκαίες για σκοπούς εκσυγχρονισμού αυτής και διασφάλισης βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ειδικότερα, με τον αναπεμφθέντα νόμο σκοπούνται τα ακόλουθα:

1. Η προσθήκη των ονομάτων των μαρτύρων, τους οποίους η κατηγορούσα αρχή προτίθεται να καλέσει στην επί ακροατηρίω διαδικασία, στις λεπτομέρειες που περιλαμβάνονται στο κατηγορητήριο με το οποίο αρχίζει η ποινική δίωξη προσώπου.
2. Η καταχώριση έφεσης κατά αθωωτικής απόφασης χωρίς την προηγούμενη εξασφάλιση της σύστασης ή της γραπτής έγκρισης του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.
3. Η διαγραφή αναχρονιστικών όρων στην υπό τροποποίηση νομοθεσία, οι οποίοι συνιστούν κατάλοιπα της αποικιοκρατίας.

4. Η θεσμοθέτηση της έκδοσης διαδικαστικών κανονισμών για σκοπούς του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου από το Υπουργικό Συμβούλιο με τη συνδρομή του Ανωτάτου Δικαστηρίου και η έγκρισή τους από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Οι λόγοι της αναπομπής του υπό αναφορά νόμου, όπως αυτοί αναφέρονται στην επιστολή του Προέδρου της Δημοκρατίας προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 14 Απριλίου 2021, παρατίθενται αυτούσιοι πιο κάτω:

«Ασυμβατότητα του άρθρου 131 του Αναπεμπόμενου Νόμου με το άρθρο 113 του Συντάγματος.

Το άρθρο 131 της Ποινικής Δικονομίας, Κεφ. 155, προνοεί ότι-

“Δεν χωρεί έφεση σε ποινικές υποθέσεις εκτός όπως προβλέπεται

131.-(1) Τηρουμένων των διατάξεων οποιουδήποτε άλλου νομοθετήματος που ισχύει εκάστοτε δεν χωρεί έφεση από απόφαση ή διάταγμα Δικαστηρίου που ασκεί ποινική διαδικασία εκτός όπως προβλέπεται από το Νόμο αυτό.

(2) Δεν χωρεί έφεση από αθωωτική απόφαση παρά μόνο με τη σύσταση ή γραπτή έγκριση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, όπως προβλέπεται στο Νόμο αυτό.”

Το προρρηθέν άρθρο διαβάζεται σε συνάρτηση με το άρθρο 137 της Ποινικής Δικονομίας το οποίο ρυθμίζει την άσκηση ή έγκριση άσκησης έφεσης από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας σε αθωωτική απόφαση για συγκεκριμένους λόγους.

Ειδικότερα προβλέπεται ότι-

“Έφεση από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας

137-(1) Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας δύναται-

(α) να ασκήσει έφεση ή να εγκρίνει την άσκηση έφεσης από αθωωτική απόφαση Κακουργιοδικείου ή Επαρχιακού Δικαστηρίου για οποιοδήποτε από τους ακόλουθους λόγους:

(i) ότι δεν υπήρξε απόδειξη βάσει της οποίας το Δικαστήριο μπορούσε εύλογα να διαπιστώσει πραγματικό γεγονός ή γεγονότα αναγκαία για τη θεμελίωση της απόφασης αυτής

(ii) ότι απόδειξη έγινε πλημμελώς δεκτή ή αποκλείστηκε

(iii) ότι ο νόμος εφαρμόστηκε πλημμελώς επί των πραγματικών γεγονότων

(iv) ότι υπήρξε αντικανονικότητα διαδικασίας

(β) να ασκήσει έφεση ή να εγκρίνει την άσκηση έφεσης από απόφαση Κακουργιοδικείου ή Επαρχιακού Δικαστηρίου για το λόγο ότι η ποινή ήταν ανεπαρκής.

(2) Έφεση δυνάμει του άρθρου αυτού ασκείται με την πρόκληση παράδοσης ειδοποίησης έφεσης στον Πρωτοκολλητή του Επαρχιακού Δικαστηρίου εναντίον της απόφασης του οποίου ασκείται η έφεση ή στον Πρωτοκολλητή του Επαρχιακού Δικαστηρίου της επαρχίας όπου συνεδρίασε το Κακουργιοδικείο κατά της αποφάσεως του οποίου ασκείται η έφεση εντός δεκατεσσάρων ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία εκδόθηκε η απόφαση.

(3) Κάθε ειδοποίηση έφεσης δυνάμει του άρθρου αυτού είναι στον καθορισμένο τύπο, υπογράφεται από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ή από τέτοιο πρόσωπο ως αυτός ήθελε εξουσιοδοτήσει για το σκοπό αυτό και εκθέτει πλήρως τους λόγους επί τους οποίους αυτή βασίζεται.

(4) Σε περίπτωση άσκησης από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας έφεσης κατά απόφασης Κακουργιοδικείου, τα έξοδα του εφεσιβλήτου, όπως θα καθοριστούν από τον Αρχιπρωτοκολλητή, καταβάλλονται από τη Δημοκρατία.”

Οι εκ του Συντάγματος απορρέουσες εξουσίες του Γενικού Εισαγγελέα σε σχέση με την άσκηση ποινικής δίωξης καθορίζονται ρητά στο άρθρο 113 το οποίο προβλέπει επιτακτικά ότι-

“ΑΡΘΡΟΝ 113

Ο γενικός εισαγγελεύς της Δημοκρατίας, βοηθούμενος υπό του βοηθού γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας είναι ο νομικός σύμβουλος της Δημοκρατίας, του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, του Υπουργικού Συμβουλίου και των υπουργών, ασκεί δε πάσαν ετέραν εξουσίαν και εκτελεί πάσαν ετέραν υπηρεσίαν ή καθήκον καθοριζόμενον ή ανατιθέμενον εις αυτόν διά του Συντάγματος ή διά νόμου.

Ο γενικός εισαγγελεύς της Δημοκρατίας έχει εξουσίαν κατά την κρίσιν αυτού προς το δημόσιο συμφέρον να κινεί, διεξάγει, επιλαμβάνηται και συνεχίζει ή διακόπτει οιαδήποτε διαδικασία ή διατάσσει δίωξιν καθ' οιοδήποτε προσώπου εν τη Δημοκρατία δι' οιονδήποτε αδίκημα. Η τοιαύτη

εξουσία δύναται να ασκείται υπό του γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας είτε αυτοπροσώπως είτε δι' υπαλλήλων υπαγομένων εις αυτόν ενεργούντων υπό και συμφώνως προς τας οδηγίας αυτού."

Ο συνταγματικός νομοθέτης καθόρισε τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ως τον αρμόδιο ανεξάρτητο αξιωματούχο να ασκεί ή να διακόπτει κάθε ποινική δίωξη. Η παραχώρηση της δυνατότητας άσκησης ιδιωτικής ποινικής δίωξης ενώπιον των Επαρχιακών Δικαστηρίων, σε συνοπτικές δίκες, οδηγεί στην ποινική δίωξη προσώπων από ιδιώτες δικηγόρους οι οποίοι ενεργούν ως Κατηγορούσα Αρχή. Το δικαίωμα σε άσκηση ιδιωτικής ποινικής δίωξης δεν είναι θεσμοθετημένο αλλά πηγάζει από το κοινό δίκαιο και έχει ερμηνευθεί νομολογιακά. Αποτελεί δεδομένο ότι συχνά το δικαίωμα αυτό ασκείται καταχρηστικά και έχει επισημανθεί σε δικαστικές αποφάσεις.

Η άσκηση ιδιωτικής ποινικής δίωξης αναντίλεκτα εξακολουθεί να τελεί υπό τις συνταγματικές εξουσίες του Γενικού Εισαγγελέα.

Τα δικαιώματα ενός κατηγορούμενου διασφαλίζονται συνταγματικά και εξειδικεύονται νομοθετικά. Το ίδιο το Ανώτατο Δικαστήριο μέσα από την διαχρονική προσέγγισή του υπογραμμίζει εμφαντικά ότι "το δικαίωμα του Γενικού Εισαγγελέα πηγάζει αποκλειστικά από τις διατάξεις του Κεφ. 155· περαιτέρω, ότι αποτελεί παρέκκλιση από τις σχετικές αρχές του αγγλικού κοινού δικαίου (που αποτελούν θεμέλιο του δικαιοκού μας συστήματος) και καθιστούν το πρωτόδικο δικαστήριο το μοναδικό κριτή της αθωότητας ή της ενοχής του κατηγορούμενου. Δικαιολογείται συνεπώς, όπως έχει υποδειχθεί στην πιο πάνω απόφαση, ο αυστηρός περιορισμός του δικαιώματος του Γενικού Εισαγγελέα για έφεση στα πλαίσια που θέτει το άρθρο 137."

Όπως γνωρίζετε πολύ καλά, ο Γενικός Εισαγγελέας ασκεί έφεση κατά αθωωτικής απόφασης κάτω από συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο και για πολύ συγκεκριμένους λόγους. Ιστορικά η δυνατότητα άσκησης έφεσης κατά αθωωτικών αποφάσεων των Κακουργιοδικείων εισήχθη στο δικαιοκού μας σύστημα σε ιδιωτικές ποινικές υποθέσεις. Αυτό επιτάσσει και το γράμμα του άρθρου 137 του Κεφ. 155 το οποίο αναφέρεται σε "άσκηση ή έγκριση άσκησης έφεσης".

Συνεπώς αποτελεί νομική θέση ότι για να ασκήσει ιδιώτης δικηγόρος έφεση σε αθωωτική απόφαση από το Επαρχιακό Δικαστήριο, θα πρέπει να ακολουθεί τις νομοθετικές προβλέψεις του άρθ. 137 του Κεφ. 155 και επομένως η άσκηση έφεσης κατά αθωωτικής απόφασης τελεί υπό την αίρεση της έγκρισης του Γενικού Εισαγγελέα ως ρητά προβλέπεται από το άρθρο 137 της Ποινικής Δικονομίας.

Δεδομένων των ανωτέρω, είναι η θέση μας ότι ακόμα και με την απάλειψη του εδαφίου (2) του άρθρου 131 η άσκηση έφεσης σε αθωωτική απόφαση (και σε ιδιωτικές ποινικές διώξεις) θα τελεί υπό την έγκριση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και θα αφορά στους περιορισμένους λόγους που προβλέπει το άρθρο 137 της Ποινικής Δικονομίας. Ωστόσο, η ρητή νομοθετική πρόβλεψη στο άρθρο 131 (2) ότι "Δεν χωρεί έφεση από αθωωτική απόφαση παρά μόνο με τη σύσταση ή γραπτή έγκριση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, όπως προβλέπεται στο Νόμο αυτό" δεν είχε εισαχθεί εκ του περισσού, αφού αποτελεί δείκτη για τους εφαρμοστές της ποινικής δικονομίας για την δυνατότητα καταχώρισης έφεσης εξ αθωωτικών αποφάσεων. Πρόκειται για μια νομοθετική ρύθμιση η οποία ενυπάρχει από την αρχική ψήφιση του Κεφαλαίου 155 και η έγκριση του Γενικού Εισαγγελέα αποτελεί προϋπόθεση αποδοχής της καταχώρισης της έφεσης. Εξ ου και η αναφορά "δεν χωρεί έφεση...". Η συγκεκριμένη πρόνοια αφορά στο στάδιο της καταχώρισης της έφεσης. Το άρθρο 137 και οι πρόνοιες αυτού αφορούν στο στάδιο της εξέτασης της ουσίας της υπόθεσης.

Το επάναγκες της συγκατάθεσης του Γενικού Εισαγγελέα για την καταχώριση της έφεσης κατά αθωωτικής απόφασης αποτελεί ζήτημα που άπτεται του πυρήνα των συνταγματικών εξουσιών του Γενικού Εισαγγελέα, ο οποίος σε αντίθετη περίπτωση ενώ θα μπορεί να διακόψει/αναστείλει ιδιωτική ποινική δίωξη, δεν θα μπορεί να ελέγξει την άσκηση έφεσης επί της αθώωσης, μετά την καταχώριση ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου. Και ενώ ο Γενικός Εισαγγελέας ασκεί με φειδώ την δυνατότητα άσκησης έφεσης επί αθωωτικών αποφάσεων, οι ιδιώτες κατηγοροί θα μπορούν να ασκούν εφέσεις ενδεχομένως ανεξέλεγκτα, ενδεχομένως εκτός του πλαισίου του άρθρου 137 και ενδεχομένως καταχρηστικά. Και τούτο θα ελέγχεται πολύ αργότερα, κατά την ακρόαση της έφεσης. Συνεπώς, όπως γίνεται αντιληπτό, θα βρεθεί το σύστημα απονομής της δικαιοσύνης αντιμέτωπο με ασκηθείσες εφέσεις προερχόμενες από αθώωσης σε ιδιωτικές ποινικές διώξεις και στο στάδιο της ακρόασης αυτών, θα διαπιστώνεται η μη ύπαρξη έγκρισης/συγκατάθεσης του Γενικού Εισαγγελέα και θα απορρίπτονται ως απαράδεκτες προκαλώντας αδικαιολόγητες δαπάνες, σπατάλη χρόνου και ταλαιπωρία.

Όπως προκύπτει από την έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών (σελ. 4) ο εκπρόσωπος του Γενικού Εισαγγελέα επεσήμανε την συνταγματική σύγκρουση στην προτεινόμενη τροποποίηση πλην όπως καμία τοποθέτηση ή εξήγηση ή τεκμηρίωση της Επιτροπής Νομικών επί του ζητήματος δεν καταγράφεται αλλά ούτε και αιτιολογία στο σκεπτικό με το οποίο επήλθε τελικά η τροποποίηση με τον Αναπεμπόμενο Νόμο, ο οποίος δημιουργεί συνταγματική ασυμβατότητα. Η αναφορά σε εκσυγχρονισμό του δικαίου κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (σελ. 5 της Έκθεσης), οδηγεί στην θέση ακριβώς ότι η προστασία των δικαιωμάτων των κατηγορούμενων που αθώνονται πρωτοδίκως επιβάλλει τον έλεγχο και την έγκριση της καταχώρισης έφεσης από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ο οποίος είναι εκ του Συντάγματος ο αρμόδιος να αποφασίζει επί των διώξεων.

Ασυμβατότητα του άρθρου 176 του Αναπεμπόμενου Νόμου με το άρθρο 163 του Συντάγματος και επέμβαση στη διάκριση των εξουσιών.

Το άρθρο 176 του Κεφ. 155 προβλέπει ότι-

“Διαδικαστικοί Κανονισμοί

176. Ο Κυβερνήτης, με τη συμβουλή και βοήθεια του Αρχιδικαστή, δύναται να εκδώσει Διαδικαστικούς Κανονισμούς που δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας για την καλύτερη εφαρμογή του Νόμου αυτού και συγκεκριμένα και χωρίς επηρεασμό της γενικότητας των εξουσιών που χορηγούνται με τον τρόπο αυτό, οι Κανονισμοί αυτοί δύναται να εκδοθούν σε σχέση με όλα ή με οποιοδήποτε από τα ακόλουθα θέματα:

(α) όλα τα θέματα που αναφέρονται ή απαιτούνται στο Νόμο αυτό όπως καθοριστούν

(β) τους τύπους που θα χρησιμοποιηθούν για οποιοδήποτε ζήτημα ή διαδικασία που εγέρθηκε ή ασκήθηκε δυνάμει των διατάξεων του Νόμου αυτού και τα τέλη που καταβλήθηκαν σε σχέση με οποιοδήποτε τέτοιο ζήτημα ή διαδικασία:

Νοείται ότι, μέχρις ότου εκδοθούν τέτοιοι κανονισμοί-

(α) οποιοδήποτε ζήτημα ή διαδικασία που εγέρθηκε ή ασκήθηκε δυνάμει των διατάξεων του Νόμου αυτού ρυθμίζεται από τους Διαδικαστικούς Κανονισμούς που αφορούν τέτοιο ζήτημα ή διαδικασία (περιλαμβανομένων οποιωνδήποτε Κανονισμών που καθορίζουν τα τέλη σε σχέση με οποιοδήποτε τέτοιο ζήτημα ή διαδικασία) οι οποίοι εκδόθηκαν δυνάμει οποιοδήποτε νόμου που καταργείται από το Νόμο αυτό και ο οποίος ισχύει την ημερομηνία έναρξης του Νόμου αυτού

(β) οποιοδήποτε τύποι που εκτίθενται σε οποιοδήποτε Νόμο που καταργείται από το Νόμο αυτό θα συνεχίσουν να χρησιμοποιούνται για οποιοδήποτε ζήτημα ή διαδικασία που εγέρθηκε ή ασκήθηκε δυνάμει του Νόμου αυτού, και οι Κανονισμοί αυτοί και τύποι δύνανται να εφαρμόζονται ή να χρησιμοποιούνται με τέτοιες παρεκκλίσεις, μεταβολές ή προσαρμογές ως ήθελαν είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των διατάξεων του Νόμου αυτού.”

Το άρθρο 188(1) του Συντάγματος επιτάσσει όπως κάθε νόμος διαβάζεται με τρόπο ώστε να είναι συμβατός και σύμφωνος με το Σύνταγμα. Συνεπώς οι πρόνοιες του άρθρου 176 της Ποινικής Δικονομίας για να είναι συμβατές με την συνταγματική επιταγή διαβάζονται με τρόπο τέτοιο ως προβλέπεται στο άρθρο 163 του Συντάγματος, το οποίο προνοεί ότι-

“ΑΡΘΡΟΝ 163

1. Το Ανώτατον Δικαστήριο εκδίδει διαδικαστικόν κανονισμόν επί σκοπώ ρυθμίσεως της διαδικασίας ενώπιον αυτού ως και ενώπιον παντός άλλου δικαστηρίου ιδρυομένου δυνάμει των διατάξεων του παρόντος μέρους του Συντάγματος, πλην των εν άρθρω 160 προβλεπομένων.

2. Μη θιγομένης της γενικής διατάξεως της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου το Ανώτατον Δικαστήριο δύναται να εκδίδη διαδικαστικόν κανονισμόν δια τούς κατωτέρω αναφερομένους σκοπούς:

(α) την ρύθμισιν των συνεδριάσεων των δικαστηρίων και την δι' οιονδήποτε σκοπόν επιλογήν δικαστών,

(β) την συνοπτικήν εκδίκασιν οιασδήποτε εφέσεως, ήτις θεωρείται υπό του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου αυτή είναι εκκρεμή, ως προδήλως αβάσιμος ή προπετής ή ως ασκηθείσα προς τον σκοπόν παρελκύσεως της απονομής της δικαιοσύνης ωσαύτως δε την συνοπτικήν διεξαγωγήν πάσης ετέρας διαδικασίας ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου ή ετέρου δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί ένδικον μέσον προδήλως αβάσιμον ή προπετές ή ασκηθέν προς τον σκοπόν της παρελκύσεως της απονομής της δικαιοσύνης.

(γ) τον καθορισμόν των τύπων των δικογράφων και των δικαστικών τελών και δαπανημάτων της ενώπιον των δικαστηρίων διαδικασίας.

(δ) τον καθορισμόν και την ρύθμισιν της συνθέσεως της γραμματείας των δικαστηρίων και των εξουσιών και καθηκόντων και εξουσιών των δικαστικών υπαλλήλων,

(ε) τον καθορισμόν των προθεσμιών, εντός των οποίων αξιούται συμμόρφωσις προς τας διατάξεις του διαδικαστικού κανονισμού.

(στ) τον καθορισμόν της διαδικασίας, ήτις δέον να τηρήται ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου κατά την ενάσκησιν της πειθαρχικής αρμοδιότητος αυτού επί των δικαστικών λειτουργιών.

3. Ο κατά το παρόν άρθρον διαδικαστικός κανονισμός δύναται να ορίση τον αριθμόν των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου, οίτινες θα δικάζωσι συγκεκριμένον θέμα εν τη ενασκήσει όμως της δυνάμει του Συντάγματος αναγνωριζομένης εις το Ανώτατον Δικαστήριον δικαιοδοσίας ουδεμία υπόθεσις δύναται να κριθή, ειμή συμφώνως ταις διατάξεσι του άρθρου 159, εν τη εκδικάσει δε οιασδήποτε εφέσεως συμπεριλαμβανομένης

και τοιαύτης συμφώνως τω άρθρω 156, το Ανώτατον Δικαστήριο δέον να απαρτίζηται εκ πάντων των μελών αυτού, τηρουμένων των διατάξεων της δευτέρας παραγράφου του άρθρου 160.”

Συνεπώς η εξουσία για έκδοση διαδικαστικών κανονισμών ανήκει αποκλειστικά στην Δικαστική Εξουσία και δεν χωρεί επέμβαση ούτε από την Εκτελεστική αλλά ούτε από την Νομοθετική Εξουσία.

Ασυμβατότητα του άρθρου 176 του Αναπεμπόμενου Νόμου με την Αρχή της Διάκρισης των Εξουσιών

Η αρχή της διάκρισης των εξουσιών είναι διάχυτη στο Κυπριακό Σύνταγμα και αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο επιβάλλοντας την απόδοση, σε κάθε διακριτή εξουσία, του συνόλου των λειτουργιών που ανάγονται στη σφαίρα των αρμοδιοτήτων της. “Το πεδίο λειτουργίας των τριών πολιτειακών εξουσιών διαχωρίζεται αυστηρά και αποκλείεται η ανάληψη ή η άσκηση οποιασδήποτε αρμοδιότητας από οποιαδήποτε από τις τρεις εξουσίες που δεν αποδίδεται σ’ αυτήν από το Σύνταγμα ή δεν εμπίπτει στο πεδίο της λειτουργίας της λόγω των εγγενών χαρακτηριστικών της. Το κριτήριο για την ταξινόμηση των κρατικών λειτουργιών, όπως αυτές δεν κατανέμονται ρητά από το Σύνταγμα, είναι ουσιαστικό και συναρτάται με τα εγγενή χαρακτηριστικά και την εσώτερη φύση τους.”

Η νομοθετική εξουσία νομοθετεί για κάθε θέμα πλην όμως περιορίζεται από την αρχή της διάκρισης των εξουσιών. Αποκλειστική αρμοδιότητα να ρυθμίζει διαδικαστικά ζητήματα, δηλαδή να καθορίζει το πλαίσιο άσκησης των δικαιοδοσιών που παρέχονται στη δικαστική εξουσία, έχει η ίδια η δικαστική εξουσία.

Με τον Αναπεμπόμενο Νόμο ανατίθεται στην εκτελεστική εξουσία η δυνατότητα έκδοσης διαδικαστικών κανονισμών, οι οποίοι στην συνέχεια θα εγκρίνονται από την Νομοθετική Εξουσία. Η ρύθμιση τέτοιων ζητημάτων εμπίπτει αποκλειστικά στην σφαίρα εξουσιών της δικαστικής εξουσίας και οι πιο πάνω ρυθμίσεις αποτελούν ξεκάθαρη επέμβαση της νομοθετικής και της εκτελεστικής στην δικαστική εξουσία. Το θέμα αποκρυσταλλώθηκε νομολογιακά στην “Αθηνής ν. Δημοκρατίας” όπου τονίστηκε η αρμοδιότητα του Ανωτάτου Δικαστηρίου δυνάμει του Άρθρου 163 του Συντάγματος να ρυθμίζει, με διαδικαστικούς κανονισμούς, την ενώπιον του διαδικασία και τη διαδικασία ενώπιον κάθε άλλου δικαστηρίου.

Η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής παρέχεται στη δικαστική εξουσία για την εξασφάλιση της αυτονομίας της στη σφαίρα της δικαιοδοσίας της.

Ενώπιον της Επιτροπής Νομικών, όπως προκύπτει από την έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών (σελ. 4) ο εκπρόσωπος του Γενικού Εισαγγελέα επεσήμανε την συνταγματική ασυμβατότητα στην προτεινόμενη τροποποίηση πλην όμως καμία τοποθέτηση ή εξήγηση ή τεκμηρίωση της Επιτροπής Νομικών επί του ζητήματος δεν καταγράφεται αλλά ούτε και αιτιολογία στο σκεπτικό με το οποίο επήλθε τελικά η τροποποίηση με τον Αναπεμπόμενο Νόμο. Η αναφορά για κατάργηση της τοπικής αρμοδιότητας των δικαστηρίων (σελ. 3 της Έκθεσης) δεν δικαιολογεί, δεν αιτιολογεί και δεν τεκμηριώνει το σκεπτικό της τροποποίησης, η οποία σε κάθε περίπτωση είναι αντισυνταγματική. Καταληκτικά, τα όσα καταγράφονται στην κοινοβουλευτική Έκθεση είναι η θέση μου ότι δεικνύουν τις συνταγματικές συγκρούσεις.

Με βάση όλα τα πιο πάνω εισηγούμαι όπως η Βουλή των Αντιπροσώπων μην εμμένει στην απόφασή της αποδεχόμενη την Αναπομπή. Παρακαλείται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών όπως ακούσει σχετικά με την παρούσα αναπομπή τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.»

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, κατά την εξέταση του αναπεμφθέντος νόμου από την επιτροπή, ανέλυσε περαιτέρω τους λόγους για τους οποίους κρίθηκε σκόπιμη η αναπομπή του εν λόγω νόμου, στη βάση της πιο πάνω επιστολής του Προέδρου της Δημοκρατίας, επαναλαμβάνοντας ότι οι διατάξεις του παραβιάζουν τις διατάξεις των άρθρων 113 και 163 του συντάγματος, καθώς και την αρχή της διάκρισης των εξουσιών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, με την παρούσα έκθεσή της υποβάλλει τον αναπεμφθέντα νόμο ενώπιον της ολομέλειας του σώματος για τη λήψη τελικής απόφασης αναφορικά με την αποδοχή ή μη της αναπομπής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Λεωνίδου.

Άλλος που θέλει να μιλήσει;

Ο κ. Ευσταθίου.

Άλλος;

Ωραία, ο κ. Λεωνίδου.

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι συνάδελφοι,

Μαζί με τον συνάδελφο κ. Ευσταθίου είχαμε ετοιμάσει αυτή την πρόταση νόμου, με κύριο στόχο να ενισχύσουμε τα δικαιώματα του κατηγορουμένου σε μια διαδικασία δικαστική. Η βάση πάνω στην οποία στηρίχθηκε η πρόταση ήταν το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ατόμου, η οποία είναι το κατεξοχήν νομοθέτημα που στηρίζεται και η Κυπριακή Δημοκρατία για τη στήριξη των δικαιωμάτων των πολιτών. Συνεπώς, ήταν υποχρέωση και καθήκον μας να δούμε αυτά τα κενά που υπάρχουν σήμερα στη δική μας ποινική δικονομία και με αυτή την πρόταση νόμου ενισχύσαμε ακριβώς αυτό το ατομικό δικαίωμα.

Έχουμε διαβάσει και έχουμε μελετήσει τις απόψεις που έχει καταθέσει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με την επιστολή του και εμείς συνεχίζουμε να επιμένουμε στην άποψή μας ότι δεν προκαλείται καμία σύγχυση εξουσιών, δηλαδή η διάκριση εξουσιών παραμένει, γιατί είναι υποχρέωση, όπως έχω πει προηγουμένως, και δικαίωμα της Βουλής, του νομοθετικού σώματος, να ρυθμίζει θέματα τα οποία άπτονται ακριβώς της λειτουργίας των θεσμών. Δεν είναι θέμα ούτε εκτελεστικής εξουσίας ούτε παρέμβασης στα θέματα εκτελεστικής εξουσίας ούτε παρέμβαση στα θέματα της νομοθετικής εξουσίας.

Με αυτά, κύριε Πρόεδρε, εμείς θα καταψηφίσουμε την παραπομπή του Προέδρου και θα επιμείνουμε στην πρόταση νόμου όπως έχει ψηφιστεί στην περασμένη συνεδρίαση.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Λεωνίδου.

Ο κ. Ευσταθίου.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα υιοθετήσω ασφαλώς τα όσα πολύ σωστά έχει πει ο κ. Λεωνίδου. Αντιλαμβανόμενος και την πίεση του χρόνου, θα πω μόνο ότι δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε με τη θέση ότι μία διάταξη νόμου όπως αυτή που τροποποιούμε έχει συνταγματικό χαρακτήρα, όπως αναφέρει η αναπομπή. Η Βουλή μπορεί να τροποποιεί, να καταργεί, να εισάγει νόμους, οι οποίοι νόμοι δεν προηγούνται, αλλά έπονται του συντάγματος. Επομένως, στον βαθμό που η επιχειρηματολογία αφορά ότι το άρθρο 131 του νόμου το οποίο τροποποιήσαμε είναι συνταγματική διάταξη δεν μπορεί να ευσταθήσει και θα πρέπει να απορριφθεί.

Και το τελευταίο σημείο είναι ότι, ναι, επιτέλους κάποια πράγματα τα οποία κληρονομήσαμε από την αποικιοκρατία κυρίως μέσω των υπερεξουσιών του Γενικού Εισαγγελέα, ανεξαρτήτως προσώπου βεβαίως και κατόχου του αξιώματος, θα πρέπει επιτέλους να εκσυγχρονιστούν. Είμαστε ένα κράτος ούτε παρίας ούτε σχεδόν υπό αποικιακό ζυγό, αλλά είμαστε κράτος ελεύθερο, ευρωπαϊκό και νομοθετούμε έχοντας υπόψη το δημόσιο συμφέρον και πέραν αυτού τίποτε.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Ευσταθίου.

Ο κ. Δαμιανού.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Η πρόταση των συναδέλφων την οποία είχαμε υπερψηφίσει, προσπαθούσε να αποκαταστήσει μια ανισορροπία. Αντιλαμβανόμαστε ότι παρατίθενται μια σειρά από επιχειρήματα, ισχυρισμοί στην αναπομπή του Προέδρου της Δημοκρατίας για αρμοδιότητες, για θέματα διάκρισης εξουσιών και για πολλά άλλα ζητήματα. Εμείς θα κάνουμε δεκτή την αναπομπή, απευθύνοντας μιαν έκκληση όμως προς την εκτελεστική εξουσία και στον βαθμό που τον αφορά ως θεσμό και στον Γενικό Εισαγγελέα. Επειδή είναι γενικότερα αναγνωρισμένη η ύπαρξη του προβλήματος, ακριβώς πρέπει να αναπτυχθεί ένας διάλογος των δύο εξουσιών, ούτως ώστε αυτό το αποικιακό κατάλοιπο να εκλείψει από τις διατάξεις της νομοθεσίας και του συντάγματός μας και να αποκατασταθεί ακριβώς η ισορροπία δυνάμεων μεταξύ του κράτους και των πολιτών και βεβαίως μεταξύ των διαφόρων εξουσιών.

Γι' αυτό, θα παρακαλούσαμε η επόμενη Βουλή να ασχοληθεί με αυτό το ζήτημα. Δεν είναι τεχνικό ζήτημα, έχει να κάνει και με δικαιώματα των ανθρώπων, των πολιτών. Με την αναγκαία ευαισθησία και ιεράρχηση να επιληφθεί και αυτού του ζητήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Δαμιανού.

Ζητήσατε τον λόγο;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Υπάρχει άλλος ομιλητής;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, δεν υπάρχει. Ήταν να το βάλω σε ψηφοφορία.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Απλώς να αναφέρω ότι η κοινοβουλευτική μας ομάδα θα αποδεχθεί την αναπομπή του Προέδρου της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, πόσοι ψηφίζουν υπέρ της αποδοχής της αναπομπής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκατρείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, δεκατρείς εναντίον και καμία αποχή, η αναπομπή γίνεται αποδεκτή.*

Το υπ' αριθμόν 2 θέμα τιλοφορείται «Ο περί της Σύμβασης για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων (Κυρωτικός) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021».

Τον σκοπό, κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί της Σύμβασης για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων (Κυρωτικού) Νόμου, ώστε να κυρωθούν οι τροποποιήσεις του Πίνακα Ι του Παραρτήματος Χημικών Ουσιών στη Σύμβαση για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων του 1993, οι οποίες υιοθετήθηκαν στη Συνδιάσκεψη των Κρατών Μερών στη Σύμβαση για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων του 1993 κατά την 24^η σύνοδό της στις 27 Νοεμβρίου 2019. Η προσχώρηση σε αυτές αποφασίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο με την απόφασή του υπ' αριθμόν 90.195, στις 22 Οκτωβρίου 2020.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων για το νομοσχέδιο «Ο περί της Σύμβασης για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων (Κυρωτικός) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Νίκος Τορναρίτης, αναπλ. πρόεδρος

Σκεύη Κούτρα Κουκουμά

Γιώργος Λουκαΐδης

Κωστής Ευσταθίου

Άριστος Δαμιανού

Χρίστος Χρίστου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της, που πραγματοποιήθηκε στις 13 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο της συνεδρίας αυτής

---

* Λόγω της πραγματοποίησης των συνεδριάσεων της ολομέλειας εκτός του κτιρίου της Βουλής των Αντιπροσώπων, εξαιτίας της λήψης έκτακτων μέτρων για αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, δεν πραγματοποιήθηκε ηλεκτρονική ψηφοφορία κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης.

κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι του Υπουργείου Εξωτερικών. Η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, παρ' όλο που κλήθηκε, δεν εκπροσωπήθηκε κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου στη συνεδρία της επιτροπής.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί της Σύμβασης για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων (Κυρωτικού) Νόμου, ώστε να κυρωθούν οι τροποποιήσεις του πίνακα Ι του Παραρτήματος Χημικών Ουσιών στη Σύμβαση για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων του 1993, οι οποίες υιοθετήθηκαν στη Συνδιάσκεψη των Κρατών Μερών στη Σύμβαση για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων του 1993 κατά την 24^η συνεδρία της στις 27 Νοεμβρίου 2019. Η προσχώρηση σε αυτές αποφασίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο με την απόφασή του υπ' αριθμόν 90.195, την 22^α Οκτωβρίου 2020.

Ειδικότερα, ο προτεινόμενος νόμος εισάγει στο παράρτημα Ι του ανωτέρω αναφερόμενου παραρτήματος τις επιπρόσθετες χημικές ουσίες που απαγορεύονται από τη σύμβαση, σύμφωνα με την ως άνω απόφαση της Συνδιάσκεψης των Κρατών Μερών στη Σύμβαση για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων του 1993.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή, στο κείμενο του βασικού νόμου εισάγεται ο νέος όρος «τροποποιήσεις του 2020», ο οποίος ορίζει τις τροποποιήσεις του πίνακα Ι του Παραρτήματος Χημικών Ουσιών στη Σύμβαση, οι οποίες υιοθετήθηκαν στο πλαίσιο της 24^{ης} Διάσκεψης των Κρατών Μερών στη Σύμβαση, που πραγματοποιήθηκε στη Χάγη της Ολλανδίας στις 27 Νοεμβρίου 2019.

Με τον προτεινόμενο νόμο εισάγεται επίσης νέα πρόνοια στον βασικό κυρωτικό νόμο, ώστε τυχόν μελλοντικές τροποποιήσεις να ενσωματώνονται σε αυτόν χωρίς να ψηφίζονται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Στο πλαίσιο μελέτης του προτεινόμενου νόμου, η επιτροπή υπέδειξε την ανάγκη επανεξέτασης του ζητήματος που προκύπτει από την ως άνω πρόνοια για ενσωμάτωση τροποποιήσεων στον βασικό νόμο χωρίς να ψηφίζονται από τη Βουλή και της νομικής ορθότητας ή σκοπιμότητας μιας τέτοιας ρύθμισης. Συναφώς, η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, κατόπιν διαβούλευσης με το Υπουργείο Εξωτερικών, υπέβαλε την ανάγκη διαγραφής της συγκεκριμένης πρόνοιας, ώστε οποιοσδήποτε τροποποιήσεις να κατατίθενται στη Βουλή για έγκριση.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών δήλωσε ότι κρίνεται αναγκαία η κύρωση της εν λόγω τροποποίησης, καθότι η Κυπριακή Δημοκρατία υπέχει υποχρέωση να κυρώνει όλες τις τροποποιήσεις του Παραρτήματος Χημικών Ουσιών, οι οποίες αποφασίζονται από τη Συνδιάσκεψη των Κρατών Μερών στη Σύμβαση για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων του 1993.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό αναφορά νομοσχεδίου, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, όπως αυτό τροποποιήθηκε σύμφωνα με τα πιο πάνω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Όχι.

Δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρο 2

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη του νέου άρθρου 3Α. Άρθρο 3

Τροποποίηση του Πίνακα 1 του Παραρτήματος Χημικών Ουσιών του βασικού νόμου. Άρθρο 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 μέχρι 4;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τα άρθρα 1 μέχρι 4 εγκρίνονται ομόφωνα.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Σύμβασης για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων (Κυρωτικός) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με πενήντα ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ομόφωνα ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 3 θέμα πιλοφορείται «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 1) του 2021».

Τον σκοπό, κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έγκριση πληρωμής από τον λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου συμπληρωματικών πιστώσεων ύψους €250.000.000 και χρήση τους για τη διενέργεια δαπανών προς υλοποίηση διάφορων σκοπών για τους οποίους δεν έχει γίνει οποιαδήποτε πρόνοια ή η πρόνοια που περιλήφθηκε στον προϋπολογισμό του 2021 είναι ανεπαρκής.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 1) του 2021»

Παρόντες:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος

Κωστής Ευσταθίου

Μάριος Μαυρίδης

Μιχάλης Γιωργάλλας

Ονούφριος Κουλλά

Γιώργος Περδίκης

Στέφανος Στεφάνου

Μη μέλη της επιτροπής:

Άριστος Δαμιανού

Σάβια Ορφανίδου

Αντρέας Καυκαλιάς

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δύο συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 5 και 12 Απριλίου 2021. Στην πρώτη συνεδρία της επιτροπής

κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ο Υπουργός Οικονομικών, η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και ο Υπουργός Υγείας, συνοδευόμενοι από υπηρεσιακούς των υπουργείων τους.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από τον λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου συμπληρωματικών πιστώσεων ύψους €250.000.000 και η χρήση τους για τη διενέργεια δαπανών προς υλοποίηση διάφορων σκοπών για τους οποίους δεν έχει γίνει οποιαδήποτε πρόνοια ή η πρόνοια που περιλήφθηκε στον προϋπολογισμό του 2021 είναι ανεπαρκής.

Σημειώνεται ότι, με βάση το άρθρο 65 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου, νομοσχέδια συμπληρωματικού προϋπολογισμού υποβάλλονται στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση μόνο μετά την 15^η Ιουνίου του τρέχοντος οικονομικού έτους και όχι περισσότερο από δύο φορές στο πλαίσιο ενός οικονομικού έτους.

Εντούτοις, ο Υπουργός Οικονομικών, στην περίπτωση που υφίστανται ειδικές περιστάσεις, δύναται με την έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου να υποβάλει μεγαλύτερο αριθμό συμπληρωματικών προϋπολογισμών και σε ημερομηνία προγενέστερη της 15^{ης} Ιουνίου του τρέχοντος οικονομικού έτους.

Συνεπώς, ο υπό αναφορά συμπληρωματικός προϋπολογισμός υποβάλλεται, καθότι κρίθηκε από την εκτελεστική εξουσία ότι υφίστανται ειδικές περιστάσεις που προκύπτουν από τη συνέχιση της πανδημίας COVID-19, καθώς και επειδή οι πιστώσεις ύψους €150.000.000 που περιλήφθηκαν στον προϋπολογισμό του 2021 για το σκοπό αυτό είναι ανεπαρκείς.

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση που συνοδεύει το υπό αναφορά νομοσχέδιο, οι συμπληρωματικές πιστώσεις που απαιτούνται αφορούν στην κάλυψη των δαπανών για τα ακόλουθα:

1. Την υλοποίηση των ειδικών σχεδίων του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τη στήριξη των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των ανέργων (€140.000.000).
2. Την αγορά εμβολίων COVID-19, τεστ ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου, φαρμάκων και αναλωσίμων, καθώς και την αγορά υπηρεσιών για ενίσχυση του Υπουργείου Υγείας σε θέματα που αφορούν στην αντιμετώπιση της πανδημίας (€60.000.000).
3. Τις έκτακτες ανάγκες που αναμένεται να προκύψουν εντός του τρέχοντος έτους σε σχέση με την αντιμετώπιση της πανδημίας (€50.000.000).

Σημειώνεται ότι η υπολογιζόμενη επιβάρυνση του δημοσιονομικού ισοζυγίου που προκύπτει από την έγκριση του υπό αναφορά συμπληρωματικού προϋπολογισμού ανέρχεται στο 1,2% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ).

Στο πλαίσιο της συζήτησης ο Υπουργός Οικονομικών ανέφερε ότι οι πρόσθετες πιστώσεις που περιλαμβάνονται στον υπό αναφορά συμπληρωματικό προϋπολογισμό προέκυψαν λόγω της συνέχισης της πανδημίας COVID-19 η οποία κατέστησε τα ποσά που περιλήφθηκαν στον προϋπολογισμό του 2021 ανεπαρκή.

Η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε ότι ποσό ύψους €140 εκατομ. από το σύνολο του υπό αναφορά συμπληρωματικού προϋπολογισμού αφορά στην επέκταση των ειδικών σχεδίων στήριξης της απασχόλησης και των επιχειρήσεων. Τα εν λόγω σχέδια τέθηκαν σε εφαρμογή από τον Μάρτιο του 2020 και έχουν ήδη δαπανηθεί πέραν των €700 εκατομ. προς το σκοπό αυτό. Όπως η ίδια αξιωματούχος σημείωσε, τα σχέδια αυτά θα συνεχίσουν να υλοποιούνται και να προσαρμόζονται στη βάση των επιδημιολογικών δεδομένων λόγω της συνεχιζόμενης πανδημίας.

Ο Υπουργός Υγείας δήλωσε ότι τα €60 εκατομ. από το σύνολο του συμπληρωματικού προϋπολογισμού αφορούν δαπάνες που θα πραγματοποιηθούν για κάλυψη των υποχρεώσεων του Υπουργείου Υγείας, στο πλαίσιο των μέτρων που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την προμήθεια των εμβολίων, την αγορά υπηρεσιών για διενέργεια τεστ POP και τεστ ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου, την αγορά υπηρεσιών για στελέχωση της μονάδας ιχνηλάτησης και των ιατρικών δημόσιας υγείας, τις συμβάσεις με ιδιωτικά κέντρα για φιλοξενία ασυμπτωματικών ασθενών, καθώς και την αγορά φαρμάκων.

Σημειώνεται ότι μέλη της επιτροπής έθεσαν σωρεία ερωτημάτων που αφορούν μεταξύ άλλων στις συμβάσεις για τη διενέργεια τεστ POP και τεστ ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου, στους ελέγχους που διενεργούνται εκ μέρους του αρμόδιου υπουργείου για την εξασφάλιση των χαμηλότερων χρεώσεων σε ό,τι αφορά στη διενέργεια των τεστ, στην απευθείας στήριξη των επιχειρήσεων μέσω της επιχορήγησης των ενοικίων, στη χρονική διάρκεια των ειδικών σχεδίων στήριξης της απασχόλησης, στα κονδύλια που απαιτούνται για την κάλυψη έκτακτων αναγκών, καθώς και στις εκτιμήσεις της κυβέρνησης για τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας για το τρέχον οικονομικό έτος.

Σε σχέση με τα τεθέντα ζητήματα ο Υπουργός Οικονομικών ανέφερε ότι αναφορικά με το θέμα των ενοικίων η κυβέρνηση, πέραν του μέτρου επιστροφής φόρων σε όσους ενοικιαστές προχώρησαν σε μείωση των ενοικίων, έχει παραχωρήσει, μέσω των ειδικών σχεδίων που έχουν εξαγγελθεί, απευθείας οικονομική στήριξη στις επιχειρήσεις για την κάλυψη των λειτουργικών τους εξόδων, η οποία ανέρχεται συνολικά στα €335 εκατομ.

Σε σχέση με το ποσό ύψους €50 εκατομ. για την κάλυψη έκτακτων αναγκών ο ίδιος αξιωματούχος ανέφερε ότι το κονδύλι αυτό αφορά στην ενίσχυση των μέτρων ελέγχου τήρησης των υγειονομικών πρωτοκόλλων, στη διαμονή τουριστών, οι οποίοι θα διαγνωστούν με COVID-19, καθώς και σε ενδεχόμενη οικονομική στήριξη διάφορων επαγγελματικών ομάδων.

Τέλος, αναφορικά με τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας ο Υπουργός Οικονομικών ανέφερε ότι αυτός αναμένεται, με βάση τις τελευταίες προβλέψεις, να ανέλθει στο 3,5% του ΑΕΠ για το έτος 2021.

Η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε ότι στο παρόν στάδιο με σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου τα ειδικά σχέδια στήριξης της απασχόλησης και των επιχειρήσεων θα συνεχιστούν τουλάχιστον μέχρι το τέλος Ιουνίου του 2021 αναλόγως και των επιδημιολογικών δεδομένων.

Ο Υπουργός Υγείας ανέφερε ότι το αρμόδιο υπουργείο διενεργεί επί καθημερινής βάσης ελέγχους αναφορικά με τις συμβάσεις για αγορά τεστ ΡΟΗ και τεστ ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου, με σκοπό την τήρηση όλων των νομοισμένων διαδικασιών και την εξασφάλιση της χαμηλότερης τιμής μονάδας.

Σύμφωνα με τον ίδιο αξιωματούχο, το Υπουργείο Υγείας έχει εφαρμόσει τη στρατηγική στοχευμένης διενέργειας τεστ στον γενικό πληθυσμό, επιτυγχάνοντας παράλληλα ουσιαστική αύξηση του αριθμού των τεστ που διενεργούνται, γεγονός που συνέβαλε στην αμεσότερη επαναλειτουργία των βασικότερων τομέων της οικονομίας.

Σημειώνεται ότι η γενική διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας ανέλυσε ενδελεχώς στην επιτροπή τις διαδικασίες που ακολουθεί το Υπουργείο Υγείας σε σχέση με τη διενέργεια τεστ ΡΟΗ και τεστ ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου, παραθέτοντας μεταξύ άλλων στοιχεία για τον συνολικό αριθμό των τεστ που έχουν διενεργηθεί, τον αριθμό των διαγωνισμών που έχουν προκηρυχθεί και τα ποσά που έχουν διατεθεί για αγορά τεστ, καθώς και τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατέληξε στις ακόλουθες θέσεις:

1. Η πρόεδρος της επιτροπής βουλευτής της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, τα μέλη της βουλευτής της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, το μέλος της βουλευτής της Αλληλεγγύης, καθώς και το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν κατά τη συζήτηση του θέματος στην ολομέλεια του σώματος.
2. Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού τάσσονται υπέρ της ψήφισης του νομοσχεδίου σε νόμο.

Σύμφωνα με τις πιο πάνω τοποθετήσεις, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού με την παρούσα έκθεσή της υποβάλλει το υπό αναφορά νομοσχέδιο στην ολομέλεια του σώματος για τη λήψη τελικής απόφασης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν υπάρχουν.

Δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προοίμιο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Έγκριση πληρωμής από τον λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου ποσού ύψους €250.000.000 για τη χρήση του έτους που λήγει την 31^η Δεκεμβρίου 2021. Άρθρο 2.

Ειδίκευση των ποσών που θα δαπανηθούν. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 μέχρι 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τα άρθρα 1 μέχρι 3 εγκρίνονται ομόφωνα.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 1) του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα οκτώ ψήφους υπέρ, καμία αποχή και καμία εναντίον, το νομοσχέδιο ομόφωνα ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 4 θέμα πιλοφореύεται «Ο περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Λουκαΐδης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κύριε Λουκαΐδη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Ζητούμε αναβολή σε αυτό το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση στην αναβολή αυτού του θέματος;

Ο κ. Λουκαΐδης ζήτησε αναβολή.

Η κ. Ερωτοκρίτου.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, υπάρχει χρονικό περιθώριο για την εναρμόνιση το οποίο νομίζω μας δίνει τη δυνατότητα να το αναβάλουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση στην αναβολή του συγκεκριμένου θέματος;

Όχι.

Το θέμα αναβάλλεται.

Το υπ' αριθμόν 5 θέμα τιλοφορείται «Ο περί Συμβάσεων Πίστωσης για Καταναλωτές σε σχέση με Ακίνητα που προορίζονται για Κατοικία (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Λουκαΐδης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Και για αυτό το ζήτημα, αν δεν υπάρχει πρόβλημα, θα θέλαμε επίσης αναβολή.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κυρία Ερωτοκρίτου.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Στο εν λόγω νομοσχέδιο έχουμε ήδη παρέλθει την ημερομηνία εναρμόνισης και ενδεχομένως να δημιουργηθούν προβλήματα με την καθυστέρηση στην εναρμόνισή μας από την Ευρωπαϊκή Ένωση, οπότε... Και, για να είμαι ειλικρινής, αυτό ίσχυε και για το προηγούμενο, διότι είναι 10 Μαΐου του 2021 που λήγει το προηγούμενο, αλλά εν πάση περιπτώσει.

Κύριε Πρόεδρε, τα έχουμε εξετάσει στην επιτροπή οικονομικών, έχουν δοθεί οι εξηγήσεις και οι απαντήσεις και η ανάλυση. Επαναλαμβάνω, αυτό το νομοσχέδιο αφορά συμπλήρωση εναρμονιστικού νομοθετικού κενού που εντόπισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην κυπριακή νομοθεσία και έχει παρέλθει η ημερομηνία εναρμόνισης και ενδέχεται να βρεθούμε σε διαδικασία είτε κυρώσεων είτε προστίμων. Απλώς ενημερώνω τι λέχθηκε στην επιτροπή οικονομικών.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εντάξει, για να τελειώνει η συζήτηση, εμείς δεν έχουμε πρόβλημα, παρά το ότι λάβαμε απόφαση, και για το προηγούμενο και για τούτο να ψηφίσουμε και να προωθηθεί η ψηφοφορία, εφόσον γίνεται υπόδειξη, και να τοποθετηθούμε ανάλογα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εψηφίσαμεν! Εν τζιαι γίνεται τωρά να πάω πίσω!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κύριε Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Με όλη την αγάπη και τον σεβασμό. Στο προηγούμενο, συναινέσαμε στην αναβολή ακούγοντας και μη αμφισβητώντας την έγκριτη συνάδελφό μας πρόεδρο της επιτροπής, που είπε στο σώμα ότι...

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Έχει δίκαιο ο κ. Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

... ότι «κύριοι συνάδελφοι, δεν έχει πρόβλημα να το αναβάλουμε».

Στο αμέσως επόμενο θέμα λέει «έκαμα λάθος και πρέπει να περάσουμε και το 4 και το 5 σήμερα».

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Υπάρχουν, αν μου επιτρέπετε, κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ένα λεπτό, Χριστιάνα.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κατά την άποψή μου δεν πρέπει να αφήσουμε την τυπολατρία να επικρατήσει έναντι της ουσίας, μετά και από τη διόρθωση ότι εκ παραδρομής η συνάδελφος είχε κάνει λάθος στην τοποθέτησή της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν. Εντάξει! Θα το επιτρέψω αυτή τη φορά. Είναι μέσα στα δικαιώματά μου ως Πρόεδρου της Βουλής να πάω πίσω. Κανονικά έντζιε γίνεται έτσι, αλλά ούτως ή άλλως εγώ εννά το επιτρέψω.

Πάω πίσω στο θέμα 4. Σωστά;

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, αν μου επιτρέπεται, απλώς για να είναι ενήμερο το σώμα, επειδή υπάρχουν και άλλα εναρμονιστικά των οποίων η προθεσμία λήγει 15 Ιουλίου...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ξέρω το, Χριστιάνα, ξέρω το.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Για το 4 και το 5 η προθεσμία για εναρμόνιση λήγει στις 10 Μαΐου του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, πάμε πίσω στο υπ' αριθμόν 4 θέμα, που τιτλοφορείται «Ο περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021».

Τον σκοπό, κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών Νόμου, ώστε να επιτευχθεί εναρμόνιση με την Οδηγία (ΕΕ) 2020/1504 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7^{ης} Οκτωβρίου 2020, για την τροποποίηση της Οδηγίας 2014/65/ΕΕ για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος

Κωστής Ευσταθίου

Μάριος Μαυρίδης

Μιχάλης Γιωργάλλας

Ονούφριος Κουλλά

Γιώργος Περδίκης

Στέφανος Στεφάνου

Μη μέλη της επιτροπής:

Άριστος Δαμιανού

Σάβια Ορφανίδου

Αντρέας Καυκαλιάς

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 29 Μαρτίου και στις 5 και 12 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της επιτροπής παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (ΕΚΚ).

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών Νόμου, ώστε να επιτευχθεί εναρμόνιση με την Οδηγία (ΕΕ) 2020/1504 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7^{ης} Οκτωβρίου 2020, για την τροποποίηση της Οδηγίας 2014/65/ΕΕ για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις εξαιρούνται από το πεδίο

εφαρμογής της Οδηγίας 2014/65/ΕΕ τα νομικά πρόσωπα, τα οποία βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/1503 έχουν λάβει άδεια λειτουργίας ως πάροχοι υπηρεσιών συμμετοχικής χρηματοδότησης, προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο η ίδια δραστηριότητα να υπόκειται σε πολλαπλές αδειοδοτήσεις εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, με το υπό αναφορά νομοσχέδιο μεταφέρονται στην κείμενη νομοθεσία υποχρεωτικές εναρμονιστικές διατάξεις, για τις οποίες η Δημοκρατία έχει υποχρέωση εναρμόνισης μέχρι τις 10 Μαΐου 2021.

Στο πλαίσιο της συζήτησης η εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών ανέφερε ότι ο Κανονισμός (ΕΕ) 2020/1503 προβλέπει για ενιαίες, αναλογικές και άμεσα εφαρμόσιμες απαιτήσεις για την παροχή υπηρεσιών συμμετοχικής χρηματοδότησης, τη λειτουργία, την οργάνωση, την αδειοδότηση και την εποπτεία των παρόχων τέτοιων υπηρεσιών, τη λειτουργία πλατφόρμας χρηματοδότησης, καθώς και για τη διαφάνεια και τη διαφήμιση τέτοιων υπηρεσιών εντός της ΕΕ.

Ως εκ τούτου, για να επιτευχθεί ασφάλεια δικαίου όσον αφορά στα πρόσωπα και τις δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/1503 και της Οδηγίας 2014/65/ΕΕ, αντίστοιχα, και για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο η ίδια δραστηριότητα να υπόκειται σε πολλαπλές αδειοδοτήσεις εντός της ΕΕ, θα πρέπει τα νομικά πρόσωπα, τα οποία αδειοδοτούνται ως πάροχοι υπηρεσιών συμμετοχικής χρηματοδότησης, να τύχουν εξαίρεσης από το πεδίο εφαρμογής της υπό αναφορά Οδηγίας.

Όπως η ίδια εκπρόσωπος ανέφερε, η συμμετοχική χρηματοδότηση αποτελεί εναλλακτική και μη τραπεζική πηγή χρηματοδότησης, κυρίως για νεοσύστατες και καινοτόμες επιχειρήσεις, οι οποίες στο αρχικό στάδιο της λειτουργίας τους αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εξασφάλιση κεφαλαίων.

Η εκπρόσωπος της ΕΚΚ ανέφερε ότι η ΕΚΚ, στη βάση της ισχύουσας νομοθεσίας, έχει ήδη προβεί στην έκδοση σχετικής οδηγίας, σύμφωνα με την οποία οι αδειοδοτημένες επιχειρήσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (ΕΠΕΥ) δύνανται να λειτουργήσουν πλατφόρμες συμμετοχικής χρηματοδότησης, με σκοπό την άντληση εγχώριων κεφαλαίων. Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις παρέχεται επιπρόσθετα η δυνατότητα στις ΕΠΕΥ να αντλούν χρηματοδότηση και από άλλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ΕΕ.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατέληξε στις ακόλουθες θέσεις:

1. Η πρόεδρος της επιτροπής βουλευτής της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, τα μέλη της βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, το μέλος της βουλευτής της Αλληλεγγύης, καθώς και το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν κατά τη συζήτηση του θέματος στην ολομέλεια του σώματος.
2. Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού τάσσονται υπέρ της ψήφισης του νομοσχεδίου σε νόμο.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού υποβάλλει την παρούσα έκθεσή της για τη λήψη τελικής απόφασης επί του νομοσχεδίου στο στάδιο της συζήτησής του στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Όχι.

Δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προοίμιο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 4 του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

Έναρξη της ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρο 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 μέχρι 4;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Εναντίον τρεις ψήφοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα ψήφους υπέρ, τρεις εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα 1 μέχρι 4 εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με πενήντα ψήφους υπέρ, τρεις εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 5 θέμα τιλοφορείται «Ο περί Συμβάσεων Πίστωσης για Καταναλωτές σε σχέση με Ακίνητα που προορίζονται για Κατοικία (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021».

Τον σκοπό τον διαβάσατε, κυρία Δημητρίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί Συμβάσεων Πίστωσης για Καταναλωτές σε σχέση με Ακίνητα που προορίζονται για Κατοικία Νόμου, ώστε να επιτευχθεί αφενός εναρμόνιση με το άρθρο 22(4), τρίτο εδάφιο, και αφετέρου ορθότερη εναρμόνιση με το άρθρο 28(1) της Οδηγίας 2014/17/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4^{ης} Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές για ακίνητα που προορίζονται για κατοικία και την τροποποίηση των Οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμβάσεων Πίστωσης για Καταναλωτές σε σχέση με Ακίνητα που προορίζονται για Κατοικία (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος

Κωστής Ευσταθίου

Μάριος Μαυρίδης
Ονούφριος Κουλλά
Στέφανος Στεφάνου
Άριστος Δαμιανού
Αντρέας Καυκαλιάς

Μιχάλης Γιωργάλλας
Γιώργος Πεردίκης
Μη μέλη της επιτροπής:
Σάβια Ορφανίδου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 29 Μαρτίου, 5 και 12 Απριλίου 2021.

Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ).

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί Συμβάσεων Πίστωσης για Καταναλωτές σε σχέση με Ακίνητα που προορίζονται για Κατοικία Νόμου, ώστε να επιτευχθεί αφενός εναρμόνιση με το άρθρο 22(4), τρίτο εδάφιο, και αφετέρου ορθότερη εναρμόνιση με το άρθρο 28(1) της Οδηγίας 2014/17/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4^{ης} Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές για ακίνητα που προορίζονται για κατοικία και την τροποποίηση των Οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010.

Στο πλαίσιο της συζήτησης του νομοσχεδίου η εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών δήλωσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Ο προτεινόμενος νόμος έχει ετοιμαστεί, κατόπιν ελέγχου που διεξήγαγε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε σχέση με την υιοθέτηση μέτρων εκ μέρους της Δημοκρατίας για την εφαρμογή της Οδηγίας 2014/17/ΕΕ. Με βάση τα αποτελέσματα του εν λόγω ελέγχου έχει εντοπιστεί εναρμονιστικό κενό στην εθνική νομοθεσία λόγω της μη μεταφοράς του άρθρου 22(4), τρίτο εδάφιο, και της εσφαλμένης μεταφοράς του άρθρου 28(1) της εν λόγω Οδηγίας.
2. Με βάση το άρθρο 22(4) της Οδηγίας 2014/17/ΕΕ επιτρέπεται η χρήση των όρων «ανεξάρτητες συμβουλές» και «ανεξάρτητος σύμβουλος» από πιστωτή ή μεσίτη πιστώσεων που παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες σε περίπτωση που:
  - α. εξετάζει ικανοποιητικά μεγάλο αριθμό συμβάσεων πίστωσης που διατίθενται στην αγορά και
  - β. δεν αμείβεται για τις εν λόγω υπηρεσίες από έναν ή περισσότερους πιστωτές.

Περαιτέρω, το εν λόγω άρθρο της Οδηγίας 2014/17/ΕΕ περιλαμβάνει πρόνοια, η οποία εκ παραδρομής δεν ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία, που προϋποθέτει ότι, για να τυγχάνει εφαρμογής η δεύτερη υπό αναφορά περίπτωση, πρέπει ο αριθμός των ενδιαφερόμενων πιστωτών να είναι μικρότερος από την πλειοψηφία της αγοράς. Ως εκ τούτου, με τον προτεινόμενο νόμο ενσωματώνεται στην ισχύουσα νομοθεσία η εν λόγω προϋπόθεση.

1. Με βάση το άρθρο 28(1) τα κράτη μέλη πρέπει να θεσπίζουν μέτρα που να ενθαρρύνουν τους πιστωτικούς φορείς να προβλέπουν εύλογη περίοδο χάριτος, προτού κινήσουν διαδικασίες διακανονισμού οφειλών και εκποίησης προς είσπραξη οφειλών. Η μεταφορά του εν λόγω άρθρου, σύμφωνα με τη Νομική Υπηρεσία, έγινε κατά τρόπο που δεν επιτυγχάνεται η θέσπιση μέτρων ενθάρρυνσης των πιστωτικών φορέων για την παραχώρηση της εύλογης περιόδου χάριτος, αλλά τους την επιβάλλει. Συναφώς, με τον προτεινόμενο νόμο οι σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας τροποποιούνται ανάλογα, ώστε να καταστεί σαφές ότι τα μέτρα που λαμβάνει η ΚΤΚ, ως αρμόδια αρχή, ενθαρρύνουν αντί να υποχρεώνουν τους πιστωτικούς φορείς να παραχωρούν την περίοδο χάριτος.
2. Η προώθηση του προτεινόμενου νόμου προς ψήφιση καθίσταται αναγκαία, καθότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δύναται να λάβει νομικά μέτρα κατά της Δημοκρατίας για παράβαση της νομικής της υποχρέωσης για έγκαιρη, ορθή και πλήρη εναρμόνιση με το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Σε περίπτωση που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσφύγει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η καταδίκη της Δημοκρατίας θεωρείται δεδομένη, καθώς και η επιβολή μεγάλων χρηματικών ποινών και προστίμων.

Στο στάδιο της εξέτασης του νομοσχεδίου μέλη της επιτροπής ζήτησαν περαιτέρω διευκρινίσεις αναφορικά με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις.

Συναφώς, ο εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας δήλωσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Ο προτεινόμενος νόμος αποσκοπεί στην κάλυψη των εναρμονιστικών κενών που έχει εντοπίσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως θεματοφύλακας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Δημοκρατία έχει υποχρέωση να συμμορφωθεί με τις πρόνοιες της Οδηγίας, έστω και αν δεν καθίσταται σαφής ο τρόπος εφαρμογής τους.
2. Η λήψη μέτρων προς ενθάρρυνση των πιστωτικών φορέων να παραχωρούν εύλογη περίοδο χάριτος

στους καταναλωτές, προτού εκκινήσουν διαδικασίες διακανονισμού οφειλών και εκποίησης προς είσπραξη οφειλών αποτελεί αρμοδιότητα της ΚΤΚ. Η περίληψη πρόνοιας στο νομοσχέδιο, προκειμένου το εν λόγω ζήτημα να ρυθμιστεί με κανονισμούς του Υπουργικού Συμβουλίου δεν είναι δυνατή, καθότι αντίκειται στην αρχή της διάκρισης των εξουσιών και συναφώς στο σύνταγμα.

3. Τα κράτη μέλη, με βάση την Οδηγία 2014/17/ΕΕ, δεν μπορούν να επιβάλλουν στους πιστωτικούς φορείς να παραχωρούν περίοδο χάριτος, προτού προβούν σε ενέργειες είσπραξης οφειλών, αλλά να λαμβάνουν μέτρα, ώστε να ενθαρρύνονται οι πιστωτικοί φορείς να πράττουν τούτο. Η Δημοκρατία έχει αναθέσει την αρμοδιότητα λήψης μέτρων προς ενθάρρυνση των πιστωτικών φορέων στην ΚΤΚ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα ελέγχει κατά πόσο η ΚΤΚ συμμορφώνεται με την εν λόγω απαίτηση της σχετικής Οδηγίας.

Οι εκπρόσωποι της ΚΤΚ συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του προτεινόμενου νόμου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη τα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατέληξε στις ακόλουθες θέσεις:

1. Η πρόεδρος της επιτροπής βουλευτής της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, τα μέλη της βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, το μέλος της βουλευτής της Αλληλεγγύης και το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν κατά τη συζήτηση του θέματος στην ολομέλεια του σώματος.
2. Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού τάχθηκαν υπέρ της ψήφισης του νομοσχεδίου σε νόμο.

Σύμφωνα με τις πιο πάνω τοποθετήσεις, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού με την παρούσα έκθεσή της υποβάλλει το υπό αναφορά νομοσχέδιο για λήψη τελικής απόφασης στο στάδιο της συζήτησής του από την ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές για τούτο;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Στεφάνου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Δε θα ασχοληθώ με την ουσία, αλλά με τη διαδικασία που πολλές φορές επηρεάζει και την ουσία και πρωτίστως θα αναδείξω ένα ζήτημα που αναδείχθηκε πάρα πολλές φορές στο σώμα της Βουλής. Έρχονται εναρμονιστικά την τελευταία στιγμή, δεν προλαβαίνουμε να τα δούμε, είναι και δύσκολα θέματα τεχνικά σε σημείο που έρχονται οι ίδιοι οι τεχνοκράτες και μας λένε «ακόμα δεν είμαστε βέβαιοι ότι γίνεται η εναρμόνιση», όπως για το συγκεκριμένο θέμα. Και η Υπηρεσία Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Βουλής εκφράζει αμφιβολίες κατά πόσο πλήρως εναρμονίζεται η νομοθεσία μας με αυτή την Οδηγία. Και επειδή έρχεται ύστερα η εκτελεστική εξουσία και λέει «ξέρετε έληξε ο χρόνος και πρέπει να τελειώνουμε», πάμε ως Βουλή, ψηφίζουμε, και όταν κατόπιν εορτής έρτουν οι συνέπειες, φταίει η Βουλή, διότι ψήφισε! Εμείς θα τηρήσουμε αποχή στο θέμα, αν και έχει θετικά στοιχεία μέσα, αλλά την ίδια ώρα δεν είμαστε σίγουροι κιόλας ότι πλήρως εναρμονίζεται με βάση την Οδηγία. Και θα καλέσω ξανά, παρότι είναι η τελευταία συνεδρία της ολομέλειας, θα έχει νέα σύνθεση η Βουλή, θα έχει νέο Πρόεδρο, αλλά αυτή η ιστορία κάποτε πρέπει να τελειώσει. Δε γίνεται να έρχονται τελευταία στιγμή, να είναι κάτω από την απειλή η Βουλή ότι τελειώνουν τα χρονοδιαγράμματα, να ψηφίζουμε και πολλές φορές να μην είμαστε σίγουροι για αυτό που ψηφίζουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Στεφάνου έθεσε ένα θέμα για το οποίο επανειλημμένα έχω κάνει παρατήρηση, Στέφανε, επανειλημμένα, στην εκτελεστική εξουσία για το πότε μας φέρνουν και πώς μας τα φέρνουν, ως πρόεδρος δε της επιτροπής περιβάλλοντος... Φαντάζομαι θα το βιώνουν και άλλοι πρόεδροι επιτροπών... Έρχονται τελευταία στιγμή και τα φέρνουν και βουρούμεν και δε συφτάνουμεν πρώτα να κατανοήσουμε είναι μ' πόν τζέινο που μας φέρνουν, να μορφωθούμε για τζέινο, για να μπορέσουμε να πάρουμε και θέση! Άρα αυτή η κατάσταση με τη νέα Βουλή πρέπει να σταματήσει! Πραγματικά πρέπει να σταματήσει, είναι σοβαρό λάθος!

Ναι, κύριε Λιλλήκα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δε θα σταματήσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δε θα σταματήσει... Ας αναλάβει ο καθένας τις ευθύνες του!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ:

Και ο λόγος που δε θα σταματήσει, είναι διότι το σώμα αυτό δεν είχε την τόλμη να ψηφίσει την πρόταση νόμου που κατέθεσα που ανέθετε προσωπική ευθύνη σε εκείνους οι οποίοι φέρουν την ευθύνη, κωλυσιέργησαν και εκτίθεται η δημοκρατία ενώπιον της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενώσω κανένας δε θα φέρει ευθύνη για την κωλυσιεργία, θα συνεχίσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προοίμιο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 22 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 28 του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 μέχρι 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μια ψήφος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεφτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα τέσσερις ψήφους υπέρ, μια εναντίον και δεκαεφτά αποχές, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Συμβάσεων Πίστωσης για Καταναλωτές σε σχέση με Ακίνητα που προορίζονται για Κατοικία (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μια ψήφος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεφτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα τέσσερις ψήφους υπέρ, μια ψήφο εναντίον και δεκαεφτά αποχές, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 6 θέμα πιλοφορείται «Ο περί της Συγκρισιμότητας των Τελών, της Αλλαγής Λογαριασμού Πληρωμών και της Πρόσβασης σε Λογαριασμούς Πληρωμών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021».

Κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί της Συγκρισιμότητας των Τελών, της Αλλαγής Λογαριασμού Πληρωμών και της Πρόσβασης σε Λογαριασμούς Πληρωμών Νόμου, ώστε να επιτευχθεί ορθότερη εναρμόνιση με το άρθρο 20(2) της Οδηγίας 2014/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Ιουλίου 2014 για τη συγκρισιμότητα των τελών που συνδέονται με λογαριασμούς πληρωμών, την αλλαγή λογαριασμού πληρωμών και την πρόσβαση σε λογαριασμούς πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί της Συγκρισιμότητας των Τελών, της Αλλαγής Λογαριασμού Πληρωμών και της Πρόσβασης σε Λογαριασμούς Πληρωμών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος

Μάριος Μαυρίδης

Ονούφριος Κουλλά

Στέφανος Στεφάνου

Άριστος Δαμιανού

Αντρέας Καυκαλιάς

Κωστής Ευσταθίου

Μιχάλης Γιωργάλλας

Γιώργος Περδίκης

Μη μέλη της επιτροπής:

Σάβια Ορφανίδου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 29 Μαρτίου και στις 5 και 12 Απριλίου 2021.

Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ).

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί της Συγκρισιμότητας των Τελών, της Αλλαγής Λογαριασμού Πληρωμών και της Πρόσβασης σε Λογαριασμούς Πληρωμών Νόμου, ώστε να επιτευχθεί ορθότερη εναρμόνιση με το άρθρο 20(2) της Οδηγίας 2014/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Ιουλίου 2014 για τη συγκρισιμότητα των τελών που συνδέονται με λογαριασμούς πληρωμών, την αλλαγή λογαριασμού πληρωμών και την πρόσβαση σε λογαριασμούς πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά.

Ειδικότερα, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις διασαφηνίζεται ότι η διάθεση ενημερωτικού υλικού στους καταναλωτές σχετικά με τα ειδικά χαρακτηριστικά των παρεχόμενων λογαριασμών πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά, τα σχετικά τέλη και τους όρους χρήσης τους πραγματοποιείται από τα πιστωτικά ιδρύματα.

Στο πλαίσιο της συζήτησης η εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών δήλωσε ότι, κατόπιν ελέγχου που διενήργησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε σχέση με την υιοθέτηση μέτρων εκ μέρους της Δημοκρατίας για την εφαρμογή της Οδηγίας 2014/92/ΕΕ, έχει εντοπιστεί εναρμονιστικό κενό στην εθνική νομοθεσία λόγω εσφαλμένης μεταφοράς του άρθρου 20(2) αυτής.

Όπως η ίδια τόνισε, η προώθηση του προτεινόμενου νόμου προς ψήφιση καθίσταται αναγκαία, καθότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δύναται να λάβει νομικά μέτρα κατά της Δημοκρατίας για παράβαση της νομικής της υποχρέωσης για έγκαιρη, ορθή και πλήρη εναρμόνιση με το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Σε περίπτωση που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσφύγει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η καταδίκη της Δημοκρατίας θεωρείται δεδομένη, καθώς και η επιβολή μεγάλων χρηματικών ποινών και προστίμων.

Οι εκπρόσωποι της ΚΤΚ συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του προτεινόμενου νόμου. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη τα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατέληξε στις ακόλουθες θέσεις:

1. Η πρόεδρος της επιτροπής βουλευτής της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, τα μέλη της βουλευτής της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, το μέλος της βουλευτής της Αλληλεγγύης, καθώς και το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν κατά τη συζήτηση του θέματος στην ολομέλεια του σώματος.

2. Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού τάχθηκαν υπέρ της ψήφισης του νομοσχεδίου σε νόμο.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, υπό το φως των πιο πάνω, υποβάλλει την παρούσα έκθεσή της για λήψη τελικής απόφασης επί του νομοσχεδίου στο στάδιο της συζήτησής του στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Δεν υπάρχουν.

Δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προοίμιο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 21 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 και 2;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα οκτώ ψήφους υπέρ, δύο εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα 1 και 2 εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Συγκρισιμότητας των Τελών, της Αλλαγής Λογαριασμού Πληρωμών και της Πρόσβασης σε Λογαριασμούς Πληρωμών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα οκτώ ψήφους υπέρ, δύο εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 7 θέμα είναι «Ο περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2021».

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας Νόμου, ώστε να διαγραφούν οι χρηματικές και λοιπές επιβαρύνσεις για μη έγκαιρη υποβολή φορολογικής δήλωσης, καθώς και Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα, κατά την περίοδο μεταξύ Μαρτίου και Μαΐου 2020, λόγω αντικειμενικής δυσκολίας των φορολογουμένων να ανταποκριθούν έγκαιρα στις πιο πάνω υποχρεώσεις ένεκα της υποχρεωτικής αναστολής οικονομικών δραστηριοτήτων, λόγω των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν για αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος

Κωστής Ευσταθίου

Μάριος Μαυρίδης

Μιχάλης Γιωργάλλας

Ονούφριος Κουλλά

Γιώργος Πεردίκης

Στέφανος Στεφάνου

Μη μέλη της επιτροπής:

Άριστος Δαμιανού

Σάβια Ορφανίδου

Αντρέας Καυκαλιάς

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της, που πραγματοποιήθηκε στις 12 Απριλίου 2021. Στη συνεδρία παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών και του Τμήματος Φορολογίας του ίδιου υπουργείου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η διαγραφή των χρηματικών και λοιπών επιβαρύνσεων για τη μη έγκαιρη υποβολή φορολογικής δήλωσης, καθώς και Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα κατά την περίοδο μεταξύ Μαρτίου και Μαΐου 2020, λόγω αντικειμενικής δυσκολίας των φορολογουμένων να ανταποκριθούν έγκαιρα στις πιο πάνω υποχρεώσεις ένεκα της υποχρεωτικής αναστολής οικονομικών δραστηριοτήτων, λόγω των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν για αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας του COVID-19.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, η εν λόγω τροποποίηση κρίνεται αναγκαία, στο πλαίσιο των μέτρων που λαμβάνει η κυβέρνηση για ελάφρυνση της επιβάρυνσης των οικονομικών φορέων που επηρεάζονται από τις έκτακτες συνθήκες που έχουν δημιουργηθεί λόγω της πανδημίας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί κατά τη συζήτηση του θέματος στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 45 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 45B του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 μέχρι 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα μία ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με πενήντα μία ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται ομόφωνα σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 8 θέμα τιτλοφορείται «Ο περί της Διαδικασίας Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Φορολογικών Οφειλών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021». Είναι πρόταση νόμου της κ. Χριστιάνας Ερωτοκρίτου, βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας του Δημοκρατικού Κόμματος.

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί της Διαδικασίας Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Φορολογικών Οφειλών Νόμου, ώστε να παρασχεθεί η δυνατότητα ρύθμισης ληξιπρόθεσμων φορολογικών οφειλών με δόσεις σε οφειλέτες οι οποίοι αδυνατούν να εκπληρώσουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις, λόγω των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για την πρόταση νόμου «Ο περί της Διαδικασίας Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Φορολογικών Οφειλών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος
Μάριος Μαυρίδης
Ονούφριος Κουλλά
Στέφανος Στεφάνου
Άριστος Δαμιανού
Αντρέας Καυκαλιάς

Κωστής Ευσταθίου
Μιχάλης Γιωργάλλας
Γιώργος Περδίκης

Μη μέλη της επιτροπής:

Σάβια Ορφανίδου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε από τη βουλευτή κ. Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, σε πέντε συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα μεταξύ 22 Φεβρουαρίου και 12 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, του Τμήματος Φορολογίας του ίδιου υπουργείου και του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου.

Σκοπός της πρότασης νόμου όπως αρχικά κατατέθηκε είναι η τροποποίηση του βασικού νόμου, ώστε, με στόχο τη διευκόλυνση των οφειλετών οι οποίοι έχουν ενταχθεί στο σχέδιο ρύθμισης ληξιπρόθεσμων φορολογικών οφειλών, να παρέχεται σε υπερήμερους οφειλέτες, κατά παρέκκλιση, η ευχέρεια αποπληρωμής των οφειλών τους σε δέκα σωρευτικές δόσεις αντί σε πέντε όπως προβλέπεται στην υφιστάμενη νομοθεσία.

Σημειώνεται ότι με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις προβλέπεται επίσης το δικαίωμα ρύθμισης του συνόλου των ληξιπρόθεσμων οφειλών μέχρι το τέλος του έτους 2019, για τις οποίες ο οφειλέτης μπορεί να προβεί σε ρύθμιση μέχρι το τέλος του 2021, ενώ με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία ρύθμιση επιτρέπεται μόνο για οφειλές που αφορούν χρονικές περιόδους που προηγούνται της ημερομηνίας έναρξης της ισχύος του νόμου που ψηφίστηκε το 2017.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την πρόταση νόμου, αλλά και τα όσα ανέφερε η εισηγήτριά της, η κρίση την οποία διέρχεται σήμερα η Κυπριακή Δημοκρατία λόγω της πανδημίας COVID-19 επιτάσσει στο κράτος να προβεί με νομοθετικές ρυθμίσεις στην επέκταση της σχετικής ρύθμισης, ώστε να συνδράμει τόσο στη διευκόλυνση των φορολογουμένων όσο και στη μείωση των φορολογικών τους οφειλών, καθότι στο στάδιο αυτό της δεινής οικονομικής κατάστασης στην οποία έχουν περιέλθει αδυνατούν να αποπληρώσουν τις ληξιπρόθεσμες φορολογικές οφειλές τους.

Ο εκπρόσωπος του Τμήματος Φορολογίας, τοποθετούμενος επί των προτεινόμενων ρυθμίσεων, εξέφρασε τις επιφυλάξεις του τμήματος αναφορικά με τις συνεχείς τροποποιήσεις του εν λόγω νόμου, οι οποίες ως αποτέλεσμα έχουν την αποδυνάμωση της εισπρακτικής ικανότητας του κράτους και την αύξηση των καθυστερήσεων στην καταβολή των φορολογικών οφειλών.

Οι ρυθμίσεις αυτές, όπως δήλωσε, δημιουργούν την προσδοκία στους φορολογουμένους ως προς την παροχή φορολογικών κινήτρων και ελαφρύνσεων, με αποτέλεσμα να τους ωθούν προς αθέτηση των φορολογικών τους υποχρεώσεων, και συνεπώς προκαλούν άνιση μεταχείριση και επενεργούν εις βάρος των συνετών φορολογουμένων, οι οποίοι καταβάλλουν με συνέπεια τις οφειλές τους προς το κράτος.

Όπως περαιτέρω ανέφερε ο ίδιος εκπρόσωπος, με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία, εάν οφειλέτης καθυστερεί να καταβάλει σωρευτικά οποιοσδήποτε πέντε δόσεις, τότε η ρύθμιση ακυρώνεται αυτοδίκαια, εντούτοις το Τμήμα Φορολογίας παραχωρεί περιθώριο ενός ή δύο μηνών, ώστε να εκπληρώσει την υποχρέωσή του.

Σύμφωνα με τον εκπρόσωπο του Τμήματος Φορολογίας, οι φορολογικές οφειλές των ετών μετά το έτος 2015 και μέχρι το 2019 δημιουργήθηκαν προ της πανδημίας και ως εκ τούτου η μη καταβολή των οφειλών δεν οφείλεται σε αυτήν, ενώ, όπως δήλωσε, εκκρεμούν οφειλές ύψους €1,5 δις, οι οποίες αυξάνονται στα €2 δις, εάν σε αυτές συνυπολογιστούν και οι τόκοι.

Μέλη της επιτροπής, σχολιάζοντας την πιο πάνω τοποθέτηση, δήλωσαν μεταξύ άλλων ότι το κράτος πρέπει να προσμετρά τις συγκυρίες και τις πραγματικότητες της δεδομένης στιγμής και να προσαρμόζει ανάλογα τις πολιτικές του, σύμφωνα με τις ανάγκες που επιτάσσουν οι συνθήκες.

Εξέφρασαν επίσης τον έντονο προβληματισμό τους κατά πόσο το κράτος πρέπει να απαιτεί από τους φορολογουμένους να καταβάλουν στο παρόν στάδιο, υπό τις δυσμενείς συνθήκες που έχουν δημιουργηθεί από τα αναγκαστικά περιοριστικά μέτρα που έχουν επιβληθεί λόγω πανδημίας, οφειλές τις οποίες αδυνατούσαν να καταβάλουν κατά τα προηγούμενα έτη, υπενθυμίζοντας παράλληλα ότι παρόμοια ρύθμιση προωθήθηκε από την εκτελεστική εξουσία αναφορικά με οφειλές προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Παρά ταύτα, η επιτροπή, συμμεριζόμενη εν μέρει τις ανησυχίες που εκφράστηκαν από το Τμήμα Φορολογίας, κάλεσε τους αρμόδιους φορείς όπως μελετήσουν την πρόταση νόμου και υποβάλουν εισηγήσεις, ώστε αυτή να καταστεί πιο στοχευμένη και να εξαιρούνται από τις προτεινόμενες πρόνοιες πρόσωπα και επιχειρήσεις που δεν έχουν επηρεαστεί από τις επιπτώσεις της πανδημίας.

Συνεπώς, το Τμήμα Φορολογίας, συμμορφούμενο με τις οδηγίες της επιτροπής, υπέβαλε εισηγήσεις, βάσει των οποίων, σε συνεργασία με την αρμόδια υπηρεσία της Βουλής, διαμορφώθηκε αναθεωρημένο κείμενο της πρότασης νόμου, στο οποίο προβλέπονται τα ακόλουθα:

1. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις καλύπτουν όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, επιχειρήσεις και αυτοτελώς εργαζομένους των οποίων ο κύκλος εργασιών για το έτος 2020 σε σύγκριση με το έτος 2019 έχει μειωθεί τουλάχιστον κατά είκοσι πέντε τοις εκατό (25%), λόγω των περιοριστικών μέτρων που λήφθηκαν για αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19.
2. Οι ρυθμίσεις καλύπτουν οφειλές που έχουν δημιουργηθεί για την περίοδο από την 1^η Ιανουαρίου 2016 μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2019. Οφειλές που έχουν δημιουργηθεί μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2015 συνεχίζουν να καλύπτονται με βάση διατάξεις που ισχύουν στον υφιστάμενο νόμο και μεταφέρονται και στον προτεινόμενο νόμο, εφόσον οι οφειλέτες έχουν υποβάλει έγκαιρα αίτηση για ρύθμιση της φορολογικής τους οφειλής.
Σημειώνεται ότι η προθεσμία που ορίζεται βάσει της οποίας πρόσωπο δύναται να προβεί σε ρύθμιση φορολογικής οφειλής που δημιουργήθηκε μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2015 έχει παρέλθει (έντεκα μήνες από τον Φεβρουάριο του 2020).
3. Πρόσωπα δύναται να ρυθμίσουν οφειλές που δημιουργήθηκαν από την 1^η Ιανουαρίου 2016 μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2019 εντός περιόδου δώδεκα μηνών.
4. Το δικαίωμα για ρύθμιση φορολογικής οφειλής ή/και επιβληθείσας πρόσθετης επιβάρυνσης εστιάζεται στις ήδη υπάρχουσες οφειλές για την περίοδο από την 1^η Ιανουαρίου 2016 μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2019 και δεν επεκτείνεται με κάθε νέα φορολογική οφειλή που ενδεχομένως να δημιουργηθεί μελλοντικά και αφορά την εν λόγω περίοδο.
5. Οποιοσδήποτε δόσεις δεν καταβλήθηκαν εντός της περιόδου που αρχίζει την 1^η Μαρτίου 2020 και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου 2020 δε συνυπολογίζονται στις πέντε σωρευτικά παραλειπόμενες δόσεις βάσει των οποίων αυτοδίκαια ακυρώνεται η ρύθμιση, συνεπώς, επί της ουσίας, αυτές αγνοούνται και εμμέσως αυξάνεται ο αριθμός των δόσεων για αποπληρωμή των οφειλών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, διαμόρφωσε τις ακόλουθες θέσεις επί της πρότασης νόμου όπως αυτή έχει τελικά τροποποιηθεί:

1. Η πρόεδρος της επιτροπής βουλευτής της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος τάσσεται υπέρ της ψήφισης της πρότασης νόμου σε νόμο.
2. Τα μέλη της βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού, τα μέλη της βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά Νέες Δυνάμεις, το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, το μέλος της βουλευτής της Αλληλεγγύης, καθώς και το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν κατά τη συζήτηση του θέματος στην ολομέλεια του σώματος.

Σύμφωνα με τις πιο πάνω τοποθετήσεις, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού με την παρούσα έκθεσή της υποβάλλει την υπό αναφορά πρόταση νόμου για λήψη τελικής απόφασης στο στάδιο της συζήτησής της από την ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Η κ. Ερωτοκρίτου.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Όπως πάντοτε, θα είμαι σύντομη. Είναι η θέση μας, η άποψή μας και η προσέγγισή μας ότι η πανδημία του κορωνοϊού έχει επηρεάσει όλες τις οικονομικές μονάδες αυτού του τόπου, είτε πρόκειται για φυσικά πρόσωπα είτε πρόκειται για νομικά πρόσωπα. Και πάντοτε εν μέσω οικονομικής κρίσης αντιμετωπίζουμε προβλήματα, είτε έγκαιρης εξόφλησης φορολογικών οφειλών είτε καταβολής των ομολογουμένως υψηλών τόκων και προστίμων που επιβάλλονται για την αργοπορημένη κατάθεση και εξόφληση. Παρόμοιο σχέδιο, κύριε Πρόεδρε, υπάρχει για ληξιπρόθεσμες φορολογικές οφειλές, η λήξη των οποίων έγινε μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του 2015.

Η πρόταση νόμου του Δημοκρατικού Κόμματος αφορά ληξιπρόθεσμες φορολογικές οφειλές που έγιναν ληξιπρόθεσμες στα έτη 2016, 2017, 2018, 2019, για επιχειρήσεις, φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν μείωση του κύκλου εργασιών τους συνεπεία της πανδημίας, έτσι ώστε τους συνεπείς συμπολίτες μας που επιθυμούν να είναι εντάξει με τις φορολογικές τους υποχρεώσεις να τους ενθαρρύνουμε να παραμείνουν συνεπείς, δίνοντάς τους την ίδια ευκαιρία που είχαν άλλες οικονομικές μονάδες πριν το 2015, που δεν αντιμετώπιζαν το πρόβλημα της πανδημίας.

Την ίδια στιγμή, κύριε Πρόεδρε, είναι, νομίζω, ξεκάθαρο ότι ακόμα και αυτοί που βρίσκονται εντός του προγράμματος που έληξε το 2015, σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο ως ισχύει, εάν παραλείψουν την καταβολή τεσσάρων δόσεων, εις την πέμπτη βρίσκονται εκτός συστήματος. Είναι προφανές ότι, λόγω της πανδημίας, με τις πλείστες επιχειρήσεις να είναι κλειστές και τους περισσότερους εργαζόμενους να βλέπουν δραματική μείωση των εισοδημάτων τους, αδυνατούν να παραμείνουν συνεπείς σε εκείνη τους την υποχρέωση. Θεωρούμε ότι υπό τες δοσμένες περιστάσεις ορθό και δίκαιο θα είναι να επιμηκύνουμε τον αριθμό των δόσεων που μπορεί κάποιος να μην πληρώσει -να κάμει default- χωρίς όμως να βγαίνει εκτός σχεδίου, παρά μόνο εάν φτάσει στο σύνολο των εννέα δόσεων, αντί των πέντε που είναι σήμερα.

Είναι ένα μέτρο που βοηθά πάρα πολύ και τις επιχειρήσεις, τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, και τους αυτοεργοδοτούμενους και ελπίζω να τύχει θετικής ανταπόκρισης από το σώμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Ερωτοκρίτου.

Ο κ. Περδίκης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Χωρίς να θέλω να αμφισβητήσω τες καλές προθέσεις και τους στόχους της προέδρου της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, εμείς δε θα υποστηρίξουμε αυτή την πρόταση νόμου, όπως δεν υποστηρίξαμε και έναν αριθμό από παρόμοιες προτάσεις νόμου που ψήφισε αυτή η Βουλή και αφορούν τη διευκόλυνση μέσα από την αφαίρεση ουσιαστικά τόκων και επιβαρύνσεων ή μέρους τόκων και επιβαρύνσεων από ληξιπρόθεσμες φορολογικές οφειλές, παρ' όλο που όταν ξεκίνησε αυτή η διαδικασία, το 2015, ήμασταν μέσα στους εισηγητές.

Κάθε φορά που έρχεται ένα τέτοιο νομοσχέδιο ή μια τέτοια πρόταση νόμου ενώπιόν μας, λέμε ότι θα 'ναι η τελευταία φορά που θα υπάρχει τέτοιο σχέδιο για διευκόλυνση πληρωμής. Αποδείχτηκε από την εμπειρία ότι οι περισσότεροι -όχι όλοι- από αυτούς που επωφελήθηκαν αυτών των σχεδίων είχαν τα λεφτά και δεν τα πλήρωναν. Υπάρχει η άποψη -και μάλιστα τεκμηριωμένη από πολλούς ειδικούς- ότι με τέτοιου είδους σχέδια υποσκάπτεται η φορολογική πειθαρχία, δημιουργείται φορολογική αναρχία και, το χειρότερο από όλα, επιβραβεύεται η ανικανότητα ενός τμήματος -που θα έπρεπε να ήταν από τα καλύτερα σ' αυτήν τη χώρα- η ανικανότητά του να εισπράξει τους φόρους.

Πέραν τούτου, προκύπτει και ένα θεσμικό ζήτημα για μας τους ίδιους τους βουλευτές. Έχει διαπιστωθεί μέσα από έρευνα του Γενικού Ελεγκτή ότι από τα προηγούμενα προγράμματα ληξιπρόθεσμων οφειλών εις τον φόρο επωφελήθηκαν εννέα πολιτικά πρόσωπα, μεταξύ των οποίων και δύο εν ενεργεία βουλευτές. Δημιουργείται λοιπόν θέμα θεσμικό και ηθικόν, όταν ψηφίζουμε ένα νομοσχέδιο, μια πρόταση νόμου που μας αφορά εμάς τους ίδιους. Θα πρέπει να δηλώνουμε το συμφέρον μας, τη σχέση μας και είναι πολύ συγκεκριμένο, γιατί αφορά βουλευτές οι οποίοι έχουν αυτή τη στιγμή ληξιπρόθεσμες οφειλές.

Να θυμίσω ότι υπάρχει στο συρτάρι μας μία λίστα -λυπούμαι που λέω πάλι τη λέξη «λίστα», αλλά έτσι λέγεται πλέον- με τες ληξιπρόθεσμες οφειλές πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων ως το 2017, η οποία λίστα διατηρείται μυστική, προκαλώντας ιδιαίτερα αρνητικά σχόλια. Έχω ζητήσει τελευταίως αυτή η λίστα να επικαιροποιηθεί τζιαι να έρθει ξανά στην επιτροπή Ελέγχου και να εξεταστεί το θέμα της φοροεισπρακτικής ικανότητας του τμήματος. Έχουμε ζητήσει...

Ο πρόεδρος της επιτροπής Ελέγχου έστειλε πριν δύο χρόνια επιστολή εις τον Έφορο Φορολογίας να μας στείλει τους εκατό μεγαλύτερους φοροδιαφεύγοντες. Εκατό μεγαλύτερους με οφειλές στον φόρο. Δεν έχουν σταλεί ποτέ στη Βουλή τα τελευταία δύο χρόνια αυτά τα στοιχεία, παρ' όλο που ζητήθηκαν επανειλημμένα. Δεν μπορούμε σήμερα ελαφρά τη καρδιά να ανοίξουμε ένα παραθυράκι επιβράβευσης των φοροδιαφυγών, όποιο κι αν είναι αυτοί, παρ' όλο που, όπως εξήγησε και η κ. Ερωτοκρίτου, υπάρχουν τζιαι πολλά θετικά στοιχεία σε αυτή την πρόταση νόμου.

Γι' αυτό εμείς, λυπούμαστε, δε θα ψηφίσουμε αυτή την πρόταση νόμου. Θα τηρήσουμε αποχή.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Περδίκη.

Ο κ. Κουλλά.

Άγγελε, εσένα δε σε είδα, τωρά σε είδα.

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΟΥΛΛΑ:

Λέμε συνέχεια για λίστες που φιγουράρουν τζιαι ονόματα 'πού το Κίνημα του κ. Περδίκη, από ό,τι καταλαβαίνω, αλλά, ακριβώς όταν αφήνονται έτσι γενικόλογες σκιές, θα έλεγα ότι υποβιβάζεται, ακριβώς, το επίπεδο της πολιτικής μας ζωής. Υπάρχει κάτι συγκεκριμένο. Τι είναι; Πρέπει να εξετάζεται και να διερευνάται.

Εν πάση περιπτώσει, είχαμε ένα σχέδιο το οποίο εφαρμόστηκε μετά την κρίση του 2013. Μια συγκεκριμένη νομοθεσία η οποία απέδωσε. Εάν θυμούμαι καλά, τότε λέγαμε ότι το 80%-85% των περιπτώσεων όφειλαν πολύ περισσότερα από €3.000 και κινδύνευαν να παν φυλακή εκατοντάδες! Και απέδωσε και για το κράτος και δεν αποδείχτηκε σε καμιά περίπτωση ότι είχαν τα λεφτά και δεν επληρώναν και είναι φοροφυγάδες. Άλλο είναι να πληρώσεις τη φορολογική σου οφειλή, που μπορεί να είναι €3.000, και άλλο είναι να έχεις και άλλα τόσα ή διπλάσια υπό μορφή τόκων και επιβαρύνσεων. Έν' εντελώς διαφορετικό! Μάλλον δε θα είσπραττες σχεδόν τίποτε για εκείνα τα χρόνια που αφορούσε η προηγούμενη νομοθεσία. Αλλά και το κράτος είχε και αρκετά έσοδα, που εβοήθησαν επίσης στο να στηριχτούν άλλοι συμπολίτες μας.

Τώρα, έχουμε μια τροποποίηση επί εκείνης της νομοθεσίας, πρόταση νόμου της ευπαίδευτου συναδέλφου κ. Χριστιάνας Ερωτοκρίτου, που εμείς στηρίζαμε. Πιστεύουμε θα βοηθήσει. Αυτή τη στιγμή περνούμε μian άλλη τεράστια κρίση, δεν είναι ομαλές οι συνθήκες, για να πει κάποιος ότι δημιουργείται ηθικός κίνδυνος, αν το κάνουμε ξανά. Υπάρχει μια πανδημία που ουδείς περίμενε ότι θα έρθει, ένας εγκλεισμός, επιχειρήσεις να μη δουλεύουν και εν πάση περιπτώσει, στο συγκεκριμένο, με παρέμβαση και του προέδρου της παράταξής μας, του κ. Αβέρωφ Νεοφύτου, έχει συμπεριληφθεί ότι πρέπει να υπάρχει και μείωση στα εισοδήματα, στον κύκλο εργασιών, τουλάχιστον 25% και άνω. Άρα, δεν αφορά όλους. Και είναι γι' αυτούς που όντως έχουν επηρεαστεί σημαντικά από την πανδημία και εφόσον έχουν επηρεαστεί σημαντικά από την πανδημία και έχουν φορολογικές οφειλές, σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να περιμένουμε ότι το κράτος σίγουρα εννά τα εισπράξει και δε θα τα χάσει. Αλλά θα τα εισπράξει, αν δώσουμε κίνητρα να εισπραχθούν και θα γλυτώσει και κόσμος από δικαστήρια, από φυλάκιση και ούτω καθεξής. Χιλιάδες κόσμος. Και όταν είναι γενικά τα μέτρα τα οποία ψηφίζονται, με οριζόντια κριτήρια, δεν μπορεί να αφήνονται σκιές.

Είναι μια πολύ καλή πρόταση, κύριε Πρόεδρε, την οποία εμείς θα υποστηρίξουμε.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Βότσης.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΟΤΣΗΣ:

Δε θα ζητούσα τον λόγο, κύριε Πρόεδρε, αλλά ο αγαπητός Γιώργος εν μας αφήνει να αγιάσουμε! Λέει τώρα ότι έχει υπόψη του μια λίστα, ότι δύο υφιστάμενοι βουλευτές που εννά ψηφίσουν και αυτή την πρόταση, αλλά και τες προηγούμενες, εκμεταλλεύτηκαν αυτή τη νομοθεσία. Ε, οφείλω να πω -δεν ξέρω αν πρέπει να το κάμουμε όλοι τούτο το πράμα τωρά- ότι όσον αφορά τους τρεις βουλευτές της Συνεργασίας Ευρωπαϊκών Δυνάμεων δεν εκμεταλλευτήκαμε αυτό το... Ούτε έχουμε οποιαδήποτε εμπλοκή να ψηφίσουμε, γιατί μας συμφέρει κ.λπ. κ.λπ. Ε, δεν ξέρω τι πρέπει να γίνει, αν πρέπει όλοι οι συναδέλφοι τώρα να σηκώνεται ένας ένας πάνω τζιαι να λέει «δεν είμαι ελέφαντας»!

Λυπούμαι, κύριε Πρόεδρε, για ό,τι μας αφορά δεν υπάρχει οτιδήποτε που να μας δυσκολεύει να ψηφίσουμε τη νομοθεσία, δεν την έχουμε εκμεταλλευτεί κανένας από τους τρεις βουλευτές και όφειλα να το δηλώσω.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Να προσθέσω, αν μου επιτρέπετε, ως... Απλώς να σημειώσω, κύριε Πρόεδρε, για να γνωρίζει το σώμα, στην επιτροπή Οικονομικών, όπως πάντοτε, εφαρμόζεται ο Κανονισμός της Βουλής και ερωτήθηκαν τα μέλη της επιτροπής Οικονομικών, αν έχουν οποιαδήποτε σύγκρουση συμφέροντος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Ξεκινήσαμε ωραία τη συζήτηση, σε κάποιες στιγμές και με συγκινητικούς λόγους από του βήματος από συναδέλφους που αποχωρούν. Δεν πέρασε μια ώρα και αναιρούμε αυτά που είπατε. Πρώτον, ένα θέμα: Πιάνουμε πιασάρικες λέξεις τζιαι ανεμίζουμε τες. «Κανεί να προστατεύουμε τους φοροδιαφυγάδες!» Ο φοροδιαφυγάς, κύριε Πρόεδρε, έθθα τον έβρεις σε ληξιπρόθεσμες, διότι έν' ο απατεώνας που εν δηλώνει ποττέ τους φόρους του! Κανεί πκιον με τον λαϊκισμό! Στις ληξιπρόθεσμες εννά 'βρεις τον συνετό που εν κλέφτει τον

φόρο, που ένεν απατεώνας, που δηλώνει τα εισοδήματά του και ο οποίος, ενδεχομένως, ελέω πρωτόγνωρης πανδημίας, δυσκολεύεται να τους πλερώσει. Ένα το κρατούμενο.

Το δεύτερο, έθθα σχολιάσω για λίστες που κάποιιοι τες ξέρουν, εννά σχολιάσω για λίστες που τες ξέρει ούλλος ο κόσμος.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Μάριο Μαυρίδη)

Ένα λεπτό, ρε Μάριε!

Αντράπου, σκέφτου, να 'σαι υπεύθυνος, να 'σαι σοβαρός... Ε, τούτοι εννά μας καβαλιτζέφουν τζιαι πάνω στα ζινίσια! Μα εκδιόβασεν κανέναν τη λίστα που δημοσιεύτηκε και την έκθεση του Γενικού Ελεγκτή; Ανώτατο στέλεχος των Οικολόγων έχει τη μεγαλύτερη διαγραφή κεφαλαίου δανείου από της ίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας! Να το ξαναπώ: Με ενδεχομένως εγγυητές 'πού τούτους που μας κάμνουν μαθήματα κάθε μέρα. Η μεγαλύτερη διαγραφή, όι τόκων τζιαι επιβαρύνσεων... Που μας κάμνουν μαθήματα ηθικής τωρά για τους φόρους. Κάποιος έπκιασεν δάνειο και εν του διαγράφηκαν και οι τόκοι και οι επιβαρύνσεις, εκδιγράφηκέν του τζιαι το 80% της «μάνας»! Αν έπκιαεν €800.000 δάνειο, 'πού την ώρα που 'πκιασεν το δάνειο, εν επλήρωσε σεντ, με τόκο με επιβάρυνση, τζιαι εκδιγράψαν του τζιαι το 80%! Έντζιεν στέλεχος κανενού άλλου κόμματος, εκτός των Οικολόγων. Είπαμε, τα προσπερνούμε κάποια πράματα, αλλά έχει και η υπομονή τα όρια!

Και ένα τελευταίο, που εννά συμφωνήσω: Εάν έσαι συνάδελφο που έχει ληξιπρόθεσμες, θεωρώ ότι ένεν το τέλος του κόσμου, όμως θα συμφωνήσω μαζί του, αν έσαι ληξιπρόθεσμες, να μεν τολμήσει να πάει να εκμεταλλευτεί τον νόμο που ψηφίζει, για να μην πληρώσει. Αλλά όχι, επειδή έχει ένα συνάδελφο ή δύο που έχουν ληξιπρόθεσμες, να πρέπει να καταδικάσουμε εκατό χιλιάδες κόσμο. Θέμα ηθικής, αν έσαι ληξιπρόθεσμες, να φανεί κυρία και κύριος τζιαι να μην τολμήσουν να παν να μπουν μες τες ληξιπρόθεσμες τζιαι να πληρώσουν τζιαι τις επιβαρύνσεις τους τζιαι τον φόρο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Πιττοκοπίτης.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΙΤΤΟΚΟΠΙΤΗΣ:

Φίλε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Δεν είχα καμία πρόθεση να ζητήσω τον λόγο και να μιλήσω, αλλά μετά την τοποθέτηση του συνάδελφου του Περδίκη όσον αφορά την πρόταση νόμου του Δημοκρατικού Κόμματος και επειδή έχω παρακολουθήσει με πολύ μεγάλη προσοχή και την ομιλία του φίλου του Περδίκη από το βήμα, από το προεδρείο, και τα «παράπονά» του για ό,τι του καταμαρτυρούν όλα αυτά τα χρόνια για τις θέσεις που παίρνει, να του πω ότι, φίλε Περδίκη, αυτά τα οποία σου καταμαρτυρούν και παραπονιέσαι τα κερδίζεις με την αξία σου και με το παραπάνω. Και είμαι υποχρεωμένος να συμφωνήσω και με τον πρόεδρο του Συναγερμού σ' αυτά τα θέματα. Δυστυχώς. Κανεί λαϊκισμός, έλεος!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κουλίας.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Τούτος ο τόπος ζει σε πραγματικά πρωτόγνωρες οικονομικές συνθήκες από το 2012-2013, από το 2011 κατά ακρίβεια.

Πρέπει να ξέρουμε όλοι ότι οι παραγωγικές μονάδες τούντου τόπου είναι οι φοροεισπράκτορες του κράτους. Σε οτιδήποτε κινείται και μεταπωλείται μπαίνει ΦΠΑ και επί τούτου εκδίδονται τιμολόγια. Εκείνοι που δεν εκδίδουν τιμολόγια δεν οφείλουν φόρο, άρα μια διαπιστωμένη φορολογία, δεν έχεις να γλιτώσεις από το ΦΠΑ. Και η συνάδελφος η Χριστιάνα που έβαλε αυτή τη πρόταση, δεν την έβαλε για να ευκολύνει κανέναν, η Χριστιάνα την έβαλε γιατί είναι μία αδήριτη ανάγκη για τον τόπο μας, για την οικονομία και για όλους αυτούς τους πολίτες που είναι εισπράκτορες του κράτους. Και ο κύριος συνάδελφος που μας καταγγέλλει με τις λίστες και τις παραλίστες έπρεπε να ρωτήσει τον Γιάννη τον Τσαγγάρη, όταν εφαρμοστήκαν παρόμοια μέτρα, αποδώσαν στον φόρο; Η απάντηση ποια είναι; Είναι ναι! Άρα, λοιπόν, το να βγαίνει σήμερα και να μας λέει «έχει δυο συνάδελφους»... Να πεις τα ονόματά τους, κύριε, να σηκωθείς πάνω σαν τον κύριο να τα πεις! Όι να μου λες... Να τραβάς μίαν ατίναχτή τζιαι να κάθεσαι κάτω!

Και να επαναλάβω το εξής, Πρόεδρε, ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων ορθός έπραξε, το ίδιο σχέδιο έκανε και με τις κοινωνικές ασφαλίσεις, το ίδιο σχέδιο έκαμε και με το ΦΠΑ προγενεστέρως και τα μέτρα που πήραμε αποδώσαν πραγματικά. Αλλά θέλω να ξέρετε ότι, την ώρα που αυτές οι επιχειρήσεις μικρές ή μεγάλες λειτουργούσαν και ήρθε μια μπόρα μίαν ημέρα και τους πήρε τα πάντα, τα τιμολόγια που εκδοθήκαν εχρωστούσαν τα! Ε, άμα δεν κρατεί ο άλλος, πού να τα βρει; Πού να τα βρει να σου τα δώσει; Καλά και αν τον

βάλεις φυλακή, τι θα γίνει; Ξέρετε τι θα γίνει; Θα τον ταΐζουμε και θα διαγραφεί και ο φόρος! Όμως να έχει υπόψη του το σώμα ότι στον φόρο εισοδήματος και στον ΦΠΑ είναι και εκείνοι άνθρωποι και κάνουν ό,τι μπορούν, για να εισπράξουν μεν τα χρήματα, αλλά μέσα στις δυνατότητες των πολιτών και, κύριε Πρόεδρε, έχει δικαίωμα ο φόρος να πάει να σου βάλει μέμο, δηλαδή να σου παρεμποδίσει την ακίνητή σου περιουσία και διασφαλίζει το λαβείν του. Άρα, εάν αύριο θα πουλήσεις το διαμέρισμά σου ή το χωράφι σου ή το σπίτι σου, αν δεν πιερώσεις το φόρο, δε θα σου επιτραπεί... Δηλαδή, λαμβάνονται όλα τα μέτρα τα υποφερτά και τα δυνατά με τα οποία μπορεί να λειτουργήσει τούτη η λαβωμένη από εκατό πάντες οικονομία. Δεν μπορούμε να βγαίνουμε και να λέμε αποστειρωμένα «θα ναυαγήσει το φορολογικό σύστημα». Ε, πήγαινε σάσ' το εσύ που ξέρεις! Μα Κύριε ελέησον δηλαδή!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Περδίκη, έχετε μιλήσει, θα δευτερολογήσετε, γι' αυτό θα περιμένετε να τελειώσουν οι ομιλητές.

Ο κ. Καυκαλιάς.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΥΚΑΛΙΑΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε,

Πάρα πολύ σύντομα, τρία σημεία, το πρώτο που θέλω να σημειώσω είναι ότι η φοροεισπρακτική ικανότητα του κράτους παραμένει σε κακά επίπεδα. Το δεύτερο που θέλω να πω είναι ότι καθένας που επηρεάζεται απ' αυτό το σχέδιο, το σχέδιο των ληξιπρόθεσμων οφειλών, οφείλει να το δηλώσει και σήμερα εδώ τώρα και να πράξει ανάλογα και το τρίτο σημείο που θέλω να σημειώσω, κύριε Πρόεδρε, είναι ότι η πανδημία ασφαλώς και έχει επιφέρει νέα δεδομένα τα οποία επιβάλλουν νέες ρυθμίσεις, νέες αποφάσεις, προσαρμοσμένες στις πιέσεις των καιρών που περνά η κοινωνία μας και ο κάθε συμπολίτης μας.

Οπόταν ως ΑΚΕΛ θα υπερψηφίσουμε την πρόταση η οποία κινείται μέσα σ' αυτά τα πλαίσια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Καυκαλιά.

Ο κ. Γιωργάλλας.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Ευχαριστώ, Πρόεδρε.

Θα συνεχίσω που τζεϊαμαί που έμεινε ο Αντρέας, διότι αυτή είναι η ουσία και το είπε προηγουμένως ο κ. Κουλλά και έχει απόλυτο δίκαιο. Ζούμε πρωτόγνωρες συνθήκες με τις επιχειρήσεις, τους πολίτες, τους αυτοεργοδοτούμενους να πιέζονται πάρα πολύ και οικονομικά και ψυχολογικά και θα έπρεπε σε αυτή τη διάσταση αυτών των σχεδίων διευκόλυνσης να έρθει η ίδια η κυβέρνηση με ένα ολοκληρωμένο πακέτο, παρά να τρέχει η Βουλή με πρωτοβουλίες συναδέλφων απλώς να μεταφέρουμε τα χρονοδιαγράμματα πάρα κάτω.

Εύχομαι και ελπίζω ότι με τη νέα Βουλή θα υπάρξει μια πιο συνολική προσέγγιση η οποία βέβαια θα προστατεύει την πολιτεία, θα προστατεύει τη φοροεισπρακτική πολιτική και ικανότητα της πολιτείας και δε θα δημιουργεί και αυτή την κουλτούρα φοροδιαφυγής. Εμείς θα υπερψηφίσουμε την πρόταση της συναδέλφου.

Να πω τζιαι εγώ με τη σειρά μου ότι οι βουλευτές της Αλληλεγγύης δεν έχουν χρησιμοποιήσει το σχέδιο, λυπούμαι που αναγκάζομαι να κάνω αυτή τη δήλωση, αλλά το να παίρνουμε το φτυάρι και να ρίχνουμε τη λάσπη τζιαι όποιον πάρει ο χάρος, νομίζω ότι έν' πρακτικές παλαιοκομματισμού οι οποίες πρέπει να εκλείψουν από αυτό το σώμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Γιωργάλλα,

Ο κ. Σιζόπουλος.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Νομίζω ότι κάποια ζητήματα έχουν τεθεί πάνω στην ορθή τους βάση. Το πρώτο και σημαντικό είναι ακριβώς ότι πρέπει να βελτιωθεί η φοροεισπρακτική ικανότητα του Τμήματος Φορολογίας. Δεν είναι δυνατό αυτή τη στιγμή, για παράδειγμα, να συζητούμε εκκαθάριση φορολογικών δηλώσεων του 2014 και σήμερα είμαστε στο 2021, επτά χρόνια μετά! Είναι προφανές ότι μέσα σ' αυτό το μεγάλο χρονικό διάστημα πολλά πράγματα μπορούν να συμβούν, πολλά πράγματα μπορούν να ανατραπούν, με αποτέλεσμα το κράτος, εκτός του ότι δεν έχει την

ικανότητα να εισπράξει άμεσα τα χρήματά του, να έχει και απώλεια εισοδημάτων, είτε λόγω πτώχευσης είτε λόγω θανάτου είτε λόγω άλλων καταστάσεων.

Το δεύτερο στοιχείο είναι ότι ακριβώς ανάλογα με τις συνθήκες η παραχώρηση κινήτρων για την εκπλήρωση υποχρεώσεων, φορολογικών υποχρεώσεων, προς το κράτος δεν είναι κάτι το οποίο είναι ασυνήθιστο, αρκεί να μην υπάρχει διαγραφή από το βασικό ποσό το οποίο ο φορολογούμενος οφείλει να καταθέσει στο κράτος. Εάν και εφόσον θα υπάρχει οποιοδήποτε ποσό το οποίο θα εκπέσει από τις ενδεχόμενες επιβαρύνσεις, είτε από το επιτόκιο είτε από τα προστίματα που μπαίνουν είτε οτιδήποτε άλλο, θεωρώ ότι αυτό δεν είναι κάτι το οποίο είναι κακό.

Τζιαι να υπενθυμίσω κάτι πολύ, πάρα πολύ σημαντικό: Το 2004 η Κυπριακή Δημοκρατία, μετά από την αποτυχία τριών προγραμμάτων σύγκλισης με τους ευρωπαϊκούς δείκτες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ήταν στο προστάδιο για δημοσιονομική επιτήρηση από πλευράς Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η φορολογική αμνηστία που έγινε το 2005 ήταν αυτή που έσωσε την κυπριακή οικονομία και βοήθησε η Κύπρος την 1^η του Γενάρη του 2008 να ενταχθεί στην Ευρωζώνη, γιατί ακριβώς μέσα από αυτή τη διαδικασία τα έσοδα του κράτους ήταν σε τέτοιο βαθμό που μπόρεσε να καλύψει τα ελλείματά του, να βελτιώσει τους οικονομικούς του δείκτες και να πάει εκεί που πήγε.

Από εκεί και πέρα τίθενται διάφορα ζητήματα. Εγώ έχω ξεκαθαρίσει και το έχω πει πάρα πολλές φορές: Όποιος έχει να πει κάτι για οποιονδήποτε συνάδελφο να έχει το θάρρος και την τόλμη να το λέει ονομαστικά και στη βάση αποδείξεων, γιατί πρόσφατα -και πάλι από τον κ. Περδίκη, λυπούμαι να το παρατηρήσω- κατατέθηκε μπροστά σας μια επιστολή για δήθεν ειδική μεταχείριση που είχε εταιρεία δικών μου συμφερόντων με τη διαγραφή ενδεχομένως τόκων και επιβαρύνσεων. Και όμως στη σύσκεψη των αρχηγών υπό την παρουσία σας παρουσίασα συγκεκριμένα έγγραφα -αδιαμφισβήτητα- ότι εγώ από το 2012 δεν είχα καμία σχέση με τη συγκεκριμένη εταιρεία, είχα αποχωρήσει, ήμουν εγκλωβισμένος εγγυητής και υπάρχουν όλα τα στοιχεία! Γι' αυτό παρακαλώ να είμαστε πάρα πολύ προσεκτικοί, όταν ανοίγουμε το στόμα μας και μιλούμε, αλλά την ίδια στιγμή, όπως είπε και ο κ. Αβέρωφ, δεν είδα την ίδια ευαισθησία για την περίπτωση του στελέχους του δικού τους του κόμματος που ενδεχομένως κάποια στιγμή να υπήρξαν και διαγραφές, αλλά δεν το είδαμε τζιαι σε καμία από τις προηγούμενες λίστες, τζιαι δαμαί κάτι άλλο παίζει στην προκειμένη περίπτωση. Όταν πάνω στη λίστα Γιωρκάτζη μπήκαν κάποια άτομα, γιατί χρωστούσαν ένα υπόλοιπο της πιστωτικής τους κάρτας ή γιατί ήταν εγγυητές σε ένα μη εξυπηρετούμενο δάνειο, δεν είδαμε το ίδιο να συμβαίνει και σ' αυτήν την περίπτωση, άρα εγώ έχω κάθε λόγο να πιστεύω σε διάφορες ενδεχομένως διαδικασίες και σεναρία.

Και τέλος υπάρχει και άλλος τρόπος φοροδιαφυγής: Τα λεφτά να έρχονται κοντά μας μέσω τρίτης διαδικασίας. Να μην το ξεχνούμε αυτό και αν υπάρχει οποιοσδήποτε που νομίζει ότι αυτό είναι τυχαίο, είμαστε έτοιμοι να το ανοίξουμε, και να το συζητήσουμε. Γι' αυτό καλά θα είναι, πριν τοποθετούμαστε, να είμαστε και υπεύθυνοι, ό,τι έχουμε να πούμε να το αποδεικνύουμε και να σεβόμαστε και τις διαδικασίες. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελειώσαμε. Ο κ. Περδίκης εννά δευτερολογήσει. Από τη στιγμή που θα πάρει τον λόγο ο κ. Περδίκης, δεν έχει άλλος τον λόγο.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Εξαρτάται, να μην ανοίξει φάλιες!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ανοίξετε τες φάλιες και σας πληροφορώ ότι εννά σας βάλω συνεδρία αύριο, για να τελειώνει! Συγγνώμη, έχει ογδόντα τέσσερα θέματα, αν συνεχίσουμε έτσι, ούτε τα μεσάνυχτα εν τελειώνουμε.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Μα, έννεν εμάς που πρέπει να το λαλείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Νεοφύτου, ουκ ολίγες φορές σ' αυτό το σώμα ξεκινάτε 'πού ένα θέμα, πετάσεται ένας 'πού τους συναδέλφους και ανοίγει άλλη φάλια, ούλοι οι άλλοι πρέπει να απαντήσουν τζιαι εγώ πρέπει να κάθομαι δαμαί να ακούω τούτα τα πράγματα, συγγνώμη.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Μα, πρέπει να κόφκετε τον πρώτον που ανοίγει φάλια, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Νεοφύτου, άμαν αρκέψω να κόφκω που την πρώτη φορά που εννά ανοίγουν φάλιες...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Γιώργο Περδίκη)

Κύριε Περδίκη, σας παρακαλώ, σας είπα τζιαι άλλες φορές, με ευγενικό λόγο, σας παρακαλώ πάρα πολύ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Η έννοια της σύγκρουσης συμφέροντος έχει νομίζω σε έκταση και με ακρίβεια καθοριστεί τζαι στον κανονισμό της Βουλής, αλλά και στον πρόσφατο κώδικα δεοντολογίας και συμπεριφοράς των βουλευτών, που είχα την τιμή να προεδρεύσω της σχετικής υποεπιτροπής και αυτή η ολομέλεια ψήφισε πριν λίγο τζαιρό.

Είναι πολύ περίεργη αυτή η αντίληψη όμως που ακούσαμε σήμερα, αν έχεις σύγκρουση συμφέροντος, δεν το δηλώνεις -είπε ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού- ψηφίζεις τζαι ύστερα εναπόκειται στον πατριωτισμό σου να μην αξιοποιήσεις αυτή τη σύγκρουση συμφέροντος. Δεν είναι αυτό που λαλεί ο κανονισμός, είναι αυτό που είπαν πολλοί συνάδελφοι, ο κ. Καυκαλιάς, ο κ. Βότσης, νομίζω τζαι κάποιος άλλος που μου διαφεύγει, όσοι έχουν ή όσες έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές στον φόρο εισοδήματος οφείλουν, κύριε Πρόεδρε, με βάση τον κανονισμό και με βάση τον κώδικα δεοντολογίας μας να το δηλώσουν αμέσως, εδώ, σήμερα, αυτή τη στιγμή τζαι, αν θέλουν να συμμετάσχουν, επιτρέπεται να συμμετάσχουν, δεν το απαγορεύει ο κανονισμός, αλλά να το δηλώσουν! Κάποιοι συνάδελφοι το έχουν ήδη κάνει τζαι είναι προς τιμή τους, γιατί εφάρμοσαν τον κανονισμό. Οι υπόλοιποι που δεν το έχουν κάνει απλώς δεν εφαρμόζουν τον κανονισμό τζαι όλα τα άλλα...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Δεν είπα είσατε ένοχοι, δεν είπα κάτι τέτοιο! Είπα ότι πρέπει να εφαρμοστεί ο κανονισμός, αυτό είπα, τι το εγκληματικό έκανα; Τζαι έφερα ως παράδειγμα ότι σύμφωνα με έκθεση του Γενικού Ελεγκτή, δυστυχώς, τούντο πράγμα στο παρελθόν έγινε, βουλευτές που ψηφίζαν γι' αυτές τις ληξιπρόθεσμες στα προγράμματα, ύστερα, στη συνέχεια αξιοποιήσαν. Δε σημαίνει ότι εννά γίνει τζαι την επόμενη φορά, δεν είπα κάτι τέτοιο, εγώ αυτό είπα.

Όσον αφορά τα όσα είπε ο κ. Αβέρωφ, τα οποία είναι ψέματα βεβαίως, τζαι τα όσα λέει ο κ. Σιζόπουλος, είναι πάρα πολλά απλό, κύριε Πρόεδρε, εγώ εισηγήθηκα όλα αυτά να εξεταστούν από μίαν ανεξάρτητη επιτροπή εμπειρογνομόνων, εκατέθεσα και όρους εργασίας αυτών των ανθρώπων, όπως μας είχες ζητήσει. Άλλοι είναι αυτοί που δεν ενδιαφέρθηκαν γι' αυτή την επιτροπή των εμπειρογνομόνων, άλλοι είναι που δεν προωθούν την έρευνα όλων των υποθέσεων, και αυτής που ανέφερε ο κ. Αβέρωφ και αυτής που ανέφερε ο κ. Σιζόπουλος, όπου μέσα από διαδικασίες ανεξάρτητες, φερέγγυες, που δε θα εμπλέκεται κανένας πολιτικός, για να μην υπάρχουν ούτε οι υποψίες που ανέφερε ο κ. Σιζόπουλος, θα μας πουν οι ανεξάρτητοι ελεγκτές ποιος έκανε και τι έκανε και αν είναι αυτό μεμπτό. Μας είπατε να φέρουμε προτάσεις, εμείς φέραμε, το ΑΚΕΛ που διαφωνούσε έφερε, οι άλλοι που έλεγαν ότι... Έσκει έξι μήνες που λαλούν να μπει ελεγκτικός οργανισμός, δεν έφεραν προτάσεις τζαι εισηγήσεις, για να εργοδοτήσουμε αυτόν τον οργανισμό. Οποία υποκρισία, οποία υποκρισία! Μετά φταίει ο Πρόεδρος, αν δε διοριστεί αυτός ο οργανισμός, τη στιγμή που έσκει λήξει η θητεία της Βουλής; Γράφουν μας τα οι εφημερίδες τζαι έχουν δίκαιο. Πού είναι αυτός ο οργανισμός ο ελεγκτικός που ελέετε τόσους μήνες να φέρετε; Όταν σας ζήτησε ο Πρόεδρος της Βουλής να φέρετε όρους εντολής, δεν εφέρετε, οι μόνο που εφέραν ήταν το ΑΚΕΛ τζαι οι Οικολόγοι! Άρα, γιατί μιλάτε τώρα για καταγγελίες τζαι καταγγελίες τζαι καταγγελίες τζαι ψέματα τζαι ψέματα τζαι ψέματα; Δώστε τες καταγγελίες στον ανεξάρτητο ελεγκτικό οργανισμό να τις ελέγξει, να δούμε ποιος λέει ψέματα τζαι ποιος λαλεί αλήθεια τζαι ποιος είναι ο φταίχτης!

Κάτι τελευταίο, κύριε Πρόεδρε, που θέλω να το πω έτσι από καρδιάς, εγώ δεν αμφισβητώ καθόλου τις προθέσεις της κ. Ερωτοκρίτου. Είναι αγαθές, σωστές τζαι στοχεύουν να βοηθήσουν κάποιο κόσμο που έσκει ανάγκη, αλλά δυστυχώς μαζί τους θα επωφεληθούν τζαι κάποιοι άλλοι, ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ζήτησε τον λόγο ο κ. Νεοφύτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ζήτησε τον λόγο ποιος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Νεοφύτου για δευτερολογία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δευτερολογία; Βεβαίως, ορίστε.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Ακούσαμε χαρακτηρισμούς ότι είμασταν τζαι ψεύτες!

Τα υπονοούμενα εδώ και χρόνια από τον συγκεκριμένο συνάδελφο, ότι ούλλοι είμαστε απατεώνες, τα αφήνω ασχολίαστα. Θα σχολιάσω αυτόν που με αποκάλεσε ψεύτη.

Το κίνημα των Οικολόγων έτυχε να έχει τρεις αρχηγούς. Εμείς δεν αφήσαμε υπονοούμενα ούτε ότι είναι απατεώνες ούτε οτιδήποτε! Οι δύο από τους τρεις είχαν και μη εξυπηρετούμενα και διαγραφές και ο άλλος εγγυητής. Δεν είναι απατεωνιά αυτό το πράγμα, έν' πραγματικότητα! Άρα, όταν κάμνουμε το σιέρι μας σε όλους τους άλλους, πρώτα να κάμνουμε και την αυτοκριτική μας. Και το ξαναλέω· δεν είναι απατεωνιά κάποιος να έχει μη εξυπηρετούμενο ούτε έν' απατεωνιά να έσει αναδιάρθρωση, αλλά να σπιλώνουμε, να αφήνουμε υπονοούμενα για απατεώνες, για κλέφτες, για ψεύτες ένεν καλά πράματα τούτα!

Όσον αφορά δύο άλλα θέματα που ήγειρε ο συνάδελφος, ο Δημοκρατικός Συναγερμός έν' γραπτός εδώ και έξι μήνες που ζήτησε να γίνει ένας forensic οργανισμός και καθόρισε γραπτός και τους όρους εντολής. Και αύριο πρωί εννά έσει αντίγραφα των γραπτών τοποθετήσεων και των ημερομηνιών ο συνάδελφος.

Το δεύτερο, που αφορά το conflict, βεβαίως και πρέπει να το δηλώσει συνάδελφος, αν έχει. Επιπρόσθετα, έχω πει, δεν αρκεί μόνο να το δηλώσεις, για να ψηφίζεις έναν νόμο όπως αυτό για τις ληξιπρόθεσμες· ηθικό και δίκαιο είναι, πέραν από του ότι πρέπει να το δηλώσεις, να μην πας να το εφαρμόσεις για τον εαυτό σου. Είπα και κάτι επιπρόσθετο.

Και ένα τελευταίο. Τζιαι να έσει τζιαι συνάδελφο που έσει ληξιπρόθεσμες, θέλω ένα πράμα να του πω· εν δικαιοúται να μπει μες τις ληξιπρόθεσμες, γιατί έν' δύσκολο να αποδείξει ότι εμειώθηκε ο μισθός του, αφού προβλέπει... Αλλά πουλά ο λαΐκισμός, σιόρ! Έσει βουλευτή που εννά αποδείξει ότι εμειώθηκε ο μισθός του κατά 25%, για να πάει να εκμεταλλευτεί; Αλλά σύρε μιαν πά' στον τοΐχο, ούλλα κολλούν έτσι εποχή, όση λάσπη σύρεις, όσα υπονοούμενα, κάτι εννά κολλήσει!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 3 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 5 του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

Τροποποίηση του άρθρου 6 του βασικού νόμου. Άρθρο 4.

Τροποποίηση του άρθρου 10 του βασικού νόμου. Άρθρο 5.

Έναρξη της ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρο 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα επτά υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία ψήφος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τα άρθρα εγκρίνονται, με σαράντα επτά ψήφους υπέρ, μία εναντίον και δύο αποχές.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Διαδικασίας Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Φορολογικών Οφειλών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα επτά υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε νόμο, με σαράντα επτά ψήφους υπέρ, μία ψήφο εναντίον και δύο αποχές.

Λοιπόν, συνάδελφοι, τα θέματα από τον αριθμό 9 μέχρι τον αριθμό 22 θα τα αφήσουμε τελευταία, γιατί θα έχουν εκτενή συζήτηση. Πριν να πω οτιδήποτε άλλο, κύριε Αβέρωφ, θέλεις να πεις τίποτε άλλο;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Μία παράκληση, για το υπ' αριθμόν 9 θέμα. Να με ακούουν και οι συνάδελφοι που έν' δική τους πρόταση...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Λουκαΐδη, έν' σε σας που απευθύνεται.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Νομίζω το υπ' αριθμόν 9 να ακολουθήσει τη σειρά του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα, έντζιε είπαμε...

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Το υπ' αριθμόν 9 να ακολουθήσει τη σειρά του, μόλις έρθουμε από...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα, από το διάλειμμα.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Και από το υπ' αριθμόν 10 μέχρι το 22 συν η πρόταση νόμου του συναδέλφου να μείνουν προς το τέλος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τον περί Δικαστηρίων λέτε;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Ναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει, εννά τα δούμε μόλις επιστρέψουμε.

Διάλειμμα για μία ώρα. Στις 2.00 μ.μ. να είστε εδώ πίσω, παρακαλώ.

(Ωρα διακοπής: 1.00 μ.μ.)

(Ωρα επανέναρξης: 4.00 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, κύριοι, το υπ' αριθμόν 9 θέμα είναι εξ αναβολής και πιλοφορείται «Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκεύσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 7) Νόμος του 2021». Είναι πρόταση νόμου των κ. Γιώργου Λουκαΐδη, Στέφανου Στεφάνου, Άριστου Δαμιανού και Αντρέα Καυκαλιά εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας

ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και Χριστιάνας Ερωτοκρίτου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος.

Κυρία Δημητρίου, τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων Νόμου, ώστε η εφαρμογή των διατάξεων του Μέρους VIA, που αφορά στην πώληση ενυπόθηκου ακινήτου από τον ενυπόθηκο δανειστή, να ανασταλεί μέχρι την 31^η Ιουλίου 2021 για την περίπτωση κύριας κατοικίας η οποία χρησιμοποιείται για τη διαμονή του χρεώστη και της οικογένειάς του για περίοδο πέραν των έξι μηνών κατ' έτος και η αξία της δεν υπερβαίνει κατ' ανώτατο όριο τις €350.000, καθώς και για την περίπτωση επαγγελματικής στέγης πολύ μικρής επιχείρησης, που εργοδοτεί λιγότερα από δέκα πρόσωπα και έχει ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν υπερβαίνει τα €2 εκατομ.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για την πρόταση νόμου «Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 7) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος

Κωστής Ευσταθίου

Μάριος Μαυρίδης

Μιχάλης Γιωργάλλας

Ονούφριος Κουλλά

Γιώργος Περδίκης

Στέφανος Στεφάνου

Μη μέλη της επιτροπής:

Άριστος Δαμιανού

Σάβια Ορφανίδου

Αντρέας Καυκαλιάς

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από τους κ. Γιώργο Λουκαΐδη, Στέφανο Στεφάνου, Άριστο Δαμιανού και Αντρέα Καυκαλιά εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και την κ. Χριστιάνα Ερωτοκρίτου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, σε δύο συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 16 Μαρτίου και 12 Απριλίου 2021.

Στην πρώτη συνεδρία της επιτροπής παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου, της Κυπριακής Εταιρείας Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων Λτδ (ΚΕΔΙΠΕΣ), της ΟΕΒ, της ΠΟΒΕΚ, του Κινήματος Ενάντια στις Εκποιήσεις, του Συνδέσμου Προστασίας Πρώτης Κατοικίας, του Συνδέσμου Προστασίας Δανειοληπτών Τραπεζών, του Κινήματος Προστασίας και Δικαιωμάτων Δανειοληπτών, του Συνασπισμού Μικρών Επιχειρήσεων και Αυτοεργοδοτούμενων και του Συνδέσμου κατά της Ασυδοσίας των Τραπεζών.

Σημειώνεται ότι, η υπό αναφορά πρόταση νόμου τέθηκε ενώπιον της επιτροπής στο πλαίσιο της συζήτησης σειράς προτάσεων νόμου που αφορούσαν κυρίως στην τροποποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας σε σχέση με εκποιήσεις ακίνητης ιδιοκτησίας κατά τη διαδικασία πώλησης ενυπόθηκου ακινήτου από τον ενυπόθηκο δανειστή.

Σκοπός της πρότασης νόμου είναι η τροποποίηση του περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων Νόμου, ώστε να ανασταλεί η εφαρμογή των διατάξεων του Μέρους VIA, που αφορά στην πώληση ενυπόθηκου ακινήτου από τον ενυπόθηκο δανειστή μέχρι την 31^η Ιουλίου 2021 για περιπτώσεις κύριας κατοικίας η οποία χρησιμοποιείται για τη διαμονή του χρεώστη και της οικογένειάς του για περίοδο πέραν των έξι (6) μηνών κατ' έτος και η αξία της δεν υπερβαίνει κατ' ανώτατο όριο τις €350.000, καθώς και επαγγελματικής στέγης πολύ μικρής επιχείρησης που εργοδοτεί λιγότερα από δέκα άτομα προσωπικό και έχει ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομ. ευρώ.

Στο πλαίσιο της συζήτησης, ο εκ των εισηγητών της πρότασης νόμου κ. Άριστος Δαμιανού ανέφερε ότι με την υπό αναφορά πρόταση νόμου σκοπεύεται η παράταση της ήδη ισχύουσας περιόδου αναστολής της διαδικασίας εκποίησης ακίνητης ιδιοκτησίας που αφορά κύρια κατοικία και επαγγελματική στέγη μέχρι την 31^η Ιουλίου 2021, αντί μέχρι την 31^η Μαρτίου 2021 ως προβλέπεται σήμερα, λαμβάνοντας υπόψη την επιδείνωση των οικονομικών δεδομένων των δανειοληπτών, όπως αυτή έχει προκύψει λόγω της συνεχιζόμενης πανδημίας COVID-19.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών ανέφερε ότι το Υπουργείο Οικονομικών ως θέση αρχής δε συμφωνεί με οποιαδήποτε ρύθμιση που αφορά σε οριζόντια αναστολή της διαδικασίας εκποίησης ακινήτων, καθότι καθιστά αδύνατη τη ρευστοποίηση της εξασφάλισης, με αποτέλεσμα την αύξηση των κεφαλαιακών αναγκών των τραπεζών, καθώς και την υποβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης της Δημοκρατίας. Παρά ταύτα, όπως ο ίδιος αρμόδιος ανέφερε, το Υπουργείο Οικονομικών θα μπορούσε να εξετάσει την ολιγόμηνη και στοχευμένη αναστολή των εκποιήσεων για περιπτώσεις κύριας κατοικίας και μικρής επαγγελματικής στέγης.

Ο εκπρόσωπος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου δήλωσε ότι όποιες ρυθμίσεις προτείνονται αναφορικά με την τροποποίηση του πλαισίου των εκποιήσεων δε θα πρέπει να παραβλέπουν το γεγονός ότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα λειτουργεί σε ένα ευρωπαϊκό περιβάλλον που διέπεται από σχετικούς κανονισμούς ως προς τη λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και το γεγονός ότι η πιστοληπτική ικανότητα της Δημοκρατίας τυγχάνει συνεχούς παρακολούθησης από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης. Ως εκ τούτου, οποιοσδήποτε οριζόντιες προσεγγίσεις αναστολής της διαδικασίας των εκποιήσεων δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές. Ωστόσο, όπως ο ίδιος αρμόδιος ανέφερε, λαμβανομένης υπόψη και της κατάστασης όπως αυτή εξελίσσεται λόγω της πανδημίας COVID-19, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ενδεχομένως να μπορούσε να αποδεχτεί ρυθμίσεις που προτείνονται για στοχευμένη αναστολή των εκποιήσεων για κύρια κατοικία ή μικρή επαγγελματική στέγη περιορισμένης αξίας μέχρι την 31^η Ιουλίου 2021.

Ο εκπρόσωπος του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου ανέφερε ότι οι ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές κατά τη διενέργεια ελέγχων στις κυπριακές τράπεζες έχουν καταστήσει σαφές ότι οι συνεχείς τροποποιήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας που αφορούν στις διαδικασίες ρευστοποίησης των εξασφαλίσεων θα έχουν άμεσες και σημαντικές επιπτώσεις ως προς τον καθορισμό των κεφαλαιακών αναγκών των τραπεζών και των προβλέψεων που αφορούν στις μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις, με αποτέλεσμα την επιβολή αύξησης κεφαλαίων και επιπλέον προβλέψεων. Εντούτοις, όπως ο ίδιος εκπρόσωπος ανέφερε, ο Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου αντικρίζει θετικά τη στοχευμένη αναστολή των εκποιήσεων μέχρι την 31^η Ιουλίου 2021.

Ο εκπρόσωπος της ΚΕΔΙΠΕΣ συμφώνησε με τις θέσεις του Υπουργείου Οικονομικών.

Ο εκπρόσωπος της ΟΕΒ ανέφερε ότι οι όποιες τροποποιήσεις του υφιστάμενου πλαισίου που διέπει τις εκποιήσεις θα πρέπει να γίνονται με τρόπο που να μην επιφέρουν αρνητικές επιπτώσεις στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και στην κυπριακή οικονομία.

Οι εκπρόσωποι της ΠΟΒΕΚ, του Κινήματος Ενάντια στις Εκποιήσεις, του Συνδέσμου Προστασίας Πρώτης Κατοικίας, του Συνδέσμου Προστασίας Δανειοληπτών Τραπεζών, του Κινήματος Προστασίας και Δικαιωμάτων Δανειοληπτών, του Συνασπισμού Μικρών Επιχειρήσεων και Αυτοεργοδοτούμενων, καθώς και του Συνδέσμου κατά της Ασυδοσίας των Τραπεζών, συμφώνησαν με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις και εξέφρασαν παράλληλα την άποψη ότι, με την παράταση της αναστολής της διαδικασίας των εκποιήσεων όπως αυτή προτείνεται, θα παρασχεθεί επαρκής χρόνος για να γίνουν οι απαραίτητες τροποποιήσεις στο υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, οι οποίες θα συνδράμουν στην ολιστική επίλυση του θέματος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατέληξε στις ακόλουθες θέσεις:

1. Η πρόεδρος της επιτροπής βουλευτής της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος και τα μέλη της βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις τάχθηκαν υπέρ της ψήφισης της πρότασης νόμου σε νόμο.
2. Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού, το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, το μέλος της βουλευτής της Αλληλεγγύης, καθώς και το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν κατά τη συζήτηση του θέματος στην ολομέλεια του σώματος.

Σύμφωνα με τις πιο πάνω τοποθετήσεις, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού με την παρούσα έκθεσή της υποβάλλει την υπό αναφορά πρόταση νόμου για λήψη τελικής απόφασης στο στάδιο της συζήτησής της από την ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Νεοφύτου, ο κ. Λουκαΐδης. Παρακαλώ, άλλος; Η κ. Θεολόγου, ο κ. Σιζόπουλος, ο κ. Γιωργάλλας, ο κ. Βότσης, η κ. Ερωτοκρίτου, ο κ. Ευσταθίου, ο κ. Χρίστου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Εσημείωσα τον κ. Λουκαΐδη.

Αν έχετε την καλοσύνη, κρατήστε δύο λεπτά μόνο τα χέρια σας.

Η κ. Θεολόγου μάλιστα, ο κ. Σιζόπουλος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όσπου να γράψεις τα ονόματα, πρώτος έχει τον λόγο ο κ. Νεοφύτου...

Γιώργο, παρακαλώ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Δεν πρόκειται να τοποθετηθώ επί της ουσίας σε αυτό το στάδιο της πρότασης νόμου. Θα εισηγηθώ μια προφορική τροπολογία, κύριε Πρόεδρε, με την έκκληση να την αποδεχτείτε, ώστε να διευρύνουμε τα κριτήρια προστασίας των υπό αναφορά ομάδων, που αφορούν στην κύρια κατοικία και στη μικρή επαγγελματική στέγη, με τη συμπερίληψη και αγροτοτεμαχίων μέχρι €250.000, αλλά και με την επαύξηση της αξίας της κύριας κατοικίας από τις €350.000 στις €500.000. Και στη συνέχεια, εφόσον γίνει αποδεκτή η προφορική τροπολογία και γίνει συζήτηση, θα αναφερθούμε και στην ουσία της πρότασης νόμου που καταθέτουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δηλαδή πρέπει να ψηφίσουμε για την τροπολογία πρώτα και μετά να γίνει η συζήτηση.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Πρέπει να την κάμετε αποδεκτή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εννά την κάμω, δαμαί που φτάσαμε, εννά κάμνω ούλλες τις προτάσεις αποδεκτές, διότι έντζιε να σπάσει ο άνθρωπος!

Άρα, να δώσουμε τον λόγο μετά στον κ. Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Τελευταίος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η κ. Θεολόγου.

ANNA ΘΕΟΛΟΓΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν μπορώ να καταλάβω σε τι αποσκοπεί η τρίμηνη αναστολή, διότι έχουμε όπου να 'σαι Μάη και μπορεί κάλλιστα η τράπεζα να στείλει την πρώτη επιστολή, την Ι, τον Ιούνη να στείλει την ΙΑ, τον Ιούλη να στείλει την ΙΒ και τον Αύγουστο να πάει σε εκποίηση οποιαδήποτε περιουσία. Άρα, η αναστολή των τριών μηνών είναι εντελώς αχρείαστη, γιατί οι διαδικασίες που θα ακολουθούνται από τις τράπεζες θα είναι ξεκάθαρα προς αυτή την κατεύθυνση κατά τη διάρκεια αυτών των τριών μηνών. Οπότε, κύριε Πρόεδρε, επειδή θεωρώ ότι δε θα τύχει οποιασδήποτε προστασίας ο δανειολήπτης με αυτή την πρόταση, εγώ δε θα στηρίξω αυτή την πρόταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Ναι;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Απλώς μια διευκρίνιση. Ίσως υπάρχει παρανόηση, προφανώς υπάρχει παρανόηση, διότι και η προηγούμενη απόφαση αναστολής που έδωσε η Βουλή πλειοψηφικά και αυτή προβλέπει ότι τερματίζονται όλες οι διαδικασίες. Κανενός τύπου επιστολή...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Από την έναρξή του.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

...όπως αναφέρθηκε η κ. Θεολόγου, δεν μπορεί κανένα πιστωτικό ίδρυμα να αποστέλλει.

ANNA ΘΕΟΛΟΓΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Είναι οριζόντια αναστολή όλων των διαδικασιών εκποιήσεων από οποιονδήποτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Οριζόντια αναστολή.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Όχι μόνο τα τραπεζικά ιδρύματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρία Θεολόγου, να μην κάμουμε διάλογο, σας παρακαλώ.

ANNA ΘΕΟΛΟΓΟΥ:

Όχι, δεν είναι διάλογος, είναι για να ξεκαθαρίσουμε αυτή τη διαδικασία. Υπάρχουν ήδη εν ενεργεία διαδικασίες εκποιήσεων που μπορούν κάλλιστα να πάρουν την ημερομηνία 3 του Αυγούστου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αναστέλλονται τούτες.

ANNA ΘΕΟΛΟΓΟΥ:

Δεν αναστέλλονται, κύριε Πρόεδρε, αναστέλλονται μέχρι 31^η Ιουλίου. Μπορεί η εκποίηση να γίνει 3 Αυγούστου, 5 Αυγούστου, 1^η Αυγούστου, έντζ' έσειε σημασία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει, ευχαριστώ.

Ο κ. Σιζόπουλος.

MARINOS ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Παρά το γεγονός ότι επιχειρείται μια προσπάθεια βοήθειας των δανειοληπτών σε αυτή την περίπτωση, εμείς θα πούμε ότι αυτή δεν είναι η λύση. Έχουμε την εμπειρία και από το πλαίσιο αφερεγγυότητας το οποίο ψηφίστηκε τον Απρίλιο του 2015, για το οποίο όμως με διάφορους τρόπους οι τράπεζες βρίσκουν διάφορα παράθυρα, για να προβαίνουν σε εκποιήσεις πρώτης κατοικίας τζιαι κύριας κατοικίας δανειοληπτών. Έχουμε συγκεκριμένες περιπτώσεις παραδείγματα τα οποία δώσαμε και στον Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας. Ως εκ τούτου λοιπόν, εμείς θεωρούμε ότι αυτό που μπορεί να καλύψει και να προστατεύσει τους δανειολήπτες από άδικες και αυθαίρετες εκποιήσεις από πλευράς των τραπεζών είναι η πρόταση για τη σύσταση του ειδικού τμήματος του δικαστηρίου με τις συγκεκριμένες πρόνοιες.

Και για να μη φαίνεται ότι θεωρητικολογούμε, θα πω ακριβώς δύο παραδείγματα. Το πρώτο παράδειγμα υπάρχει περίπτωση πολυκατοικίας στην οποία στα τέσσερα από τα έξι διαμερίσματα παραμένουν τα μέλη οικογενειών, του πατέρα και της μητέρας στο ένα και των τριών παιδιών με τις οικογένειές τους στα άλλα τρία, και τα άλλα δύο βρίσκονται σε ενοικίαση. Επειδή όμως ήταν ενιαίος ο τίτλος ιδιοκτησίας και επειδή ξεπερνά τις €350.000 η αξία της πολυκατοικίας της συγκεκριμένης, προχωρεί η τράπεζα σε εκποίηση. Ποιος θα προστατεύσει αυτούς τους κατοίκους, αυτούς τους συμπολίτες μας, που είναι η πρώτη τους και η κύριά τους κατοικία; Δεύτερη περίπτωση έχει υποθηκεύσει το οικόπεδό του, επήρε το δάνειο, για να κτίσει το σπίτι του, επειδή δεν έχει τιλοποιηθεί το σπίτι -στην τράπεζα είναι υποθηκευμένο το οικόπεδο- επειδή δεν είναι κύρια κατοικία, προχωρούν σε εκποίηση του οικοπέδου με την κατοικία μέσα. Ακόμη και προχθές είχαμε παρόμοια περίπτωση, γιατί ακριβώς το εκτίμησαν €368.000. Τρίτη περίπτωση η οποία συμβαίνει -ξέρουμε πολλές περιπτώσεις σε ορισμένες περιοχές και της Λευκωσίας και της Λεμεσού και όχι μόνο- που, όταν ένα σπίτι κτίστηκε στα τέλη της δεκαετίας του '60 και αρχές της δεκαετίας του '70 και ήταν χωράφι, σήμερα λόγω του ότι αναβαθμίστηκε αυτή η περιοχή, απέκτησε μία αξία, με αποτέλεσμα να ξεπερνά τις €350.000, πάει σε εκποίηση. Αν θέλετε, κάμετε ένα ταξιδάκι στη λεωφόρο Αθαλάσσας να δείτε πόσες τέτοιες κατοικίες υπάρχουν που κτίστηκαν τη δεκαετία του '60 ή αρχές της δεκαετίας του '70. Αυτούς τους ανθρώπους πώς τους προστατεύουμε; Υπάρχει τρόπος με το να κάνουμε αυτή την πρόταση αποδεκτή;

Αυτό που πρέπει να καταλάβουμε στο τέλος της ημέρας και με την εμπειρία, λόγω ακριβώς και του τρόπου που ψηφίστηκε ο νόμος των εκποιήσεων το 2014, είναι ότι οι τράπεζες έχουν υπερόπλα, με αποτέλεσμα αυτοί που βρίσκονται στη χειρότερη θέση να είναι αυτοί οι συμπολίτες μας, οι συμπατριώτες μας οι οποίοι στην τύχη ή στην ατυχία τους έχουν ένα προνομιούχο ακίνητο, αλλά δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να έχουν μια ισχυρή νομική αρωγή, για να μπορέσουν ακριβώς να προστατεύσουν τα δικαιώματά τους. Αυτοί είναι που συνέχεια βρίσκονται κάτω από το φάσμα της εκποίησης. Αυτούς ποιος θα τους προστατεύσει, πότε θα τους προστατεύσουμε, με ποιον τρόπο θα τους προστατεύσουμε;

Είναι γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο που από την πλευρά της ΕΔΕΚ προσπαθούμε συστηματικά και απεγνωσμένα να δημιουργήσουμε ένα πλέγμα κοινωνικής προστασίας για αυτούς τους ανθρώπους. Και δεν είναι μία και δύο περιπτώσεις, είναι πάρα πολλές οι περιπτώσεις που έχουν συμβεί μέχρι σήμερα, είναι εκατοντάδες, για να μην πω ότι μπορεί να φτάνουν και τις χιλιάδες. Εάν λοιπόν θέλουμε να πράξουμε κάτι, πρέπει να πάρουμε απόφαση, πρέπει να λάβουμε την ευθύνη και ως Βουλή να προχωρήσουμε ακριβώς στην υιοθέτηση της πρότασης που έχουμε καταθέσει, αυτή που απέσυρε η κυβέρνηση, για να προχωρήσουμε και να δώσουμε ένα όσο το δυνατό μεγαλύτερο δίχτυ προστασίας στους ευάλωτους συμπατριώτες μας που βρίσκονται σε αυτή τη δύσκολη θέση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Σιζόπουλε.

Ο κ. Γιωργάλλας.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Υπήρξε η καθυστέρηση στο προηγούμενο διάστημα, έγιναν διαβουλεύσεις, κινήθηκε έτσι λίγο το πράγμα και αποδεικνύεται τελικά ότι, όταν υπάρχει διάθεση, μπορεί να βελτιωθεί κάπως η κατάσταση και η προσέγγιση σε ό,τι αφορά τις εκποιήσεις, με στόχο την προστασία αυτών που πραγματικά σήμερα κινδυνεύουν.

Ξεκινώ από το γεγονός ότι έγινε σημαντική δουλειά στην εξέταση του νομοσχεδίου περί Δικαστηρίων, αλλά προκλητικά, λίγες ώρες πριν φτάσει το νομοσχέδιο στην ολομέλεια, η κυβέρνηση το απέσυρε. Και το απέσυρε με έναν τρόπο που μας αφαιρέσει τη δυνατότητα να έχουμε εναλλακτική λύση, διότι ο στόχος δεν είναι η τρίμηνη αναστολή των εκποιήσεων, που είναι δώρον άδωρον, ο στόχος είναι να δημιουργηθεί αυτό το πλέγμα δυνατοτήτων και ευκαιριών που θα μπορεί να λειτουργήσει ως προστατευτικό δίκτυο για όλους αυτούς συμπολίτες μας που βιώνουν σήμερα μια απίστευτη αποξένωση των περιουσιακών τους στοιχείων και είναι απροστάτευτοι μπροστά στη λαίλαπα κυρίως των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων, αλλά και των τραπεζών.

Επαναλαμβάνω, η αναστολή αυτή θα έχει σημασία, αν η νέα Βουλή -γιατί η παρούσα ολοκληρώνει τις εργασίες της- θα μπορέσει να συνεχίσει και να ολοκληρώσει αυτό που ξεκινήσαμε, τη δυνατότητα πρόσβασης στη δικαιοσύνη με έναν τρόπο που θα δίνεται η ευκαιρία στον δανειολήπτη να προστατεύσει τον εαυτό του και να σταματά μια καταχρηστική εκποίηση, τη δυνατότητα να εναρμονιστεί επιτέλους η κυπριακή νομοθεσία με την Οδηγία 93/2013, για να μπορέσει ο δανειολήπτης να έχει πρόσβαση σε ένδικα μέσα και βέβαια όχι μόνο να έχει πρόσβαση σε ένδικα μέσα, αλλά να υποχρεώνεται και η τράπεζα να διαγράφει το παράνομο χρέος και να μπορεί ο δανειολήπτης να προστατεύει τον εαυτό του, γιατί θα υποχρεώνεται η τράπεζα να προσκομίζει στο δικαστήριο ένα συμφωνημένο σχέδιο εξόφλησης. Αυτές ήταν οι προσεγγίσεις μας και οι τροπολογίες μας που ενόχλησαν την κυβέρνηση και την έκαμαν να αποσύρει το νομοσχέδιο για τον περί Δικαστηρίων Νόμο.

Επομένως, επειδή το ζητούμενο το δικό μας είναι πραγματικά να προστατεύσουμε τους δανειολήπτες από τη λαίλαπα των εκποιήσεων, δε θα καταψηφίσουμε το νομοσχέδιο, όμως θα τηρήσουμε αποχή στη συγκεκριμένη διαδικασία, διότι ακριβώς η φιλοσοφία η δική μας δεν είναι απλά η αναστολή, αλλά η προστασία, και, επειδή την προστασία αυτή τη στιγμή δεν την έχουμε μπροστά μας, θα πάμε στη συζήτηση των νομοσχεδίων περί εκποιήσεων και της πρότασης νόμου περί Δικαστηρίων που υπάρχει, ελπίζοντας ότι κάτι θα καταφέρουμε σε εκείνο το στάδιο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Γιωργάλλα.

Ο κ. Βότσης.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Θα ήθελα να ενημερώσετε τους πενήντα κάτι βουλευτές που δεν ήμασταν στη σύσκεψη τι ακριβώς αποφασίστηκε, για να γνωρίζουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα, νομίζω το ακούετε από τις τοποθετήσεις. Δεν το ακούτε;

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αποφασίστηκαν προτάσεις συγκεκριμένες. Θέλω να μας ενημερώσετε και υπήρχε μια πρόταση... Για τα δικαστήρια, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Για τα δικαστήρια;

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Του κ. Σιζόπουλου. Υπήρχαν και προτάσεις οι υπόλοιποι...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι.

Κύριε Μυλωνά, να σας ενημερώσω ξανά. Συζητούμε το υπ' αριθμόν 9 θέμα τώρα και έχουμε πει ότι τα υπόλοιπα θέματα, που είναι από το 10 έως το 22 και ο περί Δικαστηρίων Νόμος, θα πάνε στο τέλος. Τώρα τι θα αποφασιστεί στο τέλος θα περιμένουμε να το δούμε στις τοποθετήσεις που θα γίνουν εδώ. Άρα, αυτή τη στιγμή συζητούμε το 9. Εντάξει;

Και συγγνώμη, κύριε Βότση, για τη διακοπή.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΟΤΣΗΣ:

Λοιπόν, να πω ότι θα ακολουθήσουν και οι υπόλοιπες προτάσεις νόμου ενδεχομένως μαζί με την πρόταση που έχει κατατεθεί σε σχέση με τον νόμο των δικαστηρίων στην πορεία. Ενώπιόν μας τώρα όμως έχουμε τη συγκεκριμένη πρόταση, η οποία αναδιαμορφώνεται με απόφαση της ολομέλειας, αντιλαμβάνομαι, ώστε τα ποσά από €350.000 να γίνουν €500.000 και οι €250.000 για τη γεωργική γη...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Βότση, αυτό είναι προφορική τροπολογία που δεν την ψηφίσαμε ακόμα, είναι πρόταση του ΑΚΕΛ.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΟΤΣΗΣ:

Ναι, υποθέτουμε ότι η τροπολογία μπαίνει εκ μέρους όλης της ολομέλειας. Εμείς θα υποστηρίξουμε την πρόταση, παρ' όλο που έχουμε εξίσου πιο προχωρημένες, αν θέλετε, προτάσεις για συνολική αναστολή των εκποιήσεων ενόψει της πανδημίας, μέχρι να λήξουν τα διατάγματα του Υπουργείου Υγείας. Έχουμε πρόταση για εμπλοκή του θεσμού της διαιτησίας πριν από την εκποίηση, ώστε να επιλύουμε τα προβλήματα, ακόμα και πριν πάνε στα δικαστήρια, και φοβόμαστε όλοι ότι αυτές οι προτάσεις κινδυνεύουν με αναπομπή. Η πρόταση που έχουμε μπροστά μας μπορεί να αποτελέσει ένα μαξιλαράκι μέχρι την 31^η Ιουλίου 2021 και εκ πρώτης όψεως φαίνεται ότι δεν κινδυνεύει με αναπομπή. Άρα, ας υποστηρίξουμε αυτή την πρόταση. Για το επιχείρημα που ακούστηκε προηγουμένως, ότι, ξέρετε, μπορεί κάποιες διαδικασίες να έχουν ξεκινήσει, ακόμη και έτσι να είναι, που δεν είναι, σημαίνει ότι μπορεί σε ένα δεκαπενθήμερο να έχουμε εκποίηση, αφού η προηγούμενη αναστολή έχει τελειώσει την 31^η Μαρτίου, θα μπορούσε, αν οι διαδικασίες έτρεχαν, να έχουμε τώρα μπροστά μας εκποίηση, άρα τουλάχιστον και αυτές θα τις προστατεύσουμε μέχρι την 31^η Ιουλίου. Ακόμα και αν ισχύει το επιχείρημα που ακούστηκε προηγουμένως από κάποιους, ότι δε θα ψηφίσουν τη συγκεκριμένη πρόταση. Με όσα αρνητικά μπορεί να υπάρχουν, γιατί δε λύουμε το πρόβλημα και το πρόβλημα φιλοδοξούμε ότι θα λυθεί με τον περί Δικαστηρίων Νόμο και τις υπόλοιπες προτάσεις στην πορεία, ψηφίζουμε αυτή την πρόταση με την τροπολογία της ολομέλειας μέχρι την 31^η Ιουλίου, ελπίζοντας ότι η κυβέρνηση δε θα μας εκπλήξει αρνητικά και θα αναπέμψει τη συγκεκριμένη νομοθεσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Βότση.

Ο κ. Περδίκη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Επειδή φαίνεται ότι η μνήμη μας είναι λίγο αδύνατη, δεν τρώμε πολλά καρότα, να θυμίσω ότι ως τον Ιούνιο του 2018 υπήρχε μια νομοθεσία που λειτουργούσε για τις εκποιήσεις. Δεν ήταν αντισυνταγματική, υπήρχαν προβλήματα, ήταν παραπνοημένες οι τράπεζες, ήταν παραπνοημένοι και οι δανειολήπτες, αλλά με κάποιο τρόπο λειτουργούσε και είχε και κάποια αποτελέσματα. Οι τράπεζες όμως ήθελαν παραπάνω! Ιδιαίτερα μετά το ξεπούλημα του συνεργατισμού και τον ανταγωνισμό που δημιουργήθηκε μεταξύ των δύο συστημικών τραπεζών στην Κύπρο! Η μια η παραπνοημένη ήθελε ένα αντίβαρο και η Βουλή εν τη σοφία της, η πλειοψηφία της Βουλής της έδωσε τον Νόμο 87/2018, δίνοντας όλα τα όπλα στις τράπεζες και αποστερώντας το βασικό ανθρώπινο και πολιτικό δικαίωμα του πολίτη να προσφεύγει στο δικαστήριο και να βρίσκει το δίκαιό του.

Είπαμέν τους, κύριε Πρόεδρε, «μπορείτε να προσφεύγετε και ύστερα από χρόνια, άμα δικαιωθείτε, να ζητήσετε αποζημίωση, γιατί επικιάσαμέν σας το σπίτι σας κάποια χρόνια πριν». Αν υπάρχουν και εκείνοι και τα σπίτια τους! Και οι τράπεζες ακόμα, αν υπάρχουν τότε! Αυτή τη Σολωμονιτική εκάμαμεν η πλειοψηφία! Εμείς αυτό το απλό πράγμα θέλουμε να διορθωθεί και η πρόταση που καταθέσαμε, κύριε Πρόεδρε, επειδή ακούστηκε πριν ότι τρέχουν κάποιοι προεκλογικά να «αρτηρήσουν», όπως λαλούν στα χωρκά μας, από εμάς τούτη η πρόταση είναι από τον Ιανουάριο του 2019, τρία χρόνια πριν, που δεν είχε βουλευτικές εκλογές, καμία σχέση με τις εκλογές και αυτή την πρόταση έχετε σήμερα μπροστά σας μετά από τρία χρόνια και αυτή θα υποστηρίξουμε εμείς. Όμως, δεν είμαστε ούτε φανατικοί ούτε μονόπλευροι και την τροπολογία του ΑΚΕΛ θα την υποστηρίξουμε και την πρόταση νόμου του ΑΚΕΛ και του ΔΗΚΟ θα την υποστηρίξουμε και τις προτάσεις της ΕΔΕΚ θα τις υποστηρίξουμε και της Αλληλεγγύης και της Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων, όλων των πολιτικών δυνάμεων, όσες είναι προς την κατεύθυνση στήριξης των δανειοληπτών εμείς θα τις στηρίξουμε, γιατί αυτός είναι

ο μόνος σκοπός τον οποίο υπηρετούμε. Στηρίζουμε τους δανειολήπτες, γιατί έχουν τα δικαιώματά τους απέναντι σε ένα αδηφάγο, απάνθρωπο τραπεζικό σύστημα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Περδίκη.

Ο κ. Ευσταθίου.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Παρουσιάστηκε ένα νομοσχέδιο πριν από κάποιους μήνες, με βάση το οποίο θα δινόταν πρόσβαση επιτέλους στα δικαστήρια των δανειοληπτών να αμφισβητήσουν το ποσό της οφειλής, την ίδια την υποθήκη αν είναι παράνομη ή νόμιμη, και να διεκδικήσουν επίσης το δικαίωμα στην αμφισβήτηση κατά πόσο δικαιολογείτο η εκποίηση του ακινήτου τους. Αυτό ήταν το πλέγμα μέσα στο οποίο και για το οποίο κατατέθηκε το νομοσχέδιο.

Όταν κατατέθηκε, αποκαλύφθηκε ότι ήταν τόσο ανεπαρκές και στερούμενο υποβάθρου και ότι δεν απαντούσε στα ερωτήματα αυτά και στην απαίτηση, γι' αυτό προχωρήσαμε σε τροπολογίες. Αρκετές τροπολογίες, οι οποίες όμως έδιναν σάρκα και οστά στην πρόσβαση στα δικαστήρια, στο δικαίωμα αμφισβήτησης του ποσού, γιατί μέχρι τώρα αυτό που γίνεται είναι ότι η ίδια η τράπεζα η οποία θα προχωρήσει στην εκποίηση καθορίζει το ποσό της οφειλής και ο οφειλέτης δεν μπορεί να το αμφισβητήσει, διότι στερείται ακριβώς του δικαιώματος πρόσβασης στη δικαιοσύνη.

Προσπαθήσαμε με τις τροπολογίες μας να δώσουμε αυτό το βασικό ανθρώπινο δικαίωμα και στον Κύπριο φορολογούμενο, όπως υπάρχει σε όλη την Ευρώπη. Θεωρήθηκε αυτό, μαζί με κάποιες άλλες προτάσεις, ως μαξιμαλιστικά. Βεβαίως, μαξιμαλιστική είναι και η αμφισβήτηση της υποθήκης. Ξέρετε, η θέση μας πάντα ως κόμματος ήταν ότι οι υποθήκες τουλάχιστον μέχρι το 2015 του συνεργατισμού ήταν παράνομες και έγιναν καθ' υπέρβαση της νομοθεσίας του συνεργατισμού. Δεν μπορεί κανένας να το εγείρει, διότι στερείται του υποβάθρου, στερείται της πρόσβασης στα δικαστήρια. Ζητήσαμε επιτέλους το αυτονόητο και αντ' αυτού αποσύρθηκε το νομοσχέδιο.

Έχουμε καταθέσει ως κόμμα μια άλλη πρόταση, η οποία δίνει έστω σε βασικές γραμμές αυτό το ελάχιστο δικαίωμα στον οφειλέτη. Αντ' αυτού συζητάμε τώρα να επεκτείνουμε για ακόμα μερικές μέρες, μερικές εβδομάδες, μέχρι την 31^η Ιουλίου την αναστολή της εκποίησης. Ποιας εκποίησης; Κατοικίας μέχρι €350.000, που μπορεί να γίνει €500.000. Αναρωτιέται κάποιος «ποιος καθορίζει την εκτιμημένη αξία»; Μα, ασφαλώς οι τράπεζες. Ποιοι εκτιμητές; Ασφαλώς, οι εκτιμητές των τραπεζών. Το ίδιο γίνεται και με την επαγγελματική στέγη. Προστίθεται βεβαίως πολύ σωστά το γεωργικό ακίνητο, κάτι το οποίο αποτελούσε πάντοτε βεβαίως και απαίτηση της ΕΔΕΚ.

Επειδή θέλουμε να είμαστε συνεπείς σε αυτά τα οποία υποστηρίζουμε και θέλουμε να τα προωθήσουμε, δεν μπορούμε από τη μια να προχωρούμε σε λύση μέχρι την 31^η Ιουλίου, τη στιγμή που στερείται ο Κύπριος φορολογούμενος, ο οφειλέτης το δικαίωμα πρόσβασης στα δικαστήρια, γι' αυτό εμείς θα τηρήσουμε αποχή. Δε θα καταψηφίσουμε. Γιατί δυστυχώς είχαμε μια άλλη πρόταση εμείς, να γίνει επέκταση της αναστολής μέχρι την 31^η Αυγούστου, για ποιο λόγο; Για να δοθεί ακριβώς η δυνατότητα να ψηφιστεί επιτέλους ένας νόμος ο οποίος να δίνει το δικαίωμα στον Κύπριο φορολογούμενο και δανειολήπτη να ασκεί το αναφαίρετο δικαίωμα πρόσβασης στα δικαστήρια. Δε μας το επιτρέπουν. Γι' αυτό εμείς θα τηρήσουμε αποχή. Δε θέλουμε να κάνουμε ζημιά στην πρόταση, δεν κερδίζει τίποτε ο δανειολήπτης με αυτή την πρόταση. Την 1^η Αυγούστου θα ξεκινήσουν ξανά οι διαδικασίες. Η Βουλή δε θα υπάρχει, δε θα έχει συγκληθεί, δε θα μπορεί να προκύψει κάποιος νόμος ο οποίος να δίνει το δικαίωμα αυτό στον δανειολήπτη. Το αποτέλεσμα θα είναι ό,τι απέμεινε να εξαφανιστεί υπό το κράτος των εκποιήσεων.

Επομένως, θα είναι κρίμα να ψηφιστεί αυτός ο νόμος εις αντικατάσταση ή προς υποκατάσταση των προτάσεων οι οποίες υπάρχουν και είναι ενώπιον της ολομέλειας σήμερα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χρίστου.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Πρόεδρε,

Θα ξεκινήσω από το γεγονός ότι μεγάλο μέρος της σημερινής συζήτησης γίνεται, γιατί πολύ απλά απορρίφθηκε τον περασμένο Δεκέμβρη η πρόταση του ΕΛΑΜ για αναστολή των εκποιήσεων μέχρι τον Ιούνιο. Η αναστολή των εκποιήσεων γενικότερα δεν επιλύει το πρόβλημα. Όμως, πρέπει να κερδίσουμε χρόνο, για να

μπορέσει η νέα Βουλή να επεξεργαστεί τα ζητήματα και να μπορέσουν να καταλήξουν στις ορθότερες δυνατές λύσεις.

Θεωρούμε πως η κοινωνία, οι δανειολήπτες, δεκάδες χιλιάδες δανειολήπτες αυτή τη στιγμή βρίσκονται όμηροι των τραπεζικών ιδρυμάτων και κυρίως εμάς μας ενοχλεί αυτό το πράγμα, η νοοτροπία που καλλιιεργήθηκε ότι μπορούν να κάμνουν ό,τι θέλουν, όποτε θέλουν, και η πολιτική ηγεσία θα καλύπτει τους τραπεζικούς οργανισμούς. Χρειάζεται να υπάρξει ευρύτερη πολιτική βούληση. Και το νομοσχέδιο το οποίο συζητούμε δεν επιλύει το πρόβλημα, όμως θα δώσει περιθώριο χρόνου για επανεξέταση του όλου ζητήματος. Εάν σταθούμε όλες οι δυνάμεις στις δικές μας θέσεις -πρέπει να σας πω ότι και από την πλευρά μας έχουμε δύο προτάσεις σήμερα, που η μία αφορά την προσφυγή στη δικαιοσύνη και η δεύτερη αφορά τη διακοπή των εκποιήσεων μέχρι τον Δεκέμβριο, την καθολική αναστολή εκποιήσεων μέχρι τον Δεκέμβριο- εάν επιμείνουμε όλοι στις δικές μας προτάσεις, στο τέλος δε θα περάσει τίποτε και θα μείνουν όλοι οι δανειολήπτες εκτεθειμένοι συνέχεια στον χειρισμό των τραπεζών. Εάν όμως, παρ' όλη τη συζήτηση που προηγήθηκε, η άποψη των κομμάτων είναι πως πρέπει να κατατεθούν σήμερα όλες οι προτάσεις, είμαστε έτοιμοι να στηρίξουμε και 'μεις τις δικές μας, τις οποίες θεωρούμε ότι επιφέρουν ριζικές λύσεις στο πρόβλημα.

Αυτά, Πρόεδρε. Εμείς θα στηρίξουμε το θέμα 9, μόνο και μόνο για να δοθεί περισσότερος χρόνος. Σταματούμε την αιμορραγία, μέχρι να φτάσουμε στο χειρουργείο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Χρίστου.

Ο κ. Λιλλήκας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Ήταν αναμενόμενο να φτάσουμε εδώ και κάποιοι από εμάς προειδοποιούσαμε ότι με τις υπερεξουσίες που δόθηκαν στις τράπεζες και την απλοποίηση των διαδικασιών για τις εκποιήσεις θα δημιουργείτο ένα κοινωνικό πρόβλημα, που δημιουργήθηκε. Τώρα το συνειδητοποιούμε όλοι και αναζητούμε λύσεις.

Κάθε τι το οποίο δίνει ανάσα είναι καλύτερο από το τίποτε, αλλά, όπως όλοι αναγνωρίζουμε, με το 9 θα πάρουμε μια ανάσα, θα πάρουν οι δανειολήπτες μια ανάσα, αλλά το πρόβλημα θα παραμένει εκεί.

Θα έλεγα, κύριε Πρόεδρε, διαδικαστικά, επειδή όλοι οι συνάδελφοι που έχουν πάρει τον λόγο έχουν κάνει αναφορά ακριβώς στο ίδιο ζήτημα, ότι δε λύνεται και πρόκειται μόνο για μια αναστολή μερικών μηνών, και επειδή είχε αποφασιστεί οι υπόλοιπες προτάσεις νόμου να μεταφερθούν στο τέλος της συνεδρίας, θα έλεγα ότι η πρόταση νόμου της ΕΔΕΚ που αφορά τη δημιουργία ειδικού δικαστηρίου, που ήταν το νομοσχέδιο της κυβέρνησης, η οποία κακώς το απέσυρε την τελευταία στιγμή, θα μπορούσε και θα έπρεπε να συζητηθεί αμέσως μετά από το 9. Γιατί, αν υιοθετηθεί από την ολομέλεια, τότε οι υπόλοιπες προτάσεις νόμου στην ουσία θα έχουν σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό καλυφθεί και έτσι θα λυθεί το ζήτημα και δε θα υπάρχει και όλη αυτή η σύγχυση ή η όποια αντιπαράθεση που μπορεί να εκθέσει και το Κοινοβούλιο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η κ. Ερωτοκρίτου.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Η κοινή πρόταση που έχουμε προκύπτει από μία πολύ απλή ανάγκη, την αναστολή συγκεκριμένων στοχευμένων εκποιήσεων για συγκεκριμένες ευάλωτες ομάδες. Αυτό εντοπίσαμε με τους συναδέλφους του ΑΚΕΛ και αυτή την πρόταση νόμου έχετε ενώπιόν σας και από όλους που επέκριναν αυτή την πρόταση δεν άκουσα κανέναν να πει ότι θα την καταψηφίσει εκτός 'που τον κ. Κωστή Ευσταθίου, τον φίλο μου τον Κωστή τον Ευσταθίου, που κατανώ το σκεπτικό λόγω της δικής του πρότασης, και την κ. Θεολόγου. Δεν είναι για όλα τα άλλα συνεπεία της πανδημίας νομοσχέδια που είχε μηνιαία προσέγγιση αυτή η ολομέλεια, παρακολουθώντας και την πορεία της πανδημίας;

Κύριε Πρόεδρε,

Πολύ θα ήθελα να ήμουν σε θέση υπεύθυνα και με σοβαρότητα να σταθώ εδώ εκ μέρους του Δημοκρατικού Κόμματος και να πω «αναστέλλουμε όλες τις εκποιήσεις, οποιασδήποτε αξίας, διά παντός». Θα ήθελα να το κάμω, μακάρι να μπορούσα να το κάμω, ξέρω όμως ότι δεν μπορώ να το κάμω. Και επειδή είμαστε υπεύθυνοι και σοβαροί, ξέρουμε ότι πρέπει αυτή τη στιγμή να προστατεύσουμε τους πιο αδύναμους, έτσι ώστε να δώσουμε την ευχέρεια αυτού του χρονικού διαστήματος, να δούμε τι θα κάμουμε με τα υπόλοιπα. Αλλά, να είμαστε ειλικρινείς μέσα σε αυτή την αίθουσα και να αναγνωρίσουμε όλοι, κύριε Πρόεδρε, ότι για το σημείο στο οποίο βρισκόμαστε τώρα, ποιος φέρει την ευθύνη; Διότι, αν θα ξεκινήσουμε να λέμε ότι έν' οι τράπεζες που

φέρουν την ευθύνη ή έν' οι δανειολήπτες που εννά φέρουν την ευθύνη, μας διαφεύγει κάτι βασικό: Το σημείο, το δίλημμα που βρισκόμαστε όλοι μας σήμερα, αυτή τη στιγμή, προκύπτει από την ασυνέπεια της ίδιας της κυβέρνησης που αποφάσισε τελευταία στιγμή, στο παρά ένα, να αποσύρει ένα νομοσχέδιο το οποίο η ίδια κατέθεσε και το περιεχόμενο του οποίου η ίδια εδιαβουλεύετο με τα κόμματα για πέντε ολόκληρους μήνες! Για να μην ξεχάνουν κάποιοι ότι άλλη ήταν η εντύπωση, άλλη ήταν η συνεννόηση, άλλη ήταν η δέσμευση και σε άλλο σημείο βρεθήκαμε ξαφνικά σήμερα. Και, αν η κυβέρνηση, κύριε Πρόεδρε, είναι -λυπούμαι που το λέω- είτε ανίκανη είτε απρόθυμη να προστατεύσει τες ευάλωτες ομάδες, έστω και για μικρό χρονικό διάστημα, θα το κάμουμε εμείς! Αλλά, δεν μπορούμε να την υποκαθιστούμε στο κατεξοχήν καθήκον που έχει, να στέκεται δίπλα στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Εάν χρειαστεί από τους συναδέλφους που θα είναι εδώ μετά την 1^η του Ιούνη να κάμουν αυτό που πρέπει να κάμουν, έτσι ώστε να προστατευτούν οι ευάλωτες ομάδες και να καταφέρει επιτέλους αυτός ο τόπος με σοβαρό και υπεύθυνο τρόπο να προσφέρει δικαστική πρόσβαση σε σύντομο χρονικό διάστημα σε όλους τους δανειολήπτες, ελπίζω να είναι αυτό το αποτέλεσμα που θα έχουμε μέχρι την 31^η Ιουλίου.

Εν τω μεταξύ, καταθέτουμε -και καλώ όλους τους συναδέλφους να υπερψηφίσουν- την πρόταση για στοχευμένη αναστολή των εκποιήσεων, για να μην πάμε και σε μία διαδικασία πολιτικής εκλογικής πλειοδοσίας, ποιος θέλει να αναστείλει μεγαλύτερο αριθμό εκποιήσεων, μεγαλύτερης αξίας, για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα! Αυτό βεβαίως είναι και το πιο εύκολο να πει κάποιος, βεβαίως είναι πολύ επικίνδυνο να το κάμει.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελευταίος ομιλητής...

Ζαχαρία, θέλεις να μιλήσεις;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Ναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εννά μιλήσεις πριν από τον αρχηγό του Δημοκρατικού Συναγερμού τότε. Ορίστε, έχεις τον λόγο.

Ε, μα, μεν έρτεεις πάνω, Ζαχαρία. Τρία λεπτά... Από τη θέση σου.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ζαχαρία Κουλία)

Όι, εν πειράζει, αλλά, αν είναι σύντομη η ομιλία σου, ένενν ανάγκη να φκεις πάνω.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Φέρνω τη δυσκολία του πράγματος και όλες αυτές τες τέχνες που έγιναν μέχρι σήμερα... Έχει δεκατρείς προτάσεις. Εσοφιστήκαμε εκατό τέχνες, με πρώτη και καλύτερη την κυβέρνηση, για να μην προχωρήσουν οι προτάσεις, για να παρεμποδιστεί αυτή η μεγάλη αδικία, η οποία εδημιουργήθη όι από τες τράπεζες... Ξέρετε ποια έν' η δουλειά των τραπεζών, να κάμνουν κέρδη. Έν' τούτη η δουλειά των τραπεζιτών. Την ευθύνη όλη, κύριοι, τη φέρουμε ακεραία εδώ εντός της Βουλής. Εμείς επήγαμε και αλλάξαμε το καθεστώς της έννομης τάξης. Όλοι αυτοί οι δανειολήπτες έντζιε εκάμαν τα δάνεια το 2015, το 2016, το 2017. Όλα τα δάνεια, τα οποία εκκρεμούν σήμερα και τραβιέται ο κόσμος εις τα δικαστήρια ή χάννουν τες περιουσίες τους, είναι δάνεια πριν από την οικονομική κρίση. Και δεν μπορώ να καταλάβω όπι το αυτοχριστήκαμε Γραφείο Ευημερίας και χαρακτηρίζουμε τες ευάλωτες ομάδες. Καλά, εκείνου που το σπίτι του έν' €25.000 είναι σε ευάλωτη ομάδα, εκείνου που είναι €251.000 είναι σε μη ευάλωτη ομάδα; Τούντες τέχνες πού τες ανακαλύψαμε; Την ευθύνη, κύριοι, φέρουμέν την εμείς! Και σε κανένα νομικό σύστημα δεν μπορείς να πας να κάμεις μία σύμβαση και μετά να αλλάξεις το νομικό καθεστώς εις βάρος ενός συμβαλλομένου. Αυτό είναι που έγινε και τούτες οι τέχνες, 'πού αναστολή 'πού μήνα σε μήνα, δεν αλλάσσουν το αποτέλεσμα! Το αποτέλεσμα αλλάσσει, εφόσον επαναφέρουμε την έννομη τάξη εκεί που πρέπει να είναι. Και δε θέλει κανένας να αδικήσει την τράπεζα! «Κύριε Κουλία, έβαλες το σπίτι σου υποθήκη, εν πκιερώνεις, εννά σου το πουλήσει!» Αλλά όι να κάμνει εκατό κομπίνες η τράπεζα, να σου κάμνει καταχρηστικές ρήτρες, υπερχρεώσεις, να κάμνει ό,τι κόψει ο νους της, να σου εκτιμά το σπίτι... Σήμερα οι εκτιμητές, κύριε Πρόεδρε, οι εκτιμητές είναι υπάλληλοι των τραπεζών. Έχει κανέναν εκτιμητή που κάμνει εκτίμηση σωστή; Φωνάζουν τους, «τούτο βάλ' το τόσα, τούτο βάλ' το τόσα»! Με αποτέλεσμα οι τιμές σήμερα να μην έχουν καμία σχέση με τις πραγματικές τιμές, όπως εξέραμε, τη σωστή εκτίμηση που έκαμνε το κτηματολόγιο. Εγινήκαν εκατό τραστ! Και το χειρότερο που εκάμαμε... Όταν εγινόταν μια εκποίηση, εγινόταν δημόσιος πλειστηριασμός εις την παρουσία του κοινοτάρχη, σε μια κοινότητα, σε ένα καφενείο στην πόλη. Και είχαν όλοι πρόσβαση να παν να πλειοδοτήσουν, για να ανεβεί η τιμή εκεί που έπρεπε. Σήμερα ξέρεις να πατήσεις το κουμπί να κάμεις ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, κύριε Πρόεδρε, εσύ ή εγώ ή πολλοί άλλοι; Οι πλειστηριασμοί γίνονται εν κρυπτώ και τα τεμάχια γης του κόσμου χάνονται με τούντες τέχνες.

Και, κύριε Κυπριανού, βλέπω την προσπάθεια που γίνεται να ανασταλεί προσωρινά, για να δοθεί η ευκαιρία μετά, αλλά, βλέπω και τούντο παρασκήνιο ούλλο που γίνεται τούντες ημέρες, για να μην προχωρήσει, μήπως και γελάσουμε τους τωρά λόγω εκλογών να περάσουμε κανέναν νόμο που εννά τους χαλάσει τη

μανέστρα. Εκάμαμε εκατό τέχνες με πρώτη και καλύτερη την κυβέρνηση, της οποίας θεωρώ τη στάση της απαράδεκτη, να έρτει να αποσύρει ένα νομοσχέδιο που έδωσε την εντύπωση ότι θα έλυνε σε μεγάλο βαθμό τα ζητήματα.

Κύριε Αβέρωφ, με όλο τον σεβασμό -είσαι του κυβερνητικού σχήματος- αλλά αυτά που κάμνετε είναι πραγματικά απαράδεκτα. Δεν μπορείτε να κάμετε τίποτε, μόνο ζημιές κάμνετε! Είντα, να σου πω τζιαι το πιο απλό τζιαι να κατεβώ. Εδώ εκάμετε πλατφόρμα να κάμνετε ραντεβού για τα εμβόλια. Ούτε εκείνο δεν μπορείτε να το κάμετε! Σήμερα τα μωρά μπορούν να κάμουν έργο, βίντεο, για να το βάλουν στο YouTube να το βλέπουν, εφτά-οκτώ χρονών μωρά. Εσάς κάθε μέρα ακούω ότι έππεσε η πλατφόρμα που ζητά ο κόσμος να κάμει συνάντηση να εμβολιαστεί. Καλά, τα εμβόλια -είπε και ο κ. Θεοπέμπτου πριν από λίγο- είναι απού προλάβει να κάμει ραντεβού; Έτσι έν' που λειτουργεί ένα κράτος; Και τώρα εν καταλαβαίνετε εσείς ότι εδώκετε υπερόπλα στις τράπεζες και κάμνετέ τους πλάτες, γιατί, λέει, η Ευρώπη έτσι θέλει. Εν νομίζω ότι οι Ευρωπαίοι έν' τόσο... Έν' τόσοσ ο νους τους! Να εκπιοούνται οι περιουσίες μέρα μεσημέρι κατά το δοκούν και να κάμνουμε αυτά που γίνονται στην Altamira, να μοιράζουμε τα φιλέτα στους φίλους μας!

Ευχαριστώ, Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Νεοφύτου.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, να ξεκαθαρίσουμε ότι...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ ησυχία!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Η εν λόγω πρόταση νόμου, που αποτελεί συνέχεια των προηγούμενων, ξεκίνησε λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες που δημιούργησε η πανδημία και την αποστέρηση της δυνατότητας για μεγάλο αριθμό δανειοληπτών να είναι συνεπείς με τις υποχρεώσεις τους και, όπως πήραμε άλλα έκτακτα μέτρα προστασίας άλλων κατηγοριών συμπολιτών μας, και σε αυτή την περίπτωση κρίθηκε αναγκαίο, περισσότερο από αναγκαίο, να προστατεύσουμε τον κόσμο από πιθανές εκποιώσεις της κύριας κατοικίας ή της μικρής επαγγελματικής τους στέγης εν μέσω πανδημίας λόγω των ιδιόζουσων συνθηκών.

Σε καμιά περίπτωση λοιπόν δεν ισχυριστήκαμε ως ΑΚΕΛ ότι αυτή η ρύθμιση, η προσωρινή, διότι έν' προσωρινή ρύθμιση, απαντά στα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί για τους δανειολήπτες σε σχέση με τις πραγματικότητες που έχουν δημιουργηθεί τα τελευταία επτά χρόνια σε βάρος των δανειοληπτών και υπέρ των τραπεζών. Είναι σαφές και ξεκάθαρο ότι σ' όλη αυτή την περίοδο κάποιιο επέλεξαν με σταθερότητα και συνέπεια να ψηφίζουν υπέρ των τραπεζών παρέχοντάς τους υπερόπλα, αφήνοντας πλήρως εκτεθειμένους τους δανειολήπτες.

Θέλω να θυμίσω -εν θέλω να πάω πολλά παλιά τζιαι να συζητήσουμε τα πάντα, διότι έν' μεγάλη η ιστορία τούτη σε σχέση με το τραπεζικό σύστημα και την καταστροφή που επέφερε στη χώρα και τους κινδύνους που συνεχίζουν να ενυπάρχουν για τη χώρα εξαιτίας του τραπεζικού συστήματος- αλλά από το '12 το ΑΚΕΛ, βλέποντας πώς εξελίσσονταν τα πράγματα, είσιε καταθέσει πρόταση νόμου για προστασία της κύριας κατοικίας τζιαι της μικρής επαγγελματικής στέγης και έκτοτε υπερασπίστηκε τα νόμιμα δικαιώματα των δανειοληπτών, τα λογικά δικαιώματα, τα αναφαίρετα, τα συνταγματικά δικαιώματα των δανειοληπτών, τα οποία καρατομήθηκαν στην πορεία.

Εξού και σήμερα έχουμε εκ νέου πρόταση νόμου του ΑΚΕΛ -όχι το '09, το '18 πάλι- για τον περί Μεταβιβάσεως, για να αποκαταστήσουμε βασικά δικαιώματα των δανειοληπτών τα οποία είχαν αφαιρεθεί το '18. Την ίδια ώρα, λειτουργώντας εποικοδομητικά, όταν ήρθε η κυβέρνηση στο πλαίσιο της συμφωνίας που έκανε με την ΕΔΕΚ και έφερε τον περί Δικαστηρίων και επειδή, όπως ήρθε το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, ουσιαστικά θα είχαμε διαδικασίες δικαστηρίου εξπρές με το ίδιο νομοθετικό πλαίσιο, που δεν προστάτευε καθόλου τους δανειολήπτες και θα φέρναμε το αντίθετο αποτέλεσμα, συνεργήσαμε, καταθέσαμε εισηγήσεις και διαμορφώθηκε ένα κείμενο που πραγματικά θα μπορούσε να προστατεύσει τους δανειολήπτες και να αποκαταστήσει βασικά δικαιώματά τους.

Η κυβέρνηση δις ουσιαστικά εξαπάτησε την ΕΔΕΚ, μια με το κείμενο του νόμου που κατέθεσε και δεύτερη φορά με τη χτεσινή απόσυρση του συγκεκριμένου νομοσχεδίου. Δεν ευθυνόμαστε εμείς λοιπόν, επειδή η κυβέρνηση για μια ακόμη φορά ήρθε να ακυρώσει δεσμεύσεις που ανέλαβε σε εκείνους που τις ανέλαβε και είμαστε ενώπιον των συγκεκριμένων δεδομένων σήμερα.

Και όσοι ασκούν κριτική για την ελάχιστη αναγκαία προστασία που ασκούμε με τούντη προσωρινή ρύθμιση -τζιαι αναφέρομαι στην αγαπητή κ. Θεολόγου- έν' καλά να μας πουν τζιαι πόσες προτάσεις νόμου εκαταθέσαν τζιαι πόσες έχουμε ενώπιόν μας σήμερα. Νομίζω τζιαι έτσι λλίος σεβασμός απέναντι σε τζιείνους

που διούν μάχες εδώ και χρόνια σταθερά -τζιαι γνωρίζει πολύ καλά η κ. Θεολόγου ποιοι δίνουν μάχες τζιαι έχουν μια συνέπεια σ' αυτά τα ζητήματα- θα ήταν αναγκαία. Δε μας αξίζει, νομίζω, αυτού του είδους κριτική, έν' άδικη, το λιγότερο άδικη τζιαι το λέω με όλη την αγάπη πραγματικά.

Σε κάθε περίπτωση έχουμε ενώπιόν μας αυτή την πρόταση νόμου, η οποία κανονικά πρέπει να στηριχθεί απ' όλους. Είναι παράλογο, επιτρέπετέ μου να πω, σεβαστό το ό,τι θέλει να πει ο καθένας, αλλά προσφέρουμε μια προσωρινή προστασία και απ' εκεί και πέρα ο καθένας μπορεί να πράξει αυτό που λείει η συνειδησή του, η θέση του. Για όλα τα υπόλοιπα ζητήματα που αφορούν στην ουσία του θέματος των εκποιήσεων του περι Μεταβιβάσεως, δεν αφαιρείται κανενός το δικαίωμα να κάμει ό,τι άλλο νομίζει στη συνέχεια για τα υπόλοιπα υπό συζήτηση θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρία Θεολόγου, εξήτησες θέμα επί προσωπικού; Ορίστε.

ANNA ΘΕΟΛΟΓΟΥ:

Επί προσωπικού, κύριε Πρόεδρε, διότι ερώτησε ο κ. Λουκαΐδης τι έκαμα εγώ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, σ' ακούω.

ANNA ΘΕΟΛΟΓΟΥ:

Τι προτάσεις έκαμα για τις εκποιήσεις; Επειδή, νομίζω είναι ένα θέμα...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα, κυρία Θεολόγου...

ANNA ΘΕΟΛΟΓΟΥ:

Να μην περιαυτολογούμε για το τι κάμνουμε μέσα στη Βουλή, γιατί βλέπει ο κόσμος τι κάμνουμε και πώς πολιτευόμαστε, αλλά να θυμίσω ότι ήταν μια πρόταση την οποία κάναμε τότε μαζί με τον κ. Περδίκη το 2018, τον Ιούνιο, πριν να κλείσει ο συνεργατισμός, που καταργούσε εντελώς τη διαδικασία τη νέα των εκποιήσεων, ακριβώς για να προστατεύσουμε τον κόσμο που σήμερα κινδυνεύει και δεν κινδυνεύει μόνο σήμερα: 'πού το '18 μέχρι σήμερα έχασε τζιαι περιουσίες. Άρα, δε νομίζω να είναι καλά να προκαλούμε με τέτοιο τρόπο το τι έπραξε ο καθένας μας για την προστασία του κόσμου από τις τράπεζες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Θεολόγου.

ANNA ΘΕΟΛΟΓΟΥ:

Γνωρίζει πολύ καλά ο κόσμος, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Γιώργο, όχι.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, κοίταξε, έκαμα λάθος.

ANNA ΘΕΟΛΟΓΟΥ:

Έχουν συγκεκριμένη περίπτωση...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έκαμα λάθος, ξέρετε. Σας παρακαλώ πάρα πολύ! Σας παρακαλώ!

Ορίστε, κύριε Λουκαΐδη, κάτι θέλετε να πείτε. Μη με βγάζετε έξω από τα ρούχα μου, να χαρείτε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Έντζιεν εγώ που σε βκάλλω έξω 'πού τα ρούχα σου, Πρόεδρε, έννεν;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μη κακό σου!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Λοιπόν, δέκα δεύτερα. Η κ. Θεολόγου αμφισβήτησε τη δική μας τη συνέπεια και τις προθέσεις ακόμα και σε σχέση με αυτό το κεφάλαιο, που γνωρίζει πολύ καλά. Λοιπόν, εγώ είπα ποιες από τις προτάσεις που έχουμε ενώπιόν μας έγιναν από δική σας πλευράς και δεν υπάρχει... Έχουμε δώδεκα προτάσεις νόμου, δεν υπάρχει ούτε μια σήμερα. Δεν αμφισβητώ όμως ότι και εσείς δώσατε μάχες στην ίδια κατεύθυνση και να το ξεκαθαρίσω αυτό το πράμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Λέχθηκε για τα υπερκέρδη των τραπεζών. Έχουν να ανακοινώσουν κέρδη οι τράπεζες από το 2010, έντεκα χρόνια. Επαναλαμβάνω, οι «καταραμένες» οι τράπεζες... Ξέρω πως όσο παραπάνω ξιπιάζουμε τις τράπεζες τόσο νομίζουμε ότι κερδίζουμε ψήφους. Τούτες οι «καταραμένες» οι τράπεζες δεν είναι τίποτε άλλο από τους καημένους τους καταθέτες που ούλλοι εκλαίετε.

Η μεγαλύτερη τράπεζα της Κύπρου -η Τράπεζα Κύπρου- ακόμα και σήμερα το πενήντα τοις εκατόν των μετόχων είναι οι κουρεμένοι της Λαϊκής και της Τράπεζας Κύπρου. Τούτες τες κατάρες που βάλλετε για τις τράπεζες και τους τραπεζίτες εν' για τούτους που εκλαίετε που τες βάλλετε. Επιπρόσθετα, το 2013 ήταν επενδυτές τζιαι στην Ελληνική και στην Τράπεζα Κύπρου. Εβάλαν ένα δισεκατομμύριο στην Τράπεζα Κύπρου. Σήμερα, αν πά' να το εξαργυρώσουν, ούτε εκατόν εκατομμύρια εν πκιάνουν τζιαι μαζί με τζιείνους που 'χάσαν το ενενήντα τοις εκατόν της επένδυσής τους έχασαν τζιαι ενενήντα τοις εκατόν επιπρόσθετα από την αξία της μετοχής που πήραν οι κουρεμένοι.

Τους κουρεμένους εξανακουρέψαμέν τους τζιαι κάποιιοι που δαμέσα ήταν να πάρουν δικαστήριο τζιαι κάποιους που πουλήσαν μετοχές της Τράπεζας Κύπρου πριν πέντε χρόνια, τέσσερα -της πρώην Λαϊκής- 'πού την ημέρα που ήταν να τους κρεμάσουν ανάποδα ως τωρά έχασαν άλλο εβδομήντα τοις εκατόν της αξίας. Μακάρι να πουλούσαν ούλλες τις μετοχές, αλλά αφήνουμε -όπως είπα τζιαι στην προηγούμενή μου παρέμβαση- επειδή για χρόνια αφήναμε αναπάντητα, αφήναμε τζιαι 'κάμναν πάρτι. Οποιαδήποτε παραλογία, ό,τι ακούετο καλό στα 'φκιά του κόσμου.

Μα, είναι που να περάσουμε νόμο να μη γίνονται εκποιήσεις; Κοπέλια, ήμαστο δαμαί, να περάσουμε σήμερα, πριν κλείσουμε, έναν νόμο να διαγράψουμε ούλλα τα δάνεια. Γιατί νομίζετε πως βοηθάτε τους δανειολήπτες με το να πείτε επ' αόριστον αναστολή των δανείων, όλων των δανείων; Αφού ο κάθε Κυπραίος εν' τζιαι προσωπικός εγγυητής. Ώσπου τους αναστείλετε επ' αόριστον, καταστρέφετέ τους τέλεια.

Εννά τους πουλήσουν μιαν ημέρα τζιαι τα ακίνητα τζιαι ό,τι έχουν σε προσωπικούς λογαριασμούς, αφού εν' ούλλοι προσωπικοί εγγυητές, τζιαι ξεχνούμε τζιαι ένα άλλο δάνεια χρειάζονται τζιαι οι φτωσιοί, που ούλλοι νοιαζόμαστε, για ν' αγοράσουν ένα διαμέρισμα, να κτίσουν ένα σπίτι. Με τούτα ούλλα που κάμνετε εν θα ξαναδώσουν δάνειο οι τράπεζες τζιαι ο κόσμος εν θα μπορεί ούτε να νοικιάσει.

Αλλά εννά 'ρτω για τα επίθετα που λέχθηκαν για την κυβέρνηση, γιατί θα τελειώσω με πόσο θετικά αντικρίζω τη συμπεριφορά κάποιων δυνάμεων και σήμερα. Ο περί Δικαστηρίων Νόμος αποσύρθηκε- σωστά απεσύρθη. Ίσως να μην ήυραμε χρόνο να διαβάσουμε την πεντασέλιδη επιστολή του Κεντρικού Τραπεζίτη. Η κυβέρνηση κατέθεσε ένα νομοσχέδιο. Η Βουλή βεβαίως και έχει το δικαίωμα και του άλλαξε τα φώτα με τις τροπολογίες, απόλυτο δικαίωμα. Ήταν εκτός της φιλοσοφίας της κυβέρνησης. Δεν μπορεί ένα κυβερνητικό νομοσχέδιο με αλλαγές που επήλθαν να θέτει σε κίνδυνο, κατά τον Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και η κυβέρνηση να μη λάβει μέτρα.

Έρχομαι τώρα στο πόσο σωστή είναι η προσέγγιση σε μια πρόταση νόμου που εμείς την περασμένη φορά την καταψηφίσαμε και σήμερα με τη βελτίωση -όπως την έχει εισηγηθεί ο Γιώργος ο Λουκαΐδης, αλλά ήταν και απόψεις και άλλων συνεργατών- γίνεται στοχευμένη, ήταν στοχευμένη, διευρύνεται ακόμα η στόχευση. Είναι κανόνας, αγαπητοί συνάδελφοι, οποιαδήποτε πολιτική δεν είναι στοχευμένη διευρύνει την κοινωνική αδικία και διευρύνει τις ανισότητες και το κοινωνικό χάσμα.

Και θα πω κάποια νούμερα. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια έφτασαν το πενήντα τοις εκατόν του δανειακού χαρτοφυλακίου με κάτι που πέρασε απαρατήρητο. Το πενήντα τοις εκατόν του συνόλου των δανείων που αντιπροσώπευε μόνο το τριάντα τοις εκατόν των δανειοληπτών ακόμα και σήμερα, εν μέσω πανδημίας, το εβδομήντα τοις εκατόν των νοικοκυραίων και των συσταρισμένων επιχειρηματιών των μικρομεσαίων επλήρων και πληρώνουν χωρίς καμία καθυστέρηση τις δόσεις τους, εκτός από το διάστημα που αναστείλαμε τις δόσεις. Θα το ξαναπώ. Το εβδομήντα τοις εκατόν των δανειοληπτών, ακόμα και τώρα, εν μέσω πανδημίας, ανελλιπώς πληρώνουν τη δόση τους, πκιάνουν τον μισθό τους και ως συνειδητοποιημένοι και συνετοί πολίτες το πρώτο πράμα που κάμνουν είναι να πληρώνουν τη δόση τους, που το τριάντα τοις εκατόν τούτους που εν επλήρωναν τις δόσεις -τζιαι έντζε καταδικάζω κανέναν, είχαν και κακούς στρατηγικούς κακοπληρωτές αλλά είσιεν τζιαι φτωχό κόσμο που 'χασε τη δουλειά του, έκλεισε η δουλειά του τζιαι είχαν προβλήματα- με αυτούς καλύπτει και

υπερκαλύπτει η πρόταση του ΑΚΕΛ, του ΔΗΚΟ και οι εισηγήσεις πολλών συναδέλφων του ΕΛΑΜ, της Αλληλεγγύης, της Συμμαχίας.

Οι τριακόσιες πενήντα σηλιάδες για πρώτη κατοικία γίνονται πεντακόσιες σηλιάδες. Μα, στο τέλος ποιους θέλουμε να προστατεύσουμε; Τζιέινους που έχουν τις οκέλλες των εκατομμυρίων που εν επλέρωσαν δόση τζιαι γυρεύκουν τες καταθέσεις τους ή τους κουρεμένους που ζουν σε ένα διαμέρισμα ογδόντα τετραγωνικών; Γιατί τζιέινοι εν εδανείστησαν τζιαι εκάμναν τζιαι στερήσεις τζιαι τζιέινοι για τα παιθικά τους τζιαι είχαν μια κατάθεση των εκατόν πενήντα, διακόσιων σηλιάδων, εχάσαν τα λεφτά τους και δανείζοντο κάποιοι δέκα τζιαι πενήντα τζιαι εκατόν εκατομμύρια τζιαι έχουν τες οκέλλες σε δέκα οικόπεδα τζιαι πόξω ούλλες οι λιμουζίνες του κόσμου τζιαι πά' να προστατεύσετε τούτους!

Από το τριάντα τοις εκατόν, που εν εμπορούσαν να πληρώσουν τα δάνεια, αγαπητέ συνάδελφε κύριε Λουκαΐδη, με την πρόταση όπως την έχεις διαμορφώσει, καλύπτεται το ενενήντα επτά τοις εκατόν και των σημερινών δανειοληπτών που έχουν μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Άρα, μιλούμε να κινδυνεύσουμε τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα του τόπου, να καταστρέψουμε τον τόπο για το τρία τοις εκατόν του τριάντα τοις εκατόν, κάτω από το ένα τοις εκατόν των δανειοληπτών, όταν προστατεύονται με βάση την πρότασή σας και μικρομεσαίες επιχειρήσεις με τζίρο μέχρι δύο εκατομμύρια τζιαι πρόσθεσε σήμερα και τα γεωργικά δάνεια μέχρι διακόσιες πενήντα σηλιάδες. Πόσους γεωργούς ξέρετε που ζούσαν εις την Τρασιυπέδουλα ή στο Τζίτι; Που έχουν αγροτική περιουσία πάνω που διακόσιες πενήντα σηλιάδες; Εκτός πάλε, αν θέλουν κάποιοι να καλύψουν τους τσιφλικάδες.

Χαιρετίζω την πρόταση νόμου και την τροπολογία. Καλύπτει, επαναλαμβάνω, τη συντριπτική πλειοψηφία, όχι μόνο, και δείχνει και μια ευαισθησία, αγαπητοί συνάδελφοι, τζιαι προς τζιέινο το εβδομήντα τοις εκατόν των δανειοληπτών που εν' συνεπίεις στις υποχρεώσεις τους τζιαι καλύπτει τζιαι το εκατόν τοις εκατόν των κουρεμένων καταθετών τζιαι το εκατόν τοις εκατόν για τζιέινους που 'χάσαν τις μετοχές τους στις τράπεζες. Αν έσει κάποιους που θέλουν να καλύψουν τζιέινο το μηδέν κόμμα μηδέν εννιά τοις εκατόν τζιαι να θέσουν σε κίνδυνο τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, δικαίωμά τους.

Κλείνοντας, κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Νεοφύτου, να σας παρακαλέσω...

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κλείνω, επειδή λέχθηκε «μα, πόσο σίγουροι είμαστε, πόσο σίγουροι είμαστε, ότι εν θα το αναπέμψει ο Πρόεδρος». Ξέρετέ με καλά, τζιαι όταν διαφωνώ τζιαι όταν συμφωνώ μαζί σας. Εν υπάρχει ούτε ένα στο τρισεκατομμύριο η κυβέρνηση να αναπέμψει τον νόμο. Μα εν ανάπεμψε, αγαπητέ μου κύριε Λουκαΐδη -όχι, δεν το ανέφερες εσύ, κάποιοι άλλοι- μια πρόταση νόμου που την εψηφίσετε και το κυβερνών κόμμα την εκαταψήφισε τζιαι εννά την αναπέμψει σήμερα που εννά την ψηφίσει τζιαι ο Δημοκρατικός Συναγερμός; Εννά αναπέμψει η κυβέρνηση μία πρόταση που κινείται στη λογική κατεύθυνση σε μια προσπάθεια και τους δανειολήπτες να προστατεύσουμε, αλλά και να διασφαλίσουμε τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της χώρας;

Δεν υπάρχει ούτε ένα στο τρισεκατομμύριο γι' αυτούς που μπορεί να έχουν τούτην την έννοια.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η προφορική τροπολογία που σας έχει αναγνώσει ο κ. Λουκαΐδης προηγουμένως μιλά για €250.000 για αγροτικά τεμάχια και €500.000 για την κύρια κατοικία.

Με συγχωρείτε. Κυρία Ερωτοκρίτου, συγγνώμη, συγχωρέστε με. Είναι η τροπολογία των εισηγητών.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της προφορικής τροπολογίας που έχει πει ο κ. Λουκαΐδης και είναι κοινή τροπολογία και με το Δημοκρατικό Κόμμα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πέντε, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα οκτώ ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και πέντε αποχές, η τροπολογία εγκρίνεται.
Δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές.)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ένα λεπτό, γιατί κάτι με διορθώνει ο κ. Κυπριανού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα οκτώ ψήφους υπέρ...

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Εντάξει, να το σημειώσουμε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα οκτώ ψήφους υπέρ. Πέστε μου τους αριθμούς, κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα οκτώ υπέρ και έξι αποχές. Έχετε δίκαιο. Απολογούμαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα οκτώ ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και έξι αποχές, η τροπολογία εγκρίνεται.
Δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη νέου άρθρου 62. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 και 2;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έξι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα οκτώ ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και έξι αποχές, τα άρθρα 1 και 2 εγκρίνονται.
Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα οκτώ ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και έξι αποχές, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε νόμο.

Τα θέματα με τους αριθμούς από το 10 μέχρι το 22, όπως είπαμε, θα πάνε στο τέλος της συνεδρίας μαζί με τον περί Δικαστηρίων Νόμο.

Πάμε τώρα στο υπ' αριθμόν 23 θέμα, που είναι «Ο περί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζομένους Νόμος του 2021».

Συγγνώμη;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ζητεί τον λόγο ο κ. Παπαδόπουλος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κύριε Παπαδόπουλε. Θα το αναβάλετε;

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Όχι, είναι όπως σας είχα ενημερώσει, κύριε Πρόεδρε. Θα ζητήσω, αν γίνεται, η απόφαση για την άμεση δημοσιοποίηση του πορίσματος να μπει στην ατζέντα μετά το νομοσχέδιο των εγγυήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μιλάτε για τούτο που συζητείται τωρά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Όχι, είναι μετά.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Ζητώ όπως η απόφαση για τη δημοσίευση του πορίσματος να μπει αμέσως μετά...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μετά απ' αυτό. Ναι, μα αφού ερώτησα προηγουμένως, και μου είπαν μετά απ' αυτό να βάλω την απόφαση για δημοσίευση του ενδιάμεσου πορίσματος. Δεν είναι αυτό που λέτε;

Ωραία.

Λοιπόν, κυρία Δημητρίου, τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παραχώρηση κυβερνητικών εγγυήσεων συνολικού ύψους μέχρι ενός δισεκατομμυρίου ευρώ (€1.000.000.000) σε πιστωτικά ιδρύματα, με σκοπό την παραχώρηση νέων δανείων σε επιχειρήσεις και αυτοτελώς εργαζομένους που καθίστανται δικαιούχοι, για αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τα μέτρα που λήφθηκαν για αντιμετώπιση του κορωνοϊού, σύμφωνα με την αναθεωρημένη ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης, με απώτερο στόχο τη στήριξη της οικονομίας κατά την τρέχουσα έξαρση της νόσου COVID-19.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζομένους Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος	Γιώργος Περδίκης
Νικόλας Παπαδόπουλος	Άγγελος Βότσης
Μάριος Μαυρίδης	Άννα Θεολόγου
Ονούφριος Κουλλά	Μη μέλη της επιτροπής:
Στέφανος Στεφάνου	Σάβια Ορφανίδου
Άριστος Δαμιανού	Πανίκος Λεωνίδου
Αντρέας Καυκαλιάς	Ζαχαρίας Κουλίας
Κωστής Ευσταθίου	Μαρίνος Σιζόπουλος
Γιώργος Λιλλήκας	Λίνος Παπαγιάννης
Μιχάλης Γιωργάλλας	

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της, που πραγματοποιήθηκε στις 19 Απριλίου 2021. Στη συνεδρία της επιτροπής παρευρέθηκαν ο Υπουργός Οικονομικών, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ), ο Γενικός Ελεγκτής, η Έφορος Ελέγχου Κρατικών Εισοχών, εκπρόσωποι του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου, του ΚΕΒΕ, της ΟΕΒ, της ΠΟΒΕΚ και του Συνσπασμού Μικρών Επιχειρήσεων και Αυτοεργοδοτούμενων (ΣΥΜΕΑ).

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η θέσπιση νομοθεσίας, ώστε να παραχωρηθούν κυβερνητικές εγγυήσεις συνολικού ύψους μέχρι ενός δισεκατομμυρίου ευρώ (€1.000.000.000) σε πιστωτικά ιδρύματα τα οποία έχουν συσταθεί στη Δημοκρατία και κατέχουν άδεια λειτουργίας από την ΚΤΚ, περιλαμβανομένων των θυγατρικών ξένων πιστωτικών ιδρυμάτων, για την παραχώρηση νέων δανείων με χαμηλό κόστος σε επιχειρήσεις και αυτοτελώς εργαζόμενους για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τα μέτρα που λήφθηκαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό τη στήριξη της οικονομίας κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19.

Σημειώνεται ότι μαζί με το νομοσχέδιο κατατέθηκε επίσης προσχέδιο διατάγματος του Υπουργού Οικονομικών, του οποίου η έκδοση προβλέπεται στον προτεινόμενο νόμο και προβλέπει μεταξύ άλλων τη διαδικασία, τους όρους παραχώρησης των κυβερνητικών εγγυήσεων, το ύψος του καταβλητέου τέλους εγγυήσεως, τα κριτήρια επιλογής των δικαιούχων δανείων, τα κριτήρια για τον τρόπο κατανομής των κυβερνητικών εγγυήσεων, καθώς και τον τρόπο παρακολούθησης και τον συντονισμό της ορθής και αποτελεσματικής εφαρμογής του προτεινόμενου νόμου.

Σημειώνεται περαιτέρω ότι σχετικό νομοσχέδιο είχε κατατεθεί στη Βουλή στις 14 Μαΐου 2020 και στη συνέχεια αποσύρθηκε από την εκτελεστική εξουσία με επιστολή του Υπουργού Οικονομικών, ημερομηνίας 19 Μαΐου 2020.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν, οι προτεινόμενες κυβερνητικές εγγυήσεις κατανέμονται ως ακολούθως:

1. Ποσό ύψους τριακόσιων εκατομμυρίων (€300.000.000) για την έκδοση δανείων προς αυτοτελώς εργαζόμενους και πολύ μικρές επιχειρήσεις.
2. Ποσό ύψους επτακοσίων εκατομμυρίων (€700.000.000) για την έκδοση δανείων προς μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, η παραχώρηση κυβερνητικών εγγυήσεων ύψους €1.000.000.000 αναμένεται να συμβάλει στην αύξηση της ρευστότητας στην οικονομία της τάξης του €1.400.000.000, ενώ προϋπόθεση για την παραχώρησή τους αποτελεί η μη χρησιμοποίησή τους για την αποπληρωμή υφιστάμενων πιστωτικών διευκολύνσεων, εξυπηρετούμενων ή μη, ή για την αναδιάρθρωση υφιστάμενων πιστωτικών διευκολύνσεων οποιουδήποτε πιστωτικού ιδρύματος.

Στο πλαίσιο της συζήτησης ο Υπουργός Οικονομικών ανέφερε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Η προώθηση του υπό αναφορά νομοσχεδίου κρίθηκε αναγκαία λόγω της συνέχισης της πανδημίας COVID-19 και οι κυβερνητικές εγγυήσεις παραχωρούνται με σκοπό την αύξηση της ρευστότητας στην

οικονομία.

2. Το υπό αναφορά νομοσχέδιο αποτέλεσε αντικείμενο διαβούλευσης με τα κοινοβουλευτικά κόμματα και σε αυτό περιλήφθηκε μέρος των εισηγήσεων που τέθηκαν προς το αρμόδιο υπουργείο.
3. Οι τροποποιήσεις που επήλθαν στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο, σε σχέση με αυτό που είχε κατατεθεί τον Μάιο του 2020, αφορούν κυρίως ζητήματα σχετικά με τον ορισμό της επιχείρησης, την κατανομή των κυβερνητικών εγγυήσεων, τη χρονική περίοδο παραχώρησής τους, τα κριτήρια κατανομής τους στα πιστωτικά ιδρύματα, το ανώτατο ύψος της εγγύησης, τον έλεγχο της διαδικασίας παραχώρησης και την ενημέρωση της Βουλής.
4. Οι βασικές αρχές παραχώρησης των κυβερνητικών εγγυήσεων περιλαμβάνονται στο υπό αναφορά νομοσχέδιο, ενώ οι διάφοροι παράμετροι και όροι της παραχώρησης και χρήσης των εγγυήσεων θα περιληφθούν στο διάταγμα που θα εκδίδει ο Υπουργός Οικονομικών, το οποίο δύναται να αναθεωρείται σε τακτή βάση, αναλόγως των επικρατούσων συνθηκών τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
Σημειώνεται ότι της έκδοσης του διατάγματος θα προηγείται ενημέρωση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού από τον Υπουργό Οικονομικών.
5. Οι κυβερνητικές εγγυήσεις θα καλύπτουν ποσοστό ύψους 70% των ζημιών που δυνατό να προκύψουν από τα δάνεια που θα παραχωρηθούν και οι τράπεζες θα καλύπτουν το υπόλοιπο 30%, ανεξαρτήτως αν το δάνειο είναι εξασφαλισμένο ή μη.
6. Τα δάνεια θα έχουν διάρκεια από τρεις μήνες μέχρι και έξι χρόνια, εξαιρουμένων των τρεχούμενων λογαριασμών που η μέγιστη διάρκειά τους θα είναι ένα έτος.
7. Η έκδοση τρεχούμενων λογαριασμών ή/και δανείων χωρίς καμιά εξασφάλιση δεν υπερβαίνει το 50% του ποσού που εκδίδεται προς αυτοτελώς εργαζόμενο και στην πολύ μικρή επιχείρηση, το 30% προς μικρή και μεσαία επιχείρηση και 20% προς μεγάλη επιχείρηση.
8. Η διαδικασία παραχώρησης των κυβερνητικών εγγυήσεων προς τα πιστωτικά ιδρύματα αρχίζει από την ημερομηνία έγκρισης του σχεδίου από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τα δάνεια θα πρέπει να εγκριθούν, βάσει του προσωρινού πλαισίου για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό τη στήριξη της οικονομίας, μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2021.
9. Η ευθύνη διαχείρισης της παραχώρησης και παρακολούθησης των κυβερνητικών εγγυήσεων ανατίθεται στο Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, το οποίο έχει υποχρέωση να υποβάλλει ανά διμηνία έκθεση και να ενημερώνει τον Υπουργό Οικονομικών για τη διαδικασία, ενώ ο Υπουργός Οικονομικών θα ενημερώνει την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού ανά τριμηνία για τα ευρήματα της εν λόγω έκθεσης.

Σύμφωνα με τα όσα ανέφερε ο Διοικητής της ΚΤΚ, η ΚΤΚ, αναγνωρίζοντας την ανάγκη αύξησης της ρευστότητας της οικονομίας, στηρίζει την παραχώρηση κυβερνητικών εγγυήσεων προς τα πιστωτικά ιδρύματα για την παροχή δανείων, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή θα πραγματοποιείται με δομημένο τρόπο, όπως προβλέπεται σχετικά στο υπό αναφορά νομοσχέδιο. Όπως σημείωσε, η πλειοψηφία των θέσεων της ΚΤΚ έχουν περιληφθεί και αποτελούν μέρος του υπό αναφορά νομοσχεδίου.

Ο εκπρόσωπος του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας ανέφερε ότι το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας εφαρμόζει ήδη διαδικασίες ελέγχου σε σχέση με τα σχέδια επιδότησης και συναφώς διαθέτει την εμπειρογνωμοσύνη στην περίπτωση που του ανατεθεί η ευθύνη για έλεγχο της διαδικασίας παραχώρησης των κυβερνητικών εγγυήσεων.

Ο Γενικός Ελεγκτής εξέφρασε επιφυλάξεις σε σχέση με αριθμό προνοιών του υπό αναφορά νομοσχεδίου, που αφορούν μεταξύ άλλων στην απουσία ανώτατου ορίου του συνολικού ύψους του δανείου που θα παραχωρείται έναντι κυβερνητικής εγγύησης, στη δυνατότητα παραχώρησης δανείων εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων χωρίς εξασφάλιση, στο ενδεχόμενο κατάχρησης, εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων, της δυνατότητας παραχώρησης ή μη τέτοιων δανείων και στον υπολογισμό της ζημιάς που προκύπτει από τα δάνεια που θα παραχωρηθούν από τα πιστωτικά ιδρύματα.

Η Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων ανέφερε ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις συνάδουν με το ευρωπαϊκό πλαίσιο, αλλά οποιεσδήποτε τροποποιήσεις επέλθουν στο υπό αναφορά νομοσχέδιο πρέπει να τύχουν της έγκρισης της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας ανέφερε ότι το νομοσχέδιο έχει τύχει του νενομισμένου νομοτεχνικού ελέγχου.

Ο εκπρόσωπος του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου συμφώνησε με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, σημειώνοντας ότι το υπό αναφορά νομοσχέδιο αποτελεί ακόμα ένα εργαλείο για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας COVID-19. Όπως ανέφερε, στην περίπτωση που το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο, κάθε πιστωτικό ίδρυμα έχει τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει κατά πόσο θα συμμετέχει

και σε ποιο βαθμό στο εν λόγω σχέδιο.

Σημειώνεται ότι ο Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου κατέθεσε τις απόψεις του επί των επιμέρους προνοιών του νομοσχεδίου με σχετική επιστολή, ημερομηνίας 19 Απριλίου 2021.

Ο εκπρόσωποι του ΚΕΒΕ, της ΟΕΒ και της ΠΟΒΕΚ συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό αναφορά νομοσχεδίου, τονίζοντας ότι αυτό θα συμβάλει στην ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας και των επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό κατέθεσαν σχετικά υπομνήματα με επιμέρους απόψεις και εισηγήσεις επί του νομοσχεδίου.

Ο εκπρόσωπος του ΣΥΜΕΑ ανέφερε ότι το υπό αναφορά νομοσχέδιο χρήζει περαιτέρω μελέτης, ώστε να υποβοηθήσει αποτελεσματικότερα τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν πληγεί περισσότερο από την πανδημία COVID-19, και κάλεσε τη Βουλή να προβεί στην επανεξέτασή του εν ευθέτω χρόνω.

Στο στάδιο της εξέτασης του υπό αναφορά νομοσχεδίου μέλη της επιτροπής, αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα προώθησης νομοθετικών ρυθμίσεων για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας COVID-19, επέκριναν την κυβέρνηση για την καθυστέρηση που παρατηρήθηκε ως προς την κατάθεση στη Βουλή ενός τέτοιου σημαντικού νομοσχεδίου, με αποτέλεσμα η εξέτασή του από την επιτροπή να τίθεται κάτω από ασφυκτικά χρονοδιαγράμματα. Περαιτέρω, σημείωσαν ότι, ακόμα και μετά την ψήφιση του υπό αναφορά νομοσχεδίου σε νόμο από τη Βουλή, θα απαιτηθεί χρόνος, ώστε να εξασφαλιστεί η έγκριση των μέτρων από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και για την έκδοση σχετικού διατάγματος από τον Υπουργό Οικονομικών, για το οποίο προβλέπεται, σύμφωνα με το νομοσχέδιο, να ενημερωθεί προηγουμένως η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού. Συναφώς, ενόψει της επικείμενης αυτοδιάλυσης της Βουλής το εν λόγω διάταγμα δύναται να εκδοθεί μόνο μετά την επανασύσταση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, όπως αυτή θα προκύψει με τη νέα βουλευτική περίοδο.

Όπως ανέφεραν, η παραχώρηση κυβερνητικών εγγυήσεων για την παροχή δανείων σε επιχειρήσεις από τα πιστωτικά ιδρύματα αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για την οικονομία, αλλά θα πρέπει να διασφαλιστούν η διαφάνεια, ο έλεγχος και η στόχευση στην κατανομή τέτοιων εγγυήσεων.

Σημειώνεται ότι τα μέλη της επιτροπής εξέφρασαν επιφυλάξεις σε σχέση με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις και κατέθεσαν σωρεία απόψεων και εισηγήσεων σε σχέση με επιμέρους πρόνοιες του νομοσχεδίου, που αφορούν μεταξύ άλλων στην παρακολούθηση και στον έλεγχο της διαδικασίας παραχώρησης των κυβερνητικών εγγυήσεων, στη διαφάνεια ως προς τα κριτήρια επιλογής για την παραχώρηση τέτοιων δανείων από τα πιστωτικά ιδρύματα, στη διαδικασία ακύρωσης της σύμβασης εγγύησης και στην επιβολή κυρώσεων, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των πιστωτικών ιδρυμάτων, στην προϋπόθεση μη απόλυσης του προσωπικού από τις επιχειρήσεις, ώστε αυτές να καθίστανται δικαιούχοι δανείων έναντι κυβερνητικής εγγύησης, στην επιβολή ανώτατου ορίου στο συνολικό ύψος του δανείου που θα παραχωρείται, στη δυνατότητα παραχώρησης δανείων εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων χωρίς εξασφάλιση, στον υπολογισμό της ζημιάς των πιστωτικών ιδρυμάτων και στο ποσοστό κάλυψής της με κυβερνητική εγγύηση, καθώς και στην κατανομή του ποσού των εγγυήσεων αναλόγως του μεγέθους της επιχείρησης.

Αναφορικά με τα πιο πάνω, ο Υπουργός Οικονομικών εξέφρασε την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η πλειοψηφία των κοινοβουλευτικών κομμάτων αναγνωρίζει ότι το σχέδιο παραχώρησης κυβερνητικών εγγυήσεων προς τα πιστωτικά ιδρύματα για παραχώρηση δανείων σε επιχειρήσεις μπορεί να αποτελέσει εργαλείο ενίσχυσης της ρευστότητας της οικονομίας σε αυτή τη δύσκολη περίοδο, παρ' όλες τις διαφωνίες σε σχέση με τη φιλοσοφία του όλου εγχειρήματος.

Όπως δήλωσε, το υπό αναφορά νομοσχέδιο επιδιώκει να συγκεράσει την πλειοψηφία των απόψεων που τέθηκαν κατά την προηγούμενη συζήτηση του θέματος σε κοινοβουλευτικό επίπεδο και περιλαμβάνει ρυθμίσεις στη βάση και των εισηγήσεων που υπέβαλαν τα κοινοβουλευτικά κόμματα στο Υπουργείο Οικονομικών, χωρίς βεβαίως να καθίσταται εφικτή η επίτευξη ομοφωνίας επί των προνοιών του.

Τέλος, αναφορικά με το θέμα της παρακολούθησης της διαδικασίας παραχώρησης των κυβερνητικών εγγυήσεων, ο Υπουργός Οικονομικών δήλωσε ότι το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας αποτελεί το αρμόδιο όργανο για τον έλεγχο των κρατικών εγγυήσεων, χωρίς αυτό να αποκλείει είτε την Ελεγκτική Υπηρεσία είτε την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, από την άσκηση οποιουδήποτε νενομισμένου ελέγχου.

Ο Διοικητής της ΚΤΚ, σχολιάζοντας τα πιο πάνω, ανέφερε μεταξύ άλλων ότι τα δάνεια που θα παραχωρούνται έναντι κυβερνητικών εγγυήσεων θα τυγχάνουν αυστηρότερου ελέγχου από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό και συναφώς τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εξετάζουν ενδελεχώς όλα τα κριτήρια για την παραχώρησή τους. Επιπρόσθετα, δήλωσε ότι η ΚΤΚ τάσσεται εναντίον της παραχώρησης αρμοδιότητας σε οποιοδήποτε θεσμό ή επιτροπή κατά τρόπο που να καθορίζει τους δικαιούχους και τη διαδικασία παραχώρησης δανείων, καθώς αυτό ορίζεται με αυστηρά κριτήρια από σχετικές ευρωπαϊκές Οδηγίες και θεσμούς, ενώ, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, θα απαιτηθούν από τα πιστωτικά ιδρύματα πρόσθετες προβλέψεις.

Ο ίδιος αξιωματούχος δήλωσε περαιτέρω ότι τα πρόστιμα που θα επιβάλλονται σε περίπτωση μη τήρησης

των διατάξεων του προτεινόμενου νόμου θα είναι αυστηρά, αλλά δεν πρέπει να θέτουν σε κίνδυνο τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

Ο Γενικός Ελεγκτής δήλωσε ότι, παρ' όλο που τίθενται κάποιες προϋποθέσεις όσον αφορά στο όριο του συνολικού ύψους του δανείου σε σχέση με τον κύκλο εργασιών της επιχείρησης, χωρίς την ύπαρξη ανώτατου ορίου ελλοχεύει ο κίνδυνος επιχειρήσεις να λαμβάνουν πολύ υψηλά δάνεια, χωρίς μάλιστα να υπάρχουν οι απαραίτητες εξασφαλίσεις.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών του νομοσχεδίου κατά τη συζήτησή του στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να σας ενημερώσω ότι εδώ υπάρχουν πάρα πολλές τροπολογίες. Να σας πω από ποιους κατατίθενται αυτές οι τροπολογίες και μετά θα συζητήσουμε και θα πάμε στις τροπολογίες για ψήφιση. Πρώτον, έχουμε την τροπολογία εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, της Συμμαχίας Πολιτών, της Αλληλεγγύης και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών. Δεύτερον, είναι η τροπολογία εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, της Συμμαχίας Πολιτών, της Αλληλεγγύης, του ΕΛΑΜ και της Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων. Τρίτον, έχουμε την τροπολογία εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΔΗΚΟ, της Συμμαχίας Πολιτών, της Αλληλεγγύης και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών. Τέταρτον, έχουμε την τροπολογία εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΔΗΚΟ, του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, της Συμμαχίας Πολιτών και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών. Πέμπτον, έχουμε την τροπολογία Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ και της Συμμαχίας Πολιτών. Έκτον, έχουμε την τροπολογία του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ. Έβδομον, έχουμε την τροπολογία της Αλληλεγγύης και, όγδοον, την τροπολογία των Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών.

Αυτές είναι οι τροπολογίες που θα θέσω σε ψηφοφορία μετά που θα κάνουμε τη συζήτηση.

Τώρα, ομιλητές επί θέματος αρχής. Παρακαλώ, εκείνοι που θα παίρνετε τον λόγο να λέτε και για τις τροπολογίες, για να κόψουμε δρόμο, που λαλούμεν στην κυπριακή.

Υπάρχουν ομιλητές τωρά; Εν υπάρχουν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Υπάρχουν. Να ετοιμάσω κατάλογο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η κ. Ερωτοκρίτου, ο κ. Σιζόπουλος, ο κ. Περδίκης, ο κ. Γιωργάλλας, ο κ. Μυλωνάς, η κ. Θεολόγου, ο κ. Βότσης, ο κ. Ευσταθίου, ο κ. Στεφάνου και ο κ. Ονούφριος Κουλλά.

Άλλος; Σας παρακαλώ, είναι μεγάλη η λίστα, εννά την κλείσω τη λίστα και δε θα δώσω τον λόγο σε άλλους. Σας παρακαλώ!

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Να μπει χρονικός περιορισμός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, ναι, εννά το πω τούτο μετά. Να ολοκληρωθεί η λίστα. Τρία με πέντε λεπτά μάξιμουμ, έτσι για να τελειώνουμε. Εν γίνεται.

Λοιπόν, κυρία Δημητρίου, ποιος έν' ο πρώτος που ζήτησε τον λόγο;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Η κ. Ερωτοκρίτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, κυρία Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, τρία με πέντε λεπτά μάξιμουμ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μάλιστα. Θα χρησιμοποιήσω το κουδούνι μου.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Έχουμε ενώπιόν μας σήμερα το κυβερνητικό νομοσχέδιο για τις κρατικές εγγυήσεις. Υπάρχει μια ουσιαστική διαφορά την οποία, νομίζω, ότι όλοι πρέπει να εντοπίσουμε. Έχουμε ενώπιόν μας το σωστό νομοσχέδιο για τις κρατικές εγγυήσεις. Επειδή, κύριε Πρόεδρε, τόσο το Δημοκρατικό Κόμμα όσο και τα υπόλοιπα κόμματα της αντιπολίτευσης εστάθηκαν εμπόδιο στο παιχνίδι που επιχείρησε η κυβέρνηση να παίξει πάνω στους ώμους της οικονομίας και πάνω στους ώμους των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των αυτοεργοδοτούμενων, προκύπτει, κύριε Πρόεδρε, από την όλη συμπεριφορά της κυβέρνησης, για την οποία εκφράζω τη λύπη μου, κατά τη διάρκεια της διαχείρισης της πορείας του κυβερνητικού νομοσχεδίου, ξεκάθαρα, ότι δύο ήταν οι επιλογές της κυβέρνησης: Είτε να μην έχουμε νομοσχέδιο για τις κρατικές εγγυήσεις σε αντίθεση με όλες τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, αλλά γι' αυτό να φταίει μόνον η αντιπολίτευση, είτε να έχουμε νομοσχέδιο για τις κρατικές εγγυήσεις, ακριβώς όμως όπως όπως το ήθελε η κυβέρνηση.

Και τι είναι αυτό που επιδιώκει και θέλει η κυβέρνηση εδώ και πάρα πολύ καιρό σε αυτό τον τόπο; Να αποφεύγει τον έλεγχο και τη διαφάνεια. Τι είναι αυτό που θέλει η κυβέρνηση τους τελευταίους μήνες; Να αποκλείει εμμονικά, χωρίς λόγο και αιτία, που τουλάχιστον να επεξηγείται και να γίνεται κατανοητός, γιατί πρέπει να αποκλείεται συγκεκριμένος θεσμός από την άσκηση των καθηκόντων του, όπως αυτά προβλέπονται από το σύνταγμα. Ούτε το ένα έγινε όμως από τις επιλογές της κυβέρνησης ούτε το άλλο έγινε από τις επιλογές της κυβέρνησης.

Η επιμονή μας σε θέσεις αρχής, η επιμονή μας για την ανάγκη σε αυτό τον τόπο οι οικονομικές διαδικασίες να έχουν την πιο αυστηρή πρόνοια για έλεγχο και διαφάνεια, για να καταφέρουμε επιτέλους να ανακτήσουμε τη χαμένη αξιοπιστία ολόκληρης της χώρας, ευτυχώς έχει διασώσει τα πιο πάνω συνεπεία της αντιπολίτευσης.

Προκύπτει όμως, κύριε Πρόεδρε, και ένα ερώτημα και τελειώνω. Από αυτό το οποίο θα γίνει σήμερα με την έγκριση των βασικών τροπολογιών των πλείστον κομμάτων της αντιπολίτευσης περί ελέγχου και διαφάνειας και περί στόχευσης ως επί το πλείστον αυτού του νομοσχεδίου στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις προκύπτει ένα ερώτημα. Είναι ξεκάθαρο σε όλους μας ότι οποιεσδήποτε τροπολογίες εγκριθούν σήμερα είναι οι ίδιες οι τροπολογίες που θα εγκρίνονταν πριν έναν ολόκληρο χρόνο. Άρα, ποιος ευθύνεται για το γεγονός ότι για έναν ολόκληρο χρόνο η κυπριακή οικονομία εστερήθηκε €1 δις χρηματοδότηση, φθηνή χρηματοδότηση με πολύ χαμηλά επιτόκια, με πολύ ευνοϊκούς όρους, για ποιο σκοπό; Επειδή έπρεπε για ένα γινάτι να μην αποδεχθούν κάποιοι ένα πολύ απλό αίτημα, να ελέγχονται, και να διασφαλίσουμε όχι μόνο στην πράξη, αλλά σε όλο το φάσμα ότι ό,τι κριτήρια ισχύουν για τον άλφα που θα αιτηθεί δάνειο με κρατική εγγύηση, τα ίδια κριτήρια θα ισχύουν και για τον βήτα και δε θα υπάρχει το περιθώριο να ευνοηθούν κάποιοι ή κάποιοι άλλοι, όχι όπως βεβαίως έγινε και με τη διαδικασία των «χρυσών» διαβατηρίων και τη διαδικασία του συνεργατισμού.

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, λέγοντας ότι ενώπιόν μας έχουμε ένα νομοσχέδιο για το οποίο η επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού εργάστηκε πολύ σκληρά, υπερπήδησε όλα τα εμπόδια που η κυβέρνηση έβαλε ενώπιόν της, είτε αυτά ήταν διαδικαστικά είτε αυτά ήταν ουσιαστικά, και μπορώ να πω σήμερα από το βήμα της Βουλής ότι αυτό το νομοσχέδιο δεν μπορεί να τύχει κακοδιαχείρισης από κανέναν, έστω κι αν αυτός είναι ο στόχος που είχαν κάποιοι αρχικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Ερωτοκρίτου.

Ο κ. Σιζόπουλος.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Διαπραγματεύεται ο Πρόεδρος μαζί μου, για να μείνω εντός του χρόνου που έχει οριστεί, παρά το γεγονός ότι εγώ είμαι απ' αυτούς που μιλώ πολύ λιγότερο στις ολομέλειες.

Λοιπόν, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αναμφίβολα είναι ένα σημαντικό νομοσχέδιο, δεδομένου ότι η πανδημία του κορωνοϊού, ως επιστέγασμα της οικονομικής κρίσης που προηγήθηκε, έχει δημιουργήσει σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις και κοινωνικές σε αυτοτελώς εργαζομένους, σε επιχειρήσεις και γενικά έχει φέρει την οικονομία της πατρίδας μας σε μια πάρα πάρα πολύ δύσκολη θέση, με αποτέλεσμα να έχει ανάγκη μιας σημαντικής στήριξης, για να μπορέσει να διατηρηθεί και να ορθοποδήσει. Όμως έχει μεγάλη σημασία αυτή η στήριξη να γίνει με σωστό τρόπο, με ισότητα και με διαφάνεια, γιατί δυστυχώς οι εμπειρίες του παρελθόντος αρκετές φορές μάς υποχρεώνουν να είμαστε καχύποπτοι, μάς υποχρεώνουν να λειτουργούμε προληπτικά, για να αποφεύγουμε αυτά που βιώσαμε πάρα πολλές φορές, ακόμα και μέχρι σήμερα και με τα θέματα των εκποιήσεων και όλα τα υπόλοιπα.

Θα υπενθυμίσω ότι από τον περασμένο Απρίλιο, όταν για πρώτη φορά τέθηκε το συγκεκριμένο ζήτημα από την πλευρά της ΕΔΕΚ, είχαμε εκφράσει σοβαρές διαφωνίες για σημαντικές πρόνοιες του συγκεκριμένου νομοσχεδίου και συγκεκριμένα για το γεγονός ότι δινόταν η δυνατότητα στις τράπεζες να αποφασίζουν σε ποιους θα δίνουν δάνειο, σε ποιους θα δίνουν δάνειο χωρίς ενυπόθηκη εξασφάλιση, σε ποιους θα δίνουν δάνειο με ενυπόθηκη εξασφάλιση, το οποίο ουσιαστικά εστερούσε το δικαίωμα της ισότητας, της ίσης πρόσβασης σε αυτό το σύστημα, πέρα από το γεγονός ότι στο πρώτο νομοσχέδιο, αν θυμάστε καλά, υπήρχε 4,25% το επιτόκιο, το

κράτος θα εκάλυπτε τα δύο πρώτα χρόνια το 3,5% και τα υπόλοιπα δύο χρόνια το 2%, φυσικά και από λεφτά του φορολογούμενου πολίτη, με ό,τι αυτό συνεπαγόταν στη συνέχεια.

Έγινε κάποια διόρθωση στο επιτόκιο. Όμως και το σημερινό νομοσχέδιο εξακολουθεί να έχει αδυναμίες. Εξακολουθεί να δίνει τη δυνατότητα στις τράπεζες να αποφασίζουν, ακόμα και σε βιώσιμους δανειολήπτες, αν θα δώσουν το δάνειο ή όχι. Το δεύτερο, να αποφασίζουν οι τράπεζες σε ποιους θα δώσουν το δάνειο με ενυπόθηκη εξασφάλιση και σε ποιους θα το δώσουν χωρίς ενυπόθηκη εξασφάλιση. Όμως τις συνέπειες από μία ενδεχόμενη μη ικανοποίηση των όρων του δανείου και όταν το δάνειο θα καταστεί μη εξυπηρετούμενο για οποιοδήποτε λόγο, τις συνέπειες θα κληθεί και πάλι να τις πληρώσει ο φορολογούμενος πολίτης, ως συνήθως συμβαίνει μέσα από την κρατική ενίσχυση.

Γι' αυτό από την πλευρά της ΕΔΕΚ είχαμε από τότε τονίσει ότι η στήριξη στους αυτοτελώς εργαζομένους, στις επιχειρήσεις που έχουν πληγεί από την πανδημία θα έπρεπε να γίνει με δύο συγκεκριμένους τρόπους, και τα δώσαμε και γραπτώς στην κυβέρνηση. Ο ένας ο τρόπος είναι η απευθείας επιχορήγηση των επιχειρήσεων και των αυτοτελώς εργαζομένων. Και ο δεύτερος τρόπος είναι μέσα από την παραχώρηση έμμεσης ρευστότητας από πλευράς του κράτους προς τους συγκεκριμένους δανειολήπτες, με τρόπο ώστε οι μεν δανειολήπτες να μην επιβαρύνονται με τόκους, υπερχρεώσεις και όλα τα υπόλοιπα, αλλά και το κράτος να μην έχει απώλεια εσόδων σε περίπτωση μη εξυπηρετούμενου δανείου, γιατί, ό,τι θα έδινε είτε από το ΦΠΑ είτε από το ηλεκτρικό ρεύμα είτε από τις κοινωνικές ασφάλισεις ως έμμεση ρευστότητα στις επιχειρήσεις και τους αυτοτελώς εργαζομένους, που θα κάλυπτε από το 2018 μέχρι το 25% με 26% των μηνιαίων λειτουργικών τους εξόδων, το κράτος μετά τη λήξη της πανδημίας θα μπορούσε μέσα σε ένα χρονικό διάστημα δύο ετών να το πάρει πίσω αυτό το ποσό σε αντίστοιχες ισόποσες δόσεις. Άρα, χωρίς στην ουσία το κράτος να έχει απώλειες εσόδων και χωρίς ο φορολογούμενος πολίτης, η επιχείρηση, ο αυτοτελώς εργαζόμενος να υποχρεώνεται να καταβάλλει τόκους και όλα όσα συνεπάγονται από έναν δανεισμό.

Παρ' όλα αυτά, εμείς έχουμε καταθέσει κάποιες συγκεκριμένες προτάσεις, για να το βελτιώσουμε. Είναι, για παράδειγμα, αδιανόητο, σε περίπτωση που ένα δάνειο καταστεί μη εξυπηρετούμενο, να καλείται το κράτος να πληρώσει το 70% και το 30% η τράπεζα. Αν θα υπάρχει ενυπόθηκο δάνειο, θα γίνει εκποίηση του ακινήτου και μετά το υπόλοιπο ποσό. Αν δεν υπάρχει ενυπόθηκη εξασφάλιση όμως, γιατί να πληρώνει το κράτος, ο φορολογούμενος πολίτης το 70%; Για να υποχρεώσουμε τις τράπεζες να είναι πιο προσεκτικές, εμείς λέμε ότι σε αυτή την περίπτωση πρέπει να γίνει πενήντα, πενήντα. Επίσης, για να στηρίξουμε τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις, έχουμε ζητήσει να γίνει ανακατανομή του ποσού των €700 εκατομ., €400 εκατομ. να είναι υπέρ των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων και €300 εκατομ. υπέρ των μεγάλων επιχειρήσεων.

Και τέλος -και κλείνω με αυτό, κύριε Πρόεδρε- υπάρχει ένα σημείο το οποίο κάποιοι μπορεί να το αξιοποιήσουν και θέλω να το προλάβουμε, έστω κι αν υπάρχουν διαφωνίες. Δεν πρέπει η σύγκριση να γίνει με τις φορολογικές δηλώσεις του 2019, που ακόμα δεν έχουν υποβληθεί, άρα μπορούν να κατασκευαστούν, για να ευνοηθούν κάποιοι, αλλά με τις φορολογικές δηλώσεις και τους εξελεγμένους λογαριασμούς του 2018, που ήδη είναι κατατεθειμένοι. Το αν θα ψηφίσουμε ή όχι, θα εξαρτηθεί από το τι τύχη θα έχουν οι τροπολογίες μας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Περδικής.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Εγώ, κύριε Πρόεδρε, θα ξεκινήσω με μια απορία. Διερωτούμαι γιατί η κυβέρνηση δεν απέσυρε το νομοσχέδιο όπως έκανε με τον περί Δικαστηρίων Νόμο. Πριν έναν χρόνο κατεβλήθησαν πολύωρες προσπάθειες, κάποιοι από τους αρχηγούς των κομμάτων θα θυμούνται ότι αυτό το θέμα ε συζητήθηκε ακόμα και στο προεδρικό -τότε δεν ήσασταν Πρόεδρος της Βουλής, από πέρσι μέχρι φέτος επήρατε προαγωγή, κύριε Αδάμου- έγιναν πολύωρες συζητήσεις, επίμονες θέσεις, πείσματα -τα θυμούνται και ο κ. Σιζόπουλος και ο κ. Αντρος Κυπριανού- και έγινε -είναι και ο κ. Βότσης εδώ να το επιβεβαιώσει- μια μεγάλη προσπάθεια και μπορώ να πω ότι πέρσι τέτοια εποχή είχε λιγότερες τροπολογίες και διαφοροποιήσεις το νομοσχέδιο που θα ερχόταν ενώπιον της Βουλής. Ήταν ακόμα πιο κοντά στη θέση της κυβέρνησης και όμως η κυβέρνηση το απέσυρε και δεν επέτρεψε στη Βουλή να το ψηφίσει και άφησε την οικονομία για έναν χρόνο χωρίς ένα χρήσιμο εργαλείο. Βέβαια, ο υπουργός, όταν έκανε την κίνηση να το αποσύρει, παρουσίασε σε λίγες μέρες ένα πακέτο από μέτρα, τα οποία έλεγε ότι ήταν καλύτερα ως μέτρο για την οικονομία απ' ό,τι ήταν τούτο το νομοσχέδιο. Διερωτώμαι πώς θα απαντήσει σε αυτό το ερώτημα.

Εμείς θεωρούμε ότι έγιναν σημαντικές τροποποιήσεις προς τη σωστή κατεύθυνση. Οι δύο που ήταν και οι περσινές δικές μας μαζί με άλλα κόμματα -και υιοθετήθηκαν και χαίρομαι που έχουν υιοθετηθεί- έχουν να κάμουν πρώτον και κύριο με τη διασφάλιση του δικαιώματος των εργαζομένων, για να μην τύχουν απολύσεων κατά τη διάρκεια της εφαρμογής αυτής της στήριξης από το κράτος, που περιλαμβάνεται και στην ευρωπαϊκή απόφαση και που η κυβέρνηση ήθελε να το έχει στα διατάγματα και όχι στον νόμο, και το δεύτερο πολύ σημαντικό ότι εφαρμόζεται μια επιτροπή παρακολούθησης, στην οποία θα συμμετέχει ως παρατηρητής και ο Γενικός Ελεγκτής, η Ελεγκτική Υπηρεσία.

Θεωρώ σημαντικό να αναφέρω ότι οι δικές μας τροπολογίες έχουν να κάνουν με την εξαίρεση των μεγάλων επιχειρήσεων από αυτό το πρόγραμμα, διότι θεωρούμε ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις μπορούν να αντλήσουν χρηματοδότηση από την αγορά -την κυπριακή, τη διεθνή και την ευρωπαϊκή- από πολλούς άλλους πόρους, δε χρειάζονται αυτό το εργαλείο. Αυτό το εργαλείο πρέπει να είναι αποκλειστικά για τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες κυπριακές επιχειρήσεις. Η άλλη μας τροπολογία έχει να κάνει με τη διασφάλιση ότι θα γίνεται αναλογική αποπληρωμή του χρέους τζιαι δε θα εκμεταλλευτούν οι τράπεζες αυτό το πρόγραμμα, για να αποπληρωθούν τα χρέη των δανειοληπτών των επιχειρήσεων προς τις τράπεζες και όχι τα εγγυημένα. Και έχουμε και μία τροπολογία η οποία έχει να κάνει με την αφαίρεση από τις εξουσίες του υπουργού να μπορεί να διαφοροποιεί ουσιώδεις όρους που υπάρχουν στο νομοσχέδιο, στον νόμο, μέσα από διατάγματα. Κάτι που είναι πρακτική της Βουλής, όπου εντοπίζει τέτοιους είδους εισηγήσεις από την πλευρά της εκτελεστικής εξουσίας να τις αφαιρεί, να μη δίνει το δικαίωμα δηλαδή στην εκτελεστική εξουσία με διατάγματα να τροποποιεί ουσιώδεις όρους της νομοθεσίας.

Πρέπει να πω, κύριε Πρόεδρε, ότι η νέα Βουλή, αν ψηφιστεί αυτή η νομοθεσία όπως έχει, θα έχει ένα πολύ σημαντικό έργο να διεξαγάγει, διότι θα πρέπει να παρακολουθήσει έστω και δευτερογενώς τη διοχέτευση ενός σημαντικού ποσού, που θα 'ναι πέραν του €1 δις. Ουσιαστικά, €1 δις θα είναι οι εγγυήσεις, αλλά με την αναμόχλευση της τραπεζικής αγοράς θα προκύψουν δάνεια πολύ περισσότερα από το €1 δις. Θα παρακολουθεί αυτή τη διαδικασία τζιαι θα εξασκεί τον έλεγχο που προκύπτει από τις συνταγματικές της εξουσίες. Εύχομαι λοιπόν στη νέα Βουλή να κάμνει αυτή τη δουλειά με επιτυχία, για να μην έχουμε σε λίγα χρόνια να συζητούμε για νέα σκάνδαλα, για νέες παρατυπίες και για νέες αδικίες.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πεردίκη.

Ο κ. Παπαγιάννης. Δεν είναι εδώ.

Ο κ. Γιωργάλλας.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Το είπα και χθες, θα το επαναλάβω και σήμερα: κάλλιο αργά παρά ποτέ. Το νομοσχέδιο για τις εγγυήσεις με μία μεγάλη καθυστέρηση -ό,τι αυτό σημαίνει για τις επιχειρήσεις και την οικονομία- ήρθε επιτέλους στην ολομέλεια, αλλά δυστυχώς στο παρά πέντε και με την αδυναμία να γίνει μία πιο διεξοδική διαδικασία συζήτησης στην επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, προκειμένου να υπήρχε δυνατότητα να βελτιωθεί ακόμα περισσότερο.

Είναι γεγονός ότι ο χαμηλότοκος δανεισμός με τις εγγυήσεις του κράτους αυτή τη στιγμή μπορεί να δώσει μια κεφαλαιακή ανάσα στους αυτοεργοδοτούμενους, ιδιαίτερα στις πολύ μικρές επιχειρήσεις, αλλά και στις μεσαίες και σε όλες τις άλλες που έχουν υποστεί μία τεράστια ζημιά από την πανδημία και τα διατάγματα. Και είναι γεγονός ότι όσο κλείνει ο κύκλος της πανδημίας -ο υγειονομικός κύκλος της πανδημίας- θα ξεκινά ο κύκλος της οικονομικής κρίσης να διευρύνεται, με όλους τους κινδύνους να εξελιχθεί ενδεχομένως τα επόμενα χρόνια σε μια πανδημία χρέους, τόσο για τους πολίτες, τους αυτοεργοδοτούμενους και όλους όσους επιχειρηματίες και άλλους δε θα μπορέσουν να επανέλθουν στην επιχειρηματική τους κανονικότητα, έτσι όπως ήταν πριν από την πανδημία.

Η Αλληλεγγύη έχει συνυπογράψει τροπολογίες μαζί με άλλα κόμματα σε τρεις κατευθύνσεις. Πρώτον, στην αναδιανομή των ποσών που αρχικά επέλεξε η κυβέρνηση, αναδιανομή προς όφελος των μικρών επιχειρήσεων. Δεύτερον, τροπολογίες για τη διασφάλιση των θέσεων εργασίας από όσους επιχειρηματίες ή επιχειρήσεις θα αξιοποιήσουν αυτό το σχέδιο και, τρίτον, την επαναφορά βέβαια της επιτροπής -της αναγκαίας επιτροπής παρακολούθησης- η οποία θα πρέπει να δημιουργεί ή θα πρέπει να εξασφαλίζει ένα αυστηρό πλαίσιο ελέγχου και υλοποίησης του συγκεκριμένου σχεδίου, που θα αποτρέπει τις τράπεζες να χρησιμοποιήσουν τις κρατικές εγγυήσεις, αφενός μεν για να καιροσκοπήσουν, αφετέρου για να ψαρεύουν πελάτες, και -γιατί όχι;- επιτέλους για μια φορά να βοηθήσουν και να ενισχύσουν την οικονομία και τις επιχειρήσεις που έχουν ανάγκες.

Και τέλος, έχουμε καταθέσει μια δική μας τροπολογία, με την οποία ζητούμε να υπάρχει μια δωδεκάμηνη αναστολή της καταβολής των δόσεων, πλην του ποσού που θα αφορά τους τόκους, σε μία προσπάθεια να ενισχύσουμε ακόμα περισσότερο τη ρευστότητα των επιχειρήσεων, να τους δώσουμε μία ανάσα δόσεων να δώδεκα μήνες, διότι αυτόνδη για μια επιχείρηση η οποία θα πάρει τον δανεισμό ξεκινώντας από τον πρώτο μήνα να πληρώνει δόσεις θα είναι μία υποχρέωση που θα της αφαιρεί από την αναγκαία της ρευστότητα.

Αυτά, κύριε Πρόεδρε, και η Αλληλεγγύη θα ψηφίσει το συγκεκριμένο νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Γιωργάλλα.

Η κ. Θεολόγου.

Κύριε Παπαγιάννη, ήρτες, αλλά έδωκα τον λόγο στην κ. Θεολόγου και μετά.

ANNA ΘΕΟΛΟΓΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Θα προσπαθήσω να είμαι σύντομη.

Έμένα με ανησυχεί πάρα πολύ και με προβληματίζει πάρα πολύ το γεγονός ότι οι τράπεζές μας θέλουν εγγυήσεις, για να δώσουν δάνεια. Μία βασική λειτουργία και δραστηριότητα του τραπεζικού συστήματος -που είναι η διοχέτευση δανείων- για να την πράξουν, θέλουν εγγυήσεις. Αυτό έπρεπε να μας ανησυχεί όλους μας. Γιατί οι τράπεζες δε δίνουν δάνεια; Και είναι πάρα πολύ πιο ανησυχητικό το γεγονός ότι συζητούμε για ποσά, για επιτόκια, για το πού θα δοθούν, πόσα χρόνια θα δοθούν και δε μας ανησυχεί που υπάρχει ακόμα υψηλό ιδιωτικό χρέος και ότι αυτά τα λεφτά δεν μπορούν να απορροφηθούν από την οικονομία λόγω ακριβώς αυτής της κατάστασης.

Ήδη μέχρι σήμερα έχουμε δώσει €2,6 δις σε κρατικές εγγυήσεις στην Ελληνική Τράπεζα, που σήμερα είναι €2,4 δις, τον καιρό που εδώσαμε τον συνεργατισμό, θα προσθέσουμε ακόμα €1 δις, το οποίο πολλοί μπορούν να λένε ότι δεν είναι λεφτά ακόμα του φορολογούμενου, αλλά, στην περίπτωση που αυτά τα δάνεια δεν καταστούν εξυπηρετούμενα μετά το πέρας του χρονικού πλαισίου που θέτει το Υπουργείο Οικονομικών, θα ενεργοποιηθούν αυτές οι εγγυήσεις και θέλω να αντιληφθούμε ότι τον Ιούνιο πέρσι, τον Μάιο, που εσυζητούσαμε τούτο το θέμα και έμεινε στα συρτάρια του υπουργείου, εσυζητούσαμε ότι υπάρχουν ακόμα €800 εκατομ. ΄που ευρωπαϊκές εγγυήσεις για δάνεια, τα οποία προφανώς δεν εξηρησιμοποιήθηκαν με τον τρόπο που θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν.

επίσης, με ανησυχεί, κύριε Πρόεδρε, ότι μέσα από τη διαδικασία, αν διοχετευτούν αυτά τα δάνεια, θα πρέπει ο δανειολήπτης να υποθηκεύσει οποιαδήποτε ελεύθερη περιουσία έχει ή και να επαναυποθηκεύσει υφιστάμενη περιουσία, που μπορεί η αξία της να είναι μεγαλύτερη από την αξία του δανείου, και όταν γίνουν μη εξυπηρετούμενα -σε περίπτωση που γίνουν μη εξυπηρετούμενα- πρώτα ενεργοποιούνται οι υποθήκες και μετά ενεργοποιούνται οι εγγυήσεις.

Και θέλω να σας θυμίσω ότι μέσα στη διαδικασία του lockdown και του ανοίγματος την καλοκαιρινή περίοδο πολλές επιχειρήσεις επκίασαν κάποια λεφτά, για να βελτιώσουν τες υποδομές τους και την προστασία που θα ΄παιρναν, ειδικά που αφορά θέματα καλλιτεχνικής φύσης ή αθλητικών εγκαταστάσεων κ.τ.λ., και ξαναήρθε το lockdown, έκλεισαν τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις και αυτές οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να πληρώσουν ούτε αυτά τα οποία επήραν, για να φτιάξουν τις επιχειρήσεις τους με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορούν να δραστηριοποιούνται. Άρα ποιος εγγυάται αυτούς τους δανειολήπτες ότι δε θα ξανακλείσουν τες επιχειρήσεις ένεκα οποιασδήποτε άλλης ανάγκης για νέο lockdown;

Και το τραγικό, κύριε Πρόεδρε, είναι ότι έναν χρόνο από τα πέρσι μέχρι σήμερα ακόμα το συγκεκριμένο νομοσχέδιο και η προσέγγιση της κυβέρνησης για κρατικές ενισχύσεις είναι υπό την αίρεση και την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Έναν χρόνο η κυβέρνηση τι έκανε; Έναν χρόνο γιατί δεν έπκιασε αυτή την έγκριση; Θεωρώ ότι δε θα έπρεπε εκ νέου ο φορολογούμενος να βάλει τέτοιου είδους εγγυήσεις προς τα τραπεζικά ιδρύματα, γιατί ακριβώς είναι ευθύνη των τραπεζών να είναι διεκπεραιωτικές ως προς τες δραστηριότητές τους, που μία από τις δραστηριότητές τους είναι η δανειοδότηση σε βιώσιμα πάντα έργα και επενδύσεις, με τις σωστές πάντα τραπεζικές πρακτικές.

Οπότε, κύριε Πρόεδρε, εγώ θα καταψηφίσω το νομοσχέδιο και συνεχίζω να επιμένω ότι αυτή δεν είναι η λύση, για να βοηθηθεί η οικονομία, μέσα σε τέτοιες συνθήκες προβληματικής ρευστότητας αλλά η απευθείας επιδότηση από πλευράς του κράτους και στις επιχειρήσεις, αλλά και στους ιδιώτες εργαζόμενους.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Θεολόγου.

Ο κ. Παπαγιάννης.

ΛΙΝΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Ξεκινώντας, θέλω να πω ότι η δική μας θέση και η δική μας φιλοσοφία όπως ακριβώς εκφράστηκε και τον περσινό Μάρτιο ήταν ότι έπρεπε η κάθε πολιτική δύναμη με τη δυναμική και τη δύναμη που διαθέτει να πιέσει την κυβέρνηση, έτσι ώστε να υπάρξει άμεση χρηματοδότηση προς τις επιχειρήσεις, που το τελευταίο διάστημα βρίσκονται κάτω από αυτή την τρομερή πίεση. Ευτυχώς, πέρσι, με την ανάλογη πίεση που είχε εξασκηθεί, οδηγήθηκε το μέτρο στήριξης να είναι η απευθείας χρηματοδότηση.

Σήμερα, που η κατάσταση είναι ακόμα πιο δύσκολη, μπροστά μας έχουμε δύο επιλογές, είτε να βελτιώσουμε στο μέτρο των δυνατοτήτων μας την υπάρχουσα πρόταση είτε να ακολουθήσουμε μία διέξοδο που δε θα βοηθήσει κανέναν. Επειδή ακριβώς έχουμε τρομερές αμφιβολίες για το ποια θα είναι η κατάληξη, προσπαθήσαμε μέσα από συγκεκριμένες προτάσεις να βελτιώσουμε αυτό το πλαίσιο κατά τη δική μας άποψη.

Οι κοινές τροπολογίες που υπάρχουν ενώπιόν μας θα στηριχτούν από το ΕΛΑΜ, όπως επίσης και μία σειρά άλλων προτάσεων. Δε θεωρούμε ότι αυτό θα λύσει το πρόβλημα, για να είμαστε ξεκάθαροι, όπως επίσης θεωρούμε ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό το επόμενο διάστημα να εξασκηθεί και η ανάλογη πίεση, για να μην έχουμε αντίθετα αποτελέσματα. Στο τέλος της ημέρας, αυτό το σχέδιο δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ακόμα μία ένεση προς τις τράπεζες αλλά μία ένεση προς τους δυσπραγούντες συμπατριώτες μας. Ελπίζω οι τροπολογίες να περάσουν, για να πράξουμε κι εμείς αναλόγως.

(Κατά τη διάρκεια της αγόρευσης του κ. Λίνου Παπαγιάννη τον Πρόεδρο της Βουλής αντικατέστησε στην έδρα η κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

(ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ)

Ευχαριστώ.

Τον λόγο έχει ο κ. Μυλωνάς, ο οποίος δεν είναι στην αίθουσα.

Ο κ. Στέφανος Στεφάνου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Να μου επιτρέψετε πρώτα απ' όλα να ξεκινήσω εκφράζοντας τη δυσαρέσκεια την έντονη του ΑΚΕΛ για την κίτρινη χορηγούμενη και ακριβοπληρωμένη διαφήμιση που βάζει ο Συναγερμός, λέγοντας στον κόσμο «εμείς», η κυβέρνηση δηλαδή, «θέλουμε να κάμουμε μεταρρυθμίσεις και μας εμποδίζει η αντιπολίτευση», αλλά στις εικόνες δείχνει τη Βουλή. Δηλαδή στα προηγούμενα χρόνια η κυβέρνηση δαχτυλόδειχνε τους προηγούμενους κυβερνώντες για τα προβλήματα που υπάρχουν και για την αναίρεση και ακύρωση δεσμεύσεων της κυβέρνησης ότι φταιν οι προηγούμενοι. Τώρα καταλαβαίνουν ότι ο κόσμος έντζιε τρώει κουτόχορτο, οχτώ χρόνια κυβέρνηση έντζιε μπορείς να επικαλείσαι τους προηγούμενους, τωρά επικαλούνται τη Βουλή, ότι τους εμποδίζει, αντί να τους προβληματίσει γιατί έχουν μείνει μόνοι τους. Τζιαί έχουν μείνει μόνοι τους, γιατί οδηγούν τη χώρα σε αδιέξοδο.

Και το λέω τούτο, γιατί συμπεριέλαβαν μέσα σε αυτή την κίτρινη διαφήμιση και το θέμα των κρατικών εγγυήσεων, ότι έφερέν τα η κυβέρνηση τζιαί η Βουλή εν έθελεν να συζητήσει, γιατί λίιον-πολλά η επιτροπή Οικονομικών εβαρκέτουν. Ενώ είχαν έναν ολόκληρο χρόνο να φέρουν τις κρατικές εγγυήσεις, που τις απέσυραν τον Μάιο, εφέραν τες τελευταία στιγμή, 7 του Απρίλη τις κατέθεσαν στην ολομέλεια. Και όταν κατατέθηκε στην ολομέλεια, εν είσιν κανέναν 'πού την κυβέρνηση ούτε 'πού το κυβερνών κόμμα να πει «ξέρετε, έν' με τη μορφή του κατεπείγοντος, θέλουμέν τες τωρά». Και όταν επήραμεν τη Δευτέρα 10 του Απρίλη στην επιτροπή Οικονομικών τζι επικιάσαμεν το θέμα, διερωτώμασαν μεταξύ μας, «η κυβέρνηση θέλει τες τωρά, οζά εννά τα αφήκουμεν στη νέα Βουλή;». Κανένας 'πού τον Συναγερμό εν είπε «όι, ρε κοπέλλια, θέλουμέν τα τωρά». Και αφού βάλαμε τα θέματα για την επόμενη συνεδρία, ήταν η τελευταία συνεδρία της επιτροπής Οικονομικών τότε τζιαί είπαμε ας το χειριστεί η νέα Βουλή, είδαμε μετά εκπλήξεως να στέλνονται επιστολές τζιαί να γίνονται διαφημίσεις ότι η Βουλή δε θέλει να συζητήσει τις κρατικές εγγυήσεις και «αμάν, στέρεψε η αγορά από ρευστό».

Όπως αποδείχθηκε, όταν αποφάσισε η επιτροπή Οικονομικών έκτακτα να συνέλθει δύο φορές, για να ασχοληθεί με το θέμα, ήρθε τζιαί η ΟΕΒ τζιαί η ΚΕΒΕ τζιαί η ΠΟΒΕΚ και μας είπαν ότι εδώ και καιρό περιμέναν να έρθει αυτό το πράγμα, αλλά τον Οκτώβρη και τον Δεκέμβρη, ανήμερα των Χριστουγέννων, ο Υπουργός Οικονομικών δήλωνε μετά επιτάσεως ότι δεν πρόκειται να επαναφέρει η κυβέρνηση τις κρατικές εγγυήσεις.

Ε, νομίζω το ελάχιστο, τουλάχιστον να είμαστε ειλικρινείς. Για μας θα ήταν αρκετό να πει η κυβέρνηση «ρε παιδιά, απολογούμαι, έκαμα λάθος, άργησα για τις κρατικές εγγυήσεις ή είδα το πρόβλημα τζιαί αποφάσισα να τις φέρω». Δε θα είχε πρόβλημα η επιτροπή Οικονομικών ή η Βουλή να βάλει τα δκυο της πόδκια σε ένα παπούτσι τζιαί να συζητήσει εκτάκτως και γρήγορα θέματα, για να εξυπηρετήσουμε το κοινό καλό όπως έκαμε πολλές φορές, διότι δυστυχώς η κυβέρνηση πολλές φορές τα φέρνει την τελευταία στιγμή τζιαί βάλλει μας σε αυτή τη διαδικασία, αλλά όι να μας φορτώνει 'πού πάνω τζιαί την ευθύνη που έσει η κυβέρνηση, γιατί αργοπόρησε. Και θα περίμενα τόση φορά που το είπαμε ότι αυτή την περιβόητη κίτρινη διαφήμιση τουλάχιστον θα την απέσυρε το κυβερνών κόμμα. Όι να κάμνει προεκλογική πάνω στη ράσιη της Βουλής, όταν η Βουλή δεν αρνήθηκε ποτέ να συνεργαστεί, με στόχο να πετύχουμε το καλύτερο, έστω και μέσα από τις διαφωνίες μας. Αυτό ως εισαγωγή.

Ποια είναι η θέση του ΑΚΕΛ για τις κρατικές εγγυήσεις; Ναι, είναι ένα χρήσιμο εργαλείο ανάμεσα και σε άλλα εργαλεία που υπάρχουν, για να δώσουμε ρευστότητα στην οικονομία και να στηρίξουμε επιχειρήσεις. Θα πρέπει να πω ότι, όταν ήρθε τον Απρίλιο το θέμα, το ΑΚΕΛ επέμενε ότι πρώτα απ' όλα η κυβέρνηση θα έπρεπε

να στηρίξει απευθείας τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που είναι υπερδανεισμένες, που έχουν πρόβλημα ρευστότητας, που δεν έχουν πρόσβαση σε δανεισμό στις τράπεζες. Τελικά, έγινε αυτό. Συνολικά πήραν €300 εκατομ. Θεωρούμε ότι αυτό είναι και μια επιτυχία της αντιπολίτευσης και της Βουλής, που πίεσε, για να γίνει απευθείας στήριξη. Εμείς εκτιμούμε ότι θα έπρεπε να δοθούν περισσότερα. Έτερον εκάτερον όμως, δεν μπορούμε να μην αναγνωρίσουμε το γεγονός ότι, έστω και με αυτό το ποσό, υπήρξε απευθείας στήριξη.

Οι κρατικές εγγυήσεις είναι ένα χρήσιμο εργαλείο, πλην όμως χρειάζεται να υπάρχει διαφάνεια και έλεγχος στις διαδικασίες, για να μη γίνεται τελικά διασπάθιση δημοσίου χρήματος ούτε να καταχρώνται τις κρατικές εγγυήσεις κάποιιοι και πρωτίστως οι τράπεζες. Και ασφαλώς πρέπει να υπάρξει και προστασία των εργαζομένων στις επιχειρήσεις εκείνες οι οποίες θα πάρουν δάνεια έχοντας κρατικές εγγυήσεις. Και προς αυτή την κατεύθυνση στρέφονται οι τροπολογίες που κατέθεσε το ΑΚΕΛ ή που υποστηρίζει το ΑΚΕΛ, πρώτον, για να προστατεύονται οι εργαζόμενοι, δεύτερον, για να υπάρχει έλεγχος. Και εμείς θεωρούμε ανεπαρκή τον έλεγχο μόνο από το Γενικό Λογιστήριο, γι' αυτό εμείς στηρίζουμε την τροπολογία που πάει ουσιαστικά πίσω στη θέση την αρχική της κυβέρνησης, του περασμένου Απρίλη, για επιτροπή ελέγχου με τη συμπερίληψη ως παρατηρητή του Γενικού Ελεγκτή. Και την ίδια ώρα, σε σχέση με τη στόχευση, που πρέπει απαραίτητα να υπάρχει, για να μπορέσουν να έχουν πρόσβαση σε δανεισμό οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που έχουν πρόβλημα, γι' αυτό και καταθέτουμε τροπολογία, για να διαχωριστεί το ποσό των €700 εκατομ. που προορίζονται για τις μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, να βάλουμε €550 εκατομ. για τις μικρές και τις μεσαίες και να αφήσουμε €150 εκατομ. για τις μεγάλες επιχειρήσεις.

Θέλω να πω εν κατακλείδι ότι το νομοσχέδιο έχει και αδυναμίες, έχει και ελλείψεις και δικαιωματικά έχουμε ανησυχίες αναφορικά με το πώς θα χρησιμοποιηθεί αυτό το εργαλείο από μέρους των τραπεζών και αν τελικά θα χρηματοδοτηθούν αυτοί που έχουν ανάγκη τη χρηματοδότηση, για να συνεχίσουν να εργάζονται. Με τις τροπολογίες προσπαθούμε να αντιμετωπίσουμε βασικές αδυναμίες και βασικές ανησυχίες. Αν είχαμε χρόνο τζαι έφερνε πιο γρήγορα το νομοσχέδιο, θα μπορούσαμε να συζητούσαμε κι άλλες. Τέτοια ώρα όμως, τέτοια λόγια. Γι' αυτό, ανάλογα και με την έγκριση των τροπολογιών, το ΑΚΕΛ θα τοποθετηθεί. Εάν περάσουν οι τροπολογίες οι βασικές τις οποίες εισηγούμαστε και υποστηρίζουμε, το ΑΚΕΛ τάσσεται υπέρ.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Στεφάνου.

Τον λόγο έχει ο κ. Κωστής Ευσταθίου.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Ευχαριστώ πολύ.

Θα είμαι πολύ σύντομος.

Είναι ένα νομοσχέδιο το οποίο άργησε να έρθει. Έχει δύο έως τρία σημεία τα οποία το καθιστούν τουλάχιστον απρόσφορο. Το πρώτο είναι ότι προκαλεί εντύπωση πώς είναι δυνατό το κράτος να είναι εγγυητής, με τον τρόπο αυτό να καθιστά τα δάνεια ελκυστικά και την ίδια στιγμή να μην μπορεί να δώσει μια πορεία τουλάχιστον ή να υποδείξει έναν κανόνα συμπεριφοράς προς τις τράπεζες, όταν θα διαπραγματεύονται τους όρους της δανειοδότησης. Σε τέτοιου είδους κρατικές εγγυήσεις -και αυτές οι κρατικές εγγυήσεις γίνονται, έχει αποδειχθεί από τη διεθνή πρακτική- ακριβώς διότι το κράτος είναι καλοπληρωτής, μπορεί να βάλει πλαίσιο μέσα στο οποίο θα κινηθούν οι διαπραγματεύσεις μεταξύ τραπεζίτη και δανειολήπτη. Αυτό δε γίνεται. Δεν επεμβαίνουμε στις τράπεζες. Το δεύτερο, αυτοί οι όροι μπορεί να μεταβληθούν μονομερώς από την τράπεζα έναντι του δανειολήπτη και του κράτους έναντι των τραπεζών κατά τη διάρκεια εγγύησης. Και το τρίτο σημείο, το οποίο πραγματικά καθιστά το νομοσχέδιο τουλάχιστον μη πρόσφορο ή μη ικανό να ανταποκριθεί στις πραγματικές ανάγκες, είναι αυτό το οποίο δίνει το δικαίωμα στις τράπεζες να μεταχειρίζονται τους δανειολήπτες όπως αυτές επιθυμούν, με βάση ρήτρες οι οποίες κατά πάσα πιθανότητα, ελλείψει βεβαίως και του πλαισίου πρόσβασης του δανειολήπτη στα δικαστήρια όπως καταφέραμε σήμερα μέσω της απόδοσης κυρίως του νομοσχεδίου, να προχωρούν σε διαδικασίες περαιτέρω εκποίησης, σε περίπτωση που ο δανειολήπτης πέσει έξω ή δεν προλάβει ή δεν ικανοποιήσει τις 120 μέρες ή τις 90 μέρες καθυστερημένης δόσης.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Ευσταθίου.

Τον λόγο έχει ο κ. Βότσης.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΟΤΣΗΣ:

Ξεκινώ, σύντομα.

Για χάρη της ιστορίας, να πούμε ότι την κύρια και τη μοναδική ευθύνη για την καθυστέρηση του να είναι ενώπιόν μας αυτό το νομοσχέδιο βεβαίως την έχει η κυβέρνηση. Υπενθυμίζω ότι -γιατί κάπου μπορεί να υπάρχει μια σύγχυση- πρώτη φορά κατατίθεται στην ολομέλεια αυτό το νομοσχέδιο, διότι είχε αποσυρθεί, όπως θυμάστε, στην προηγούμενη προσπάθεια που ξεκίνησε η κυβέρνηση να κάνει. Γιατί το απέσυρε; Διότι αρνείτο να κάνει αποδεκτό το βασικό θέμα τότε, όσο το ζητούσαμε όλοι μας, που ήταν η παρουσία του Γενικού Ελεγκτή ως παρατηρητή. Γιατί το ζητούσαμε; Ξέρετε, επικράτησε να ονομάζεται το νομοσχέδιο «κρατικές εγγυήσεις». Ο πολίτης που μας ακούει νομίζει ότι κάποιος έτσι από μηχανής Θεός εννά έρτει να εγγυηθεί. Όλοι εμείς θα εγγυηθούμε. Όταν λέμε κράτος, όλοι εμείς οι πολίτες θα βάλουμε ένα βάρος στη ράση μας, €1 εκατομ., εθέλαν €2 εκατομ., αν θυμάστε, εκάμαμέν το €1 εκατομ., ήταν €1,5 εκατομ....

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Δις.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΟΤΣΗΣ:

Δις, συγγνώμη.

Κάμαμε το €1,5 δις €1 δις τελικά και ευτυχώς έχουμε σήμερα μειωμένο ποσό. Τζιαι είπαμε να το δούμε πώς θα δουλέψει τζιαι δαμαί εννά είμαστε.

Έρχεται σήμερα το νομοσχέδιο επιτέλους, καμία ευθύνη στην αντιπολίτευση και έσει δίκαιο ο Στέφανος να διαμαρτύρεται. Εκάμαν τζιαι φιλμάκι περίπου τζι εφορτώσαν μας τζιαι τούτο το θέμα. Όι να πουν για κάποια θέματα που όντως η Βουλή να ευθύνεται για καθυστέρηση, θα μπορούσε να αναφερθεί. Το συγκεκριμένο είναι το πιο άδικο πράμα. Εμείς είμαστε βεβαίως μια δύναμη που λέμε τα πράγματα καθαρά, με την αλήθεια. Και τοποθετούμαι και λέω: Εμείς που λέμε την αλήθεια σάς υπενθυμίζουμε, φίλε Αβέρωφ, τις ευθύνες σας, υπενθυμίζουμε τη συνέπεια στις θέσεις μας, όταν ακόμα ήμασταν στο Δημοκρατικό Κόμμα, για την παρουσία του Ελεγκτή ως παρατηρητή και δε θεωρούμε ότι υπάρχει σύγκρουση με το να είναι παρατηρητής. Είναι και σε άλλα σώματα τα οποία ελέγχει ο Γενικός Ελεγκτής παρατηρητής.

Άρα, για να ολοκληρώνω, να μην τρώμε την ώρα μας τζιαι σήμερα η μέρα είναι δύσκολη. Θα υποστηρίξουμε βεβαίως τις τροπολογίες που έχουν να κάνουν με την ενίσχυση της επιτροπής παρακολούθησης, όπως είναι και η τροπολογία και για την παρουσία του Γενικού Ελεγκτή ως παρατηρητή. Βεβαίως θα υποστηρίξουμε την τροπολογία που έχει να κάνει με τα δικαιώματα των εργαζομένων. Βεβαίως θέλουμε να υπάρχει δικαίωμα παραπόνου στην επιτροπή από κάποιο δανειολήπτη, αφού, επαναλαμβάνω, τη ράση τη βάζουμε και εμείς σ' αυτά τα δάνεια. Και έχουμε υποβάλει εμείς μία τροπολογία, που φαίνεται έγινε αποδεκτή και από άλλες δυνάμεις, να περιορίσουμε το ποσό για τις μεγάλες επιχειρήσεις στα €150 εκατομ. Από τα €700 εκατομ. που ήταν διαθέσιμα να είναι μόνο €150 εκατομ. για τις μεγάλες επιχειρήσεις. Νομίζω ότι επίσης η Αλληλεγγύη θα βάλει πρόταση, για να υπάρξει σύσταση, όπως το έχω διαβάσει, για αναστολή των δόσεων. Θα υποστηρίξουμε αυτή την τροπολογία. Και θα υποστηρίξουμε στο τέλος της ημέρας το όλο νομοσχέδιο, ελπίζοντας ότι, έστω στο και πέντε, θα μπορέσει ο κόσμος να το αξιοποιήσει μαζί με τα άλλα που έλεγε η Άννα προηγούμενως, τα οποία ήδη έχουν δοθεί. Τα «helicopter money», όπως λέγονται, οι απευθείας χορηγίες έχουν δοθεί. Έχουμε ψηφίσει στον προϋπολογισμό και τα €200 εκατομ., που έγιναν €230 εκατομ., και τον Ιούνιο έχουν δοθεί λεφτά απευθείας στις επιχειρήσεις, δίνονται λεφτά απευθείας στους εργαζομένους. Όμως τούτο είναι ακόμα ένα εργαλείο που μαζί με τα άλλα ελπίζουμε ότι θα είναι μια σανίδα σωτηρίας στις μικρομεσαίες και όχι μόνο επιχειρήσεις και τους εργαζόμενους.

Ευχαριστώ πολύ.

(Κατά τη διάρκεια της αγόρευσης του κ. Άγγελου Βότση ο Πρόεδρος της Βουλής επανήλθε στην έδρα.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Βότση.

Ο κ. Μαυρίδης.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Επειδή θα πάρω μόνο δύο λεπτά, κύριε Πρόεδρε, από τη θέση μου.

Απλώς, ήθελα να κάνω μια πιο τεχνοκρατική προσέγγιση στο θέμα των εγγυήσεων από την κυβέρνηση. Η κυβέρνηση θα εγγυηθεί μέχρι και δάνεια ύψους €1,4 δις, δε σημαίνει ότι η κυβέρνηση θα πλερώσει αυτά τα χρήματα, δηλαδή ο φορολογούμενος. Τα δάνεια που θα χορηγούνται θα χορηγούνται κατά τον ίδιο τρόπο, με τα ίδια κριτήρια που θα χορηγούντο ως να μην υπήρχαν οι εγγυήσεις. Απλώς, είναι ένα εργαλείο με το οποίο με λιγότερα χρήματα η κυβέρνηση θα μπορέσει να στηρίξει τις επιχειρήσεις. Άρα λοιπόν, πιστεύω ότι και το ποσό του €1 δις θα μπορούσε να ήταν και περισσότερο, διότι το κόστος για την κυβέρνηση θα είναι πολύ χαμηλότερο στο τέλος της ημέρας, για τον φορολογούμενο.

Να πω μόνο ότι από προηγούμενες εμπειρίες, όπου η κυβέρνηση έχει εγγυηθεί δάνεια, το κόστος πολλές φορές ήταν κοντά στο μηδέν. Άρα, είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο, το οποίο με πολύ λίγα χρήματα θα μπορέσει να προσφέρει πολύ μεγάλη ρευστότητα στην οικονομία για τις επιχειρήσεις.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Ο κ. Δαμιανού.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Συνήθως οι τεχνοκρατικές αναφορές του κ. Μαυρίδη περιλαμβάνουν και πολιτικές αλήθειες που κάποτε εκθέτουν και την ίδια την κυβέρνηση. «Θα μπορούσε να δώσει πολύ περισσότερα από το €1 δις», λέει ο κ. Μαυρίδης και αντιπαραβάλετε αυτή την αναφορά με την κατηγορηματική δήλωση του Υπουργού Οικονομικών, 25 Δεκεμβρίου του 2020, ότι δεν πρόκειται να φέρει κρατικές εγγυήσεις στη Βουλή!

Και βεβαίως, κύριε Πρόεδρε, είναι το λιγότερο μη ηθικό να εκμεταλλεύεσαι τη δυσπραγία του κόσμου, των πολιτών, την οικονομική στενότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και εν γένει των επιχειρήσεων, για να εκμεταλλεύεσαι επικοινωνιακά παραμονές βουλευτικών εκλογών ένα κατά γενική ομολογία πραγματικό πρόβλημα. Και είναι διπλά μεμπτό, όταν ρίχνεις πακτωλό χρημάτων σε κίτρινη διαφήμιση, για να κατηγορήσεις συλλήβδην όλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης ότι τάχατες εσύ είσαι ο μπροστάρης του εκσυγχρονισμού, «ο συναγερμός τούτους», και όλοι οι υπόλοιποι παίρνουν πίσω την κοινωνία.

Παρεμπιπτόντως, κάποιος πρέπει να ασχοληθούν με αυτή τη διαφήμιση. Αν είχαν πραγματική έγνοια για τις κρατικές εγγυήσεις, όχι μόνο δε θα εκάμναν δηλώσεις περί του αντιθέτου λίγους μήνες πριν, αλλά δε θα έβαλλαν στα συρτάρια το νομοσχέδιο για έναν ολόκληρο χρόνο. Και δε θα εφτάναμε στις 7 του Απρίλη, τελευταίες μέρες πριν από την αυτοδιάλυση της Βουλής, να διερωτώμαστε κατά πόσο η κυβέρνηση θέλει να το συζητήσουμε ή όχι. Μας κάμνετε να διερωτώμαστε κατά πόσο ήταν τζιαι εσκεμμένο δηλαδή, για να 'ρτουν εκ των υστέρων να πουν «ορίστε, η κακή Βουλή που εν το συζήτησε»!

Και το πιο αστείο στην ιστορία, επειδή δυστυχώς τα γραπτά μένουν, αυτοί που κόπτονται γιατί η Βουλή ήταν να καθυστερήσει μέχρι τον Ιούνιο τάχατες τζιαι ήταν να στερήσουμε ρευστότητα 'πού τον κόσμο τζιαι τες επιχειρήσεις εγράψαν μες στην εισηγητική έκθεση που εκατατέθηκε μαζί με το νομοσχέδιο ότι η όλη ιστορία είναι υπό την αίρεση της έγκρισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διαφήμιση έντζιε λαλεί τούτο το πράμα όμως!

Εν πάση περιπτώσει, επειδή είναι η θέση μας ότι ως επιπρόσθετο είναι ένα χρήσιμο εργαλείο, όπως εκτενώς εξηγήθηκε, εμείς εστοχεύσαμε προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις. Να γίνει η ανακατανομή του ποσού με έναν τρόπο κοινωνικά δικαιότερο, με βάση τις πραγματικές ανάγκες των επιχειρήσεων, με βάση και τα μεγέθη, να διασφαλίσουμε την απαγόρευση απολύσεων από επιχειρήσεις που θα αξιοποιήσουν αυτό το εργαλείο και να ενισχύσουμε τους μηχανισμούς ελέγχου και διαφάνειας, όπως επίσης ελέχθηκε, για να αποτρέψουμε το ενδεχόμενο διασπάθισης δημόσιου χρήματος, διότι μπορεί να 'ναι κρατικές εγγυήσεις με τη συνδρομή και της Ευρώπης, αλλά δεν παύει να υπάρχει κρατική εγγύηση και όπου υπάρχει αφερεγγυότητα εκ των πραγμάτων το κράτος, άρα οι φορολογούμενοι πολίτες, θα κληθούν έμμεσα ή άμεσα να πληρώσουν τη νύμφη.

Τζιαι επειδή -κλείνω με τούτο- ένας συνάδελφος εδιερωτήθηκε «μα, πώς τζιαι δεν απέσυραν και τες κρατικές εγγυήσεις όπως έκαμαν τζιαι εχτές με τον περί Δικαστηρίων, αφού ο ισχυρισμός είναι ότι η αντιπολίτευση αλλάζει πτυχές ή και το περιεχόμενο»; Η απάντηση είναι πάρα πολύ απλή. Πέρσι τους έπαιρνε να το κάμουν, διότι δεν υπήρχαν βουλευτικές εκλογές!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Δαμιανού.

Τελευταίος ομιλητής είναι ο κ. Ονούφριος Κουλλά.

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΟΥΛΛΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Πρώτα απ' όλα, θέλω να εκφράσω την ικανοποίησή μας που σήμερα υπάρχει το νομοσχέδιο ενώπιόν μας, για να το ψηφίσουμε. Με τη δική μας επιμονή δεν πήγε μετά τις εκλογές, τελικά βρήκαμε τον τρόπο, συνεργαστήκαμε ωραία και το έχουμε ενώπιόν μας. Το δεύτερο που θέλω να πω είναι ότι είναι ένα χρήσιμο εργαλείο, σημαντικό, συμπληρωματικά λειτουργώντας σε όλα τα υπόλοιπα που αξιοποιήσαμε μέχρι σήμερα.

Είχαμε έναν κανονισμό, αγαπητοί συνάδελφοι -προσέξτε αυτό, γιατί έπρεπε να το γνωρίζετε- που έληγε

την 31^η Δεκεμβρίου του 2020, έπρεπε να εκταμειευθούν τα δάνεια την 31^η Δεκεμβρίου του 2020, ευρωπαϊκός κανονισμός, ο οποίος επαράταθηκε τον Ιανουάριο του 2021. Άρα, βεβαίως τον Δεκέμβρη του 2020 δεν μπορούσε να πει ο Υπουργός Οικονομικών ότι εννά τον επαναφέρει, γιατί έληγε, και τώρα τα δάνεια επίσης υπάρχει υποχρέωση να εκταμειευθούν όλα την 31^η Δεκεμβρίου του 2021. Έγινε διαβούλευση...

(Μη ευκρινή σχόλια βουλευτών)

Ακούστε, πάντα ενοχλείστε, όταν λέμε κάποιες αλήθειες.

Έγινε διαβούλευση Φεβρουάριο, Μάρτιο -αν δε γινόταν, θα διαμαρτυρόσασταν ότι δεν έγινε διαβούλευση- και ήρθε τον Απρίλη. Εν πάση περιπτώσει, εγώ λέω ότι προλάβαμε. Και πέρσι ενσωματώθηκαν αλλαγές κατ' απαίτηση των κοινοβουλευτικών κομμάτων και τώρα. Αλλά, όταν λέμε «διαβούλευση», τελικά τι σημαίνει, αγαπητοί συνάδελφοι; Να επιβάλει κάποιος το 100% αυτών που θέλει; Το ότι απεδέχθη η κυβέρνηση δεκαπέντε τροπολογίες, για παράδειγμα, θεωρείται ότι είναι ολίγον. Αλλά, αν λέμε «διαβούλευση», σημαίνει και όλοι να βάζουμε λίγο νερό εις το κρασί μας, αν το λέμε και το εννοούμε.

Είναι ένα εργαλείο που εφαρμόστηκε σε όλες τις χώρες. Όλες οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν επινόησαν αυτούς τους φόβους, τες ανησυχίες, το άλφα, το βήτα, σε καμιά άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έγινε θρίλερ. Εγκρίθηκε σε μια βδομάδα. Και ξέρετε γιατί; Γιατί όλα τα βασικά συστατικά τα έχει αποφασίσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή -είναι αντιγραφή του ευρωπαϊκού κανονισμού- και το ύψος της εγγύησης και τα ανώτατα ποσά. Και λέω για παράδειγμα ότι, ναι, δεν έχει ανώτατο ποσό σταθερό, γιατί οι Ευρωπαίοι κατάλαβαν ότι δεν μπορεί να είναι το ίδιο για όλους το ανώτατο ύψος. Έχει ανώτατο ύψος: είτε το 25% του κύκλου εργασιών -είναι πιο οικονομοτεχνικά σωστό αυτό το πράγμα- είτε το ύψος της μισθοδοσίας μιας επιχείρησης.

Αλλά θέλω επίσης να πω ότι σ' αυτή την πορεία εφαρμόστηκαν πολλά άλλα μέτρα, μα δεν πρέπει να τα ξεχνάμε. Είπαμε για παράδειγμα για δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων με εγγυήσεις -πάλε λειτουργά αυτό- με το Ταμείο Επιχειρηματικότητας. Δίδονται δάνεια αποκλειστικά σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Υπήρξαν τα σχέδια και παρατάθηκαν για την επιδότηση του επιτοκίου για νέα στεγαστικά και επιχειρηματικά δάνεια. Και δόθηκαν και δουλεύει και παρατάθηκε, γιατί δουλεύει, γιατί έχει ζήτηση. Και χρησιμοποιείται ρευστότητα από τις τράπεζες και αξιοποιείται από τις επιχειρήσεις.

Αλλά ο ίδιος ο κανονισμός έχει και μηχανισμούς ελέγχου και διαφάνειας. Καλύτερος έλεγχος είναι ότι η εγγύηση είναι εβδομήντα-τριάντα. Άρα, η τράπεζα έχει κίνδυνο. Άρα, πρέπει να αξιολογεί σωστά. Δε θα τα δίνει έτσι τα δάνεια. Σε καμία περίπτωση. Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας είτε προχτές στην επιτροπή Οικονομικών ότι ειδικά αυτά τα δάνεια η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός θα τα ελέγξουν ακόμα πιο αυστηρά, αν τηρήθηκαν οι συγκεκριμένες τραπεζικές οδηγίες. Και ξέρουμε πολύ καλά ότι ένας βασικός κανόνας, για να δοθεί δάνειο -δεν έχουν σημασία ούτε οι φορολογικές δηλώσεις, αυτό το βάλαμε εμείς- ο βασικός κανόνας είναι να μπορείς να το αποπληρώσεις, να υπάρχει ικανότητα αποπληρωμής.

Αλλά και σ' ό,τι αφορά το εγχώριο νομικό μας σύστημα, μας είπε και ο Υπουργός Οικονομικών ότι, είτε βάλουμε το Γενικό Λογιστήριο στη νομοθεσία είτε δεν το βάλουμε, είναι το αρμόδιο με βάση το σύνταγμα να ελέγχει ότι όλες οι πληρωμές, όλα τα λεφτά, είναι νόμιμες πληρωμές. Είτε το βάλουμε είτε δεν το βάλουμε. Δεν αναιρούνται όλα τα υπόλοιπα, επειδή δεν υπάρχει σ' αυτή τη νομοθεσία. Το ίδιο και η Ελεγκτική Υπηρεσία, μας είπε ο Υπουργός Οικονομικών, μπορεί να πάρει ένα δάνειο, δύο δάνεια, δειγματοληπτικά, μπορεί να τα πάρει και όλα, για να παρακολουθήσει ούτως ή άλλως τη διαδικασία. Άρα, για μας, θεωρούμε, αγαπητοί συνάδελφοι -εγώ το λέω και με πάσα ειλικρίνεια- λίγο εκ του πονηρού όλες αυτές τις ανησυχίες, απλώς γιατί έτσι θεωρώ ότι θεωρείτε εσείς ότι κερδίζετε κάποιους πολιτικούς πόντους.

Ελέχθη ότι εστερήσαμε από την αγορά €1 δις. Ε, καλά, όταν ήταν €2 δις και κατ' απαίτηση δική σας έγινε €1 δις, εσείς de facto στερήσατε τη ρευστότητα από την αγορά κατά €1 δις! Λέμε να 'χουμε μηχανισμό πάνω απ' όλα. Ε, μα, αν ήταν €2 δις, τότε τα παράπονα θα ήταν και τα μισά! Έτσι δεν είναι; Και δεν ξέρω πώς υπάρχει η αντίληψη ότι τώρα υπάρχουν αντικειμενικά κριτήρια, το πώς θα δανείζουν... Οι τράπεζες ξέρετε πώς δανείζουν; Δανείζουν στη βάση των προοπτικών μιας επιχείρησης, στη βάση ενός business plan. Δεν έχει σημασία αν έχεις τον ίδιο κύκλο εργασιών, τον ίδιο αριθμό προσωπικού και ούτω καθεξής, την ίδια κερδοφορία- είναι το business που αξιολογεί και είναι και υποκειμενικό. Δεν μπορείς να τα ξέρεις όλα, προβλέπεις μια επιχείρηση ότι θα πάει καλά και τη δανείζει, αλλά είναι στη βάση προβλέψεων.

Τελειώνω λέγοντας ότι εμείς θα καταψηφίσουμε όλες τις τροπολογίες, γιατί φοβόμαστε ότι ενδεχομένως να γίνει το όλο νομοσχέδιο δυσλειτουργικό ή να αντιβαίνει στον ευρωπαϊκό κανονισμό. Είναι και αυτή η τυπική μας υποχρέωση που υπάρχει, να το στείλουμε. Όλα έτσι είναι. Όλα τα μέτρα πηγαίνουν, όταν ψηφιστούν, αγαπητέ Άριστε, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για να εγκριθούν. Μπορεί να πάρει δυο βδομάδες, αν είναι όλα σωστά, αν είναι στη βάση του νομοσχεδίου. Οτιδήποτε άλλο μπορεί να εξεταστεί και να απορριφθεί και να προκληθεί καθυστέρηση.

Εμείς πιστεύουμε ότι το νομοσχέδιο είναι καλά δομημένο και θα αποδώσει, είμαστε σίγουροι γι' αυτό και δε θέλουμε να ρισκάρουμε. Η ευθύνη θα είναι σε σας. Εμείς θέλουμε να το ψηφίσουμε ως έχει. Σε κάθε περίπτωση, και με τροπολογίες θα ψηφιστεί από εμάς.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Θέλω να σας υπενθυμίσω ακόμα μια φορά να τηρείτε τον χρόνο, σας παρακαλώ. Την άλλη φορά ειλικρινά, πιστέψτε με, μόλις περάσουν τα πέντε λεπτά, θα σας κλείνω τα μικρόφωνα. Εκάμαμε μια συμφωνία. Έχουμε τόσα πολλά να κάμουμε σήμερα. Να τηρείτε την ώρα σας, σας παρακαλώ πολύ!

Ήταν να μιλήσει και ο κ. Μυλωνάς, που είναι στη λίστα. Ο κ. Μυλωνάς δεν ήταν εδώ την ώρα που ήρτε η σειρά του, ο κ. Παπαδόπουλος όμως έχει το δικαίωμα εκ μέρους του Δημοκρατικού Κόμματος να μιλήσει.

Ορίστε, κύριε Παπαδόπουλε, άκουσες, πέντε λεπτά.

Ο κ. Παπαδόπουλος είπε ότι ούτε δυο λεπτά, άρα...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ζαχαρία Κουλία)

Κύριε Κουλία, εννά κάμουμε δημοπρασία τα λεπτά τωρά;

(Γέλια)

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Ζήτησα τον λόγο, γιατί άκουσα για επιμονή. Καλά, ο Δημοκρατικός Συναγερμός είχε τόση επιμονή να ψηφιστεί αυτό το νομοσχέδιο. Γιατί το απέσυρε; Γιατί το απέσυρε; Γιατί οι τράπεζες πριν από έναν χρόνο θεωρούσαν ότι ήταν πάρα πολύ χαμηλό το επιτόκιο, αλλά κυρίως επειδή δεν ήθελαν τον έλεγχο του Γενικού Ελεγκτή. Όλα τα υπόλοιπα είναι δικαιολογίες! Αυτός είναι ο λόγος γιατί απέσυραν το νομοσχέδιο πριν από έναν χρόνο και στέρησαν τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, την κυπριακή οικονομία από τη στήριξη του €1 δις.

Οι τροπολογίες, κύριε Πρόεδρε, που συζητάμε σήμερα είναι ακριβώς οι ίδιες αυτές που συζητούσαμε πριν από έναν χρόνο. Απλώς, έχασε η κυπριακή οικονομία έναν χρόνο, ναι, για την επιμονή της κυβέρνησης του Δημοκρατικού Συναγερμού για την απουσία ελέγχου. Αυτή ήταν η επιμονή τους. Ποια επιμονή; Ο Υπουργός Οικονομικών, όπως λέχθηκε προηγουμένως, στις 25 του Δεκέμβρη του 2020 έλεγε δε συζητά η κυβέρνηση να επαναφέρει το νομοσχέδιο των κρατικών εγγυήσεων. Σε ποιον απαντούσε; Σε μας! Που επιμέναμε να επαναφέρει το νομοσχέδιο των κρατικών εγγυήσεων από τις 20 του Μάη. Την επομένη που το απέσυρε. Όταν στις 19 του Μάη μάς δήλωνε ο Υπουργός Οικονομικών με στόμφο ότι δε χρειάζεται το νομοσχέδιο των κρατικών εγγυήσεων, επειδή έχει σχέδιο βήτα για την αποτελεσματική στήριξη των κυπριακών επιχειρήσεων.

Έναν χρόνο μετά όχι μόνο σχέδιο βήτα δεν υπάρχει, οι κυπριακές επιχειρήσεις, ιδιαίτερα οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, κύριε Πρόεδρε, είναι και βρίσκονται στην απελπισία και γι' αυτό εμείς, που από την πρώτη στιγμή επιμέναμε να το επαναφέρουν, εμείς, που από την πρώτη στιγμή επιμέναμε στον σωστό έλεγχο, εμείς, που από την πρώτη στιγμή λέγαμε ότι αυτό το εργαλείο, ναι, πρέπει να δοθεί σε όλες εκείνες τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δεν μπορούν να πάρουν δάνειο, θα υπερψηφίσουμε αυτό το νομοσχέδιο και θα υπερψηφίσουμε τις τροπολογίες που έχουν συμφωνηθεί για τον καλύτερο έλεγχο, έτσι ώστε να μην πάθουμε αυτό που πάθαμε με τα «χρυσά» διαβατήρια, να έρθει εκείνη η στιγμή μια μελλοντική ερευνητική επιτροπή να μας πει ότι το 52% των κρατικών εγγυήσεων ήταν παράνομες!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Παπαδόπουλε.

Προχωρούμε στις τροπολογίες.

Τροπολογία ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ, Συμμαχίας Πολιτών, Αλληλεγγύης και Οικολόγων.

Παρακαλώ τη γραμματέα να τη διαβάσει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, της Συμμαχίας Πολιτών, της Αλληλεγγύης και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών για το νομοσχέδιο «Ο περί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζομένους Νόμος του 2021»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του άρθρου 6 του πιο πάνω νομοσχεδίου, ώστε αμέσως μετά το εδάφιο (2) αυτού να προστεθεί το ακόλουθο νέο εδάφιο:

«(3) Οι επιλέξιμες επιχειρήσεις και αυτοτελώς εργαζόμενοι δεν προχωρούν σε οποιοσδήποτε απολύσεις προσωπικού, εκτός για λόγους που αιτιολογείται απόλυση άνευ προειδοποιήσεως, για περίοδο μέχρι και έξι (6) μηνών από την ημερομηνία χορήγησης του δανείου:

Νοείται ότι η αθέτηση της ως άνω υποχρέωσης από επιχείρηση και/ή αυτοτελώς εργαζόμενο δεν επηρεάζει με οποιοδήποτε τρόπο την κρατική εγγύηση του δανείου προς το πιστωτικό ίδρυμα:

Νοείται περαιτέρω ότι η αθέτηση από επιχείρηση και/ή αυτοτελώς εργαζόμενο της ως άνω υποχρέωσης επιφέρει τις κυρώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 14.».

Σημειώσεις:

- α. Η υποχρέωση που αναλαμβάνουν οι επιλέξιμες επιχειρήσεις και αυτοτελώς εργαζόμενοι να μην προχωρούν σε οποιοδήποτε απολύσεις προσωπικού, εξαιρουμένων των λόγων που θα δικαιολογούσαν την οποιαδήποτε απόλυση χωρίς προειδοποίηση, να καθίσταται δεσμευτική από τις διατάξεις του προτεινόμενου νόμου και όχι μέσω διατάγματος. Σκοπός είναι η προστασία των εργαζομένων να κατοχυρωθεί νομοθετικά άπαξ με την ψήφιση του νομοσχεδίου και να μην εξαρτάται από την έκδοση του κυβερνητικού διατάγματος.
- β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Απολογούμαι, παράλειψή μου, με ενημέρωσε ο κ. Στεφάνου ότι θα καταθέσει το ΑΚΕΛ προφορική τροπολογία.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Μια προφορική τροπολογία πάνω στην τροπολογία που καταθέτουμε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τούτη που διαβάζαμε τώρα;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Ναι, είχα συνεννοηθεί με τη γραμματεία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σας ακούμε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Όπως έχει λεχθεί, αυτή η αναφορά θα φύγει από το διάταγμα, θα έρθει στον βασικό νόμο. Λέει το σημείο ως εδάφιο (3): «Οι επιλέξιμες επιχειρήσεις και αυτοτελώς εργαζόμενοι δεν προχωρούν σε οποιοδήποτε απολύσεις προσωπικού, εκτός για λόγους που αιτιολογείται απόλυση άνευ προειδοποιήσεως» -και εδώ υπάρχει αλλαγή- «για την περίοδο που άρχεται από την ημερομηνία έκδοσης του διατάγματος και λήγει έξι μήνες μετά από την ημερομηνία χορήγησης του δανείου». Έτσι, θα καλύψουμε και την περίοδο πριν από τη χορήγηση του δανείου. Αυτή είναι η διόρθωση που κάνουμε στην τροπολογία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα τη βάλω σε ψηφοφορία την τροπολογία, έτσι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πρώτα την προφορική τροπολογία, ναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, αυτή την τροπολογία που έχει διαβάσει ο κ. Στεφάνου τώρα τη θέτω σε ψηφοφορία.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα έξι υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαοκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ και δεκαοκτώ ψήφους εναντίον, η τροπολογία εγκρίνεται.

Και τώρα θα ψηφίσουμε για το σύνολο της τροπολογίας.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας των ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ, Συμμαχίας Πολιτών, Αλληλεγγύης, Οικολόγων όπως αυτή διορθώθηκε με την τροπολογία που έχετε ψηφίσει μόλις τώρα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα έξι υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαοκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ και δεκαοκτώ ψήφους εναντίον, η τροπολογία εγκρίνεται.

Τροπολογία ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, Συμμαχίας Πολιτών, Αλληλεγγύης, ΕΛΑΜ και Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων.

Παρακαλώ τη γραμματέα να τη διαβάσει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, της Συμμαχίας Πολιτών, της Αλληλεγγύης, του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου και της Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων για το νομοσχέδιο «Ο περί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζομένους Νόμος του 2021»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του άρθρου 3 του πάνω νομοσχεδίου, ώστε η παράγραφος (β) του εδαφίου (2) αυτού να αντικατασταθεί από τις ακόλουθες παραγράφους:

«(β) πεντακόσια πενήντα εκατομμύρια ευρώ (€550.000.000) για την έκδοση δανείων προς Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις,

(γ) εκατόν πενήντα εκατομμύρια ευρώ (€150.000.000) για την έκδοση δανείων προς Μεγάλες Επιχειρήσεις:».

Σημειώσεις:

α. Ειδικότερη κατανομή των προβλεπόμενων €700.000.000 για την έκδοση δανείων προς μικρές και μεσαίες μεγάλες επιχειρήσεις.

β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Υπάρχει ένα θέμα εδώ, ότι εμείς έχουμε τροπολογία που λέει ότι αφαιρεί τις μεγάλες 'πού μέσα. Εντάξει, δεν έχω πρόβλημα...

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Εάν περάσει αυτή, δε θα μπει προς ψήφιση. Το έχουμε υπόψη μας, θα σας ενημερώσουμε στη συνέχεια.

Έχετε δίκαιο, ναι.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Εντάξει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εμείς θα προτιμούσαμε να μπει πρώτα η δική μας η τροπολογία και αν δεν περάσει, για να μπορέσουμε να έχουμε επιλογή, να μπουν οι άλλες.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεν μπορούμε να αλλάξουμε σειρά, δυστυχώς!

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Μα, είναι η τροπολογία που συγκεντρώνει και τα περισσότερα κόμματα. Δεν μπορεί η άλλη να προηγηθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα δύο υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαοκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα δύο ψήφους υπέρ, δεκαοκτώ ψήφους εναντίον και τέσσερις αποχές, η τροπολογία εγκρίνεται.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δικαιολόγηση ψήφου, μισό λεπτό μόνο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Οφείλω να δικαιολογήσω την ψήφο μας, γιατί τηρήσαμε αποχή. Γιατί ακριβώς εμείς θεωρούσαμε ότι ήταν πιο σωστό η κατανομή να είναι διαφορετική. €400 εκατομ. για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και €300 εκατομ. για τις πολύ μεγάλες. Από τη στιγμή που είναι αυτή η αναλογία, που θεωρούμε ότι είναι λανθασμένη, γι' αυτό τηρήσαμε αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα, ευχαριστώ πολύ.

Τροπολογία ΔΗΚΟ, Συμμαχίας Πολιτών, Αλληλεγγύης και Οικολόγων.

Παρακαλώ τη γραμματέα να τη διαβάσει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, της Συμμαχίας Πολιτών, της Αλληλεγγύης και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών για το νομοσχέδιο «Όπερί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζομένους Νόμος του 2021»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του πιο πάνω νομοσχεδίου, ώστε να αντικατασταθεί το άρθρο 12 αυτού με το ακόλουθο άρθρο:

«Επιτροπή Παρακολούθησης.

12.-(1) Χωρίς επηρεασμό των αρμοδιοτήτων της Κεντρικής Τράπεζας, συστήνεται Επιτροπή Παρακολούθησης της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος Νόμου και των δυνάμει αυτού εκδιδόμενων Διαταγμάτων και συντονισμού της ορθής και αποτελεσματικής εφαρμογής τους, εφεξής καλούμενη “Επιτροπή”.

(2) Η Επιτροπή συγκροτείται από τον Γενικό Λογιστή ή τον Βοηθό Γενικό Λογιστή, ο οποίος ενεργεί ως πρόεδρος της Επιτροπής, από έναν λειτουργό του Υπουργείου Οικονομικών, που ορίζεται από τον Υπουργό, και από δύο λειτουργούς της Κεντρικής Τράπεζας, οι οποίοι ορίζονται από τον Υπουργό ύστερα από σύσταση του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, καθώς και από τον Γενικό Ελεγκτή ή εκπρόσωπό του, ο οποίος συμμετέχει ως παρατηρητής.

(3) Η Επιτροπή, ανά διμηνία, με έκθεσή της ενημερώνει τον Υπουργό για όλα τα θέματα αρμοδιότητάς της:

Νοείται ότι η έκθεση κατατίθεται, ανά διμηνία, στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

(4) Ο Υπουργός Οικονομικών ενημερώνει, ανά τριμηνία, την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού σε σχέση με την έκθεση που αναφέρεται στο εδάφιο (3).».

Σημειώσεις:

α. Η ευθύνη για την παρακολούθηση της εφαρμογής των διατάξεων του προτεινόμενου νόμου και των δυνάμει αυτού εκδιδόμενων διαταγμάτων, καθώς και του συντονισμού της ορθής και αποτελεσματικής εφαρμογής τους ανατίθεται στην Επιτροπή Παρακολούθησης αντί στο Γενικό Λογιστήριο.

β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα έξι υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαοκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, δεκαοκτώ ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Τροπολογία ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ, Συμμαχίας Πολιτών και Οικολόγων.

Παρακαλώ τη γραμματέα να τη διαβάσει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, της Συμμαχίας Πολιτών και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών για το νομοσχέδιο «Ο περί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζομένους Νόμος του 2021»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του άρθρου 6 του πιο πάνω νομοσχεδίου, ώστε να προστεθεί αμέσως μετά το εδάφιο (2) αυτού το ακόλουθο νέο εδάφιο:

«(3) Σε περίπτωση που το αίτημα για παραχώρηση δανείου απορριφθεί από πιστωτικό ίδρυμα, ο εν δυνάμει δανειολήπτης δύναται να προσφύγει στην Επιτροπή Παρακολούθησης, υποβάλλοντας σχετικό παράπλονο.».

Σημείωση:

Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα έξι υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαοκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, δεκαοκτώ ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Τροπολογία ΕΔΕΚ και Συμμαχίας Πολιτών.

Παρακαλώ τη γραμματέα να τη διαβάσει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενη τροπολογία του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ και της Συμμαχίας Πολιτών για το νομοσχέδιο «Ο περί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζομένους Νόμος του 2021»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του πιο πάνω νομοσχεδίου, ώστε να προστεθεί στο εδάφιο (2) του άρθρου 6 αυτού, αμέσως μετά τη λέξη «βεβαίωση» (δεύτερη γραμμή), η φράση «, από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές.».

Σημειώσεις:

α. Διασαφήνιση σε σχέση με την προσκόμιση βεβαίωσης από τις επιχειρήσεις και τους αυτοτελώς εργαζομένους για διευθετημένες ή σε ρύθμιση φορολογικές οφειλές και υποχρεώσεις τους προς τη Δημοκρατία.

β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαοκτώ υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τέσσερις εναντίον, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα τέσσερις ψήφους εναντίον, δεκαοκτώ ψήφους υπέρ και δύο αποχές, η τροπολογία απορρίπτεται.

Τροπολογία ΕΔΕΚ και Συμμαχίας Πολιτών.

Παρακαλώ τη γραμματέα να τη διαβάσει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Νοούμενου ότι υπερψηφίστηκε η προηγούμενη τροπολογία από τον συνδυασμό, δε θα μπει η πρώτη τροπολογία, όπως την έχουμε στη σειρά της ΕΔΕΚ, προχωρούμε αμέσως στη δεύτερη, κύριε Πρόεδρε, ως εξής:

Προτεινόμενες τροπολογίες του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ για το νομοσχέδιο «Ο περί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζομένους Νόμος του 2021»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του πιο πάνω νομοσχεδίου ως ακολούθως:

1. Με την τροποποίηση του άρθρου 5, ώστε μετά τη δεύτερη επιφύλαξη του εδαφίου (2) αυτού να προστεθεί η ακόλουθη νέα επιφύλαξη:

«Νοείται έτι περαιτέρω ότι, σε περίπτωση παραχώρησης μη εξασφαλισμένων δανείων, η κυβερνητική εγγύηση καλύπτει τυχόν ζημιές που ενδεχομένως θα προκύψουν, με καθορισμένο ανώτατο όριο κάλυψης ζημιών σε ποσοστό ύψους πενήντα τοις εκατόν (50%) για τη Δημοκρατία και πενήντα τοις εκατόν (50%) για τα πιστωτικά ιδρύματα, για νέα δάνεια.».

Σημειώσεις:

α. Διαφοροποίηση του ανώτατου ορίου κάλυψης ζημιών για τη Δημοκρατία και τα πιστωτικά ιδρύματα, αντίστοιχα, σε περίπτωση παραχώρησης μη εξασφαλισμένων δανείων.

β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πέντε υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα έξι εναντίον, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα έξι ψήφους εναντίον, πέντε ψήφους υπέρ και μία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Τροπολογία της Αλληλεγγύης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έχουμε ακόμα μία τροπολογία, κύριε Πρόεδρε, από την ΕΔΕΚ.

2. Με την τροποποίηση του άρθρου 6, ώστε στο εδάφιο (1) αυτού να αντικατασταθεί η φράση «31^η Δεκεμβρίου 2019» (τέταρτη και πέμπτη γραμμή) με τη φράση «31^η Δεκεμβρίου 2018».

Σημειώσεις:

- α. Αποφυγή του κινδύνου διαφοροποίησης των φορολογικών δηλώσεων από ενδιαφερόμενους για τα νέα δάνεια, δεδομένου ότι οι δηλώσεις για το φορολογικό έτος 2019 δεν έχουν ακόμη υποβληθεί.
- β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα εναντίον, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα ψήφους εναντίον, δύο ψήφους υπέρ και τρεις αποχές, η τροπολογία απορρίπτεται.

Δηλαδή ήταν δύο υπέρ, πενήντα εναντίον και τρεις αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πλήρης απαρτία, είσαστε όλοι παρόντες και παρούσες, συγχαρητήρια!

Προχωρούμε στην τροπολογία της Αλληλεγγύης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΣΤΑ)

Είναι πενήντα τέσσερις παρόντες, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είμαστε πενήντα πέντε, ρε παιδιά. Μεν χάνουμε τζιαι τα νούμερα τωρά!

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο υπέρ, σαράντα εννέα εναντίον και τρεις αποχές.

ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Εκτός τζιαι αν ψήφισε ο Ηλίας 'πού σπίτι!

(Γέλια)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(ΑΝΝΙΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Εντάξει, σαράντα εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άρα; Είχα δίκαιο, είναι λάθος. Δηλαδή οι εναντίον είναι σαράντα εννέα, σωστά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Το διορθώσαμε, κύριε Πρόεδρε. Επιτρέπεται και στη γραμματεία ένα λάθος!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σου επιτρέπουμε δύο λάθη, κυρία Δημητρίου, όχι ένα!

Λοιπόν, τροπολογία της Αλληλεγγύης.

Παρακαλώ τη γραμματέα να τη διαβάσει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενη τροπολογία της Αλληλεγγύης για το νομοσχέδιο «Ο περί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζομένους Νόμος του 2021»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του πιο πάνω νομοσχεδίου, ώστε να προστεθεί στο εδάφιο (2) του άρθρου 12, αμέσως μετά την παράγραφο (στ) αυτού, η ακόλουθη νέα παράγραφος:

«(ζ) σύσταση προς τα πιστωτικά ιδρύματα για αναστολή των δόσεων, εξαιρουμένου του ποσού που αφορά τόκους, για διάρκεια δώδεκα (12) μηνών από την ημερομηνία έναρξης της δανειακής σύμβασης.».

Σημειώσεις:

- α. Παροχή δυνατότητας στον Υπουργό Οικονομικών για περίληψη στα διατάγματα που εκδίδει δυνάμει του προτεινόμενου νόμου σύστασης προς τα πιστωτικά ιδρύματα για την αναστολή της καταβολής μηνιαίων δόσεων από δανειολήπτες για περίοδο δώδεκα μηνών από την ημερομηνία έναρξης της δανειακής σύμβασης, με σκοπό την παραχώρηση εύλογου χρονικού περιθωρίου ανάκαμψης στον δανειολήπτη.
- β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι εννέα υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι πέντε εναντίον, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι εννέα ψήφους υπέρ, είκοσι πέντε ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Τροπολογία των Οικολόγων.

Παρακαλώ τη γραμματέα να τη διαβάσει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Να τις βάλουμε όλες μαζί, κύριε Πρόεδρε. Έτσι μου τις έχουν περασμένες οι υπηρεσίες, για να μπουν όλες μαζί των Οικολόγων προς ψήφιση.

Προτεινόμενες τροπολογίες του κ. Γιώργου Περδίκη εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών για το νομοσχέδιο «Ο περί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζομένους Νόμος του 2021»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του πιο πάνω νομοσχεδίου ως ακολούθως:

1. Με τη διαγραφή από το άρθρο 2 αυτού του όρου «Μεγάλη Επιχείρηση» και του ορισμού αυτού.
2. Με την αντικατάσταση στην παράγραφο (β) του εδαφίου (2) του άρθρου 3 αυτού της φράσης «Μικρές, Μεσαίες και Μεγάλες Επιχειρήσεις» (δεύτερη γραμμή) με τη φράση «Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις».
3. Με την τροποποίηση του άρθρου 5 αυτού ως ακολούθως:
  - (α) Με την προσθήκη στο εδάφιο (1) αυτού, αμέσως μετά τη λέξη «καλύπτει» (πρώτη γραμμή), της λέξης «αναλογικά» και
  - (β) με τη διαγραφή του εδαφίου (2) αυτού και την αναρίθμηση του εδαφίου (3) σε εδάφιο (2).
4. Με την τροποποίηση του άρθρου 7, ώστε στο τέλος αυτού να αντικατασταθεί το σημείο της τελείας με το σημείο της άνω και κάτω τελείας και να προστεθεί αμέσως μετά η ακόλουθη επιφύλαξη:

«Νοείται ότι, τηρουμένων των προνοιών των δυνάμει του παρόντος Νόμου εκδιδόμενων Διαταγμάτων, το ποσό του αρχικού κεφαλαίου εκάστου δανείου που παραχωρείται δυνάμει των διατάξεων του παρόντος Νόμου δεν υπερβαίνει της οκτακόσιες χιλιάδες ευρώ (€800.000).».
5. Με την τροποποίηση του εδαφίου (2) του άρθρου 13 αυτού ως ακολούθως:
  - (α) Με τη διαγραφή στην παράγραφο (α) αυτού της φράσης «και τους όρους» (πρώτη γραμμή) και
  - (β) με τη διαγραφή των παραγράφων (γ), (δ) και (ε) αυτού και την αναρίθμηση της παραγράφου (στ) σε παράγραφο (γ).

Σημείωση:

Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΛΙΝΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, να πω κάτι;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να πεις, βεβαίως.

ΛΙΝΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ:

Εμείς θέλουμε να ψηφίσουμε την τέταρτη τροπολογία μόνο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρία Δημητρίου, μια μια τροπολογία.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Οι πρώτες δύο τροπολογίες είναι συνδεδεμένες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρία Δημητρίου...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Να μπουν όλες μαζί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, όλες μαζί και σημειώθηκε η διαφοροποίηση του ΕΛΑΜ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ωραία!

Είναι όλες οι τροπολογίες με τη διαφοροποίηση που έκαμε το ΕΛΑΜ.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Άγγελο Βότση)

Ωραία, να καταγραφούν και αυτά που είπε η Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:
Δύο υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:
Πενήντα δύο εναντίον, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:
Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Με πενήντα δύο ψήφους εναντίον, δύο ψήφους υπέρ και καμία αποχή, οι τροπολογίες απορρίπτονται.
Προχωρούμε τώρα στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:
Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Ναι, κύριε Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:
Μια σύντομη δήλωση για δικαιολόγηση της αρνητικής μας ψήφου σε όλες τις τροπολογίες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Δεν τα είπε ο κ. Κουλλά;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:
Έχω το δικαίωμα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Βεβαίως και έχεις το δικαίωμα!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:
Αν μου το δώσετε. Αν δε μου το δώσετε, πάλι φίλοι θα είμαστε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Κύριε Νεοφύτου, για όνομα του Θεού, απλώς διερωτώμαι!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:
Κύριε Πρόεδρε, εύχομαι ειλικρινά οι τροπολογίες που έχουν περάσει και θα ενσωματωθούν στον νόμο να μην είναι τέτοιες που θα έχουμε το κόκκινο φως για ένα μεγάλο όχι από την Ευρώπη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:
Άρθρο 1.
Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:
Πενήντα δύο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ένας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα δύο ψήφους υπέρ, μία εναντίον και δύο αποχές, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζομένους Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ένας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα δύο ψήφους υπέρ, μία εναντίον και δύο αποχές, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Ή εννά προχωρήσω τώρα στο υπ' αριθμόν 24 θέμα...

Ήρθε ένα αίτημα από το Δημοκρατικό Κόμμα, τον κ. Παπαδόπουλο, να προτάξουμε -παρακαλώ, λίγη ησυχία- την απόφαση για δημοσίευση του Ενδιάμεσου Πορίσματος της Ερευνητικής Επιτροπής για τη Διερεύνηση των Πολιτογραφήσεων και ο λόγος είναι γιατί ορισμένα άτομα από το Δημοκρατικό Κόμμα πρέπει να αποχωρήσουν, γιατί δεν...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Μαρίνο Μουσιούττα)

Ορίστε.

Βεβαίως!

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Επειδή ήδη η ώρα είναι εξίμισι...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ως τις δωδεκάμισι τα μεσάνυχτα έχουμε ώρα!

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Όι, θα ήθελα να ρωτήσω ακριβώς αυτό, διότι υπάρχουν κάποιες υποχρεώσεις, να ξέρουμε ποια είναι η πρόθεση της ολομέλειας για τη συνέχεια, μέχρι ποια ώρα θα πάει η συνεδρία ή αν θα διακοπεί για αύριο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πόση ώρα θα πάρει η συνεδρίαση της ολομέλειας εξαρτάται αποκλειστικά από εσάς και, επειδή τα θέματα εν' πολλὰ και σοβαρά και επειδή, βλέπετε, κάθε θέμα που βάζω έχει και δέκα-δώδεκα ομιλητές, εγώ υπολογίζω ότι θα πάει μέχρι αργά το βράδυ σήμερα.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Άρα, δε θα διακόψετε, για να...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν έχω έτσι πρόθεση, εκτός αν είναι πρότασή σας. Εγώ μια στιγμή που είπα να έρτουμε τζαι αύριο, ήταν να με δέρετε ακόμα λλίον!

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Όι, εν έσει πρόβλημα, για όνομα του Θεού!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λουκαΐδης.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Να το βάλετε σε ψηφοφορία.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Θα εισηγούμουν, επειδή όντως θα προχωρήσει ως πολύ αργά η ώρα, για να ολοκληρώσουμε, τζαι έχουμε σοβαρά θέματα, για τα οποία θα χρειαστεί να γίνει τζαι συζήτηση, να πάμε τη Δευτέρα το πρωί, για να συνεχίσουμε, να ολοκληρώσουμε κάποια στιγμή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τη Δευτέρα, βάσει του συντάγματος και των κανονισμών, δε δικαιούμαστε. Δικαιούμαστε...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συγγνώμη, κύριε, σας παρακαλώ! Οι κανονισμοί της λειτουργίας της Βουλής είναι συγκεκριμένοι, μπορούμε τις επόμενες είκοσι τέσσερις ώρες μόνο. Έντζιε λέω το εγώ, εν' οι κανονισμοί που το λέουν, γιατί περνούμε το όριο των σαράντα ημερών για τις εκλογές. Έντζιε γίνεται!

Είκοσι τέσσερις ώρες μόνο, λέει μου το τζαι ο Σωκράτης τωρά.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Συμφωνούμε μαζί σας, απλά να θυμίσω τζαι στον αγαπητό συνάδελφο τζαι στους υπόλοιπους την εισήγηση που είχαμε καταθέσει, γιατί γνωρίζαμε το βαρυφορτωμένο έργο που είχαμε μπροστά μας. Καταθέτω και τώρα την ίδια εισήγηση, στα θέματα ένας ομιλητής μέχρι τρία λεπτά. Σε όλα ανεξάρτητα τα διεθνή σώματα, που εκπροσωπείται...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Τορναρίτη, να σας πω κάτι...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

...και η Βουλή των Αντιπροσώπων, μέχρι τρία λεπτά μπορείτε να πείτε τα πάντα. Οπότε, αν το αποδέχετε όλοι, αγαπητοί συνάδελφοι, νομίζω να σεβαστούμε όλοι όλους και πρώτα και πάνω απ' όλα όσους μας παρακολουθούν, αν μας παρακολουθεί κανείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Τορναρίτη, ξέρετε ότι είμαι υπέρμαχος αυτής της άποψης του χρόνου. Σας λέω όμως ότι δεν πρόκειται να τηρηθεί αυτό το πράγμα. Αφού το ξέρω, δεν πρόκειται να το τηρήσουν. Κοιτάξτε, όταν ένας θέλει να αναπτύξει το σκεπτικό...

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Κοιτάξτε, σας παρακαλώ, σας παρακαλώ, ρε παιδιά, σας παρακαλώ!

Λοιπόν...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Να γίνει προσπάθεια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να προχωρήσουμε και βλέπουμε.

Λοιπόν, σας έκαμα την πρόταση, μάλλον σας είπα ήταν παράκληση του Δημοκρατικού Κόμματος να φέρω το τελευταίο θέμα μπροστά, γιατί ορισμένα από τα μέλη του Δημοκρατικού Κόμματος πρέπει για ιατρικούς λόγους να αποχωρήσουν.

Λοιπόν, έχετε αντίρρηση; Είναι απόφαση για δημοσίευση του ενδιάμεσου πορίσματος.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν έχετε.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Να έρθει, κύριε Πρόεδρε, τότε και το θέμα της έκτακτης πρότασης για τον ίδιο λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιας έκτακτης πρότασης;

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Του κατεπείγοντος, περί Δικαστηρίων, που έν' σοβαρό θέμα, να το τελειώνουμε και αυτό τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το περί Δικαστηρίων έν' μαζί με τα δώδεκα άλλα.

Ναι, κύριε Νεοφύτου.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Λόγω της σοβαρότητας, να έρθουν και αυτά μπροστά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κύριε Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, είμαστε εδώ, για να βρούμε λύσεις. Παρ' όλο που οι κανόνες δεν επιτρέπουν μία απόφαση, ένα ψήφισμα να είναι στη μέση της νομοθετικής εργασίας...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα, σωστά.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

...εν θα γίνουμε τυπολάτρες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Ζήτησε ο συνάδελφος να συζητηθεί τώρα, καμία ένσταση. Ζήτησε ο άλλος συνάδελφος την πρόταση νόμου του για τα δικαστήρια, προσθέτετε και εσείς και τα άλλα δώδεκα. Να τελειώσουμε με την απόφαση και να μπουν και τα δεκατρία, γιατί έχουμε τζιαι εισήγηση και για τα δεκατρία θέματα, που θα υποβάλουμε, όταν ξεκινήσει η συζήτηση. Άρα, αν συμφωνούμε όλοι, να μπει η απόφαση, μόλις τελειώσει η απόφαση, να μπουν τα δεκατρία θέματα, δώδεκα προτάσεις συν η πρόταση του συνάδελφου του Μαρίνου και μπορεί...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Για ποιο πράμα;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

...με αυτό τον τρόπο να τελειώσουμε τζιαι πιο γρήγορα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Για ποιο πράμα;

Λοιπόν, κυρία Δημητρίου, διάβασε, σε παρακαλώ, την απόφαση για τη δημοσίευση του ενδιάμεσου πορίσματος.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων για δημοσίευση του Ενδιάμεσου Πορίσματος της Ερευνητικής Επιτροπής των Κατ' Εξάιρεση Πολιτογραφήσεων Αλλοδαπών Επενδυτών και Επιχειρηματιών

ΕΠΕΙΔΗ, με τροποποίηση η οποία επήλθε στον περί Ερευνητικών Επιτροπών Νόμο (Κεφ. 44) στις 26 Νοεμβρίου 2011 [Αρ. Νόμου 119(Ι) του 2011], κατέστη σαφής η πρόθεση του νομοθέτη για δημοσιοποίηση του πορίσματος κάθε διοριζόμενης βάσει των διατάξεων του εν λόγω νόμου ερευνητικής επιτροπής, με εξαίρεση τα μέρη τέτοιου πορίσματος/έκθεσης τα οποία ενδέχεται να θέτουν σε κίνδυνο την εθνική ασφάλεια του κράτους, οπότε σε τέτοια περίπτωση το πλήρες κείμενο τοιούτου πορίσματος/έκθεσης υποβάλλεται και στον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, κατά τον υπ' αυτού διορισμό ερευνητικής επιτροπής, καλουμένης «Ερευνητική Επιτροπή των Κατ' Εξάιρεση Πολιτογραφήσεων Αλλοδαπών Επενδυτών και Επιχειρηματιών» (εφεξής «Ερευνητική Επιτροπή»), δεν περιέβαλε αυτή με εξουσία δημοσιοποίησης του πορίσματός της,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, στις 16 Απριλίου 2021, η Ερευνητική Επιτροπή παρέδωσε στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας το καλούμενο ενδιάμεσο πόρισμα/έκθεση, στο οποίο, όπως από την ίδια έχει ανακοινωθεί, παρατίθενται στατιστικά στοιχεία αναφορικά με παράνομες πολιτογραφήσεις, ήτοι για εκείνες τις πολιτογραφήσεις που κατά την κρίση της εγκρίθηκαν καθ' υπέρβαση του εξουσιοδοτικού νόμου και οι οποίες ανέρχονται στο 51,81% του συνόλου των υπό διερεύνηση υποθέσεων, καθώς και για εκείνες τις περιπτώσεις που, παρότι ευρίσκονται εντός του ορθού νομικού πλαισίου, εντούτοις δεν πληρούν τα κριτήρια και όρους που ίσχυαν κατά τον ουσιώδη χρόνο,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ στο καλούμενο ενδιάμεσο πόρισμα της Ερευνητικής Επιτροπής, όπως από την ίδια έχει ανακοινωθεί, επισημαίνονται επίσης ενδεχόμενες ποινικές, πειθαρχικές και διοικητικές ευθύνες, οι οποίες πρέπει να διερευνηθούν από τις αρμόδιες αρχές,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, όπως και ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, ως διατελέσαντα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου, συμμετείχαν στη λήψη αποφάσεων για παράνομες πολιτογραφήσεις, εκ των πραγμάτων και συνεπεία της εν λόγω συμμετοχής αποστερούμενοι της αντικειμενικής αμεροληψίας στη λήψη των σχετικών αποφάσεων,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, για τους ίδιους πιο πάνω λόγους, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, όπως και ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας κωλύονται από του να λάβουν απόφαση ως προς τον χρόνο και τρόπο δημοσιοποίησης του καλούμενου ενδιάμεσου πορίσματος, όπως και του μετέπειτα τελικού πορίσματος,

Για όλους αυτούς τους λόγους,

Η ολομέλεια του σώματος, με την παρούσα απόφασή της, η οποία λαμβάνεται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 78.1 του συντάγματος:

1. καλεί τόσο τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας όσο και τον Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας να σεβαστούν τις γενικά παραδεκτές αρχές δεοντολογίας που διέπουν τα δημόσια αξιώματα, απέχοντας από την αξιολόγηση του καλούμενου ενδιάμεσου πορίσματος, κατ' επέκταση δε από την αξιολόγηση του τελικού πορίσματος της Ερευνητικής Επιτροπής και, κατ' αναλογία, από την αξιολόγηση των ήδη δημοσιευθεισών εκθέσεων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας που παραπέμπουν σε ενδεχόμενες ποινικές ευθύνες μεταξύ άλλων και των μελών του Υπουργικού Συμβουλίου όσον αφορά πολιτογραφήσεις,
2. καλεί τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και την ίδια την Ερευνητική Επιτροπή να προχωρήσουν, αμέσως, στη δημοσιοποίηση του καλούμενου ενδιάμεσου πορίσματος,
3. καλεί το Ανώτατο Δικαστήριο, ως τον ύψιστο θεματοφύλακα του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως, σε περίπτωση άρνησης και/ή παράλειψης του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ή του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας να ενεργήσουν σύμφωνα με τους κανόνες δεοντολογίας που αρμόζουν στο υψηλό αξίωμα της θέσης τους, να ενεργήσει αυτεπάγγελα κατά την προβλεπόμενη συνταγματικά διαδικασία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές;

Ο κ. Μυλωνάς.

Κύριε Μυλωνά, ορίστε.

Εννά μιλήσετε όλοι τωρά;

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Εάν δε θα μιλήσουμε, Πρόεδρε, να κάτσω τζιαι εγώ δαμαί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είναι δικαίωμά σας, κύριε Μυλωνά, δικαίωμά σας!

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Έσειι άλλον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Περδίκης, ο κ. Ευσταθίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μιλήστε, κύριε Μυλωνά, είναι η σειρά σας.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Μάλιστα. Νόμιζα ότι δε θα ήμουν μόνος μου, Πρόεδρε, τζιαι εννά κάμω καλοσύνη στον κόσμο...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έσειι τζι άλλους που θέλουν να μιλήσουν.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

...αλλά έτσι κι αλλιώς, κύριε Πρόεδρε, θα είμαι πάρα πολύ σύντομος.

Λοιπόν, σε μία περίοδο που η παρακμή έχει ακουμπήσει τα πάντα στον τόπο μας, κύριε Πρόεδρε και αγαπητοί συνάδελφοι, και παρακολουθούμε έκπληκτοι όλοι να διαδραματίζονται συνεχώς γεγονότα τα οποία προβληματίζουν, την απόσταση μεταξύ του υπερφυσικού και του αυτονόητου, ψάχνουμε τελικά την κοινή λογική και δεν τη βρίσκουμε.

Υπάρχει και είναι εμφανέςτατο, κύριε Πρόεδρε, συμμετοχή του Γενικού Εισαγγελέα και του Βοηθού, μέσα από τη συμμετοχή τους στο Υπουργικό Συμβούλιο, σε αποφάσεις οι οποίες, σύμφωνα με το πόρισμα του κ. Νικολάτου, κατά πενήντα δύο τοις εκατόν περίπου ήταν παράνομες. Ο κ. Σαββίδης και βεβαίως ο κ. Αγγελίδης θα αξιολογήσουν το πόρισμα. Αντιλαμβάνεστε ότι η κοροϊδία και η έλλειψη σεβασμού προς τη γενικότερη έννοια της αρχής της ισότητας και της δημοκρατίας πόρρω απέχουν από τις συμπεριφορές. Μάλιστα, μου θυμίζει στο παρελθόν, κύριε Πρόεδρε, την έννοια κάποιων να μάθουμε τελικά ποιοι ήταν αυτοί οι οποίοι συμμετείχαν στα γνωστά φαγοπότια, είτε του χρηματιστηρίου είτε της κτηματαγοράς είτε του συνεργατισμού. Και όπως πάντα, κύριε Πρόεδρε, υπάρχουν οι νομικές ανησυχίες, οι προβληματισμοί.

Κατά συνέπεια, κύριε Πρόεδρε, αν έχει μια αξία το πόρισμα αυτό του κ. Νικολάτου, να αποτελέσει το αντικείμενο και της απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου ως του ανώτατου θεσμικού οργάνου της πολιτείας μας, αλλά κυρίως στο όνομα του λαού για το οποίο βρισκόμαστε εδώ, εξ ονόματος του οποίου βρισκόμαστε εδώ, θα πρέπει να δημοσιοποιηθεί και βεβαίως να αξιολογηθεί από το Ανώτατο Δικαστήριο.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Μυλωνά.

Ο κ. Περδίκης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Η έννοια της σύγκρουσης συμφέροντος για την οποία εμιλήσαμεν τζιαι το πρῶι, παρεμπιπτόντως ή και επί της ουσίας, θα έλεγα, υπάρχει στον νόμο περί Ερευνητικών Επιτροπών. Υπάρχει πρόνοια στον νόμο περί Ερευνητικών Επιτροπών όπως τροποποιήθηκε το 2011, όπου αναφέρεται σαφώς ότι οι ερευνητικές επιτροπές διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο, εκτός εάν εμπλέκονται υπουργοί στο θέμα που διερευνάται, και τότε διορίζονται από τον Γενικό Εισαγγελέα. Mutatis mutandis, όπως λένε τζιαι οι νομικοί, κατά τον ίδιο τρόπο δηλαδή, έπρεπε να λυθεί τζιαι το πρόβλημα, όταν ο Γενικός Εισαγγελέας ή ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας εμπλέκονται στις υποθέσεις που θα διερευνηθούν οι ερευνητικές επιτροπές. Ε, δεν το πρόβλεψε ο νομοθέτης!

Θα μας πείτε γιατί δεν το αλλάξαμε εμείς, ως επιτροπή Θεσμών -τζιαι ήμουν τζιαι αντιπρόεδρος τόσα χρόνια, τα τελευταία χρόνια- ε, πόσα να αλλάξουμε τζιαι πόσα να κάμουμε ως επιτροπή Θεσμών; Εν το προλάβαμε. Ίσως θα πρέπει να το διορθώσει η επόμενη επιτροπή Θεσμών, πρέπει να λύσει τούτο το πρόβλημα. Όταν υπάρχει σύγκρουση συμφέροντος του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα τζιαι του Γενικού Εισαγγελέα, σε περίπτωση ερευνητικής επιτροπής, ποιος διορίζει τα μέλη τζιαι ποιος ελέγχει το πόρισμα. Είναι βέβαιο ότι υπάρχει θέμα, υπάρχει θέμα σύγκρουσης συμφερόντων. Ο Γενικός Εισαγγελέας και ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας ενεπλάκησαν στη διαδικασία ως επαγγελματίες, αλλά και ως υπουργοί και εδώ υπάρχει ζήτημα σοβαρό, γι' αυτό και το ψήφισμα λέει πάρα πολύ απλά ότι πρέπει να βρεθεί ένας άλλος τρόπος να αξιολογηθεί το πόρισμα αυτό που αφορά τα διαβατήρια, τα «χρυσά» διαβατήρια, αυτό το μεγάλο σκάνδαλο το οποίο έχει συμβεί στη χώρα μας και την έχει εκθέσει παγκοσμίως. Και πρέπει αυτή η διερεύνηση να γίνει από άλλους, αλλά όχι από τον Γενικό Εισαγγελέα και τον Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Περδίκη.

Ο κ. Ευσταθίου.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, να πω κάτι τελευταίο; Εγώ θεωρώ ότι το πόρισμα έπρεπε να είχε ήδη κατατεθεί στον Πρόεδρο της Βουλής. Αυτό λέει ο νόμος. Το πόρισμα κατατίθεται στον Πρόεδρο της Βουλής και δεν ξέρω γιατί δεν έχει κατατεθεί ακόμα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εν έπιασα κανένα πόρισμα εγώ!

Ο κ. Ευσταθίου.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είναι πραγματικά πολύ εύκολο και πολύ ελκυστικό να αποδίδονται ευθύνες και είναι πραγματικά ένα bonus επικοινωνιακό σε αυτόν ο οποίος αποδίδει ευθύνες ή αποδίδει ευτελή κίνητρα στον καθένα, πόσω δε μάλλον, όταν το πρόσωπο το οποίο ευρίσκεται υπό κατηγορία ή έλεγχο είναι δημόσιο πρόσωπο και είναι ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας ή ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας. Είναι πολύ εύκολο και πιασάρικο! Είναι μάλιστα πολύ εύκολο επίσης και ελκυστικό να δημοσιοποιούμε πορίσματα όχι τελικά, ενδιάμεσα, που σημαίνει «ενδιάμεσο», εν μέσω δηλαδή διαδικασίας η οποία δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί, προφανώς για να εκτρέψουμε και πάλι δημόσια, αν θέλετε, αποστροφή ή δημόσιο σταύρωμα αυτών των προσώπων. Το δύσκολο είναι να υπερασπίξεσαι την τιμή και την υπόληψη ελεγχομένων, όταν αυτή η υπεράσπιση δεν είναι ελκυστική. Αλλά, επειδή έχω μάθει στη ζωή μου να είμαι στα δύσκολα, θα υποστηρίξω το δικαίωμα και του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα και του Γενικού Εισαγγελέα να δώσουν τις δικές τους θέσεις και να υπερασπιστούν τους εαυτούς τους.

Τελικά δηλαδή, η Βουλή ποιοι είμαστε και θα κρίνουμε τον άλφα τζιαι τον βήτα, ανάλογα με αυτά τα οποία εμείς θέλουμε να προσδιορίσουμε ως προτεραιότητες; Ποιοι είμαστε πραγματικά; Με αυτό το ψήφισμα, με αυτή την ενέργεια που κάμνουμε πραγματικά εκφεύγουμε από τα θέσμια. Ναι, υπάρχουν ερωτήματα τα οποία πρέπει να απαντηθούν. Ευρίσκονται τα πρόσωπα αυτά σε μία κατάσταση από την οποία αναμένονται να δώσουν κάποιες εξηγήσεις, να υπερασπιστούν πράξεις ή ενέργειές τους, εάν κρίνουν βεβαίως οι ίδιοι ότι μπορούν να το κάμουν ή υποχρεούνται να το κάμουν. Αλλά δεν μπορούμε εμείς να υποβάλλουμε κανόνες συμπεριφοράς. Ας κοιτάξουμε πρώτα τις δικές μας, την ευκολία με την οποία μαυρίζουμε συνειδήσεις ή λερώνουμε υπολήψεις και μετά να μιλήσουμε και για τους άλλους. Επαναλαμβάνω, τζιαι να μη θεωρηθεί ότι τωρά συμβαδίζουμε ή συμπιπτούμε με τον Δημοκρατικό Συναγερμό, διότι θα ακουστούν κι αυτά, είμαστε σίγουροι!

Τα λέμε εμείς όμως, η ΕΔΕΚ, που το 2016 ήμασταν οι πρώτοι που βάλαμε θέμα διαβατηρίων. Οι πρώτοι! Ο υποφαινόμενος είχα κάμει επιστολή, η οποία ακόμα θα απαντηθεί από τον τότε Υπουργό Εσωτερικών, για το ποιοι και πώς εξασφάλιζαν εγγραφές ή εγκρίσεις διαβατηρίων, ποια γραφεία, ποια δικηγορικά, ποια λογιστικά και ποια ήταν τα κίνητρα ή τα κριτήρια.

Επομένως, ναι, υπάρχουν ερωτήματα, υπάρχει ζήτημα, αλλά της Βουλής δεν είναι δουλειά της ούτε εξουσία της να καλεί μάλιστα το Ανώτατο Δικαστήριο στην ουσία να παύσει τον Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα ή τον Γενικό Εισαγγελέα. Αυτό το καλούμε με την τελευταία παρότρυνση, διότι δε θα συγκατατεθούν στη δημοσιοποίηση μεταξύ άλλων ενός ενδιάμεσου πορίσματος, μίας διαδικασίας δηλαδή η οποία βρίσκεται ακόμα

εν εξελίξει. Πραγματικά, είναι και η τελευταία συνεδρία της περιόδου, πραγματικά έχουμε πολύ δρόμο εμείς ως Βουλή να διανύσουμε, για να φτάσουμε σε ένα επίπεδο το οποίο να είναι τουλάχιστον ανεκτό πρώτα στους ίδιους μας τους εαυτούς.

Γι' αυτό λοιπόν εμείς, χωρίς να δακτυλοδείχνουμε κανέναν, πρέπει πρώτα να δακτυλοδείξουμε τους εαυτούς μας, που ξαφνικά ανακαλύψαμε αυτό το οποίο ήταν παγκοίως και ευρέως γνωστό στην Κύπρο, και να αφήσουμε τα πράγματα να κυλήσουν! Να μην υποδεικνύουμε ούτε στο Ανώτατο Δικαστήριο τι πρέπει να κάμει ούτε στους θεσμούς τους άλλους, γιατί, επαναλαμβάνω, είμαστε η νομοθετική εξουσία και πρέπει να σταθούμε στο ύψος μας.

Γι' αυτό κι εμείς δε θα ψηφίσουμε αυτή την πρόταση σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Ο κ. Λιλλήκας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Καταρχάς, επιτρέψτε μου με την ευκαιρία να συγχαρώ τα μέλη της ερευνητικής επιτροπής, οι οποίοι τήρησαν περίπου τα χρονοδιαγράμματα που ανέλαβαν και δεσμεύτηκαν και προχώρησαν σε αυτό το ενδιαμέσο πόρισμα. Μιας επιτροπής τα μέλη της οποίας αμφισβητήθηκαν, αλλά σήμερα επικαλούμαστε -καλώς- το πόρισμα της.

Ξέρετε ότι η πάγια θέση μου είναι ότι πρέπει να υπάρχει πλήρης διαφάνεια, ότι ο πολίτης έχει δικαίωμα να γνωρίζει. Θέση μου είναι ότι όντως δεν μπορεί ένας ελεγχόμενος να ελέγχει τον εαυτό του. Αυτή ήταν η θέση μου για τα ζητήματα που αφορούσαν τους ίδιους τους βουλευτές, ότι η Βουλή δεν μπορεί να ελέγχει τον εαυτό της και ότι η γυναίκα του Καίσαρα πρέπει να είναι, αλλά και να φαίνεται τίμια.

Παρ' όλα αυτά, συμμερίζομαι απόλυτα τον προβληματισμό του φίλου Κωστή Ευσταθίου. Υπάρχει κίνδυνος με αυτό το ψήφισμα, με το οποίο συμφωνώ στη φιλοσοφία του, να μείνουν στίγματα για ανθρώπους που μπορεί να φέρουν στη συνέχεια αυτό το στίγμα, έστω κι αν αποδειχθεί ότι δεν είχαν τίποτε σε βάρος τους. Και σ' αυτά τα ζητήματα που αφορούν το ήθος και την εντιμότητα ως κοινοβουλίου πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί.

Επίσης, δεν ξέρω ποια είναι η συνταγματική ερμηνεία, γιατί δεν είμαι νομικός, αλλά και οι συνταγματικές προεκτάσεις με την έκκληση προς το Ανώτατο Δικαστήριο αυτόβουλα να παρέμβει σε ένα έργο που ανήκει σε άλλο θεσμό. Δεν είμαι νομικός, επαναλαμβάνω, αλλά δεν είμαι τόσο σίγουρος ότι συνταγματικά μπορεί μια αρχή να παύσει μια άλλη αρχή, χωρίς να έχει μάλιστα τεκμήρια που θα τη δικαιολογούν ή θα αποδεικνύουν ότι αυτή η αρχή δεν μπορεί να ασκήσει τα καθήκοντά της και να διαδραματίσει τον ρόλο της. Γι' αυτό θα τηρήσω αποχή, παρότι, επαναλαμβάνω, οι αρχές μου παραμένουν σταθερές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Λιλλήκα.

Ο κ. Δαμιανού.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Υπάρχουν πολλοί τρόποι να διαφωνήσεις, αλλά δεν είναι αναγκαίο να γίνονται ερμηνείες που δεν έχουν τίποτα να κάμουν με την πρόθεση τουλάχιστον των κομμάτων που συνυπογράφουμε αυτό το σχέδιο απόφασης. Η συζήτηση δεν είναι για τον Γενικό Εισαγγελέα και τον Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα. Δεν είναι καν για τα πρόσωπα ως τέτοια και επί της ουσίας δεν είναι καν για τη Νομική Υπηρεσία. Σχετίζεται με την ανησυχία μας μπας και η κυβέρνηση εργαλειοποιήσει διαδικασίες, για να συγκαλύψει το σκάνδαλο των σκανδάλων! Το σκάνδαλο στο οποίο εμπλέκονται θεσμικά ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, μέλη του Υπουργικού του Συμβουλίου, νυν και πρώην, και άλλοι κορυφαίοι παράγοντες, μέσα από μια διαδικασία που εξέθεσε ανά το παγκόσμιο την Κυπριακή Δημοκρατία! Γιατί στον βωμό του εύκολου και γρήγορου κέρδους, της αρπαχτής, δε δίστασαν να πολιτογραφήσουν εγκληματικά στοιχεία, δικτάτορες και λαμόγια παγκόσμιας εμβέλειας!

Άρα, η συζήτηση είναι για το πάρτι των χρυσών διαβατηρίων και απόρροια αυτού η έγνοια μας μπας και πίσω από νομικισμούς ένα πόρισμα που παρεμπιπτόντως υπήρξε μια παρανόηση ενδεχομένως είναι ενδιαμέσο ως προς το στάδιο που εκδίδεται, πριν από το τελικό.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Έν' τελικά τα ευρήματα της επιτροπής υπό τον κ. Νικολάτο, αγαπητέ μου συνάδελφε.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Ενδιάμεσο πόρισμα.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Και ενδιάμεσα πορίσματα εξέδωσε και η Βουλή των Αντιπροσώπων -όσοι ήταν παρόντες και συμμετείχαν το γνωρίζουν- όταν για το ογκωδέστατο έργο που κάμαμε για το τραπεζικό σκάνδαλο κάμαμε τζιαι ενδιάμεσα πορίσματα για πτυχές του, που στέκουν και έν' ενσωματωμένα στο τελικό, που ομόφωνα ψήφισε η Βουλή.

Επομένως, η ανησυχία μας είναι μήπως κατ' επίκληση διαφόρων αιτιάσεων αυτό το πόρισμα δε δοθεί αλώβητο, μη επεξεργασμένο, στη δημοσιότητα. Διότι λέχθηκε τζι αυτό, ότι, εάν και εφόσον αποφασιστεί η δημοσιοποίηση, για λόγους προσωπικών δεδομένων ενδεχομένως να μαυρίσουν κάποια ονόματα. Αλήθεια, διερωτώμαι τι προσωπικό δεδομένο υπάρχει, για παράδειγμα -δε γνωρίζουμε- αν αναφέρεται μέσα ως παροχέας τέτοιων υπηρεσιών η εταιρεία που φέρει το όνομα του Προέδρου της Δημοκρατίας ή δικηγορικά γραφεία ή λογιστικά γραφεία που σχετίζονται με μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου και συγγενικά τους πρόσωπα. Ποιο είναι το υπέρτερο δημόσιο συμφέρον σε ένα πόρισμα καθόλα νόμιμο -και εδώ, συνάδελφε, διακρίνεται απ' αυτό που έγινε στο παρελθόν με άλλες λίστες- μέσα από μια συγκροτημένη διαδικασία μιας ερευνητικής επιτροπής;

Η βασική μας έγνοια είναι ακριβώς για λόγο που ήδη λέχθηκε, επειδή εκ των πραγμάτων υπάρχει αυταπόδεικτη σύγκρουση συμφέροντος για δύο ανεξάρτητους αξιωματούχους, οι οποίοι μέχρι προχθές ήταν μέλη Υπουργικού Συμβουλίου, που πρέπει να ενεργήσουν τζιαι να αποδείξουν ότι περί του αντιθέτου θα λειτουργήσουν, θα υπερβούν την προηγούμενη ιδιότητα. Και, επαναλαμβάνω, δεν έχει να κάμει με τα άτομα, τα οποία και εμείς γνωρίζουμε πολύ καλά, έχει να κάμει με τους θεσμούς. Και είναι και ζήτημα δικής τους αυτοπροστασίας ή άμεση, χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση, δημοσιοποίηση αυτού του πορίσματος και για έναν επιπρόσθετο λόγο: Επειδή λέχθηκαν διάφορα και από στελέχη του Συναγερμού και από άλλους παράγοντες και έγινε αναπαραγωγή από συγκεκριμένα μέσα ενημέρωσης «μα, δε θα επηρεαστούν οι ποινικές διαδικασίες;». Ε, λυτούμαι πάρα πολύ, αλλά, όταν ένας έγκριτος νομικός που προεδρεύει αυτής της επιτροπής, πρώην Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου, έχει πει μέσα από τη δήλωση που έκαμε η επιτροπή ότι ενδείκνυται να δημοσιοποιηθεί το βασικό μέρος του πορίσματος, οι πεντακόσιες σαράντα τέσσερις τόσες σελίδες, αντιλαμβάνεστε ότι απαντά στις διάφορες ανησυχίες η ίδια η ερευνητική επιτροπή, η οποία, εξ όσων αντιλαμβανόμαστε, επίσης φρόντισε ζητήματα λεπτά να έχουν μπει σε τεκμήρια που δεν έχουν να κάμουν με τα βασικά ευρήματα.

Οι ανησυχίες μας, κύριε Πρόεδρε, εντείνονται από μια σειρά γεγονότων. Αφαιρέθηκαν και δεν περιβλήθηκαν με όρους εντολής που για μας ως νομοθέτες ήταν αυτονόητοι!

Έχουμε περιορισμό πέντε λεπτών; Θα κλείσω στα έξι.

Αφαιρέθηκε το δικαίωμα της Βουλής να λάβει το πόρισμα ο Πρόεδρος της Βουλής! Αφαιρέθηκε το δικαίωμα της ερευνητικής επιτροπής να το δημοσιοποιήσει! Επομένως, πολύ συγκεκριμένα αυτό που ζητούμε ως έκκληση είναι να αφουγκραστούν την ανησυχία της κοινωνίας. Και, επειδή όλοι επαγγελλόμαστε τη διαφάνεια και τη δημόσια λογοδοσία, να δοθεί άμεσα στη δημοσιότητα το πόρισμα της επιτροπής Νικολάτου, για να γνωρίζουν οι πολίτες -στο μέτρο που κάποια πράγματα θα λεχθούν, γιατί δε γνωρίζουμε το περιεχόμενο- τι πραγματικά συνέβη σ' αυτή τη διαδικασία, που κάποιοι εγέμισαν τις τσέπες τους, αλλά άδειασαν από αξιοπρέπεια την Κυπριακή Δημοκρατία σε βάρος του Κυπρίου τίμιου πολίτη! Και πρέπει να λογοδοτήσουν και, ναι, να υπάρξει και name and shame στις συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου υπήρξε θεσμική διαπλοκή! Και υπήρξε θεσμική διαπλοκή από τον Πρόεδρο μέχρι τους υπουργούς της Κυπριακής Δημοκρατίας αυτής της κυβέρνησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παπαδόπουλος.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Είναι με λύπη που βρισκόμαστε εδώ απόψε να ζητάμε αυτή την απόφαση, γιατί ένας θεσμός του κράτους μας συμπεριφέρεται ανάρμοστα. Αλλά η Βουλή επίσης είναι θεσμός του κράτους και οφείλει να υπερασπιστεί τη νομιμότητα, τη δεοντολογία και τη διαφάνεια, καθώς η συμπεριφορά του Γενικού Εισαγγελέα και του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα πλήττουν το κύρος και την αξιοπιστία της χώρας μας. Αποδεικνύεται, κύριε Πρόεδρε, πως δεν πρέπει να διορίζονται σε ανεξάρτητους θεσμούς πρώην υπουργοί και πολιτικά πρόσωπα. Είναι ξεκάθαρο ότι δυστυχώς μολύνουν αυτούς τους θεσμούς με τη συμπεριφορά τους με κομματικές σκοπιμότητες. Τι και αν δεν είναι συγκάλυψη αυτό που επιχειρείται με τη μη δημοσιοποίηση του πορίσματος;

Μετά τις δηλώσεις του κ. Νικολάτου, κύριε Πρόεδρε, υπάρχει εξόφθαλμη σύγκρουση συμφέροντος του Γενικού Εισαγγελέα και του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα. Εξόφθαλμη! 52% των πολιτογραφήσεων ήταν παράνομες και άλλες δεν επληρούσαν τα κριτήρια. Θα δούμε το τελικό ποσοστό τι ήταν. Εάν έτσι έχουν τα πράγματα, οι δύο αξιωματούχοι που συμμετείχαν στο Υπουργικό Συμβούλιο ενδεχομένως να έχουν διαπράξει -

τουλάχιστον τους αποδίδονται σε αυτό το πόρισμα- πιθανώς διοικητικές, πειθαρχικές ή και ποινικές ευθύνες.

Πρώτον, ασυμβίβαστο. Δε δικαιούται ο Γενικός Εισαγγελέας να αξιολογήσει αυτό το πόρισμα. Αφού τον αφορά, πώς θα το αξιολογήσει; Την αξιολόγηση την έκαμε ο κ. Νικολάτος και έκρινε ότι ο ίδιος πιθανώς να έχει διοικητικές και πειθαρχικές ευθύνες. Επομένως, το μόνο πράγμα που οφείλει να κάμει, επειδή παρέλειψε εσκεμμένα να βάλει στο διάταγμα την υποχρέωση της ερευνητικής επιτροπής να δημοσιοποιήσει το πόρισμα όπως επιβάλλει ο νόμος, είναι να δημοσιοποιήσει άμεσα το πόρισμα. Σημειώνεται δε ότι αυτή η υποχρέωση προκύπτει από τον νόμο, μετά που άλλαξε ο νόμος περί Ερευνητικών Επιτροπών με πρόταση νόμου του Δημοκρατικού Συναγερμού, με τον τότε Πρόεδρο κ. Αναστασιάδη να επιχειρηματολογεί γιατί έπρεπε μετά το Μαρί να υπάρχει άμεση δημοσιοποίηση των πορισμάτων, ακόμα και αν υπάρχουν ποινικές υποθέσεις. Αυτά έλεγαν ενώπιον της επιτροπής Νομικών. Μόνο μία εξαίρεση υπάρχει για να μη δημοσιοποιηθεί ένα πόρισμα, αν προκύπτουν ζητήματα εθνικής ασφαλείας.

Η πληροφόρησή μας, κύριε Πρόεδρε, είναι ότι η ερευνητική επιτροπή έχει στείλει επιστολή στον Γενικό Εισαγγελέα και τον ενημερώνει ότι δεν προκύπτει κανένα ζήτημα εθνικής ασφαλείας. Και ακόμα έτσι να ήταν τα ζητήματα, έπρεπε να σας είχαν στείλει εσάς αντίγραφο. Αλλά φυσικά δε σας έστειλαν αντίγραφο, γιατί δεν είναι για λόγους εθνικής ασφαλείας που δε δημοσιοποιείται το πόρισμα αλλά για λόγους κομματικής ασφάλειας!

Λέει ο Γενικός Εισαγγελέας «θα μελετήσω το πόρισμα». Καλά, τι θα μελετήσει; Τι ακριβώς θα μελετήσει; Γιατί το πόρισμα Αρέστη δημοσιοποιήθηκε, χωρίς να το μελετήσει ο Γενικός Εισαγγελέας; Γιατί το πόρισμα Πολυβίου δημοσιοποιήθηκε χωρίς μελέτη; Γιατί το πόρισμα Αρέστη δημοσιοποιήθηκε χωρίς απόκρυψη ονομάτων; Γιατί το πόρισμα Πολυβίου δημοσιοποιήθηκε χωρίς απόκρυψη ονομάτων; Τότε δεν υπήρχαν προσωπικά δεδομένα; Δεν υπήρχε η έγνοια για τις ποινικές υποθέσεις; Ο λόγος που δημοσιοποιήθηκαν άμεσα από τις ερευνητικές επιτροπές είναι επειδή το επιβάλλει ο νόμος. Σήμερα γιατί έχουμε ή κάποιος έχουν αυτή την υπερευαισθησία για προσωπικά δεδομένα; Είναι νομίζω προφανείς οι λόγοι.

Δεύτερον, ασυμβίβαστο. Από τη στιγμή που ο κ. Νικολάτος διαπιστώνει πιθανώς να υπάρχουν διοικητικές, πειθαρχικές και ποινικές ευθύνες, εγείρεται το ερώτημα: Καλά, ο Γενικός Εισαγγελέας θα πάρει το πόρισμα και θα αποφασίσει αν θα διώξει τον εαυτό του; Σε ποια χώρα έχουμε έτσι φαινόμενα; Ούτε στην Ουγκάντα δεν έχουμε έτσι φαινόμενα! Αλλά, κύριε Πρόεδρε, στις αξιολογήσεις των διεθνών οίκων για την πάταξη της διαφθοράς σας πληροφορώ ότι η Ουγκάντα είναι πιο ψηλά από την Κύπρο!

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Γιωργάλλα, εζήτησες τον λόγο. Έντζιε 'ννά σου δώσω τον λόγο, γιατί εζήτησες τον μετά που γράψαμε τον κατάλογο, αλλά τέλος πάντων είπα να μεν σου χαλάσω χατίρι!

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τι πράγμα; Συνάδελφοι, είπαμε 'πού την αρχή τον κατάλογο, έν' γραμμένα δαμαί.

Κύριε Βότση, θέλεις να μιλήσεις;

Πολύ ευχαρίστως!

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΟΤΣΗΣ:

Σύντομα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έλα, κύριε Γιωργάλλα.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Κοιτάξετε, εγώ εν πρόκειται να σταματήσω κανέναν! Να μιλάτε ως αύριο το πρωί!

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Έν' η τελευταία μέρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Ναι, αλλά απευθύνεστε σε κάποιον ο οποίος έντζιε ζητά κάθε λλίον τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μιχάλη μου, εν σου έκαμα παρατήρηση, νομίζω απολογήθηκα κιόλας, γιατί δε σε είδα προηγουμένως.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε, αστειεύομαι!

Κύριε Πρόεδρε, ζούμε σε μια εποχή που πλέον καθημερινά και φορτικά πρέπει να αποδεικνύουμε τα αυτονόητα. Και βέβαια πρέπει να δείχνουμε την πρόθεσή μας, που δεν πρέπει να μένει μια απλή πρόθεση, αλλά, για να γίνεται πράξη, για διαφάνεια, για λογοδοσία, για έρευνα, για τιμωρία -νομίζω πολλάκις και κάθε φορά σε τούντην αίθουσα γίνεται λόγος για όλα αυτά τα ζητήματα- κάποια στιγμή πρέπει να κάμνουμε και τις διακηρύξεις πράξεις.

Ο Γενικός Εισαγγελέας και ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας ως μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου την επίμαχη περίοδο συμμετείχαν στη λήψη αποφάσεων για όλα αυτά τα οποία καταγράφει το πόρισμα της ερευνητικής επιτροπής. Παρεμπιπτόντως ν' ανοίξω μια παρένθεση και εγώ σε συνέχεια αυτών που είπε ο κ. Λιλλήκας, να εκφράσω την ικανοποίησή μου, γιατί τελικά αυτοί οι οποίοι ενδεχομένως αμφισβητούσαν σήμερα υιοθετούν και βέβαια αυτό είναι και μια αξία προς τη δουλειά που έχει γίνει. Υπάρχει θέμα και υπάρχει θέμα σύγκρουσης συμφέροντος και για τον Γενικό και για τον Βοηθό, όχι βέβαια τα πρόσωπα. Τα πρόσωπα τα σεβόμαστε και προσωπικά δεν υιοθετώ τα όσα λέγονται ως εικασίες. Έχουμε πρόβλημα με τους θεσμούς, τους θεσμούς που υπηρέτησαν τα πρόσωπα και κατά τη διάρκεια της υπουργικής τους θητείας και αργότερα σήμερα στη Γενική Εισαγγελία.

Βέβαια, θα συμφωνήσω με αυτό που λέχθηκε -δε θυμάμαι, νομίζω ο Άριστος το είπε- ότι η δημοσιοποίηση και η διαδικασία με την οποία σήμερα ζητούμε, με το ψήφισμα που έχει κατατεθεί, είναι αν μπορούμε να το δούμε σε μία σωστή διάσταση προστασίας και των θεσμών και των προσώπων. Γιατί; Γιατί στο τέλος της μέρας νομίζω και αυτό το σώμα έχει υποστεί πλήγμα στην αξιοπιστία του, γιατί πολλά ζητήματα τα οποία έμεναν στο παρασκήνιο και στη σκιά δυστυχώς αποτελούσαν τροφή για εικασίες και επειδή η Βουλή πρέπει να είναι θεματοφύλακας και για τη διαφάνεια και για τη λογοδοσία και για την αποτελεσματική έρευνα, και για την τιμωρία, εμείς θα ψηφίσουμε το συγκεκριμένο ψήφισμα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ.

Ο κ. Βότσης.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΟΤΣΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εγώ πολύ σύντομα θα πω τη δική μας θέση επί του θέματος, πριν πάω στη συγκεκριμένη απόφαση της Βουλής.

Εμείς καταρχάς χαιρετίζουμε την εξέλιξη με την έκδοση επιτέλους του ενδιάμεσου πορίσματος της ερευνητικής επιτροπής, η οποία διορίστηκε από τον Γενικό Εισαγγελέα, για τον οποίο συζητούμε. Έχουμε ήδη ζητήσει από τον Γενικό Εισαγγελέα δημόσια ότι άμεσα πρέπει να γίνει μελέτη αυτών των πορισμάτων που έχει ενώπιόν του, ώστε, όπου υπάρχουν ποινικές ευθύνες να προχωρήσει η ποινική δίωξη αυτών των οποίων ασέλησαν επί των διαβατηρίων και επί της Κυπριακής Δημοκρατίας στο τέλος της ημέρας.

Επίσης, ζητήσαμε πόσες περιπτώσεις δε θα διερευνηθούν για ποινική δίωξη, να δοθούν άμεσα στον Γενικό Ελεγκτή, για να κάμει τη δουλειά του. Και οι δύο θεσμοί μπορούν και πρέπει συνεργιστικά να κάμουν τη δουλειά τους τζιαι οι να τους βάλουμε να τσακώνονται ο ένας με τον άλλον! Επίσης, εμείς λέμε το πόρισμα άμεσα πρέπει να δημοσιοποιηθεί, στο κομμάτι, όπως κι ο κ. Νικολάτος είπε, που δεν αφορά τα θέματα που ενέχουν ποινικές ευθύνες. Για να χάσουμε και τις υποθέσεις στο τέλος της ημέρας!

Εμείς επαναλαμβάνουμε: όλα στο φως! Και εμείς λέμε ταυτόχρονα σε ό,τι μας αφορά και τους τρεις βουλευτές δεν έχει οτιδήποτε που να μας αφορά ή να μας εμπλέκει είτε εμάς είτε Γραφεία μας αυτό το πόρισμα. Δεν ξέρω αν ισχύει για όλους μας εδώ μέσα.

Την ίδια ώρα θεωρούμε ότι, όπου υπάρχουν θέματα δεοντολογίας αν ήταν παρών ο Εισαγγελέας, αν το Γραφείο του Προέδρου ή αρχηγών κομμάτων, Γραφεία συγγενικών προσώπων τους είτε βουλευτών είτε Γραφεία υποψηφίων εξέδωσαν πολλά διαβατήρια συγκεκριμένου κόμματος ή κομμάτων, όλα αυτά ο καθένας πρέπει να τα αντιμετωπίσει και να κριθεί από τον κόσμο.

Τώρα η Βουλή πού κολλά; Η Βουλή σήμερα έχει ενώπιόν της ένα ψήφισμα. Ποιος το καταθέτει; Κάποιοι οι οποίοι επέρασαν την επιτροπή Νικολάτου 'πού χίλια μύρια κύματα! Ως πριν από πέντε μέρες, πριν να βγει το πόρισμα, λλίον πολλά τζιαι τι δεν άκουσε τούτη η επιτροπή! Σήμερα έν' λάβαρο! Σήμερα είναι λάβαρο αυτή η επιτροπή! Ό,τι πει, που βεβαίως πρέπει να ληφθεί υπόψη, αλλά επαναλαμβάνω, θυμίζω τη στάση όλων μας έναντι της επιτροπής ή όλων τους! Σήμερα αυτό που πάει να γίνει είναι η Βουλή να βγάλει μια απόφαση, ένα ψήφισμα το οποίο στην ουσία θα εμπλακεί ουσιαστικά σε έναν άλλον θεσμό και βεβαίως θα εμπλέξει και το Ανώτατο Δικαστήριο. Εν τω μεταξύ άλλαξε τζιαι το κείμενο σήμερα, πήραμε ένα νέο κείμενο, δεν ξέρω τι, ίσως

πρέπει να γίνει μια πιο ειδική μελέτη, να δούμε το τελικό κείμενο. Αλλά αυτό που έχουμε ενώπιόν μας προσομοιάζει με μια άλλη προσπάθεια που έκαμε η Βουλή και επήρην απόφαση το Ανώτατο το 1985, όταν η Βουλή επήρην να εμπλακεί σε έναν άλλο θεσμό, του Προέδρου της Δημοκρατίας: Επί Σπύρου Κυπριανού ήρτεν το Ανώτατο τζιαι είπεν ότι έννεν δουλειά της Βουλής να μπαίνει σε άλλο θεσμό και να παρεμβαίνει σε άλλο θεσμό.

Για να ολοκληρώσω, εμείς θεωρούμε ότι δε θα συμμετάσχουμε στο συγκεκριμένο πολιτικό παιχνίδι που φαίνεται να υπάρχει μπροστά μας. Θεωρούμε ότι δεν είναι συνταγματικά ορθό η Βουλή σήμερα να προχωρήσει με την έκδοση του όποιου ψηφίσματος. Δηλώνουμε ταυτόχρονα ότι όλοι πρέπει να προβληματιστούν για αντιδεοντολογική συνάφεια με τα θέματα που συζητιούνται, των διαβατηρίων ή συγκρούμενα συμφέροντα. Και επαναλαμβάνω: Μήπως κάποιος μπορεί να γνωρίζουν ή να υποθέτουν ότι είναι και οι ίδιοι ή συγγενικές τους εταιρείες ή Γραφεία ελεγχόμενοι μέσα σε αυτό το πόρισμα; Μήπως τελικά είναι άλλο το πρόβλημα κάποιων;

Εμείς λοιπόν θέλουμε -και το έχω πει από την αρχή- καθαρή δική μας θέση: όλα στο φως. Το πόρισμα να δοθεί στη δημοσιότητα, ο καθένας να αναλάβει τις ευθύνες του. Αν ο Εισαγγελέας έχει πρόβλημα με το είντα μ' που ήταν στο Υπουργικό Συμβούλιο, με κάποιες αποφάσεις, να λύσει το πρόβλημά του, αν οι αρχηγοί κομμάτων ή οι βουλευτές, ή οι Πρόεδροι της Δημοκρατίας, τα Γραφεία τους εμπλέκονται, να απαντήσουν του κόσμου για τις δικές τους ευθύνες και ο κόσμος να κρίνει όλους, αλλά σίγουρα δε θεωρούμε ότι αυτό θα μπορούσε να γίνει με απόφαση της Βουλής. Επαναλαμβάνοντας την αντισυνταγματικότητα του όλου εγχειρήματος εμείς θα απέχουμε από τη διαδικασία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ.

Ο κ. Προκοπίου.

Σύντομα, κύριε Προκοπίου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ:

Έλεγε τζιαι ο Κουλιás, κύριε Πρόεδρε, ότι έσει το δικαίωμα του συντάγματος!

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Δυστυχώς, αυτό το τελευταίο εξάμηνο πολλά θέματα μπήκαν στη σφαίρα των προεκλογικών σκοπιμοτήτων. Ένα απ' αυτά είναι και το πρόγραμμα των χρυσών διαβατηρίων, που δυστυχώς για πολλές συνεδρίες στην επιτροπή Ελέγχου εξελίχθηκαν σε αρένα προεκλογικών αντιπαραθέσεων. Κάποιοι που είχαν εμπλοκή στο πρόγραμμα των χρυσών διαβατηρίων μέσω των δικηγορικών ή λογιστικών και άλλων γραφείων τους, που νιώθουν ότι πήραν πιο λίγα διαβατήρια από άλλους, κατηγορούσαν και εκτόξευαν πυρά στους άλλους. Από αυτή την προεκλογική κορορομαχία δεν παρέλειψαν δυστυχώς να εμπλέξουν και να φέρουν σε αντιπαραθεση τους δύο σημαντικότερους ανεξάρτητους θεσμούς του κράτους, τον Γενικό Εισαγγελέα και τον Γενικό Ελεγκτή, δύο θεσμούς που πρέπει και επιβάλλεται να μείνουν μακριά από αυτό το παιχνίδι των προεκλογικών σκοπιμοτήτων, για να σταματήσει αυτή παρακμή του τόπου μας.

Αυτό τόνισα και έκρουσα τον κώδωνα του κινδύνου στην τελευταία συνεδρία της επιτροπής Ελέγχου, ώστε να διαφυλαχθούν οι εν λόγω ανεξάρτητοι θεσμοί. Επίσης, είχα πει ότι, αντί να φωνάζουμε όλοι όσοι είμαστε καθαροί και σιόνιν και δεν εμπλεκόμαστε ούτε σε αυτό, αλλά ούτε και σε κανένα άλλο σκάνδαλο, φωνάζουν οι εμπλεκόμενοι και κατάντησαν τις συνεδρίες σε ένα προεκλογικό ρινγκ και συνέχισα λέγοντας ότι αρνούμαι να δεχτώ αυτή τη φαρσοκωμωδία, προκειμένου να μη ζούμε το θέατρο του παραλόγου. Μετά λύπης μου σήμερα, με αυτό το ψηφισμα-απόφαση διαπιστώνω ότι συνεχίζεται αυτή η αντιπαραθεση με τους θεσμούς και όχι με τα πρόσωπα.

Για μας ως Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων αυτό το σκάνδαλο είναι σκάνδαλο ολκής και πράγματι έτσι πρέπει να νιώθουμε όλοι, γιατί ντρόπιασε το κράτος μας. Γι' αυτό ζητήσαμε και ζητούμε «όλα στο φως», «όλα στη διαφάνεια». Θέλουμε και τους δύο θεσμούς, και την Εισαγγελία, αλλά και την Ελεγκτική Υπηρεσία, να εμπλακούν και να δώσουν και το πόρισμα στη δημοσιότητα, αλλά παράλληλα να τα βγάλουν όλα στην επιφάνεια, ονόματα και διευθύνσεις. Και, αν υπάρχουν ποινικά αδικήματα, τότε να περάσουν 'πού τα αδικήματα αυτά ως ποινικά και, αν πράγματι είναι ένοχοι, να υποστούν τις συνέπειες του νόμου, ο οποιοσδήποτε και αν είναι και όποια θέση κατέχει. Όμως, πρέπει να διαφυλαχθούν οι θεσμοί.

Και αυτό το λέω... το 1985, η τότε Βουλή πάλι επενέβη σε θέματα άλλου θεσμού, της Προεδρίας, που ζητούσαν την παραίτηση του Προέδρου Κυπριανού. Και δυστυχώς αποδείχτηκε ότι ήταν μια συνταγματική εκτροπή. Εμείς δε διαφωνούμε καθόλου και με αυτά τα θέματα -επαναλαμβάνω, διαφάνεια- αλλά εμείς θα απόσχουμε από αυτό το θέμα, γιατί πιστεύουμε ότι υπάρχει συνταγματική εκτροπή. Υπεράνω όλων η διαφάνεια και να υποστούν τις συνέπειες του νόμου αυτοί που είναι ένοχοι και ντρόπιασαν το κράτος μας.

(Μη ευκρινή σχόλια από την κ. Ειρήνη Χαραλαμπίδου)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Αστειευόμενος)

Τι 'ναι, κυρία Χαραλαμπίδου; Εννά κάμεις επίθεση κανενού;

ΕΙΡΗΝΗ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ:

Πρόεδρε, θα είμαι πάρα πολύ σύντομη, γιατί ο συνάδελφός μου Άριστος Δαμιανού κάλυψε καίρια το συγκεκριμένο θέμα. Μου είναι αδιανόητο να ακούω να κατηγορούμαστε για πολιτικές σκοπιμότητες, επειδή καταδεικνύουμε το αυτονόητο! Ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας, για να προστατέψει τον εαυτό του, έπρεπε να ζητήσει να απέχει ως έπραξε και ο προκάτοχός του σε ανάλογη περίπτωση. Αναρωτιέμαι σε ποια ευρωπαϊκή χώρα, σε ποια ευνομούμενη Δημοκρατία θα μπορούσε να υπάρχει τέτοια υπόνοια... Ποια υπόνοια; Να είμαι υπουργός ενός Υπουργικού Συμβουλίου που ενέκρινε παράνομες πολιτογραφήσεις και να αποφασίζω εγώ να φιλτράρω την πληροφόρηση στον Πρόεδρο του κοινοβουλίου, στη δημοσιοποίηση του πορίσματος στα κοινοβουλευτικά κόμματα.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Η Βουλή, ναι, κύριε συνάδελφε, έχει υποχρέωση να υπερασπιστεί το κράτος δικαίου. Έχει υποχρέωση να υπερασπιστεί αρχές. Έχει υποχρέωση να υπερασπιστεί το δικαίωμα στην πληροφόρηση, ειδικά όταν αυτή αφορά στο δημόσιο συμφέρον. Είναι αυτονόητο ότι ο ίδιος ο Εισαγγελέας θα έπρεπε να προνοήσει και να απέχει αυτής της διαδικασίας, για να προφυλάξει, όπως είπα και πριν, τον ίδιο τον εαυτό του. Το ίδιο και ο Βοηθός του.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τορναρίτης, τελευταίος ομιλητής.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Θέλεις τζι εσύ, κύριε Χατζηγιάννη, να μιλήσεις;

Ο κ. Χρίστου.

Κανένας άλλος θέλει να μιλήσει; Εν θέλει.

Ο τελευταίος ομιλητής εν' ο κ. Τορναρίτης. Θέλει άλλος να μιλήσει πριν από τον κ. Τορναρίτη;

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Ε, τούτο λέω το, γιατί, ξέρετε, όποιος σηκώσει το σιέριν του μετά εν έσει τον λόγο!

Ατε, κύριε Χρίστου.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Ευχαριστώ, Πρόεδρε.

Από την πλευρά μας, θέλω να ξεκαθαρίσω καταρχάς πως δεν εμπλεκόμαστε στο θέμα των χρυσών διαβατηρίων ή αργυρών διαβατηρίων ή οποιουδήποτε άλλου χρώματος επιθυμείτε! Ακούμε σήμερα για στοιχεία εναντίον του Υπουργικού Συμβουλίου, δεν είναι η πρώτη φορά, είναι γνωστά και εναντίον των θεσμών.

Οι παρατηρήσεις μας είναι οι εξής: Πρώτον, ναι, πρέπει τα πάντα να έρθουν στο φως, να δοθούν στη δημοσιότητα και τα ονόματα και τα δικηγορικά γραφεία και τα κόμματα και τα πάντα. Αυτό είναι το πρώτο. Δεύτερον, εάν το πνεύμα των κομμάτων που έχουν καταθέσει το συγκεκριμένο ψήφισμα είναι στην ουσία η αιχμή που αφήνουν προς τον Γενικό Εισαγγελέα και προς τον Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα για εμπλοκή τους στο εν λόγω σκάνδαλο, θα ήταν προτιμότερο ως πολιτική θέση να ζητήσουν την παραίτησή τους. Όμως από την άλλη, δε θα κάτσουμε να ακούμε μαθήματα εναντίον της διαφθοράς από τα κόμματα που ήταν πρωταγωνιστές στο βίντεο του Al Jazeera!

Αυτά, Πρόεδρε.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Τελευταίος ομιλητής ο κ. Τορναρίτης.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το αντιλαμβάνομαι πολύ καλά, έχουμε εκλογές σε τριάντα οκτώ μέρες, αλλά το να κάμνουμε το άσπρο μαύρο, το να ισοπεδώνουμε τα πάντα χάριν και μόνο της ψηφοθηρίας... Πιστέψτε με, επήρην μας χαπάριν ο κόσμος, επήρην σας χαπάριν κατ' ακρίβεια ο κόσμος!

Θέλω να υπενθυμίσω το δευτερόλεπτο που εδιορίζεται ο Γενικός Εισαγγελέας και ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας το πώς αντιδράσατε. Είμαστε μικρός τόπος τζιαι, ξέρετε, γνωρίζει ο καθένας πολλά πράματα για τον άλλο. Υποδεχτήκατε όλοι και τους δύο και μιλήσατε με τα καλύτερα λόγια. Τωρά βρισκόμαστε μπροστά σε μια εξωθεσμική, κατά την άποψή μου, πρωτοφανή διαδικασία. Παρεμβαίνουμε στη δικαιοσύνη, υποβάλλουμε στο Ανώτατο Δικαστήριο το τι θα κάμει. Και ποιοι άραγε είναι τούτοι που συνέταξαν τη συγκεκριμένη πρόταση; Εσείς, κύριοι συνάδελφοι, που ερίχνατε στο πυρ το εξώτερον, προσέξτε, εσείς που ερίχνατε στο πυρ το εξώτερον την επιτροπή που εδιόρισε ο Γενικός Εισαγγελέας, για να διαλευκάνει το μέγα σκάνδαλο, στο οποίο ήσασταν και πρωταγωνιστές, μην το ξεχνάτε ποτέ. Εκθέσατε τη Δημοκρατία της Κύπρου και μιλάτε για άλλους!

Θα πω ότι είμαστε υπέρ της διαφάνειας. Άλλωστε εμείς εξητούσαμε τον διορισμό ερευνητικής επιτροπής. Πρώτος ο Δημοκρατικός Συναγερμός το ζητούσε. Και, επαναλαμβάνω, εσείς ρίχνατε στο πυρ το εξώτερον και τα πρόσωπα που συναποτελούν την ερευνητική επιτροπή και το σύνολο. Μόλις όμως εβγήκε στη δημοσιότητα ένα κομματάκι από το ενδιάμεσο πόρισμα, συνταχθήκατε με την ερευνητική επιτροπή, την αναδείξατε σε άγιο δισκοπότηρο και τώρα ρίχνετε στο πυρ το εξώτερον τον Γενικό Εισαγγελέα.

Άκουσα τον κ. Παπαδόπουλο να μιλά για ανάρμοστη συμπεριφορά. Ακούστε: Μα, ποια έν' η συμπεριφορά; Είδε κανένας την όποια συμπεριφορά; Εγώ άκουσα τον Γενικό Εισαγγελέα να λέει «θα ερευνησω», «θα μελετήσω», κατ' ακρίβειαν, είπε, «το πόρισμα και θα τοποθετηθώ». Όταν τοποθετηθεί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να τον κρίνετε. Όμως, ρίχνετε πέτρες, κύριε Λουκαΐδη, και κατοικείτε σ' ένα γυάλινο σπίτι. Και σήμερα που ερίξατε πέτρες έχετε και πάλι θρυμματίσει το σπίτι στο οποίο κατοικείτε, γιατί δεν πείθετε τους πολίτες, οι οποίοι εκεί έξω ζητούν ειλικρίνεια και αξιοπιστία, και ειλικρίνεια και αξιοπιστία δε βρίσκουν!

Το λοιπόν, ξανά: πλήρης διαφάνεια. Το είπαμε πάμπολλες φορές, το λέμε και τώρα, αυτό το δευτερόλεπτο. Σεβασμό στον διαχωρισμό των θεσμών της Δημοκρατίας μας όπως επιτάσσει το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Κύριε Πρόεδρε,

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός θα καταψηφίσει τη συγκεκριμένη εξωθεσμική πρόταση. Θα έλεγα ότι είναι μια πρόταση λαϊκισμού η οποία κατατίθεται, ενόψει των βουλευτικών εκλογών, σε μια προσπάθεια να συμπαρασύρει ή, αν θέλετε, να επηρεάσει το εκλογικό σώμα και να αφαιρέσει την προσοχή του εκλογικού σώματος από τους πραγματικούς ενόχους του σκανδάλου στο οποίο αναφερόμαστε και να αναδείξει κάτι το οποίο δεν υπάρχει.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κυπριανού.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Δεν είχα καμιά διάθεση να παρέμβω στη συζήτηση, ήμουν πολύ σιωπηλός σήμερα, αλλά νομίζω ότι ο κ. Τορναρίτης ξεπεέρασε κάθε όριο! Κάμνει μαθήματα τζιαι βκάλλει κορώνες, την ώρα που αυτά τα οποία λέει, αν τα ακούσει κάποιος τζιαι αν τα αναλύσει, έτσι, αντικειμενικά, θα διαπιστώσει ότι βρithουν από δογματισμό τζιαι μια προσέγγιση η οποία ανήκει σε άλλες εποχές. «Όταν εδιοριστήκαν, χαιρετίσατε τον διορισμό, άρα, εν δικαιούστε ποτέ να μιλήσετε, ποτέ να τους ασκήσετε κριτική!» Χαιρετίσαμε τον διορισμό, κύριε Τορναρίτη; Είπαμε ότι θα τους κρίνουμε από το έργο τους. Είπαμε ο θεσμός της Γενικής Εισαγγελίας έχει τεράστια σημασία για τες αρχές, τες αξίες εις τον τόπο μας και ότι έχουν υποχρέωση ο Γενικός Εισαγγελέας και ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας να εργαστούν, έτσι ώστε με τες πράξεις τους να αναστηλώσουν αυτές τες αρχές και αυτές τες αξίες.

Λέει: «Μα, όταν εδιορίστηκε η ερευνητική επιτροπή, εκάμετε κριτική εις τα ονόματα». Ποιοι εκάμαν κριτική εις τα ονόματα, στα συγκεκριμένα πρόσωπα; Αλλά έστω ότι κάποιοι εκάμαν κριτική. Ε, εν δικαιούνται να έχουν άποψη; Τζιαι επιτέλους, τι ζητούμε να γίνει σήμερα; Ζητούμε να δημοσιοποιηθούν τα ευρήματα του πορίσματος, τα οποία, όπως πολύ σωστά είπε ο Άριστος, έν' ολοκληρωμένα για τες υποθέσεις που έχουν διερευνηθεί. Είναι μεν ενδιάμεσο πόρισμα, με την έννοια ότι δεν ερευνηθήκαν όλες οι υποθέσεις, αλλά για τες υποθέσεις που έγινε η διερεύνηση είναι πολύ ολοκληρωμένα τα ευρήματα. Το μόνο πράμα που εξητήσαμε έν' τούτο, τίποτε άλλο! Τζιαι είπαμε: «Κύριοι, είσαστε υπόχρεοι να το δημοσιοποιήσετε, για να εξυπηρετηθεί η διαφάνεια», την οποία επαγγέλλεστε συνέχεια τζιαι την ίδια στιγμή να μπορεί ο κόσμος να διαμορφώσει τζιαι άποψη. Και από εκεί και πέρα, με βάση το τι θα κάμει ο καθένας, θα κριθεί. Και την επιτροπή θα την κρίνουμε εις το τέλος του έργου της, κύριε Τορναρίτη.

«Ρίχνουμε πέτρες»! Ε, ειλικρινά, διερωτώμαι, όταν μιλούν τζιαινοι τζιαι αφορίζουν, χαρακτηρίζουν, είναι επιχειρήματα του εικοστού πρώτου αιώνα, όταν εμείς χρησιμοποιούμε επίθετα -δε χαρακτηρίζουμε κανέναν- ρίχνουμε πέτρες τζιαι χαλούμε μάλιστα τζιαι το σπίτι, που εμείς ζούμε μέσα στο γυάλινο το σπίτι!

Τζιαι το τελευταίο που θέλω να πω, κύριε Τορνάρη, για να μας απαντήσει ο Δημοκρατικός Συναγερμός, όι εσείς προσωπικά: Ο Νίκος Αναστασιάδης το 2011, τον Νιόβρη κατέθεσε πρόταση στη Βουλή με την οποία υποχρεώνονται όλες οι ερευνητικές επιτροπές να δημοσιοποιούν τα ευρήματά τους. Έν' ο Νίκος Αναστασιάδης που κατέθεσε την πρόταση! Έκρινε ότι έτσι πρέπει να γίνεται. Εβκάλατε πύρινους λόγους τότε γιατί πρέπει να δημοσιοποιούνται τα ευρήματα όλων των ερευνητικών επιτροπών, όλων των ερευνητικών επιτροπών. Διερωτώμαι, καλά, γιατί το συγκεκριμένο να πρέπει να τύχει μιας διαφορετικής μεταχείρισης; Γι' αυτό, η παράκλησή μου, να σκέφτεστε, πριν να μιλάτε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Θα συνεχίσω τον κανόνα να μην προσπαθώ να υπερβάλλω εαυτόν, να μην ανάβουμε τα αίματα. Χρειάζεται όλοι να εκφράζουμε τις απόψεις μας με έναν πολιτικό πολιτισμό.

Εν ηξέρω αν ήταν άλλος στον τόπο μας, με τα τόσα που ακούμε καθημερινά, πώς θα αντιδρούσε. Δεν είπα κανείς ότι είναι ενάντια στο να δημοσιοποιηθεί το πόρισμα. Τι ανέδειξε ο κοινοβουλευτικός μας εκπρόσωπος; Ότι έσειε τζιαι κάτι παράδοξο: Τούτοι 'πού το πρῶί ως την νύχτα που θέλουν να δημοσιευτεί αμάν τζιαι τώρα το πόρισμα, που κανείς δεν το αρνήθηκε, έν' τούτοι που όντες εκινδύνεψαν να πουμεπάρουν τη χώρα, γιατί εν είχαν εμπιστοσύνη στην επιτροπή Νικολάτου! Και επειδή εν είχαν εμπιστοσύνη στην επιτροπή Νικολάτου, ότι ήταν μια πκιασμένη επιτροπή, μια αναξιόπιστη επιτροπή, έπρεπε να καταψηφίσουμε προϋπολογισμούς, ν' αφήσουμε τον κόσμο απλέρωτο, γιατί του μόνου που είχαμε εμπιστοσύνη ήταν του Οδυσσέα του Μιχαηλίδη, του Γενικού Ελεγκτή! Δικαίωμα του καθενός να έχει τέτοια άποψη, δικαίωμά του! Από την άλλη, επήρε το πόρισμα η Γενική Εισαγγελία και το μελετά. Όχι το τελικό πόρισμα, το ενδιάμεσο πόρισμα. Λέχθηκε και από συνάδελφο ότι «μα τούτοι ήταν μέλη της κυβέρνησης και πρέπει να αυτοεξαιρεθούν». Δεν ξέρω αν θα αυτοεξαιρεθούν ή όχι, δεν είμαι νομικός. Οι τελευταίοι που μπορούν να μιλούν για αυτοεξαιρέσεις έν' τα μέλη τούντου σώματος, που εψηφίζαμεν διάφορα νομοσχέδια που αφορούσαν και τους εαυτούς μας προσωπικά και ούτε καν εδηλώναμεν το συμφέρον μας! Έρχομαι όμως στο να πω, έρχομαι να επαναλάβω αυτό που είπα πολλές φορές: Αδιέξοδα στη δημοκρατία δεν υπάρχουν. Αν υπάρχει διαφορετική ανάγνωση από την πλειοψηφία της Βουλής και διαφορετική ανάγνωση της Γενικής Εισαγγελίας ή οποιουδήποτε θεσμού ή της κυβέρνησης, υπάρχει πάντα η διέξοδος. Τζιαι έν' πολλές φορές που το 'πα! Το Ανώτατο εννά κρίνει και να τελειώνει αυτή η ιστορία! Αλλά πάλι, αν σε κάποιους από μας εν μας αρέσει ούτε η απόφαση του Ανωτάτου, πάλε εννά λέμεν το βιολί μας! Εν μπορεί η άποψή μας να είναι ευαγγέλιο. 'Πού τη μια ο θεσμός του Γενικού Ελεγκτή ό,τι πει είναι ευαγγέλιο! Ό,τι πει ο Γενικός Εισαγγελέας ή ο Βοηθός είναι πκιασμένος! Τζιαι μια άλλη λεπτομέρεια: Μα και να 'χει θέση η άποψή σας ότι «μα ήταν μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου» -αν άκουσα καλά, διότι πρέπει να διερωτόμαστε αν ακούμε τζιαι καλά τελευταίως, με τα τόσα που ακούμε- είναι ένα ενδιάμεσο πόρισμα για τους φακέλους που εγκρίθηκαν μέχρι το 2016! Ε, ήταν υπουργός ο Σαββίδης ή ο Αγγελίδης ως το 2016;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν. Ορίστε; Τι είναι, κύριε Λουκαΐδη;

Ένα λεπτό, κύριε Λουκαΐδη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Πρώτον, όπως ελέχθηκε προηγουμένως από τον γενικό γραμματέα του κόμματος, εμείς είπαμε, όπως λογικά πρέπει να συμβαίνει, ο καθένας κρίνεται από το έργο του. Αυτό ισχύει τζιαι για τον Γενικό Εισαγγελέα, ισχύει τζιαι για την ερευνητική επιτροπή, η οποία θα κριθεί από το έργο της και από το πόρισμα το οποίο θα εκδώσει. Ισχύει για τον καθένα! Ξεκάθαρα πράγματα! Και βεβαίως, όταν αυτά τα ελέγαμε τζιαι για την επιτροπή, εθέταμε λογικά νομίζω ερωτήματα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Ο ελεγχόμενος ως υπουργός της κυβέρνησης εδιόρισε την ερευνητική επιτροπή. Υπήρχε θέμα δεοντολογίας ή όχι; Δεν είναι λογικό να θέσετε τα ερωτήματα; Πόσω μάλλον ο ελεγχόμενος που διόρισε την ερευνητική επιτροπή εφρόντισε για πρώτη φορά, χωρίς να δικαιούται, να της αφαιρέσει την υποχρέωση να δημοσιοποιήσει αυτόματα το πόρισμα και να το παραδώσει στον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, εκτός κι αν υπήρχαν λόγοι εθνικής ασφάλειας! Για πρώτη φορά! Και δε συνέβαινε αυτό που είπατε, κύριε Νεοφύτου. Εμείς δεν είπαμε ότι δεν της έχουμε εμπιστοσύνη της ερευνητικής επιτροπής, μιλώ για μας τουλάχιστον. Λοιπόν, ναι, αλλά μας εδημιουργούσε εύλογες υποψίες, γιατί εσείς μονάχα της ερευνητικής επιτροπής είσιετε εμπιστοσύνη. Τζιαι νομίζω και αυτό ήταν λογικό. Εμείς είπαμε και η ερευνητική να κάμει τη δουλειά της, όπως συνέβαινε και στο παρελθόν αντίστοιχα με ερευνητικές επιτροπές, αλλά την ίδια ώρα ασκούσαν έλεγχο και η ελεγκτική υπηρεσία και η Βουλή των Αντιπροσώπων. Εσείς επιχειρήσατε -τζιαι η κυβέρνησή σας και ο εισαγγελέας δυστυχώς- να εμποδίσετε την ταυτόχρονη και την παράλληλη άσκηση ελέγχου από εκείνους που το σύνταγμα ορίζει να ασκούν έλεγχο! Αυτή είναι η αλήθεια! Και σήμερα αυτό που συζητούμε

-και επίσης δημιουργεί, νομίζω εύλογα, καχυποψία στον μέσο συμπολίτη μας- είναι γιατί δίνεται συνέχεια στην προσπάθεια αποσιώπησης, στην προσπάθεια τελικά να μην υπάρξει διαφάνεια, ως ορίζει η νομοθεσία.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Συγγνώμη, οι όροι εντολής πάν' μέχρι το '20, όι ως το '16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προχωρούμε στην ψηφοφορία επί της απόφασης.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε... Ε, να μην τελειώσουμε! Όταν δευτερολογούν κάποιιοι, να δευτερολογούν.

Είπε ποτέ ο Συναγερμός ότι αρνείται να κάμει έλεγχο στους φακέλους ο Γενικός Ελεγκτής; Τρεις φορές 'πού τζιέινο το βήμα! Και στη συζήτηση των προϋπολογισμών είπε να τελειώσει το έργο η ερευνητική τζιαι να μπουν μες σ' ένα φορητό ούλλοι οι φάκελοι τζιαι να τους πάρουμε στον Γενικό Ελεγκτή!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Ταυτόχρονα!

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Μαρίνο Σιζόπουλο)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εν θέλω να χάσω, κύριε Σιζόπουλε, την υπομονή μου, είπα να είμαι ήρεμος σήμερα, πίννουμεν τζιαι χάπια, να πάθουμεν τζιαι τίποτε!

Προχωρούμε στην ψηφοφορία επί της απόφασης.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης της απόφασης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαοκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με είκοσι οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαοκτώ κατά και οκτώ αποχές, η απόφαση εγκρίνεται.

Πάμε πίσω στα υπ' αριθμόν 10 έως 22 θέματα και στην πρόταση νόμου του κ. Σιζόπουλου περί Δικαστηρίων.

Ορίστε, κύριε Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Έχω μίαν εισήγηση, εάν συμφωνεί και η πλειοψηφία του σώματος, από τη στιγμή που έχουμε ψηφίσει μία πρόταση νόμου των συναδέλφων του ΑΚΕΛ, του ΔΗΚΟ και με την προφορική τροπολογία του κ. Λουκαΐδη διευρύνθηκε η «ομπρέλα» που παγοποιούνται οι εκποιήσεις, για κατοικίες 'πού €350.000 στις €500.000 και συμπεριλαμβάνονται και τα αγροτικά δάνεια για αγροτεμάχια μέχρι €250.000, και πάει ως το τέλος του Ιούλη, να μην πάμε να συζητούμε δέκα, δώδεκα, δεκατρείς προτάσεις νόμου και μία πρόταση νόμου που κατατέθηκε σήμερα, με όλους τους πιθανούς κινδύνους να γίνονται λάθη. Η εισήγηση είναι για αναβολή και να μπουν ως πρώτα θέματα για συζήτηση είτε στην ολομέλεια είτε στις αρμόδιες επιτροπές και να έχουμε όλη την ευχέρεια να αποφασίσει το σώμα στις πρώτες συνεδρίες με τη νέα του σύνθεση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σιζόπουλος.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θα διαφωνήσω. Είναι εντελώς διαφορετικά τα θέματα και, αν η πρόθεση είναι αυτή τη στιγμή δυστυχώς να καλύψουμε το γεγονός ότι αναίτια και ξαφνικά η κυβέρνηση απέσυρε το νομοσχέδιο περί Δικαστηρίων, το οποίο κατέθεσε, εμείς δε θα συνεργήσουμε. Εμείς θέλουμε να ολοκληρωθεί η συζήτηση αυτών των θεμάτων, τα θεωρούμε ότι έν' πάρα πολύ σημαντικά και ζητούμε ακριβώς, αφού υπάρχει τέτοια πρόταση, το νομοθετικό σώμα να τοποθετηθεί και να πάρει απόφαση αν θα συζητηθούν σήμερα ή αν θα αναβληθούν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Περδίκης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Τζι εμείς διαφωνούμε με την αναβολή, κύριε Πρόεδρε. Όπως είπα τζιαι πριν, η δική μας πρόταση νόμου...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δε σε άκουσα, Γιώργο. Τι είπες;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Και εμείς διαφωνούμε με την αναβολή. Όπως είπα τζιαι πριν, η δική μας πρόταση νόμου είναι κατατεθειμένη από το 2019, τον Ιανουάριο μάλιστα!

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

Ο κύριος...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όι! Ένα λεπτό! Σας παρακαλώ!

Ορίστε.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Κι εμείς ζητούμε να προχωρήσει η συζήτηση των προτάσεων νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ωραία! Ευχαριστώ πολύ.

Κύριε Παπαδόπουλε, θέλετε κι εσείς να μιλήσετε ή να βάλω στην ψηφοφορία το θέμα;

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Νομίζω δεν...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ωραία!

Λοιπόν, υπάρχει μια πρόταση εκ μέρους του προέδρου του Δημοκρατικού Συναγερμού, του κ. Νεοφύτου, ο οποίος ζητά να αναβληθεί η συζήτηση και να μπει στις πρώτες συζητήσεις με τη σύσταση του νέου νομοθετικού σώματος, που θα γίνει στις 10 Ιουνίου περίπου.

Λοιπόν, πόσοι ψηφίζετε υπέρ της πρότασης του κ. Νεοφύτου για αναβολή;

Είναι οι δεκατρείς προτάσεις νόμου συν η πρόταση νόμου περί Δικαστηρίων του κ. Σιζόπουλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα επτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαέξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η πρόταση για αναβολή εγκρίνεται.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα, κύριε Σιζόπουλε.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δικαιολόγηση ψήφου.

Λυπούμαι να παρατηρήσω, αλλά από την πλευρά της ΕΔΕΚ δεν μπορούμε να συνεχίσουμε να παρευρισκόμαστε σε μια ολομέλεια-παρωδία όπως εξελίσσεται!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τι παρωδία, κύριε Σιζόπουλε;

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Λυπούμαι πάρα πολύ για τη συμπεριφορά των συναδέλφων! Ένα τόσο σοβαρό θέμα, το οποίο εδώ και τόσο καιρό βρίσκεται σε συζήτηση, αυτή τη στιγμή σκόπιμα το αναβάλλουμε! Εμείς αρνούμαστε πια να συνεχίσουμε αυτή τη διαδικασία! Θεωρούμε πια ότι αυτή η ολομέλεια, όπως είναι, δεν έχει την υπόσταση, δεν έχει την εγκυρότητα πια και τη σοβαρότητα, για να μπορέσει να χειριστεί ζητήματα.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ένα λεπτό, ένα λεπτό!

Κύριε Σιζόπουλε, έθθα φύεις, περίμενε!

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Θα φύγω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όι, κύριε Σιζόπουλε, είπες βαριές κατηγορίες, περίμενε ν' ακούσεις τζιαι την απάντηση!

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Συγγνώμη, δε θέλω ν' ακούσω τίποτε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ε, μα συγγνώμη, τούντο πράμα θυμίζει άλλα πράματα! Είπες ορισμένα πράματα, περίμενε ν' ακούσεις και τους άλλους τι θέλουν να πουν.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Μαρίνος Σιζόπουλος κατευθύνεται προς την έξοδο.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, κύριε Κυπριανού.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δηλαδή, άμα εν περνά μια πρόταση νόμου που φέρνει κάποιος, κάμνει επανάσταση τζιαι σηκώνεται τζιαι φεύκει τζιαι λαλεί μας ότι...

(Ο κ. Μαρίνος Σιζόπουλος απαντά, καθώς επιστρέφει στο έδρανό του.)

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Ζήτησε η ολομέλεια κατά προτεραιότητα να συζητηθεί σήμερα η συγκεκριμένη πρόταση νόμου...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εφέραμέν το, εφέραμέν το! Κύριε Σιζόπουλε, εφέραμεν το και το 'βαλα σε ψηφοφορία, γιατί υπήρχε μια πρόταση κι αυτή η πρόταση...

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Εψηφίστηκε! Και εψηφίστηκε! Κι αυτή τη στιγμή με λιγότερη πλειοψηφία αναβάλλεται!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εψηφίστηκε ποιο;

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Εψηφίστηκε κατά προτεραιότητα να συζητηθεί το θέμα σήμερα! Αυτό εψηφίσαμεν! Εψηφίστηκε ότι η συγκεκριμένη πρόταση νόμου θα συζητηθεί σήμερα με τη διαδικασία του κατεπείγοντος! Και μάλιστα συγκλήθηκε η επιτροπή Νομικών!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα, έντζιε διαφωνώ.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Αν λοιπόν σήμερα, αφού το ψηφίσαμε, ερχόμαστε να το αναβάλουμε, λυπούμαι πάρα πολύ! Νομίζω ότι στερούμαστε σοβαρότητας!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Κυπριανού.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν ξέρω τι συζητήθηκε το πρωί, γιατί ήμουν αλλού. Εκείνο το οποίο ξέρω όμως είναι ότι, όπως είπε ο κ. Σιζόπουλος, για τόσο σημαντικά ζητήματα δε γίνονται ψηφοφορίες απλά και μόνο στο πόδι. Τούτη η Βουλή εκτέθηκε κατ' επανάληψη, γιατί κάποια ζητήματα δε τα συζήτησε ολοκληρωμένα και διεξοδικά. Έτσι δικαιιο ο κ. Περδίκης ότι η δική του η πρόταση έν' που το '19 τζιαι ενδεχομένως να μπορούσε εκείνη να συζητηθεί, αλλά η ενημέρωση που έχουμε εμείς είναι ότι η πρόταση νόμου του κ. Σιζόπουλου κατατέθηκε σήμερα. Για ένα τόσο σημαντικό θέμα κατατίθεται μια πρόταση νόμου το πρωί τζιαι πρέπει η ολομέλεια της Βουλής που βρίσκεται σε εξέλιξη να αποφασίσει τζιαι μετά λέμε ότι αυτό το πράμα θα είναι σοβαρό. Τζιαι δε θα εκτεθούμε ως Βουλή για τον πρόχειρο τρόπο με τον οποίο αποφασίζουμε για τόσο σημαντικά ζητήματα. Κρίνουμε και επικρίνουμε την κυβέρνηση, γιατί, ενώ είχαμε ενώπιον μας ένα νομοσχέδιο, το απέσυρε την τελευταία στιγμή τζιαι αφήνει εκτεθειμένη τη Βουλή. Αλλά η δέσμευσή μας, το είπαμε ξεκάθαρα, είναι ότι αυτά θα είναι τα πρώτα ζητήματα που θα μπουν στη νέα Βουλή που θα συνέλθει πριν από τα μέσα του Ιούνη τζιαι η δική μας η απαίτηση είναι να ολοκληρωθεί η συζήτηση όλων αυτών των θεμάτων πριν την 31^η του Ιούλη που θα λήξει η αναστολή των εκποιήσεων. Είναι η απαίτησή μας τζιαι θα ήθελα και τις υπόλοιπες κοινοβουλευτικές ομάδες να δεσμευτούν γι' αυτό το πράμα. Ότι πριν την 31^η του Ιούλη θα τα συζητήσουμε όλα τα θέματα και θα τα αποφασίσουμε. Αλλά διερωτώμαι γιατί υπάρχει αυτός ο θυμός τζιαι αυτή η αντίδραση την ώρα που, επαναλαμβάνω, τα ζητήματα δε συζητήθηκαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ένα λεπτό, Κωστή μου.

Ο κύριος Λιλλήκας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Έχει δικαιο ο κ. Κυπριανού να λέει ότι τα σοβαρά θέματα πρέπει να συζητούνται με σοβαρότητα και με άνεση χρόνου. Κι αυτό έπρεπε πάντα να κάνει αυτό το κοινοβούλιο και για να 'μαστε ειλικρινείς δεν το κάνει

πάντα, κυρίως με ευθύνη της κυβέρνησης για τις καθυστερήσεις. Όμως έχει δίκαιο ο κ. Σιζόπουλος να αντιδρά. Εάν η ολομέλεια δεν ήθελε να συζητηθεί η συγκεκριμένη πρόταση, γιατί σήμερα κατατέθηκε -άσχετα εάν είναι το κυβερνητικό νομοσχέδιο με κάποιες τροπολογίες- όταν εξήγησε ο κ. Σιζόπουλος να συζητηθεί σήμερα ως κατεπείγουσα, έπρεπε η ολομέλεια να το απορρίψει και να πάρει τη σειρά της με το νέο κοινοβούλιο. Εκεί που υπάρχει αντίφαση ή εάν θέλετε μια περιέργη στάση είναι ότι υιοθετήθηκε να συζητηθεί ως κατεπείγουσα πρόταση και στη συνέχεια το ίδιο σώμα είπε να αναβληθεί. Έχει απόλυτο δίκαιο ότι είναι αντίφαση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γιωργάλλας.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, εάν μου επιτρέπεται, κάτι διαδικαστικό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Έθθα μιλήσω πολιτικά, απλώς επί διαδικαστικού. Να θυμίσω τον συνάδελφο ότι το ίδιο συνέβη με μία πρόταση νόμου που είχε να κάμει -κύριε Χατζηγιάννη, θυμίσέ με- με το Υπουργείο Παιδείας. Κατατέθηκε η πρόταση -κύριε Πανίκο Λεωνίδου, βοηθάτε με, εμπήκα και λίγο στην ηλικία- εψηφίσαμε στην αρχή και κηρύχθηκε κατεπείγουσα και, όταν ήρθε η έκθεση της επιτροπής Παιδείας, παρά τη διαφωνία του Συναγερμού, αναβλήθηκε και εψηφίσε υπέρ της αναβολής και ο συνάδελφος ο κ. Γιώργος Λιλλήκας και η ΕΔΕΚ μαζί. Διαψεύσετέ με!

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Ε, πιάστον ίδιο πε του!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα, επί της διαδικασίας δικαιούστε, κύριε Παπαδόπουλε. Μιχάλη, απολογούμαι.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Απλώς, κύριε Πρόεδρε, επειδή κάποιος είμαστε εδώ από η ώρα 8.00 το πρωί, έχουμε κλείσει δωδεκάωρο, επανερχόμαστε με ένα αίτημα για διακοπή σε κάποια στιγμή αυτής της συνεδρίας και να συνεχίσουμε αύριο η ώρα 12.00 το μεσημέρι, γιατί αντιλαμβάνεστε ήδη άρχισαν τα πνεύματα τζιαι κάπου ανεβαίνουν και πρέπει να είμαστε νομίζω πιο φρέσκοι, όταν θα συνεχίσει η συζήτηση για πάρα πολύ σοβαρά νομοσχέδια που έχουμε πάνω στην ημερήσια διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα έτσι όπως βλέπω, έν' πάρα πολλά τα νομοσχέδια. Πρώτα πρώτα είναι τζιαι πέρα από τις ανθρώπινες δυνάμεις, ξέρετε, τούτο το πράμα, τις εγκεφαλικές δυνάμεις. Λοιπόν, από κει και πέρα, εξήγησε τον λόγο ο κύριος... Ποιος εξήγησε τον λόγο; Όι, ο κ. Ευσταθίου. Ο κ. Γιωργάλλας, ακριβώς, τζιαι μετά τελευταίος ο κ. Ευσταθίου.

Ναι, κύριε Γιωργάλλα.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τζιαι μετά εννά πρέπει να μου απαντήσετε τι ώρα εννά σταματήσουμε. Να μου το πείτε, να τελειώσουμε.

Ναι, κύριε Γιωργάλλα.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω εξήσαμε όλοι, τουλάχιστον οι εκπρόσωποι των κομμάτων, το παρασκήνιο που έγινε, για να καταλήξουμε εδώ που καταλήξαμε. Και κάποιος από εμάς εδουλέψαμε πραγματικά πιστεύοντας στην υπόσχεση της κυβέρνησης ότι θα προχωρούσε τον νόμο περί δικαστηρίων και κάναμε παραγωγικές προτάσεις φέρνοντας σε ένα επίπεδο ποιότητας το κυβερνητικό νομοσχέδιο, για να αποσυρθεί την τελευταία στιγμή προκλητικά, προκαλώντας την οργή και αφήνοντας όλους εμάς που επιστέψαμε σε αυτή την πρόθεση της κυβέρνησης με ανοικτό το στόμα. Ενώ έγινε η προεργασία, συνήλθε η επιτροπή Οικονομικών, συνέταξε έκθεση. Ήρθε το ζήτημα, το θέμα της πρότασης του κ. Σιζόπουλου και τέθηκε προς συζήτηση. Ξαφνικά εσταμάτησαν η διαδικασία, για να ξεκινήσει ένα παρασκήνιο, για να φτάσουμε εδώ που εφτάσαμε. Και συμφωνώ με τον κ. Άντρο Κυπριανού, ότι τα ζητήματα είναι αρκούτως σοβαρά, αλλά για ακόμη μια φορά, για ακόμη μια

φορά, δίνουμε υποσχέσεις ότι θα συζητήσουμε σε τρεις εβδομάδες, ότι θα εξετάσουμε... Και επειδή εμείς δε θέλουμε πραγματικά να συμμετέχουμε σε αυτή την κοροΐδια, θα αποχωρήσουμε και εμείς, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ευσταθίου.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Εγώ θα δικαιολογήσω την αρνητική μου ψήφο λέγοντας ότι σήμερα χάθηκε μία ευκαιρία, παρά τα σχόλια και τη γελοιοποίηση των λόγων από κάποιους σε κλειστή αίθουσα. Θα συνεχίσω να πω ότι σήμερα χάθηκε μια ευκαιρία τουλάχιστον να εξετάζαμε μία πρόταση νόμου η οποία ήρθε σήμερα προς αντικατάσταση του νομοσχεδίου το οποίο πραξικοπηματικά απέσυρε η κυβέρνηση, μόνο και μόνο για να μη συζητηθούν οι πρόνοιες οι οποίες τι έλεγαν; Πρόσβαση των δανειοληπτών στα δικαστήρια! Χάθηκε αυτή η ευκαιρία και αντ' αυτού τι έχουμε; Αναστολή και πάλι μέχρι την 31^η Ιουλίου, την οποία παρουσίασε μάλιστα ο αγαπητός μου ο φίλος ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου ως τεράστιο επίτευγμα, την αναβολή των εκποιήσεων μέχρι την 31^η Ιουλίου 2021, λες και σταματά εκεί η ιστορία και δεν υπάρχει 1^η Αυγούστου. Πραγματικά η μόνη χώρα στην Ευρώπη όπου ο δανειολήπτης δεν μπορεί να αμφισβητήσει ποσό, υποθήκη και τη διαδικασία της εκποίησης είναι η Κύπρος! Και ο μοναδικός λόγος που δε θα αποχωρήσω είναι γιατί έχουμε πολύ σοβαρές προτάσεις νόμου που είμαι εισηγητής και θα πρέπει να τις υποστηρίξω. Και να πω και κάτι τελευταίο: Από το 2018 εκκρεμούν δύο προτάσεις νόμου της ΕΔΕΚ οι οποίες ήταν για σήμερα και οι οποίες δε συζητήθηκαν με τον τρόπο που δε συζητήθηκαν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κύριε Λουκαΐδη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κατανοώ την ενόχληση ορισμένων συναδέλφων, έχουν κάθε λόγο να είναι ενοχλημένοι, γιατί, ενώ λειτούργησαν ως δεκανίκια αυτής της κυβέρνησης ψηφίζοντας τον προϋπολογισμό και λαμβάνοντας δεσμεύσεις, αυτές οι δεσμεύσεις αναιρέθηκαν με έναν βίαιο τρόπο. Όπως είπα και προηγουμένως, αναιρέθηκαν με την κατάθεση αρχικά του νομοσχεδίου που απείχε από τα συμφωνηθέντα και κυρίως αναιρέθηκαν μετά που επιτεύχθηκε η ουσιαστική βελτίωση του κυβερνητικού νομοσχεδίου περί δικαστηρίων, όταν την προηγούμενη, χτες δηλαδή, αποσύρθηκε από την κυβέρνηση. Τζιαι έπρεπε, ενόψει και εκλογών, προφανώς, να επιχειρήσουν για τα μάθκια του κόσμου να βελτιώσουν την εικόνα τους, γιατί έμειναν σοβαρά εκτεθειμένοι, φέρνοντας ουσιαστικά ένα ξεκάθαρα αντισυνταγματικό κείμενο. Διότι, από την ώρα που έπαψε να είναι κυβερνητικό νομοσχέδιο και έγινε πρόταση νόμου και μάλιστα με σοβαρές ελλείψεις σε σχέση με το κείμενο που συλλογικά διαμορφώθηκε... Ήθελαν να ρίξουν στάχτη στα μάτια του κόσμου και θεωρούσαν ότι έπρεπε να γίνει πριν τις εκλογές αυτό το πράγμα.

Και είμαστε μπροστά, επιτρέψτε μου να πω επιεικώς, σε ένα σκηνικό έντονου λαϊκισμού, παράστασης λαϊκισμού. Εγώ δεν μπορώ να το εξηγήσω διαφορετικά. Γιατί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προφανώς την πλέον ουσιαστική πρόταση που είναι και συνταγματική την έχει καταθέσει το ΑΚΕΛ. Είναι ενώπιόν σας, είναι το δεκαοκτώ, και αυτή η πρόταση και ενδεχομένως και άλλες που θα είναι συνταγματικά νόμιμες μπορεί να ψηφιστούν σε δύο μήνες. Και τι είναι που θα χαθεί σε δύο μήνες; Εξηγήστε μου! Όταν, ναι, έχουμε διασφαλίσει ότι η συντριπτική πλειοψηφία των εκποιήσεων απαγορεύονται μέχρι και το τέλος του Ιούλη τζιαι μπορούμε να έχουμε νομοθεσία, εάν έχουμε τις πλειοψηφίες τζιαι κάποιοι εν θα κλώσουν πάλε. Εκτός και εάν φοβούμαστε ότι, εάν αλλάξει ο συσχετισμός δυνάμεων στην επόμενη Βουλή -αυτό ναι- θα έχουν πλειοψηφία όσοι παραδοσιακά κατά καιρούς ετοποθετούνταν υπέρ των τραπεζών. Ελπίζω και εύχομαι και πιστεύω ότι τέτοιο πράμα δε θα συμβεί στην επόμενη Βουλή.

Άρα για μας ουδέν ζήτημα προκύπτει επί της ουσίας. Πρέπει να κάτσουμε να δούμε στα σοβαρά προτάσεις νόμου που θα είναι αδύνατο για τον Πρόεδρο να τις στείλει στο Ανώτατο Δικαστήριο και τέθκια είναι και η δική μας πρόταση, επαναλαμβάνω, που αποκαθιστά το δικαίωμα πρόσβασης των δανειοληπτών στο δικαστήριο, από την ώρα που η κυβέρνηση για μια ακόμη φορά αθέτησε υποσχέσεις που έδωσε σε κάποιους και κάποιοι την εμπιστεύτηκαν και απέσυρε, ενώ διαμορφώθηκε κείμενο ορθό, και σήμερα βρεθήκαμε προ αυτής της κατάστασης. Θεωρούμε ότι σε δκυο μήνες μπορεί να έχουμε το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, τουλάχιστον να τεθεί ενώπιον της ολομέλειας. Δεν ξέρω ποιοι θα είναι οι συσχετισμοί δυνάμεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λιλλήκας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν είχα καμία πρόθεση να μιλήσω πραγματικά, το τελευταίο πράγμα που ήθελα να ακούσω είναι να κατηγορούμαι, επειδή ψήφισα τους προϋπολογισμούς, ως δεκανίκι της κυβέρνησης Αναστασιάδη. Ξέρετε ότι αποφεύγω τους χαρακτηρισμούς για οποιονδήποτε και δεν έχω χαρακτηρίσει ποτέ συνάδελφο ή κόμμα, αλλά να με αποκαλούν δεκανίκι, γιατί υπερψήφισα υπό κάποιους όρους τον προϋπολογισμό του Νίκου Αναστασιάδη, ποιοι; Αυτοί που εξέλεξαν τον Νίκο Αναστασιάδη το 2013 με την επιλογή τους. Εγώ ήμουν πάντα απέναντι στον Νίκο Αναστασιάδη. Κάποιοι άλλοι τον εξέλεξαν για κάποιες άλλες σκοπιμότητες. Αυτό είναι το ένα.

Το δεύτερο, όταν διαφωνούμε με μία πρόταση νόμου, δεν μπορώ να δεχτώ ότι σημαίνει ότι θέλουμε να ρίξουμε στάχτη στα μάθκια του κόσμου, γιατί κάνουμε κάποιες προτάσεις. Αν και δεν είναι δικές μου οι προτάσεις. Και το λέω αυτό, γιατί κάποιοι άλλοι ψήφισαν τες νομοθεσίες για τις εκποιήσεις και τες νομοθεσίες το 2013, το 2014 και αργότερα που υπερενίσχυσαν τις τράπεζες απέναντι στον δανειολήπτη. Δεν ψηφίσαμε ποτέ καμία νομοθεσία που ενίσχυε τις τράπεζες, εμείς. Μπορούν να το πουν όλοι αυτό;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ευσταθίου, ο τελευταίος ομιλητής.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, πραγματικά...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Νεοφύτου, μεν φεύγεις.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

...να θεωρείται η ΕΔΕΚ δεκανίκι του Δημοκρατικού Συναγερμού, επειδή δεν εψήφισε μαζί με τον Δημοκρατικό Συναγερμό σήμερα την πρόσβαση στα δικαστήρια, πραγματικά είναι πρωτάκουστον. Δηλαδή, κατηγορείται η ΕΔΕΚ σήμερα ότι είναι δεκανίκι του συναγερμού, διότι δε συμπορεύθηκε με το ΑΚΕΛ που ταυτίστηκε με τον Συναγερμό, για να μην περάσει η πρόταση του Σιζόπουλου!

Ευχαριστώ, πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ωραία. Λοιπόν, κύριοι, έληξε η συζήτηση αυτού του θέματος. Έχουν αναβληθεί τα θέματα. Το ερώτημα που τίθεται είναι αν θα διακόψουμε.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Σας παρακαλώ, ρε παιδικιά, εννά με αφήσετε να μιλήσω;

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Έληξε η συζήτηση, απλώς να κάμουμε...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Εντάξει, όι για τούτο το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα, δεν είναι γι' αυτό το θέμα που μιλώ. Η συζήτηση για το άλλο θέμα έληξε. Εκείνο που θέλω να πω είναι αν θα συνεχίσουμε ή όχι. Και, εάν δε θα συνεχίσουμε, επειδή έν' πολλές οι ώρες και έχουμε κουραστεί και επειδή ξέρω πολλοί από εσάς έχετε και άλλες υποχρεώσεις, γι' αυτό σας ρωτώ να μου πείτε, θέλετε να διακόψουμε και να αρχίσουμε αύριο στις 12.00, ναι ή όχι;

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του αύριο στις 12.00;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Υπάρχει πλειοψηφία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πες μου τον αριθμό, Αννίτα μου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, οκτώ εναντίον και καμία αποχή, η συνεδρίαση διακόπτεται εδώ και θα αρχίσει ξανά αύριο στις 12.00.

(Ωρα διακοπής: 7.55 μ.μ.)

(Ωρα επανέναρξης: 12.40 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Καλό μεσημέρι!

Καθίστε.

Συνεχίζουμε με τα θέματα...

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Παρακαλώ, κάμετε ησυχία! Συνεχίζουμε σήμερα με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης της χθεσινής συνεδρίας και προχωρούμε... Κανονικά ήταν να προχωρήσουμε με το υπ' αριθμόν 24 θέμα, αλλά υπάρχει μία παράκληση ή πρόταση εκ μέρους του Γιώργου Λιλλήκα να προτάξουμε το υπ' αριθμόν 48 θέμα. Έχετε αντίρρηση;

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Συγγνώμη; Έχετε;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Το 48 είναι αυτό που αφορά τις σχέσεις εργοδοτούμενων; Τζιέινο;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τώρα να το βρούμε, Γιώργο.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Δηλαδή εν' τού τούτους που εν βάλλουν κοινωνικές ασφαλίσεις, ρε Γιώργο; Έν' τού τούτους που εν τους βάλλουν κοινωνικές ασφαλίσεις;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να σας διαβάσω το υπ' αριθμόν 48 θέμα...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Αγαπητέ Νίκο, έκαμε μια παράκληση ο άνθρωπος να το προτάξουμε. Ε, εντάξει, πείτε μου...

Λοιπόν, πρώτα πρώτα να ευχηθούμε χρόνια πολλά στους Γιώργους και στις Γεωργίες που γιορτάζουν σήμερα. Δόξα σοι ο Θεός, εφάαμεν κάμποσα γλυκά τ'πού το πρωί!

Λοιπόν, το υπ' αριθμόν 48 θέμα τιλοφορείται «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2019». Είναι πρόταση νόμου των Γιώργου Λιλλήκα εκ μέρους της Συμμαχίας Πολιτών, Κωστή Ευσταθίου εκ μέρους του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, Γιώργου Περδίκη εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών και Μιχάλη Γιωργάλλα εκ μέρους της Αλληλεγγύης.

Κυρία Δημητρίου, τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, ώστε στην έννοια του όρου «μισθωτός», για σκοπούς κοινωνικής ασφάλισης, να περιλαμβάνεται και η απασχόληση δυνάμει σύμβασης αγοράς ή παροχής υπηρεσιών ή οποιασδήποτε άλλης σχετικής σύμβασης, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού που αποδίδεται σε τέτοια σύμβαση, εφόσον αυτή χαρακτηρίζεται από σχέση εργοδότη-εργοδοτούμενου, προκειμένου οι εργαζόμενοι να έχουν όλα τα δικαιώματα και ωφελήματα, μεταξύ των οποίων και την πληρωμή των κοινωνικών τους ασφαλίσεων ως μισθωτών και όχι ως αυτοεργοδοτούμενων.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την πρόταση νόμου «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2019»

Παρόντες:

Αντρέας Φακοντής	Μαριέλλα Αριστείδου
Ευανθία Σάββα	Γιώργος Περδίκη
Σκεύη Κούτρα Κουκουμά	Μαρίνος Μουσιούπτας
Μάριος Μαυρίδης	

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε από τους κ. Γιώργο Λιλλήκα εκ μέρους της Συμμαχίας Πολιτών, Κωστή Ευσταθίου εκ μέρους του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, Γιώργο Περδίκη εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών και Μιχάλη Γιωργάλλα εκ μέρους της Αλληλεγγύης, σε επτά συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν την 21^η και στις 28 Ιανουαρίου και την 1^η Δεκεμβρίου 2020, καθώς και στις 30 Μαρτίου, 6, 13 και 20 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο γενικός διευθυντής, καθώς και εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού του Υπουργείου Οικονομικών, των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΣΕΚ, ΔΕΟΚ, ΠΑΣΥΔΥ, ΑΣΔΥΚ και της Παγκύπριας Συντεχνίας «Ισότητα», καθώς και των εργοδοτικών οργανώσεων ΟΕΒ και ΚΕΒΕ.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης της πρότασης νόμου παρευρέθηκαν και τα μη μέλη της επιτροπής κ. Γιώργος Λιλλήκας, Κωστής Ευσταθίου και Μιχάλης Γιωργάλλας.

Σκοπός της πρότασης νόμου, όπως αυτή αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή, είναι η τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, ώστε στην έννοια του όρου «μισθωτός», για σκοπούς κοινωνικής ασφάλισης, να περιληφθεί και η απασχόληση δυνάμει σύμβασης αγοράς υπηρεσιών ή οποιασδήποτε άλλης σχετικής σύμβασης, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού που αποδίδεται σε τέτοια σύμβαση, η οποία χαρακτηρίζεται από σχέση εργοδότη-εργοδοτούμενου, προκειμένου οι εργαζόμενοι να έχουν όλα τα δικαιώματα και ωφελήματα, μεταξύ των οποίων και την πληρωμή των κοινωνικών τους ασφαλίσεων, ως μισθωτοί και όχι ως αυτοεργοδοτούμενοι.

Σημειώνεται ότι η πιο πάνω πρόταση νόμου συζητήθηκε μαζί με την πρόταση νόμου με τίτλο «Ο περί του Καθορισμού των Ελάχιστων Κριτηρίων/Προϋποθέσεων Σχέσης Εργασίας μεταξύ Εργοδότη και Εργοδοτούμενου Νόμος του 2019», η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από τον κ. Αντρέα Φακοντή εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις. Ωστόσο, με απόφαση του εισηγητή της αυτή δεν προωθείται προς ψήφιση στο παρόν στάδιο.

Ο πρόεδρος της επιτροπής κατά την τοποθέτησή του ανέφερε ότι παρατηρείται έξαρση του φαινομένου της απόκρυψης της σχέσης εργοδότη-εργοδοτούμενου, αφού, ενώ πολλά άτομα προσφέρουν εργασία με όλα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα που ορίζουν τη σχέση εργοδότη και εργοδοτούμενου, η εργασία αυτή χαρακτηρίζεται ως αγορά υπηρεσιών, με αποτέλεσμα τα άτομα αυτά να καταβάλλουν εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ως αυτοτελώς εργαζόμενοι και όχι ως μισθωτοί/εργοδοτούμενοι. Η απόκρυψη της σχέσης αυτής, ανέφερε, αποστερεί από τους εργαζομένους την προστασία και τα δικαιώματα που συνεπάγεται η ιδιότητα του εργοδοτούμενου.

Η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε κατά την τοποθέτησή της ότι αναγνωρίζει το πρόβλημα που υπάρχει με τη συγκεκριμένη παροχή μισθωτής εργασίας, διαφώνησε ωστόσο με την υπό εξέταση πρόταση νόμου, αναφέροντας ότι αυτή δεν επιλύει το πρόβλημα, στηρίζεται σε λανθασμένη βάση και καταστρατηγεί την αρχή του διοικητικού δικαίου με βάση την οποία «εκάστη υπόθεση εξετάζεται με βάση τα δικά της δεδομένα», εξηγώντας πως δεν καθίσταται δυνατό με γενικά κριτήρια να κρίνονται συγκεκριμένες υποθέσεις. Υπάρχει, πρόσθεσε η ίδια, πληθώρα αποφάσεων δικαστηρίου, καθώς και συγγραμμάτων εργατικού δικαίου τα οποία ορίζουν ρητά ποιες είναι οι προϋποθέσεις, προκειμένου να χαρακτηριστεί η σχέση εργοδότη-εργοδοτούμενου ως τέτοια. Περαιτέρω, ανέφερε ότι η παροχή εργασίας με τη μορφή της αγοράς υπηρεσιών είναι αποδεκτή και δεν μπορεί να καταργηθεί και να εξομοιωθεί με τη μισθωτή εργασία. Τέλος, ανέφερε ότι για την αντιμετώπιση του φαινομένου της συγκεκριμένης μισθωτής εργασίας πρέπει να ετοιμαστεί σχετικό νομοσχέδιο από πλευράς της εκτελεστικής εξουσίας έπειτα από κοινωνικό διάλογο, τη βοήθεια της νομικής υπηρεσίας και πιθανώς και νομικών του ιδιωτικού τομέα. Για τον λόγο αυτό ζήτησε από την επιτροπή να παρασχεθεί χρόνος στο υπουργείο, δεδομένης και της διαχείρισης της επιδοματικής πολιτικής λόγω της πανδημίας COVID-19 που έχει αναλάβει το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, προκειμένου να μελετηθεί το όλο θέμα, χωρίς όμως να μπορεί να δεσμευτεί για την κατάθεση νομοσχεδίου σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Σημειώνεται ότι σε επιστολή που απέστειλε προς την επιτροπή η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι αρμόδιος για την επίλυση ζητημάτων που αφορούν το κατά πόσο ένα πρόσωπο είναι μισθωτό ή αυτοτελώς εργαζόμενο είναι ο διευθυντής των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο οποίος πριν από τη λήψη της απόφασης διορίζει αρμόδιους λειτουργούς για διεξαγωγή πλήρους έρευνας. Η δε απόφαση του εν λόγω διευθυντή μπορεί να προσβληθεί από το ενδιαφερόμενο πρόσωπο μέσω ιεραρχικής προσφυγής στον Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και, σε περίπτωση που το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν ικανοποιηθεί από την απόφαση του υπουργού, μπορεί να υποβάλει προσφυγή στο Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών. Τέλος, στην εν λόγω επιστολή αναφέρεται ότι η ορθή εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, τηρουμένης της νομολογίας που υπάρχει για το θέμα αυτό, διασφαλίζει τα συμφέροντα τόσο των εργαζομένων όσο και του συστήματος εργασιακών σχέσεων στην Κύπρο.

Ο εκπρόσωπος του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού ανέφερε ότι δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να δημιουργηθεί άλλη μια πύλη εισόδου ατόμων στη δημόσια υπηρεσία. Ως εκ τούτου, ανέφερε, χρειάζεται προσοχή στην οποιαδήποτε προτεινόμενη ρύθμιση.

Η εκπρόσωπος της ΠΕΟ χαιρέτισε την πρωτοβουλία εκ μέρους της Βουλής για την προτεινόμενη νομοθετική ρύθμιση αναφέροντας ότι τα τελευταία χρόνια χρησιμοποιείται η μέθοδος της παροχής υπηρεσιών με σκοπό την απόκρυψη της εξηρημένης εργασίας και αυτό είναι ένα σοβαρό θέμα το οποίο χρήζει αντιμετώπισης, τονίζοντας ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα παρουσιάζεται στον δημόσιο και ημιδημόσιο τομέα. Παρά τις αποφάσεις των δικαστηρίων και τις συστάσεις του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας το εν λόγω πρόβλημα εντείνεται και παραμένει άλυτο. Ειδικότερα, αναφέρθηκε στην περίπτωση των εργαζομένων στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, οι καθηγητές των οποίων ήταν μισθωτοί και εν μια νυκτί μετατράπηκαν σε αυτοτελώς εργαζομένους. Οι εν λόγω εργαζόμενοι, πρόσθεσε, ακολούθησαν τη διαδικασία που προβλέπεται στον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμο και προσέφυγαν και στο Διοικητικό Δικαστήριο. Ωστόσο, ανέφερε, εξακολουθούν να εργάζονται ως αυτοτελώς εργαζόμενοι. Τέλος, ανέφερε ότι η ΠΕΟ είναι έτοιμη να συμμετέχει σε κοινωνικό διάλογο για το εν λόγω θέμα και ότι όλες οι συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν ήδη υποβάλει από κοινού αίτημα προς το υπουργείο, προκειμένου να αρχίσει ο κοινωνικός διάλογος για εξεύρεση του τρόπου με τον οποίο θα λυθεί το εν λόγω πρόβλημα.

Ο εκπρόσωπος της ΣΕΚ ανέφερε ότι το όλο θέμα είναι ιδιαίτερα σημαντικό και καλώς συζητείται έστω και σε επίπεδο κοινοβουλίου. Εξέφρασε δε τη δυσαρέσκειά του που το συγκεκριμένο θέμα δεν απασχόλησε ούτε το Συμβούλιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ούτε το Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα. Υπάρχει, ανέφερε, μεγάλη ανάγκη να ρυθμιστεί άμεσα και η επίλυσή του αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστεί τα επόμενα χρόνια στην αγορά εργασίας.

Ο εκπρόσωπος της ΔΕΟΚ ανέφερε ότι μεγάλη μερίδα εργαζομένων υφίσταται μεγάλη αδικία και η αδύναμη πλευρά είναι πάντα αυτή του εργαζομένου. Το όλο θέμα, ανέφερε, πρέπει να ρυθμιστεί το συντομότερο δυνατό, γιατί σε αντίθετη περίπτωση το πρόβλημα θα επιδεινωθεί.

Ο εκπρόσωπος της ΠΑΣΥΔΥ παραδέχτηκε ότι τα τελευταία χρόνια υπάρχει κατάχρηση του θεσμού της αγοράς υπηρεσιών, γεγονός που πρέπει να τερματιστεί. Συμφώνησε δε με την εισήγηση της υπουργού να δοθεί χρόνος για μελέτη και διεξαγωγή κοινωνικού διαλόγου για το όλο θέμα. Σε γραπτή επιστολή που απέστειλε η εν λόγω οργάνωση προς την επιτροπή αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι η οργάνωση θεωρεί ότι υπάρχει η αναγκαία νομοθεσία και οι οδηγίες/εγκύκλιοι του Υπουργείου Οικονομικών για την αντιμετώπιση του όλου θέματος. Στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι μέσα από την πρόταση νόμου η οργάνωση διαβλέπει την πιθανότητα δημιουργίας συνθηκών όπου θα δίνεται η δυνατότητα σε άτομα που συνεργάζονται με το κράτος υπό το καθεστώς αγοράς υπηρεσιών να δημιουργούν σχέση εργοδότη και εργοδοτούμενου και ως εκ τούτου να μετατρέπονται σε εργαζομένους αορίστου χρόνου. Τέλος, στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι πάγια θέση της οργάνωσης είναι ότι οι μόνιμες ανάγκες του δημοσίου πρέπει να καλύπτονται από μόνιμες θέσεις.

Ο εκπρόσωπος της Παγκύπριας Συντεχνίας «Ισότητα» ανέφερε ότι το όλο ζήτημα πρέπει να ρυθμιστεί νομοθετικά. Θέση της οργάνωσης, δήλωσε, είναι ότι κάθε σχέση επ' αμοιβή πρέπει να ορίζεται ως σχέση εξηρημένης εργασίας και ότι πρέπει να ορίζονται επακριβώς οι εξαιρέσεις. Διαφορετικά, τόνισε, δε θα προστατεύεται επαρκώς η σχέση εξηρημένης εργασίας.

Ο εκπρόσωπος της ΟΕΒ ανέφερε ότι διαφωνεί με την πρόταση νόμου, διότι με αυτή καταργείται η αγορά υπηρεσιών. Το όλο θέμα δεν είναι απλό, πρόσθεσε, και δύσκολα μια λύση θα μπορεί να εφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις. Η ΟΕΒ είναι έτοιμη, εάν κι εφόσον κληθεί από το υπουργείο, να συμμετάσχει σε κοινωνικό διάλογο για το εν λόγω θέμα.

Ο εκπρόσωπος του ΚΕΒΕ ανέφερε ότι διαφωνεί με τη φιλοσοφία της πρότασης νόμου, τονίζοντας ότι το όλο θέμα είναι σοβαρό, άπτεται ευρύτερα των εργασιακών σχέσεων και πρέπει ως τέτοιο να συζητηθεί επί της αρχής σε τριμερές επίπεδο. Με την εν λόγω πρόταση νόμου, ανέφερε περαιτέρω, εξισώνονται οι αυτοτελώς εργαζόμενοι με τους μισθωτούς και θα δημιουργηθεί μεγάλη αναταραχή στην αγορά εργασίας.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω εξέτασης της πρότασης νόμου ο εκπρόσωπος των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ενημέρωσε την επιτροπή ότι το όλο θέμα δεν έχει συζητηθεί ούτε στο Συμβούλιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ούτε στο Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα. Περαιτέρω, ενημέρωσε την επιτροπή ότι για το εν λόγω θέμα υπάρχει πλούσια νομολογία και δεν εξετάζεται στο παρόν στάδιο η ετοιμασία νομοσχεδίου.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης της πρότασης νόμου στην επιτροπή ο εκ των εισηγητών της κ. Κωστής Ευσταθίου εισηγήθηκε την τροποποίηση της εν λόγω πρότασης με την προσθήκη σε αυτή και της παροχής υπηρεσιών στις περιπτώσεις κατά τις οποίες μπορεί να συναχθεί ύπαρξη σχέσης εργοδότη και εργοδοτούμενου.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατέληξε στις ακόλουθες θέσεις:

1. Ο πρόεδρος της επιτροπής και τα μέλη της βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού και το μέλος της βουλευτής της Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν επί της πρότασης νόμου κατά τη συζήτησή της στην ολομέλεια του σώματος.
2. Το μέλος της επιτροπής βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών τάσσεται υπέρ της ψήφισης της πρότασης νόμου σε νόμο όπως αυτή έχει τελικά διαμορφωθεί με βάση τα πιο πάνω.

Υπό το φως των πιο πάνω θέσεων, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων υποβάλλει την παρούσα έκθεσή της για λήψη τελικής απόφασης σχετικά με την εν λόγω πρόταση νόμου από την ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ομιλητές: Ο κ. Λιλλήκας. Άλλος; Ο κ. Ευσταθίου, ο κ. Φακοντής, η κ. Ερωτοκρίτου. Άλλος; Ο κ. Περγίκης. Γράψε τζαι τον κ. Περγίκη. Θα γράφεται η λίστα και θα κλείνει και μόνο για δευτερολογίες θα δίνεται ο λόγος. Μετά, σας προειδοποιώ εκ των προτέρων, τρία με πέντε λεπτά μάξιμουμ και σας παρακαλώ πάρα πολύ να είστε σύντομοι και περιεκτικοί σε εκείνο που θέλετε να πείτε, για να μην πλταειάζουμε και να τελειώσουμε σύντομα, γιατί η ατζέντα είναι μεγάλη.

Κύριε Γιωργάλλα, θέλεις και εσύ; Εγράψατε τον κ. Γιωργάλλα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ε, αν μπορούν και οι υπόλοιποι, να αφήσουν τα χέρια τους, για να βεβαιωθώ ότι τους έχω όλους σημειώσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν. Εγώ εννά δώκω τον λόγο εν τω μεταξύ στον κ. Λιλλήκα...

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Βεβαίως.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ και για τις ευχές, το κέρασμα ακολουθεί. Θα είμαι πολύ σύντομος.

Κύριε Πρόεδρε, σήμερα στη δημόσια υπηρεσία παρουσιάζεται το εξής απaráδεκτο φαινόμενο: Να έχουμε πέντε και έξι κατηγορίες εργαζομένων, με τελευταία εφεύρεση την αγορά υπηρεσιών για εργαζόμενους οι οποίοι εργάζονται με καθαρά σχέσεις εργοδότη-εργαζόμενου. Την αγορά υπηρεσιών, όπως γίνεται, ή αλλιώς το καθεστώς αυτοεργοδοτούμενου, τη συναντούμε στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης και όχι μόνο, και αυτοί οι εργαζόμενοι, ενώ κάνουν ακριβώς την ίδια εργασία με τους άλλους συναδέλφους τους, ως αυτοεργοδοτούμενοι στερούνται βασικών δικαιωμάτων τους, μεταξύ άλλων και του ανεργιακού, δεδομένου ότι τα κρατικά ινστιτούτα λειτουργούν μόνο οκτώ μήνες τον χρόνο.

Με την πρόταση αυτή ουσιαστικά αποκαθιστούμε μία αδικία, την οποία... Δυστυχώς, η κυβέρνηση -ενώ υπάρχουν και σαφείς αποφάσεις δικαστηρίων- με τα κριτήρια που έχει θέσει, έχει την εξουσία το Υπουργείο Εργασίας σε άλλους να αναγνωρίζει και σε άλλους να μην αναγνωρίζει το υπαλληλικό καθεστώς, την εργασιακή δηλαδή σχέση μεταξύ εργοδότη και εργαζόμενου. Οι αποφάσεις του δικαστηρίου έχουν καταδείξει ότι, εάν ένας εργαζόμενος εργάζεται σε συγκεκριμένο χώρο που του ορίζει ο εργοδότης με συγκεκριμένο ωράριο, και μάλιστα του καθορίζει και την εργασία που θέλει να επιτελέσει, δεν μπορεί να είναι τίποτα άλλο παρά υπάλληλος.

Δυστυχώς, αυτό δεν εφαρμόζεται από πλευράς της κυβέρνησης και, επειδή πρέπει να τερματιστεί αυτή η άδικη κατάσταση που αλλοιώνει τις εργασιακές σχέσεις, έχουμε καταθέσει αυτή την πρόταση νόμου. Ελπίζω ότι θα είναι ένα πρώτο βήμα, για να εξομαλυνθεί πλέον γενικά το εργασιακό καθεστώς στη δημόσια υπηρεσία και επιτέλους οι μόνιμες ανάγκες να καλύπτονται από μόνιμο προσωπικό.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Λιλλήκα.

Ο κ. Ευσταθίου.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Ο κ. Λιλλήκας, ο οποίος βεβαίως γιορτάζει σήμερα και του εύχομαι χρόνια πολλά, όπως και στον Γιώργο Περδίκη εύχομαι χρόνια πολλά, στον κ. Λουκαΐδη, στον κ. Γεωργίου, στον κ. Κάρουλλα...

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Τζιαι ο Γιώργος δεξιά σου.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Και ο κ. Γεωργίου, του ευχήθηκα πρώτου. Τα έχει πει θαυμάσια, επομένως θα είμαι πολύ σύντομος. Θα πω όμως ότι αυτό το φαινόμενο και η προσπάθεια που γίνεται για να μην εφαρμόζεται ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμος δεν παρατηρείται μόνο στη δημόσια υπηρεσία, παρατηρείται κυρίως στην ιδιωτική απασχόληση, όπου πλείστοι όσοι εργοδοτούμενοι εμφανίζονται, καταναγκάζονται και πειθαναγκάζονται να εμφανίζονται, ως παροχείς ή πωλητές υπηρεσιών, προκειμένου να μη χάσουν τη δουλειά τους.

Επομένως, ό,τι και αν προβλέπει η σύμβαση, ό,τι χαρακτηρισμό η σύμβαση εργοδότησης ή η σχέση εργοδότησης και αν περιέχει, αφ' ης στιγμής έχει τα χαρακτηριστικά της μισθωτής εργασίας, θα πρέπει να ρυθμίζεται ως τέτοια και αυτό τον σκοπό είχε και έχει η πρόταση νόμου.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Ευσταθίου.

Ο κ. Γιωργάλλας.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Καλημέρα σε όλους.

Είναι πραγματικότητα ότι τα πολλαπλά εργασιακά καθεστώτα στο δημόσιο δυστυχώς πλήττουν την ισοτιμία και την ισότητα των εργαζομένων και βέβαια παράγουν πάρα πολλές αδικίες. Και καμιά φορά μιλούμε για την παραγωγικότητα στο δημόσιο, η οποία παραγωγικότητα... Τουλάχιστον σε δύο θέσεις εργασίας με έναν εργαζόμενο ο οποίος απολαμβάνει τη μονιμότητα και όλα του τα ωφελήματα και έναν εργαζόμενο ο οποίος είναι σε ένα από αυτά τα προβληματικά καθεστώτα από αορίστου μέχρι σύμβαση εργασίας, που δεν απολαμβάνει τα ίδια ωφελήματα, αντιλαμβάνεστε ότι ο δεύτερος δε θα εργάζεται όπως ο πρώτος. Εναπόκειται στη συνείδησή του την επαγγελματική, αλλά η πραγματικότητα είναι ότι υπερισχύει το αίσθημα της αδικίας και η αντίδραση είναι η χαμηλή παραγωγικότητα.

Αυτό είναι ένα από τα σοβαρότερα ζητήματα και προβλήματα της δημόσιας υπηρεσίας. Αυτό προσπαθούμε να επιλύσουμε, έστω, όχι να επιλύσουμε, να βελτιώσουμε την εργασιακή κατάσταση γύρω από ανθρώπους οι οποίοι δυστυχώς είναι με συμβόλαιο στο δημόσιο και σε κρίσιμες θέσεις. Σημειώνω δαμαί ότι ακόμα και καθηγητές, αυτοί παραδείγματος χάριν οι εκπαιδευτικοί στα καλλιτεχνικά και αθλητικά σχολεία, στα μουσικά και τα αθλητικά σχολεία που εκτίζαν τον θεσμό, εδώ και δώδεκα χρόνια εργάζονται με αυτές τις συμβάσεις εργασίας. Επομένως, έχει περιεχόμενο η συγκεκριμένη πρόταση νόμου.

Και τελειώνω, σημειώνοντας ότι η δική μου η πρόταση για την αποκατάσταση της ισοτιμίας της εργασίας στον δημόσιο τομέα, που είχε ως αποτέλεσμα τη μη συμμόρφωση της Κυπριακής Δημοκρατίας με την εργασιακή νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κρίθηκε από τη Γενική Εισαγγελία ως μία πρόταση η οποία μπορεί να γίνει συνταγματικά συμμορφούμενη με κάποιες αλλαγές, που θα φέρει μια επανάσταση σε όλα αυτά τα προβληματικά εργασιακά καθεστώτα, και εύχομαι και ελπίζω ότι θα τα καταφέρουμε με τη νέα Βουλή να προχωρήσουμε και να επιλύσουμε αυτά τα ζητήματα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ.

Ο κ. Ορφανίδης.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Δε θα επαναλάβω τα ίδια στα οποία έχουν αναφερθεί προηγουμένως οι αγαπητοί συνάδελφοι, συμφωνούμε απόλυτα. Με την πρόταση αυτή αίρεται μία αδικία εις βάρος μεγάλου αριθμού εργαζομένων, για τους οποίους είναι άδικος ο τρόπος με τον οποίο μέχρι σήμερα εργάζονταν, γι' αυτό στηρίζουμε τη συγκεκριμένη πρόταση του κ. Λιλλήκα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Ορφανίδη.

Ο κ. Φακοντής.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται έξαρση του φαινομένου της απόκρυψης της σχέσης εργοδότη-εργοδοτούμενου με διάφορες μεθόδους, μεταξύ άλλων με την αγορά υπηρεσιών και την ψευδοαυτοαπασχόληση. Τα φαινόμενα αυτά είναι έντονα τόσο στον δημόσιο και ημιδημόσιο τομέα όσο και στον ιδιωτικό τομέα, αφού μόνιμες, επαναλαμβανόμενες ανάγκες καλύπτονται με τη μέθοδο της μίσθωσης υπηρεσιών.

Η απόκρυψη της πραγματικής σχέσης εργοδότη-εργοδοτούμενου αποτελεί ηθικά μεμπτή πρακτική, η οποία αποστερεί από τους εργαζόμενους την προστασία και τα δικαιώματα που η ιδιότητα του εργοδοτούμενου συνεπάγεται. Απορρυθμίζει την αγορά εργασίας και καταστρατηγεί τα εργασιακά δικαιώματα, καθώς τα άτομα προσφέρουν εξαρτημένη εργασία χωρίς καμιά προστασία και κανένα δικαίωμα.

Παρά τις αποφάσεις των δικαστηρίων και τις συστάσεις του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, το εν λόγω πρόβλημα εντείνεται και παραμένει άλυτο. Πιο τρανταχτό το παράδειγμα των εργαζομένων στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης του Υπουργείου Παιδείας, οι καθηγητές οι οποίοι εν μια νυκτί μετατράπηκαν από μισθωτοί σε αυτοτελώς εργαζόμενους, καθώς και οι εργαζόμενοι στα μουσικά και αθλητικά γυμνάσια και λύκεια, οι οποίοι εργάζονται ως αυτοτελώς εργαζόμενοι.

Στο ίδιο ακριβώς καθεστώς εργάζονται και πολλοί εργαζόμενοι σε δήμους, κοινοτικά συμβούλια και στον ιδιωτικό τομέα. Παρά το γεγονός ότι οι συνδικαλιστικές οργανώσεις εδώ και χρόνια απέστειλαν επιστολή στην αρμόδια υπουργό, προκειμένου να αρχίσει κοινωνικός διάλογος, και παρά το ότι η ίδια η υπουργός αναγνωρίζει το σοβαρό πρόβλημα που υπάρχει, εντούτοις δεν έχει ξεκινήσει ακόμη ο κοινωνικός διάλογος.

Ως ΑΚΕΛ, καταθέσαμε επανειλημμένως τις εισηγήσεις μας για το κεφαλαιώδες ζήτημα της απορρύθμισης των εργασιακών σχέσεων. Λόγω του ότι το αρμόδιο υπουργείο υπεκφεύγει εδώ και καιρό και δεν αντιμετωπίζει το πρόβλημα, καταθέσαμε και ως ΑΚΕΛ πρόταση νόμου η οποία αποσκοπεί στη θέσπιση νέας νομοθεσίας για καθορισμό των απαιτούμενων κριτηρίων και προϋποθέσεων για διαπίστωση της ύπαρξης σχέσης εργοδότη-εργοδοτούμενου, όπως καθορίζονται από τη Σύσταση 198 του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας του 2006.

Δυστυχώς, ενώ ξεκίνησε η συζήτηση στην επιτροπή Εργασίας της Βουλής, εντούτοις δεν κατέστη δυνατή η ολοκλήρωση της συζήτησης, γι' αυτό και θα συνεχιστεί η συζήτησή της με τη νέα Βουλή. Η πρόταση νόμου των συναδέλφων βουλευτών η οποία βρίσκεται σήμερα ενώπιον της ολομέλειας της Βουλής στοχεύει στην αντιμετώπιση του φαινομένου της απόκρυψης της σχέσης εργοδότη-εργοδοτούμενου με διάφορες μεθόδους. Δεν επιλύει κατά τη γνώμη μας όμως πλήρως το πρόβλημα, καθώς η απόφαση για την ιδιότητα του εργαζομένου δεν είναι κομμάτι της νομοθεσίας του Εργατικού Δικαίου, αλλά παραμένει διοικητική πράξη, διοικητική απόφαση του διευθυντή του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του πολιτικού προϊστάμενου του αρμόδιου υπουργείου.

Ως ΑΚΕΛ, θα υπερψηφίσουμε την εν λόγω πρόταση νόμου, ώστε να δώσουμε ακόμα μια ευκαιρία στην αντιμετώπιση αυτού του σοβαρού προβλήματος, αλλά θα επανέλθουμε στην επόμενη περίοδο με τη συνέχιση της συζήτησης της πρότασης νόμου που έχει καταθέσει η κοινοβουλευτική ομάδα του ΑΚΕΛ, η οποία πιστεύουμε ότι θα δώσει πραγματική λύση στο πρόβλημα.

Μέχρι τότε καλούμε την κυβέρνηση να εισακούσει το αίτημα των συνδικαλιστικών οργανώσεων και να ξεκινήσει επιτέλους τον κοινωνικό διάλογο, ώστε να εξευρεθεί το συντομότερο δυνατόν η λύση στο πρόβλημα που ταλανίζει χιλιάδες εργαζόμενους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Φακοντή.

Ο κ. Προκοπίου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Και εμείς με τη σειρά μας αυτή την πρόταση των συναδέλφων θα τη στηρίξουμε, ως Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων, γιατί βλέπουμε ότι με αυτή την πρόταση νόμου μπορεί να αρθεί μια αδικία εις βάρος αυτής της κατηγορίας των εργοδοτούμενων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Προκοπίου.

Ο κ. Κουλίας,

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Επέλεξα να ανεβώ στο βήμα, διότι το νομοθέτημα τούτο, την πρόταση νόμου των συναδέλφων τη θεωρώ άκρως σημαντική για τον εξής πολύ απλό λόγο: Η σημαντικότερα κατάκτηση του λαού μας είναι οι κοινωνικές ασφαλίσεις. Και, έτσι προς μνήμη και υπενθύμιση αυτών που τες εδημιούργησαν, οι κοινωνικές ασφαλίσεις είναι δημιούργημα του αείμνηστου Τάσσου Παπαδόπουλου, ο οποίος εκτός από τις κοινωνικές ασφαλίσεις εδημιούργησε και τρία πολλά σπουδαία σχολεία: την Ξενοδοχειακή, που έν' δαμαί δίπλα μας και εβάλλαν της καμπόσοι πόστα να τη διαλύσουν και δεν τα καταφέραν, το ΑΤΙ και τη Νοσηλευτική. Τα άλλα δύο δυστυχώς εκαταργήσαν τα, αλλά η Ξενοδοχειακή εξακολουθεί να παραμένει εδώ. Μάλιστα, ο δήμαρχος της Πάφου έκοψε ο νους του να την πάρει στην Πάφο, γιατί είχε παραλία, λέει, ωσάν και η Ξενοδοχειακή Σχολή έν' θέμα παραλίας! Είναι μια σπουδαία σχολή και ευελπιστώ ότι εν θα τη διαλύσουν κάπιοι.

Λοιπόν, για τις κοινωνικές ασφαλίσεις, για το νομοθέτημα το επίδικο, ο τρόπος με τον οποίο λειτουργεί το ίδιο το κράτος είναι υπόδειξη εις το να γίνεται αδήλωτη εργασία. Η κ. υπουργός, που κόπτεται για την αδήλωτη εργασία, είναι η πρώτη μαστόρισσα εις το να μη δηλώνει την εργασία των αυτοεργοδοτούμενων, με πρόσχημα ότι είναι αγορά υπηρεσιών. Είναι επιτρεπτό ένα ολόκληρο κράτος το ίδιο εν γνώσει του να παραβιάζει τη νομοθεσία; Μεσ το ίδιο το κράτος ένα τμήμα πκιερώνει τις κοινωνικές ασφαλίσεις, με τους ίδιους όρους απασχόλησης το άλλο δεν πληρώνει. Αυτό κρίνεται απαράδεκτο και, επειδή το κάμνει το κράτος, οι ιδιώτες -άμα σου το κάμνει το ίδιο το κράτος, είναι όπως τον νόμο που λέει «δάσκαλε που δίδασκες και νόμο δεν κρατούσες»- ευκαιρία εθέλαν οι ιδιώτες. Απασχολούμε χιλιάδες κόσμο, κύριε Πρόεδρε, οι οποίοι με το πρόσχημα της αγοράς υπηρεσιών οι εργοδότες δεν καταβάλουν τις κοινωνικές τους ασφαλίσεις. Θα μου πείτε «καλά, αφού έν' αγορά εργασίας, έχει υποχρέωση ο αυτοεργοδοτούμενος να τις καταβάλει». Ε, δεν τες καταβάλλουν, διότι, άμα του διά του άλλου €3 την ώρα, εννά πάει να καταβάλει και κοινωνικές ασφαλίσεις; Ασφαλώς, δε θα τις καταβάλει!

Επιπλέον, το ίδιο το Υπουργείο Εργασίας δεν έχει την ικανότητα και τη δυνατότητα να ελέγχει εκείνους που έχουν υποχρέωση να τις βάλλουν τις κοινωνικές ασφαλίσεις, να τους ελέγξει και να τους υποχρεώσει, να τους πάρει δικαστήριο, διότι δεν υπάρχει τέτοιος μηχανισμός εις το Υπουργείο Εργασίας. Εις το Υπουργείο Εργασίας εμαζέψαμεν όλες τις δουλειές του κράτους, διανέμει πέραν του €1,5 δις επιδόματα και μέχρι το ΕΕΕ είναι εκεί, όλες οι υπηρεσίες επήγαν στις κοινωνικές ασφαλίσεις. Έν' πιο εύκολο να γίνεις υπουργός, παρά να καταφέρεις να σου απαντήσει ένας υπάλληλος στις κοινωνικές ασφαλίσεις! Ουδείς απαντά, χάνονται τα έγγραφα, ο κόσμος διαμαρτύρεται μέρα νύχτα! Λέει «τα έγγραφα, κύριε, που θέλετε να βάλετε για την αίτηση να τα βάλετε μεσ το κουτί». Έχουν ένα χαρτοκιβώτιο, βάλλεις τα μέσα, κάμνουν φτερούγες και Κύριος οίδε πότε εννά λυθεί το πρόβλημα του καθενός από τον πολύ κόσμο που έχει εμπλακεί στις κοινωνικές ασφαλίσεις.

Αλλά τούτη την πρόταση τη χαιρετίζω και συγχαίρω τους συναδέλφους που την εβάλαν και ο λόγος που ανέβηκα στο βήμα είναι να στηλιτεύσω την απαράδεκτη στάση του κράτους, το οποίο κράτος, αντί να στηρίζει και να υποστηρίζει το σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων, αποτελεί κακό παράδειγμα για τη διάλυσή του!

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Κουλία.

Ο κ. Περδίκης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Από τη θέση μου, γιατί θα 'μαι σύντομος, κύριε Πρόεδρε.

Πρώτα απ' όλα, να σας ευχαριστήσω για τις ευχές, αλλά, όπως ξέρετε πολύ καλά, εγώ γιορτάζω του Αγίου Γεωργίου του Σπόρου και όχι του Τροπαιοφόρου. Έτσι, όσοι επήραν κεραστικό στις 3 του Νιόβρη επήραν το, οι άλλοι δυστυχώς δε θα το πάρουν τον ερχόμενο Νιόβρη.

(Αστειευόμενος)

Χάνουν ένα κεραστικό!

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Να σας το στείλω;

Ναι, εντάξει, 'πού τζιείντο πλευρό να τζοιμάστε!

(Γέλια)

Λοιπόν, κύριε Πρόεδρε, ως ένας εκ των εισηγητών αυτής της νομοθεσίας θα κάνω μίαν... Όλα έχουν ειπωθεί που έχουν τεκμηριώσει γιατί πρέπει να την ψηφίσουμε αυτή τη νομοθεσία και σωστά ειπώθηκε ότι η αφορμή ήταν αυτό που έγινε με τα κρατικά ινστιτούτα, που σε μια νύχτα αλλάξαν, άνθρωποι που εργαζόνταν για χρόνια με σύμβαση εργασίας ως υπάλληλοι εμετατραπήκαν σε αυτοεργοδοτούμενοι. Αλλά -σωστά επίσης ειπώθηκε- αυτό συμβαίνει και στον ιδιωτικό τομέα. Ανθρώπους που βλέπουμε εδώ μεταξύ μας με τις κάμερες τους δίνουν κάμερα, τους δίνουν αυτοκίνητο, τους έχουν ωράριο εργασίας τα κανάλια -ας μεν μου το παίξουν τα κανάλια 'πόψε, εν με ενδιαφέρει καθόλου- τζιαι τους έχουν με σύμβαση αυτοεργοδοτούμενου αυτούς τους ανθρώπους, ενώ έν' υπάλληλοι. Τζιαι σωστά το είπε ο κ. Κουλιάρης, αντιγράφει ο ιδιωτικός τομέας βεβαίως τζιείνα που κάμνει η κυβέρνηση τα τελευταία χρόνια.

Η ευχή μου και η έκκλησή μου είναι να μη γίνει σ' αυτή την περίπτωση αναπομπή από την πλευρά του Προέδρου της Δημοκρατίας. Να δεχτεί τη νομοθεσία τζιαι να την εφαρμόσει. Διαφορετικά, πιστεύω ότι θα δείξει ακόμα μία φορά την κοινωνική της αναληγσία αυτή η κυβέρνηση, εάν αναπέμψει αυτή τη νομοθεσία.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ε, άμα αναπέμψει, εννά ξαναέρτετε δαμαί. Εν κλείει η Βουλή!

Η κ. Χριστιάνα Ερωτοκρίτου.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Έχω προβληματιστεί ιδιαίτερα για την εν λόγω πρόταση νόμου και κατανοώ το πολύ δικαιολογημένο και ορθό των προθέσεων των εισηγητών. Κατά την άποψή μου όμως -και έχω πάρει και την άδεια του κόμματός μου, για να κάμω αυτή την τοποθέτηση- το γεγονός ότι το κράτος δεν έχει τη δυνατότητα ή την ικανότητα να ελέγχει επαρκώς αυτούς που κακοδιαχειρίζονται τους μισθωτούς και υπαλλήλους τους δεν μπορεί να αποτελεί δικαιολογία για την κατάργηση στην ολότητά της αυτής της δυνατότητας. Δεν υπάρχει άλλη χώρα στον κόσμο που να μην μπορεί, να μην υπάρχει η δυνατότητα κάποιου να αγοράσει είτε αγαθά είτε υπηρεσίες. Σίγουρα, είναι πολύ διαφορετικό μία καινούρια σύμβαση και είναι πολύ διαφορετικό ένας άνθρωπος που δουλεύει για χρόνια κάπου ως υπάλληλος το επόμενο πρωί να βρέθεται και να γίνεται αυτοεργοδοτούμενος. Αυτά δεν έπρεπε το ίδιο το υπουργείο να τα επιτρέπει και η ίδια η κυβέρνηση και το κράτος έπρεπε να τα αποτρέπει. Το γεγονός ότι δεν το κάμνει όμως το κράτος δε σημαίνει ότι πρέπει να έχουμε αυτή την οριζόντια προσέγγιση.

Πολύ φοβούμαι και, παρά, επαναλαμβάνω, τις πολύ ορθές προθέσεις των εισηγητών, με τις οποίες συμφωνώ, διερωτώμαι αν αναλογιστήκαμε κατά πόσο η ψήφιση αυτής της πρότασης νόμου θα οδηγήσει την επαύριο σε αυτόματη διακοπή χιλιάδων συμβάσεων εργασίας και θα οδηγήσουμε σε ανεργία πλήρη χιλιάδες κόσμο. Διερωτώμαι επίσης αν όλοι αυτοί που στο μέλλον ενδεχομένως θα ήθελαν να αγοράσουν υπηρεσίες θα επιλέξουν να μην το κάμουν, πλήττοντας ακόμα περισσότερο οικονομικά τη χώρα μας, που έχει μεγάλη ανάγκη να διατηρήσουμε όλα τα επίπεδα απασχόλησης με όποιο τρόπο βρούμε.

Στην ουσία, κύριε Πρόεδρε, ήταν αιτιολόγηση της ψήφου μου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγώ σας ευχαριστώ.

Ο κ. Μαυρίδης.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Απλώς, να αναφέρω ότι αυτά τα θέματα θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα κοινωνικού διαλόγου. Άλλωστε, αυτή είναι και η φιλοσοφία του ΑΚΕΛ. Άρα, δεν είναι μέσω της Βουλής που θα πρέπει να λυθεί το πρόβλημα, αλλά μέσω...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Αντρέα Φακοντή)

Κύριε Φακοντή, αν μου επιτρέπεται, να τελειώσω. Αν θέλετε, να δευτερολογήσετε και να δευτερολογήσω και εγώ.

Λοιπόν, μόνο με κοινωνικό διάλογο επιλύονται αυτά τα θέματα. Να πω επίσης ότι όσοι πιστεύουν ότι υπάρχει σχέση εργοδότη εργοδοτούμενου έχουν το δικαίωμα μέσω της δικαστικής οδού -και έχουν συμβεί κάποιες περιπτώσεις- να κερδίσουν και να γίνουν κανονικοί μισθωτοί. Έχει συμβεί αυτό το πράγμα, υπάρχει

αυτή η διαδικασία.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ζαχαρία Κουλία)

Κύριε Κουλία, επειδή σας άκουγα προσεκτικά, είπα να μην απαντήσω, αλλά εννά απαντήσω. Ξέρετε ότι όλα αυτά για τα οποία συνεχώς θέλουμε να δίνουμε περισσότερα, όι το ένα, όι το άλλο, έν' ο φορολογούμενος που τα πληρώνει! Και τα δάνεια που κάμνουμε, κύριε Κουλία, έν' οι καταθέτες που τα πληρώνουν. Όι, για να έχετε υπόψη σας!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Μαυρίδη, εδώ, εδώ θα απευθύνεστε!

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Συγγνώμη, αλλά...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έκαμε λάθος ο κ. Κουσίας.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Οκέι. Λοιπόν, άρα εμείς, χωρίς να λέμε ότι δεν υποστηρίζουμε την ουσία, υποστηρίζουμε την ουσία επί της προτάσεως, αλλά δεν μπορούμε να εγκρίνουμε τη διαδικασία η οποία ακολουθείται. Γι' αυτό τον λόγο εμείς θα καταψηφίσουμε αυτή την πρόταση, αλλά, με την προοπτική να συζητηθεί μέσω κοινωνικού διαλόγου και να την ψηφίσουμε όλοι μας, πολύ ευχαρίστως.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έλα, κύριε Μυλωνά.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, μόνο για δεκαπέντε δευτερόλεπτα, ευχαριστώ πολύ που μου δίνετε τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εσύ θέλεις να πρωτολογήσεις, Γιώργο;

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Είναι συγκινητική η ευαισθησία κάποιων για τους προνομιούχους και εκνευριστική η αδιαφορία τους για τους μη προνομιούχους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει, εντάξει.

Έλα, κύριε Λουκαϊδη.

Κοιτάξετε, να σας πω κάτι. Σας παρακαλώ πάρα πολύ, κάμνουμε υπομονή, με συνεργασία να ολοκληρώσουμε τη σημερινή μαραθώνια πάλι συνεδρία της Βουλής. Καταλαβαίνω ότι θέλετε να μιλήσετε, καταλαβαίνω ότι εννά πει ο ένας, εννά απαντήσει ο άλλος, αλλά, αν συνεχίσουμε έτσι, ούτε σήμερα εννά τελειώσουμε. Σας το λέω!

Έλα, κύριε Λουκαϊδη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Επειδή κρινόμαστε όλοι, πολύ σωστά το συνδικαλιστικό κίνημα διεκδικεί αυτά τα ζητήματα να ρυθμίζονται μέσα από κοινωνικό διάλογο και δεν επιθυμεί να ρυθμίζονται νομοθετικά με ευκαιριακές πλειοψηφίες, που μπορεί να αλλάζουν συνεχώς. Ακόμα και εκεί που απαιτεί νομοθετικές ρυθμίσεις, το συνδικαλιστικό κίνημα θέλει μέσα από αυτές να υπάρχει παραπομπή και πάλι σε διαδικασίες ανάμεσα στους κοινωνικούς εταίρους. Ένα τούτο. Αυτό όμως θα έπρεπε να τύχει σεβασμού από πλευράς εκτελεστικής εξουσίας, κυβέρνησης και να προχωρούσε σε διάλογο και σε αντιμετώπιση των προβλημάτων και επιτρέψτε μου να πω ότι ουδέποτε είδαμε τον Δημοκρατικό Συναγερμό να στηρίζει αυτή την προσπάθεια εγκαλώντας την κυβέρνηση, όντας το κυβερνητικό κόμμα, ώστε να προχωρήσει σε διάλογο και επίλυση του ζητήματος.

Και όχι μόνο τούτο. Έχουμε και αποφάσεις δικαστηρίων, κύριε Μαυρίδη, όπως την περίπτωση των συμβασιούχων των απογευματινών και βραδινών μαθημάτων, και δεσμεύσεις και πάλι της κυβέρνησης ότι, αν η απόφαση θα ήταν θετική υπέρ τους, θα αναιρούσε το καθεστώς αγοράς υπηρεσιών, που επέβαλε από το 2013.

Εντούτοις, ουδέν έπραξε, αλλά και εσείς, ως Συναγερμός, ουδέν πράξατε, για να συμμορφωθεί και προς την απόφαση και προς τις δεσμεύσεις που ανέλαβε απέναντι στις χιλιάδες αυτών των εκπαιδευτικών, έστω τζιαι αν έχουν κατεβεί επαναλαμβανόμενα στους δρόμους δικαίως, επειδή τους αλλάξατε το καθεστώς εργοδότησης τζιαι εκάμετέ τους αγορά υπηρεσιών.

Λοιπόν, είναι καλά να λέμε πράγματα, αλλά, αν θέλουμε να μας πιστεύει τζιαι ο κόσμος, έν' καλά τα λόγια να συνάδουν με τις πράξεις!

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, πραγματικά έχει απόλυτο δίκαιο ο αγαπητός κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΑΚΕΛ. Οι πολίτες πρέπει να συνδυάσουν τα λόγια με τις πράξεις. Δηλαδή τελικά τι λέει για χρόνια το ΑΚΕΛ και τι τελικά παραδίδει στους πολίτες; Τζιαι εν θα παρελθοντολογήσω. Γνωρίζουν πολύ καλά οι πολίτες τι παρέδωσε η διακυβέρνηση ΑΚΕΛ στην κυπριακή κοινωνία και τι παρέδωσε ο Δημοκρατικός Συναγερμός μέσα από τα συντρίμια που παρέλαβε. Άρα, ως εδώ!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, η συζήτηση τελειώνει εδώ.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Κωστή Ευσταθίου)

Όχι, κύριε Ευσταθίου. Λυπούμαι! Όχι.

Προχώρα, σε παρακαλώ, κυρία Δημητρίου.

Όπως παρπατάτε, έτσι θα σας κάμνω τζιαι εγώ! Λοιπόν, δε δέχομαι καμιά άλλη ομιλία. Παρακαλώ, συνεχίστε.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Όχι, δεν έχει τίποτε. Έτσι όπως κάμνετε, πετάσσετε που το ένα θέμα στο άλλο, για να μου ανοίγετε άλλες συζητήσεις τζιαι να μεσονυχτήσουμε δαμέσα.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Κωστή Ευσταθίου)

Εντάξει, κύριε Ευσταθίου.

Δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του Μέρους Ι του Πρώτου Πίνακα του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεφτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαεφτά ψήφους εναντίον και μία αποχή, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του

2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της πρότασης νόμου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεφτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαεφτά ψήφους εναντίον και μία αποχή, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε νόμο.

Πάμε στην ατζέντα.

Το υπ' αριθμόν 24 θέμα πιλοφορείται «Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021». Είναι πρόταση νόμου των κ. Αντρέα Φακοντή και Ελένης Μαύρου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί Δήμων Νόμου, ώστε το συμβούλιο δήμου να δύναται να χορηγεί άδεια λειτουργίας υποστατικού χωρίς την προσκόμιση πιστοποιητικού έγκρισης για το εν λόγω υποστατικό.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών για την πρόταση νόμου «Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Ελένη Μαύρου, πρόεδρος

Πανίκος Λεωνίδου

Γιώργος Τ. Γεωργίου

Παύλος Μυλωνάς

Ευανθία Σάββα

Μαρίνος Μουσιούπας

Γιώργος Κάρουλλας

Μη μέλη της επιτροπής:

Ξένια Κωνσταντίνου

Αντρέας Φακοντής

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από τους βουλευτές κ. Αντρέα Φακοντή και κ. Ελένη Μαύρου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, σε δύο συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 22 και 29 Μαρτίου 2021. Στην πρώτη συνεδρία της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών, του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως του ίδιου υπουργείου, του Υφυπουργείου Τουρισμού, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, της Ένωσης Δήμων Κύπρου, του Παγκύπριου Συνδέσμου Ιδιοκτητών Κέντρων Αναψυχής (ΠΑΣΙΚΑ) και της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Ιδιοκτητών Κέντρων Αναψυχής (ΟΣΙΚΑ). Το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και η ΠΟΒΕΚ, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στη συνεδρίαση αυτή.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης παρευρέθηκε και το μέλος της επιτροπής κ. Μαρίνος Σιζόπουλος.

Σημειώνεται επίσης ότι η επιτροπή μελέτησε την πρόταση νόμου κατά προτεραιότητα, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 40Α του Κανονισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων, για λόγους που προκύπτουν από τους σκοπούς της προτεινόμενης νομοθετικής ρύθμισης, καθώς και λόγω έλλειψης χρόνου προς

ολοκλήρωση της προβλεπόμενης διαδικασίας συζήτησης, σύμφωνα με τα προαπαιτούμενα στον Κανονισμό της Βουλής, ενόψει της διακοπής των εργασιών της Βουλής για τις επερχόμενες βουλευτικές εκλογές.

Σκοπός της πρότασης νόμου είναι η τροποποίηση του περί Δήμων Νόμου, ώστε να δύναται το συμβούλιο δήμου να χορηγεί, κατόπιν αίτησης του ενδιαφερόμενου προσώπου, άδεια λειτουργίας υποστατικού, χωρίς την προσκόμιση πιστοποιητικού έγκρισης για το εν λόγω υποστατικό, το οποίο εκδίδεται από την αρμόδια αρχή δυνάμει των διατάξεων του περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου.

Σύμφωνα με τους εισηγητές της πρότασης νόμου, καθώς και την αιτιολογική έκθεση που τη συνοδεύει, η προτεινόμενη ρύθμιση κρίνεται αναγκαία, ώστε να επιλυθούν τα προβλήματα που προκύπτουν από τη μη έκδοση άδειας λειτουργίας για ορισμένα υποστατικά, λόγω των παρατυπιών που διαπιστώνονται από την αρμόδια αρχή στις οικοδομές που βρίσκονται τα εν λόγω υποστατικά.

Επιπροσθέτως, όπως οι ίδιοι δήλωσαν στην επιτροπή, ορισμένοι δήμοι αρνούνται να προχωρήσουν στην έκδοση άδειας λειτουργίας υποστατικού, λόγω της μη εξασφάλισης πιστοποιητικού έγκρισης της οικοδομής στην οποία βρίσκεται το εν λόγω υποστατικό, ένεκα παρατυπιών που διαπιστώνονται από την αρμόδια αρχή στην οικοδομή. Παρά ταύτα, οι επαρχιακές διοικήσεις, διευκολύνοντας την όλη κατάσταση, εκδίδουν άδειες λειτουργίας σε υποστατικά, ακόμη και σε περιπτώσεις που δεν έχει εξασφαλιστεί πιστοποιητικό έγκρισης από την αρμόδια αρχή. Περαιτέρω, υποστήριξαν ότι για τη λειτουργία των ξενοδοχείων εκδίδεται από το Υφυπουργείο Τουρισμού η σχετική άδεια, χωρίς να τίθεται ως προϋπόθεση η προσκόμιση πιστοποιητικού έγκρισης.

Πέραν των πιο πάνω, οι εν λόγω εισηγητές σημείωσαν ότι, παρ' όλο που με την υιοθέτηση της προτεινόμενης ρύθμισης δε θα υποβάλλεται, για σκοπούς έκδοσης άδειας λειτουργίας οποιουδήποτε υποστατικού, πιστοποιητικό τελικής έγκρισης για το υποστατικό, όπως ισχύει σήμερα, θα εξακολουθούν να υποβάλλονται στην αρμόδια αρχή τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία πιστοποιητικά του δημοτικού μηχανικού ή του διευθυντού του Τμήματος Δημοσίων Έργων ή αντιπροσώπου αυτού, του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας και των Υγειονομικών Υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο της συζήτησης της πρότασης νόμου την επιτροπή απασχόλησε μεταξύ άλλων κατά πόσο δύναται να τροποποιηθεί η ισχύουσα νομοθεσία, ώστε η αρμόδια αρχή να υποχρεούται, αντί να δύναται, να εκδώσει πιστοποιητικό έγκρισης για μήμα της εργασίας ή του θέματος για το οποίο εκδόθηκε άδεια οικοδομής ή πιστοποιητικό με σημειώσεις, καθώς και ο τρόπος εφαρμογής των ισχυουσών νομοθετικών ρυθμίσεων από έκαστη αρμόδια αρχή.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Εσωτερικών δήλωσε μεταξύ άλλων ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου, η εξασφάλιση πιστοποιητικού έγκρισης είναι υποχρεωτική και ότι η αρμόδια αρχή εκδίδει το εν λόγω πιστοποιητικό για μήμα της οικοδομής κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης από τον ιδιοκτήτη και κατάθεση των απαραίτητων στοιχείων. Περαιτέρω, όπως ενημέρωσε την επιτροπή, το πιστοποιητικό έγκρισης εκδίδεται ύστερα από την υποβολή πιστοποιητικού συμπλήρωσης εργασιών από τον επιβλέποντα μηχανικό και αφορά σε σωρεία απαιτήσεων σε σχέση με την οικοδομή, οι οποίες επιβεβαιώνονται με το εν λόγω πιστοποιητικό.

Η εκπρόσωπος του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως επισήμανε ότι, παρ' όλο που στην ισχύουσα νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία των ξενοδοχείων δεν προβλέπεται η απαίτηση για την προσκόμιση πιστοποιητικού έγκρισης, αυτό δε συνεπάγεται ότι δεν υφίσταται η υποχρέωση για εξασφάλιση του εν λόγω πιστοποιητικού.

Ο εκπρόσωπος του Υφυπουργείου Τουρισμού συμφώνησε με τις επιφυλάξεις που εκφράστηκαν από τους κυβερνητικούς αρμοδίους και επιπροσθέτως επισήμανε ότι, σε περίπτωση υιοθέτησης της προτεινόμενης με την πρόταση νόμου ρύθμισης, απαιτείται όπως για σκοπούς ίσης μεταχείρισης των τοπικών αρχών εξεταστεί σε μεταγενέστερο στάδιο η εισαγωγή ανάλογης ρύθμισης στον περί Κοινοτήτων Νόμο.

Η εκπρόσωπος της Ένωσης Δήμων Κύπρου εξέφρασε την άποψη ότι οι διατάξεις του περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου ρυθμίζουν επαρκώς και κατάλληλα το όλο ζήτημα.

Ο εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας επισήμανε ότι, σε περίπτωση ψήφισης της προτεινόμενης ρύθμισης, τα συγκεκριμένα υποστατικά θα εξακολουθούν να εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου και ως εκ τούτου η υποχρέωση έκδοσης πιστοποιητικού έγκρισης δε θα πάψει να υφίσταται.

Η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατέληξε στις ακόλουθες θέσεις:

1. Η πρόεδρος και τα μέλη της βουλευτές των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος τάχθηκαν υπέρ της ψήφισης της πρότασης νόμου σε νόμο.
2. Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού τάχθηκαν εναντίον της ψήφισης της πρότασης νόμου σε νόμο.
3. Το μέλος της επιτροπής βουλευτής της Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών της πρότασης νόμου κατά τη συζήτησή της στην ολομέλεια του σώματος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών, στη βάση των πιο πάνω τοποθετήσεων, κατά πλειοψηφία εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση της πρότασης νόμου σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές;

Ο κ. Φακοντής, ο κ. Κυπριανού, ο κ. Ευσταθίου. Άλλος;

Παρακαλώ, γραφτείτε τώρα, για να κλείσουμε τη λίστα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν τρεις ομιλητές, αρχίζουμε με τον εισηγητή, τον κ. Φακοντή. Ναι; Μάλιστα και ο κ. Τορναρίτης.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Η πρόταση νόμου του ΑΚΕΛ στοχεύει στην επίλυση ενός χρόνιου προβλήματος που αντιμετωπίζουν οι ιδιοκτήτες κέντρων αναψυχής σε κάποιους δήμους, οι οποίοι λειτουργούν ως πολεοδομικές αρχές, όπως είναι ο δήμος Πάφου, ο δήμος Αγίας Νάπας και άλλοι, καθώς πολλοί ιδιοκτήτες κέντρων εστίασης δεν μπορούν να εξασφαλίσουν άδεια λειτουργίας των υποστατικών τους, αφού δεν μπορούν να εξασφαλίσουν πιστοποιητικό τελικής έγκρισης, ένεκα των όποιων παρανομιών σε άλλα -και το σημειώνω- σε άλλα υποστατικά εντός του συγκροτήματος στο οποίο βρίσκονται. Η πρόταση νόμου του ΑΚΕΛ αποσκοπεί στην τροποποίηση του περί Δήμων Νόμου, ώστε για την έκδοση άδειας λειτουργίας -και αναφερόμαστε στην άδεια ποτού και στην άδεια εκπομπής ήχου- να μη χρειάζεται το πιστοποιητικό τελικής έγκρισης. Μόνο γι' αυτή την πρόνοια της νομοθεσίας δε θα απαιτείται πιστοποιητικό τελικής έγκρισης, αλλά άδεια οικοδομής. Παράλληλα, θα παραμείνει στη νομοθεσία η υποχρέωση να υποβάλλονται στην αρμόδια αρχή τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία πιστοποιητικά του δημοτικού μηχανικού ή του διευθυντή του Τμήματος Δημοσίων Έργων, δηλαδή για την επάρκεια, τη στατική επάρκεια και την προσβασιμότητα στο συγκεκριμένο υποστατικό, του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, δηλαδή για την ηλεκτρομηχανολογική μελέτη, την ηλεκτρολογική εγκατάσταση και τον φωτισμό, πιστοποιητικά της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας για τα θέματα πυρόσβεσης και των Υγειονομικών Υπηρεσιών.

Το ΑΚΕΛ θεωρεί ότι είναι άδικο ο επιχειρηματίας να στερείται του δικαιώματος λειτουργίας της επιχείρησής του, όταν το υποστατικό του οποίου είναι ιδιοκτήτης ή ενοικιαστής πληρεί όλα τα προβλεπόμενα από τη νομοθεσία κριτήρια για τη λειτουργία της επιχείρησής του, αλλά παρουσιάζονται παραβιάσεις στον όρο «για έκδοση πιστοποιητικού έγκρισης» σε άλλα υποστατικά ή χώρους εντός του ίδιου συγκροτήματος για τα οποία ο ίδιος δε φέρει καμιά ευθύνη. Την ίδια στιγμή που στις κοινότητες, ακούστε συνάδελφοι, των οποίων η αρμοδιότητα εμπίπτει στο Υπουργείο Εσωτερικών, και σε αριθμό δήμων ακόμη, οι εν λόγω άδειες εκδίδονται χωρίς την απαίτηση πιστοποιητικού τελικής έγκρισης αλλά μόνο με την άδεια οικοδομής. Πέραν αυτού, θέλω να σημειώσω ότι για τη λειτουργία των ξενοδοχείων εκδίδεται από το Υφυπουργείο Τουρισμού η σχετική άδεια μόνο με την άδεια οικοδομής και χωρίς την προσκόμιση πιστοποιητικού τελικής έγκρισης. Και διερωτάται κανείς, γιατί δύο μέτρα και δύο σταθμά;

Επαναλαμβάνω ότι η πρότασή μας θα επιλύσει ένα τεράστιο πρόβλημα στον χώρο της εστίασης και καλούμε τα κοινοβουλευτικά κόμματα να την υπερψηφίσουν. Ανάλογη ρύθμιση πρέπει να γίνει μεταγενέστερα και στον περί Κοινοτήτων Νόμο. Διότι ζητήθηκε και στάλθηκε επιστολή 'πού το Υπουργείο Εσωτερικών και μας απάντησε «Ξέρετε, προτίθεμαι...», λέγει το Υπουργείο Εσωτερικών, «να κάνω ανάλογη ρύθμιση και για τα ξενοδοχεία». Εμείς αντιστρέφουμε, σας καλούμε να ψηφίσετε τη συγκεκριμένη πρόταση νόμου και, όταν έρθει να ρυθμίσει το θέμα με τα ξενοδοχεία, να ρυθμίσει το θέμα και με τα κέντρα εστίασης.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Φακοντή.

Ο κ. Ανδρέας Κυπριανού.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Χαίρομαι που επιτέλους το ΑΚΕΛ, έστω και προεκλογικά, αποφάσισε να βάλει εκσυγχρονιστικές προτάσεις, όταν εμείς μιλούσαμε -και μιλούμε ακόμα- για κατάργηση των πολλών αδειών και για ενιαία αρχή αδειοδότησης, ούτως ώστε εύκολα και γρήγορα ο πολίτης, ο επιχειρηματίας να μπορεί να εκδίδει την άδειά του. Όταν πρόσφατα βάλαμε την πρόταση νόμου που ψηφίστηκε, για να επεκτείνουμε από ένα σε τρία έτη τη διάρκεια

της άδειας λειτουργίας, χάρηκα πραγματικά, γιατί αρχίσαμε να αντιλαμβανόμαστε τα προβλήματα σε αυτό τον τόπο. Δεν έπρεπε οι λειτουργοί των διάφορων αρχών αδειοδότησης να ασχολούνται με τη γραφειοκρατία και την έκδοση πιστοποιητικών. Αυτό το οποίο θα έπρεπε να κάμνουν είναι να ασκούν πολεοδομικό έλεγχο, αλλά τους έχουμε κλεισμένους όλους, μηχανικούς, αρχιτέκτονες, γραμματείς και λοιπά, να ασχολούνται με τις αδειοδοτήσεις, με την έκδοση πιστοποιητικών.

Μία οικοδομή, ένα υποστατικό, ένα κέντρο αναψυχής έχει πολεοδομική άδεια και έχει και άδεια οικοδομής. Είναι με την άδεια οικοδομής που δικαιούται να ξεκινήσει να κτίζει και το πιστοποιητικό τελικής έγκρισης το έχουμε, για να δούμε αν όντως έκτισε με βάση τους όρους της άδειας οικοδομής και μετά, αν είναι μικτή η οικοδομή ή πολυώροφη, έχουμε και το πιστοποιητικό τελικής έγκρισης οριζόντιου διαχωρισμού. Αντιλαμβάνεστε πόσα χρόνια χρειάζεται κάποιος, για να βγάλει πιστοποιητικό τελικής έγκρισης οριζόντιου διαχωρισμού. Ένας επενδυτής κτίζει μια μικτή οικοδομή. Στο ισόγειο είναι, ξέρω 'γώ, καταστήματα ή εστιατόριο και πάνω είναι διαμερίσματα και περιμένει, για να λειτουργήσει, για να βγάλει άδεια λειτουργίας, κάποια χρόνια, όχι μέχρι να εκδοθεί το πιστοποιητικό τελικής έγκρισης, αλλά μέχρι να εκδοθεί το πιστοποιητικό τελικής έγκρισης οριζόντιου διαχωρισμού και, αν κάποιος στον τρίτο ή τέταρτο όροφο έσει μια παρανομία, έκαμε μια πέρκολα ή κάτι, αντιλαμβάνεστε ότι πάνε όλα μαζί. Άρα, παρ' όλο που είναι ένα ελάχιστο μικρό βήμα αυτή η πρόταση, εμείς θα τη στηρίξουμε, επιμένοντας ότι πρέπει επιτέλους σε αυτό τον τόπο -και εύχομαι να συνηγορήσουν όλοι, παρ' όλο που καταψήφισαν τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης- να καταλάβουν όλοι ότι η άδεια πρέπει να είναι μία, να υπάρχει επαγγελματική ευθύνη και να υπάρχει πολεοδομικός έλεγχος από τις αρμόδιες αρχές. Αυτή είναι η ουσία του εκσυγχρονισμού, γιατί όλες αυτές οι άδειες και όλες αυτές οι αδειοδοτούσες αρχές, ένα αποτέλεσμα έχουν κύριε Πρόεδρε, την τροχοπέδη στην ανάπτυξη του τόπου, τίποτε άλλο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Κυπριανού.

Ο κ. Ευσταθίου.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Αν μου επιτρέπτε, κύριε Πρόεδρε, θα συμφωνήσω ότι δεν είναι μόνο οι δήμοι αδειοδοτούσα αρχή. Δεν είναι μόνο οι δήμοι που εκδίδουν πιστοποιητικά τελικής έγκρισης είναι και άλλες αρχές και, συμφωνώ, ότι με τη νέα Βουλή θα πρέπει να αγγίξουμε και τους υπόλοιπους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Ευσταθίου.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Ναι, κύριε Πρόεδρε.

Κατανοούμε τους λόγους για τους οποίους οι συνάδελφοι έχουν καταθέσει την πρόταση και εν πολλοίς έχουν δίκαιο, όταν αναφέρονται στις παρατυπίες, αλλά και πολλές φορές και σε μια αυθαιρεσία ή μια ραθυμία από τις τοπικές αρχές, τους δήμους στο να προχωρήσουν στην εφαρμογή του νόμου. Αλλά έχω την εντύπωση ότι, έτσι όπως είναι διατυπωμένη η πρόταση, η γενική αυτή ρύθμιση, δημιουργεί και παραβιάζει μάλλον την αρχή της ισοπολιτείας. Τη στιγμή που για μια οικία μπορεί να εκδοθεί διάταγμα κατεδάφισης, επειδή ακριβώς δεν υπάρχει πιστοποιητικό τελικής έγκρισης, κατά την ταπεινή μας άποψη, δεν μπορεί να λειτουργεί ένα υποστατικό χωρίς πιστοποιητικό τελικής έγκρισης, όταν αυτό μάλιστα συνδυάζεται και με όρους και απαιτήσεις ασφάλειας. Και, αν έγινε αυτό που έγινε με τα ξενοδοχεία -διαφωνούντων βεβαίως των σοσιαλιστών πριν από δύο χρόνια, όταν ψηφίστηκε ο νόμος... Δεν υπάρχει λόγος αυτή η αταξία, η οποία δημιουργήθηκε και ισχύει για τα ξενοδοχεία, να επεκταθεί και σε άλλα υποστατικά. Επομένως, για λόγους ισοπολιτείας, για λόγους τήρησης των ελαχίστων απαιτήσεων ασφάλειας, εμείς δεν μπορούμε... το κόμμα μου δεν μπορεί να υποστηρίξει την πρόταση αυτή.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Ευσταθίου.

Ο κ. Λεωνίδου.

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Εμείς, κύριε Πρόεδρε, θα στηρίξουμε την πρόταση νόμου των συναδέλφων του ΑΚΕΛ. Όμως, ο λόγος που θέλουμε να στηρίξουμε αυτή την πρόταση είναι, γιατί όντως επηρεάζονται πάρα πολύ πολλές συγκεκριμένες μικρομεσαίες επιχειρήσεις και ιδιαίτερα κέντρα αναψυχής και γενικότερα χώροι εστίασης, που αυτή την περίοδο δυστυχώς η πανδημία τους έχει επηρεάσει πάρα πάρα πολύ. Συνεπώς, είναι υποχρέωση του κράτους και ιδιαίτερα της Βουλής αυτή τη στιγμή να βρει τους τρόπους, για να ενισχύσει αυτούς τους ανθρώπους που επηρεάζονται άμεσα. Δε θα συμφωνήσω με τον συνάδελφο κ. Κυπριανού ότι, επειδή δεν ψηφίστηκε η τοπική

αυτοδιοίκηση, όλα έχουν σχέση με πολιτική δραστηριότητα. Εδώ εμείς διαπιστώνουμε στην πράξη ότι, όταν υπάρχουν προβλήματα, είμαστε παρόντες να βοηθήσουμε και να συνδράμουμε στην επίλυσή τους. Νομίζω το να πολιτικοποιούμε το θέμα δεν είναι σωστό, γιατί δεν είχαμε καθόλου τέτοια πρόθεση. Το γεγονός ότι σήμερα προσπαθούμε να βοηθήσουμε δε σημαίνει ότι είναι και το τέλειο, γιατί, όπως πολύ σωστά αναφέρθηκε στην επιτροπή τουλάχιστον, είναι ένα μέτρο μεμονωμένο, που δεν αποτελεί μια σειρά και αλληλουχία άλλων ενεργειών, που θα έπρεπε να υπάρχουν τουλάχιστον από πλευράς της κυβέρνησης, για να μπορέσει να συνδράμει, χωρίς να χρειάζεται η παρεμβολή του κράτους. Γιατί, θα συμφωνήσω τζιαι με τον συνάδελφο κ. Ευσταθίου ότι όντως, κύριε Πρόεδρε, πιθανόν να δημιουργήσει κάποια ζητήματα αυτή η πρόταση, αλλά, έχοντας υπόψη το υπέρτερο συμφέρον όλων αυτών των ανθρώπων, που είναι πάρα πολλοί, το δημόσιο συμφέρον υπερισχύει κατά την άποψή μας και θα στηρίξουμε αυτή την πρόταση.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Ο κ. Τορναρίτης.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, συζητήσαμε το θέμα στην κοινοβουλευτική ομάδα. Κατανοούμε τις ενστάσεις που εγείρει και το Υπουργείο Εσωτερικών, αλλά και τούτα που μόλις ακούσαμε από τον κ. Ευσταθίου, καταλήξαμε όμως στο συμπέρασμα ότι με τις ιδιόζουσες συνθήκες που δημιουργούνται ειδικότερα με την πανδημία το δημόσιο συμφέρον υπηρετείται με τον καλύτερο τρόπο, υπερψηφίζοντας τη συγκεκριμένη πρόταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Τορναρίτη.

Δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 112 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, δύο εναντίον και μία αποχή, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 25 θέμα τιτλοφορείται «Ο περί Κανόνων Ασφαλείας Διαβαθμισμένων Πληροφοριών, Εγγράφων και Υλικού και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2020».

Τον σκοπό, κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Αναθέωρηση του νομοθετικού πλαισίου που διέπει το σύστημα διαχείρισης και προστασίας των διαβαθμισμένων πληροφοριών της Δημοκρατίας και εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με την πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Απόφαση του Συμβουλίου της 23^{ης} Σεπτεμβρίου 2013 σχετικά με τους 16 κανόνες ασφαλείας για την προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)».

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Άμυνας για το νομοσχέδιο «Ο περί Κανόνων Ασφαλείας Διαβαθμισμένων Πληροφοριών, Εγγράφων και Υλικού και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2020»

Παρόντες:

Μαρίνος Σιζόπουλος, πρόεδρος

Γιαννάκης Γαβριήλ

Γιώργος Κάρουλλας

Πάυλος Μυλωνάς

Κώστας Κωνσταντίνου

Γεώργιος Προκοπίου

Κώστας Κώστα

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 18 και 25 Φεβρουαρίου και στις 15 Απριλίου 2021. Στις εν λόγω συνεδρίες κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Άμυνας, συνοδευόμενος από υπηρεσιακούς παράγοντες, της Εθνικής Αρχής Ασφαλείας και της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της εξέτασης του νομοσχεδίου παρευρέθηκε επίσης το μέλος της επιτροπής κ. Ζαχαρίας Κουλιάς.

Σημειώνεται επίσης ότι η επιτροπή μελέτησε το νομοσχέδιο κατά προτεραιότητα, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 40Α του Κανονισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων, για λόγους που προκύπτουν από τους σκοπούς των προτεινόμενων νομοθετικών ρυθμίσεων, καθώς και λόγω έλλειψης χρόνου προς ολοκλήρωση της προβλεπόμενης διαδικασίας συζήτησης, σύμφωνα με τα προαπαιτούμενα στον Κανονισμό της Βουλής, ενόψει της διακοπής των εργασιών της Βουλής για τις επερχόμενες βουλευτικές εκλογές.

Σκοπός του προτεινόμενου νόμου είναι η αναθέωρηση του νομοθετικού πλαισίου που διέπει το σύστημα διαχείρισης και προστασίας των διαβαθμισμένων πληροφοριών της Δημοκρατίας και η εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με την πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Απόφαση του Συμβουλίου της 23^{ης} Σεπτεμβρίου 2013 σχετικά με τους κανόνες ασφαλείας για την προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)».

Ειδικότερα, με τον προτεινόμενο νόμο σκοπούνται τα ακόλουθα:

1. Ο καθορισμός των βασικών αρχών και των ελάχιστων προδιαγραφών ασφάλειας για την προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών της ΕΕ, έτσι ώστε να παρέχεται ισοδύναμο επίπεδο προστασίας στις διαβαθμισμένες πληροφορίες εγγράφων και υλικού της ΕΕ με αυτό που τηρείται στο Συμβούλιο και τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου της ΕΕ.
2. Ο καθορισμός των θεμελιωδών αρχών και των προδιαγραφών ασφάλειας και προστασίας των διαβαθμισμένων πληροφοριών, εγγράφων και υλικού στη Δημοκρατία.
3. Η λήψη κατάλληλων μέτρων για τήρηση ενός ολοκληρωμένου συστήματος ασφάλειας το οποίο να καλύπτει αφενός τις διαβαθμισμένες πληροφορίες της Δημοκρατίας και αφετέρου τις διαβαθμισμένες πληροφορίες της ΕΕ.
4. Ο καθορισμός των θεμελιωδών αρχών και των προδιαγραφών ασφάλειας που απαιτείται να τηρούνται κατά τη διαπραγμάτευση, την ανάθεση και τη σύναψη διεθνών συμφωνιών για την ανταλλαγή και αμοιβαία προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από το Υπουργείο Άμυνας, με τον προτεινόμενο νόμο καταργείται ο ισχύων νόμος που διέπει το σύστημα διαχείρισης και προστασίας διαβαθμισμένων πληροφοριών της Δημοκρατίας και προβλέπονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις σε σχέση με τις διατάξεις της υπό κατάργηση

νομοθεσίας:

1. Η εισαγωγή νέων ορισμών και προνοιών, σύμφωνα με την Απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2013/488/ΕΕ.

2. Ένταξη της Αρχής Διασφάλισης Πληροφοριών (INFOSEC) και της Αρχής Διαπίστευσης Ασφαλείας, οι οποίες με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία υπάγονται στο ΓΕΕΦ, στην Εθνική Αρχή Ασφαλείας.
3. Ορισμός της Κυπριακής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΚΥΠ) ως Αρχής Αντιμετώπισης Ανεπιθύμητων Εκπομπών (TEMPEST), καθώς και ως Αρχής Έγκρισης Κρυπτογραφικών Μεθόδων.
4. Ορισμός του Υπουργείου Εξωτερικών ως Αρχής Διαχείρισης Κρυπτοϋλικού, η οποία σήμερα λειτουργεί υπό τη Γενική Γραμματεία Απορρήτων-Άκρως Απορρήτων Εγγράφων ΕΕ του Υπουργείου Εξωτερικών.
5. Παροχή στον Υπουργό Άμυνας δυνατότητας έκδοσης οδηγιών αναφορικά με τη διοίκηση, τον έλεγχο και την οργάνωση της Εθνικής Αρχής Ασφαλείας και τερματισμός της λειτουργίας του Επιτελείου του Υπουργού Άμυνας ως Εθνικής Αρχής Ασφαλείας.
6. Ορισμός της Εθνικής Αρχής Ασφαλείας ως αρμόδιας για τη συνομολόγηση συμφωνιών ασφάλειας για την ανταλλαγή διαβαθμισμένων πληροφοριών με τρίτα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς, ύστερα από συνεννόηση με τον Υπουργό Εξωτερικών και μετά από σχετική Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.
7. Μεταβίβαση της μέχρι σήμερα αρμοδιότητας εφαρμογής του υπό κατάργηση νόμου που διέπει το σύστημα διαχείρισης και προστασίας των διαβαθμισμένων πληροφοριών από τον Υπουργό Εξωτερικών στον Υπουργό Άμυνας, ο οποίος θα είναι ο αρμόδιος για την εφαρμογή του προτεινόμενου νόμου, των κανονισμών και των διαταγμάτων που θα εκδίδονται δυνάμει αυτού.
8. Δυνατότητα τοποθέτησης, κατά την κρίση του Υπουργού Άμυνας, στην Εθνική Αρχή Ασφαλείας, εκτός από μέλη της Εθνικής Φρουράς, προσωπικού άλλων υπουργείων της Δημοκρατίας.
9. Παροχή εξουσίας στο Υπουργικό Συμβούλιο έκδοσης κανονισμών σε σχέση με τους κανόνες διαβαθμισμένου υλικού, καθώς και για την καλύτερη εφαρμογή του προτεινόμενου νόμου.
10. Δυνατότητα έκδοσης από το Υπουργικό Συμβούλιο διαταγμάτων για τον καθορισμό των λεπτομερειών πρακτικής εφαρμογής των προνοιών του προτεινόμενου νόμου.

Περαιτέρω, με το νομοσχέδιο προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Ο καθορισμός των προσώπων που θα χειρίζονται διαβαθμισμένες πληροφορίες της Δημοκρατίας και διαβαθμισμένες πληροφορίες της ΕΕ, καθώς και της υποχρέωσής τους να τηρούν τις πρόνοιες του προτεινόμενου νόμου, των κανονισμών και των διαταγμάτων που θα εκδίδονται δυνάμει αυτού, όπως και της υπό αναφορά Απόφασης της ΕΕ.
2. Οι αρμοδιότητες της Εθνικής Αρχής Ασφαλείας, της Αρχής Διαπίστευσης Ασφαλείας, της Αρχής Αντιμετώπισης Ανεπιθύμητων Εκπομπών, της Αρχής Έγκρισης Κρυπτογραφικών Μεθόδων, της Αρχής Διασφάλισης Πληροφοριών, της Αρχής Διαχείρισης Κρυπτοϋλικού, της Αρχής Διανομής Κρυπτογραφικού Υλικού Εθνικής Φρουράς, καθώς και της Κεντρικής Γραμματείας Διαβαθμισμένων Πληροφοριών της ΕΕ.
3. Η υποχρέωση λήψης από τις πιο πάνω αναφερόμενες αρχές της Δημοκρατίας των κατάλληλων μέτρων ασφάλειας, ώστε να γίνεται ορθή αξιολόγηση των πληροφοριών και του υλικού που απαιτείται να προστατεύεται, για να διασφαλίζεται ο μέγιστος βαθμός προστασίας κατά τον προγραμματισμό και τη διοργάνωση τρόπων αντιμετώπισης της κατασκοπίας, των δολιοφθορών, της τρομοκρατίας και άλλων απειλών, σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες της υπό αναφορά Απόφασης του Συμβουλίου της ΕΕ.
4. Η διενέργεια ελέγχου των προσώπων που θα έχουν πρόσβαση σε διαβαθμισμένες πληροφορίες για τη διαπίστωση κατά πόσο αυτά είναι έμπιστα, αξιόπιστα και δεν είναι ευάλωτα σε πιέσεις προερχόμενες από ξένους παράγοντες ή από άλλες πηγές που δυνατόν να συνιστούν απειλή για την ασφάλεια.
5. Οι προϋποθέσεις κοινοποίησης διαβαθμισμένων πληροφοριών σε τρίτα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς.
6. Τα πειθαρχικά παραπτώματα σε περίπτωση παράβασης από πρόσωπα των διατάξεων του προτεινόμενου νόμου.
7. Ο καθορισμός της διαρροής διαβαθμισμένων πληροφοριών της Δημοκρατίας ή της ΕΕ, κατά παράβαση των διατάξεων του προτεινόμενου νόμου και των κανονισμών ή διαταγμάτων που εκδίδονται δυνάμει αυτού, ως αδικήματος, καθώς και των ποινών που επισύρει η διάπραξη του.

Ο εκπρόσωπος της Εθνικής Αρχής Ασφαλείας δήλωσε πως με τις πρόνοιες του προτεινόμενου νόμου βελτιώνεται το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο που διέπει το σύστημα προστασίας διαβαθμισμένων πληροφοριών της Δημοκρατίας και η Εθνική Αρχή Ασφαλείας αποκτά νέες αρμοδιότητες. Επιπροσθέτως, δημιουργούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις για τον εκσυγχρονισμό των λοιπών κανόνων ασφαλείας που διέπουν την ασφάλεια των διαβαθμισμένων πληροφοριών και παρέχεται στον Υπουργό Άμυνας η δυνατότητα θέσπισης κανονισμών για τη θεσμοθέτηση ενός σύγχρονου και αποδοτικού οργανογράμματος της Εθνικής Αρχής Ασφαλείας, προκειμένου αυτή να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στο νέο περιβάλλον ασφαλείας, ειδικότερα σε τομείς όπως είναι η ηλεκτρονική και βιομηχανική ασφάλεια, καθώς και για την αποτελεσματική συμμετοχή της σε διάφορες επιτροπές και ομάδες εργασίας της ΕΕ.

Στο στάδιο της συζήτησης του νομοσχεδίου, η επιτροπή ζήτησε πρόσθετα στοιχεία και επεξηγήσεις από τους αρμοδίους που παρευρέθηκαν στην επιτροπή σε σχέση με τις πρόνοιές του και, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, έκρινε ότι οι προτεινόμενες ποινές για τα αδικήματα που προβλέπονται σε αυτό δεν είναι αποτρεπτικές και, ως εκ τούτου, κάλεσε το Υπουργείο Άμυνας όπως μελετήσει το ενδεχόμενο αύξησής τους.

Στη βάση της πιο πάνω εισήγησης της επιτροπής, το Υπουργείο Άμυνας τροποποίησε τις σχετικές πρόνοιες του νομοσχεδίου αυξάνοντας το ύψος των προτεινόμενων ποινών κατ' αναλογίαν των ισχυόντων στη νομοθεσία που διέπει την Κυπριακή Υπηρεσία Πληροφοριών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας υιοθετεί τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου, όπως έχει αναθεωρηθεί σύμφωνα με τα πιο πάνω, και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Δεν υπάρχουν.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Ερμηνεία. Άρθρο 2.

Σκοπός του παρόντος Νόμου. Άρθρο 3.

Υποχρέωση τήρησης των κανόνων ασφαλείας. Άρθρο 4.

Αρμοδιότητες Εθνικής Αρχής Ασφαλείας. Άρθρο 5.

Αρμοδιότητες Αρχής Διαπίστευσης Ασφάλειας. Άρθρο 6.

Αρμοδιότητες Αρχής Αντιμετώπισης Ανεπιθύμητων Εκπομπών. Άρθρο 7.

Αρμοδιότητες Αρχής Έγκρισης Κρυπτογραφικών Μεθόδων. Άρθρο 8.

Αρμοδιότητες Αρχής Διασφάλισης Πληροφοριών. Άρθρο 9.

Αρμοδιότητες Αρχής Διαχείρισης Κρυπτοϋλικού. Άρθρο 10.

Αρμοδιότητες Αρχής Διανομής Κρυπτογραφικού Υλικού Εθνικής Φρουράς. Άρθρο 11.

12. Αρμοδιότητες Κεντρικής Γραμματείας Διαβαθμισμένων Πληροφοριών ΕΕ και Υπογραμματειών. Άρθρο

Μέτρα ασφαλείας. Άρθρο 13.

Υλική ασφάλεια. Άρθρο 14.

Έλεγχος προσωπικού. Άρθρο 15.

Συστήματα Επικοινωνίας και Πληροφοριών. Άρθρο 16.

Κοινοποίηση διαβαθμισμένων πληροφοριών. Άρθρο 17.

Πειθαρχικά παραπτώματα. Άρθρο 18.

Αδικήματα και ποινές. Άρθρο 19.

Εξουσία έκδοσης Κανονισμών. Άρθρο 20.

Εξουσία έκδοσης Διαταγμάτων. Άρθρο 21.

Εξουσίες Υπουργού. Άρθρο 22.

Κατάργηση και διαφυλάξεις. Άρθρο 23.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 μέχρι 23;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα πέντε, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα πέντε ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα 1 μέχρι 23 εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Κανόνων Ασφαλείας Διαβαθμισμένων Πληροφοριών, Εγγράφων και Υλικού και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα πέντε ψήφοι υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα πέντε ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 26 θέμα πιλοφορείται «Οι περί Χορηγημάτων και Απολαβών της Εθνικής Φρουράς της Δημοκρατίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021».

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση των περί Χορηγημάτων και Απολαβών της Εθνικής Φρουράς Κανονισμών, ώστε να παρασχεθεί επιπρόσθετο μηνιαίο χορήγημα σε εθνοφρουρούς στη βάση ιδιαιτεροτήτων που άπτονται της οικογενειακής τους κατάστασης, λόγω απώλειας του δικαιώματός τους προς εκπλήρωση μειωμένης στρατιωτικής θητείας διάρκειας δεκατεσσάρων (14) μηνών, το οποίο είχαν πριν από την καθολική μείωση της στρατιωτικής θητείας από είκοσι τέσσερις (24) σε δεκατέσσερις (14) μήνες.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Άμυνας για τους κανονισμούς «Οι περί Χορηγημάτων και Απολαβών της Εθνικής Φρουράς της Δημοκρατίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021»

Παρόντες:

Μαρίνος Σιζόπουλος, πρόεδρος

Γιαννάκης Γαβριήλ

Γιώργος Κάρουλλας

Παύλος Μυλωνάς

Κώστας Κωνσταντίνου

Γεώργιος Προκοπίου

Κώστας Κώστα

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας μελέτησε τους πιο πάνω κανονισμούς σε συνεδρία της, που πραγματοποιήθηκε στις 15 Απριλίου 2021. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Άμυνας και ο Αρχηγός Εθνικής Φρουράς, συνοδευόμενοι από υπηρεσιακούς παράγοντες. Η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, παρ' όλο που κλήθηκε, δεν εκπροσωπήθηκε στη συνεδρία της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι η επιτροπή μελέτησε τους κανονισμούς κατά προτεραιότητα, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 40Α του Κανονισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων, για λόγους που προκύπτουν από τους σκοπούς των προτεινόμενων νομοθετικών ρυθμίσεων, καθώς και λόγω έλλειψης χρόνου προς ολοκλήρωση της προβλεπόμενης διαδικασίας συζήτησης, σύμφωνα με τα προαπαιτούμενα στον Κανονισμό της Βουλής, ενόψει της διακοπής των εργασιών της Βουλής για τις επερχόμενες βουλευτικές εκλογές.

Με τους υπό αναφορά κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 71 του περί Εθνικής Φρουράς Νόμου, σκοπείται η τροποποίηση των περί Χορηγημάτων και Απολαβών της Εθνικής Φρουράς Κανονισμών της Δημοκρατίας, έτσι ώστε να παρασχεθεί επιπρόσθετο μηνιαίο χορηγήμα σε εθνοφρουρούς στη βάση ιδιαιτεροτήτων που άπτονται της οικογενειακής τους κατάστασης, λόγω του ότι απώλεσαν το δικαίωμα εκπλήρωσης μειωμένης στρατιωτικής θητείας διάρκειας δεκατεσσάρων μηνών, το οποίο είχαν πριν από την καθολική μείωση της στρατιωτικής θητείας από είκοσι τέσσερις σε δεκατέσσερις μήνες.

Ειδικότερα, με τους προτεινόμενους κανονισμούς προβλέπονται τα ακόλουθα:

1. Καταβολή επιπρόσθετου μηνιαίου χορηγήματος ύψους €50 στους εθνοφρουρούς οι οποίοι είναι:
  - α. υιοί θανόντος γονέα,
  - β. γονείς ενός ή περισσότερων ζώντων τέκνων,
  - γ. μη αναγνωρισθέντα τέκνα,
  - δ. δευτερότοκοι και μικρότεροι από αυτούς υιοί προσώπου το οποίο χαρακτηρίστηκε με βάση τον περί Ανακουφίσεως Παθόντων Νόμο ως εξαφανισθείς ή φονευθείς ή πεσών ή πλήρως ανάπηρος, λόγω τραυμάτων ή κακουχιών που προκλήθηκαν κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του στην Εθνική Φρουρά ή κατά τη διάρκεια και ένεκα αναταραχής που σχετίζεται άμεσα με την άμυνα ή την ασφάλεια της Δημοκρατίας,
  - ε. οι μόνοι ή οι μεγαλύτεροι υιοί προσώπου το οποίο κρίθηκε από την Επιτροπή Ανακουφίσεως Παθόντων ως ανάπηρος και το ποσοστό ανικανότητάς του υπερβαίνει το 49%,
  - στ. οι μόνοι ή οι μεγαλύτεροι υιοί οικογένειας της οποίας και οι δύο γονείς είναι άτομα με αναπηρία που τους καθιστά πλήρως ανίκανους για εργασία.
2. Καθορισμός της διαδικασίας για την καταβολή του επιπρόσθετου μηνιαίου χορηγήματος, του εντύπου αίτησης, των απαιτούμενων δικαιολογητικών, καθώς και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας με απόφαση του Υπουργού Άμυνας, μετά από εισήγηση του Αρχηγού Εθνικής Φρουράς, η οποία θα δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.
3. Καταβολή σε εθνοφρουρό που είναι δυνατό να υπαχθεί σε περισσότερες από μία περιπτώσεις που προβλέπονται στη σχετική πρόνοια των κανονισμών επιπρόσθετου μηνιαίου χορηγήματος, του μέγιστου για δύο από τις καθοριζόμενες στους προτεινόμενους κανονισμούς περιπτώσεις.

Σημειώνεται ότι όλες οι αναφερόμενες πιο πάνω πρόνοιες των κανονισμών προτείνεται να έχουν αναδρομική ισχύ από την 1^η Μαΐου 2017.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από το Υπουργείο Άμυνας, με βάση τους περί Χορηγημάτων και Απολαβών της Εθνικής Φρουράς της Δημοκρατίας Κανονισμούς, κάθε εθνοφρουρός λαμβάνει μηνιαίο χορηγήμα από την ημερομηνία κατάταξης ή επανακατάταξης του στην Εθνική Φρουρά μέχρι την ημερομηνία της προσωρινής ή οριστικής απόλυσής του από αυτή.

Το ύψος του μηνιαίου χορηγήματος που καταβάλλεται στους εθνοφρουρούς με βάση τις πρόνοιες των πιο πάνω αναφερόμενων βασικών κανονισμών κατά κατηγορία ορίζεται ως ακολούθως:

1. Οπλίτες και υποψήφιοι έφεδροι αξιωματικοί (ΥΕΑ) €157, όπως αυτό αναθεωρήθηκε αυτόματα με βάση την τιμαριθμική αναπροσαρμογή.
2. Δόκιμοι έφεδροι αξιωματικοί (ΔΕΑ) €236, όπως αυτό αναθεωρήθηκε αυτόματα με βάση την τιμαριθμική αναπροσαρμογή.
3. Εθνοφρουροί οι οποίοι είναι τέκνα πολύτεκνης οικογένειας €42,72 επιπλέον του βασικού μηνιαίου χορηγήματος που δικαιούνται, δηλαδή €199,72 ή €278,72, ανάλογα με την περίπτωση.
4. Εθνοφρουροί που είναι τέκνα πενταμελούς οικογένειας €22,21 επιπλέον του βασικού μηνιαίου

χορηγήματος που δικαιούνται, δηλαδή €179,21 ή €258,21, ανάλογα με την περίπτωση.

Περαιτέρω, όπως αναφέρεται στα εν λόγω στοιχεία, στις 15 Φεβρουαρίου 2019 δημοσιεύτηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας οι περί Χορηγημάτων και Απολαβών της Εθνικής Φρουράς της Δημοκρατίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2019, με τους οποίους παραχωρήθηκε επιπρόσθετο μηνιαίο χορήγημα σε εθνοφρουρούς οι οποίοι είναι μέλη πολύτεκνων/τρίτεκνων οικογενειών και είχαν δικαίωμα εκπλήρωσης μειωμένης στρατιωτικής θητείας πριν από την καθολική μείωση της στρατιωτικής θητείας, το οποίο ανέρχεται στο ποσό των €40 ή €50, ανάλογα με την περίπτωση.

Κατά τη συζήτηση των προαναφερόμενων τροποποιητικών κανονισμών του 2019 στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας η τελευταία κάλεσε το Υπουργείο Άμυνας να καταθέσει σχετική τροποποίηση των βασικών κανονισμών, ώστε να καταβάλλεται το υπό αναφορά χορήγημα και στις υπόλοιπες κατηγορίες εθνοφρουρών οι οποίοι απώλεσαν το δικαίωμα εκπλήρωσης μειωμένης στρατιωτικής θητείας διάρκειας δεκατεσσάρων μηνών που είχαν πριν από την καθολική μείωση της στρατιωτικής θητείας από είκοσι τέσσερις σε δεκατέσσερις μήνες.

Συναφώς, με βάση τα ίδια στοιχεία το Υπουργείο Άμυνας, αφού μελέτησε το όλο θέμα, κατέθεσε τους υπό συζήτηση κανονισμούς στη Βουλή, ώστε να καταβάλλεται επιπρόσθετο μηνιαίο χορήγημα ύψους €50 στους υπό αναφορά εθνοφρουρούς ως αντιστάθμισμα της απώλειας του δικαιώματος που είχαν σε έκταση μειωμένης θητείας.

Σημειώνεται ότι, με βάση τα στοιχεία των προηγούμενων σειρών κατάταξης εθνοφρουρών, ο αριθμός των δικαιούχων υπολογίζεται περίπου στους εκατό έως εκατό πενήντα εθνοφρουρούς ανά σειρά κατάταξης και η ετήσια δαπάνη υπολογίζεται ότι θα ανέλθει στο ποσό των €105.000, λαμβάνοντας υπόψη ότι κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο υπηρετούν ταυτόχρονα δύο σειρές κατάταξης. Για το έτος 2017 η δαπάνη υπολογίζεται ότι θα ανέλθει στο ποσό των €75.000.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, υιοθετεί τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των κανονισμών και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Προκοπίου.

Ο κ. Κώστα, συγγνώμη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

A, συγγνώμη.

Κύριε Προκοπίου, να περιμένετε τον κ. Κώστα πρώτα και μετά εσείς.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΣΤΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πριν από τη μείωση της στρατιωτικής θητείας το 2016 από είκοσι τέσσερις μήνες σε δεκατέσσερις, κάποιες κατηγορίες κληρωτών edικαιούντο να έχουν μειωμένη θητεία δεκατεσσάρων μηνών. Κάποιες από τις κατηγορίες είναι οι ακόλουθες: Είναι ο στρατιώτης ο οποίος έχει έναν γονέα ο οποίος έχει πεθάνει, ο στρατιώτης ο οποίος σύμφωνα με τον περί Ανακουφίσεως Παθόντων Νόμο του 1988 μέχρι το 2019 χαρακτηρίστηκε ο γονιός του ως εξαφανισθείς, φονευθείς ή πεσών ή πλήρως ανάπηρος ή ο πατέρας του ή η μητέρα του έχει ποσοστό ανικανότητας -σύμφωνα πάλι με τον νόμο περί Ανακουφίσεως Παθόντων- που υπερβαίνει σε ποσοστό το 49% και ο στρατιώτης του οποίου και οι δύο γονείς είναι ανάπηροι, πλήρως ανίκανοι για εργασία.

Όταν η κυβέρνηση έφερε το σχετικό νομοσχέδιο στη Βουλή, καταθέσαμε μία τροπολογία με την οποία λέγαμε ότι τούτες οι κατηγορίες στρατευσίμων θα πρέπει να έχουν και με τα νέα δεδομένα έστω κάποιους μήνες μείωση θητείας. Δυστυχώς, στην ολομέλεια εκείνη την ημέρα πέρασε τροπολογία άλλου κόμματος, με την οποία δινόταν τούτο το δικαίωμα της Βουλής, να καθορίζει στρατολογικές μεταβολές, στο Υπουργικό Συμβούλιο με διάταγμα και δεν μπήκε καν σε ψηφοφορία η δική μας η τροπολογία. Έκτοτε, εδώ και πέντε χρόνια, όχι μόνο εμείς ως κόμμα, αλλά και κάποια άλλα κόμματα ζητούμε από την κυβέρνηση πλέον με διάταγμα να καθορίσει ότι τούτοι οι άνθρωποι, που είναι μερικές δεκάδες, μερικές δεκάδες, να έχουν έστω έναν, δύο, τρεις μήνες μειωμένη θητεία. Το 2017 η κυβέρνηση μάς είπε ότι σκέφτεται ως αντιστάθμισμα να δώσει κάποια λεφτά σε αυτούς τους ανθρώπους. Περιμένουμε εδώ και τέσσερα χρόνια, ήρθαμε -βεβαίως ελπίζω να είναι τυχαία- λίγες εβδομάδες πριν από τις βουλευτικές εκλογές, για να πούμε στα παιδιά που έχασαν τον γονιό τους, στα παιδιά που σύμφωνα με τον περί Ανακουφίσεως Παθόντων Νόμο χαρακτηρίστηκε ο πατέρας τους ή η μητέρα τους ως εξαφανισθείς ή φονευθείς ή πεσών ή πλήρως ανάπηρος ή έχουν και τους δυο γονιούς ανάπηρους, να τους δώσουμε €50 τον μήνα ως αντιστάθμισμα.

Θα στηρίξουμε αυτή την απόφαση της κυβέρνησης, θα ψηφίσουμε τη νομοθεσία, επαναλαμβάνοντας την έκκλησή μας για πολλοστή φορά τζαι 'πού τούτο το βήμα ότι η κυβέρνηση -η οποία δυστυχώς πλέον αυτή μπορεί να κάνει όλες τις στρατολογικές μεταβολές- θα πρέπει να δει αυτούς τους ανθρώπους, είναι επαναλαμβάνω μερικές δεκάδες, και να τους δώσει μία μείωση θητείας έστω έναν, δύο, τρεις μήνες.

Ευχαριστώ, Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Κώστα.

Ο κ. Προκοπίου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ:

Ευχαριστώ, Πρόεδρε.

Σχετικά με αυτό το θέμα, έτσι να κάνω μια μικρή ενημέρωση, ότι αυτές οι κατηγορίες των στρατιωτών που υπηρετούν τώρα είναι αυτές που ανέφερε ο Κώστας, αλλά οι περισσότεροι, να το πω έτσι, είναι οι ορφανοί, οι πολύτεκνοι οι οποίοι ήταν πέραν των δύο ατόμων που πήγαιναν στρατό τα υπόλοιπα παιδιά μας οικογένειας, οι ανάπηροι γονείς και άλλες σε πολύ πιο ελάχιστο αριθμό στρατιωτών, που προαναφέρθηκαν από τον φίλο τον Κώστα.

Αυτές οι κατηγορίες, όταν η θητεία ήταν είκοσι τέσσερις μήνες, υπηρετούσαν δεκατέσσερις, δηλαδή τους έδινε το κράτος αυτούς τους δέκα μήνες να βγουν έξω, για να δουλέψουν, να βοηθήσουν την οικογένειά τους ή να κερδίσουν κανέναν χρόνο όσον αφορά τα θέματα της εκπαίδευσής τους, τις σπουδές τους.

Πράγματι, όταν μειώθηκε η θητεία από το Υπουργικό Συμβούλιο σε δεκατέσσερις μήνες, όλοι οι στρατιώτες που υπηρετούσαν κέρδισαν όλοι αυτούς τους δέκα μήνες, από τους είκοσι τέσσερις στους δεκατέσσερις. Αυτοί οι οποίοι θα έκαναν τους δεκατέσσερις, η κατηγορία που ανέφερα, δεν κέρδισαν τίποτε. Γι' αυτό ζητήσαμε εμείς, αν θυμάστε πριν από πέντε χρόνια περίπου, αυτές οι κατηγορίες, ορφανοί, πολύτεκνοι κ.λπ., να μειωθεί ελάχιστα, έστω για κάποιους μήνες και για αυτούς η θητεία, για να έχουν κάποιο όφελος. Λόγω επιχειρησιακών αναγκών η πολιτεία απάντησε ότι δεν μπορεί να το κάνει και γι' αυτό ζητήσαμε και με άλλες δυνάμεις της Βουλής να τους δοθεί έστω ένα χρηματικό επίδομα. Έστω και αυτό το ελάχιστο ποσό των €50 -θα μου πείτε αλλάζει κάτι;- έστω τουλάχιστον έγινε μια αρχή και ας έρθει κάποια ώρα να το συζητήσουμε ξανά, για να μπορέσουμε ή να μειωθεί και να κερδίσουν κάποιους μήνες ή παράλληλα να αυξηθεί περισσότερο αυτό το χρηματικό ποσό ως επίδομα.

Αυτά είναι έτσι προς ενημέρωση και οπωσδήποτε εμείς θα το στηρίξουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Προκοπίου.

Ο κ. Κάρουλλας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΟΥΛΛΑΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Σίγουρα, είναι πασιφανής η προσπάθεια εδώ που γίνεται, για να μειωθεί και αυτή η πράξη της κυβέρνησης. Μια μικρή πράξη, αλλά με μεγάλο νόημα, που αναγνωρίζει αυτές τις οικογενειακές συνθήκες και με αυτή τη μικρή αύξηση αλλά μεγάλη γι' αυτούς τους παθόντες, αυτούς τους επηρεαζόμενους, να διασκεδάσει αυτές τις συνθήκες. Εμείς το λέγαμε από πριν πέντε, έξι χρόνια ότι θα μειώσουμε την στρατιωτική θητεία και το πράξαμε και προσλάβαμε τρεις χιλιάδες και κάτι ΣΥΟΠ και ενδέχεται εντός των επόμενων μηνών να τους αυξήσουμε ακόμα.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ζαχαρία Κουλία)

Μετά τις βουλευτικές εκλογές, κύριε Κουλία.

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Κάθε χρόνο.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΟΥΛΛΑΣ:

Κάθε χρόνο και θα προσλάβουμε τώρα ακόμα εβδομήντα τρεις.

Άρα, εμείς δε λέμε λόγια, αλλά μιλάμε με πράξεις, για να καταστήσουμε την Εθνική Φρουρά έναν πραγματικό ημιεπαγγελματικό στρατό. Οι δεκατέσσερις μήνες ήταν στον προγραμματισμό, για να γίνουν, και έγινε. Και τα άτομα αυτά που επηρεάζονται σήμερα με αυτή την εξέλιξη είχαν τους δεκατέσσερις μήνες. Άρα, μιλούμε για μια ελάχιστη ίσως ενδεχόμενα μείωση που ερχόμαστε να την καλύψουμε με ένα μικρό οικονομικό αντιστάθμισμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Κάρουλλα.

Προχωρούμε στην ψηφοφορία επί των κανονισμών.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των κανονισμών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε, είναι ομόφωνο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, οι κανονισμοί εγκρίνονται.

Το υπ' αριθμόν 27 θέμα είναι εξ αναβολής και τιτλοφορείται «Ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021». Είναι πρόταση νόμου των κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη, Ξένιας Κωνσταντίνου, Μαριέλλας Αριστείδου και Ελένης Σταύρου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Τον σκοπό, κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού Νόμου, ώστε να ρυθμιστεί το πλαίσιο της πρόληψης και αντιμετώπισης των συμπεριφορών και πράξεων που συνιστούν εκφοβισμό στον αθλητισμό μέσω της εκπόνησης από τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού (ΚΟΑ) σχεδίου δράσης για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων, καθώς και κώδικα συμπεριφοράς και δεοντολογίας στη βάση των αρχών της καλής διακυβέρνησης, της ισότητας, της ίσης μεταχείρισης της αναλογικότητας και του σεβασμού των δικαιωμάτων του παιδιού.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού για την πρόταση νόμου «Ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Κυριάκος Χατζηγιάννης, πρόεδρος

Γιώργος Τ. Γεωργίου

Αννίτα Δημητρίου

Χαράλαμπος Θεοπέμπτου

Γιώργος Κάρουλλας

Μη μέλη της επιτροπής:

Αντρέας Καυκαλιάς

Ξένια Κωνσταντίνου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού μελέτησε την υπό αναφορά πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή την 21^η Ιανουαρίου 2021 από τον πρόεδρό της κ. Κυριάκο Χατζηγιάννη και τις βουλευτές κ. Ξένια Κωνσταντίνου, Μαριέλλα Αριστείδου και Ελένη Σταύρου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού, σε επτά συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 3, 17 και 24 Φεβρουαρίου και στις 3, 10, 17 και την 31^η Μαρτίου 2021.

Στο στάδιο της μελέτης της πρότασης νόμου κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής η Επίτροπος Νομοθεσίας, εκπρόσωποι του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, του Γραφείου της Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων, της Αστυνομίας Κύπρου, του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού (ΚΟΑ) και νομικός σύμβουλος σε θέματα αθλητισμού.

Στο πλαίσιο της συζήτησης της πρότασης νόμου παρευρέθηκαν επίσης οι κ. Μαριέλλα Αριστείδου και Ελένη Σταύρου.

Σκοπός της πρότασης νόμου, όπως αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή, είναι η τροποποίηση του περί Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού Νόμου, ώστε να θεσπιστεί το νομοθετικό πλαίσιο για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των πράξεων και των συμπεριφορών που συνιστούν εκφοβισμό στον αθλητισμό, ο οποίος περιλαμβάνει εκφοβιστικές ή και εκβιαστικές συμπεριφορές, σωματική ή ψυχολογική βία, καθώς και πράξεις παρενόχλησης εναντίον προσώπων που ασχολούνται ερασιτεχνικά ή επαγγελματικά με τον αθλητισμό, με θύτες άτομα που προέρχονται από τον χώρο του αθλητισμού.

Ειδικότερα, με τον προτεινόμενο νόμο ο ΚΟΑ έχει την υποχρέωση εκπόνησης και εφαρμογής σχεδίου δράσης για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του εκφοβισμού στον αθλητισμό, στο οποίο προβλέπεται μεταξύ άλλων και η διαδικασία υποβολής καταγγελιών για περιπτώσεις εκφοβισμού στον αθλητισμό. Επιπρόσθετα, ο ΚΟΑ πρέπει στο τέλος κάθε έτους να δημοσιοποιεί ετήσια έκθεση για την πορεία υλοποίησης του εν λόγω σχεδίου δράσης, στην οποία θα περιλαμβάνονται οι δράσεις και οι ενέργειές του για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του εκφοβισμού στον αθλητισμό. Παράλληλα, ο ΚΟΑ έχει την υποχρέωση εκπόνησης κώδικα συμπεριφοράς και δεοντολογίας, που θα περιλαμβάνει το σύνολο των αρχών και των κανόνων συμπεριφοράς που θα διέπουν τη συμπεριφορά των προσώπων που ασχολούνται με τον αθλητισμό και ο οποίος θα είναι δεσμευτικός για τις αθλητικές ομοσπονδίες και τα μέλη τους.

Με την προτεινόμενη πιο πάνω ρύθμιση παρέχεται επίσης η δυνατότητα στην Ανώτατη Δικαστική Επιτροπή Αθλητισμού (ΑΔΕΑ) να εκδικάζει και ως πρωτοβάθμια δικαστική επιτροπή αντιαθλητικές συμπεριφορές και πράξεις που συνιστούν εκφοβισμό στον αθλητισμό.

Όπως ανέφεραν ενώπιον της επιτροπής οι εισηγητές της πρότασης νόμου, η κατάθεση και προώθηση της πρότασης νόμου κρίθηκε αναγκαία, ώστε να ρυθμιστεί το αναγκαίο νομοθετικό πλαίσιο για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των εκφοβιστικών συμπεριφορών και πράξεων παρενόχλησης σε βάρος αθλητών και αθλητριών στον χώρο του αθλητισμού. Όπως επισήμαναν, ο ΚΟΑ οφείλει να μεριμνά για την ευημερία και την ασφάλεια των αθλητών και των αθλητριών και να διασφαλίζει τη δίκαιη και ισότιμη μεταχείρισή τους σε ένα ασφαλές και υγιές αθλητικό περιβάλλον.

Στο πλαίσιο της εξέτασης της πρότασης νόμου ενώπιον της επιτροπής όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και φορείς κατέθεσαν τις θέσεις και τις εισηγήσεις τους για σκοπούς βελτίωσης των προνοιών της και επίτευξης των στόχων της.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας δήλωσε ότι, παρ' όλο που η πρόταση νόμου χρήζει βελτιώσεων, συμφωνεί με τη φιλοσοφία και τις επιδιώξεις της.

Στο πλαίσιο της συζήτησης ο εκπρόσωπος του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού επισήμανε μεταξύ άλλων την ύπαρξη ασάφειας σε ορισμένους ορισμούς που περιλαμβάνονται στη πρόταση νόμου, καθώς και την απουσία ειδικής αναφοράς στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία του Παιδιού από Σεξουαλική Εκμετάλλευση και Κακοποίηση, στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης για τη Βία κατά των Γυναικών, καθώς και σε συγκεκριμένες εθνικές νομοθεσίες, όπως η νομοθεσία για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση. Περαιτέρω, επισήμανε την απουσία κατάλληλου μηχανισμού για υποβολή καταγγελιών και παραπόνων από παιδιά.

Η Επίτροπος Νομοθεσίας, τόσο γραπτώς όσο και προφορικώς ενώπιον της επιτροπής, εισηγήθηκε την αναδιατύπωση των προνοιών της πρότασης νόμου που αφορούν το σχέδιο δράσης και τον κώδικα δεοντολογίας και συμπεριφοράς και την αφαίρεση από τον ορισμό του «εκφοβισμού στον αθλητισμό» των πράξεων που αφορούν ποινικά αδικήματα. Επίσης, επισήμανε ότι πρέπει να αφαιρεθεί η δυνατότητα από την ΑΔΕΑ να εκδικάζει περιπτώσεις εκφοβισμού στον αθλητισμό, αφού η διερεύνησή τους πρέπει να γίνεται από την αστυνομία και η εκδίκασή τους από ποινικά δικαστήρια. Επιπρόσθετα, εισηγήθηκε να εισαχθούν σχετικές πρόνοιες στον ποινικό κώδικα για τα αδικήματα του εκφοβισμού, της ψυχολογικής βίας και της σεξουαλικής παρενόχλησης, με επιβαρυντικές ποινές, όταν οι θύτες έχουν ειδική σχέση με τα θύματα, όπως η σχέση προπονητή και γυμναστή με αθλητές. Περαιτέρω, όπως επισήμανε, στην περίπτωση που το αδίκημα αφορά ανήλικα πρόσωπα, πρέπει να εφαρμόζεται ο ειδικός νόμος για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση. Τέλος, σύμφωνα με την ίδια, κρίνεται σκόπιμο να εισαχθούν στη νομοθεσία του ΚΟΑ και πρόνοιες για επιβολή κυρώσεων σε βάρος προσώπων που έχουν καταδικαστεί για τέτοιους είδους αδικήματα.

Οι εκπρόσωποι του ΚΟΑ συμφώνησαν με τις θέσεις της Επιτρόπου Νομοθεσίας και επιπρόσθετα επισήμαναν ότι ο εκφοβισμός πρέπει να εισαχθεί ως αδίκημα στον ποινικό κώδικα και όχι στη νομοθεσία του ΚΟΑ. Επιπρόσθετα, διαφώνησαν με την πρόνοια σύμφωνα με την οποία η ΑΔΕΑ θα έχει την εξουσία να επιβάλλει κυρώσεις, αφού, όπως επισήμαναν, η ΑΔΕΑ έχει αρμοδιότητα να εκδικάζει αθλητικά παραπτώματα με βάση σχετικούς κανονισμούς.

Η εκπρόσωπος του Γραφείου της Επιτροπής Ισότητας των Φύλων επισήμανε την ανάγκη ύπαρξης πιο ισορροπημένης παρουσίας ανδρών και γυναικών στις θέσεις λήψης αποφάσεων, όπως στο διοικητικό συμβούλιο του ΚΟΑ και στα διοικητικά συμβούλια των ομοσπονδιών και των σωματείων. Σύμφωνα με την ίδια, πρέπει να αποκατασταθεί η ανισότητα που παρατηρείται στον χώρο του αθλητισμού και ειδικότερα όσον αφορά την άνιση μεταχείριση των αθλητριών και των αθλητών ως προς το ύψος των αμοιβών και των επιδομάτων που λαμβάνουν.

Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού, με επιστολή που απέστειλε στην επιτροπή, ημερομηνίας 1^{ης} Φεβρουαρίου 2021, εισηγείται μεταξύ άλλων τη δημιουργία ενός ειδικού κέντρου ή τμήματος ευημερίας στον ΚΟΑ, σκοπός του οποίου θα είναι η εκπόνηση και η εφαρμογή μέτρων προστασίας και ευημερίας των αθλητών και των αθλητριών. Ειδικότερα, σε αυτό θα υπηρετούν ειδικοί εμπειρογνώμονες σε θέματα σχεδιασμού και υλοποίησης πολιτικής για την ευημερία στον αθλητισμό, με αρμοδιότητα μεταξύ άλλων την εφαρμογή σχεδίων δράσης, διαχείρισης περιστατικών κακοποίησης ή παρενόχλησης αθλητών και αθλητριών. Στις περιπτώσεις, επίσης, κατά τις οποίες οι αθλητικές ομοσπονδίες και τα μέλη τους δε θα συμμορφώνονται με τις πιο πάνω πολιτικές και τα σχετικά πρωτόκολλα, ο ΚΟΑ θα δύναται να μειώνει αναλόγως τις χορηγίες προς τις εν λόγω ομοσπονδίες και τα μέλη τους.

Στο πλαίσιο της συζήτησης ενώπιον της επιτροπής, αφού υπήρξε επικοδομητική ανταλλαγή απόψεων και ακούστηκαν οι θέσεις όλων των ενδιαφερόμενων μερών, η επιτροπή έκρινε σκόπιμο να τροποποιήσει σε αρκετά σημεία το κείμενο της πρότασης νόμου, βελτιώνοντάς το στη βάση των πιο πάνω παρατηρήσεων και επιστημάνσεων που διατυπώθηκαν ενώπιόν της. Ως εκ τούτου, το κείμενο αυτής έτυχε αρκετών αλλαγών και διαμορφώσεων, προτού λάβει την τελική του μορφή.

Ειδικότερα, οι αλλαγές και οι τροποποιήσεις που επήλθαν στο κείμενο της πρότασης νόμου περιλαμβάνουν κυρίως τα ακόλουθα:

1. Την προσθήκη στο προοίμιο της πρότασης νόμου και αναφορών σε σχετικές διεθνείς συμβάσεις που αφορούν την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, την προστασία του παιδιού από σεξουαλική εκμετάλλευση και σεξουαλική κακοποίηση, καθώς και την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών.
2. Την τροποποίηση και βελτίωση του ορισμού του «εκφοβισμού στον αθλητισμό» όσον αφορά τις συμπεριφορές και τις ενέργειες που συνιστούν εκφοβισμό στον αθλητισμό, καθώς και τη βελτίωση της πρόνοιας σε σχέση με το πρόσωπο που αποτελεί τον θύτη.
3. Τη βελτίωση του ορισμού του σχεδίου δράσης για υγιή αθλητισμό, καθώς και του ορισμού του κώδικα συμπεριφοράς και δεοντολογίας, ο οποίος εκπονείται στο πλαίσιο εφαρμογής του εν λόγω σχεδίου δράσης, ώστε οι κανόνες συμπεριφοράς να βασίζονται στις αρχές της καλής διακυβέρνησης, της ισότητας, της ίσης μεταχείρισης, της αναλογικότητας και του σεβασμού των δικαιωμάτων του παιδιού.
4. Την προσθήκη πρόνοιας σύμφωνα με την οποία η μη τήρηση του κώδικα συμπεριφοράς και δεοντολογίας από τις αθλητικές ομοσπονδίες και τα μέλη τους θα έχει αρνητικές επιπτώσεις όσον αφορά τη χρηματοδότησή τους από τον ΚΟΑ.
5. Τη διαγραφή της πρόνοιας σύμφωνα με την οποία στο διοικητικό συμβούλιο του ΚΟΑ και στα διοικητικά συμβούλια των ομοσπονδιών και των σωματείων πρέπει να υπάρχει αντιπροσώπευση και από τα δύο φύλα, καθώς η πρόνοια για την ποσόστωση υπέρ των γυναικών στα διοικητικά συμβούλια κρίθηκε αντισυνταγματική, με βάση απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου.
6. Την προσθήκη πρόνοιας για οδηγό καθοδήγησης, ο οποίος θα περιλαμβάνει οδηγίες και πληροφορίες αναφορικά με τον χειρισμό των περιπτώσεων εκφοβισμού στον αθλητισμό, καθώς και άλλων περιπτώσεων που αφορούν τέλεση αδικημάτων.
7. Την υποχρέωση του ΚΟΑ να ενημερώνει την Επίτροπο Προστασίας Δικαιωμάτων του Παιδιού για περιπτώσεις εκφοβισμού στον αθλητισμό και τέλεσης αδικημάτων στις οποίες εμπλέκονται ανήλικα πρόσωπα.
8. Την προσθήκη πρόνοιας σύμφωνα με την οποία ο ΚΟΑ θα διασφαλίζει ότι οι αθλητές και οι αθλήτριες που ενασχολούνται με το ίδιο άθλημα και έχουν τις ίδιες επιδόσεις και διακρίσεις θα τυγχάνουν της ίδιας οικονομικής στήριξης, τηρουμένων των αρχών της ισότητας και της αναλογικότητας.
9. Τη διαγραφή της πρόνοιας σύμφωνα με την οποία ο εκφοβισμός στον αθλητισμό συνιστά ποινικό αδίκημα, καθώς και τη διαγραφή της πρόνοιας σύμφωνα με την οποία παρέχεται η εξουσία στην ΑΔΕΑ να εκδικάζει πειθαρχικές ποινές εναντίον προσώπων που έχουν καταδικαστεί από δικαστήριο για ποινικά αδικήματα ή εναντίον ομοσπονδιών και σωματείων για συγκάλυψη ή παράλειψη προώθησης σχετικής καταγγελίας για περιπτώσεις εκφοβισμού στον αθλητισμό ή τέλεσης αδικημάτων.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί του κειμένου της πρότασης νόμου, όπως αυτό τροποποιήθηκε με βάση τα πιο πάνω, στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ομιλητές.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Χατζηγιάννης, η κ. Κωνσταντίνου και η κ. Κουκουμά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άλλος;

Σας είπα, όσοι δηλώσετε τωρά. Μετά δεν έσαι. Έννεν για είπα σου, είπα μου τζιαι πάμε πάρακατω τζιαι να κόψουμεν κουβέντες δαμαί.

Λοιπόν, κύριε Χατζηγιάννη, έχετε τον λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αγαπητοί κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα ήθελα με αυτή την ευκαιρία να ευχαριστήσω όλους τους συναδέλφους της επιτροπής Παιδείας για το κλίμα, καθώς και για εκείνη την ωριμότητα που έχουμε όλοι δείξει αυτό το διάστημα της πενταετίας, προκειμένου να φτάνουν στο σώμα ολοκληρωμένες νομοθεσίες και μάλιστα χωρίς τροπολογίες. Αυτό δεικνύει το βάθος του προβληματισμού, καθώς και την ετοιμότητά μας τον διάλογο τον οποίο διεξάγουμε να τον ολοκληρώνουμε με τρόπο αποδοχής και της άλλης είτε αντίθετης είτε συμπληρωματικής άποψης.

Θα ήθελα με την ευκαιρία του κλεισίματος της Βουλής να συγχαρώ όλους τους συναδέλφους μέλη της επιτροπής Παιδείας της Βουλής και ιδιαίτερα να συγχαρώ εκείνους τους συναδέλφους και τη συνάδελφο οι οποίοι πραγματικά ανάλωσαν ώρες, προκειμένου το έργο αυτής της επιτροπής να ολοκληρωθεί όχι με φιλοσοφία επικοινωνιακή, αλλά πολύ περισσότερο με φιλοσοφία ως προς το αποτέλεσμα και ως προς την ουσία.

Η παρούσα πρόταση νόμου, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είχε σκοπό, όπως αρχικά είχε κατατεθεί στη Βουλή, να τροποποιηθεί ο νόμος του ΚΟΑ και να θεσπιστεί το νομοθετικό πλαίσιο για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των πράξεων και των συμπεριφορών που συνιστούν εκφοβισμό στον αθλητισμό, ο οποίος περιλαμβάνει εκφοβιστικές, αλλά και εκβιαστικές συμπεριφορές, είτε αυτές είναι σωματικής είτε αυτές είναι ψυχολογικής βίας, καθώς και πράξεις παρενόχλησης εναντίον προσώπων που ασχολούνται ερασιτεχνικά ή επαγγελματικά με τον αθλητισμό, με θύτες άτομα τα οποία προέρχονται από τον χώρο του αθλητισμού και κυρίως περιπτώσεις που κάποιος καταχράστηκαν τη σχέση εξάρτησης ή τη θέση εξουσίας που στους διάφορους τομείς του αθλητισμού κατέχουν ή κατείχαν ή θα κατέχουν.

Ειδικότερα, με τον προτεινόμενο νόμο, ο ΚΟΑ έχει πλέον την υποχρέωση να εκπονεί και να εφαρμόζει σχέδιο δράσης για την πρόληψη, αλλά και την αντιμετώπιση του εκφοβισμού στον αθλητισμό, στο οποίο προβλέπεται μεταξύ άλλων και η διαδικασία υποβολής καταγγελιών για περιπτώσεις εκφοβισμού στον αθλητισμό. Επιπρόσθετα, ο ΚΟΑ πρέπει στο τέλος κάθε έτους να δημοσιοποιεί ετήσια έκθεση, με άλλα λόγια να λογοδοτεί για την πορεία υλοποίησης του εν λόγω σχεδίου δράσης, στην οποία θα συμπεριλαμβάνονται και οι δράσεις και οι ενέργειές του για την πρόληψη και αντιμετώπιση του εκφοβισμού στον αθλητισμό. Ο ΚΟΑ θα έχει την υποχρέωση εκπόνησης πάνω απ' όλα κώδικα δεοντολογίας και συμπεριφοράς που θα διέπει τη συμπεριφορά των προσώπων που ασχολούνται με τον αθλητισμό και ο οποίος θα είναι δεσμευτικός για τις αθλητικές ομοσπονδίες και τα μέλη τους.

Όπως ανέφερα ενώπιον της επιτροπής, από εμάς τους οι εισηγητές τότε, καθώς και από πλευράς των αγαπητών συναδέλφων της επιτροπής η κατάθεση και προώθηση της πρότασης νόμου κρίθηκε αναγκαία, αν θυμάστε, και λόγω συγκεκριμένων περιστατικών, αλλά και λόγω πάμπολλων καταγγελιών, ώστε να ρυθμίσουμε το αναγκαίο νομοθετικό πλαίσιο για την πρόληψη και αντιμετώπιση των εκφοβιστικών συμπεριφορών και πράξεων παρενόχλησης σε βάρος αθλητών και αθλητριών στον χώρο του αθλητισμού. Όπως επισήμαναν, ο ΚΟΑ οφείλει να μεριμνά για την ευημερία και την ασφάλεια των αθλητών και αθλητριών και να διασφαλίζει τη δίκαιη και ισότιμη μεταχείρισή τους σε ένα ασφαλές και υγιές αθλητικό περιβάλλον.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι η πρόταση αρχικά όπως είχε κατατεθεί φιλοδοξούσε να αγγίξει και πτυχές τέτοιες που αφορούσαν την ισότητα, την ισότητα στη μισθοδοσία, καθώς και την ισότητα μεταξύ φύλων που αφορά την εκπροσώπηση. Δυστυχώς, λόγω και του νομικού πλαισίου ή και του νομικού κεκτημένου που υπάρχει ή των κλυμάτων τα οποία υπάρχουν, προερχόμενα από το σύνταγμα, δυστυχώς υπήρξαν εμπόδια στο να το εισάξουμε σε αυτή τη νομοθεσία και περιοριστήκαμε στο να το συμπεριλάβει υποχρεωτικά στον κώδικα δεοντολογίας ο ΚΟΑ, με σκοπό να υπάρχει εκείνη η έκκληση για το ίδιο έργο να δίνεται ίση μισθοδοσία, καθώς και να υπάρχει ο εκπροσώπηση ανάλογη των δύο φύλων.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα ήθελα να κλείσω με αυτό, ας ευχηθούμε ότι τελειώνοντας αυτή η νομοθεσία θα διαμορφώσει ένα διαφορετικό πνεύμα και μιαν άλλη κουλτούρα στον αθλητικό χώρο και θα αποτρέπουμε αυτά τα αδικαιολόγητα των οποίων κατά καιρούς γίναμε μάρτυρες μέσω καταγγελίας.

Ευχαριστώ όλους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Χατζηγιάννη.

Η κ. Σκεύη Κουκουμά.

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Θα ήθελα καταρχάς να συγχαρώ τους συναδέλφους για την κατάθεση της πρότασης νόμου. Αν διαβάσει κάποιος την έκθεση, πραγματικά θα δει ότι στο τέλος έγινε μια πλήρης αναθεώρηση της πρώτης πρότασης, της πρότασης νόμου όπως είχε κατατεθεί. Για εμάς όμως το σημαντικό είναι ένα: Εδώ προσπαθούμε να αντιμετωπίσουμε μια πτυχή. Το πρόβλημα είναι ότι υπάρχει ανάγκη για αναθεώρηση και εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας που αφορά τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού και σε σχέση με την παρενοχλητική συμπεριφορά, τα θέματα εκφοβισμού, αλλά και σε σχέση με τα θέματα της σεξουαλικής παρενόχλησης και της ισότητας μεταξύ όλων των αθλητών. Και έχουμε υπόψη μας τις συζητήσεις που κάναμε στην επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που π.χ. οι ποδοσφαιρίστριες πληρώνονται το 1/5, το 1/4 από όσα οι ποδοσφαιριστές που αγωνίζονται στην Εθνική Κύπρου. Για αυτό τον λόγο, αυτό που θα πρέπει να κάνουμε όλοι -και ανέμενα ότι οι βουλευτές του κυβερνώντος κόμματος έπρεπε να το προωθήσουν- είναι αυτή η ριζική αναθεώρηση, για να μην πιάνουμε κομματάκι κομματάκι και να θεωρούμε ότι καλύψαμε όσα πρέπει να γίνουν στον αθλητισμό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Κουκουμά.

Η κ. Ξένια Κωνσταντίνου.

ΞΕΝΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θεωρώ, όταν λαμβάνονται κάποιες πρωτοβουλίες οι οποίες είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, ότι σωστό είναι να αποδίδονται τα εύσημα και στην προκειμένη περίπτωση ο εκφοβισμός στον αθλητισμό είχε κανονικοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό. Και είχε κανονικοποιηθεί, ακριβώς επειδή εθεωρείτο ότι το να εκφοβίζεις αθλητές, το να χρησιμοποιείς την εξουσία σου, το να μπορεί ουσιαστικά να μη σπάξει κανένας την ομερτά της σιωπής που επικρατούσε για αυτό το θέμα ήταν κάτι το οποίο μπορούσε να συνεχιστεί για πάντα. Είμαστε μάρτυρες πράγματι πολλών φαινομένων, έχουμε ακούσει πάρα πολλές καταγγελίες. Ήταν παρούσες οι αθλήτριες στην Παράλληλη Βουλή και πρέπει να πω ότι αυτά τα οποία είχαμε ακούσει, αυτά τα οποία είχαν περιγράψει, πράγματι μας συγκλόνισαν και για αυτό τον λόγο είναι που μαζί με τους συναδέλφους προχωρήσαμε με την πρωτοβουλία του συνάδελφου του κ. Χατζηγιάννη, ακριβώς ούτως ώστε να έχουμε σήμερα ένα πλαίσιο, με βάση το οποίο ο ΚΟΑ είναι υποχρεωμένος πλέον να εκπονεί ένα σχέδιο δράσης και να δημοσιεύει ετήσια έκθεση σε σχέση με τον βαθμό υλοποίησής του.

Εκείνο το οποίο πρέπει να τονίσουμε είναι ότι πλέον αυτός ο κώδικας είναι και δεσμευτικός για τις αθλητικές ομοσπονδίες και θεωρώ ότι αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό και χαίρομαι πραγματικά που σήμερα, στην τελευταία ολομέλεια της Βουλής, είμαστε σε θέση να υπερψηφίσουμε κάτι τέτοιο και να λειτουργήσουμε κυρίως αποτρεπτικά όσον αφορά αυτά τα φαινόμενα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Κωνσταντίνου.

Δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προοίμιο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 5 του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των άρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα πέντε, κύριε Πρόεδρε. Είναι ομόφωνο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είναι ομόφωνο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Περίμενε να ρωτήσω. Τριάντα πέντε είναι δαμαί. Ούλλοι τζιαι ούλλοι οι βουλευτές πενήντα πέντε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Οι άλλοι είναι εκτός αιθούσης ή απουσιάζουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ούτε αποχές υπάρχουν.

Τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άλλαξε ο αριθμός;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ναι, είναι τριάντα έξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είδατε;

Πόσοι τάσσονται υπέρ της ψήφισης της πρότασης νόμου σε νόμο;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα έξι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανένας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε νόμο.

Τα θέματα με τους αριθμούς 28 και 29 έχουν κοινή έκθεση και πιλοφορούνται «Ο περί της Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021» και «Οι περί της Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων (Γενικοί) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021».

Τους σκοπούς, κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 28 θέματος είναι η τροποποίηση του περί της Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων Νόμου, ώστε μεταξύ άλλων να διαγραφούν οι διατάξεις που παρέχουν τη δυνατότητα σε εξουσιοδοτημένους φορείς να πραγματοποιούν μυστικές επισκέψεις σε ξενοδοχεία για σκοπούς αξιολόγησής τους.

Σκοπός του υπ' αριθμόν 29 θέματος είναι η τροποποίηση των περί της Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων (Γενικών) Κανονισμών, ώστε οι πρόνοιές τους να συνάδουν με τις τροποποιήσεις που προτείνονται με το νομοσχέδιο «Ο περί της Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021» και να ρυθμιστεί η λειτουργία και η αδειοδότηση των κέντρων αναψυχής που λειτουργούν εντός των τουριστικών καταλυμάτων κατ' αναλογία των όσων προβλέπονται για την αδειοδότηση των κέντρων αναψυχής που αποτελούν μέρος ξενοδοχειακής επιχείρησης.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί της Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021» και για τους κανονισμούς «Οι περί της Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων (Γενικοί) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021»

Παρόντες:

Ανδρέας Κυπριανού

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Σάβια Ορφανίδου

Μαρίνος Μουσιούπτας

Κώστας Κώστα

Άννα Θεολόγου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού μελέτησε τα πιο πάνω νομοθετήματα σε δυο συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 6 και 13 Απριλίου 2021. Στην πρώτη συνεδρία κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, του Υφυπουργείου Τουρισμού, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Παγκύπριου Συνδέσμου Ξενοδόχων και του Συνδέσμου Τουριστικών Επιχειρήσεων Κύπρου.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης των νομοθετημάτων παρευρέθηκαν επίσης στην επιτροπή τα μέλη της βουλευτές κ. Μιχάλης Σοφοκλέους, Γιαννάκης Γαβριήλ και Ηλίας Μυριάνθους.

Σκοπός του υπό αναφορά νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση του περί της Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων Νόμου, ώστε μεταξύ άλλων να διαγραφούν οι διατάξεις που παρέχουν τη δυνατότητα σε εξουσιοδοτημένους φορείς να πραγματοποιούν μυστικές επισκέψεις σε ξενοδοχεία για σκοπούς αξιολόγησής τους. Περαιτέρω, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις παραχωρείται στον Υφυπουργό Τουρισμού η δυνατότητα έγκρισης, κατόπιν αιτιολογημένης εισήγησης του διευθυντή ή του ξενοδοχείου ή του ενδιαφερόμενου επιχειρηματία για περιορισμένης έκτασης χαλαρώσεις, των απαιτούμενων προϋποθέσεων για κατάταξη του ξενοδοχείου σε μια από τις προβλεπόμενες με βάση τον υφιστάμενο νόμο τάξεις.

Σκοπός των προτεινόμενων κανονισμών, οι οποίοι εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 19 του περί της Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων Νόμου, είναι η τροποποίηση των υφιστάμενων περί της Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων (Γενικών) Κανονισμών, ώστε οι πρόνοιές τους να συνάδουν με τις τροποποιήσεις που επιφέρει το νομοσχέδιο και να ρυθμιστεί η λειτουργία και η αδειοδότηση των κέντρων αναψυχής που λειτουργούν εντός των τουριστικών καταλυμάτων κατ' αναλογία των όσων προβλέπονται για την αδειοδότηση των κέντρων αναψυχής που αποτελούν μέρος ξενοδοχειακής επιχείρησης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή, στο πλαίσιο της νέας Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού καταργούνται οι αναχρονιστικές μέθοδοι αξιολόγησης και εισάγονται έξυπνα διαδικτυακά εργαλεία συλλογής στοιχείων διαδικτυακής φήμης, που παρέχουν τη δυνατότητα συνεχούς επιμέτρησης και παρακολούθησης της τουριστικής εμπειρίας στα ξενοδοχεία.

Στο πλαίσιο της συζήτησης των πιο πάνω νομοθετημάτων τόσο από την πλευρά της επιτροπής όσο και από την πλευρά των παρευρισκομένων εγέρθηκε προβληματισμός σχετικά με τη δυνατότητα που παρέχεται στον υφυπουργό, κατόπιν αιτιολογημένης εισήγησης, να εγκρίνει περιορισμένης έκτασης χαλαρώσεις για σκοπούς κατάταξης ενός ξενοδοχείου σε συγκεκριμένη τάξη. Ειδικότερα, η επιτροπή εισηγήθηκε όπως για τον πιο πάνω σκοπό συσταθεί σχετική επιτροπή την οποία ο υφυπουργός θα συμβουλευέται, προτού εγκρίνει οποιοσδήποτε χαλαρώσεις. Συναφώς, η επιτροπή ζήτησε από τους εκπροσώπους του Υφυπουργείου Τουρισμού όπως εξεταστεί η πιο πάνω εισήγηση και σταλεί αναθεωρημένο κείμενο του νομοσχεδίου στην επιτροπή προς συζήτηση.

Το Υφυπουργείο Τουρισμού, ανταποκρινόμενο στο αίτημα της επιτροπής, απέστειλε αναθεωρημένο κείμενο του νομοσχεδίου, στο οποίο προβλέπεται η σύσταση επιτροπής στην οποία θα συμμετέχουν εκπρόσωποι του Υφυπουργείου Τουρισμού, του Υπουργείου Εσωτερικών και των συνδέσμων ξενοδόχων.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί του αναθεωρημένου νομοσχεδίου και των κανονισμών κατά τη συζήτησή τους στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ομιλητές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Θεοπέμπτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Θεοπέμπτου, ο κ. Κώστα, ο κ. Κυπριανού, που έρχεται αγχωμένος και ιδρωμένος!

Λοιπόν, ο κ. Θεοπέμπτου έχει τον λόγο.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Θεοπέμπτου, ένα λεπτό.

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Εννά κλείσω τη λίστα. Δεν υπάρχουν άλλοι. Αυτοί οι τρεις.

Λοιπόν, ορίστε, κύριε Θεοπέμπτου.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Εγώ θέλω να σας διαβάσω την κύρια παράγραφο του νομοσχεδίου: «(8)(α) Για σκοπούς κατάταξης ξενοδοχείου σε τάξη, με αιτιολογημένη εισήγηση του διευθυντή ή του επιχειρηματία, ο υφυπουργός δύναται να εγκρίνει περιορισμένης εκτάσεως χαλαρώσεις, εφόσον τα ξενοδοχεία υπερτερούν κατά τα λοιπά των καθορισμένων ελαχίστων προϋποθέσεων για κατάταξη σε τάξη όπως προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 4 και καθορίζονται σε κανονισμούς που εκδίδονται δυνάμει του παρόντος Νόμου».

Βασικά δηλαδή μιλούμε για το πόσα αστέρια θα πιάνει ένα ξενοδοχείο και λέμε ότι ο υφυπουργός δύναται να εγκρίνει περιορισμένης εκτάσεως χαλαρώσεις. Εμείς ως Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών δεν πρόκειται να συναινέσουμε στο να μειωθεί ο τρόπος αξιολόγησης των ξενοδοχείων σε τέτοιο βαθμό και να δίνουμε το δικαίωμα στον υφυπουργό να δίνει χαλαρώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Θεοπέμπτου.

Ο κ. Ανδρέας Κυπριανού.

Εσένα, Ζαχαρία, έβαλά σε τελευταίο, εκτός αν θέλει ο Ανδρέας να μιλήσει τελευταίος.

Λοιπόν, εφόσον είναι έτσι, ο κ. Ζαχαρίου.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΑΧΑΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δε λογάριζα να μιλήσω, αλλά, ακούγοντας τον πρόεδρο των Οικολόγων, θέλω να σημειώσω ότι τέτοιας μορφής νομοσχέδια, όπως αυτά που ψηφίζονται σήμερα, για κάποιες πόλεις είναι χαράς ευαγγέλια. Την ώρα που τα βλέπουν αρνητικά οι Οικολόγοι, να σας θυμίσω ότι με κάποιες νομοθεσίες επί προεδρίας Γιώργου Βασιλείου που απαιτούσαν τεράστια οικόπεδα για να κτιστεί ένα ξενοδοχείο πεντάστερο η Λάρνακα από 19,5% στις κλίνες κατέληξε στο 3,5%. Με τη συγκεκριμένη πολιτική της κυβέρνησης η Λάρνακα σήμερα, αναβαθμίζοντας σταδιακά τα ξενοδοχεία της και ιδιαίτερα αυτά της πόλης, τα boutique hotel, σε κατηγοριοποιήσεις 3, 4 και 5 αστέρων, έχει ανεβεί ήδη στο 15%-16% μέσα σε τρία χρόνια. Αν νομίζουν οι Οικολόγοι ότι όλα είναι αρνητικά και δεν υπάρχουν σωστές πολιτικές και αν θέλουν να αφήσουν κάποιες πόλεις και επαρχίες σε μαρασμό, ας το καταψηφίσουν. Πρέπει όμως οι Σκαλιώτες να ξέρουν -και μιλώ ειδικά σαν Σκαλιώτης βουλευτής- ότι τούτη η κυβέρνηση έκαμε πάρα πολλά, για να μας βοηθήσει να ανακαταταγούμε στον τουριστικό χάρτη. Τούτη η τοποθέτηση των Οικολόγων είναι αυτή που μας έριξε ως τον πάτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Ζαχαρίου.

Ο κ. Κώστα.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΣΤΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Μιλούμε για τέσσερις τροποποιήσεις στη νομοθεσία. Οι δύο είναι καθαρά νομοτεχνικές και έγιναν μετά από συστάσεις της Νομικής Υπηρεσίας. Η μια αναφέρεται στα προαιρετικά και στα υποχρεωτικά κριτήρια, που υπάρχουν ήδη μέσα στη νομοθεσία. Η δεύτερη είναι πάρα πολύ σημαντική, γιατί υπάρχει πρόβλημα νομικό όσον αφορά τη μεταβίβαση των ξενοδοχείων στα παιδιά των ιδιοκτητών και το να συμπεριλαμβάνονται και οι χώροι εστίασης, για τους οποίους δυστυχώς όπως είναι ο νόμος διατυπωμένος υπάρχει πρόβλημα. Αναφέρομαι στα κέντρα αναψυχής εντός των ξενοδοχείων. Το τρίτο έχει να κάνει με το ζήτημα των μυστικών επισκέψεων, το οποίο καταργείται με βάση τα νέα δεδομένα που υπάρχουν, και, όσον αφορά τις χαλαρώσεις, να πω ότι, όπως σωστά λέχθηκε, έχει να κάνει με την κατάταξη σε αστέρια...

Αλλά να σας πω ένα συγκεκριμένο παράδειγμα. Υπάρχει περίπτωση ξενοδοχείου για παράδειγμα το οποίο θέλει 4 000 βαθμούς, για να πιάσει το τέταρτο αστέρι, και έχει 3 990, γιατί το wi-fi του έχει κάλυψη 98% και όχι 100%. Θα υπάρχει συμβουλευτική επιτροπή -που παλέψαμε να είναι τρεις εκπρόσωποι της κυβέρνησης και δύο εκπρόσωποι των συνδέσμων ως παρατηρητές- να κάνει εισηγήσεις στον υφυπουργό για τέτοιου είδους ζητήματα. Δεν έχει ζητήματα ούτε πολεοδομικά ούτε χαλαρώσεις ούτε οτιδήποτε άλλο όσον αφορά την ανέγερση, αλλά είναι μόνο για τέτοιου είδους περιπτώσεις και ζητήματα και για το αν τελικά θα γίνουν αποδεκτά.

Το μόνο πράγμα που θέλω να πούμε ως κόμμα είναι ότι είναι καλά το τμήμα των επιθεωρητών του υφυπουργείου, κύριε Πρόεδρε, να ενισχυθεί, για να μπορέσουμε να κάνουμε σωστές επιθεωρήσεις στις ξενοδοχειακές μονάδες, γενικά στα τουριστικά καταλύματα, και να υπάρχει σωστός έλεγχος, γιατί αυτή τη στιγμή το τμήμα είναι υποστελεχωμένο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Κώστα.

Ο κ. Κυπριανού.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Θα ανέμενε κάποιος από το Κίνημα των Οικολόγων να είναι πιο καλά μελετημένο, ιδιαίτερα όταν απουσιάζει από τις συνεδρίες της επιτροπής όπου συζητούνται τα συγκεκριμένα θέματα.

Κύριε Θεοπέμπτου, δεν αποφασίζει ο υφυπουργός. Τροπολογία την οποία ζήτησε η επιτροπή Εμπορίου, Ενέργειας, Βιομηχανίας και Τουρισμού και έγινε αποδεκτή από το Υφυπουργείο Τουρισμού προβλέπει πλέον τη σύσταση επιτροπής, τριμελούς επιτροπής, που αποτελείται από το Υφυπουργείο Τουρισμού, Εσωτερικών κ.λπ., αλλά και τους συνδέσμους των ξενοδόχων και τον ΠΑΣΥΞΕ και τον ΣΤΕΚ, που θα αποφασίσουν αν υπάρχει ανάγκη ή αδικία για την οποία πρέπει να γίνει αλλαγή. Αν π.χ. ένα ξενοδοχείο πληρεί τα κριτήρια για να είναι εφτάστερο, αλλά έχει π.χ. λόγω έλλειψης χώρου τρία γήπεδα τένις αντί τέσσερα, να μπορεί να πάρει τα αστέρια του, γιατί μπορεί να κρίνει η επιτροπή ότι τα υπόλοιπα τα οποία πληρεί υπερκαλύπτουν αυτή την αδυναμία του.

Να σας πω επίσης ότι όλοι συζητούσαμε και σωστά συζητούσαμε για την ανάγκη δημιουργίας boutique hotel, ξενοδοχείων εντός των πόλεων, για να αναπτύξουμε επιτέλους και τις πόλεις μας ως τουριστικά προϊόντα. Εάν ένα παλιό κτίριο σε μια πόλη -που είμαι βέβαιος ότι ως Κίνημα των Οικολόγων υποστηρίζετε τις αναπαλαιώσεις- κάνει εκατοντάδες χιλιάδες, εκατομμύρια ευρώ έξοδα, για να κάνει μια αναπαλαίωση και να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως boutique hotel εντός του κέντρου της πόλεως, αν δεν έχει, που δε θα έχει, τους χώρους στάθμευσης, θα πρέπει να το κατατάξεις στην κατηγορία «μηδέν»; Άρα, αναμένουμε να εμβαθύνουμε ολίγον τι στα νομοσχέδια, για να ξέρουμε και τι συζητούμε εδώ.

Αυτά, κύριε Πρόεδρε, λέγοντας ότι είναι μια εκσυγχρονιστική νομοθεσία. Αυτά τα οποία είπε ο συνάδελφος ο Κώστα είναι απολύτως σωστά. Όσον αφορά την κατάργηση των μυστικών επισκέψεων, πρέπει να πω ότι είμαστε εν έτει 2021, δεν μπορεί να στέλλουμε μυστικούς πράκτορες από το υφυπουργείο, για να δουν αν σε ένα ξενοδοχείο τηρούνται οι διάφοροι έλεγχοι. Σήμερα είναι μέσω των πελατών και ψηφιακά που γίνεται η αξιολόγηση για την ποιότητα ενός ξενοδοχειακού προϊόντος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεύτερη ανάγνωση του υπ' αριθμόν....

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έχει ζητήσει δευτερολογία ο κ. Θεοπέμπτου.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Πολλά σύντομα, κύριε Πρόεδρε... Πρώτα πρώτα, επειδή αναφέρθηκε το boutique hotel, να σας πω ότι υπάρχει αναφορά στο άρθρο 8 και να σας πω ότι είναι ξεκάθαρη η αναφορά που γίνεται μέσα ότι θα γίνουν χαλαρώσεις. Όταν κάναμε το σύστημα με τους μυστικούς επισκέπτες που ήταν να αξιολογούν τα ξενοδοχεία... Τούτον έγινε το 2019 με νομοσχέδιο της κυβέρνησης. Είναι του 2019 και, πριν να δουλέψει, καταργούν το και βάζουν χαλαρώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Θεοπέμπτου.

Δεύτερη ανάγνωση...

ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΣΤΑ:

Διότι πρέπει να λέμε ακριβώς τα πράγματα με το όνομά τους. Οι μυστικές επισκέψεις δε γίνονται από το υφυπουργείο. Γίνονται από ιδιωτικές εταιρείες και δυστυχώς κατάλαβαν ότι έκαμε λάθος η κυβέρνηση και για αυτό το αποσύρουν και ο λόγος είναι γιατί υπήρχε πιθανότητα κάποια διαπλοκή μεταξύ ξενοδόχων και εταιρειών και ούτε μυστικές επισκέψεις γίνονται ούτε τίποτε. Αυτή ήταν όλη η ιστορία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελειώσατε; Κανένα άλλος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Κυπριανού.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή δευτερολογεί ο κ. Θεοπέμπτου... Το ερώτημα που έθεσε είναι ξεκάθαρο. Λέει «δώσαμε στον υφυπουργό εξουσία και θα αξιολογεί ευνοιοκρατικά». Αυτή ήταν η έννοια της τοποθέτησής του. Δε γνώριζε ότι η επιτροπή δημιούργησε πενταμελή επιτροπή την οποία αποδέχθηκε το υφυπουργείο. Και, όσον αφορά τους ελέγχους, βεβαίως και θα μπορούσε το υφυπουργείο ή με δικούς του λειτουργούς ή με αγορά υπηρεσιών να κάμει τους μυστικούς ελέγχους, κάτι το οποίο, επαναλαμβάνω, είναι αναχρονιστικό και το έχουμε καταργήσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεύτερη ανάγνωση του υπ' αριθμόν 28 νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 7 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των άρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα εφτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο ψήφοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα εφτά ψήφους υπέρ, δύο εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι τάσσονται υπέρ της ψήφισης του νομοσχεδίου σε νόμο;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα εφτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο ψήφοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα εφτά ψήφους υπέρ, δύο εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Και να ψηφίσουμε και για τους υπ' αριθμόν 29 κανονισμούς.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των κανονισμών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα εφτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα εφτά ψήφους υπέρ, δύο εναντίον και καμία αποχή, οι κανονισμοί εγκρίνονται.

Το υπ' αριθμόν 30 θέμα πιλοφορείται «Ο περί της Ενθάρρυνσης της Μακροπρόθεσμης Ενεργού Συμμετοχής των Μετόχων Νόμος του 2021».

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 30 νομοσχεδίου είναι η θέσπιση εθνικής νομοθεσίας για εναρμόνιση με την πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Οδηγία (ΕΕ) 2017/828 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Μαΐου 2017 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2007/36/ΕΚ όσον αφορά την ενθάρρυνση της μακροπρόθεσμης ενεργού συμμετοχής των μετόχων».

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί της Ενθάρρυνσης της Μακροπρόθεσμης Ενεργού Συμμετοχής των Μετόχων Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Ανδρέας Κυπριανού

Σάβια Ορφανίδου

Κώστας Κώστα

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Μαρίνος Μουσιούττας

Άννα Θεολόγου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 23 Μαρτίου και στις 6 και 13 Απριλίου 2021. Στις συνεδρίες της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιόν της εκπρόσωποι του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και του Τμήματος Εφόρου Εταιρειών του ίδιου υπουργείου, του Υπουργείου Οικονομικών και της Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών του ίδιου υπουργείου, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Γραφείου του Εφόρου Ιδρυμάτων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών, του Γραφείου του Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου, του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου, του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου, του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου, του Συνδέσμου Δημόσιων Εταιρειών Κύπρου, του Συνδέσμου Ασφαλιστικών Εταιρειών, του Cyprus Fiduciary Association, του CIPA, του CIBA, και των εργοδοτικών οργανώσεων ΚΕΒΕ και ΟΕΒ.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης του νομοσχεδίου παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της επιτροπής βουλευτές κ. Μιχάλης Σοφοκλέους, Γιαννάκης Γαβριήλ και Ηλίας Μυριάνθους.

Σκοπός του νομοσχεδίου είναι η θέσπιση εθνικής νομοθεσίας για εναρμόνιση με την πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Οδηγία (ΕΕ) 2017/828 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Μαΐου 2017 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2007/36/ΕΚ όσον αφορά την ενθάρρυνση της μακροπρόθεσμης ενεργού συμμετοχής των μετόχων».

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή, στον προτεινόμενο νόμο προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Οι προϋποθέσεις για τη άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων από τους μετόχους που συνδέονται με δικαίωμα ψήφου σε γενικές συνελεύσεις εταιρειών οι οποίες έχουν το εγγεγραμμένο γραφείο τους στη Δημοκρατία και οι μετοχές των οποίων έχουν εισαχθεί για διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά εγκατεστημένη ή λειτουργούσα στη Δημοκρατία.
2. Ο καθορισμός των ειδικών απαιτήσεων για την ενθάρρυνση της συμμετοχής των μετόχων ιδίως μακροπρόθεσμα, οι οποίες εφαρμόζονται για την ταυτοποίηση των μετόχων, τη διαβίβαση πληροφοριών, τη διευκόλυνση της άσκησης των δικαιωμάτων των μετόχων, τη διαφάνεια των θεσμικών επενδυτών, των διαχειριστών περιουσιακών στοιχείων και των πληρεξούσιων συμβούλων, τις αποδοχές των συμβούλων και τις συναλλαγές των συνδεδεμένων μερών.
3. Η δημοσιοποίηση από θεσμικούς επενδυτές και διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων πληροφοριών σχετικά με τις επενδυτικές τους στρατηγικές και τις πολιτικές τους για την ενεργό συμμετοχή.

Σημειώνεται ότι με βάση τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής η Δημοκρατία όφειλε να εναρμονιστεί με τις πρόνοιες της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/828 μέχρι τη 10^η Ιουνίου 2019 και, παρά το γεγονός αυτό, το νομοσχέδιο κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων την 21^η Ιανουαρίου 2021.

Στο πλαίσιο της συζήτησης του νομοσχεδίου τα ενδιαφερόμενα μέρη κατέθεσαν στην επιτροπή τις θέσεις και απόψεις τους, καθώς και αριθμό υπομνημάτων με τις παρατηρήσεις τους επί των προνοιών του νομοσχεδίου. Ειδικότερα, οι εν λόγω παρατηρήσεις επικεντρώνονταν κυρίως στο ύψος των διοικητικών προστίμων, καθώς και στην πιθανή σύγκρουση των προνοιών του νομοσχεδίου με διατάξεις άλλων εθνικών νομοθεσιών.

Στο πλαίσιο της συνέχισης της συζήτησης του νομοσχεδίου μέλη της επιτροπής, αφού έλαβαν υπόψη το περιεχόμενο των υπομνημάτων των ενδιαφερόμενων μερών, καθώς και άλλα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, ήγειραν ορισμένους προβληματισμούς και ζήτησαν διευκρινίσεις σε σχέση με επιμέρους ζητήματα από τους κυβερνητικούς εκπροσώπους.

Συναφώς, η επιτροπή ζήτησε από τους εκπροσώπους του αρμόδιου υπουργείου να μελετήσουν όλα τα υπομνήματα που κατατέθηκαν στην επιτροπή και, αφού διαβουλευτούν εκ νέου με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, να καταθέσουν στην επιτροπή αναθεωρημένο κείμενο του νομοσχεδίου, το οποίο θα είναι αποδεκτό από όλους προς συζήτηση.

Στη βάση των πιο πάνω το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, ανταποκρινόμενο στο αίτημα της επιτροπής, κατέθεσε αναθεωρημένο κείμενο, το οποίο κοινοποιήθηκε σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς ως τελικό.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών του αναθεωρημένου νομοσχεδίου με βάση τα πιο πάνω κατά τη συζήτησή του στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Κώστα.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΣΤΑ:

Απλά να πούμε ότι η Οδηγία τούτη, κύριε Πρόεδρε, έπρεπε να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο από τες 10 Ιουνίου 2019.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εν μας εβάλαν πρόστιμο ακόμα;

ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΣΤΑ:

Επήραμεν προειδοποιητική επιστολή στις 22 Ιουλίου 2019, αιτιολογημένη γνώμη με περιθώριο τριών μηνών για συμμόρφωση. Ετρέξαν, εφέραν μάς το. Προς έκπληξη όλων των μελών της επιτροπής είδαμε στη συζήτηση -την πρώτη ημέρα που 'γινε συζήτηση τζιαιμαί στην επιτροπή- ότι είχαν τζιαι μεταξύ τους διαφωνίες τζιαι, για να μας το φέρουν συμφωνημένο σε δεκαπέντε μέρες... Η αλήθεια είναι ότι πρώτα ως κόμμα τζιαι μετά ολόκληρη η επιτροπή είπαμέν τους «αν σε δεκαπέντε μέρες εν μας φέρετε κείμενο που έν' συμφωνημένο από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, έθθα το περάσουμε» τζιαι σε δεκαπέντε μέρες εφέραν μάς το.

Τζιαι για να μεν ξαναβκαίνω ύστερα πάνω, τα ίδια ισχύουν τζιαι με το υπ' αριθμόν 31 τζιαι με το υπ' αριθμόν 32, με καθυστερήσεις από το 2019, όταν έπρεπε να εναρμονιστούμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εννά το ξανακάμω παρατήρηση τούντο πράμα, γιατί είχαμεν το ίδιο πρόβλημα και φαντάζομαι ότι τώρα θα το έχει ο κ. Λουκαΐδης στην επιτροπή Περιβάλλοντος.

Η παράκλησή μας είναι -και εκάμαμέν την πολλές φορές- η εκτελεστική εξουσία να έρχεται να μας φέρνει έγκαιρα τα εναρμονιστικά νομοσχέδια. Αργούν να τα φέρουν, με αποτέλεσμα να μπαίνουν τα δυο μας πόδια σε ένα παπούτσι, να τα βλέπουμε 'πού πάνω 'πού πάνω τζιαι πολλές φορές να κάμνουμε τζιαι λάθη. Έντζιε έχουμε το αλάθητο εμείς στη Βουλή. Πρέπει να μας τα φέρνουν έγκαιρα, να γίνονται οι συνεδριάσεις έγκαιρα, οι αμφισβητήσεις, τα ερωτηματικά και εκείνα που δικαιούμαστε να αλλάξουμε -αν δικαιούμαστε να αλλάξουμε κάτι να είναι υπέρ της χώρας μας, παρά να περιμένουμε έτσι.

Ναι, κύριε Κυπριανού. Εννά πείτε κάτι για τούτο το νομοσχέδιο τωρά;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Θα μιλήσω για το νομοσχέδιο και γι' αυτά που είπε ο αγαπητός συνάδελφος, με τα οποία δεν μπορεί να διαφωνήσει κανένας. Συμφωνούμε με αυτά και υπερθεματίζουμε. Ως πρόεδρος της επιτροπής είχα την κακή εμπειρία να υπάρχει τεράστια καθυστέρηση στο να έρθουν τα εναρμονιστικά κυρίως νομοσχέδια ενώπιον της επιτροπής, για να τα συζητήσει. Υπήρχε μεγάλη περίοδος κατά την οποία δεν είχαμε νομοσχέδια ενώπιόν μας. Όσα ήταν ενώπιόν μας τα είχαμε τελειώσει και συζητούσαμε μόνο αυτεπάγγελα θέματα. Και ξαφνικά σωρεία νομοσχεδίων έρχονταν στην επιτροπή με απαίτηση να τα ψηφίσουμε άμεσα. Και θυμίζω τον περί Εμπορικών Σημάτων Νόμο.

Πρέπει να σημειώσω κάτι όμως. Η νέα Υπουργός Εμπορίου, Ενέργειας και Βιομηχανίας έχει κινήσει τες μηχανές με πρωτοφανή τρόπο, όπως επίσης -και αυτό πρέπει να τονιστεί- ο νέος Γενικός Εισαγγελέας έχει δώσει ρητές οδηγίες για εξέταση με επίστευση των νομοσχεδίων που καθυστερούν στη Νομική Υπηρεσία. Υπάρχουν τα προβλήματα στη Νομική Υπηρεσία, τα γνωρίζουμε. Ίσως πρέπει να γίνει αγορά υπηρεσιών. Νομίζω ότι γίνεται σε κάποιο βαθμό, για να μπορέσουν επιτέλους να έρχονται έγκαιρα τα νομοσχέδια στο κοινοβούλιο και να μπορεί το κοινοβούλιο να τα εξετάζει, χωρίς να επικρέματα η δαμόκλειος σπάθη των ευρωπαϊκών προστίμων. Σήμερα ως επιτροπή έχουμε εφτά νομοθεσίες ενώπιόν σας και έχουμε και κάποιες που δεν προλάβαμε να τες θέσουμε ενώπιον της επιτροπής για συζήτηση.

Γι' αυτό συμφωνούμε απόλυτα με τον αγαπητό συνάδελφο. Πρέπει να πω ότι το κλίμα στην επιτροπή ήταν εξαιρετικό και με αυτή την ευκαιρία θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους συναδέλφους και όλα τα πολιτικά κόμματα και θα προχωρήσουμε, πιστεύω, πολύ καλύτερα με την επόμενη κοινοβουλευτική περίοδο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προοίμιο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Ερμηνεία. Άρθρο 2.

Πεδίο εφαρμογής του παρόντος Νόμου. Άρθρο 3.

Εξακρίβωση των στοιχείων των μετόχων. Άρθρο 4.

Διαβίβαση πληροφοριών. Άρθρο 5.

Διευκόλυνση της άσκησης των δικαιωμάτων των μετόχων. Άρθρο 6.

Απαγόρευση διακρίσεων, αναλογικότητα και διαφάνεια όσον αφορά τα έξοδα. Άρθρο 7.

Πολιτική ενεργού συμμετοχής. Άρθρο 8.

Επενδυτική στρατηγική θεσμικών επενδυτών και συμφωνίες με τους διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων. Άρθρο 9.

Διαφάνεια των διαχειριστών περιουσιακών στοιχείων. Άρθρο 10.

Διαφάνεια πληρεξούσιων συμβούλων. Άρθρο 11.

Δικαίωμα ψήφου για την πολιτική αποδοχών. Άρθρο 12.

Πληροφορίες που παρέχονται στην έκθεση για τις αποδοχές και δικαίωμα ψήφου. Άρθρο 13.

Διαφάνεια και εποπτεία για τις συναλλαγές συνδεδεμένων μερών. Άρθρο 14.

Διοικητικές κυρώσεις. Άρθρο 15.

Κυρώσεις σε θεσμικούς επενδυτές. Άρθρο 16.

Κυρώσεις όσον αφορά ιδρύματα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών. Άρθρο 17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των άρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα εννέα ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Ενθάρρυνσης της Μακροπρόθεσμης Ενεργού Συμμετοχής των Μετόχων Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα εννέα ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Τα θέματα με αριθμούς 31 και 32 έχουν κοινή έκθεση και τιτλοφορούνται «Ο περί Προώθησης της Ενεργειακής Απόδοσης στη Θέρμανση και Ψύξη και της Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021» και «Ο περί Ενεργειακής Απόδοσης (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021».

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τους σκοπούς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 31 νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση του περί Προώθησης της Ενεργειακής Απόδοσης στη Θέρμανση και Ψύξη και της Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Νόμου, ώστε να επέλθει μερική εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με τις ακόλουθες πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που φέρουν τους τίτλους:

1. «Οδηγία (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2018 σχετικά με την τροποποίηση της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση»,
2. «Οδηγία (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5^{ης} Ιουνίου 2019 σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την τροποποίηση της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ»,
3. «Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2019/826 της Επιτροπής της 4^{ης} Μαρτίου 2019 για την τροποποίηση των παραρτημάτων VIII και IX της Οδηγίας 2012/17/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το περιεχόμενο των περιεκτικών αξιολογήσεων του δυναμικού αποδοτικής θέρμανσης και ψύξης».

Σκοπός του υπ' αριθμόν 32 νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση του περί Ενεργειακής Απόδοσης Νόμου, ώστε να επέλθει μερική εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με τις ακόλουθες πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που φέρουν τους τίτλους:

1. «Οδηγία (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2018 σχετικά με την τροποποίηση της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση»,
2. «Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2018 για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των Οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των Οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου».

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για τα νομοσχέδια «Ο περί Προώθησης της Ενεργειακής Απόδοσης στη Θέρμανση και Ψύξη και της Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021» και «Ο περί Ενεργειακής Απόδοσης (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Ανδρέας Κυπριανού, πρόεδρος

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Σάβια Ορφανίδου

Μαρίνος Μουσιούπτας

Κώστας Κώστα

Άννα Θεολόγου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού μελέτησε τα πιο πάνω νομοσχέδια σε τέσσερις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 2 και 9 Μαρτίου και στις 6 και 13 Απριλίου 2021. Στις συνεδρίες της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιόν της εκπρόσωποι του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, της Υπηρεσίας Ενέργειας του ίδιου υπουργείου, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου, εκπρόσωποι της Αρχής Ηλεκτρισμού

Κύπρου, των εργοδοτικών οργανώσεων ΟΕΒ και ΚΕΒΕ, του Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου, του Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών και των εταιρειών πετρελαιοειδών.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης των νομοσχεδίων παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της κ. Μιχάλης Σοφοκλέους, Γιαννάκης Γαβριήλ και Ηλίας Μυριάνθους.

Σκοπός του πρώτου υπό αναφορά νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση του περί Προώθησης της Ενεργειακής Απόδοσης στη Θέρμανση και Ψύξη και της Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Νόμου, ώστε να επέλθει μερική εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με τις ακόλουθες πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που φέρουν τον τίτλο:

1. «Οδηγία (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2018 σχετικά με την τροποποίηση της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση»,
2. «Οδηγία (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5^{ης} Ιουνίου 2019 σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την τροποποίηση της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ»,
3. «Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2019/826 της Επιτροπής της 4^{ης} Μαρτίου 2019 για την τροποποίηση των παραρτημάτων VIII και IX της Οδηγίας 2012/17/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το περιεχόμενο των περιεκτικών αξιολογήσεων του δυναμικού αποδοτικής θέρμανσης και ψύξης».

Σκοπός του δεύτερου υπό αναφορά νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση του περί Ενεργειακής Απόδοσης Νόμου, ώστε να επέλθει μερική εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με τις ακόλουθες πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που φέρουν τον τίτλο:

1. «Οδηγία (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2018 σχετικά με την τροποποίηση της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση»,
2. «Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2018 για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των Οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των Οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου».

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή, σε σχέση με τον πρώτο προτεινόμενο νόμο εισάγονται πρόνοιες οι οποίες αφορούν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

1. Την τιμολόγηση και την παροχή πληροφοριών τιμολόγησης για τους καταναλωτές θέρμανσης, ψύξης ή ζεστού νερού από την κεντρική πηγή.
2. Την υποχρέωση ύπαρξης δημοσίως διαθέσιμων εθνικών κανόνων σχετικά με την κατανομή του κόστους της κατανάλωσης θέρμανσης, ψύξης και ζεστού νερού οικιακής χρήσης σε πολυκατοικίες και κτίρια πολλαπλών χρήσεων.
3. Τη διαγραφή από τον υφιστάμενο νόμο προνοιών που εγγυώνται τη μεταφορά και διανομή της ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης, καθώς και την προτεραιότητα στην πρόσβαση και στην κατανομή ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης.
4. Την αναθεώρηση των πληροφοριακών στοιχείων που θα περιλαμβάνει η περιεκτική μελέτη αξιολόγησης του δυναμικού ενεργειακής απόδοσης στη θέρμανση και ψύξη.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή, σε σχέση με τον δεύτερο προτεινόμενο νόμο εισάγονται πρόνοιες οι οποίες αφορούν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

1. Τον υποχρεωτικό στόχο εξοικονόμησης ενέργειας για την περίοδο 2021-2030, καθώς και την επέκταση της υποχρέωσης πέραν του έτους 2030.
2. Τις επιλογές για τις μεθόδους και τις αρχές που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της εξοικονόμησης ενέργειας, νοουμένου ότι επιτυγχάνεται η απαιτούμενη σωρευτική εξοικονόμηση ενέργειας στην τελική χρήση.
3. Την ενδεικτική εθνική συνεισφορά ενεργειακής απόδοσης για την επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το έτος 2030.
4. Την έκδοση κανονισμού για την εισαγωγή καθεστώτος επιβολής υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης.
5. Τον μετριασμό της ενεργειακής φτώχιας κατά τον σχεδιασμό μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας.
6. Την αρχή για ενεργειακή απόδοση κατά προτεραιότητα.

Σημειώνεται ότι, με βάση τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, η Δημοκρατία όφειλε να εναρμονιστεί με τις πρόνοιες της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/2002 μέχρι την 25^η Ιουνίου 2020 και με τις πρόνοιες της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 μέχρι την 1^η Ιανουαρίου 2020. Περαιτέρω, με βάση τα ίδια στοιχεία, ο Κανονισμός 2019/826 τέθηκε σε ισχύ την 12^η Ιουνίου 2019 και ο Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 τέθηκε σε ισχύ την 24^η Δεκεμβρίου 2018 και, παρά τα πιο πάνω, τα υπό συζήτηση νομοσχέδια κατατέθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 4 Φεβρουαρίου 2021.

Στο πλαίσιο της συζήτησης των υπό αναφορά νομοσχεδίων μέλη της επιτροπής ήγειραν ορισμένους προβληματισμούς και ζήτησαν από τους κυβερνητικούς εκπροσώπους να δοθούν επεξηγήσεις για επιμέρους πρόνοιες των νομοσχεδίων. Ως εκ τούτου, στη συνέχεια κρίθηκε σκόπιμο από το αρμόδιο υπουργείο και συγκεκριμένα από την Υπηρεσία Ενέργειας να σταλούν αναθεωρημένα κείμενα των εν λόγω νομοσχεδίων στη βάση των παρατηρήσεων που διατυπώθηκαν στην επιτροπή.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών και των δύο αναθεωρημένων κειμένων των νομοσχεδίων σύμφωνα με τα πιο πάνω κατά τη συζήτησή τους στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεύτερη ανάγνωση του υπ' αριθμόν 31 νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 5 του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με τη διαγραφή του άρθρου 5Α. Άρθρο 4.

Τροποποίηση του άρθρου 7 του βασικού νόμου. Άρθρο 5.

Τροποποίηση του άρθρου 8 του βασικού νόμου. Άρθρο 6.

Τροποποίηση του άρθρου 14Γ του βασικού νόμου. Άρθρο 7.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με τη προσθήκη των νέων άρθρων 14ΣΤ και 14Ι. Άρθρο 8.

Τροποποίηση του άρθρου 14Ε του βασικού νόμου. Άρθρο 9.

Τροποποίηση του άρθρου 16 του βασικού νόμου. Άρθρο 10.

Τροποποίηση του άρθρου 18 του βασικού νόμου. Άρθρο 11.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη του νέου άρθρου 18Α. Άρθρο 12.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την αντικατάσταση του Παραρτήματος IV. Άρθρο 13.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την αντικατάσταση του Παραρτήματος VI. Άρθρο 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των άρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προώθησης της Ενεργειακής Απόδοσης στη Θέρμανση και Ψύξη και της Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Δεύτερη ανάγνωση του υπ' αριθμόν 32 νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προοίμιο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 3 του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την αντικατάσταση του άρθρου 4. Άρθρο 4.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη των νέων άρθρων 4Α και 4Β. Άρθρο 5.

Τροποποίηση του άρθρου 5 του βασικού νόμου. Άρθρο 6.

Τροποποίηση του άρθρου 7 του βασικού νόμου. Άρθρο 7.

Τροποποίηση του άρθρου 8 του βασικού νόμου. Άρθρο 8.

Τροποποίηση του άρθρου 9 του βασικού νόμου. Άρθρο 9.

Τροποποίηση του άρθρου 11 του βασικού νόμου. Άρθρο 10.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την αντικατάσταση του άρθρου 13. Άρθρο 11.

Τροποποίηση του άρθρου 14 του βασικού νόμου. Άρθρο 12.

Τροποποίηση του άρθρου 15 του βασικού νόμου. Άρθρο 13.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την κατάργηση των άρθρων 16 και 17. Άρθρο 14.

Τροποποίηση του άρθρου 19 του βασικού νόμου. Άρθρο 15.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με τη διαγραφή του Παραρτήματος Ι. Άρθρο 16.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την αντικατάσταση του Παραρτήματος III και τη διαγραφή του Παραρτήματος IV. Άρθρο 17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των άρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ενεργειακής Απόδοσης (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 33 θέμα πιλοφορείται «Ο περί Εμπορικών Σημάτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2020». Είναι πρόταση νόμου του κ. Γιώργου Γεωργίου, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου.

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 33 νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση του περί Εμπορικών Σημάτων Νόμου, ώστε να επέλθουν ορισμένες βελτιώσεις όσον αφορά την εγγραφή των εμπορικών σημάτων και να διασαφηνιστεί ότι, πέραν του αιτητή, τα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα για εγγραφή εμπορικών σημάτων θα είναι αποκλειστικά οι δικηγόροι οι οποίοι ασκούν δικηγορία με βάση τον περί Δικηγόρων Νόμο.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για την πρόταση νόμου «Ο περί Εμπορικών Σημάτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2020»

Παρόντες:

Ανδρέας Κυπριανού, πρόεδρος

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Σάβια Ορφανίδου

Μαρίνος Μουσιούπτας

Κώστας Κώστα

Άννα Θεολόγου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή την 31^η Ιουλίου 2020 από τον κ. Γεώργιο Γεωργίου, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου, σε τρεις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 22 Σεπτεμβρίου 2020 και στις 6 και στις 13 Απριλίου 2021.

Στις πιο πάνω συνεδρίες κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και του Τμήματος Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη του ίδιου υπουργείου, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου, της ΟΕΒ και του ΚΕΒΕ.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης της πρότασης νόμου παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της επιτροπής κ. Μιχάλης Σοφοκλέους, Γιαννάκης Γαβριήλ και Ηλίας Μυριάνθους, καθώς και ο εισηγητής της κ. Γεώργιος Γεωργίου.

Σκοπός της πρότασης νόμου είναι η τροποποίηση του περί Εμπορικών Σημάτων Νόμου, ώστε να επέλθουν ορισμένες βελτιώσεις στις διατάξεις του που αφορούν την εγγραφή των εμπορικών σημάτων και να διασαφηνιστεί ότι πέραν του αιτητή τα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα για εγγραφή εμπορικών σημάτων είναι αποκλειστικά οι δικηγόροι οι οποίοι ασκούν δικηγορία με βάση τον περί Δικηγόρων Νόμο. Σημειώνεται ότι στην πρόταση νόμου περιλαμβάνεται πρόνοια για αναδρομική εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων και συγκεκριμένα από τις 12 Ιουνίου 2020, ημερομηνία κατά την οποία τέθηκε σε ισχύ ο περί Εμπορικών Σημάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020 [Ν. 63(Ι) του 2020], ο οποίος εναρμόνισε την εθνική νομοθεσία με συγκεκριμένη Οδηγία για τα εμπορικά σήματα.

Σύμφωνα με τον εισηγητή της πρότασης νόμου, μετά από την τελευταία τροποποίηση του περί Εμπορικών Σημάτων Νόμου το 2020 το περασμένο καλοκαίρι, η οποία προωθήθηκε με πολύ γρήγορες διαδικασίες, λόγω της απειλής που δεχόταν η χώρα για επιβολή κυρώσεων εξαιτίας της μη έγκαιρης εναρμόνισής της με τις διατάξεις συγκεκριμένης Οδηγίας, παρουσιάστηκαν ορισμένες δυσκολίες όσον αφορά την εγγραφή εμπορικών σημάτων.

Ειδικότερα, με την πρόταση νόμου προτείνεται η τροποποίηση των ορισμών των όρων «αντιπρόσωπος» και «ειδικός πληρεξούσιος», ώστε να είναι απόλυτα σαφές ότι τα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα για την εγγραφή εμπορικών σημάτων είναι αποκλειστικά οι δικηγόροι οι οποίοι ασκούν τη δικηγορία σύμφωνα με τον περί Δικηγόρων Νόμο. Όπως τόνισε ο εισηγητής της πρότασης νόμου, η διαδικασία για εγγραφή ενός εμπορικού σήματος είναι περίπλοκη και δεν αφορά μόνο στη συμπλήρωση και υποβολή ενός εντύπου, γι' αυτό και τέτοιου είδους διαδικασίες πρέπει να τις χειρίζονται άτομα με εξειδίκευση που κατέχουν τις απαραίτητες γνώσεις.

Στο πλαίσιο της συζήτησης η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, ενώ αρχικά εξέφρασε επιφυλάξεις σχετικά με τις πρόνοιες της πρότασης νόμου, τελικά συμφώνησε με αυτές κατόπιν εισήγησης της επιτροπής για πραγματοποίηση σχετικής διαβούλευσης μεταξύ εκπροσώπων της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας και του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών της πρότασης νόμου κατά τη συζήτησή της ενώπιον της ολομέλειας του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεν υπάρχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 3 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 62 του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

Έναρξη της ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρο 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των άρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έξι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα τρεις ψήφους υπέρ, έξι εναντίον και μία αποχή, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εμπορικών Σημάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έξι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα τρεις ψήφους υπέρ, έξι εναντίον και μία αποχή, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 34 θέμα πιλοφορείται «Ο περί Προστασίας του Καταναλωτή Νόμος του 2020».

Τον σκοπό, κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 34 νομοσχεδίου είναι η θέσπιση νομοθεσίας η οποία ενοποιεί, εκσυγχρονίζει και κωδικοποιεί συγκεκριμένες νομοθεσίες που ρυθμίζουν θέματα προστασίας των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών και ενισχύει τις εξουσίες και τις αρμοδιότητες του διευθυντή της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Θεοπέμπτου.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, τούτο το νομοσχέδιο έφτασε στην ολομέλεια χωρίς να δοθεί η ευκαιρία σε κανέναν βουλευτή που δεν είναι μέλος της επιτροπής να κάνει διαβούλευση, γι' αυτό και ζητούμε όπως αναβληθεί για την επόμενη Βουλή η ψήφιση τούτου του νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν αντιρρήσεις;

Ο κ. Κυπριανού.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Το συγκεκριμένο νομοσχέδιο συζητείται στην επιτροπή Εμπορίου, Ενέργειας, Βιομηχανίας και Τουρισμού από τον Νοέμβριο του 2020 και μάλιστα οι τελευταίες τέσσερις συνεδρίες που ήταν στην ημερήσια διάταξη είχαν να κάνουν μόνο με συζήτηση μεταξύ των βουλευτών, της Υπηρεσίας Προστασίας του Καταναλωτή και της Νομικής Υπηρεσίας. Αν αυτό δεν είναι επαρκές για το Κίνημα των Οικολόγων, δεν ξέρω τι είναι. Και ο λόγος που γίνονταν όλες αυτές οι συζητήσεις, ενώ η επί της ουσίας συζήτηση του νομοσχεδίου είχε ολοκληρωθεί, ήταν ακριβώς το ότι είναι ένα νομοσχέδιο με πολύ λεπτές ισορροπίες και είχε ζητήσει η ίδια η επιτροπή ομόφωνα, για να έρθει στην ολομέλεια, να συμφωνηθούν όλες οι αλλαγές με το υπουργείο, αλλά και με τη Νομική Υπηρεσία.

Η οποιαδήποτε ανατροπή αυτού του οποίου έχετε ενώπιόν σας θα θέσει εν κινδύνω το να μπει η συγκεκριμένη νομοθεσία σε λειτουργία. Είναι ομόφωνο το νομοσχέδιο από όλα τα μέλη της επιτροπής, συμφωνημένο με το υπουργείο και τη Νομική Υπηρεσία. Είναι εξαιρετικά σημαντικό νομοσχέδιο, δίδει τεράστια ασπίδα προστασίας στον καταναλωτή, αλλά και σε όσους είναι θύματα καταχρηστικών ρητρών σε συμβάσεις. Είναι ένα νομοσχέδιο το οποίο αν δεν ψηφιστεί σήμερα, επίσης θα έχουμε συνέπειες και πιθανότατα πρόστιμο από την Ευρωπαϊκή Ένωση, γι' αυτό και θέλω -μιλώ ως πρόεδρος της επιτροπής και φαντάζομαι ότι εκφράζω όλα τα μέλη της επιτροπής- να προχωρήσει η συζήτησή του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, έκανε μία πρόταση ο κ. Θεοπέμπτου και θέλει αναβολή. Ο κ. Κυπριανού επιχειρηματολόγησε και είπε την άποψή του, ότι δε δέχεται. Εγώ θα το βάλω σε ψηφοφορία.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, την αναβολή τη ζήτησα, επειδή δεν πρόλαβαν οι βουλευτές να εφαρμοστεί ο κανονισμός...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ακούσαμεν το.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

...για δύο βδομάδες, όχι επειδή δεν έκανε διαβούλευση η επιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έννεν δύο βδομάδες, θα πάει στην άλλη Βουλή.

Κώστα, περίμενε.

Ο κ. Θεοπέμπτου έκαμε μια πρόταση για αναβολή η οποία δεν έγινε αποδεκτή σε πρώτη τοποθέτηση από τον κ. Κυπριανού.

Πόσοι συμφωνείτε να αναβληθεί το θέμα; Παρακαλώ ψηφίστε. Ζητήθηκε αναβολή και υπάρχουν διαφωνίες.

Πόσοι ψηφίζετε υπέρ της αναβολής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έντεκα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα μία ψήφους εναντίον, έντεκα υπέρ και καμία αποχή, το αίτημα για αναβολή απορρίπτεται.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί Προστασίας του Καταναλωτή Νόμος του 2020»

Παρόντες:

Ανδρέας Κυπριανού, πρόεδρος

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Σάβια Ορφανίδου

Μαρίνος Μουσιούπτας

Κώστας Κώστα

Άννα Θεολόγου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δέκα συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα μεταξύ 8 Δεκεμβρίου 2020 και 13 Απριλίου 2021.

Στις πιο πάνω συνεδρίες κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής η Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, συνοδευόμενη από λειτουργούς του υπουργείου της, ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος, εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, του Υπουργείου Εσωτερικών, του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, του Υφυπουργείου Τουρισμού, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Γραφείου Επιτρόπου Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων, του Γραφείου της Επιτρόπου Νομοθεσίας, του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού, του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου, του Συνδέσμου Ασφαλιστικών Εταιρειών Κύπρου, του Παγκύπριου Συνδέσμου Ξενοδόχων, του Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών, της Παγκύπριας Ένωσης Καταναλωτών και Ποιότητας Ζωής, του Συνδέσμου Προστασίας Δανειοληπτών Τραπεζών, του Συνδέσμου Ταξιδιωτικών Πρακτόρων Κύπρου, του Παγκύπριου Συνδέσμου Υπεραγορών, των εργοδοτικών οργανώσεων ΚΕΒΕ και ΟΕΒ, της ΠΟΒΕΚ και των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΣΕΚ, ΠΕΟ και ΔΕΟΚ.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης του νομοσχεδίου παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της επιτροπής Μιχάλης Σοφοκλέους, Γιαννάκης Γαβριήλ, Παύλος Μυλωνάς, Χρίστος Ορφανίδης και Ηλίας Μυριάνθους, καθώς και το μη μέλος της Γιώργος Περδίκης.

Σκοπός του υπό αναφορά νομοσχεδίου είναι η θέσπιση εθνικής νομοθεσίας η οποία ενοποιεί, εκσυγχρονίζει και κωδικοποιεί συγκεκριμένες νομοθεσίες που ρυθμίζουν θέματα προστασίας των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών, καθώς και ενισχύει τις εξουσίες και τις αρμοδιότητες του διευθυντή της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή, με στόχο την αποτελεσματικότερη προστασία του καταναλωτή και την ενδυνάμωση της συνεργασίας και του συντονισμού των αρμόδιων αρχών.

Επιπρόσθετα, επιτυγχάνεται η συμμόρφωση της εθνικής νομοθεσίας με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2394 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12^{ης} Δεκεμβρίου 2017 σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για τη επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία καταναλωτών.

Ειδικότερα, ο προτεινόμενος νόμος ενοποιεί τους ακόλουθους νόμους:

1. Τον περί των Αθέμιτων Εμπορικών Πρακτικών των Επιχειρήσεων προς τους Καταναλωτές Νόμο.
2. Τον περί Ελέγχου των Παραπλανητικών και Συγκριτικών Διαφημίσεων Νόμο.
3. Τον περί των Δικαιωμάτων των Καταναλωτών Νόμο.
4. Τον περί Ορισμένων Πτυχών της Πώλησης Καταναλωτικών Αγαθών και των Συναφών Εγγυήσεων Νόμο.
5. Τον περί της Αναγραφής της Τιμής Πώλησης και της Μοναδιαίας Τιμής των Προϊόντων που προσφέρονται στους Καταναλωτές Νόμο.
6. Τον περί Καταχρηστικών Ρητών σε Καταναλωτικές Συμβάσεις Νόμο.
7. Τον περί των Προϋποθέσεων Πώλησης Εμπορευμάτων σε Τιμές Εκπτώσεων Νόμο.

Σημειώνεται ότι, με βάση τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, ο πιο πάνω Κανονισμός εφαρμόζεται από τις 17 Ιανουαρίου 2020. Παρά το γεγονός αυτό, το υπό συζήτηση νομοσχέδιο κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 26 Νοεμβρίου 2020.

Στο πλαίσιο της συζήτησης του υπό αναφορά νομοσχεδίου κατατέθηκε από τους ενδιαφερόμενους φορείς αριθμός υπομνημάτων, στα οποία περιλαμβάνονται παρατηρήσεις επί των προνοιών του νομοσχεδίου.

Συναφώς, η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω υπομνήματα, αλλά και τα σημειώματα των υπηρεσιών της Βουλής, ήγειρε ερωτήματα και ζήτησε διευκρινίσεις για επιμέρους ζητήματα, που αφορούν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Τη δυνατότητα διεύρυνσης του πεδίου εφαρμογής της προτεινόμενης νομοθεσίας, ώστε να προστατεύει και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις.
2. Τις εξαιρέσεις από τα πεδία εφαρμογής της προτεινόμενης νομοθεσίας.
3. Τη δυνατότητα που παρέχεται στον Διευθυντή της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή για αποδοχή ανάληψης δέσμευσης από εμπορευόμενο, σε περίπτωση που ο τελευταίος έχει διαπράξει ή πρόκειται να διαπράξει παράβαση.
4. Τις θεραπείες που προβλέπονται, σε περίπτωση που θίγονται τα οικονομικά συμφέροντα του καταναλωτή.
5. Τις μεταβατικές διατάξεις που προβλέπονται στην προτεινόμενη νομοθεσία και το κατά πόσο παρέχεται αναδρομική ισχύ σε συμβάσεις που καταρτίστηκαν με βάση τους νόμους που καταργούνται με την προτεινόμενη νομοθεσία.

Η Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος, στο πλαίσιο της συνέχισης της συζήτησης, ενημέρωσαν την επιτροπή για τους λόγους για τους οποίους δεν είναι εφικτή η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της προτεινόμενης νομοθεσίας, ώστε να προστατεύονται εκτός από τους καταναλωτές και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις. Σημειώνεται όμως ότι, σε σχέση με το ζήτημα αυτό, ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος ετοίμασε προσχέδιο νομοσχεδίου για την προστασία των πιο πάνω μικρών επιχειρήσεων και αυτοεργοδοτούμενων από τις καταχρηστικές ρήτρες σε συμβάσεις παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Το προσχέδιο αυτό προωθήθηκε από την Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας στον Υπουργό Οικονομικών, ως τον καθ' ύλην αρμόδιο για τέτοιας φύσεως νομοθετήματα, με την παράκληση όπως, αφού τύχει άμεσης νομοτεχνικής επεξεργασίας, προωθηθεί για κατάθεση στη Βουλή. Σημειώνεται επίσης ότι ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, αφού ενημερώθηκε για το πιο πάνω αίτημα, δεσμεύτηκε ότι το εν λόγω νομοσχέδιο θα τύχει άμεσης νομοτεχνικής επεξεργασίας και ελέγχου από το γραφείο του.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω συζήτησης ενώπιόν της η επιτροπή ζήτησε από τους εκπροσώπους του αρμόδιου υπουργείου όπως, αφού μελετήσουν τα ερωτήματα και τα ζητήματα που εγέρθηκαν ενώπιόν της, ετοιμάσουν και αποστείλουν στην επιτροπή αναθεωρημένο κείμενο του νομοσχεδίου, το οποίο, εφόσον υιοθετηθεί από την επιτροπή, θα προωθηθεί στην ολομέλεια του σώματος προς ψήφιση.

Συναφώς, το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, ανταποκρινόμενο στο πιο πάνω αίτημα της επιτροπής, απέστειλε αναθεωρημένο κείμενο του νομοσχεδίου. Στο αναθεωρημένο κείμενο έγινε αλλαγή μεταξύ άλλων και όσον αφορά τις μεταβατικές διατάξεις της προτεινόμενης νομοθεσίας, θέμα το οποίο επίσης απασχόλησε την επιτροπή. Με βάση την ενημέρωση της επιτροπής από τις υπηρεσίες της Βουλής, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

1. Οποιαδήποτε δικαιώματα και υποχρεώσεις πηγάζουν από τον προτεινόμενο νόμο εφαρμόζονται και σε συμβάσεις οι οποίες συνήφθησαν και/ή τερματίστηκαν πριν από την έναρξη της ισχύος του. Η πρόνοια αυτή βρίσκεται σε σύμπτωση με τη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ωστόσο με την εφαρμογή της εν λόγω αναδρομικότητας ενδεχομένως να επηρεαστούν εκκρεμούσες αγωγές, των οποίων η νομική βάση θα πρέπει να τροποποιηθεί.
2. Διοικητικές έρευνες και λοιπές διαδικασίες που βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη πριν από την έναρξη ισχύος του προτεινόμενου νόμου διέπονται από το προϊσχύον νομικό καθεστώς, ενώ οποιεσδήποτε νέες διοικητικές έρευνες και λοιπές διαδικασίες ξεκινήσουν μετά την έναρξη ισχύος του προτεινόμενου νόμου θα διέπονται από τις πρόνοιες αυτού.
3. Δεν επιτρέπεται η αναδρομική εφαρμογή ποινικών διατάξεων οι οποίες θεσπίζονται με τον προτεινόμενο νόμο και δεν προβλέπονται στην υφιστάμενη νομοθεσία, βάσει του άρθρου 12 του συντάγματος, ούτε και η επιβολή βαρύτερης ποινής από τη ρητώς προβλεπόμενη κατά τον χρόνο τέλεσης της πράξης ή παράλειψης.
4. Οι διοικητικές κυρώσεις οι οποίες θεσπίζονται με τον προτεινόμενο νόμο και δεν προβλέπονται στην υφιστάμενη νομοθεσία ενδεχομένως να μη δύναται να έχουν αναδρομική εφαρμογή, όπως επίσης και διοικητικές κυρώσεις οι οποίες είναι δυσμενέστερες από αυτές που προβλέπει η υφιστάμενη νομοθεσία,

ιδίως δε αν προσομοιάζουν με ποινικής φύσεως κυρώσεις. Σε κάθε περίπτωση το δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να κρίνει κατά πόσο μια διοικητική κύρωση μπορεί να έχει εν δυνάμει χαρακτήρα ποινικής φύσεως ή όχι στη βάση συγκεκριμένων νομολογιακά ανεπτυγμένων κριτηρίων.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών του αναθεωρημένου νομοσχεδίου κατά τη συζήτησή του στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Θεοπέμπτου.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θέλω να τονίσω ότι τούτο το νομοσχέδιο είναι εξαιρετικά σημαντικό. Συμφωνώ με τον κ. Κυπριανού όσον αφορά τη σημασία που του έχει δώσει, γι' αυτό και ήθελα να έχουν την ευκαιρία όλοι οι βουλευτές μέσω της διαβούλευσης να εξετάσουν τις πρόνοιές του. Τζιαι ο λόγος που το λέω τούτο είναι επειδή έσει μέσα πρόνοιες οι οποίες έχουν δημιουργήσει φοβερά προβλήματα στο παρελθόν τζιαι χρειάζεται να διορθωθούν.

Για τούτον τον λόγο εμείς -τζιαι πρέπει να τα έχετε, κύριε Πρόεδρε, τζιαι εσείς- έχουμε υποβάλει τροπολογίες, τέσσερις τροπολογίες, σε τούτο το νομοσχέδιο. Γιατί ακριβώς εφέραμέν τες την τελευταία ημέρα; Επειδή δεν έγινε, επαναλαμβάνω, η δικαιωματική διαβούλευση που έχουμε ως βουλευτές να έχουμε το νομοσχέδιο μπροστά μας και να μπορούμε να κάμουμε αλλαγές ως βουλευτές, όπως προβλέπει και ο κανονισμός.

Τι αναφέρουν οι τροπολογίες μας; Η τροπολογία μας η πρώτη λέει ότι πρέπει να κάμουμε μία αλλαγή - γιατί χρειάζεται, όπως είναι ο νόμος τώρα- διότι ζητούν 'πού τον καταναλωτή να φέρει αποδεικτικά στοιχεία για την καταγγελία που κάμνει. Αντί να κάθεται ο υπάλληλος της επιτροπής σε συνεργασία με τον καταναλωτή να εύρουν τα στοιχεία, υποχρεώνουν τον καταναλωτή να πάει να μαζέψει ούλλα τα στοιχεία.

Η δεύτερη τροπολογία που έχουμε αφορά τη διαγραφή του ανώτατου διοικητικού προστίμου, εφόσον ορισμένες παραβάσεις αφορούν πάρα πολλά εκατομμύρια. Έτσι όπως είναι τωρά υπάρχει ένα ανώτατο διοικητικό πρόστιμο, έστω και αν μιλούμε για παραβάσεις που αφορούν πάρα πολλά εκατομμύρια. Εβάλαν οροφή, για να μην υπάρχει μεγάλο πρόστιμο σε ορισμένους οι οποίοι παραβιάζουν τη νομοθεσία. Τζιαι αυτοί οι ορισμένοι που παραβιάζουν τη νομοθεσία, επαναλαμβάνω, είναι εταιρείες οι οποίες διαχειρίζονται πάρα πολλά εκατομμύρια.

Επίσης, η τρίτη τροπολογία που βάζουμε αφορά μία προσθήκη, ώστε να δώσει εξουσία εις την υπηρεσία να επιβάλει διορθωτικά μέτρα για αποκατάσταση του καταναλωτή. Καταλαβαίνετε ότι, όταν μια εταιρεία παραβιάσει τον όρο, πρέπει κάποια στιγμή να την υποχρεώσει κάποιος να πάρει διορθωτικά μέτρα.

Τζιαι μια τέταρτη τροπολογία. Θέλουμε να αφαιρέσουμε 'πού το νομοσχέδιο, επειδή δίνει το δικαίωμα στον διευθυντή της υπηρεσίας να αναβάλλει τες διαδικασίες που ξεκινήσαν εναντίον μιας εταιρείας, επειδή η εταιρεία έδωκεν υπόσχεση ότι «ξέρετε, εκατάλαβά το και θα πάρω διορθωτικά μέτρα»... Δηλαδή, κάθε φορά που εννά πηαίνουμε να κάμουμε μια πράξη εναντίον μιας εταιρείας, εννά μας λαλεί «συγγνώμη, ξέρετε, εννά πάρω διορθωτικά μέτρα» τζιαι εννά της τη χαρίζουμε.

Επίσης, έχουμε μία πολύ κακή εμπειρία όσον αφορά τες ιεραρχικές προσφυγές. Οι ιεραρχικές προσφυγές μέχρι τωρά... Από τες δώδεκα ιεραρχικές προσφυγές που έγιναν ως τωρά τες οκτώ εμειώσαν τες δραματικά, τες άλλες δκυο εχαρίσαν τες τζιαι τες άλλες δκυο επιβάλαν τες. Δε δουλεύει μες στο σύστημα της κυπριακής κατάστασης να μπορεί η εταιρεία να πηαίνει να κάμνει ιεραρχική προσφυγή τζιαι να μαζεύκονται οι αθθρώποι -που ξέρετε τζιαι τις διαπλοκές τες οποίες έχουμε- τζιαι να χαρίζονται προστίματα τζιαι να μειώνονται. Καταλαβαίνετε ότι τούτα είναι πρόνοιες οι οποίες θα δυσκολέψουν την αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας.

Είναι γι' αυτό τον λόγο που είχαμε ζητήσει εμείς αναβολή, για να κάμουμε τες αλλαγές, αλλά, αφού δεν έγινε αποδεκτή, τουλάχιστον υποβάλλουμε τούτες τες τροπολογίες, τις οποίες σας παρακαλώ να τες εξετάσετε με πολύ μεγάλη προσοχή, γιατί διαφορετικά και πάλι δε θα δουλεύει ο νόμος για την προστασία του καταναλωτή.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγώ σας ευχαριστώ.

Ο κ. Κώστα.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΣΤΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Μετά από πολλές και πολύωρες συνεδρίες της επιτροπής Εμπορίου, ολοκληρώθηκε την περασμένη εβδομάδα η συζήτηση του πολυνομοσχεδίου για την προστασία των καταναλωτών, με το οποίο μεταφέρονται οι πρόνοιες του Κανονισμού αρ. 23/94 του 2017. Υπενθυμίζουμε ότι θα έπρεπε να εναρμονιστούμε μέχρι τις 17 του Γενάρη του 2020 και ότι η κυβέρνηση καθυστέρησε να στείλει το νομοσχέδιο στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο, η οποία με τη σειρά της καθυστέρησε ακόμα είκοσι οκτώ μήνες να το εξετάσει.

Είχαμε μελετήσει σε βάθος και με τη δέουσα σοβαρότητα το πολυσέλιδο νομοσχέδιο και στις συζητήσεις στην επιτροπή καταθέσαμε τις πολλές εισηγήσεις μας για αλλαγές επί του κειμένου, αλλά και τις διευκρινιστικές μας ερωτήσεις.

Από την αρχή ο στόχος μας, ως κόμματος, ήταν το κείμενο που θα ψηφιστεί να μεταφέρει αυτούσιο τον ευρωπαϊκό κανονισμό και να γίνουν σ' αυτό σοβαρές αλλαγές, έτσι ώστε επιτέλους να προστατευθούν οι δανειολήπτες από τις προκλητικές και παράνομες πρακτικές των τραπεζών και κυρίως τις καταχρηστικές ρήτρες σε δανειακές συμβάσεις.

Παλέψαμε πολύ σκληρά, ως κόμμα, τζιαι μαζί με τους υπόλοιπους συναδέλφους πετύχαμε την αυτούσια μεταφορά στο κείμενο του νομοσχεδίου της πρόνοιας του κανονισμού η οποία διασφαλίζει τη δυνατότητα σε καταναλωτές να εγείρουν αγωγή ενώπιον αρμόδιου δικαστηρίου για αποκατάσταση και/ή καταβολή αποζημίωσης στο άρθρο 63, αυτό δηλαδή που φωνάζαμε για χρόνια, για να προστατευθούν οι δανειολήπτες από τις καταχρηστικές ρήτρες.

Απορρίψαμε το αίτημα της Κεντρικής Τράπεζας όπως, στις περιπτώσεις που πάροχος είναι ίδρυμα εποπτευόμενο από την Κεντρική Τράπεζα, σε ενδεχόμενες παραβάσεις, η εποπτεία να τεθεί στην Κεντρική Τράπεζα και όχι στην Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή.

Διαφωνήσαμε με τις πρόνοιες του νόμου στο Μέρος 4(3)Δ και (3)Ε, οι οποίες εξαιρούν από τις πρόνοιες εφαρμογής του τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και τις συμβάσεις για τη δημιουργία, απόκτηση ή μεταβίβαση δικαιωμάτων επί ακινήτων ή δικαιωμάτων εντός ακίνητης ιδιοκτησίας.

Ζητήσαμε επίμονα να ξεκαθαριστεί επακριβώς στο κείμενο με νέα διατύπωση που εφαρμόζεται η νομοθεσία περί καταναλωτικής πίστης και περί στεγαστικών δανείων, ώστε να αποφευχθούν μελλοντικές παρανοήσεις, κάτι το οποίο έγινε αποδεκτό από το Υπουργείο Εμπορίου και τη Νομική Υπηρεσία και διατυπώνεται στο τελικό κείμενο, που έχουμε ενώπιόν μας.

Από την πρώτη στιγμή εισηγηθήκαμε μαζί με άλλα κόμματα όπως στον ορισμό του καταναλωτή, πέραν του φυσικού προσώπου, προστεθούν και τα νομικά πρόσωπα, γιατί θεωρούμε άδικο και άνισο για παράδειγμα, αν η σύμβαση έγινε στο όνομα μίας μικρής επιχείρησης και όχι στο όνομα ενός φυσικού προσώπου, να μην καλύπτεται από τον νόμο, όπως γίνεται και σε Ελλάδα, Γαλλία, Δανία, Σουηδία, Ισπανία και σε άλλες χώρες, οι οποίες έχουν περιλάβει στις νομοθεσίες τους και νομικά πρόσωπα.

Ως κόμμα, ζητήσαμε να γίνει αλλαγή στον ορισμό του καταναλωτή σ' αυτή τη νομοθεσία και όχι να ψηφίσουμε κάποια άλλη, όπως ομόφωνα έκανε η Βουλή το 2019, νομοθεσία την οποία ο Πρόεδρος ανέφερε στο Ανώτατο Δικαστήριο.

Μετά την επιστολή του Υπουργού Οικονομικών, με την οποία ξεκάθαρα τόνιζε ότι, αν γίνει κάτι τέτοιο, πιθανώς ο Πρόεδρος να αναπέμψει τον νόμο και τη θέση του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου ότι το άρθρο αυτό πρέπει να ψηφιστεί ως έχει, για να προστατεύσουμε τις χιλιάδες φυσικών προσώπων από τις καταχρηστικές ρήτρες και ότι θα πρέπει να ψηφιστεί μία άλλη νομοθεσία σύμφωνα με τον περί Καταχρηστικών Ρητρών σε Καταναλωτικές Συμβάσεις Νόμο.

Τόνισαμε με έμφαση ότι, ως κόμμα, ζητούμε αυτό να γίνει με κυβερνητικό νομοσχέδιο και όχι με πρόταση νόμου, για να μην μπορεί ο Πρόεδρος στη συνέχεια να το αναπέμψει. Μετά από αρκετή πίεση από μέρος μας, αλλά και των υπόλοιπων μελών της επιτροπής και με την παρέμβαση της Υπουργού Εμπορίου ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος ετοίμασε προσχέδιο νομοσχεδίου, το οποίο ζητήσαμε να κατατεθεί από την κυβέρνηση άμεσα στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο και να ψηφιστεί ταυτόχρονα με το παρόν νομοσχέδιο. Δεν προλάβαμε. Το νομοσχέδιο έχει αποσταλεί από την Υπουργό Εμπορίου στον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος θα το καταθέσει στη Νομική Υπηρεσία, ελπίζουμε το συντομότερο.

Από το βήμα αυτό και με τον πιο έντονο τρόπο καλούμε τον Γενικό Εισαγγελέα όπως η Νομική Υπηρεσία ολοκληρώσει όσο πιο σύντομα γίνεται τον νομοτεχνικό έλεγχο, όπως αναφέρει και στη σχετική επιστολή του, για να μπορέσουμε να ψηφίσουμε το νομοσχέδιο αυτό, μόλις η Βουλή με τη νέα σύνθεσή της ξεκινήσει τις συνεδρίες της.

Διαφωνήσαμε έντονα με το άρθρο 75(1), σύμφωνα με το οποίο ο νόμος θα εφαρμόζεται μόνο σε συμβάσεις που συνάπτονται ή σε εμπορικές πρακτικές που λαμβάνουν χώρα μετά την έναρξη ισχύος του νόμου.

Τονίσαμε ότι δεν είναι δυνατό να αποδεικνύεται από την Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή ότι μία τράπεζα μέσω παράνομων καταχρηστικών ρητρών στη δανειακή της σύμβαση «κλέβει» για παράδειγμα -εντός εισαγωγικών ή εκτός εισαγωγικών- για χρόνια τον δανειολήπτη και αυτός δικαιούται αποκατάσταση από το δικαστήριο μόνο για την περίοδο μετά την εφαρμογή του νόμου. Δε συμφωνήσαμε με την εισήγηση του υπουργείου και της Νομικής Υπηρεσίας να διαγραφεί η πρόνοια αυτή και ζητήσαμε να γίνει ξεκάθαρη αναφορά στο κείμενο ότι θα υπάρχει αναδρομικότητα και ρητή αναφορά ότι καλύπτονται οι συμβάσεις σε ισχύ πριν από την εφαρμογή του νόμου, εισήγηση η οποία έγινε αποδεκτή.

Πρέπει να πούμε ότι ήρτε νέο κείμενο. Διαφωνήσαμε μ' αυτό, για να μην μπω σε παραπάνω λεπτομέρειες. Η ουσία είναι ότι το τελευταίο κείμενο, που προέκυψε μετά από αντίδραση τζιαι με διαβούλευση τζιαι με την υπουργό, η οποία, οφείλω να πω, είχε μια πολύ θετική συμβολή στη διαμόρφωση του τελικού κειμένου... Έχουμε μπροστά μας το νέο κείμενο, το οποίο λέει επί λέξει: «Οποιαδήποτε δικαιώματα και υποχρεώσεις πηγάζουν από τον παρόντα Νόμο εφαρμόζονται αναφορικά και με συμβάσεις οι οποίες συνήφθησαν και/ή τερματίστηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος Νόμου».

(Μη ευκρινή σχόλια από τον Πρόεδρο της Βουλής)

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Νομίζω είναι κάτι πολλά πιο σημαντικό 'πού τα προηγούμενα. Αυτό αποτελεί πραγματικά μια θετική εξέλιξη προς όφελος των καταναλωτών και κυρίως των δανειοληπτών, οι οποίοι για χρόνια παλεύουν με τις τράπεζες, για να βρουν το δίκαιό τους. Εδώκαμε μια μεγάλη μάχη. Με σκληρή δουλειά πραγματικά τζιαι με υπομονή αλλάξαμε πολλά με μοναδικό γνώμονα την ουσιαστική προστασία του καταναλωτή.

Θέλω να σημειώσω με ικανοποίηση το κλίμα συναίνεσης στην επιτροπή, την προσπάθεια του προέδρου της επιτροπής και όλων των μελών, τη θετική συμβολή του διευθυντή της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή τζιαι της Υπουργού Εμπορίου, τη βοήθεια που μας έδωσε η γραμματέας της επιτροπής, η Υπηρεσία Ευρωπαϊκών Υποθέσεων τζιαι ο Τομέας Νομικών.

Κλείνω, κύριε Πρόεδρε, τζιαι απολογούμαι που μακρηγόρησα. Απευθύνω μία έκκληση προς τους φίλους του Κινήματος Οικολόγων. Έχω την εντύπωση ότι, αν αλλάξει το κείμενο τούτο, που είναι συμφωνημένο με την κυβέρνηση τζιαι με τον Γενικό Εισαγγελέα, την τελευταία στιγμή, θα δώσουμε την ευκαιρία σε τούτους που καιροφυλαχτούν. Τζιαι πρέπει να σας πω ότι οι πιέσεις που ασκήθηκαν από τις τράπεζες τζιαι από άλλους να μεν φτάσουμε σε τούτο το σημείο ήταν τεράστιες. Έχουμε μπροστά μας ένα συμφωνημένο κείμενο. Η προσωπική μου παράκληση είναι να μην προχωρήσετε με τις τροπολογίες, να περάσει σήμερα, να ισχύσει η προστασία του κόσμου τζιαι τον Ιούνιο είμαστε δαμαί να κάμουμε όποιες αλλαγές χρειάζονται. Έν' κρίμα πραγματικά ό,τι επετύχαμε τζιαι έν' πάρα πολλά σημαντικό να το θέσουμε εν κινδύνω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σοφοκλέους,

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Δε θα μακρηγορήσω, αλλά πρόκειται περί ενός νομοσχεδίου που αποτελεί επανάσταση στην προστασία του καταναλωτή.

Η συζήτηση του νομοσχεδίου στην επιτροπή για μήνες αφιερώθηκε κυρίως στο θέμα των καταχρηστικών ρητρών των δανειακών συμβάσεων και των τραπεζών. Με κόπο -και δε θα αμφισβητήσω τίποτε από ό,τι έχει πει ο κ. Κώστα προηγουμένως-, με κόπο από όλους, και από την κυβέρνηση και από τη Νομική Υπηρεσία και από τη Βουλή και από όλα τα κόμματα και από τον Χρηματοοικονομικό Επίτροπο -και τον Υπουργό Οικονομικών και τη Γενική Εισαγγελία, για να είμαι δίκαιος- φτάσαμε σε ένα αποτέλεσμα που να καλύπτει το θέμα των καταχρηστικών ρητρών, αλλά και να δίνει και την προοπτική, για να καλυφθούν οι μικρές επιχειρήσεις.

Σήμερα βλέπουμε και πάλι τη διαδικασία «απαγωγής» κόπων και νομοσχεδίων από το Κίνημα Οικολόγων, που έρχεται με τροπολογίες της τελευταίας στιγμής, με πυροτεχνήματα κρότου λάμψης να δημιουργήσει και να προσπαθήσει να κλέψει τις εντυπώσεις μιας πολύ σκληρής δουλειάς που έγινε, από την οποία το κίνημα ήταν και πάλι απόν.

Κύριε Πρόεδρε,

Οι καταχρηστικές ρήτρες είναι ένα πράγμα, διότι εδώ υπάρχει και ένας πόλεμος γενεών στην Κύπρο σήμερα. Υπάρχουν οι προηγούμενες γενεές με τους δανεισμούς, με τα εγκλήματα από τα τραπεζικά ιδρύματα, με τον υπερδανεισμό των ιδιωτικών και των εμπορικών, με τα οποία δημιουργήθηκε αυτή η κατάσταση προηγουμένως. Υπάρχει όμως και μια νέα γενιά στην Κύπρο, που σήμερα -και όταν λέω νέα δεν εννοώ είκοσι και είκοσι πέντε μόνο- αγοράζει, διασκεδάζει, εμπορεύεται και επιχειρεί με νέους τρόπους και χρειάζεται προστασία. Και αυτή η προστασία παρέχεται από αυτό το πολυνομοσχέδιο, διότι επιτέλους υπάρχει αρμόδιος φορέας για την προστασία του καταναλωτή, που είναι η Υπηρεσία Προστασίας του Καταναλωτή, που μπορεί να

βάλει διοικητικό πρόστιμο, όχι για να αποκαταστήσει τη σχέση πελάτη και εμπορευομένου -δεν είναι δικαστήριο η Υπηρεσία Προστασίας του Καταναλωτή-, αλλά για να αποκαταστήσει τη σωστή εμπορική πρακτική. Εάν ένας με τζίρο εκατομμυρίων, κύριε Θεοπέμπτου, έχει εγκληματήσει εναντίον σας, ως πολίτη, γι' αυτό υπάρχουν τα δικαστήρια. Αλλιώς, θα καταργούσαμε τα δικαστήρια στην Κύπρο και θα φέρναμε τους σερίφηδες, όπως πολλές φορές προτείνετε.

Η Υπηρεσία Προστασίας του Καταναλωτή έρχεται να διαφυλάξει το εμπόριο, τον τρόπο που γίνεται, τον τρόπο που γίνεται η διαφήμιση, τον τρόπο που αναγράφεται η έκπτωση, τις υποχρεώσεις του εμπόρου απέναντι στον καταναλωτή, στην αριότητα, αν θέλετε, της εμπορικής πράξης, είτε του προϊόντος είτε της υπηρεσίας του.

Μάθετε λίγο επιτέλους να ξεχωρίζετε τα πράγματα. Έρχεστε σήμερα και μία ευρωπαϊκή Οδηγία... για την οποία με κόπο πολύ και μήνες δουλειάς φτάσαμε σε μία συμφωνία όλοι για την προστασία του καταναλωτή, αλλά και για την προστασία του δανειολήπτη που έχει υποστεί καταχρηστική ρήτρα εναντίον του, να μας εξηγήτε πως πρέπει να τη θέσουμε σε κίνδυνο, και μάλιστα και τη Δημοκρατία σε κίνδυνο για πρόστιμο, ενώ δε φταίει το υπουργείο αυτή τη φορά, έχει από τον Οκτώβρη που μας έστειλε το νομοσχέδιο.

Κύριε Πρόεδρε,

Είναι τρομερά σημαντική η σημερινή νομοθεσία, το σημερινό πολυνομοσχέδιο, και ελπίζω η Βουλή να το ψηφίσει προς όφελος του Κύπριου καταναλωτή, είτε της μεγαλύτερης είτε της μικρότερης γενεάς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Σοφοκλέους.

Ο κ. Περδίκης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Συνηθίζεται να δίνει ο αρχηγός το σήμα, το τέμπο, τζιαι να ακολουθούν οι ακόλουθοι. Μετά τη χτεσινή δριμύτατη συκοφαντική επίθεση από τον αρχηγό του Δημοκρατικού Συναγερμού -τα όσα προκλήθηκε να ονοματίσει και δεν ονομάτισε ακόμα, διότι ξέρει ότι αυτά που λέει είναι ψέματα- συνεχίζεται σήμερα αυτό το όργιο του ψεύδους και της επίθεσης του Δημοκρατικού Συναγερμού εναντίον των Οικολόγων.

Να συμβουλευσω τους κυρίους και τις κυρίες του Δημοκρατικού Συναγερμού να σταματήσουν να παρασύρονται από τα νούμερα των δημοσκοπήσεων. Έντζιε σημαίνει, επειδή λένε οι δημοσκοπήσεις ότι χάνετε προς τους Οικολόγους, ότι πρέπει να αγχώνεστε τζιαι να βκαίννει όλη αυτή η τοξικότητα. Ειρήνη υμίν! Χαρακτηριστικό παράδειγμα: «Είμαστε απόντες από τις συζητήσεις της επιτροπής Εμπορίου». Ε, διαβάστε την έκθεση. Τι λέει η έκθεση που έχετε μπροστά σας; Λέει ότι ήταν παρόντα αυτά τα μέλη, συμμετείχαν και αυτά τα μέλη και το μη μέλος της επιτροπής κ. Γιώργος Περδίκης. Εκτός αν με εδιαγράψατε 'πού τους Οικολόγους τζιαι εν είμαι πκιον στους Οικολόγους, να το ξέρω. Διεγράφη, φαίνεται, από τον Δημοκρατικό Συναγερμό! Διαβάστε την έκθεση μπροστά σας. Τζιαι για να γράψουν οι γραμματείς έτσι τζιαι να βάλουν τον κ. Μιχάλη Σοφοκλέους στην ίδια σειρά με τον Γιώργο Περδίκη, προφανώς ήταν τζιαι το ίδιο το βάρος της συμμετοχής. «Μιχάλης Σοφοκλέους, μέλος της επιτροπής», «Γιώργος Περδίκης, μη μέλος της επιτροπής», «παρών» καταγραμμένο στα πρακτικά, καταγραμμένο στην έκθεση· ένα το κρατούμενο.

Δεύτερον, τζιαι το είπε ο κ. Κώστα προηγουμένως δαμαί μπροστά μου, τούντο πράμα σάς απασχόλησε πάρα πολλές ώρες, γιατί το 2016-2017, πότε ήταν εν θυμούμαι -γερνώ τζι εγώ, όπως ο κ. Αβέρωφ, είμαστε συνομήλικοι, παρ' όλο που δε μας φαίνεται-, με δική μου πρωτοβουλία, πρόταση νόμου της Βουλής, που ήταν ομόφωνη, επεκτάθηκε ο δείκτης -όσος ήταν ο δείκτης- προστασίας των καταναλωτών έναντι των τραπεζικών πρακτικών και στις μικρές επιχειρήσεις. Θα το θυμάται ο κ. Ανδρέας Κυπριανού, γιατί, προς τιμήν του, αν και η συμπολίτευση υποστήριξε αυτή την πρόταση νόμου του Γιώργου Περδίκη των Οικολόγων, τι έγινε; Είπεν το ο κ. Κώστα, αναπέμφθηκε 'πού τον Πρόεδρο, εστάλη στο Ανώτατο Δικαστήριο, χάσαμε στα σημεία. Εγίνηκεν προσπάθεια, προς τιμήν της επιτροπής, να προκύψει αυτή η προστασία για τις μικρές επιχειρήσεις. Πού φτάσαμε; Είπεν το πάλε ο κ. Κώστα, σε μία υπόσχεση ότι θα φέρουν νομοσχέδιο κρατικό, κυβερνητικό. Τζι εμείς τι σας είπαμε σήμερα; Αναβάλατε την ψήφιση αυτού του νομοσχεδίου, για να ψηφιστούν μαζί. Να το φέρουν, να δούμε αν είναι αυτό που εζητούσαμεν ούλλοι, ένα νομοσχέδιο που θα καλύπτει και τις μικρές επιχειρήσεις, τον όποιο δείκτη προστασίας έχει.

Άλλο επιχείρημα... Τζιαι μας είπατε -η πλειοψηφία- «όχι, να μην το αναβάλουμε». Θέλετε αμάναμάν να το ψηφίσετε, με την ελπίδα ότι η κυβέρνηση εννά φέρει ένα νομοσχέδιο με το οποίο θα συμφωνεί η νέα Βουλή. Μακάρι, σας το εύχομαι, αλλά επιτρέψτε μου να αμφιβάλλω, έχοντας υπόψη και τα χτεσινά κατώματα της κυβέρνησης, κύριε Ευσταθίου, το φιάσκο με τον περί Δικαστηρίων Νόμο. Έντζιεν πολλές ημέρες πριν που υποσχέθηκε. Και τι έπραξε στην πράξη;

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Κωστή Ευσταθίου)

Τζιείνον έν' το δεύτερο στάδιο. Το δεύτερο στάδιο, κύριε Ευσταθίου. Το πρώτο στάδιο ας μην το κρύβουμε και ας μην προσπαθούμε να το αποκρύψουμε μέσα από πράξεις οι οποίες είναι αμφιβόλου ποιότητας. Το πρώτο

στάδιο ήταν η υπαναχώρηση της κυβέρνησης, η σαφέστατη υπαναχώρηση της κυβέρνησης, που σας άφησε εκτεθειμένους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Στο θέμα σας, σας παρακαλώ, και κοιτάξτε...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Διέκοπτε, κύριε Αδάμου, συγγνώμη!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ένα λεπτό, κύριε Περδίκη, σας παρακαλώ, ολοκληρώστε. Έχετε ακόμα τριάντα δευτερόλεπτα, θα τηρήσω τον κανονισμό, θα...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Θα πω λοιπόν, έτσι πολλά γρήγορα, κύριε Πρόεδρε, ότι ένα νομοσχέδιο που είναι υπέρ των καταναλωτών τζιαι υπέρ των δανειοληπτών, αλλά οι δανειολήπτες τζιαι οι καταναλωτές γραπτός μας λεν «μεν το ψηφίσετε», εν καταλαβαίνω είνταλως υπέρ τους ένι, εκτός αν ηξέρουμε εμείς καλλύτερα 'πού λλόου τους. Οι ίδιοι έλεαν «μεν το ψηφίσετε, έν' κακό πράμα», τζιαι οι δανειολήπτες τζιαι οι καταναλωτές. Τζιαι οι δκυο σύνδεσμοι των καταναλωτών, όι ο ένας. Τούτο έν' το ένα.

Τζιαι το τελευταίο, κύριε Πρόεδρε, επειδή μιλούν για εναρμόνιση, ξέρουν πάρα πολύ καλά τα μέλη της επιτροπής ότι εναρμονιζόμαστε με έναν κανονισμό, τον 23/94 του 2017, ο οποίος τέλος του χρόνου αντικαθίσταται -τούντου χρόνου, του 2021- από τον 771/2019, με τζινούρκον κανονισμό. Δηλαδή ψηφίζουμε μία νομοθεσία η οποία σε λίους μήνες θα είναι ξεπερασμένη.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Περδίκη.

Ο κ. Μουσιούπτας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Επί προσωπικού, ο κ. Σοφοκλέους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επί προσωπικού;

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Μουσιούπτα, ένα λεπτό, σε παρακαλώ. Απολογούμαι, κύριε Μουσιούπτα.

Ορίστε, κύριε Σοφοκλέους, επί προσωπικού.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ:

Διότι, κύριε Πρόεδρε, κάποια στιγμή πρέπει να υπάρχει μια συνέπεια. Ο κ. Θεοπέμπτου μάς είπε ότι το Κίνημα Οικολόγων δεν είχε την ευκαιρία να μελετήσει και να κάνει και να ράνει τζιαι άρα ήθελε σήμερα αναβολή τζιαι ο κ. Περδίκης με κατηγορεί ότι ήταν εκεί. Ε, να αποφασίσουν ποιος από τους δύο έχει δίκαιο! Ο κ. Περδίκης που ήταν παρών και τοποθετήθηκε και συμμετείχε ή ο κ. Θεοπέμπτου που θέλει αναβολή διότι το Κίνημα Οικολόγων δεν ήταν παρόν σε αυτή τη διαδικασία; Ας μας πουν ποιος από τους δύο μάς λέει την αλήθεια. Ο κ. Περδίκης ήταν πάντως και το γράφουν και τα πρακτικά.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Επειδή έχει γίνει αναφορά και στην ΕΔΕΚ, θέλω να πω το εξής: όταν κάποιος δεν τηρεί τον λόγο του, δε φταίει αυτός ο οποίος δέχτηκε τον λόγο εκείνος που δεν τον τηρεί και βεβαίως, όταν εκείνος που δεν τηρεί τον λόγο του συμμαχεί και συνεργάζεται με κάποιους άλλους, ε, σίγουρα δε φταίει η ΕΔΕΚ!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όσες προσπάθειες τζιαι να κάμετε, δεν πρόκειται να επιτρέψω να επανέλθετε στη χθεσινή συζήτηση. Ετέλειωσε η χθεσινή συζήτηση! Πάτε το γυρό γυρό, γυρό γυρό, γυρό γυρό, για να το φέρετε τζιαι να γίνει δαμαί το έλα να δεις πάλε! Ε, όι, έτσι πράμα δε θα το επιτρέψω!

Ορίστε, κύριε Μουσιούττα.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Ήμουν έτοιμος να πω ότι αυτή η νομοθεσία τζιαι ο τρόπος που ενήργησε η επιτροπή και η εκτελεστική εξουσία στη συζήτηση και προώθησή του ήταν κάτι το εξαιρετικό, αλλά επήγαμε να τα χαλάσουμε τωρά σήμερα. Εν πάση περιπτώσει, το νομοσχέδιο αυτό όντως απασχόλησε σε πολλές συνεδρίες την επιτροπή, υπήρχαν πολλές και αντικρουόμενες απόψεις και κατάφερε η επιτροπή, τα μέλη της, ο πρόεδρος, οι διάφοροι εμπλεκόμενοι να βρουν τη χρυσή τομή, που δεν ήταν η τέλεια για κανέναν, να πάρουν την υπόσχεση από την υπουργό ότι θα έρθει το επόμενο νομοσχέδιο που ανέφερε ο κ. Περδίκης στην επόμενη Βουλή και να πεισθούν και συμπολιτευόμενοι και αντιπολιτευόμενοι προς πίστη τους και να έχουμε ενώπιόν μας αυτό το πολύ σημαντικό νομοσχέδιο.

Εγώ θα ήθελα να πω ότι είναι μια πρόοδος στα δικαιώματα του καταναλωτή αυτό που έχουμε ενώπιόν μας. Δεν είναι τέλειο, υπάρχουν ελλείψεις, όμως, εάν θέλουμε να προχωρήσει κάτι προς τη σωστή κατεύθυνση, οφείλουμε να το ψηφίσουμε και να έχουμε υπόψη τη δέσμευση, την υπόσχεση, τη θέληση που θα έχει η νέα Βουλή να συνεχίσει τη συζήτηση για το επόμενο στάδιό του.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Θεοπέμπτου, εσείς δε θα μιλήσετε τώρα, θα τελειώσουν όλοι, γιατί έν' δευτερολογία που θέλετε να κάμετε.

Ορίστε, κύριε Λουκαΐδη.

Ο κ. Λουκαΐδης και μετά είναι ο κ. Κυπριανού και τελειώνουμε και μετά έχει δευτερολογία ο κ. Θεοπέμπτου και τελειώνουμε και έχει τροπολογίες που πρέπει να ψηφίσετε, εάν τις ψηφίσετε, να τις εγκρίνετε ή να τις απορρίψετε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Πολύ συνοπτικά, κύριε Πρόεδρε.

Δεν ξέρω αν είναι πλήρως ενημερωμένοι οι σύνδεσμοι των καταναλωτών και αντιδρούν με τον τρόπο που αντιδρούν, ξέρουμε όμως ταυτόχρονα, γιατί στην κοινοβουλευτική ομάδα του κόμματος ο συνάδελφος ο Κώστας ο Κώστα και τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής Εμπορίου του ΑΚΕΛ μάς ενημέρωναν βήμα με βήμα πώς εξελισσόταν η συζήτηση τζιαι γνωρίζουμε ότι αυτό το νομοσχέδιο ενώπιόν μας θωρακίζει σημαντικά τα δικαιώματα των καταναλωτών, δανειοληπτών ταυτόχρονα, που μας ενδιαφέρουν πρωτίστως, τζιαι έσκει περιγράψει ο σύντροφος ο Κώστα πώς ακριβώς επιτυγχάνεται αυτό.

Είναι αλήθεια επίσης ότι, εάν παρέμβουμε σήμερα πάνω στο κείμενο, υπάρχει σοβαρό ενδεχόμενο αυτή η προστασία να αναρθεθεί μετά από αναπομπή ή και αναφορά του Προέδρου. Θα το ρισκάρουμε; Υπάρχουν, ναι, τουλάχιστον κάποιες από τις τροπολογίες των συναδέλφων των Οικολόγων που τις στηρίζουμε επί της αρχής, συμφωνούμε μαζί τους, όμως θα πάρουμε ένα τεράστιο ρίσκο τζιαι αυτό πρέπει να κατανοήσουμε. Οπότε, ας θεμελιώσουμε αυτό που έχουμε σήμερα τζιαι μπορούμε να επανέλθουμε.

Σε ό,τι αφορά τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί για τις μικρές επιχειρήσεις, αυτές είναι γραπτώς που έχουν δοθεί από όλους τους εμπλεκόμενους, δύο υπουργούς τζιαι Νομική Υπηρεσία. Βεβαίως, εννά μου πείτε: «Έσιετε εμπιστοσύνη;» Και πάλι σωστό ερώτημα. Είναι εδώ η υπουργός, νομίζω, και την καλωσορίζουμε, δεν ξέρω, δεν μπορούμε να της δώσουμε τον λόγο να μας πει και εδώ... Προφανώς και δεν υπάρχει, αστειεύομαι!

(Γέλια)

Μας ακούει, θα βγει έξω από αυτή την αίθουσα τζιαι ενδεχομένως θα κάμει δηλώσεις και δημόσια. Ευχόμαστε και ελπίζουμε ότι ο λόγος τους αυτή τη φορά θα τηρηθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Λουκαΐδη.

Ο κ. Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, εγώ εννά σχολιάσω τη συνέχεια του πολιτικού πολιτισμού από το επίσημο βήμα να αποκαλούν συνάδελφο «ψεύτη».

Εν πάση περιπτώσει, ένα πράμα εννά σχολιάσω. Έν' πολλά πιο έντιμο να λέει κάποιον «ψεύτη» 'πού το βήμα, παρά αυτά που εδώ και πενταετίες αφήνει ως υπονοούμενα σε ολόκληρο το πολιτικό σύστημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Κυπριανού.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Θα σεβαστώ την έκκλησή σας, κύριε Πρόεδρε, να είμαι πάρα πολύ σύντομος.

Θέλω να χαιρετίσω την παρουσία της Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, η οποία παρουσία...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αγαπητέ Ανδρέα, με συγχωρείς, δεν είδα την υπουργό, τώρα την είδα.

Καλωσορίσατε, κυρία υπουργέ, καλό απόγευμα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Και τον διευθυντή της Υπηρεσίας Προστασίας του Καταναλωτή, τον κ. Ιωάννου, η οποία παρουσία καταδεικνύει πόσο σημαντικό είναι το νομοσχέδιο το οποίο θα ψηφίσουμε σε λίγο.

Η πιο ουσιαστική λειτουργία -κατά την ταπεινή μου άποψη- μιας κοινοβουλευτικής επιτροπής έγινε στην επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού γι' αυτό το νομοσχέδιο. Ήταν μια άψογη λειτουργία που έδειξε πώς η διαβούλευση και η συνεννόηση μπορεί να καταλήξουν σε αποτέλεσμα. Δεν ήμουν αισιόδοξος -και γνωρίζω καλά η υπουργός και γνωρίζουν καλά οι φίλοι από τα άλλα πολιτικά κόμματα- ότι θα καταφέραμε να οδηγήσουμε αυτό το νομοσχέδιο ενώπιον της ολομέλειας, γιατί ήταν ένα πολύ δύσκολο νομοσχέδιο, υπήρχαν συγκρουόμενες απόψεις, αλλά από την αρχή η τοποθέτησή μου ως προέδρου της επιτροπής είναι ότι αυτό το νομοσχέδιο θα πρέπει να πάει ομόφωνα στην ολομέλεια χωρίς τροπολογίες, γιατί είναι τόσο λεπτές οι ισορροπίες που θα μπορούσαμε να τινάξουμε στον αέρα αυτή την πολύ μεγάλη προσπάθεια που καλύπτει και δημιουργεί μία ασπίδα προστασίας για τους καταναλωτές, αλλά και αυτούς που είναι θύματα καταχρηστικών ρητρών σε συμβάσεις. Γι' αυτό και, κύριε Περδίκη, έγιναν δέκα συνεδρίες της επιτροπής Εμπορίου, δέκα, κύριε Περδίκη, δεν ξέρω σε ποιες ήσασταν παρών, πάντως όχι σε όλες, σε κάποιες ίσως, σ' αυτή που έχω μπροστά μου, που έγινε και η έκθεση, δε συμπεριλαμβάνεται το όνομά σας, αλλά δε θα αμφισβητήσω ότι σε κάποιες συνεδρίες ήσασταν παρών. Εκεί δεν εθέσατε θέμα για τις τροπολογίες σας ή αμφισβήτηση αυτών των οποίων είχαν ομόφωνα συμφωνηθεί και ήρθατε στην ολομέλεια -που γνωρίζετε ότι είναι η τελευταία και δεν μπορεί να δοθεί ούτε αναβολή στο θέμα- να καταθέσετε συγκεκριμένες τροπολογίες θέτοντας εν κινδύνω όχι εμάς, την προστασία που θα δοθεί, την τεράστια προστασία που θα δοθεί στους καταναλωτές, αλλά και στους δανειολήπτες.

Το μεγαλύτερο θέμα που συζητήθηκε, κύριε Πρόεδρε, σε αυτό το πολυνομοσχέδιο το οποίο συγκεράζει επτά προηγούμενες νομοθεσίες ήταν το θέμα του πεδίου εφαρμογής, κατά πόσο πρέπει να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής από τα φυσικά πρόσωπα, τους καταναλωτές, και στις πολύ μικρές επιχειρήσεις. Είναι γνωστό ότι οι πολύ μικρές επιχειρήσεις στην Κύπρο είναι κατά κανόνα οικογενειακές επιχειρήσεις, δεν έχουν δικηγορικά γραφεία, ελεγκτικούς οίκους πίσω τους για να τους συμβουλευούν και θα θέλαμε όλοι μας να δώσουμε προστασία, να επεκτείνουμε την προστασία και στις πολύ μικρές επιχειρήσεις. Δεν έγινε κατορθωτό, γιατί και πάλι κινδύνευε η νομοθεσία που αφορά το 95% των περιπτώσεων, που είναι τα φυσικά πρόσωπα. Όμως είχαμε γραπτώς τη δέσμευση -και έχει σημασία το «γραπτώς»- διά επιστολής του Υπουργού Οικονομικών ότι θα προχωρήσει στην κατάθεση νομοθεσίας που να καλύπτει τις πολύ μικρές επιχειρήσεις. Είχαμε την ετοιμασία του προσχεδίου της νομοθεσίας το οποίο κατατέθηκε στην επιτροπή από το Υπουργείο Εμπορίου μαζί με τη βοήθεια -την τεράστια, πρέπει να πούμε- του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου, του κ. Παύλου Ιωάννου, ως επίσης και τη δημόσια τοποθέτηση της υπουργού για το συγκεκριμένο θέμα. Άρα, είμαι σίγουρος ότι η επέκταση της προστασίας θα γίνει με την επόμενη -όταν λέω επέκταση της προστασίας, μιλώ για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις- βουλευτική περίοδο.

Έθθα μακρηγορήσω, κύριε Πρόεδρε. Θα πω ότι σήμερα είναι μια σημαδιακή ημέρα, πιστεύω ότι ψηφίζεται μια εξαιρετικά σημαντική νομοθεσία, ένα πέπλο προστασίας, μια ομπρέλα προστασίας, μια ασπίδα προστασίας, αν θέλετε, προς τον Κύπριο καταναλωτή, αλλά και προς τον Κύπριο δανειολήπτη. Γνωρίζετε ότι η Υπηρεσία Προστασίας του Καταναλωτή, με βάση την προηγούμενη νομοθεσία, είχε οδηγήσει πολλές περιπτώσεις στη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας τις οποίες έκρινε καταρχάς ως καταχρηστικές, αλλά μόνο για μία από όλες αυτές, που αφορούσε τραπεζικό ίδρυμα, δικάστηκε και καταδικάστηκε το συγκεκριμένο τραπεζικό ίδρυμα, δίνοντας -αν θέλετε- και ένα δεδικασμένο. Αυτή η νομοθεσία προβλέπει ότι απευθείας η Υπηρεσία Προστασίας του Καταναλωτή θα μπορεί να οδηγή υποθέσεις που κρίνει καταχρηστικές στο δικαστήριο, δίνει το δικαίωμα στην Υπηρεσία Προστασίας του Καταναλωτή να επιβάλλει διοικητικά πρόστιμα μέχρι και μισό εκατομμύριο ευρώ, αλλά δίνει και την προστασία στον ίδιο τον καταναλωτή να προσφύγει με βάση τις αποφάσεις, θα υπάρχουν δεδικασμένα, οπότε επιτέλους εκσυγχρονίζεται και η Κύπρος και δίδεται ένα πολύ δυνατό εργαλείο στα χέρια του Κύπριου καταναλωτή.

Θέλω να ευχαριστήσω -τζιαι κατεβαίνω από το βήμα, κύριε Πρόεδρε, γιατί μακρηγόρησα- όλα τα πολιτικά κόμματα για τη σοβαρότητα που πραγματικά επέδειξαν, τη συναίνεση, για να μπορέσουμε να οδηγήσουμε, έστω

και την υστάτη, αυτή τη νομοθεσία ενώπιον της ολομέλειας. Και θέλω πραγματικά να στηλιτεύσω το ότι σε μια επιτυχία του κυπριακού κοινοβουλίου που οφείλεται σε όλα τα πολιτικά κόμματα, αλλά και στη σύμφωνη γνώμη και στη συνεργασία του υπουργείου και του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου και άλλων προστάθηκε να πυροδοτήσει αντίδραση και αντιπαράθεση και πάλι το Κίνημα Οικολόγων.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Γιώργο Περδίκη)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν στο σύνολο έξι τροπολογίες του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών.

Κύριε Περδίκη, κύριε Θεοπέμπτου, θα τιςβάλω... Θέλει να δευτερολογήσει... Συγγνώμη, κύριε Περδίκη...

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Μόνο ένα λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ, κύριε Θεοπέμπτου, απολογούμαι.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Επειδή άκουσα πολλά δαμαί 'πού την πλευρά την προυποδά, πρέπει να πω δκυο πράματα μόνο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Πρώτον, εμείς ως Κίνημα Οικολόγων δεν είμαστε μέλη της επιτροπής Εμπορίου, πηγαίνουμε στις συναντήσεις ορισμένων θεμάτων.

Δεύτερον, με βάση τον κανονισμό, έπρεπε -επαναλαμβάνω, με βάση τον κανονισμό, έπρεπε- να έχουμε το νομοσχέδιο δύο εβδομάδες πριν φτάσει στην ολομέλεια.

Έχω λάθος, Πρόεδρε; Δεν έχω λάθος. Τούτος ήταν ο λόγος για τον οποίο ζητήσαμε αναβολή. Έσκει ορισμένα πράματα που θέλαμε εμείς να υποβάλουμε τροπολογίες, να τα δούμε.

Τζαι κλείνω λέγοντας το εξής: εγώ είπα ότι τούτο το νομοσχέδιο έσκει προβλήματα, τα εξήγησα τζαι να ξέρουν οι συνάδελφοι ότι οι σύνδεσμοι καταναλωτών διαφωνούν με το περιεχόμενο του νομοσχεδίου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, υπάρχουν έξι τροπολογίες των Οικολόγων στο σύνολό τους.

Κύριε Περδίκη, κύριε Θεοπέμπτου, θα τιςβάλω όλες μαζί ή θέλετε μία μία; Εγώ θα τιςβάλω και τις έξι...

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Αν δεν υπάρχει διαφοροποίηση.

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τι είναι, κύριε Λεωνίδου;

Διαφωνείτε με τούτο;

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Όχι, δε διαφωνώ, απλά θέλω να σας αναφέρω ότι εμείς για την πρώτη... Τώρα βέβαια εμείς δεν έχουμε έξι τροπολογίες μπροστά μας, έχουμε τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Λεωνίδου, καθίστε, σας παρακαλώ.

Ευχαριστώ.

Κυρία Δημητρίου, μία μία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενες τροπολογίες του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών για το νομοσχέδιο «Ο περί Προστασίας του Καταναλωτή Νόμος του 2020»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του πιο πάνω νομοσχεδίου ως ακολούθως:

1. Με τη διαγραφή από τον ορισμό του όρου «παράπονο» στο άρθρο 2 αυτού της φράσης «, η οποία υποστηρίζεται από εύλογα αποδεικτικά στοιχεία».

Σημείωση:

Ο καταναλωτής να μην επιφορτίζεται με την ευθύνη της συλλογής εύλογων αποδεικτικών στοιχείων, που είναι και ασαφής αναφορά και δεν παρέχει βεβαιότητα δικαίου, αλλά η Εντεταλμένη Υπηρεσία να έχει την υποχρέωση να αξιολογήσει το παράπονο του καταναλωτή και να εντοπίσει τα αποδεικτικά στοιχεία που απαιτούνται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ αυτής της τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έντεκα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαέξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαπέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με δεκαέξι ψήφους εναντίον, έντεκα ψήφους υπέρ και δεκαπέντε αποχές, η τροπολογία απορρίπτεται.

Δεύτερη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

2. Με την τροποποίηση του άρθρου 57 ως ακολούθως:

Με τη διαγραφή στην τρίτη επιφύλαξη της παραγράφου (ια) του εδαφίου (1) της φράσης «σε καμία περίπτωση το διοικητικό πρόστιμο δε θα υπερβαίνει τις πεντακάσιες χιλιάδες ευρώ (€500.000)· και/ή»

Σημειώσεις:

- α. Διαγραφή του ανώτατου ορίου διοικητικού προστίμου, καθότι σε σοβαρές περιπτώσεις παράβασης της νομοθεσίας αυτό κρίνεται μη ικανοποιητικό. Οι παραβάσεις ενδέχεται να αφορούν τεράστια ποσά εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ. Επίσης η προστασία των δικαιωμάτων των εμπορευομένων διασφαλίζεται μέσω της προσφυγής στο δικαστήριο.
- β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ αυτής της τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έξι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι μία ψήφους εναντίον, έξι ψήφους υπέρ και δεκαεπτά αποχές, η τροπολογία απορρίπτεται.

Τρίτη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

3. Με την τροποποίηση του άρθρου 57 ως ακολούθως:

Με την προσθήκη μετά την παράγραφο (ιγ) του εδαφίου (1) αυτού της ακόλουθης παραγράφου (ιδ):

«(ιδ) να διατάσσει τον παραβάτη να προβαίνει σε οποιαδήποτε διορθωτικά μέτρα προς άρση της ζημιάς η οποία προκλήθηκε στους καταναλωτές λόγω της παράβασης».

Σημείωση:

Προσθήκη στις εξουσίες της εντεταλμένης υπηρεσίας της εξουσίας επιβολής στον παραβάτη να προβαίνει σε διορθωτικά μέτρα προς αποκατάσταση των καταναλωτών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Οκτώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαέξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με δεκαεννέα ψήφους εναντίον, οκτώ ψήφους υπέρ και δεκαέξι αποχές, η τροπολογία απορρίπτεται.

Τέταρτη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

4. Με την τροποποίηση του άρθρου 58 ως ακολούθως:

Με την αντικατάσταση του εδαφίου (3) ως ακολούθως:

«Χωρίς περιορισμό του εδαφίου (1) του παρόντος άρθρου, η ανάληψη δέσμευσης περιλαμβάνει τους ακόλουθους όρους και προϋποθέσεις:»

Σημείωση:

Οι όροι και οι προϋποθέσεις σχετικά με την ανάληψη δέσμευσης που αναφέρονται κάτω από το εδάφιο (3) να εφαρμόζονται σωρευτικά και όχι διαζευκτικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι δύο ψήφους εναντίον, τρεις ψήφους υπέρ και δεκαεπτά αποχές, η τροπολογία απορρίπτεται.

Πέμπτη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

5. Με την τροποποίηση του άρθρου 58 ως ακολούθως:

Με την αντικατάσταση στο εδάφιο (4) αυτού της φράσης «να αναστείλει τη διερεύνηση της υπόθεσης» μέχρι το σημείο της τελείας «.» με την ακόλουθη φράση:

«να λάβει υπόψη του κατά τον καθορισμό του ύψους του διοικητικού προστίμου την αποτελεσματικότητα της ανάληψης δέσμευσης εκ μέρους του εμπορευόμενου.»

Σημείωση:

Αφαίρεση της εξουσίας του διευθυντή, σε περίπτωση ανάληψης δέσμευσης του εμπορευόμενου, να αναστέλλει τη διαδικασία διερεύνησης υπόθεσης ή λήψης μέτρων εναντίον εμπορευόμενου. Αντί αυτού προτείνεται όπως η ανάληψη δέσμευσης λαμβάνεται υπόψη κατά την επιβολή διοικητικού προστίμου.

Με τη διαγραφή του εδαφίου (5) αυτού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έξι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι ψήφους εναντίον, έξι ψήφους υπέρ και δεκαεπτά αποχές, η τροπολογία απορρίπτεται.

Έκτη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

6. Με τη διαγραφή των άρθρων 59 και 60.

Σημειώσεις:

α. Διαγραφή των προνοιών που επιτρέπουν την άσκηση ιεραρχικής προσφυγής ενώπιον του υπουργού κατά της απόφασης του διευθυντή. Η άσκηση ιεραρχικής προσφυγής ενώπιον του πολιτικού προϊστάμενου του υπουργείου ευνοεί φαινόμενα διαφθοράς. Τα στοιχεία που έχουν δοθεί στα μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και αφορούν ιεραρχικές προσφυγές προς τον υπουργό τα τελευταία δέκα περίπου χρόνια που αφορούσαν παραβιάσεις του νόμου περί αθέμιτων εμπορικών πρακτικών δείχνουν ότι σε καμιά περίπτωση δεν αυξήθηκε το πρόστιμο που

επιβλήθηκε, παρά μόνο μειώθηκε κατά το ήμισυ τις περισσότερες φορές ή ακυρώθηκε. Σε κάθε περίπτωση τα δικαιώματα των εμπορευομένων προστατεύονται μέσω της προσφυγής στο δικαστήριο.

β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τέσσερις, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαπέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι πέντε ψήφους εναντίον, τέσσερις ψήφους υπέρ και δεκαπέντε αποχές, η τροπολογία απορρίπτεται.

Δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προοίμιο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Ερμηνεία. Άρθρο 2.

Πεδίο εφαρμογής. Άρθρο 3.

Ερμηνεία σε σχέση με το Μέρος II. Άρθρο 4.

Απαγόρευση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών. Άρθρο 5.

Παραπλανητικές πράξεις. Άρθρο 6.

Παραπλανητικές παραλείψεις. Άρθρο 7.

Επιθετικές πρακτικές. Άρθρο 8.

Πεδίο εφαρμογής. Άρθρο 9.

Ερμηνεία σε σχέση με το Μέρος III. Άρθρο 10.

Κριτήρια παραπλανητικής διαφήμισης. Άρθρο 11.

Προϋποθέσεις θεμιτής συγκριτικής διαφήμισης. Άρθρο 12.

Επιφύλαξη τήρησης άλλων Νόμων. Άρθρο 13.

Πεδίο εφαρμογής. Άρθρο 14.

Ερμηνεία σε σχέση με το Μέρος IV. Άρθρο 15.

Υποχρεώσεις ενημέρωσης για συμβάσεις άλλες από τις συναπτόμενες εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος. Άρθρο 16.

Υποχρεώσεις ενημέρωσης για συμβάσεις εξ αποστάσεως και συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος. Άρθρο 17.

Τυπικές απαιτήσεις για συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος. Άρθρο 18.

Τυπικές απαιτήσεις για εξ αποστάσεως συμβάσεις. Άρθρο 19.

Δικαίωμα υπαναχώρησης. Άρθρο 20.

Παράλειψη ενημέρωσης σχετικά με το δικαίωμα υπαναχώρησης. Άρθρο 21.

Άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης. Άρθρο 22.
Έννομα αποτελέσματα υπαναχώρησης. Άρθρο 23.
Υποχρεώσεις του εμπορευόμενου σε περίπτωση υπαναχώρησης. Άρθρο 24.
Υποχρεώσεις του καταναλωτή σε περίπτωση υπαναχώρησης. Άρθρο 25.
Συνέπειες της άσκησης του δικαιώματος υπαναχώρησης σε συνδεδεμένες συμβάσεις. Άρθρο 26.
Εξαιρέσεις από το δικαίωμα υπαναχώρησης. Άρθρο 27.
Παράδοση και μετάθεση του κινδύνου. Άρθρο 28.
Πεδίο εφαρμογής άρθρων 30, 31 και 32. Άρθρο 29.
Έξοδα για χρήση μέσων πληρωμής. Άρθρο 30.
Τηλεφωνική επικοινωνία. Άρθρο 31.
Πρόσθετες πληρωμές. Άρθρο 32.
Πεδίο εφαρμογής. Άρθρο 33.
Ερμηνεία σε σχέση με το Μέρος V. Άρθρο 34.
Συμμόρφωση με τους όρους της σύμβασης. Άρθρο 35.
Νόμιμη εγγύηση. Άρθρο 36.
Δικαίωμα αναγωγής κατά παραγωγού ή προηγούμενου πωλητή. Άρθρο 37.
Προθεσμίες. Άρθρο 38.
Εμπορική εγγύηση. Άρθρο 39.
Πεδίο εφαρμογής. Άρθρο 40.
Ερμηνεία σε σχέση με το Μέρος VI. Άρθρο 41.
Αναγραφή της μοναδιαίας τιμής του προϊόντος. Άρθρο 42.
Αναγραφή της μοναδιαίας τιμής στις διαφημίσεις και καταλόγους. Άρθρο 43.
Τρόπος ένδειξης των τιμών. Άρθρο 44.
Τιμές έκπτωσης. Άρθρο 45.
Ανάρτηση πινακίδων κατά τη λιανική πώληση πετρελαιοειδών. Άρθρο 46.
Ανάρτηση τιμοκαταλόγου κατά την παροχή υπηρεσιών. Άρθρο 47.
Πεδίο εφαρμογής. Άρθρο 48.
Ερμηνεία σε σχέση με το Μέρος VII. Άρθρο 49.
Καταχρηστικές ρήτρες. Άρθρο 50.
Συνέπειες καταχρηστικών ρητρών. Άρθρο 51.
Ερμηνευτικός κανόνας για γραπτές συμβάσεις. Άρθρο 52.
Αρμοδιότητες Εντεταλμένης Υπηρεσίας για διερεύνηση παραβάσεων. Άρθρο 53.
Εξουσίες της Εντεταλμένης Υπηρεσίας κατά τη διερεύνηση παραβάσεων. Άρθρο 54.
Εξουσίες της Εντεταλμένης Υπηρεσίας για κατάσχεση και κατακράτηση αγαθών. Άρθρο 55.
Εξουσία εξέτασης παραπλανητικών και μη επιτρεπόμενων συγκριτικών διαφημίσεων. Άρθρο 56.
Εξουσίες του Διευθυντή σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης. Άρθρο 57.
Ανάληψη δεσμεύσεων. Άρθρο 58.
Ιεραρχική προσφυγή. Άρθρο 59.
Επίδοση απόφασης και επικοινωνία. Άρθρο 60.
Είσπραξη διοικητικών προστίμων. Άρθρο 61.
Έκδοση διαταγμάτων. Άρθρο 62.

Θεραπείες. Άρθρο 63.

Παράλειψη συμμόρφωσης, παρακώληση Εντεταλμένης Υπηρεσίας και παροχή ψευδών στοιχείων. Άρθρο 64.

Ευθύνη φυσικών προσώπων για παραβάσεις νομικών προσώπων. Άρθρο 65.

Εκχώρηση εξουσιών του Διευθυντή. Άρθρο 66.

Εξουσία Εντεταλμένης Υπηρεσίας για διάδοση πληροφοριών. Άρθρο 67.

Εφαρμογή άλλων Νόμων και ευνοϊκότερων διατάξεων. Άρθρο 68.

Αναγκαστικός χαρακτήρας των διατάξεων. Άρθρο 69.

Εφαρμοστέο δίκαιο. Άρθρο 70.

Υπολογισμός προθεσμιών. Άρθρο 71.

Περιορισμός ευθύνης. Άρθρο 72.

Κανονισμοί. Άρθρο 73.

Κατάργηση Νόμων. Άρθρο 74.

Μεταβατικές διατάξεις. Άρθρο 75.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 έως 75;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα τρεις ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και τρεις αποχές, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προστασίας του Καταναλωτή Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα τρεις ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και τρεις αποχές, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Τα θέματα με τους αριθμούς 35 μέχρι 39 έχουν κοινή έκθεση και πιλοφορούνται «Ο περί Αποβλήτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020», «Ο περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020», «Οι περί Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2020», «Οι περί Αποβλήτων (Χώροι Υγειονομικής Ταφής) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2020» και «Οι περί Αποβλήτων (Ηλεκτρικές Στήλες ή Συσσωρευτές) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2020».

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τους σκοπούς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 35 θέματος είναι η τροποποίηση του περί Αποβλήτων Νόμου, ώστε να επιτευχθεί ορθότερη εναρμόνιση με την Οδηγία 2018/851/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30^{ης} Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα, τον Κανονισμό 2017/852/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Μαΐου 2017 για τον υδράργυρο και τον Κανονισμό 1257/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20^{ης} Νοεμβρίου 2013 για την ανακύκλωση πλοίων και την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 και της Οδηγίας 2009/16/ΕΚ.

Σκοπός του υπ' αριθμόν 36 θέματος είναι η εναρμόνιση με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30^{ης} Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 94/62/ΕΚ για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας.

Σκοπός του υπ' αριθμόν 37 θέματος είναι η εναρμόνιση με τα άρθρα 2 και 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30^{ης} Μαΐου 2018 για την τροποποίηση των Οδηγιών 2000/53/ΕΚ για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους, 2006/66/ΕΚ σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και 2012/19/ΕΕ σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού.

Σκοπός του υπ' αριθμόν 38 θέματος είναι η εναρμόνιση με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30^{ης} Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων.

Σκοπός του υπ' αριθμόν 39 θέματος είναι η εναρμόνιση με τα άρθρα 2 και 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30^{ης} Μαΐου 2018 για την τροποποίηση των Οδηγιών 2000/53/ΕΚ για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους, 2006/66/ΕΚ σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και 2012/19/ΕΕ σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Περιβάλλοντος για τα νομοσχέδια και τους κανονισμούς του επισυνημένου παραρτήματος

Παρόντες:

Γιώργος Λουκαΐδης, πρόεδρος

Σάβια Ορφανίδου

Χαράλαμπος Θεοπέμπτου

Ρούλα Γεωργιάδου

Ελένη Σταύρου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Περιβάλλοντος μελέτησε τα πιο πάνω νομοσχέδια και τους κανονισμούς σε δέκα και τέσσερις συνεδρίες της, αντίστοιχα, που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα μεταξύ 3 Φεβρουαρίου και 7 Απριλίου 2021. Στις συνεδρίες της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Τμήματος Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, του Υπουργείου Εσωτερικών, του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, του Υπουργείου Εσωτερικών, της Διεύθυνσης Ελέγχου του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, του Υπουργείου Οικονομικών, του Υπουργείου Υγείας, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, της Επιτρόπου Περιβάλλοντος, του Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων, της Ένωσης Δήμων Κύπρου, της Ένωσης Κοινοτήτων Κύπρου, της ΟΕΒ, του ΚΕΒΕ, του Κυπριακού Ιδρύματος Προστασίας του Περιβάλλοντος (Terra Cyprica), της GREEN DOT CYPRUS, του Οργανισμού Ανακύκλωσης Κύπρου (ΟΑΚ) και του Συνδέσμου Βιομηχάνων Ανακύκλωσης Κύπρου.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της εξέτασης του νομοσχεδίου παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της επιτροπής βουλευτές κ. Ευανθία Σάββα και κ. Χρίστος Ορφανίδης.

Σκοπός του πρώτου νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση του περί Αποβλήτων Νόμου, ώστε να επιτευχθεί ορθότερη εναρμόνιση με την Οδηγία 2018/851/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30^{ης} Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα, τον Κανονισμό 2017/852/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Μαΐου 2017 για τον υδράργυρο και τον Κανονισμό 1257/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20^{ης} Νοεμβρίου 2013 για την ανακύκλωση πλοίων και την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 και της Οδηγίας 2009/16/ΕΚ.

Ειδικότερα, με το πρώτο νομοσχέδιο, ως αυτό κατατέθηκε στη Βουλή, προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Η εισαγωγή νέων ορισμών για όρους όπως «απόβλητα τροφίμων», «δημοτικά απόβλητα» και «πρόγραμμα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού» και η τροποποίηση υφιστάμενων ορισμών για σκοπούς ενιαίας εναρμόνισης σε όλη την επικράτεια της ΕΕ, καθώς και η αντικατάσταση του σκοπού του νόμου, ώστε να δίνεται έμφαση στη σημασία της ορθολογικής διαχείρισης των αποβλήτων στη μετάβαση στην κυκλική οικονομία.
2. Η δυνατότητα εκχώρησης εξουσιών του υπουργού για τον έλεγχο της εφαρμογής του νόμου σε άλλα τμήματα/υπουργεία, πρόσωπα/οργανισμούς και αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης.
3. Η εισαγωγή πιο αναλυτικών κριτηρίων και διαδικασιών για τον αποχαρακτηρισμό των αποβλήτων και η δυνατότητα χρήσης οικονομικών και άλλων μέτρων, με σκοπό την παροχή κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων.
4. Μέτρα που υιοθετούνται για ενθάρρυνση του σχεδιασμού προϊόντων, με τρόπο ώστε να μειώνεται η παραγωγή αποβλήτων και να ενισχύονται οι δυνατότητες ανάκτησης και διάθεσης βάσει της ιεράρχησης των αποβλήτων.
5. Οι ελάχιστες απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν τα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού.
6. Μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και τα οποία πρέπει να περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων, το οποίο θεσπίζεται βάσει του νόμου.
7. Υποχρεώσεις χωριστής συλλογής για σκοπούς βελτίωσης της ανάκτησης και επιπρόσθετες υποχρεώσεις όσον αφορά την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση, συμπεριλαμβανομένων:
  - α. της ενίσχυσης των μέτρων που λαμβάνονται για προώθηση των δραστηριοτήτων επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης, ειδικά μέσω της ενθάρρυνσης των δικτύων προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση,
  - β. της καθιέρωσης χωριστής συλλογής, εκτός του χαρτιού, των μετάλλων, των πλαστικών και του γυαλιού, από τον Ιανουάριο του έτους 2025 και των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων,
  - γ. της λήψης μέτρων για προώθηση της επιλεκτικής κατεδάφισης, με στόχο τον ασφαλή χειρισμό των επικίνδυνων ουσιών και τη διευκόλυνση της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης, όπως και της καθιέρωσης συστημάτων διαλογής αποβλήτων εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων τουλάχιστον για το ξύλο, τα ανόργανα υλικά, τα μέταλλα, το γυαλί, τα πλαστικά και τον γύψο,
  - δ. του καθορισμού νέων στόχων για 55% προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση μέχρι το έτος 2025, 60% μέχρι το έτος 2030 και 65% μέχρι το έτος 2035 και του καθορισμού διαδικασίας εξασφάλισης παράτασης της προθεσμίας επίτευξης των στόχων έως και πέντε έτη.
8. Η εισαγωγή υποχρέωσης για καθιέρωση χωριστής συλλογής για τα επικίνδυνα κλάσματα των αποβλήτων που θα παράγονται από τα νοικοκυριά από τον Ιανουάριο του έτους 2025 και υποχρέωσης για καθιέρωση χωριστής συλλογής των οργανικών αποβλήτων από τον Δεκέμβριο του έτους 2023.
9. Η εισαγωγή διατάξεων για τη διαχείριση αποβλήτων υδράργυρου.
10. Η αντικατάσταση των προνοιών που αφορούν την άδεια διαχείρισης αποβλήτων, με στόχο τον αναλυτικό καθορισμό της διαδικασίας υποβολής και εξέτασης των αιτήσεων που υποβάλλονται, και η έκδοση των αδειών διαχείρισης.
11. Η τροποποίηση των προνοιών σε σχέση με την κατάθεση εγγύησης, ώστε να καλύπτονται περιπτώσεις μη ορθολογικής διαχείρισης των αποβλήτων, και η εισαγωγή πρόνοιας για είσπραξη του ποσού της εγγύησης, σε περιπτώσεις λήψης μέτρων από την αρμόδια αρχή για αντιμετώπιση της ρύπανσης που προκλήθηκε.
12. Η τροποποίηση των προνοιών που αφορούν το μητρώο αποβλήτων, ώστε να καθοριστούν αναλυτικότερα τα στοιχεία που πρέπει να τηρούνται από πρόσωπα που κατέχουν άδεια διαχείρισης αποβλήτων και πρόσωπα που παράγουν, συλλέγουν ή μεταφέρουν επικίνδυνα απόβλητα ή ενεργούν ως έμποροι ή

μεσίτες επικίνδυνων αποβλήτων, καθώς και υποχρέωση για τη δημιουργία μητρώων ή συντονισμένων μητρώων για την καταγραφή πληροφοριών.

13. Η τροποποίηση των μέτρων που πρέπει να περιλαμβάνονται στα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων που εκπονούνται και η τροποποίηση των προνοιών που αφορούν τα προγράμματα πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων που εκπονούνται, με την εισαγωγή πρόνοιας, ώστε αυτά να περιλαμβάνουν τα νέα μέτρα που καθορίζονται, όπως και περιγραφή της συμβολής των προτεινόμενων οικονομικών μέσων και μέτρων παροχής κινήτρων που εφαρμόζονται.
14. Η τροποποίηση των αρμοδιοτήτων της Συμβουλευτικής Επιτροπής Διαχείρισης Αποβλήτων.
15. Η προσθήκη προνοιών για τη δυνατότητα λήψης άμεσων μέτρων περιορισμού της ρύπανσης που διαπιστώνεται κατόπιν επιθεώρησης.
16. Η επέκταση του πεδίου των αδικημάτων και ποινικών ή εξώδικων ρυθμίσεων, ώστε να καλύπτουν και παραβάσεις σε θέματα που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας από δραστηριότητες που προβλέπονται στη βασική νομοθεσία.
17. Η προσθήκη νέου άρθρου, που προβλέπει τη δημοσίευση αποφάσεων επιβολής διοικητικών ή ποινικών κυρώσεων.
18. Ο καθορισμός κανόνων υπολογισμού της επίτευξης των στόχων και των υποχρεώσεων υποβολής δεδομένων στην ΕΕ.
19. Η προσθήκη νέων παραρτημάτων, που περιλαμβάνουν παραδείγματα οικονομικών μέσων και άλλων μέτρων παροχής κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων και για το σχέδιο εφαρμογής που πρέπει να υποβάλλεται στην ΕΕ, σε περίπτωση αιτήματος για παράταση εκπλήρωσης των στόχων.

Σκοπός του δεύτερου νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση του περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμου, για σκοπούς εναρμόνισης με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30^{ης} Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 94/62/ΕΚ για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας.

Με το υπό αναφορά νομοσχέδιο προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Τροποποίηση υφιστάμενων ορισμών και προσθήκη νέων ορισμών για ευθυγράμμιση με τους ορισμούς του περί Αποβλήτων Νόμου για τα απόβλητα, για ενιαία εναρμόνιση σε όλη την επικράτεια της ΕΕ.
2. Τροποποίηση του σκοπού της βασικής νομοθεσίας, ώστε να δίνεται έμφαση στη σημασία της ορθολογικής διαχείρισης των απόβλητων συσκευασιών και στη μετάβαση στην κυκλική οικονομία.
3. Εισαγωγή προνοιών για διεύρυνση των προγραμμάτων διαχείρισης των συσκευασιών, ώστε τα προγράμματα πρόληψης και τα μέτρα που λαμβάνονται να αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, παροχή κινήτρων μέσω προγραμμάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού στα επιπρόσθετα προληπτικά μέτρα που θα λαμβάνονται για την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων συσκευασίας, συμμετοχή επιπλέον φορέων, όπως οργανώσεις καταναλωτών και περιβαλλοντικών οργανώσεων, σε παρεμφερείς δράσεις που σχεδιάζονται για την πρόληψη και χρήση οικονομικών μέτρων και άλλων μέτρων για τα προγράμματα πρόληψης, με σκοπό την επίτευξη παροχής κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων.
4. Εισαγωγή νέας πρόνοιας για την ενθάρρυνση της αύξησης του ποσοστού επαναχρησιμοποίησιμων συσκευασιών που διατίθενται στην αγορά και των συστημάτων επαναχρησιμοποίησης συσκευασιών με λήψη νέων μέτρων και καθορισμός νέων υψηλότερων ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης.
5. Καθορισμός νέων διαδικασιών για τον υπολογισμό της επίτευξης των στόχων και την υποβολή στοιχείων.
6. Τροποποίηση της υποχρεωτικής ειδικής σήμανσης που δηλώνει ότι η συσκευασία υπόκειται σε σύστημα διαχείρισης σε εθελοντική σήμανση.
7. Διορθώσεις στις πρόνοιες που προβλέπονται για τα συστήματα επιστροφής, συλλογής και ανάκτησης, καθώς και καθορισμός καθιέρωσης προγραμμάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για όλες τις συσκευασίες μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του έτους 2024.

Σκοπός των πρώτων και των τρίτων τροποποιητικών κανονισμών είναι η τροποποίηση των περί Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) Κανονισμών και των περί Αποβλήτων (Ηλεκτρικές Στήλες ή Συσσωρευτές) Κανονισμών, αντίστοιχα, για σκοπούς εναρμόνισης με τα άρθρα 2 και 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30^{ης} Μαΐου 2018 για την τροποποίηση των Οδηγιών 2000/53/ΕΚ για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους, 2006/66/ΕΚ σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών σηλών και συσσωρευτών και 2012/19/ΕΕ σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού.

Ειδικότερα, σκοπός των υπό αναφορά κανονισμών είναι η τροποποίηση προνοιών των βασικών κανονισμών που αφορούν την υποχρεωτική υποβολή ετήσιων εκθέσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την παροχή κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων και την παροχή στον υπουργό της δυνατότητας χρήσης οικονομικών μέσων και κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων.

Σκοπός των δεύτερων υπό αναφορά κανονισμών είναι η τροποποίηση των περί Αποβλήτων (Χώροι Υγειονομικής Ταφής) Κανονισμών για σκοπούς εναρμόνισης με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30^{ης} Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων.

Με τους πιο πάνω κανονισμούς προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Αντικατάσταση και εισαγωγή όρων και ορισμών, με στόχο την ευθυγράμμιση με τους ορισμούς του περί Αποβλήτων Νόμου για τα απόβλητα και για σκοπούς ενιαίας εναρμόνισης και εφαρμογής σε όλη την επικράτεια της ΕΕ.
2. Αντικατάσταση του σκοπού των κανονισμών, έτσι ώστε να δίνεται έμφαση στη σημασία της ορθολογικής διαχείρισης των αποβλήτων, στη μετάβαση στην κυκλική οικονομία και επικέντρωση στη σταδιακή μείωση της υγειονομικής ταφής των αποβλήτων.
3. Εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής των κανονισμών της διαχείρισης των αποβλήτων από χερσαίες εξορυκτικές βιομηχανίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής άλλων Οδηγιών.
4. Στοχευμένη μείωση της ποσότητας των δημοτικών αποβλήτων που καταλήγουν σε χώρους υγειονομικής ταφής στο 10% ή λιγότερο της συνολικής ποσότητας δημοτικών αποβλήτων που θα παράγονται έως το έτος 2035.
5. Καθορισμός κανόνων για τον υπολογισμό της επίτευξης των στόχων και την υποβολή στοιχείων προς την ΕΕ.
6. Εισαγωγή προνοιών, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα που λαμβάνονται για τα αποδεκτά απόβλητα σε χώρο υγειονομικής ταφής δε θα θέτουν σε κίνδυνο την επίτευξη των στόχων του περί Αποβλήτων Νόμου, σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων και των στόχων για την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση.
7. Εισαγωγή πρόνοιας για τη χρήση από τον υπουργό οικονομικών μέσων και άλλων μέτρων παροχής κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων και την προαγωγή της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τις Οδηγίες (ΕΕ) αριθ. 2018/849, 2018/850, 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 30^{ης} Μαΐου 2018, η Δημοκρατία όφειλε να εναρμονιστεί με αυτές μέχρι την 5^η Ιουλίου 2020. Ωστόσο, τα εν λόγω νομοσχέδια και κανονισμοί κατατέθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων μόλις στις 12 Νοεμβρίου 2020 και μάλιστα χωρίς να έχουν τύχει νομοτεχνικής επεξεργασίας από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας. Όπως διαλαμβάνεται σε σχετική επιστολή της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας προς το αρμόδιο υπουργείο για το θέμα αυτό, λόγω της μεγάλης καθυστέρησης που παρατηρήθηκε στην ετοιμασία και υποβολή των νομοσχεδίων και των κανονισμών για νομοτεχνικό έλεγχο σε αυτή, κρίθηκε από την τελευταία ότι ήταν προς το συμφέρον της Δημοκρατίας η άμεση κατάθεσή τους στη Βουλή, με σκοπό την ταχύτερη δυνατή ψήφιση και έγκρισή τους, αντίστοιχα, για αποφυγή τυχόν κυρώσεων σε βάρος της Δημοκρατίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή λόγω εκπρόθεσμης εναρμόνισης.

Σημειώνεται επίσης ότι για τα υπό αναφορά νομοσχέδια και για τους εν λόγω κανονισμούς εκκρεμεί διαδικασία παράβασης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή εναντίον της Δημοκρατίας, η οποία βρίσκεται στο στάδιο της προειδοποιητικής επιστολής.

Πριν από την έναρξη της κατ' άρθρον συζήτησης των νομοσχεδίων και των κανονισμών ενώπιον της επιτροπής, η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας ενημέρωσε την επιτροπή ότι τελικά προχώρησαν σε νομοτεχνικό έλεγχο των κειμένων, τα οποία θα κατατεθούν στην επιτροπή σε μεταγενέστερο στάδιο. Συναφώς, κατά το στάδιο της κατ' άρθρον εξέτασης η επιτροπή είχε ενώπιόν της τα νομοτεχνικά ελεγμένα από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας κείμενα για σκοπούς μελέτης αυτών. Κατά το στάδιο αυτό το αρμόδιο υπουργείο, έπειτα από υποδείξεις της Νομικής Υπηρεσίας, επανεξέτασε τα υπό αναφορά κείμενα και κατέθεσε στην επιτροπή νέα διαμορφωμένα κείμενα των νομοσχεδίων, τα οποία αποτέλεσαν το αντικείμενο μελέτης από την επιτροπή.

Ο διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος τόνισε την ανάγκη άμεσης ψήφισης των νομοσχεδίων σε νόμους και έγκρισης των κανονισμών, ώστε να επέλθει εναρμόνιση με τις σχετικές ευρωπαϊκές Οδηγίες.

Οι εκπρόσωποι της Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου, του Κυπριακού Ιδρύματος Προστασίας του Περιβάλλοντος (Terra Cyprica), καθώς και οι εκπρόσωποι της Ένωσης Δήμων και της Ένωσης Κοινοτήτων επισήμαναν μεταξύ άλλων τα πιο κάτω:

1. Τους προβληματισμούς τους για το κατά πόσο τα συστήματα συλλογής αποβλήτων θα μπορούν να εξασφαλίζουν επαρκείς πόρους, προκειμένου να χρηματοδοτούν την επίτευξη των ποσοστιαίων στόχων που περιλαμβάνονται στη νομοθεσία, σε περίπτωση που η συμμετοχή εταιρειών/επιχειρήσεων σε συστήματα συλλογής αποβλήτων δεν καταστεί υποχρεωτική.
2. Την ανάγκη υιοθέτησης ομοιόμορφου απλοποιημένου προγράμματος συλλογής αποβλήτων για όλη τη Δημοκρατία ή ανά επαρχία, προκειμένου να μπορέσει εύκολα να εφαρμοστεί τόσο από τους εμπλεκόμενους φορείς όσο και από τους πολίτες, με ιδιαίτερη αναφορά στην ανάγκη σχετικής ενημέρωσης του κοινού.
3. Την ανάγκη ενίσχυσης του Τμήματος Περιβάλλοντος, για να μπορέσει να ανταποκριθεί στον όγκο εργασιών και ελέγχου των πρόσθετων απαιτήσεων που εισάγονται με τις διατάξεις των εν λόγω νομοσχεδίων.

Στο στάδιο της κατ' άρθρον εξέτασης του πρώτου νομοσχεδίου, ο διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος, αναφερόμενος στα προτεινόμενα ελάχιστα μέτρα που θα λαμβάνονται από τον υπουργό για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, δήλωσε ότι σκοπός των μέτρων αυτών είναι η αποτροπή της δημιουργίας αποβλήτων μέσω της λειτουργίας των προγραμμάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού. Επίσης, σε σχέση με την προτεινόμενη πρόνοια σύμφωνα με την οποία ο υπουργός θα λαμβάνει κάθε απαιτούμενο μέτρο, ώστε να διασφαλίζεται ότι τα απόβλητα θα υποβάλλονται σε εργασίες προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση ή άλλες εργασίες ανάκτησης και ειδικότερα για το θέμα των όρων υπό τους οποίους ο αρμόδιος υπουργός θα μπορούσε να επιτρέψει σχετικές παρεκκλίσεις, δήλωσε ότι το λεκτικό στο εν λόγω άρθρο αποτελεί αντιγραφή της σχετικής Οδηγίας και τυχόν διαφοροποίησή του μπορεί να θεωρηθεί ως μη ορθή μεταφορά της Οδηγίας στην εθνική έννομη τάξη.

Όσον αφορά την προτεινόμενη με το πρώτο νομοσχέδιο πρόνοια, σύμφωνα με την οποία κατά την εξέταση για τη χορήγηση άδειας διαχείρισης αποβλήτων ο διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος οφείλει να ζητά και να λαμβάνει απόψεις και θέσεις, εκτός από τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Διαχείρισης Αποβλήτων (ΣΕΔΑ), και από την επαρχιακή διοίκηση και την αρχή τοπικής αυτοδιοίκησης στα διοικητικά όρια της οποίας βρίσκεται η εγκατάσταση και απόψεις και θέσεις από οποιοδήποτε υπουργείο, υπηρεσία, φορέα ή οργανισμό, το Τμήμα Περιβάλλοντος κατέθεσε στην επιτροπή σημείωμα σχετικά με την αλλαγή της διαδικασίας έκφρασης απόψεων των μελών της ΣΕΔΑ όσον αφορά μόνο την αδειοδότηση.

Σημειώνεται ότι το Τμήμα Περιβάλλοντος με γραπτή επιστολή του εισηγήθηκε την τροποποίηση του πρώτου νομοσχεδίου, με σκοπό τη διόρθωση της αδυναμίας στην καταγγελία προσώπων που διαχειρίζονται απόβλητα θέτοντας σε κίνδυνο το περιβάλλον, λόγω του ότι δεν τίθεται ταυτόχρονα σε κίνδυνο η δημόσια υγεία ή δε δημιουργείται ταυτόχρονα οχληρία σε οποιοδήποτε πρόσωπο. Επίσης, το μέλος της επιτροπής βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών κατέθεσε στην επιτροπή πρόταση για τροποποίηση του πρώτου νομοσχεδίου, με σκοπό τη συμπερίληψη των οδοντιάτρων και των διαχειριστών οδοντιατρικών δεξαμενών στα πρόσωπα που υποβάλλουν ηλεκτρονικά στον διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος δεδομένα και πιστοποιητικά για την τήρηση των υποχρεώσεών τους σύμφωνα με τον Κανονισμό 10 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Μαΐου 2017 για τον υδράργυρο και για την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1102/2008. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Περιβάλλοντος υιοθέτησε τις εν λόγω τροποποιήσεις και τις ενσωμάτωσε στο κείμενο του πρώτου υπό αναφορά νομοσχεδίου.

Επιπρόσθετα, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Περιβάλλοντος, σε σχέση με την προτεινόμενη με το πρώτο νομοσχέδιο πρόνοια, σύμφωνα με την οποία κάτοχος άδειας διαχείρισης αποβλήτων ενημερώνει τον διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος για οποιαδήποτε αλλαγή στη φύση ή τη λειτουργία της εγκατάστασης ή για οποιαδήποτε επέκταση των εργασιών της εγκατάστασης, έκρινε ότι απαιτείται η εκ των προτέρων εξασφάλιση σχετικής άδειας από τον διευθυντή για τέτοια ενέργεια. Επίσης, όσον αφορά τη δυνατότητα του διευθυντή να αποφασίσει κατά πόσο θα δημοσιευτούν τα στοιχεία ταυτότητας νομικού προσώπου για το οποίο υπάρχει απόφαση για εξώδικο πρόστιμο ή διοικητική κύρωση για παράβαση των διατάξεων της υπό τροποποίηση νομοθεσίας, η επιτροπή έκρινε ότι η εν λόγω δυνατότητα πρέπει να περιορίζεται μόνο σε περίπτωση μη σοβαρού αδικήματος ή/και σε περίπτωση πρώτης καταδίκης. Επίσης, η επιτροπή έκρινε ότι στους όρους που καθορίζονται, για τους οποίους είναι δυνατό να παραχωρηθεί παρέκκλιση από την υποχρέωση χωριστής συλλογής αποβλήτων, πρέπει να οριστεί η έννοια της πρόκλησης δυσανάλογου οικονομικού κόστους, ενώ πρέπει επίσης να καθοριστεί σαφώς η συχνότητα επανεξέτασης των παρεκκλίσεων που δίνονται. Συναφώς, το Τμήμα Περιβάλλοντος, υιοθετώντας τις εν λόγω θέσεις της επιτροπής, διαμόρφωσε ανάλογα τις σχετικές πρόνοιες, τις οποίες ακολούθως η επιτροπή ενσωμάτωσε στο κείμενο του νομοσχεδίου.

Επίσης, όσον αφορά το ύψος του προτεινόμενου ποσού εξώδικης ρύθμισης αδικήματος που διαπράττεται κατά παράβαση αριθμού διατάξεων του περί Αποβλήτων Νόμου, που προτείνεται με το πρώτο νομοσχέδιο, η επιτροπή αποφάσισε την αύξησή του από €10.000 σε €20.000 και διαμόρφωσε ανάλογα το κείμενο του νομοσχεδίου.

Στο στάδιο της κατ' άρθρον συζήτησης του δεύτερου υπό αναφορά νομοσχεδίου, αλλά και των υπό αναφορά κανονισμών, η επιτροπή ζήτησε και έλαβε διευκρινίσεις για αριθμό προνοιών από το Τμήμα Περιβάλλοντος.

Σημειώνεται ότι εισηγήσεις που έγιναν από μέλη της επιτροπής για τροποποίηση των κειμένων των πιο πάνω νομοθετημάτων μελετήθηκαν από την επιτροπή και, όσες από αυτές υιοθετήθηκαν, ενσωματώθηκαν στα εν λόγω κείμενα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Περιβάλλοντος, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της και αφού επέφερε στα κείμενα των νομοσχεδίων και των κανονισμών τροποποιήσεις σύμφωνα με τα πιο πάνω, αλλά και περαιτέρω νομοτεχνικές βελτιώσεις, κατά πλειοψηφία του προέδρου και των μελών της βουλευτών των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Συναγερμού, καθώς και του μέλους της βουλευτή της Αλληλεγγύης, εισηγείται την ψήφιση των νομοσχεδίων σε νόμους και την έγκριση των κανονισμών.

Το μέλος της επιτροπής βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών των νομοσχεδίων και των κανονισμών κατά τη συζήτησή τους στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Ο περί Αποβλήτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020.
2. Ο περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020.
3. Οι περί Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2020.
4. Οι περί Αποβλήτων (Χώροι Υγειονομικής Ταφής) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2020.
5. Οι περί Αποβλήτων (Ηλεκτρικές Στήλες ή Συσσωρευτές) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2020.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Δεν υπάρχουν ομιλητές.

Δεύτερη ανάγνωση του υπ' αριθμόν 35 θέματος.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προοίμιο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την αντικατάσταση του άρθρου 3 αυτού. Άρθρο 3.

Τροποποίηση του άρθρου 4 του βασικού νόμου. Άρθρο 4.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη του νέου άρθρου 5Α. Άρθρο 5.

Τροποποίηση του άρθρου 6 του βασικού νόμου. Άρθρο 6.

Τροποποίηση του άρθρου 7 του βασικού νόμου. Άρθρο 7.

Τροποποίηση του άρθρου 8 του βασικού νόμου. Άρθρο 8.

Τροποποίηση του άρθρου 9 του βασικού νόμου. Άρθρο 9.

Τροποποίηση του άρθρου 10 του βασικού νόμου. Άρθρο 10.

Τροποποίηση του άρθρου 11 του βασικού νόμου. Άρθρο 11.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη των νέων άρθρων 11Α και 11Β. Άρθρο 12.

Τροποποίηση του άρθρου 12 του βασικού νόμου. Άρθρο 13.

Τροποποίηση του άρθρου 13 του βασικού νόμου. Άρθρο 14.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη νέου άρθρου 13Α. Άρθρο 15.

Τροποποίηση του άρθρου 15 του βασικού νόμου. Άρθρο 16.

Τροποποίηση του άρθρου 18 του βασικού νόμου. Άρθρο 17.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την αντικατάσταση του άρθρου 20 αυτού. Άρθρο 18.

Τροποποίηση του άρθρου 21 του βασικού νόμου. Άρθρο 19.
Τροποποίηση του βασικού νόμου με την αντικατάσταση του άρθρου 22 αυτού. Άρθρο 20.
Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη του νέου άρθρου 22Α. Άρθρο 21.
Τροποποίηση του άρθρου 23 του βασικού νόμου. Άρθρο 22.
Τροποποίηση του βασικού νόμου με την αντικατάσταση του άρθρου 24 αυτού. Άρθρο 23.
Τροποποίηση του βασικού νόμου με την αντικατάσταση του άρθρου 25 αυτού. Άρθρο 24.
Τροποποίηση του άρθρου 26 του βασικού νόμου. Άρθρο 25.
Τροποποίηση του άρθρου 29 του βασικού νόμου. Άρθρο 26.
Τροποποίηση του άρθρου 30 του βασικού νόμου. Άρθρο 27.
Τροποποίηση του άρθρου 31 του βασικού νόμου. Άρθρο 28.
Τροποποίηση του άρθρου 32 του βασικού νόμου. Άρθρο 29.
Τροποποίηση του άρθρου 33 του βασικού νόμου. Άρθρο 30.
Τροποποίηση του άρθρου 35 του βασικού νόμου. Άρθρο 31.
Τροποποίηση του άρθρου 36 του βασικού νόμου. Άρθρο 32.
Τροποποίηση του άρθρου 43 του βασικού νόμου. Άρθρο 33.
Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη του νέου άρθρου 46Α. Άρθρο 34.
Τροποποίηση του άρθρου 49 του βασικού νόμου. Άρθρο 35.
Τροποποίηση του άρθρου 50 του βασικού νόμου. Άρθρο 36.
Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη του νέου άρθρου 51Α. Άρθρο 37.
Τροποποίηση του άρθρου 54 του βασικού νόμου. Άρθρο 38.
Τροποποίηση του βασικού νόμου με την αντικατάσταση του άρθρου 56 αυτού. Άρθρο 39.
Τροποποίηση του Παραρτήματος Ι του βασικού νόμου. Άρθρο 40.
Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη των νέων Παραρτημάτων ΙV και V. Άρθρο 41.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 έως 41;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα δύο ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Αποβλήτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα δύο ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Δεύτερη ανάγνωση του υπ' αριθμόν 36 θέματος.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προόμιμο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 4 του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

Τροποποίηση του άρθρου 5 του βασικού νόμου. Άρθρο 4.

Τροποποίηση του άρθρου 6 του βασικού νόμου. Άρθρο 5.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη του νέου άρθρου 6B. Άρθρο 6.

Τροποποίηση του άρθρου 11 του βασικού νόμου. Άρθρο 7.

Τροποποίηση του άρθρου 13 του βασικού νόμου. Άρθρο 8.

Τροποποίηση του άρθρου 14 του βασικού νόμου. Άρθρο 9.

Τροποποίηση του άρθρου 15 του βασικού νόμου. Άρθρο 10.

Τροποποίηση του άρθρου 20 του βασικού νόμου. Άρθρο 11.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη του νέου άρθρου 28A. Άρθρο 12.

Τροποποίηση του Παραρτήματος III του βασικού νόμου. Άρθρο 13.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την αντικατάσταση του Παραρτήματος V αυτού. Άρθρο 14.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη νέου Παραρτήματος VI. Άρθρο 15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 έως 15;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα δύο ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα δύο ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του υπ' αριθμόν 37 θέματος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα δύο ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, οι κανονισμοί εγκρίνονται.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του υπ' αριθμόν 38 θέματος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα δύο ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, οι κανονισμοί εγκρίνονται.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του υπ' αριθμόν 39 θέματος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα δύο ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, οι κανονισμοί εγκρίνονται.

Το υπ' αριθμόν 40 θέμα τιτλοφορείται «Ο περί της Εργασίας μέσω Επιχείρησης Προσωρινής Απασχόλησης (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021». Είναι πρόταση νόμου του κ. Νίκου Τορναρίτη εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί της Εργασίας μέσω Επιχείρησης Προσωρινής Απασχόλησης Νόμου, ώστε για την παροχή εργασίας με τη μορφή της προσωρινής απασχόλησης, είτε με σύμβαση εργασίας είτε με σχέση εξαρτημένης εργασίας, από εργοδοτούμενο ο οποίος τοποθετείται σε έμμεσο εργοδότη η περίοδος παραχώρησης τέτοιου εργοδοτουμένου στον έμμεσο εργοδότη να δύναται να παραταθεί, αντί μέχρι δώδεκα (12) μήνες που ισχύει σήμερα, μέχρι είκοσι οκτώ (28) μήνες, η δε προτεινόμενη ρύθμιση να ισχύσει αναδρομικά από την 1^η Ιανουαρίου 2020.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την πρόταση νόμου «Ο περί της Εργασίας μέσω Επιχείρησης Προσωρινής Απασχόλησης (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Αντρέας Φακοντής, πρόεδρος

Ευανθία Σάββα

Μάριος Μαυριδής

Ανδρέας Κυπριανού

Μαριέλλα Αριστείδου

Γιώργος Πεردίκης

Λίνος Παπαγιάννης

Μαρίνος Μουσιούπας

Μη μέλη της επιτροπής:

Νίκος Τορναρίτης

Πανίκος Λεωνίδου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε από τον κ. Νίκο Τορναρίτη εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού, σε τρεις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 13, 20 και 22 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο της πρώτης συνεδρίας κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, της Υπηρεσίας Ασύλου του Υπουργείου Εσωτερικών, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ και ΣΕΚ και των εργοδοτικών οργανώσεων ΚΕΒΕ και ΟΕΒ. Η ΔΕΟΚ, η ΠΑΣΥΔΥ και η ΑΣΔΥΚ, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σκοπός της πρότασης νόμου είναι η τροποποίηση του περί της Εργασίας μέσω Επιχείρησης Προσωρινής Απασχόλησης Νόμου, ώστε για την παροχή εργασίας με τη μορφή της προσωρινής απασχόλησης, είτε με σύμβαση εργασίας είτε με σχέση εξαρτημένης εργασίας, από εργοδοτούμενο ο οποίος τοποθετείται σε έμμεσο εργοδότη η περίοδος παραχώρησης τέτοιου εργοδοτούμενου στον έμμεσο εργοδότη να δύναται να παραταθεί, αντί μέχρι δώδεκα (12) μήνες που ισχύει σήμερα, μέχρι είκοσι οκτώ (28) μήνες, η δε προτεινόμενη ρύθμιση να ισχύσει αναδρομικά από την 1^η Ιανουαρίου 2020.

Σύμφωνα με τον κ. Μάριο Μαυρίδη, ο οποίος παρέστη στην συζήτηση εκ μέρους του εισηγητή της πρότασης νόμου, η ανάγκη για επέκταση της μέγιστης διάρκειας απασχόλησης εργοδοτούμενων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της βασικής νομοθεσίας από δώδεκα (12) σε είκοσι οκτώ (28) μήνες κρίνεται αναγκαία, καθότι τόσο στην Υπηρεσία Ασύλου του Υπουργείου Εσωτερικών όσο και στο Διοικητικό Δικαστήριο Διεθνούς Προστασίας (ΔΔΔΠ), όπως και σε άλλους δημόσιους οργανισμούς, εργοδοτούνται πρόσωπα με την προβλεπόμενη στον εν λόγω νόμο μορφή απασχόλησης των οποίων τα συμβόλαια έχουν λήξει ή πρόκειται να λήξουν σύντομα. Σύμφωνα με τον ίδιο, τα εν λόγω πρόσωπα έχουν ήδη αποκτήσει τη σχετική εμπειρία, συνεπώς, εφόσον προκύψει ανάγκη πρόσληψης νέων εργοδοτούμενων στις οικείες θέσεις, θα προκληθεί καθυστέρηση στις διαδικασίες εξέτασης των αιτήσεων ασύλου, αφού σε τέτοια περίπτωση θα καταστεί αναγκαία η παροχή εκπαίδευσης στα πρόσωπα τα οποία θα προσληφθούν και η ολοκλήρωσή της προτού αναλάβουν πλήρη καθήκοντα.

Η εκπρόσωπος της Υπηρεσίας Ασύλου του Υπουργείου Εσωτερικών επανέλαβε ότι οι εν λόγω εργοδοτούμενοι έχουν εκπαιδευτεί και έχουν αποκτήσει συγκεκριμένες δεξιότητες και εργαλεία, με αποτέλεσμα τυχόν πρόσληψη νέων εργοδοτούμενων να αναμένεται ότι θα προκαλέσει καθυστερήσεις στη διαδικασία εξέτασης αιτήσεων ασύλου, αφού θα απαιτηθεί σχετική ενημέρωση και εκπαίδευσή τους. Επιπρόσθετα, σημείωσε ότι για ορισμένους από τους εν λόγω εργοδοτούμενους έχει συμπληρωθεί η προβλεπόμενη στη βασική νομοθεσία μέγιστη διάρκεια απασχόλησης.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε στην επιτροπή ότι στη Δημοκρατία έχουν αδειοδοτηθεί δυνάμει των διατάξεων του εν λόγω νόμου πέντε συνολικά εταιρείες για να παρέχουν τις εν λόγω υπηρεσίες. Επιπρόσθετα, σημείωσε ότι χρειάζεται χρόνος για να εκτιμηθεί το μέγεθος του προβλήματος, ώστε να είναι σε θέση να τοποθετηθεί επί των προνοιών της πρότασης νόμου.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας ανέφερε στην επιτροπή ότι, προκειμένου να τοποθετηθεί επί των προνοιών της υπό συζήτηση πρότασης νόμου, έπρεπε να είχε λάβει τις θέσεις του καθ' ύλην αρμόδιου υπουργείου, ήτοι του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, επισημαίνοντας ότι το ζήτημα της αναδρομικότητας που τίθεται με την προτεινόμενη νομοθεσία ενδεχομένως να επηρεάζει το συνταγματικό δικαίωμα του συμβάλλεσθαι.

Η εκπρόσωπος της ΠΕΟ ανέφερε στην επιτροπή ότι δεν προηγήθηκε κοινωνικός διάλογος και ότι η προτεινόμενη νομοθετική ρύθμιση μεταβάλλει το συμφωνημένο πλαίσιο μεταξύ του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και των κοινωνικών εταίρων όσον αφορά τη μέγιστη χρονική διάρκεια απασχόλησης εργοδοτούμενου που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της βασικής νομοθεσίας.

Ο εκπρόσωπος της ΣΕΚ εξέφρασε επίσης επιφυλάξεις σε σχέση με την προτεινόμενη ρύθμιση, σημειώνοντας ότι λόγω της φύσης του υπό ρύθμιση θέματος έπρεπε να είχε προηγηθεί κοινωνικός διάλογος.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω συζήτησης του όλου θέματος ο εισηγητής της πρότασης νόμου επανέλαβε την ανάγκη επέκτασης του χρονικού πλαισίου εργοδότησης των προσώπων που απασχολούνται στις οικείες θέσεις, τονίζοντας ότι πρόκειται για πρόσωπα τα οποία έχουν εξειδικευτεί σχετικά, καθώς και ότι αντίστοιχες μορφές απασχόλησης σε άλλα κράτη αφορούν μεγαλύτερης διάρκειας περιόδους απασχόλησης.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Εσωτερικών ανέφερε ότι από το όλο ζήτημα επηρεάζονται ενενήντα επτά (97) άτομα και ότι τα συμβόλαια εργασίας για τα πενήντα δύο (52) εξ αυτών έχουν ήδη λήξει. Περαιτέρω, σημείωσε ότι η διάταξη που προβλέπει ότι η συνολική διάρκεια παραχώρησης εργοδοτούμενου στον έμμεσο εργοδότη δεν επιτρέπεται να είναι μεγαλύτερη των δώδεκα (12) μηνών δεν τίθεται από την ευρωπαϊκή Οδηγία με την οποία η Δημοκρατία έχει εναρμονιστεί με τον υπό τροποποίηση νόμο. Επισημάνα επίσης ότι τα συγκεκριμένα πρόσωπα παρέχουν εξειδικευμένη βοήθεια και τεχνογνωσία για την εξέταση αιτήσεων ασύλου και ότι είναι κατανεμημένα σε αριθμό υπηρεσιών όπως η Υπηρεσία Ασύλου, η αστυνομία, το ΔΔΔΠ, τα γραφεία της

Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο και τα γραφεία της Υπηρεσίας Ασύλου στο Κέντρο Προσωρινής Φιλοξενίας «Πουρνάρα». Συναφώς, ανέφερε ότι η διαδικασία πρόσληψης και εκπαίδευσης των νέων εργοδοτούμενων θα διαρκέσει τουλάχιστον τρεις μήνες και ως εκ τούτου θα προκληθούν καθυστερήσεις και επιπλοκές στη διαδικασία εξέτασης αιτήσεων ασύλου. Σύμφωνα με τον ίδιο, η προτεινόμενη αναδρομικότητα έγκειται στο γεγονός ότι ορισμένα συμβόλαια έχουν ήδη λήξει από την 1^η Ιανουαρίου 2020. Ο ίδιος εκπρόσωπος, αναγνωρίζοντας την ανάγκη για διάλογο και οριστική επίλυση του ζητήματος, τόνισε τη σημασία της επέκτασης της χρονικής διάρκειας εργοδότησης των συγκεκριμένων ατόμων, προκειμένου να μην εκτροχιαστεί η διαδικασία εξέτασης των αιτήσεων ασύλου.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, κληθείσα να τοποθετηθεί επί των όσων κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, ανέφερε ότι, όπως προκύπτει από την τοποθέτηση του εκπροσώπου του Υπουργείου Εσωτερικών, τα επηρεαζόμενα μέρη συναινούν να προσδοθεί αναδρομική ισχύ στην προτεινόμενη ρύθμιση.

Σημειώνεται ότι οι εκπρόσωποι των συντεχνιών ΣΕΚ και ΠΕΟ επανέλαβαν τις επιφυλάξεις και τους προβληματισμούς τους και εισηγήθηκαν τη σφαιρική συζήτηση του θέματος τόσο στην προκειμένη όσο και σε άλλες συναφείς περιπτώσεις.

Οι εκπρόσωποι των συντεχνιών ΟΕΒ και ΚΕΒΕ συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της πρότασης νόμου.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, το Υπουργείο Εσωτερικών υπέβαλε στην επιτροπή εισήγηση για τροποποίηση της υπό συζήτηση πρότασης νόμου, ώστε το πεδίο εφαρμογής της βασικής νομοθεσίας να επεκταθεί και να καλύπτει μόνο τους εργοδοτούμενους στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο. Σύμφωνα με τα όσα ανέφερε ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Εσωτερικών, με την εν λόγω εισήγηση διασφαλίζεται η προσωρινότητα της εν λόγω ρύθμισης με την προσθήκη πρόνοιας, σύμφωνα με την οποία η ισχύς της θα λήξει την 31^η Μαΐου 2022, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται ότι κανένας εργοδοτούμενος δε θα εργοδοτηθεί για διάστημα πέραν των είκοσι οκτώ (28) μηνών.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας ανέφερε στην επιτροπή ότι με δεδομένη την αδήριτη ανάγκη συνέχισης της στήριξης της Δημοκρατίας από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο, αλλά και την εισήγηση του Υπουργείου Εσωτερικών για ρύθμιση του ζητήματος, θεωρεί ότι η υπό συζήτηση πρόταση νόμου δύναται να ψηφιστεί σε νόμο, υπό την προϋπόθεση της οριστικής επίλυσης από την αρμόδια αρχή των όποιων πρακτικών προβλημάτων προκύπτουν από την εφαρμογή του οικείου νόμου στις πιο πάνω περιπτώσεις, με την έναρξη της νέας Βουλευτικής Περιόδου.

Συναφώς με τα πιο πάνω, ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε ότι το υπουργείο συγκατατίθεται στην ψήφιση του υπό συζήτηση σχεδίου νόμου, όπως αυτό έχει τροποποιηθεί με βάση την εισήγηση του Υπουργείου Εσωτερικών, λαμβανομένης υπόψη της θέσης της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κατά πλειοψηφία των μελών της βουλευτών των κοινοβουλευτικών ομάδων του Δημοκρατικού Συναγερμού και του Δημοκρατικού Κόμματος, και των μελών της βουλευτών του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου και της Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων, επισυνάπτοντας αναθεωρημένο κείμενο σύμφωνα με τις εισηγήσεις που υποβλήθηκαν, εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση της πρότασης νόμου σε νόμο.

Ο πρόεδρος της επιτροπής και το μέλος της βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν κατά τη συζήτηση της πρότασης νόμου στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Δεν υπάρχουν ομιλητές.

Δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 15 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Έναρξη της ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 έως 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκατέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι επτά ψήφους υπέρ, δεκατέσσερις ψήφους εναντίον και δύο αποχές, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Εργασίας μέσω Επιχείρησης Προσωρινής Απασχόλησης (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκατέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με είκοσι επτά ψήφους υπέρ, δεκατέσσερις ψήφους εναντίον και δύο αποχές, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 41 θέμα πιλοφορείται «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2020». Είναι πρόταση νόμου του κ. Πανίκου Λεωνίδου, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού του Δημοκρατικού Κόμματος.

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, ώστε, στην περίπτωση κατά την οποία αποβιώσας έχει τελέσει περισσότερους από έναν γάμους με το ίδιο πρόσωπο, η σύνταξη χηρείας να συνυπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη τη χρονική διάρκεια εκάστου γάμου, νοουμένου ότι η έγγαμη συμβίωση είχε συνολική διάρκεια τουλάχιστον πέντε χρόνια.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την πρόταση νόμου «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2020»

Παρόντες:

Αντρέας Φακοντής, πρόεδρος

Γιώργος Περδίκης

Σκευή Κούτρα Κουκουμά

Μαρίνος Μουσιούττας

Μαριέλλα Αριστείδου

Πάυλος Μυλωνάς, εκπροσωπώντας

τον κ. Πανίκο Λεωνίδου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από τον βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού κ. Πανίκο Λεωνίδου, σε τέσσερις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 8 Δεκεμβρίου 2020 και στις 26 Ιανουαρίου, στις 30 Μαρτίου και στις 6 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού του Υπουργείου Οικονομικών, των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας και των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΣΕΚ, ΔΕΟΚ, ΠΟΕΔ, ΟΛΤΕΚ και ΠΑΣΥΝΟ. Η ΠΑΣΥΔΥ, η ΑΣΔΥΚ, και η Παγκύπρια Συντεχνία «Ισότητα», παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης παρευρέθηκαν και τα μέλη της επιτροπής κ. Ευανθία Σάββα, Μάριος Μαυρίδης, Χαράλαμπος Πιπτοκοπίτης και Πανίκος Λεωνίδου.

Σκοπός της υπό αναφορά πρότασης νόμου όπως αυτή αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή είναι η τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, ώστε, στην περίπτωση κατά την οποία αποβιώσας έχει τελέσει περισσότερους από έναν γάμους, η σύνταξη χηρείας να επιμερίζεται κατ' αναλογία της χρονικής διάρκειας εκάστου γάμου στη χήρα αυτού και στις πρώην συζύγους του και νοουμένου ότι έκαστος των προηγούμενων γάμων είχε διάρκεια τουλάχιστον πέντε χρόνια. Περαιτέρω, στην περίπτωση κατά την οποία αποβιώσας έχει τελέσει περισσότερους από έναν γάμους με το ίδιο πρόσωπο, η σύνταξη χηρείας να συνυπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη τη χρονική διάρκεια εκάστου γάμου και νοουμένου ότι η έγγαμη συμβίωση είχε συνολική διάρκεια τουλάχιστον πέντε χρόνια.

Σύμφωνα με τα όσα ανέφερε ο εισηγητής της πρότασης νόμου, με τον προτεινόμενο νόμο σκοπεύεται η δικαιότερη κατανομή της σύνταξης χηρείας, αφού σε αυτή θα έχουν δικαίωμα όχι μόνο ο/η χήρος/α, αλλά και οι πρώην σύζυγοι του αποθανόντος κατά τρόπο αναλογικό, συνυπολογιζόμενης της χρονικής διάρκειας εκάστου γάμου που τέλεσε. Περαιτέρω, ανέφερε ότι με την πρόταση νόμου επιδιώκεται να ρυθμιστούν και οι περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα αντρόγυνο χωρίζει και συνάπτει εκ νέου γάμο μετά από κάποια χρόνια, χωρίς να έχει μεσολαβήσει γάμος με άλλο πρόσωπο στο ενδιάμεσο στάδιο και ακολούθως ο ένας εκ των δύο συζύγων αποβιώσει πριν από τη συμπλήρωση των πέντε χρόνων που απαιτούνται δυνάμει της ισχύουσας νομοθεσίας, ώστε ο/η χήρος/α να καθίσταται δικαιούχος της σύνταξης χηρείας. Με την ψήφιση της εν λόγω ρύθμισης, διευκρίνισε ο ίδιος, ο χρόνος της έγγαμης συμβίωσης θα συμποσούται, οπότε ο/η χήρος/α θα δικαιούται σύνταξη χηρείας ακόμα κι αν κατά τον δεύτερο γάμο δε συμπληρώθηκαν τα πέντε χρόνια έγγαμης συμβίωσης που προβλέπει η υπό τροποποίηση νομοθεσία.

Σημειώνεται ότι η υπό αναφορά πρόταση νόμου εξετάστηκε από την επιτροπή μαζί με την πρόταση νόμου με τίτλο «Ο περί Συντάξεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020», η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από τον ίδιο εισηγητή και περιλαμβάνει τις ίδιες ακριβώς ρυθμίσεις με την υπό συζήτηση πρόταση νόμου, ωστόσο δεν προωθήθηκε για ψήφιση κατόπιν αποφάσεως του εισηγητή της.

Σημειώνεται περαιτέρω ότι από τα αρχικά στάδια της εξέτασης της υπό αναφορά πρότασης νόμου η επιτροπή, με τη σύμφωνη γνώμη του εισηγητή, αποφάσισε να προωθήσει για ψήφιση μόνο το μέρος αυτής που αφορά την περίπτωση κατά την οποία ο αποβιώσας έχει τελέσει περισσότερους από έναν γάμους με το ίδιο πρόσωπο.

Η εκπρόσωπος των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε ότι δε χρήζει τροποποίησης ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμος, διότι οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων ήδη ερμηνεύουν τον νόμο, ώστε στην πιο πάνω αναφερόμενη περίπτωση, ήτοι του δεύτερου γάμου μεταξύ ίδιων προσώπων, τα πέντε χρόνια έγγαμης συμβίωσης να συνυπολογίζονται λαμβανομένων υπόψη και των χρόνων που διήρκεσε ο πρώτος γάμος.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας δήλωσε ότι συμφωνεί με τη θέση της εκπροσώπου των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ότι η επιδιωκόμενη ρύθμιση καλύπτεται ήδη από τον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμο και ως εκ τούτου δε χρήζει οποιασδήποτε τροποποίησης.

Οι εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΣΕΚ και ΔΕΟΚ συμφώνησαν με την προώθηση του υπό συζήτηση μέρους της πρότασης νόμου.

Υπό το φως των πιο πάνω, η επιτροπή διαμόρφωσε ανάλογα το κείμενο της πρότασης νόμου διαγράφοντας από αυτό την πρόνοια που αφορά τον κατ' αναλογία επιμερισμό της σύνταξης χηρείας τόσο στη χήρα όσο και στις προηγούμενες συζύγους στην περίπτωση τέλεσης περισσότερων του ενός γάμου του

αποβιώσαντος και διατηρώντας μόνο την πρόνοια για ρύθμιση της σύνταξης χηρείας στην περίπτωση τέλεσης περισσότερων του ενός γάμου μεταξύ των ίδιων προσώπων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, εισηγείται, κατά πλειοψηφία του προέδρου και του μέλους της βουλευτών της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, του μέλους της βουλευτή της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, του μέλους της βουλευτή του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών και του μέλους της βουλευτή της Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων, την ψήφιση της πρότασης νόμου σε νόμο όπως αυτή έχει αναθεωρηθεί με βάση τα πιο πάνω.

Το μέλος της επιτροπής βουλευτής της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών της πρότασης νόμου κατά τη συζήτησή της στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Δεν υπάρχουν ομιλητές.

Δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 41 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 και 2;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαπέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαπέντε ψήφους εναντίον και μία αποχή, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαπέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με είκοσι οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαπέντε ψήφους εναντίον και μία αποχή, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε νόμο.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Γιώργο Λουκαΐδη)

Με συγχωρείτε, αλλά δε θα κάνουμε συζήτηση περί του οικογενειακού...

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Μια διευκρίνιση, ότι εννά σπάσετε το ρεκόρ των αντισυνταγματικών νόμων. Έχετε ένα προηγούμενο, εννά το σπάσετε τωρά με τον αριθμό των αντισυνταγματικών προτάσεων που εννά περάσετε.

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, με την άδειά σας, να δικαιολογήσουμε την ψήφο μας, για να μπορέσω να εξηγήσω ένα λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Λεωνίδου, είσαστε...

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Κύριοι, σας παρακαλώ, ησυχία!

Κύριε Λεωνίδου, είστε ο εισηγητής, δε θα αιτιολογήσετε την ψήφο σας. Είστε ο εισηγητής!

Δεν έχει άλλη συζήτηση, πάμε παρακάτω.

Τα θέματα με τους αριθμούς 42 και 43 έχουν κοινή έκθεση και πιλοφορούνται «Ο περί Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Κοινωνικών Εισφορών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021» και «Ο περί Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Κοινωνικών Εισφορών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2018», αντίστοιχα. Το υπ' αριθμόν 43 θέμα είναι πρόταση νόμου των κ. Αντρέα Φακοντή, βουλευτή του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, Ηλία Μυριάνθους, βουλευτή του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, και Γιώργου Περδίκη, βουλευτή του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών.

Τους σκοπούς, κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 42 θέματος είναι η τροποποίηση του περί Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Κοινωνικών Εισφορών Νόμου, ώστε να δοθεί η δυνατότητα σε οφειλέτες που δεν τελούν υπό ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών να ενταχθούν σε νέα ρύθμιση για οφειλές, που θα καθοριστούν με σχετική γνωστοποίηση του Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Σκοπός του υπ' αριθμόν 43 θέματος είναι η τροποποίηση του περί Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Κοινωνικών Εισφορών Νόμου, ώστε να καθορισθεί νέα περίοδος εντός της οποίας οφειλέτες ληξιπρόθεσμων εισφορών θα έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν αίτηση για ρύθμιση των εν λόγω οφειλών τους.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το νομοσχέδιο «Ο περί Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Κοινωνικών Εισφορών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021» και για την πρόταση νόμου «Ο περί Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Κοινωνικών Εισφορών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2018»

Παρόντες:

Αντρέας Φακοντής, πρόεδρος

Σκευή Κούτρα Κουκουμά

Μαριέλλα Αριστείδου

Πάυλος Μυλωνάς, εκπροσωπώντας

τον κ. Πανίκο Λεωνίδου

Γιώργος Περδίκης

Μαρίνος Μουσιούπτας

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από τον πρόεδρό της κ. Αντρέα Φακοντή, βουλευτή της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, τον κ. Ηλία Μυριάνθους, βουλευτή του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, και τον κ. Γιώργο Περδίκη, βουλευτή του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, καθώς και το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 9 και 23 Μαρτίου 2021 και στις 6 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής η αναπληρώτρια διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, συνοδευόμενη από λειτουργούς της εν λόγω υπηρεσίας, και εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ και ΣΕΚ, καθώς και των εργοδοτικών οργανώσεων ΟΕΒ και ΠΟΒΕΚ.

Η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, η ΔΕΟΚ και το ΚΕΒΕ, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης παρευρέθηκαν και τα μέλη της επιτροπής κ. Ευανθία Σάββα, Μάριος Μαυρίδης και Ηλίας Μυριάνθους.

Σημειώνεται ότι η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εξέτασε την πρόταση νόμου, της οποίας η κατάθεση προηγήθηκε της κατάθεσης του νομοσχεδίου από την εκτελεστική εξουσία, και σε αριθμό συνεδριάσεών της, που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα μεταξύ 16 Νοεμβρίου 2018 και 2 Φεβρουαρίου 2021.

Σκοπός της πρότασης νόμου είναι η τροποποίηση του περί Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Κοινωνικών Εισφορών Νόμου, ώστε να καθορισθεί νέα περίοδος εντός της οποίας οφειλέτες ληξιπρόθεσμων εισφορών θα έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν αίτηση για ρύθμιση των εν λόγω οφειλών τους.

Σύμφωνα με τα όσα ανέφεραν οι εισηγητές της πρότασης νόμου, η εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας το 2016, η οποία έδωσε την ευκαιρία σε πολλούς ασφαλισμένους να αποπληρώσουν με διακανονισμό, ήτοι με μηνιαίες δόσεις τις ληξιπρόθεσμες οφειλές τους στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφενός έχει ανακουφίσει πολλούς οφειλέτες και αφετέρου έχει συμβάλει στην προστάθεια που καταβάλλεται από τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων να εισπράξουν τις εκκρεμούσες προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων οφειλές.

Σκοπός του νομοσχεδίου, όπως αυτό αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή, είναι η τροποποίηση του περί Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Κοινωνικών Εισφορών Νόμου, ώστε να δοθεί η δυνατότητα σε οφειλέτες που δεν τελούν υπό ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών να ενταχθούν σε νέα ρύθμιση για οφειλές που θα καθοριστούν με σχετική γνωστοποίηση του Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ειδικότερα, προτείνεται η τροποποίηση του ορισμού «κοινωνική εισφορά», ώστε σε αυτόν να περιλαμβάνονται και οι εισφορές που καταβάλλονται δυνάμει του περί Γενικού Σχεδίου Υγείας Νόμου. Επιπροσθέτως, προτείνεται τροποποίηση του σχετικού άρθρου στο οποίο περιλαμβάνονται οι προϋποθέσεις υποβολής αίτησης από οφειλέτη ο οποίος επιθυμεί να προβεί σε ρύθμιση της οφειλής του. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι από τη δυνατότητα υποβολής αίτησης εξαιρούνται:

1. οι οφειλέτες των οποίων οι οφειλές που τελούσαν σε ρύθμιση ακυρώθηκαν και εκκρεμεί σχετική ένσταση στον υπουργό ή δεν έχει παρέλθει η περίοδος για υποβολή τέτοιας ένστασης ή
2. οι οφειλέτες που είναι λήπτες ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος ή δημόσιου βοηθήματος.

Τέλος, προβλέπεται ότι οφειλές για περιόδους εισφορών που τελούσαν υπό ρύθμιση δε δύναται να περιληφθούν σε νέα ρύθμιση.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο και συγκεκριμένα με τη Γνωστοποίηση, ημερομηνίας 8 Ιουλίου 2016, δόθηκε δυνατότητα για αποπληρωμή οφειλών που προηγούνταν της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 2016 και για τους μεν εργοδότες η εν λόγω ρύθμιση μπορούσε να καλύψει ληξιπρόθεσμες εισφορές μέχρι και τον Ιούλιο του 2016, ενώ για τους αυτοτελώς εργαζομένους μπορούσε να καλύψει ληξιπρόθεσμες εισφορές μέχρι και το δεύτερο τρίμηνο του 2016.

Σύμφωνα με τα όσα ανέφερε η αναπληρώτρια διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ενώπιον της επιτροπής, το νέο σχέδιο αποπληρωμής των ληξιπρόθεσμων εισφορών που προτείνεται κινείται στο ίδιο πλαίσιο με αυτό του 2016 και διευκρίνισε ότι σε αυτό δύναται να ενταχθούν όλες οι οφειλές οι οποίες δεν είχαν ενταχθεί στο προηγούμενο σχέδιο. Η ίδια εκπρόσωπος εξήγησε ότι όσοι οφειλέτες είχαν ενταχθεί στο

προηγούμενο σχέδιο είχαν την ευκαιρία να επιλέξουν τον αριθμό των δόσεων με τις οποίες θα εξοφλούσαν τις ληξιπρόθεσμες εισφορές τους και βάσει του αριθμού αυτού έτυχαν και σχετικών εκπτώσεων επί του πρόσθετου τέλους. Ως εκ τούτου, στο νέο σχέδιο, ανέφερε, δεν καθίσταται δυνατό να ενταχθούν εκ νέου οφειλές που είχαν ενταχθεί στο προηγούμενο σχέδιο, διότι με τον τρόπο αυτό θα γίνει εις διπλούν έκπτωση επί του πρόσθετου τέλους.

Αναφορικά δε με τη χρονική περίοδο οφειλόμενων εισφορών που θα καλύπτει το νέο σχέδιο, η αναπληρώτρια διευθύντρια ανέφερε ότι αυτή θα καθοριστεί με γνωστοποίηση της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που θα δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας και θα είναι μεταγενέστερη της περιόδου που καλύπτεται με βάση το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο.

Τέλος, διευκρίνισε ότι στο νέο σχέδιο θα υπάρχει δυνατότητα για ρύθμιση ληξιπρόθεσμων εισφορών που οφείλονται για χρονική περίοδο που προηγείται της 1^{ης} Σεπτεμβρίου του 2016, νοουμένου ότι ο οφειλέτης δεν είχε ενταχθεί στο προηγούμενο σχέδιο.

Στο πλαίσιο της εξέτασης των υπό αναφορά σχεδίων νόμου την επιτροπή απασχόλησαν τα ακόλουθα θέματα:

1. Κατά πόσο υπάρχει δυνατότητα υπό προϋποθέσεις το νέο σχέδιο που προτείνεται με το νομοσχέδιο να περιλάβει οφειλέτες που είχαν ενταχθεί στο προηγούμενο σχέδιο και των οποίων η ρύθμιση έχει ακυρωθεί.
2. Η χρονική περίοδος που θα καλύψει το προτεινόμενο σχέδιο αποπληρωμής οφειλών.

Σε μεταγενέστερο στάδιο εξέτασης των προτεινόμενων σχεδίων νόμου η αναπληρώτρια διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ενημέρωσε την επιτροπή ότι, κατόπιν σχετικής συνεννόησης με την Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το νέο σχέδιο που προτείνεται με το νομοσχέδιο θα καλύψει ληξιπρόθεσμες εισφορές για χρονική περίοδο που εκτείνεται μέχρι τον Δεκέμβριο του 2020 τόσο για τους εργοδότες όσο και για τους αυτοτελώς εργαζομένους. Αναφορικά με τη δυνατότητα ένταξης στο νέο σχέδιο οφειλετών που είχαν ενταχθεί στο υφιστάμενο σχέδιο και οι οποίοι έχουν εκπέσει από την εν λόγω ρύθμιση, η ίδια εκπρόσωπος ανέφερε ότι αυτό θα μπορούσε να καταστεί δυνατό υπό προϋποθέσεις, νοουμένου ότι θα επιλυθούν προβλήματα τα οποία δημιουργούνται για τις περιπτώσεις αυτές στο μηχανογραφικό σύστημα του υπουργείου.

Υπό το φως των πιο πάνω, ο πρόεδρος της επιτροπής εισηγήθηκε όπως τροποποιηθεί η σχετική πρόνοια του νομοσχεδίου, έτσι ώστε οφειλές για περιόδους εισφορών που τελούσαν υπό ρύθμιση η οποία ακυρώθηκε να δύναται να περιληφθούν σε νέα ρύθμιση δυνάμει γνωστοποίησης της υπουργού, η οποία δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας. Με την εν λόγω εισήγηση συμφώνησε τόσο η αναπληρώτρια διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων όσο και τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι οι εισηγητές της πρότασης νόμου δήλωσαν την πρόθεσή τους για απόσυρση της υπό εξέτασης πρότασης νόμου, σε περίπτωση ψήφισης του νομοσχεδίου σε νόμο από την ολομέλεια του σώματος, αφού με αυτό καλύπτονται οι σκοποί και οι επιδιώξεις της πρότασης νόμου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, ομόφωνα εισηγείται την ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί σύμφωνα με τα πιο πάνω.

Συναφώς, η πρόταση νόμου με τον τίτλο «Ο περί Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Κοινωνικών Εισφορών (Τροποποιητικός) (Αρ.2) Νόμος του 2018» αποσύρεται από τους εισηγητές της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εδώ έχω γραμμένο ότι είναι ομόφωνο. Έσκει ομιλίες; Εν έσκει...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Εγώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έχει, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έσκει; Ποιος εννά μιλήσει;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Περδίκης, ο κ. Φακοντής...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, άλλοι; Άλλοι; Πέτε τζι άλλοι! Πόσοι άλλοι; Στα ομόφωνα τωρά! Στα ομόφωνα!

Ο κ. Περδίκης, ο κ. Φακοντής. Άλλος που θέλει να μιλήσει;

Κανένας άλλος. Συμπληρώστε τα ονόματα.

Κύριε Περδίκη, έχετε τον λόγο.

Κυρία Κουκουμά, σας παρακαλώ, έρχεστε να με αντικαταστήσετε λίγο;

Ευχαριστώ, κυρία Κουκουμά. Θα μιλήσουν ο κ. Περδίκης και ο κ. Φακοντής.

(Στο σημείο αυτό τον Πρόεδρο της Βουλής αντικαθιστά στην έδρα η κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά.)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Θέλω να σημειώσετε τη χρονιά που καταθέσαμε την πρόταση νόμου: 2018. Τζιαι γιατί; Γιατί, ενώ εφαρμόστηκε μετά από πολλές πιέσεις της επιτροπής ένα σχέδιο για ληξιπρόθεσμες οφειλές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, περίπου, όι περίπου, πριν εφαρμοστεί το εχτεσινό περί Φορολογικών... δηλαδή οφειλών στον φόρο, προηγήθηκε το σχέδιο για τις ληξιπρόθεσμες, γιατί ο φτωχός ο κόσμος, οι εργαζόμενοι και οι μικρές επιχειρήσεις, εδυσκολεύκουνταν να ανταποκριθούν με την κρίση στην πληρωμή των κοινωνικών ασφαλίσεων τους τζιαι έσει τζιαι δικαστήριο τζιαι φυλακή. Από το '15 ως τωρά, ως σήμερα, δεν εκαταφέραμεν να περάσουμε τούντην νομοθεσία, αφού η κυβέρνηση αντιδρούσε, και μόνο σήμερα ερχόμαστε σε επέκταση με αυστηρές προϋποθέσεις του νομοσχεδίου για τις ληξιπρόθεσμες στις κοινωνικές ασφαλίσεις, ενώ εχτές εψηφίσαμε το έβδομο σχέδιο για τις ληξιπρόθεσμες στους φόρους.

Βέβαια, τζιένο που 'τα εχτές ισχύει τζιαι σήμερα. Αν υπάρχει οποιοσδήποτε βουλευτής που μπορεί να ευνοηθεί απ' αυτό το νομοσχέδιο -που έν' νομοσχέδιο, όι πρόταση νόμου, η πρόταση νόμου αποσύρεται υπέρ του νομοσχεδίου- οφείλει σήμερα να το δηλώσει εφαρμόζοντας, αγαπητή κυρία Πρόεδρε, και τον Κανονισμό και τον Κώδικα Δεοντολογίας της Βουλής. Τζιαι ελπίζω να μεν θυμώσουν πάλε κάπιοι τζιαι να μου πουν ότι έν' πελλάρες που λαλώ, διότι, άμαν είσαι δημόσιο πρόσωπο τζι είσαι βουλευτής, εν έχεις -τάχα μου- οφειλές. Ωσάν τζιαι, αν είσαι βουλευτής, εν είσαι δικηγόρος, για να πληρώνεις τους φόρους ή τις κοινωνικές ασφαλίσεις, ή δεν είσαι μέτοχος σε επιχείρηση τζιαι η επιχείρησή σου πκιερώννει φόρους ή κοινωνικές ασφαλίσεις. Τόση έν' η σοφία κάποιων! 'Η τόσο πολλά παρασύρονται από την έχθρα τους προς τους Οικολόγους, που τα αυτονόητα γυρίζουν τα ανάποδα. Και βεβαίως υπάρχει περίπτωση σύγκρουσης συμφέροντος. Και σ' αυτή την περίπτωση και βεβαίως θα πρέπει να αναφερθεί αν υπάρχει τέτοια περίπτωση.

Κατά τα άλλα, εγώ θεωρώ ότι αργήσαμε, αργήσαμε πολύ να υποχρεώσουμε την κυβέρνηση να φέρει αυτό το νομοσχέδιο. Εγκαλείται η κυβέρνηση, γιατί δεν έφερε το πιο αυτονόητο νομοσχέδιο απ' όλα σε ό,τι αφορά τις ληξιπρόθεσμες οφειλές. Είναι μόλις η πρώτη παράταση του σχεδίου και όχι η έβδομη ή η όγδοη τζιαι ελπίζω να μη χρειαστεί ξανά, διότι ελπίζω με τον έναν ή τον άλλον τρόπο να ξεπεράσουμε την οικονομική κρίση.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

(ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ)

Ευχαριστώ, κύριε Περδίκη.

Ο κ. Φακοντής.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Θα μιλήσω από τη θέση μου, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Νομίζω να γίνει λλή ησυχία έξω! Κάπιοις να αναλάβει.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Όπως ήδη έχει λεχθεί, από το 2018 είχαμε καταθέσει πρόταση νόμου, για να ρυθμίσουμε το αυτονόητο, δηλαδή να δώσουμε τη δυνατότητα στους οφειλέτες στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων να εισαχθούν σ' ένα νέο σχέδιο, ώστε να μπορέσουν με συγκεκριμένες -με πενήντα τέσσερις- μηνιαίες δόσεις να αποπληρώσουν τις οφειλές τους στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Για όσους θα το πληρώσουν εφάπαξ, θα υπάρχει και διευκόλυνση όσον αφορά το πέναλι το οποίο τους επιβάλλεται και την ίδια στιγμή το ίδιο το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα εισπράξει αρκετά εκατομμύρια. Το πρώτο σχέδιο ήταν πετυχημένο και ευελπιστούμε ότι το δεύτερο θα είναι ακόμα καλύτερο και θα καλύψει την περίοδο από το 2020 και πίσω. Δηλαδή θα κερδίσουν και οι δύο. Θα κερδίσουν και αυτοί οι οποίοι οφείλουν στις Κοινωνικές Ασφαλίσεις, διότι θα αποφύγουν τα δικαστήρια, θα αποφύγουν κάπιοι και τη φυλακή, διότι κάπιοι οδηγήθηκαν ή κάπιοι θα οδηγηθούν στη φυλακή, αν δε γίνει αυτή η ρύθμιση, και από την άλλη το ίδιο το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα εισπράξει αρκετά εκατομμύρια από αυτές τις οφειλές.

Επίσης, έχουμε πετύχει κάτι πάρα πολύ σημαντικό, κυρία Πρόεδρε. Το νομοσχέδιο που έφερε η κυβέρνηση δεν εκάλυπτε όσους είχαν ενταχθεί στο προηγούμενο σχέδιο και για οποιοδήποτε λόγο διέκοψαν. Μετά από έντονη πίεση και επιχειρηματολογία πείσαμε την κυβέρνηση και εντάχθηκε και αυτή η ομάδα στο νέο σχέδιο. Απλώς, λόγω του ότι χρειάζεται να γίνουν αλλαγές στο μηχανογραφικό σύστημα, η δυνατότητα ένταξης όλων αυτών θα υπάρξει με γνωστοποίηση της υπουργού σε μεταγενέστερο χρόνο.

Ως εκ τούτου, η πρόταση νόμου που έχουμε καταθέσει, η οποία καλύπτεται με το νομοσχέδιο, αποσύρεται. Ως κοινοβουλευτική ομάδα, θα υπερψηφίσουμε το νομοσχέδιο της κυβέρνησης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Φακοντή.

Τον λόγο έχει ο κ. Μαυρίδης.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Ξέρετε, σ' αυτό τον τόπο περιμένουμε τη Βουλή και τα κόμματα να ρωτήσουν την κυβέρνηση για κάποια πράγματα που πρέπει να γίνουν. Η κυβέρνηση είναι «απούσα», πρέπει να την πιέσει η Βουλή.

Λοιπόν, δε νομίζω να περίμενε η κυβέρνηση κανένα κόμμα να την πιέσει, για να κάνει αυτό που πιστεύει ότι πρέπει να κάνει, αλλά διερωτώμαι: Οι προτάσεις σας υποβλήθηκαν το '18, που η οικονομία έτρεχε με ρυθμό ανάπτυξης 5%. Τώρα εν' το πρόβλημα, τώρα εχρειάστηκε να παρέμβει η κυβέρνηση και να φέρει τέτοιο σχέδιο, για να βοηθήσει αυτούς που δεν μπορούν να πληρώσουν, και λόγω της κρίσης και λόγω άλλων προβλημάτων.

Εμείς χαιρετίζουμε πάντως την πρόταση της κυβέρνησης, διότι θα δώσει την ευκαιρία σε αυτούς που πραγματικά έχουν πρόβλημα να πάρουν μία ανάσα. Σίγουρα, θα πληρώσουν τα οφειλόμενα αργότερα, αλλά, όπως είπε και ο κ. Φακοντής, είναι δύσκολο πράγμα να βλέπεις κόσμο να πηγαίνει φυλακή, εξαιτίας του ότι έχει κάποιες οφειλές. Και πιστεύω ότι αυτό το πράγμα πρέπει να ρυθμιστεί στο μέλλον. Για μικροποσά δεν αξίζει τον κόπο να στέλλεις κάποιον στη φυλακή ούτε όμως και να του χαρίζουν τα χρέη του.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Μαυρίδη.

Προχωρούμε στην ψήφιση.

Δεύτερη ανάγνωση του υπ' αριθμόν 42 νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 5 του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, είναι ομόφωνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Με είκοσι οκτώ ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Κοινωνικών Εισφορών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της ψήφισης του νομοσχεδίου σε νόμο;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με είκοσι οκτώ ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Όπως μου έχουν υποδείξει εδώ, εάν ψηφιστεί το υπ' αριθμόν 42 θέμα, το υπ' αριθμόν 43 αποσύρεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πολύ σωστά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Προχωρούμε στο υπ' αριθμόν 44 θέμα που τιτλοφορείται «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 7) Νόμος του 2020».

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου με την προσθήκη ρυθμίσεων βάσει των οποίων θα αξιολογούνται οι νέοι αιτητές για παροχές λόγω αναπηρίας.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το νομοσχέδιο «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 7) Νόμος του 2020»

Παρόντες:

Αντρέας Φακοντής, πρόεδρος

Πάνικος Λεωνίδου

Σκεύη Κούτρα Κουκουμά

Γιώργος Πεردίκης

Μάριος Μαυριδής

Λίνος Παπαγιάννης

Μαριέλλα Αριστείδου

Μαρίνος Μουσιούπτας

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε πέντε συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 12 Ιανουαρίου, στις 2 Φεβρουαρίου, στις 23 και 30 Μαρτίου και στις 13 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής η Αναπληρώτρια Διευθύντρια, καθώς και εκπρόσωποι των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η ιατρός-σύμβουλος των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εκπρόσωποι της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, της Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Αναπήρων (ΚΥΣΟΑ), της Οργάνωσης Παραπληγικών Κύπρου (ΟΠΑΚ), των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΣΕΚ και ΔΕΟΚ, καθώς και της εργοδοτικής οργάνωσης ΟΕΒ. Ο

Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος, η ΠΑΣΥΔΥ και το ΚΕΒΕ, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν σε συνεδρία της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης του νομοσχεδίου παρευρέθηκαν και τα μέλη της επιτροπής κ. Ευανθία Σάββα και Χαράλαμπος Πιπτοκοπίτης.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου με την προσθήκη Έβδομου Πίνακα, βάσει του οποίου θα αξιολογούνται νέοι αιτητές για παροχές λόγω αναπηρίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, ο νέος αυτός πίνακας διασφαλίζει την ορθότερη και πληρέστερη αξιολόγηση των σωματικών βλαβών των αιτητών για παροχές λόγω αναπηρίας.

Η Αναπληρώτρια Διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε ότι η προσθήκη Έβδομου Πίνακα στον βασικό νόμο κρίθηκε αιτιολογημένη μετά από εισήγηση/διαπίστωση των ιατρών που συμμετέχουν σε ιατροσυμβούλια για αξιολόγηση αιτητών για παροχές λόγω αναπηρίας, οι οποίοι εντόπισαν κενά στην υφιστάμενη νομοθεσία αναφορικά με την αξιολόγηση διάφορων ειδών αναπηρίας. Η ίδια εκπρόσωπος, καθώς και η ιατρός-σύμβουλος των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφεραν ότι οι υπηρεσίες προέβησαν σε μελέτη νομοθεσιών/πρακτικών που εφαρμόζονται σε άλλες χώρες και επιλέχθηκε σε συνεννόηση και με το Παγκύπριο Ιατρικό Συμβούλιο η υιοθέτηση του μοντέλου που ισχύει στη Δανία. Ακολούθως, ετοιμάστηκε το προσχέδιο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, το οποίο συζητήθηκε στο Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα και στο Συμβούλιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Η Αναπληρώτρια Διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων παραδέχθηκε ενώπιον της επιτροπής ότι η μη διαβούλευση με τις επηρεαζόμενες οργανώσεις αναπήρων ήταν παράλειψη και εξέφρασε προς τούτο τις απολογίες της. Ωστόσο, απέδωσε το γεγονός στο ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις θα έχουν θετικό αντίκτυπο στα άτομα με αναπηρίες.

Περαιτέρω, διευκρίνισε ότι ο Έκτος Πίνακας του βασικού νόμου θα συνεχίσει να ισχύει για τα άτομα τα οποία λαμβάνουν ήδη παροχές λόγω αναπηρίας, ενώ για τα άτομα τα οποία θα αιτηθούν από την ημερομηνία που θα τεθεί σε εφαρμογή ο προτεινόμενος νόμος θα ισχύει ο Έβδομος Πίνακας.

Στη συνέχεια, η ίδια εκπρόσωπος διαχώρισε τις έννοιες «σύνταξη ανικανότητας» και «σύνταξη αναπηρίας». Ειδικότερα, διευκρίνισε ότι τόσο ο υφιστάμενος Έκτος Πίνακας όσο και ο προτεινόμενος Έβδομος Πίνακας αφορούν σε ποσοστά αποζημίωσης μόνο για τη σωματική βλάβη που έχει υποστεί ο αιτητής κατά τη διάρκεια της απασχόλησής του, ήτοι τη σύνταξη αναπηρίας. Τα θέματα επανένταξης των ατόμων αυτών στην εργασία ή άλλες παροχές στις οποίες μπορεί να καθίστανται δικαιούχοι δεν εμπεριέχονται στον πίνακα αυτό, αφού δε συνιστούν αρμοδιότητα των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Τα εν λόγω ποσοστά, ανέφερε, δεν αφορούν την εκτίμηση για την ικανότητα του αιτητή προς εργασία, η οποία πραγματοποιείται από ιατρικό συμβούλιο, το οποίο θα συσχετίσει τη βλάβη του αιτητή με το σύνηθες επάγγελμά του και τότε το ποσοστό βλάβης δύναται να αυξηθεί. Στην περίπτωση που κριθεί κάποιος ως δικαιούχος τόσο της σύνταξης αναπηρίας όσο και της σύνταξης ανικανότητας, τότε παραχωρείται η μεγαλύτερη εκ των δύο συντάξεων.

Οι δύο πιο πάνω συντάξεις, σύμφωνα με την ίδια εκπρόσωπο, διαφέρουν και σε ό,τι αφορά τις ασφαλιστικές προϋποθέσεις, εξηγώντας ότι για τη σύνταξη αναπηρίας αρκεί το να είναι κάποιος μισθωτός και να αποδειχθεί ότι το ατύχημα το οποίο προκάλεσε την αναπηρία ήταν εργατικό. Για τη δε σύνταξη ανικανότητας, σκοπός της οποίας είναι η αποζημίωση της ικανότητας του κερδίζεин, υπάρχει αριθμός ασφαλιστικών προϋποθέσεων οι οποίες πρέπει να πληρούνται, για να καθίσταται κάποιος δικαιούχος.

Η ιατρός-σύμβουλος των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε ότι ο υφιστάμενος Έκτος Πίνακας έχει κριθεί από τους ιατρούς/αξιολογητές ως αναχρονιστικός, λόγω του κενού που παρατηρείται σε διάφορες περιπτώσεις αναπηρίας ένεκα της έλλειψης βαθμονόμησης, με αποτέλεσμα ο κάθε γιατρός να βαθμολογεί κατά την κρίση του. Στον προτεινόμενο Έβδομο Πίνακα καταγράφονται οι βλάβες αναλυτικά, με μεγάλη λεπτομέρεια και υπάρχει πλέον διαβάθμιση της βλάβης, π.χ. απώλειας ακοής, όσφρησης, όρασης κ.ά. Με τον τρόπο αυτό, ανέφερε καταληκτικά, θα αυξηθούν οι δικαιούχοι σύνταξης ή εφάπαξ βοηθήματος αναπηρίας και θα αυξηθεί και η δαπάνη που βαρύνει ετησίως το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Οι εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ και ΔΕΟΚ, καθώς και της εργοδοτικής οργάνωσης ΟΕΒ συμφώνησαν με την προτεινόμενη τροποποίηση, τονίζοντας ότι αυτή βρίσκεται προς τη σωστή κατεύθυνση, βελτιώνει την υφιστάμενη κατάσταση και διασφαλίζει την ορθότερη και πληρέστερη αξιολόγηση των σωματικών βλαβών των αιτητών.

Ο εκπρόσωπος της ΚΥΣΟΑ διερωτήθηκε γιατί, εφόσον η εν λόγω τροποποίηση ήταν προς όφελος των αναπήρων, έγινε εν κρυπτώ, χωρίς τη συμμετοχή των οργανώσεων, προσθέτοντας ότι η ΚΥΣΟΑ επιφυλάσσει το δικαίωμά της να συμπεριλάβει τέτοιες ενέργειες από πλευράς των κρατικών υπηρεσιών στην έκθεσή της προς τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών. Περαιτέρω, η ΚΥΣΟΑ κατέθεσε υπομνήματα στα οποία αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Διαδικασίας Διαβούλευσης Κρατικών και Άλλων Υπηρεσιών σε Θέματα που Αφορούν Άτομα με Αναπηρία Νόμου, κάθε υπηρεσία που πρόκειται να αποφασίσει για θέματα που αφορούν άμεσα ή έμμεσα άτομα με αναπηρία διαβουλεύεται με την ΚΥΣΟΑ, η οποία είναι εκ του νόμου ο κοινωνικός εταίρος του κράτους για ζητήματα που αφορούν τα άτομα με αναπηρίες.
2. Η ΚΥΣΟΑ, λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα του θέματος και τη σημασία του υπό αναφορά νομοσχεδίου για το μέλλον των ατόμων με αναπηρίες που έχουν απωλέσει την εργασία τους, εκφράζει παράκληση όπως αυτό επιστραφεί στην αρμόδια υπηρεσία για διεξαγωγή της εκ του νόμου θεσμοθετημένης διαβούλευσης.
3. Το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων επιχειρεί να μειώσει σημαντικά και σε βάρος των πολιτών που καθίστανται ανάπηροι λόγω σωματικής βλάβης ως αποτέλεσμα εργατικού ατυχήματος το ποσοστό σωματικής βλάβης για πληθώρα βλαβών που χρησιμοποιείται για σκοπούς υπολογισμού της σύνταξης αναπηρίας από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ο εκπρόσωπος της ΟΠΑΚ ανέφερε ότι η διαβούλευση που έγινε για τον προτεινόμενο νόμο ήταν ελλιπής, αφού σε αυτή συμμετείχαν μόνο μέλη του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου. Επιπροσθέτως, κατέθεσε στην επιτροπή υπόμνημα στο οποίο αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

1. Για την ετοιμασία του νομοσχεδίου ακολουθήθηκε ένα καθαρά ιατρικό μοντέλο, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη ο περιβαλλοντικός παράγοντας και οι εξατομικευμένες συνθήκες στην εργασία. Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η εργασία που εξασκούσε ένα άτομο πριν αποκτήσει την αναπηρία.
2. Στη διαβούλευση έπρεπε να εμπλακούν κι άλλες ειδικότητες, όπως εργοθεραπευτές, φυσιοθεραπευτές, λογοθεραπευτές, οι οποίοι είναι σε θέση εκ του επαγγέλματός τους να εκφράσουν άποψη για την ικανότητα ενός ατόμου με αναπηρία να εξασκήσει ένα επάγγελμα. Η ύπαρξη πολυθεματικής ομάδας είναι απαραίτητη για την εξατομικευμένη και σφαιρική αξιολόγηση κάθε ατόμου με αναπηρία.

Σημειώνεται ότι σε επιστολή που απέστειλε η ΟΠΑΚ σε μεταγενέστερο στάδιο αναφέρει ότι συμφωνεί με τις προτεινόμενες στο νομοσχέδιο ρυθμίσεις.

Υπό το φως των πιο πάνω, η επιτροπή ζήτησε από την εκπρόσωπο των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων να προβεί, έστω και στο στάδιο αυτό, σε διαβούλευση με το κίνημα των αναπήρων, προκειμένου να εκφράσουν τυχόν απόψεις/εισηγήσεις επί του νομοσχεδίου και να καταστεί δυνατή η περαιτέρω συζήτηση και ψήφιση του προτεινόμενου νόμου.

Σημειώνεται ότι σε μεταγενέστερο στάδιο η ΚΥΣΟΑ απέστειλε εκ νέου επιστολές προς την επιτροπή, πληροφορώντας την ότι πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με το αρμόδιο τμήμα και ότι παραμένει η διαφωνία σε επιμέρους πρόνοιες του προτεινόμενου στο νομοσχέδιο πίνακα. Ειδικότερα, στις εν λόγω επιστολές αναφέρεται ότι η ΚΥΣΟΑ δε συμφωνεί με τις μειώσεις στα ποσοστά σε ορισμένες από τις σωματικές βλάβες που προτείνονται στον Έβδομο Πίνακα, με τον οποίο επιχειρείται υποβάθμιση του υφιστάμενου Έκτου Πίνακα. Περαιτέρω, στις επιστολές αυτές αναφέρεται ότι το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων επιχειρεί να μειώσει σημαντικά και σε βάρος των πολιτών που καθίστανται ανάπηροι λόγω σωματικής βλάβης ως αποτέλεσμα τραυματισμού μετά από εργατικό ατύχημα το ποσοστό σωματικής βλάβης για πληθώρα βλαβών το οποίο χρησιμοποιείται για σκοπούς υπολογισμού της σύνταξης αναπηρίας από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Στις εν λόγω επιστολές αναφέρεται εν κατακλείδι ότι, λαμβάνοντας υπόψη την τεράστια σημασία που έχει η προτεινόμενη τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου για το μέλλον των εργαζομένων που χάνουν την εργασία τους ως αποτέλεσμα εργατικού ατυχήματος και το μέλλον των οικογενειών τους, η ΚΥΣΟΑ αιτείται τον άμεσο τερματισμό κάθε διαδικασίας τροποποίησης, καθώς και τη διεξαγωγή της διά νόμου θεσμοθετημένης ουσιαστικής διαβούλευσης κράτους και κινήματος των αναπήρων. Επίσης, στις εν λόγω επιστολές εισηγούνται σειρά τροποποιήσεων που αφορούν τον βαθμό αναπηρίας σε διάφορα σημεία του προτεινόμενου με το νομοσχέδιο Έβδομου Πίνακα.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω εξέτασης του νομοσχεδίου από την επιτροπή η Αναπληρώτρια Διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ενημέρωσε γραπτώς την επιτροπή για τα ακόλουθα:

1. Στον προτεινόμενο Έβδομο Πίνακα περιλαμβάνονται πολλές βλάβες που δεν καλύπτονται σήμερα από την ισχύουσα νομοθεσία. Συγκεκριμένα, ο υφιστάμενος Έκτος Πίνακας περιλαμβάνει ογδόντα μία σωματικές βλάβες, ενώ ο προτεινόμενος Έβδομος Πίνακας τριακόσιες εβδομήντα επτά και λειτουργεί βάσει αθροιστικής μεθόδου, αρχίζοντας από το κεφάλι και καταλήγοντας στα κάτω άκρα, δηλαδή προστίθεται η κάθε βλάβη που μπορεί να έχει υποστεί μισθωτός, συμπεριλαμβανομένου του σωματικού πόνου, καθώς και του μετατραυματικού στρες, τα οποία δεν καλύπτονται σήμερα.
2. Η ΚΥΣΟΑ επικεντρώθηκε στα ποσοστά που φαίνονται μεμονωμένα στον πίνακα, χωρίς να λαμβάνει υπόψη ότι σε αριθμό περιπτώσεων με τις οποίες διαφωνούν το ποσοστό βλάβης παραμένει το ίδιο ή αυξάνεται, όταν λειτουργήσει αθροιστικά.

3. Παρ' όλο που το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε συνεννόηση με τον Παγκύπριο Ιατρικό Σύλλογο θεωρεί τον Έβδομο Πίνακα αρκούντως περιεκτικό, λογικό και δίκαιο, ως ένδειξη καλής θέλησης υιοθετεί μέρος των εισηγήσεων της ΚΥΣΟΑ και κατόπιν συνεννόησης με την ιατρο-σύμβουλο των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η οποία διαβουλευτήκε με ιατρούς των ανάλογων ειδικοτήτων, ούτως ώστε να μην αλλοιωθούν σημαντικά τα ποσοστά και κυρίως η λογική με την οποία ετοιμάστηκε ο προτεινόμενος πίνακας, καταθέτει στην Επιτροπή αναθεωρημένο κείμενο, στο οποίο περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:
- α. Για την ολική απώλεια ακοής ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 75% σε 100%.
  - β. Για την ολική απώλεια ακοής στο ένα αυτί ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 10% σε 20%.
  - γ. Για την απώλεια της ονυχοφόρου φάλαγγας του αντίχειρα ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 12% σε 15%.
  - δ. Για την απώλεια δείκτη ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 10% σε 14%.
  - ε. Για την απώλεια ονυχοφόρου και μέσης φάλαγγας του δείκτη ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 10% σε 11%.
  - στ. Για την απώλεια μέσου δακτύλου ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 10% σε 12%.
  - ζ. Για την απώλεια ονυχοφόρου και μέσης φάλαγγας του μέσου δακτύλου ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 8% σε 9%.
  - η. Για την απώλεια ονυχοφόρου και μέσης φάλαγγας του παράμεσου δακτύλου ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 5% σε 6%.
  - θ. Για την απώλεια ονυχοφόρου και μέσης φάλαγγας του μικρού δακτύλου ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 5% σε 6%.
  - ι. Για την απώλεια όλων των δακτύλων ενός χεριού ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 55% και 50% σε επικρατές και ασθενές άκρο σε 60% και 55%, αντίστοιχα.
  - ια. Για τον ακρωτηριασμό από την άρθρωση του ώμου ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 70% για το επικρατές άκρο και 65% για το ασθενές σε 75% και 70%, αντίστοιχα, αντί του ποσοστού 80% που ήταν το αίτημα της ΚΥΣΟΑ.
  - ιβ. Για τον ακρωτηριασμό του βραχίονα μεταξύ του αγκώνα και ώμου ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 65% για το επικρατές άκρο και 60% για το ασθενές σε 70% και 65%, αντίστοιχα.

Επιπρόσθετα, στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι η αύξηση στον βαθμό αναπηρίας για την απώλεια του πήχη από τον αγκώνα, την απώλεια του πήχη μεταξύ του αγκώνα και την απώλεια της μίας ή/και των δύο φαλάγγων του αντίχειρα δεν μπορεί να υιοθετηθεί, διότι θα επηρεάσει άλλα σημεία του προτεινόμενου πίνακα. Ωστόσο, προτείνεται αύξηση του βαθμού αναπηρίας στην περίπτωση του ακρωτηριασμού του αντιβραχίου με καλή κίνηση του αγκώνα από 60% σε 65% για το επικρατές άκρο και από 55% σε 60% για το ασθενές άκρο. Τέλος, αναφορικά με το αίτημα της ΚΥΣΟΑ για αύξηση του βαθμού αναπηρίας στην περίπτωση του αμφοτερόπλευρου ακρωτηριασμού από τον μηρό ή από τον μηρό στο ένα πλευρό και απώλεια του άλλου ποδιού ή αμφοτερόπλευρου ακρωτηριασμού κάτω από το γόνατο υπάρχουν ήδη στον πίνακα συνδυασμοί σημείων που αθροιστικά καταλήγουν σε βαθμό αναπηρίας 95% ή 125% (δηλαδή 100%), ανάλογα με την ύπαρξη αποτελεσματικού προσθετικού μέλους.

Στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι οποιαδήποτε περαιτέρω αλλαγή στα ποσοστά που περιλαμβάνονται στον προτεινόμενο πίνακα θα είναι αυθαίρετη, αφού θα επηρεάσει την επιστημονική βάση στην οποία βασίστηκε η ετοιμασία αυτού και θα βαρύνει το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων με πρόσθετη δαπάνη.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, μετά από εισήγηση του προέδρου της, αποφάσισε να επιφέρει στον προτεινόμενο αναθεωρημένο από την εκτελεστική εξουσία Έβδομο Πίνακα δύο περαιτέρω τροποποιήσεις ως ακολούθως:

- 1. Αύξηση του βαθμού αναπηρίας για την απώλεια όρασης στον έναν οφθαλμό από 30% σε 35%.
- 2. Αύξηση του βαθμού αναπηρίας για την απώλεια ενός οφθαλμού ή όρασης στον έναν οφθαλμό με επιπλοκές από 35% σε 40%.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο, όπως αυτό έχει τελικά τροποποιηθεί με βάση τα πιο πάνω και αφού έτυχε των αναγκαίων νομοτεχνικών βελτιώσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Περδίκης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Άλλοι; Ο κ. Φακοντής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Αυτοί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Παρακαλώ, κύριε Περδίκη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Επιβάλλεται να μιλήσω, πριν πέσουν σαν τα τσακάλια πάνω μου κάποιοι, διότι όντως -κάτι πον το συνηθίζω- έχω διαφοροποίηση θέσης από την επιτροπή στην ολομέλεια, μετά από διαβούλευση με τις αναπηρικές οργανώσεις, οι οποίες θεωρούν ότι η αλλαγή του Πίνακα 7 δεν είναι ικανοποιητική. Θα αλλάξουμε τη θέση μας από υπέρ σε αποχή, για να σεβαστούμε τη θέση των αναπηρικών οργανώσεων, οι οποίες θεωρούν ότι θα υπάρχουν ανάπηρα άτομα των οποίων ενδεχομένως με αυτές τις αλλαγές που γίνονται στον Πίνακα 7 θα μειωθεί η πρόσβαση στα όποια ωφέληματα. Λυπούμαι που -ίσως για πρώτη φορά στα είκοσι χρόνια- αλλάσσει η θέση μου από τη θέση της επιτροπής εις την ολομέλεια, αλλά οφείλω να το κάνω, σεβόμενος τη θέση του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Περδίκη.

Ο κ. Φακοντής.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Είναι ένα νομοσχέδιο το οποίο κινείται στη σωστή κατεύθυνση. Έρχεται να επιλύσει σοβαρά προβλήματα τα οποία παρουσιάζονται στο ιατροσυμβούλιο, όταν εργαζόμενοι οδηγούνται για την αξιολόγησή τους, για να πάρουν σύνταξη αναπηρίας. Πρέπει να πω ότι αρχικά το νομοσχέδιο δεν ικανοποιούσε το αναπηρικό κίνημα. Μετά από προσπάθειες της επιτροπής και άσκηση πίεσης προς το αρμόδιο υπουργείο έγιναν δεκτές πάρα πολλές από τις προτάσεις/εισηγήσεις της ΚΥΣΟΑ και η επιτροπή απλώς ήρθε τζι έκαμε μια μόνο επιπλέον προσθήκη όσον αφορά την αύξηση του ποσοστού για απώλεια όρασης στον έναν οφθαλμό, από τριάντα σε τριάντα πέντε, όταν δεν υπάρχει οποιαδήποτε επιπλοκή, και από τριάντα πέντε σε σαράντα, όταν υπάρχει επιπλοκή.

Με βάση αυτή τη ρύθμιση, το αναπηρικό κίνημα -τουλάχιστον σ' εμάς- είχε πει ότι είναι ικανοποιημένο, γι' αυτό και θα στηρίξουμε το συγκεκριμένο νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Φακοντή.

Τον λόγο έχει ο κ. Μαυρίδης.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Απλώς, να αναφέρω ότι τόσο ο κ. Φακοντής όσο και οι υπόλοιποι ενδιαφερόμενοι στην επιτροπή έχουμε επιβεβαιώσει ότι ο πίνακας είναι πολύ βελτιωμένος σε σχέση με το τι υπήρχε προηγουμένως, άρα δεν κατανοώ τη στάση κάποιων κομμάτων να τηρήσουν αποχή, τη στιγμή που έχουμε ένα βελτιωμένο πλαίσιο και αυξημένα ποσοστά σύνταξης ανικανότητας εξαιτίας κάποιων ατυχημάτων ή ανικανότητας των αιτητών. Θα έπρεπε να το ψηφίσουμε όλοι μας, διότι πρόκειται για την πλέον ευάλωτη ομάδα του πληθυσμού και των εργαζομένων που δεν μπορούν να βγάλουν το ψωμί τους, άρα πραγματικά είναι κάτι που πρέπει να ψηφίσουν όλοι.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Μαυρίδη.

Δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 49 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη του νέου Έβδομου Πίνακα. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και δύο αποχές, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της ψήφισης του νομοσχεδίου σε νόμο;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και δύο αποχές, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 45 θέμα πιτλοφρείται «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 8) Νόμος του 2020».

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, ώστε δικαίωμα σε επίδομα ασθενείας να έχουν πρόσωπα τα οποία είναι προσωρινά ανάκανα για εργασία, συνεχίζουν να εργάζονται πέραν του 63^{ου} έτους της ηλικίας τους και δεν αιτούνται να λάβουν θεσμοθετημένη σύνταξη.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το νομοσχέδιο «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 8) Νόμος του 2020»

Παρόντες:

Αντρέας Φακοντής	Πανίκος Λεωνίδου
Σκεύη Κούτρα Κουκουμά	Γιώργος Περδίκης
Μάριος Μαυρίδης	Λίνος Παπαγιάννης
Μαριέλλα Αριστείδου	Μαρίνος Μουσιούττας

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε έξι συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 12 Ιανουαρίου, στις 2 και 23 Φεβρουαρίου, στις 23 Μαρτίου, καθώς και στις 6 και 13 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής η αναπλ. διευθύντρια, καθώς και άλλοι εκπρόσωποι των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εκπρόσωποι της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΣΕΚ, ΔΕΟΚ και ΠΑΣΥΔΥ και των εργοδοτικών οργανώσεων ΟΕΒ και ΚΕΒΕ. Το Υπουργείο Οικονομικών, παρ' όλο που κλήθηκε, δεν εκπροσωπήθηκε στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης του νομοσχεδίου παρευρέθηκαν και τα μέλη της επιτροπής κ. Ευανθία Σάββα και Χαράλαμπος Πιπτοκοπίτης.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, ώστε να δικαιούνται επίδομα ασθενείας πρόσωπα τα οποία είναι προσωρινά ανάκαμα για εργασία, συνεχίζουν να εργάζονται πέραν του 63^{ου} έτους της ηλικίας τους και δεν αιτούνται να λάβουν τη θεσμοθετημένη σύνταξη.

Ειδικότερα, με το νομοσχέδιο, όπως αυτό κατατέθηκε στη Βουλή, γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του σχετικού άρθρου του βασικού νόμου, ώστε πρόσωπο που έχει αποκτήσει δικαίωμα για θεσμοθετημένη σύνταξη μεταξύ του 63^{ου} έτους της ηλικίας του και της συντάξιμης ηλικίας, αλλά δεν έχει ασκήσει το δικαίωμα να λάβει τέτοια σύνταξη, να δικαιούται επίδομα ασθενείας με ανώτατο όριο διάρκειας τις εκατό πενήντα έξι ημέρες εντός της ίδιας περιόδου διακοπής της απασχόλησής του, εάν ικανοποιεί τις σχετικές ασφαλιστικές προϋποθέσεις και επιπροσθέτως:

1. εάν ασκούσε ασφαλιστέα απασχόληση η οποία δεν έχει τερματιστεί αμέσως πριν από την έναρξη της περιόδου διακοπής της απασχόλησής του λόγω ανικανότητας για εργασία και
2. εάν είχε συμπληρώσει αμέσως πριν την έναρξη της εν λόγω περιόδου δεκατρείς τουλάχιστον συναπτές εβδομάδες απασχόλησης, για τις οποίες έχει καταβάλει εισφορές ίσες τουλάχιστον με δεκατρείς φορές τις βασικές ασφαλιστέες αποδοχές.

Περαιτέρω, με το νομοσχέδιο τροποποιείται ο βασικός νόμος, ώστε, σε περίπτωση που ασφαλισμένος που έχει συμπληρώσει την ηλικία των 63 ετών θεμελιώνει ταυτόχρονα δικαίωμα για επίδομα ασθενείας και για θεσμοθετημένη σύνταξη και αιτείται επίδομα ασθενείας, τότε για την περίοδο της διακοπής της απασχόλησής του λόγω ασθενείας να λαμβάνει επίδομα ασθενείας ανεξάρτητα από το ύψος της θεσμοθετημένης σύνταξης για την οποία έχει θεμελιώσει δικαίωμα.

Στο πλαίσιο της επί της αρχής συζήτησης του νομοσχεδίου ο πρόεδρος της επιτροπής ανέφερε ότι το όλο θέμα της παροχής επιδόματος ασθενείας και παροχής επιδόματος ανεργίας σε πρόσωπα που έχουν συμπληρώσει το 63^ο έτος της ηλικίας τους και είναι δικαιούχα θεσμοθετημένης σύνταξης, αλλά συνεχίζουν να εργάζονται και δεν αιτούνται να λάβουν τη θεσμοθετημένη σύνταξη, απασχολεί την επιτροπή τα τελευταία πέντε χρόνια.

Ο προτεινόμενος νόμος, ως έχει κατατεθεί στη Βουλή, ανέφερε, ρυθμίζει μόνο την παροχή επιδόματος ασθενείας, παρά το ότι η αρμόδια υπουργός είχε δηλώσει ότι συγκατατίθεται στη ρύθμιση και της παροχής επιδόματος ανεργίας για την εν λόγω κατηγορία προσώπων ασφαλισμένων στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Η αναπλ. διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέλυσε τις πρόνοιες του προτεινόμενου νόμου και διευκρίνισε ότι το εν λόγω επίδομα θα δίνεται, νοουμένου ότι πληρούνται οι σχετικές ασφαλιστικές προϋποθέσεις, καθώς και δύο άλλες προϋποθέσεις, οι οποίες έχουν τεθεί ως ασφαλιστικές δικλίδες. Ειδικότερα, το εν λόγω επίδομα θα παραχωρείται, μόνο εάν αμέσως πριν από την έναρξη της περιόδου διακοπής ο αιτητής ασκούσε ασφαλιστέα απασχόληση η οποία δεν έχει τερματιστεί και εφόσον έχει συμπληρώσει δεκατρείς τουλάχιστον συναπτές εβδομάδες απασχόλησης, για τις οποίες έχει καταβάλει εισφορές ίσες τουλάχιστον με δεκατρείς φορές τις βασικές ασφαλιστέες αποδοχές.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, το 63^ο έτος της ηλικίας είναι καθοριστικό για τον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμο, αφού ένας ασφαλισμένος θεμελιώνει δικαίωμα για καταβολή θεσμοθετημένης σύνταξης μειωμένης και εφ' όρου ζωής κατά 0,5% για κάθε μήνα που περιλαμβάνεται στο χρονικό διάστημα από την ημερομηνία έναρξης της παροχής της μέχρι και την ημερομηνία συμπλήρωσης της ηλικίας των 65 ετών. Σημειώνεται ότι μέχρι τον Δεκέμβριο του 2012 το 63^ο έτος ήταν η ηλικία κατά τη συμπλήρωση της οποίας ο ασφαλισμένος λάμβανε τη θεσμοθετημένη σύνταξη, νοουμένου ότι πληρούσε τις ασφαλιστικές προϋποθέσεις που έθετε ο νόμος. Συναφώς, σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμος για ορισμένες παροχές περιλαμβάνει και το κριτήριο της ηλικίας μεταξύ των απαιτούμενων προϋποθέσεων (π.χ. παροχή σύνταξης ανικανότητας σε περίπτωση απώλειας εισοδημάτων από εργασία κατά τα 2/3).

Οι εκπρόσωποι των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφεραν ότι οι επιπρόσθετες προϋποθέσεις που τίθενται στο νομοσχέδιο, προκειμένου να παρέχεται δικαίωμα ασθενείας σε ασφαλισμένο ηλικίας μεταξύ του 63^{ου} και του 65^{ου} έτους, δεν αποτελούν διάκριση έναντι των υπόλοιπων ασφαλισμένων, αλλά συνιστούν ασφαλιστική δικλίδα ενάντια σε τυχόν κατάχρηση του δικαιώματος αυτού προς αποφυγή της αναλογιστικής μείωσης στη θεσμοθετημένη σύνταξη που προβλέπεται στον νόμο για τις ηλικίες αυτές.

Τέλος, οι ίδιοι εκπρόσωποι ανέφεραν ότι τυχόν επέκταση του επιδόματος ασθενείας σε δικαιούχους θεσμοθετημένης σύνταξης χωρίς ασφαλιστικές δικλίδες θα έχει ως αποτέλεσμα την με έμμεσο τρόπο αποδυνάμωση ενός από τα μέτρα που θεσμοθετήθηκαν για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών, παρ' όλο που δεν παρευρέθηκε στις συνεδρίες της επιτροπής, απέστειλε υπόμνημα, στο οποίο αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι με τον προτεινόμενο νόμο δημιουργείται μια νέα κατηγορία δικαιούχων επιδόματος ασθενείας και έτσι αυξάνεται ο αριθμός των δυνητικά δικαιούχων. Η εν λόγω τροποποίηση, αναφέρεται στο ίδιο υπόμνημα, δύναται να οδηγήσει σε αύξηση των δαπανών του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, επηρεάζοντας δυσμενώς τη βιωσιμότητά του, και αποτελεί κακή πρακτική για ένα ανταποδοτικό ταμείο, αφού καθορίζονται με τον τρόπο αυτό λάθος κίνητρα στους ασφαλισμένους, δημιουργώντας δικαιούχους επιδόματος ασθενείας διαφορετικών κατηγοριών. Το γεγονός αυτό, αναφέρεται περαιτέρω, ενδεχομένως να οδηγήσει σε κατάχρηση του θεσμού του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων με αρνητικές συνέπειες στην οικονομική του βιωσιμότητα.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας ανέφερε ότι η γενικότερη φιλοσοφία που διέπει τον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμο βασίζεται σε κάποιες περιπτώσεις και σε ηλικιακά κριτήρια, προκειμένου να παραχωρηθούν συντάξεις ή επιδόματα. Τα δικαστήρια, πρόσθεσε, στο πλαίσιο των αποφάσεών τους και ερμηνεύοντας την εκ του συντάγματος αρχή της ισότητας, αναφέρουν γενικά ότι οι όμοιες περιπτώσεις πρέπει να τυγχάνουν όμοιας μεταχείρισης. Ωστόσο, υπάρχει νομολογία βάσει της οποίας σε περιπτώσεις παροχής επιδομάτων ή συντάξεων είναι αποδεκτές εύλογες διακρίσεις αναλόγως της περίπτωσης και των γεγονότων αυτής, εάν υπάρχουν μεταξύ τους διαφοροποιήσεις.

Στην περίπτωση αυτή, δήλωσε η ίδια, υπάρχουν δυο διαφορετικές κατηγορίες ασφαλισμένων: Η μία κατηγορία αφορά τα άτομα που είναι άνω των 63 ετών και δικαιούνται σε θεσμοθετημένη σύνταξη και η άλλη κατηγορία αφορά τους ασφαλισμένους κάτω των 63 ετών, που δεν έχουν δικαίωμα σε θεσμοθετημένη σύνταξη, εξακολουθούν να ανήκουν στην αγορά εργασίας και μπορούν να αιτηθούν ή είναι δικαιούχοι άλλων παροχών.

Η εκπρόσωπος της ΠΕΟ ανέφερε ότι διαφωνεί με τις πρόσθετες ασφαλιστικές προϋποθέσεις που περιλαμβάνονται στον προτεινόμενο νόμο. Επιπρόσθετα, η εν λόγω εκπρόσωπος ανέφερε ότι στο νομοσχέδιο έπρεπε να περιλαμβάνονται πρόνοιες και για την παροχή ανεργιακού επιδόματος σε πρόσωπα που έχουν συμπληρώσει το 63^ο έτος της ηλικίας τους, συνεχίζουν να εργάζονται και δεν αιτούνται να λάβουν τη θεσμοθετημένη σύνταξη. Ειδικότερα, ανέφερε ότι με την προϋπόθεση που τίθεται, ήτοι ο αιτητής να εργάζεται αμέσως πριν από την έναρξη της περιόδου διακοπής της απασχόλησης, οι ασφαλισμένοι στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων τυγχάνουν διαφορετικής μεταχείρισης με μοναδικό κριτήριο την ηλικία. Τα άτομα που είναι άνω των 63 ετών, εξήγησε περαιτέρω, τίθενται υπό δυσμενή διάκριση σε σχέση με τα άτομα που είναι κάτω των 63 ετών, αφού τέτοια προϋπόθεση δεν απαιτείται από τους τελευταίους, που όμως αιτούνται το ίδιο επίδομα.

Το επιχείρημα που προβάλλεται συνεχώς από το αρμόδιο υπουργείο, ανέφερε η εκπρόσωπος της ΠΕΟ, για ενδεχόμενη κατάχρηση του εν λόγω δικαιώματος θίγει τη μεγάλη μερίδα των εργαζομένων τιμωρώντας τους πολλούς, επειδή μια μικρή μειονότητα δυνατόν, κατά την άποψη των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, να εκμεταλλευτεί την εν λόγω παροχή. Οι αρμόδιες υπηρεσίες, τόνισε, καλούνται να εκσυγχρονίσουν τους ελεγκτικούς τους μηχανισμούς, ώστε να αποφευχθούν τέτοια φαινόμενα. Τέλος, η ίδια εκπρόσωπος ανέφερε ότι το αρμόδιο υπουργείο είχε όλο τον χρόνο, προκειμένου να προβεί στις απαιτούμενες αναλογιστικές ή/και άλλες μελέτες επί του θέματος, αλλά δεν το έπραξε.

Ο εκπρόσωπος της ΣΕΚ ανέφερε ότι το ζήτημα που επιχειρείται να ρυθμιστεί με το νομοσχέδιο αποτελεί αντικείμενο συζήτησης μεταξύ του αρμόδιου υπουργείου και των κοινωνικών εταίρων εδώ και πολλά χρόνια και πρέπει άμεσα να ρυθμιστεί. Εξέφρασε τη διαφωνία του με τη συμπερίληψη στην προτεινόμενη νομοθεσία

προϋποθέσεων διαφορετικών από αυτές που υφίστανται για άτομα κάτω των 63 ετών και έκανε έκκληση για ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο χωρίς τις επιπρόσθετες ασφαλιστικές δικλίδες.

Ο εκπρόσωπος της ΔΕΟΚ ανέφερε ότι αποτελεί διαχρονική θέση της οργάνωσης ότι όλοι οι ασφαλισμένοι πρέπει να τυγχάνουν της ίδιας μεταχείρισης μέχρι το 65^ο έτος της ηλικίας τους. Επιπρόσθετα, ο ίδιος εξέφρασε τη δυσaréσκεία του για το γεγονός ότι στον προτεινόμενο νόμο δε ρυθμίζεται το δικαίωμα σε παροχή επιδόματος ανεργίας για τα άτομα άνω των 63 ετών.

Ο εκπρόσωπος της ΟΕΒ ανέφερε κατά την τοποθέτησή του ότι για το νομοσχέδιο έγινε διαβούλευση και η οργάνωση που εκπροσωπεί συμφωνεί με τον προτεινόμενο νόμο. Αναφορικά με την εισήγηση για ρύθμιση της παροχής επιδόματος ανεργίας, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί, όταν και εφόσον αυτή περιληφθεί στο κείμενο και τεθεί προς συζήτηση. Όσον αφορά τις επιπρόσθετες ασφαλιστικές δικλίδες που προβλέπονται στο νομοσχέδιο για τους άνω των 63 ετών, δήλωσε ότι χωρίς αυτές πιθανόν να υπάρχει κατάχρηση και να επηρεάζεται η βιωσιμότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ο εκπρόσωπος του ΚΕΒΕ ανέφερε ότι συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου, διαφώνησε ωστόσο με τις επιπρόσθετες προϋποθέσεις που τίθενται σε αυτό για τους άνω των 63 ετών αναφορικά με την παροχή του επιδόματος ασθενείας.

Ο πρόεδρος της επιτροπής ζήτησε από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων να μεταφέρουν αρμοδίως στην Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων τις εκφρασθείσες διαφωνίες τόσο μελών της επιτροπής όσο και των κοινωνικών εταίρων. Περαιτέρω, ζήτησε όπως εξεταστεί το ενδεχόμενο, εάν και εφόσον το υπουργείο συμφωνεί, τροποποίησης του νομοσχεδίου, ώστε αφενός να αφαιρεθούν από το υφιστάμενο νομοσχέδιο οι επιπρόσθετες ασφαλιστικές προϋποθέσεις που αυτό προβλέπει και αφετέρου να περιληφθούν πρόνοιες για τη ρύθμιση κατ' αναλογία και του ανεργιακού επιδόματος στην πιο πάνω κατηγορία ασφαλισμένων.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω εξέτασης του νομοσχεδίου η αναπλ. διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε ενώπιον της επιτροπής ότι το υπουργείο εμμένει στη θέση του για προώθηση και ψήφιση του νομοσχεδίου όπως αυτό έχει κατατεθεί για τους λόγους που τόσο προφορικά όσο και γραπτώς έχουν επεξηγηθεί στις προηγούμενες συνεδρίες της επιτροπής.

Αναφορικά δε με την παροχή ανεργιακού επιδόματος σε ασφαλισμένους άνω των 63 ετών που δεν επιλέγουν να λάβουν τη θεσμοθετημένη σύνταξη, η ίδια εκπρόσωπος δήλωσε ότι το υπουργείο θα το μελετήσει, θα ακολουθήσουν οι απαραίτητες αναλογιστικές μελέτες και θα εξεταστεί η ανάγκη επιβολής και στην περίπτωση αυτή σχετικών ασφαλιστικών δικλίδων, προκειμένου το δικαίωμα αυτό να μην τύχει κατάχρησης εις βάρος του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Περαιτέρω, κατέθεσε στην επιτροπή αναθεωρημένο κείμενο νομοσχεδίου, στο οποίο περιλαμβάνονται μόνο νομοτεχνικές βελτιώσεις και όχι επί της ουσίας αλλαγές.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατά πλειοψηφία του προέδρου και μελών της, αποφάσισε να διαγράψει από το νομοσχέδιο τις δύο ασφαλιστικές δικλίδες που περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο για παροχή επιδόματος ασθενείας σε πρόσωπα ηλικίας μεταξύ του 63^{ου} και του 65^{ου} έτους. Επιπροσθέτως, ο πρόεδρος της επιτροπής ενημέρωσε την επιτροπή ότι, κατόπιν σχετικής συνεννόησης με την αναπλ. διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, πρέπει να διαγραφεί η πρόνοια του νομοσχεδίου σύμφωνα με την οποία ο προτεινόμενος νόμος τίθεται σε ισχύ σε ημερομηνία που ορίζεται με γνωστοποίηση από το Υπουργικό Συμβούλιο, ώστε αυτό να τεθεί σε ισχύ με τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κατά πλειοψηφία του προέδρου και των μελών της βουλευτών της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου και της Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων, αποφάσισε να εισηγηθεί στη Βουλή την ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο όπως αυτό έχει διαμορφωθεί με βάση τα πιο πάνω.

Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν επί των προνοιών του νομοσχεδίου κατά τη συζήτησή του στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ναι, φαίνεται ότι αρκετά κόμματα θα τοποθετηθούν εδώ.

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Φακοντής, ο κ. Παπαγιάννης, ο κ. Μαυρίδης. Να ετοιμάσω κατάλογο, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ο κ. Φακοντής, παρακαλώ.

Κύριε Περδίκη, κύριε Μουσιούττα, περιμένετε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σημειώνω. Να ξεκινήσει ο κ. Φακοντής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Κύριε Φακοντή.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Σήμερα παρουσιάζεται μία διάκριση όσον αφορά τους εργαζόμενους οι οποίοι συμπληρώνουν το εξηκοστό τρίτο έτος της ηλικίας τους και επιλέγουν να μη συνταξιοδοτηθούν στο εξηκοστό τρίτο. Και ο λόγος που δεν επιλέγουν να συνταξιοδοτηθούν δεν είναι άλλος από το πέναλτι του δώδεκα τοις εκατό, που επιβάλλεται σε αυτές τις περιπτώσεις.

Και μιλάμε για εργαζόμενους των οποίων η σύνταξη είναι χαμηλή, γι' αυτό παραμένουν στην εργασία, με την ελπίδα ότι τα επόμενα δύο χρόνια που θα εργαστούν θα αυξηθούν οι εισφορές τους και θα πάρουν μία καλύτερη σύνταξη. Και ενώ δεν αιτούνται να πάρουν τη σύνταξή τους και παραμένουν στην εργασία, δυστυχώς η υφιστάμενη νομοθεσία δεν τους δίνει τη δυνατότητα να δικαιούνται επίδομα ασθενείας.

Αυτό είναι αδικία και η άνιση μεταχείριση, διότι όσοι είναι κάτω από εξήντα τρία δικαιούνται να υποβάλουν και να πάρουν το επίδομα ασθενείας. Αυτή την αδικία την είχαμε συζητήσει κατ' επανάληψη στην επιτροπή, μετά από πολλές προσπάθειες κατατέθηκε τελικά νομοσχέδιο. Ενώ αρχικά περιμέναμε ότι το νομοσχέδιο αυτό θα εκάλυπτε και το επίδομα ανεργίας -η ίδια η υπουργός μάς είχε δηλώσει στην επιτροπή ότι ήταν υπέρ του να περιληφθεί και το επίδομα ανεργίας- εντούτοις το νομοσχέδιο που ήρθε κοντά μας αφορούσε μόνο στο ασθενείας.

Και πέραν αυτού, δυστυχώς είχαν τοποθετηθεί και συγκεκριμένες πρόνοιες πάνω στις οποίες θα ήταν κάποιος δικαιούχος, που στην ουσία αυτό το δικαίωμα θα το καρπούνταν μόνο ελάχιστοι. Γιατί τι προνοούσε το νομοσχέδιο; Ότι κάποιος, για να είναι δικαιούχος, θα έπρεπε να εργάζεται την περίοδο που θα αιτηθεί το επίδομα ασθενείας και την ημερομηνία που θα υπέβαλλε την αίτηση θα έπρεπε να είχε δεκατρείς εισφορές ήδη πληρωμένες, ενώ ένας ο οποίος είναι στα εξήντα δύο, στα εξήντα δύο και μισό, και άνεργος να είναι, δικαιούται να υποβάλει αίτηση για επίδομα ασθενείας, διότι με βάση τα έτη της προηγούμενης χρονιάς θα ήταν δικαιούχος.

Γι' αυτό εμείς εκρίναμε ότι η ηλικιακή διάκριση δεν πρέπει να υπάρχει και η πλειοψηφία της επιτροπής αποφασίσαμε να διαγράψουμε αυτές τις προϋποθέσεις, για να δικαιούται ο οποιοσδήποτε συμπλήρωσε το εξηκοστό τρίτο έτος της ηλικίας του και πληροί τις προϋποθέσεις του νόμου, ως ισχύουν και για όλους τους άλλους ασφαλισμένους, να δικαιούται επίδομα ασθενείας.

Εμείς θα υποστηρίξουμε τη συγκεκριμένη νομοθεσία, όπως έχει διαμορφωθεί από την επιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Φακοντή.

Τον λόγο έχει ο κ. Περδίκης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε, επειδή προηγουμένως ακούστηκε «η σοφία του κράτους τζιαι της κυβέρνησης», τούτο έν' ένα κλασικό παράδειγμα σχιζοφρένειας -της λεγόμενης κρατικής σχιζοφρένειας- δηλαδή περίπτωση ιατρική, που από τη μια αποφάσισε εν τη σοφία της τούτη η πολιτεία τζιαι επιμένει, επιμένει ότι θα πρέπει να δίνει αντικίνητρο για τη συνέχιση, για να βγαίνει κάποιος, μάλλον εργαζόμενος, σε πρόωρη σύνταξη από τα εξήντα τρία, τζιαι από την άλλη δίνει σου αντικίνητρο, για να μην βκαίνεις σε σύνταξη, αφαιρώντας σου μια σειρά από δικαιώματα, αυτά που ανέφερε πριν ο κ. Φακοντής.

Μετά από πάρα πολλές πιέσεις, ναι, εχρειάστηκε να πιεστεί η κυβέρνηση τζιαι να μπουν τζιαι προτάσεις νόμου τζιαι να καταγραφούν τζιαι θέματα στην επιτροπή Εργασίας τζιαι να έρθει επανειλημμένα η υπουργός Εργασίας στη Βουλή. Κατατέθηκε αυτός ο τροποποιητικός νόμος με όλα αυτά τα παραθυράκια που ανέφερε πριν ο κ. Φακοντής.

Εμείς με τον φόβο των Δαναών, της αναπομπής και της αναφοράς -υπόψη των Ιουδαίων, των Εβραίων, όποιων θέλετε, των Χετταίων- λοιπόν θα ψηφίσουμε όπως διαμορφώθηκε το νομοσχέδιο, γιατί πιστεύουμε ότι επιτέλους πρέπει να μπει μια τάξη στα θέματα τα συνταξιοδοτικά και να εφαρμοστεί μια ελάχιστη δικαιοσύνη και λογική.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Περδίκη.

Ο κ. Μουσιούττας, παρακαλώ.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Πολύ σωστά τα περιέγραψε ο πρόεδρος της επιτροπής προηγουμένως. Να αναφέρω ότι, παρ' όλο που δεν πετύχαμε να είναι και άλλα ωφελήματα γι' αυτούς που επιλέγουν να συνεχίσουν να εργάζονται μέχρι τα εξήντα πέντε, εντούτοις το νομοσχέδιο που έχουμε ενώπιόν μας κάμνει ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση και πρέπει να συγχαρούμε τόσο την επιτροπή όσο και την κυβέρνηση για τις προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Μουσιούττα.

Ο κ. Παπαγιάννης.

ΛΙΝΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ:

Συμφωνώ απόλυτα και με τον κ. Φακοντή και με τον κ. Περδίκη, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Συμφωνάτε, ένθεν ανάγκη να μας το πείτε.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Όι, είναι ανάγκη. Είναι ανάγκη, διότι είμαστε μάρτυρες ακόμα μίας προσπάθειας ψήφισης αντισυνταγματικών νόμων. Δηλαδή τι προσπαθούμε να κάνουμε; Προσπαθούμε να στερήσουμε αυτό το δικαίωμα που προσπαθεί η κυβέρνηση να δώσει. Δηλαδή τελικά η Βουλή ψηφίζει εναντίον των συμφερόντων των πολιτών και των ασφαλισμένων στο ταμείο, στο σχέδιο κοινωνικών ασφαλίσεων.

Η υπουργός έφερε πρόταση όπου δικαιούνται όσοι είναι άνω των εξήντα τριών ετών και μέχρι και εξήντα πέντε να υποβάλουν αίτημα, αίτηση για επίδομα ασθενείας, εφόσον εργάζονται. Εφόσον εργάζονται, δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα, διότι διαφορετικά και για το επίδομα ασθενείας και για το επίδομα το ανεργιακό υπάρχει ο κίνδυνος κατάχρησης του συστήματος. Και το έφερε η υπουργός αυτό το νομοσχέδιο -το πρώτο- με τες ασφαλιστικές δικλίδες και ζήτησε χρόνο, για να φέρει άλλο νομοσχέδιο για το ανεργιακό, που να υπάρχουν οι ασφαλιστικές δικλίδες.

Δεν αρνείται η πολιτεία να πληρώσει επίδομα ασθενείας ή επίδομα ανεργιακό μετά τα εξήντα τρία, αλλά πρέπει να υπάρχουν οι ασφαλιστικές δικλίδες. Με αυτά που κάμνει η αντιπολίτευση, απ' ό,τι αντιλαμβάνομαι θα περάσει όπως έχει τροποποιηθεί στην επιτροπή, εγώ πιστεύω ότι δε θα το δεχθεί η κυβέρνηση και θα το στείλει πίσω, όπως θα στείλει πίσω και το άλλο της σύνταξης ανικανότητας που ψηφίσαμε την περασμένη βδομάδα. Δηλαδή είναι η Βουλή που κυβερνά; Ποια είναι η εκτελεστική εξουσία τελικά; Προσπαθεί η κυβέρνηση να φέρει νομοσχέδια με τα οποία να προστατεύονται οι πολίτες, προς το συμφέρον των πολιτών, και εμείς θα τα κηρύσσουμε αντισυνταγματικά; Ε, μπράβο μας! Μπράβο μας, πραγματικά!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Μάλιστα. Ευχαριστώ, κύριε Μαυρίδη.

Εζήτησε ο κ. Φακοντής δευτερολογία.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε, όταν κάτι δεν είναι σωστό, ναι, η Βουλή πρέπει να το διορθώσει. Πρέπει να αντιληφθούμε πρακτικά τι μας έλεγε η κυβέρνηση. Αν ένας είναι στα εξήντα τρία και έξι μήνες και έχασε τη δουλειά του στα εξήντα τρία και έξι μήνες, αλλά αρρώστησε στα εξήντα τρία και επτά μήνες ή οκτώ μήνες, δε θα είναι δικαιούχος σε επίδομα ασθενείας, διότι δεν έχει εισφορές.

Αυτή η προϋπόθεση αναιρεί τον στόχο και το δίκαιο. Δηλαδή δεν μπορώ να αντιληφθώ τη λογική αυτή και γιατί να υπάρχει διάκριση ηλικιακή; Δηλαδή πρέπει να τιμωρούμε δύο φορές αυτούς τους ανθρώπους;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Φακοντή.

Τον λόγο έχει ο κ. Παπαδόπουλος.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κυρία Πρόεδρε, δεν είχα σκοπό να μιλήσω, γιατί όντως το ζήτημα της συνταγματικότητας ενδεχομένως να μπορούσε κάποιος να το επικαλεστεί υπό άλλες συνθήκες. Εδώ όμως διαπιστώνουμε ένα ξεκάθαρο κενό της νομοθεσίας, όπως το έχει περιγράψει προηγουμένως ο κ. Φακοντής. Επομένως, υπάρχει δυσμενής διάκριση για εκείνους που δεν μπορούν να επικαλεστούν τη συγκεκριμένη νομοθεσία και επομένως δεν μπορούν να έχουν τα ωφελήματα που υπό άλλες συνθήκες θα δικαιούνταν να έχουν.

Είναι αντίστροφο, είναι αντισυνταγματική η συμπεριφορά του κράτους προς τους συγκεκριμένους δικαιούχους, που διαπιστώνουν αυτό το κενό της νομοθεσίας. Αλλά, μου επιτρέπετε; Υπάρχει και η πολιτική πτυχή. Πριν λίγο τα λόγια του κ. Μαυρίδη, πριν από πέντε λεπτά ήταν «η κυβέρνηση είναι απούσα και σε κάποια πράγματα πρέπει να την πιέζει η Βουλή». Στο συγκεκριμένο ζήτημα η κυβέρνηση είναι απούσα. Υπάρχει κενό.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Έν' άλλος που το είπε.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Εσείς το είπατε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Νομίζω έν' ειρωνικά που το είχε πει.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Πριν πέντε λεπτά!

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Έν' ρητορικά που το είπα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Σε προηγούμενο θέμα...

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Υπάρχουν τα πρακτικά, το τι είπατε προηγουμένως.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Έν' ρητορικά, για όνομα του Θεού!

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Ωραία, τέλος πάντων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Την αλήθεια είπες, κύριε Μαυρίδη, έν' εντάξει.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Αυτό λέω και εγώ.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Ό,τι σας συμφέρει ακούτε.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Παρακαλώ, κύριε Παπαδόπουλε!

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Δε με εμάθετε τόσα χρόνια πώς μιλώ;

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Ίσως έπρεπε να το ξεκαθαρίσετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ξέρουμε ότι είσατε καθηγητής, κύριε Μαυρίδη.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Μέσα από την ειρωνεία όμως καταγράφεται μία αλήθεια, ότι η κυβέρνηση είναι απούσα τζιαι πρέπει η Βουλή να πιέσει τζιαι επομένως δεν μπορεί η εκτελεστική εξουσία να κρύβεται πίσω από συνταγματικά κωλύματα, όπως η ίδια τα επικαλείται, για να κρυφτεί η ανικανότητα που οδηγεί στο κενό της εφαρμογής της νομοθεσίας.

Εδώ υπάρχει ένα πραγματικό πρόβλημα. Αν διαπιστώνεται, εάν το έσει διαπιστώσει η Υπουργός Εργασίας στην επιτροπή, ε, δεν μπορεί σήμερα το επιχείρημα να έν' «επειδή δεν προλάβαμε να το διορθώσουμε, θα καταδικάσουμε αυτούς τους ανθρώπους, επειδή εμείς είμαστε ανίκανοι».

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Βουλής επανέρχεται στην έδρα.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Πρόεδρε, ο καθένας δικαιούται να καταλαβαίνει ό,τι θέλει, ακόμα και όταν συνάδελφοι του Δημοκρατικού Συναγερμού τοποθετούνται με ρητορικό τρόπο. Σίγουρα δεν ασπαζόμαστε και δεν είπε ο συνάδελφος ότι η κυβέρνηση είναι απούσα. Είπε πολύ σωστά αυτό που είπε, ότι ζούμε -ειδικά τους τελευταίους μήνες- ότι έχουμε μία απούσα, κατά την αντιπολίτευση, κυβέρνηση. Οτιδήποτε σωστό γίνει 'πού την κυβέρνηση είναι γιατί την επέισε η Βουλή, ό,τι νομίζει η αντιπολίτευση ότι έν' λανθασμένο έν' η κυβέρνηση με τα χίλια επίθετα, που γίνεται ένας σιδηρόδρομος επιθέτων 'πού δαμαί ως την Αυστραλία στο συγκεκριμένο θέμα.

Σε τούτην την ολομέλεια είπα εννά σπάσουμε το ρεκόρ. Και πάλι η αντιπολίτευση στην τελευταία συνεδρία, και ιδιαίτερα τώρα που έσει τζιαι εκλογές, εν γνώσει μας ανεξάρτητα αν υπάρχουν κενά, ανεξάρτητα αν έν' σωστό πράμα... Τούντο κενό, κύριε Πρόεδρε, αν υπάρχει, έν' 'πού το 2011, όταν η κυβέρνηση του Χριστόφια έφερνε τζιαι έκαμνέ μας το όριο συνταξιοδότησης υποχρεωτικό ως το εξήντα πέντε τζιαι να πάει ως το εξήντα εφτά, για να 'μάστε τζιαι να μιλούμε... Έντζιεν τωρά που εδημιουργήθηκε το κενό.

Εγώ συμφωνώ...

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Επεριμέναμε να δούμε πότε εννά μας πείτε για τον Χριστόφια. Αρκήσατε τζιόλας!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Ένα λεπτό, μιλώ για γεγονότα, συνάδελφε. Ανακάλυψε ο κ. Φακοντής την τελευταία ημέρα που συνεδριάζει τούτο το σώμα, σαράντα μέρες πριν τις εκλογές, το κενό που εδημιούργησε η δική του κυβέρνηση 'πού το 2011.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Είναι για τρία χρόνια στη Γενική Εισαγγελία τζιαι...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με συγχωρείτε, σας παρακαλώ! Είντα μ' που το εκάμαμε δαμέσα δα; Να ζητάτε τον λόγο, κύριοι, και να σας τον δίδω.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Το δεύτερο...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να πετάσσετε ο ένας μετά τον άλλον, μα, τι το κάμαμε δαμέσα δα;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Το δεύτερο...

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Ήρεμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Για να είμαι ήρεμα, συνάδελφοι, σας παρακαλώ πάρα πολύ, και να μιλήσετε όλοι, πολύ ευχαρίστως, σας παρακαλώ, σηκώνετε το χέρι σας να παίρνετε τον λόγο, αφήνετε τον ομιλητή να τελειώνει και να του απαντάτε, μεν τον διακόπτετε.

Ορίστε, κύριε Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Το δεύτερο, μην ετόλμα κανένας εδώ και δεκαετίες να αγγίξει θέματα που κατά το ΑΚΕΛ ήταν η ιερή αγελάδα του κοινωνικού διαλόγου. Το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ένεν με του Φακοντή με του Αβέρωφ! Έν των ασφαλιζόμενων και οποιαδήποτε αλλαγή σε αυτό το ταμείο έχει έναν κανόνα άγραφο, που τον έμαθα 'πού τον τζιαρό που 'μουν έφηβος, 'πού τον Ζιαρτίδη. Εν αγγίζεις ένα ταμείο των εργαζομένων με βάση το τι κρίνει ο βουλευτής. Αλλάζεις πρόνοιες και την πολιτική του ταμείου, έτσι μας έμαθαν τα ιερά τέρατα του συνδικαλισμού, αλλά και του κοινοβουλίου -και ανέφερα ποιον- ότι έν αποτέλεσμα τούτα τα πράματα του κοινωνικού διαλόγου.

Σήμερα τζια χτες, εφτά προτάσεις νόμου, εφτά τροπολογίες όπου παραβιάζεται κάθε αρχή, και σας είπα, εμείς στα επιχειρήματα που είπατε προηγουμένως, τζια για τα διαζύγια τζια τους διαζευγμένους όπως και για κάποιες άλλες, για τους έκτακτους, έντζιε διαφωνούμε, αλλά για τούτα τα πράματα έχει ένα συμφωνημένο κοινωνικό πλαίσιο τζια να κάτσουν με την ησυχία τους οι κοινωνικοί εταίροι να τα συμφωνήσουν, γιατί με το να συνεχίζετε να δικιάτε σε κάποιους, πρέπει να γίνεται μια αναλογιστική μελέτη, πρέπει τζια κάποιιο να πληρώνουν τζια πρέπει να συμφωνήσουν και εκείνοι που εννά πληρώνουν, διότι τούτο το ταμείο -και σωστά το ρυθμίσαμε το 2011, γιατί ήταν σωστή η ρύθμιση- γίνεται και ξεκαθαρίζει αναλογικό: εννά αυξήσεις τους δικαιούχους, εννά αυξήσεις τις συντάξεις, εννά πληρώνεις άδειες, πρέπει παράλληλα να αποφασίσεις ότι πρέπει να αυξάνεις και τις συνεισφορές, για να μην έρθει ελλειμματικό.

Ε, αυτές τις αρχές, που μας εκάμνετε πολιτικά μαθήματα και κοινωνικά, εκαταπατήσετέ τες πά' στην Αγία Τράπεζα, έτσι 'πού τα χτες τζια σήμερα!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Φακοντής.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Αντιλαμβάνομαι τον θυμό του κ. Αβέρωφ, κύριε Πρόεδρε, αλλά να πω ότι κοινωνικός διάλογος έγινε. Και όσο κι αν ακουστεί παράξενο, ακόμα και οι ίδιες οι εργοδοτικές οργανώσεις και οι συνδικαλιστικές, όλοι οι κοινωνικοί εταίροι συμφώνησαν με αυτή την τροποποίηση του νόμου, διότι οι κοινωνικοί εταίροι λεν ότι ο νόμος, όπως είναι και σήμερα, δίνει αυτό το δικαίωμα και λανθασμένα ερμηνεύεται από τη διεύθυνση του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, γι' αυτό φθάσαμε εδώ.

Συζητάτε αυτό το θέμα, κύριε Αβέρωφ, όχι τώρα, έχει πέντε χρόνια. Ετοίμασε νομοσχέδιο η κυβέρνηση και ήταν για τρία χρόνια στη Γενική Εισαγγελία, γι' αυτό καθυστέρησε να έρθει. Και επειδή δεν υιοθέτησε η κυβέρνηση, ενώ υποσχέθηκε και το ανεργιακό, αναγκαστήκαμε, ναι, να κάνουμε πρόταση νόμου και θα το δούμε πιο κάτω. Αν υιοθετείτο, δε θα υπήρχε ούτε θέμα αντισυνταγματικότητας. Είναι μία στρέβλωση του νόμου, μία μεγάλη αδικία που προσπαθούμε να διορθώσουμε, τίποτε περισσότερο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Λουκαΐδη, θέλετε να μιλήσετε;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Απάντησε το τεχνικό, αν θέλετε, διαδικαστικό μέρος ο κ. Φακοντής. Θέλω να πω δυο λόγια τζια εγώ. Είναι αλήθεια ότι μια ζωή εμείς ήμασταν ενάντια στην παράταση του ορίου αφυπηρέτησης, είναι αλήθεια αυτό. Θυμούμαι τη δεκαετία του '90 να 'μαστε με μαζικές κινητοποιήσεις το φοιτητικό κίνημα έξω από το Προεδρικό γι' αυτό ακριβώς το θέμα, ενωμένο το φοιτητικό κίνημα τότε, και η παράταξη της δεξιάς να ήταν πάντα υπέρ της παράτασης του ορίου αφυπηρέτησης. Αν έν δυνατό, να δουλεύουμε, ώσπου να πεθάνουμε! Αυτό γίνεται σε ούλλον τον κόσμο, έντζιεν η κυπριακή δεξιά βέβαια που το επιζητεί και το επιδιώκει.

Εδώ όμως υπάρχει ένα θέμα τζια πρέπει να γίνει κατανοητό τι είναι που συζητούμε. Θέλετε να αυξάνετε το όριο αφυπηρέτησης, αλλά τα βασικά δικαιώματα του εργαζομένου έως τα εξήντα πέντε θέλετε να διατηρούνται καρατομημένα. Θέλουμε δηλαδή να τους διούμεν αντικίνητρα, για να παραμένουν μέχρι τα εξήντα πέντε, διότι περί αυτού πρόκειται. Ό,τι δικαιούται τζιείνος που έν εξήντα δυο χρονών, να το δικαιούται τζια τζιείνος που έν εξήντα τεσσάρων χρονών. Τίποτε περισσότερο και τίποτε λιγότερο. Σωστά, κύριε Φακοντή;

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Πολύ σωστά.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Αυτό είναι που συζητούν. Λοιπόν, οπότε σκεφτείτε το τζια νάκκον δεξιά. Είναι αλήθεια ότι αναγκαστήκαμε τζια πήραμε αποφάσεις, τις οποίες απαιτούσατε πρώτοι τζια πάνω 'πού την τρόικα. Εμείς με πόνο καρδιάς λόγω ανάγκης, εσείς μες στην τρελή χαρά! Θέλετε να συνεχίσουμε να τα συζητούμε τούτα; Τι είναι το ορθό να γίνει; Έχουμε μπροστά μας ένα συγκεκριμένο ζήτημα. Το ορθό είναι, νομίζω, αυτονόητα, λογικά να υπάρχει ίση μεταχείριση. Τίποτε περισσότερο και τίποτε λιγότερο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Παρακαλώ, γιατί; Δε γίνεται να μην απαντήσω κάποια πράγματα.

Μπορώ, κύριε Πρόεδρε;

Αν μου δώσει άδεια ο Πρόεδρος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ξαναμίλησες!

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Ο κ. Φακοντής εμίλησεν τρεις φορές!

(Γέλια)

Αν μου δώσετε άδεια, παρακαλώ. Ξέρετε ότι είμαι πάντοτε σύντομος.

Αν πραγματικά οι φίλοι της αριστεράς νοιάζονται για τους εργαζόμενους και μάλιστα τους εργαζόμενους οι οποίοι συνταξιοδοτούνται και δεν μπορούν πλέον να εργαστούν, πρέπει να νοιάζονται πρωτίστως για το σχέδιο κοινωνικών ασφαλίσεων, διότι, όπως είπα την περασμένη φορά, δεν είναι ταμείο, δεν έχει λεφτά μέσα, είναι σχέδιο.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Είπετέ μας τα, ρε Μάριέ μου...

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Να σου τα ξαναπώ, πέρκι μου τα καταλάβεις!

(Γέλια)

Πραγματικά διερωτώμαι. Φέρνετε προτάσεις αντισυνταγματικές, που αυξάνουν τις δαπάνες του σχεδίου κοινωνικών ασφαλίσεων, χωρίς να φέρνετε τα μέτρα τα οποία θα αυξήσουν τα έσοδα του ταμείου, για να αντισταθμίσουν το σκέλος των δαπανών. Δεν υπάρχει πρόβλημα, εμείς να τα δεχθούμε όλα. Φέρτε μας όμως και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν, για να μη διακυβεύεται, να μη διακινδυνεύει η βιωσιμότητα του σχεδίου κοινωνικών ασφαλίσεων, διότι δουλεύουμε τόσα χρόνια, θέλουμε να ξέρουμε ότι εννά πκιάσουμε μια σύνταξη. Εσείς περισσότερο πρέπει να ενδιαφέρεστε παραπάνω. Εσείς, που είσαστε οι προστάτες των εργαζομένων, υποτίθεται τωρά. Και πραγματικά διερωτώμαι.

Έν' ρητορικά, κύριε Παπαδόπουλε, που τα λέω τούτα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 31 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 65 του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 μέχρι 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα ένας υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαοχτώ εναντίον, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, δεκαοχτώ εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα 1 μέχρι 3 εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα ένας υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαοχτώ εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, δεκαοχτώ εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 46 θέμα πιλοφορείται «Ο περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021». Είναι πρόταση νόμου των κ. Αντρέα Φακοντή, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Πάφου, Παύλου Μυλωνά, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού, Μαρίνου Μουσιούττα εκ μέρους της Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων, Ρούλας Γεωργιάδου, βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας και Γιώργου Περδίκη εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών.

Τον σκοπό, κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Νόμου, ώστε άτομο με αναπηρία το οποίο έχει πιστοποιηθεί από την Επιτροπή Αξιολόγησης της Αναπηρίας με μόνιμη ή μη αναστρέψιμη αναπηρία χωρίς τη δυνατότητα αποκατάστασης ή βελτίωσης ή άτομο με εκ γενετής αναπηρία να μην καλείται από την εν λόγω επιτροπή για επαναξιολόγηση της αναπηρίας του. Περαιτέρω, θέσπιση υποχρέωσης για τα πρόσωπα που συγκροτούν την εν λόγω επιτροπή να δηλώνουν στο υπό αξιολόγηση άτομο την ταυτότητα και την ειδικότητα/επάγγελμά τους.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την πρόταση νόμου «Ο περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Αντρέας Φακοντής

Γιώργος Περδίκης

Σκεύη Κούτρα Κουκουμά

Λίνος Παπαγιάννης

Μάριος Μαυρίδης

Μαρίνος Μουσιούττας

Μαριέλλα Αριστείδου

Πανίκος Λεωνίδου

Μη μέλη της επιτροπής:

Παύλος Μυλωνάς

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε από τον πρόεδρό της βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Πάφου κ. Αντρέα Φακοντή, τον βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού κ. Παύλο Μυλωνά, τον βουλευτή κ. Μαρίνο Μουσιούττα εκ μέρους της Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων, τη βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ρούλα Γεωργιάδου και τον βουλευτή κ. Γιώργο Πεردίκη εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, σε δύο συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 6 και 13 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο της πρώτης συνεδρίας της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιόν της η διευθύντρια του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες (ΤΚΕΑΑ) του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΣΕΚ, καθώς και της Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Αναπήρων (ΚΥΣΟΑ), της Παγκύπριας Οργάνωσης Αποκατάστασης Αναπήρων (επαρχιακή επιτροπή Λεμεσού) - (ΠΟΑΑ) και του Παγκύπριου Συνδέσμου Συνδρόμου Down. Η Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας (ΥΔΕΠ) του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η ΔΕΟΚ, ο Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος (ΠΙΣ), η Οργάνωση Παραπληγικών Κύπρου (ΟΠΑΚ) και η Ομοσπονδία Συνδέσμων Ασθενών Κύπρου (ΟΣΑΚ), παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στη συνεδρία της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης της πρότασης νόμου παρευρέθηκε και το μη μέλος της επιτροπής κ. Ρούλα Γεωργιάδου.

Σημειώνεται περαιτέρω ότι για λόγους που προκύπτουν από τους σκοπούς της προτεινόμενης ρύθμισης, καθώς και λόγω έλλειψης χρόνου προς ολοκλήρωση της προβλεπόμενης διαδικασίας συζήτησης, σύμφωνα με τα προαπαιτούμενα στον Κανονισμό της Βουλής, ενόψει της διάλυσης της Βουλής για τη διεξαγωγή βουλευτικών εκλογών, κρίθηκε σκόπιμη η κατά προτεραιότητα συζήτηση της πρότασης νόμου σύμφωνα με τις πρόνοιες το Κανονισμού 40Α του Κανονισμού της Βουλής. Ειδικότερα, για τη συζήτηση της εν λόγω πρότασης νόμου ακολουθήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία συζήτησης, όσον αφορά τα προνοούμενα στον Κανονισμό της Βουλής στάδια συζήτησης, αλλά για σκοπούς επίστευσης της όλης διαδικασίας τα εν λόγω στάδια έχουν συμπυχθεί.

Σκοπός της πρότασης νόμου που προτείνεται, όπως αυτή αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή, είναι η τροποποίηση του περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Νόμου, ώστε άτομο με αναπηρία το οποίο κατά την πρώτη αξιολόγηση από την Επιτροπή Αξιολόγησης της Αναπηρίας, η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο του Συστήματος Αξιολόγησης της Αναπηρίας, έχει πιστοποιηθεί με μόνιμη ή μη αναστρέψιμη αναπηρία χωρίς τη δυνατότητα αποκατάστασης ή βελτίωσης να μην καλείται από την εν λόγω επιτροπή για επαναξιολόγηση της αναπηρίας σε μεταγενέστερο χρόνο για οποιοδήποτε λόγο.

Περαιτέρω, με τον προτεινόμενο νόμο προβλέπεται η υποχρέωση των προσώπων που αποτελούν την Επιτροπή Αξιολόγησης της Αναπηρίας να δηλώνουν στο υπό αξιολόγηση άτομο, πριν από την έναρξη της αξιολόγησης, την ταυτότητα (όνομα και επώνυμο) και την ειδικότητα/επάγγελμά τους.

Σύμφωνα με τα όσα κατά τη συζήτηση επί της αρχής ανέφερε ο πρόεδρος της επιτροπής, παρά τις υποδείξεις της αρμόδιας υπουργού να μην καλούνται εκ νέου ενώπιον της Επιτροπής Αξιολόγησης Αναπηρίας άτομα των οποίων η αναπηρία έχει πιστοποιηθεί ως μη αναστρέψιμη, εντούτοις υπάρχουν καταγγελίες από πολίτες και οργανώσεις ότι τέτοιες περιπτώσεις ατόμων με τέτοιου είδους αναπηρίες καλούνται εκ νέου για επαναξιολόγηση από την εν λόγω επιτροπή. Ως εκ τούτου, δήλωσε ο ίδιος, απώτερος στόχος της πρότασης νόμου είναι η νομοθετική επίλυση του ζητήματος αυτού.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τον πρόεδρο της επιτροπής η πρόταση νόμου επιδιώκει να ρυθμίσει την υποχρέωση των μελών τέτοιων επιτροπών να δηλώνουν το ονοματεπώνυμο και την ειδικότητά τους στο υπό αξιολόγηση πρόσωπο, ενημέρωση η οποία αποτελεί ανθρώπινο δικαίωμα των ατόμων αυτών.

Η διευθύντρια του ΤΚΕΑΑ ανέφερε ότι, προκειμένου να συναινέσει το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με τις πρόνοιες της πρότασης νόμου, πρέπει οι πρόνοιες αυτής να τροποποιηθούν, έτσι ώστε να μη δημιουργούνται προβλήματα στην εφαρμογή του Συστήματος Αξιολόγησης της Αναπηρίας. Ειδικότερα, ανέφερε ότι δεν είναι ορθό το ΤΚΕΑΑ να μην μπορεί για κανένα λόγο, όπως προτείνεται στην πρόταση νόμου, να καλέσει εκ νέου πρόσωπο για επαναξιολόγηση. Υπάρχουν περιπτώσεις, εξήγησε, που ένα άτομο, ενώ έχει εγκριθεί για λήψη ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και επιδόματος αναπηρίας, αιτείται πρόσθετο επίδομα, όπως για παράδειγμα το επίδομα για κατ' οίκον φροντίδα, για τη χορήγηση του οποίου πρέπει να γίνει επαναξιολόγηση του ατόμου αυτού. Επιπροσθέτως, ανέφερε ότι, σπάνια μιν, όμως υπάρχουν επώνυμες, τεκμηριωμένες καταγγελίες τις οποίες το τμήμα πρέπει να διερευνήσει και ως εκ τούτου ο λήπτης πρέπει να κληθεί εκ νέου για επαναξιολόγηση.

Αναφορικά δε με το θέμα της ανωνυμίας των μελών των επιτροπών αξιολόγησης η ίδια ανέφερε ότι, όταν άρχισε η εφαρμογή του Συστήματος Αξιολόγησης της Αναπηρίας, περί τα τέλη του 2013, τα μέλη των επιτροπών αξιολόγησης γνωστοποιούσαν τα στοιχεία τους στους αιτητές, πρακτική η οποία εγκαταλείφθηκε εντός των πρώτων δύο εβδομάδων, διότι η γνωστοποίηση αυτή δημιουργούσε πολλά προβλήματα στη διαδικασία της

αξιολόγησης. Ως εκ τούτου, το τμήμα, ανέφερε συμπληρωματικά, προτείνει είτε τα ονόματα και τα στοιχεία των αξιολογητών να γνωστοποιούνται στον αιτητή με το τέλος της διαδικασίας, ήτοι με την έκδοση και γνωστοποίηση του πορίσματος αξιολόγησης, είτε να γνωστοποιούνται πριν από την αξιολόγηση. Στην τελευταία περίπτωση δήλωσε ότι η ενδεχόμενη χρήση των εν λόγω στοιχείων από τον αιτητή, με σκοπό τον επηρεασμό του πορίσματος της Επιτροπής Αξιολόγησης της Αναπηρίας, πρέπει να στοιχειοθετεί ποινικό αδίκημα.

Η εκπρόσωπος της ΠΟΑΑ ανέφερε στην επιτροπή ότι συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της πρότασης νόμου και κατέθεσε σχετικό υπόμνημα στο οποίο αναφέρονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Τα ανώνυμα ιατροσυμβούλια αντίκεινται σε κανόνες ηθικής δεοντολογίας, αλλά και σε πρόνοιες της ισχύουσας νομοθεσίας.
2. Ο σεβασμός στην εγγενή αξιοπρέπεια των ατόμων με αναπηρίες είναι θεμελιώδης αρχή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων των ασθενών είναι αδιαπραγμάτευτη.
3. Ο περί της Κατοχύρωσης και της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών Νόμος προνοεί ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα σε πληροφόρηση για τα δικαιώματα του ασθενούς. Όταν ασθενής εισάγεται σε ιατρικό ίδρυμα, ενημερώνεται για την ταυτότητα και την επαγγελματική θέση όλων όσοι του παρέχουν φροντίδα υγείας, καθώς και για τους κανονισμούς που αφορούν τους όρους και τις διαδικασίες παραμονής και της παροχής φροντίδας υγείας στο εν λόγω ίδρυμα. Κατ' αναλογία όλα τα πιο πάνω πρέπει να ισχύουν και κατά την εξέταση ασθενούς από ιατροσυμβούλια, αφού και αυτά προβαίνουν σε ιατρικές εξετάσεις.
4. Είναι σημαντικό τα άτομα με μόνιμες και μη αναστρέψιμες παθήσεις για τις οποίες η διάρκεια της αναπηρίας είναι εφ' όρου ζωής να μπορούν να απολαμβάνουν κάθε δικαίωμά τους στα επιδόματα, χωρίς να χρίζουν οποιασδήποτε επαναξιολόγησης από τις διάφορες υπηρεσίες του κράτους.

Η εκπρόσωπος της ΠΕΟ ανέφερε ότι συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της πρότασης νόμου. Ωστόσο, η ίδια εκπρόσωπος ανέφερε ότι η ψήφισή της σε νόμο θα επιλύσει μερικώς το πρόβλημα, ήτοι μόνο για τις περιπτώσεις αξιολόγησης οι οποίες παραπέμπονται στις επιτροπές αξιολόγησης δυνάμει του νόμου που ρυθμίζει το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα. Υπάρχουν ανέφερε και αξιολογήσεις που γίνονται δυνάμει αποφάσεων Υπουργικού Συμβουλίου για άλλα επιδόματα, όπως το επίδομα βαριάς κινητικής αναπηρίας ή το επίδομα τυφλού, που δε θα ρυθμιστούν με την υπό εξέταση πρόταση νόμου. Η ΠΕΟ, τόνισε, θεωρεί ότι η γνωστοποίηση και η διαφάνεια πρέπει να είναι δύο βασικές αρχές της δημόσιας διοίκησης. Επιπροσθέτως, ανέφερε ότι, η ΠΕΟ εισηγείται την ετοιμασία ενός Κώδικα Λειτουργίας και Δεοντολογίας, ο οποίος θα συμφωνηθεί με το κίνημα των αναπήρων, θα διέπει τις επιτροπές αξιολόγησης και θα δεσμεύει και τα δύο μέρη δηλαδή τόσο τον αξιολογούμενο όσο και τον αξιολογητή.

Ο εκπρόσωπος της ΣΕΚ συμφώνησε με τα προβλεπόμενα στην πρόταση νόμου. Ωστόσο, ανέφερε ότι συμφωνεί με την τοποθέτηση της διευθύντριας του ΤΚΕΑΑ ότι πρέπει οι γιατροί που συμμετέχουν στις εν λόγω επιτροπές να προστατεύονται, σε διαφορετική δε περίπτωση δε θα υπάρχει ενδιαφέρον από ιατρούς και άλλους επαγγελματίες υγείας να συμμετέχουν σε τέτοιες επιτροπές. Σε ό,τι αφορά δε το δικαίωμα της επιτροπής για επαναξιολόγηση, συμφώνησε με την ίδια εκπρόσωπο ότι δεν πρέπει να αποκλειστεί εντελώς.

Ο εκπρόσωπος της ΚΥΣΟΑ ανέφερε ότι συμφωνεί με τις πρόνοιες της πρότασης νόμου και κατέθεσε σχετικό υπόμνημα για τις θέσεις της οργάνωσης, οι οποίες συνοψίζονται στα ακόλουθα:

1. Η ΚΥΣΟΑ εξέφρασε από την αρχή την κάθετη διαφωνία και πλήρη αντίθεσή της στην εισαγωγή και εφαρμογή στη χώρα μας του λεγόμενου «Συστήματος Αξιολόγησης της Αναπηρίας, της Λειτουργικότητας και της Υγείας (ICF)», που επιβλήθηκε υποχρεωτικά στα άτομα με αναπηρίες παρά την αντίθεση και τις αντιδράσεις της τεράστιας πλειοψηφίας των διαφόρων οργανώσεων για παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους. Οι διαδικασίες που διενεργούνται στο πλαίσιο του πιο πάνω συστήματος παραβιάζουν κατάφορα τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, η οποία τέθηκε σε ισχύ το 2011.
2. Η κατ' επανάληψη αξιολόγηση της αναπηρίας του ίδιου προσώπου, θεωρώντας την ως ένα πρόβλημα υγείας, μια «αρρώστια» που με διάφορες θεραπευτικές μεθόδους ή ακόμα και με την πάροδο του χρόνου μπορεί να βελτιωθεί, παραβιάζει τη σύμβαση η οποία προνοεί ότι η αναπηρία είναι μια κατάσταση μόνιμη ή μακροχρόνια που διαμορφώνεται με την αλληλεπίδραση των σωματικών, νοητικών, αισθητηριακών ή ψυχοκοινωνικών διαταραχών με τα εμπόδια που τίθενται από το περιβάλλον και την κοινωνία γενικότερα.
3. Η συνομοσπονδία συμφωνεί με την πρόνοια στην πιο πάνω πρόταση νόμου για υποχρέωση των προσώπων που αποτελούν την Επιτροπή Αξιολόγησης της Αναπηρίας να δηλώνουν στο υπό αξιολόγηση άτομο την ταυτότητα και την ειδικότητά τους πριν από την έναρξη της αξιολόγησης, διότι με τον τρόπο αυτό θα τερματιστούν ο εξευτελισμός της αξιοπρέπειάς τους ενώπιον της εκάστοτε επιτροπής αξιολόγησης, η έκδοση αντιφατικών πορισμάτων αξιολόγησης και η αχρείαση εκταμίευση χρηματικών πόρων για αξιολόγηση της αναπηρίας ατόμου η οποία έχει ήδη κριθεί ως μια μόνιμη και μη αναστρέψιμη κατάσταση. Η γνωστοποίηση των στοιχείων των αξιολογητών θεωρείται αυτονόητη διαδικασία που εφαρμόζεται στις πλείστες ευνομούμενες δημοκρατικές πολιτείες, συνάδει με τη σύγχρονη ιατρική

δεοντολογία, βασίζεται στην προσέγγιση ανθρώπινων δικαιωμάτων και διασφαλίζει τις αρχές της νομιμότητας της σύνθεσης μιας επιτροπής, της αντικειμενικότητας της διαδικασίας, καθώς και της αμεροληψίας των επαγγελματιών υγείας που εκάστοτε την αποτελούν.

Ο εκπρόσωπος του Παγκύπριου Συνδέσμου Συνδρόμου Down συμφώνησε με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της πρότασης νόμου και σε γραπτό υπόμνημα που κατέθεσε εισηγήθηκε την προσθήκη πρόνοιας στην υπό εξέταση πρόταση νόμου, ώστε η αξιολόγηση ατόμων με εκ γενετής παθήσεις/αναπηρίες να γίνεται μόνο με την προσκόμιση των απαραίτητων ιατρικών πιστοποιητικών χωρίς τη φυσική παρουσία των ατόμων αυτών, εκτός εάν αυτό επιβάλλεται από τεκμηριωμένους και εξειδικευμένους λόγους.

Σημειώνεται ότι σε μεταγενέστερο στάδιο η διευθύντρια του ΤΚΕΑΑ απέστειλε γραπτή επιστολή στην επιτροπή με συγκεκριμένες εισηγήσεις για τροποποίηση της πρότασης νόμου, βάσει των όσων προφορικά είχε αναφέρει κατά τη συνεδρία της επιτροπής.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αποφάσισε να επιφέρει στο κείμενο της πρότασης νόμου τις ακόλουθες τροποποιήσεις:

1. Την προσθήκη πρόνοιας, ώστε όσον αφορά άτομο με εκ γενετής αναπηρία, του οποίου η αναπηρία πιστοποιείται από εξειδικευμένο ιατρικό κέντρο ή από ειδικό ιατρό ως αναπηρία μόνιμη ή μη αναστρέψιμη, χωρίς τη δυνατότητα αποκατάστασης, η αξιολόγηση και πιστοποίησή του από την Επιτροπή Αξιολόγησης της Αναπηρίας να γίνεται μόνο με την προσκόμιση των ιατρικών πιστοποιητικών και η φυσική παρουσία του ατόμου αυτού ενώπιον της Επιτροπής Αξιολόγησης της Αναπηρίας να απαιτείται μόνο για τεκμηριωμένους και εξειδικευμένους λόγους για τους οποίους το άτομο αυτό πρέπει να ενημερώνεται εκ των προτέρων.
2. Την προσθήκη πρόνοιας, ώστε ο αιτητής να ενημερώνεται εκ των προτέρων ότι η χρησιμοποίηση των στοιχείων των προσώπων που αποτελούν την Επιτροπή Αξιολόγησης της Αναπηρίας, με σκοπό τον επηρεασμό του πορίσματος της εν λόγω επιτροπής, αποτελεί ποινικό αδίκημα το οποίο θα τιμωρείται σύμφωνα με τις διατάξεις της υφιστάμενης νομοθεσίας.
3. Την προσθήκη πρόνοιας, ώστε το πόρισμα της Επιτροπής Αξιολόγησης της Αναπηρίας να κοινοποιείται στον αιτητή σε εύλογο χρονικό διάστημα από την ολοκλήρωση της αξιολόγησης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση της πρότασης νόμου σε νόμο, όπως αυτή έχει τελικά τροποποιηθεί με βάση τα πιο πάνω και αφού έτυχε των αναγκαίων νομοτεχνικών βελτιώσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εδώ γράφει ότι είναι ομόφωνο. Θέλετε να μιλήσετε;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Υπάρχουν ομιλητές, ναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Και είναι και εισηγητές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα. Λοιπόν, γράψτε τους.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σημειώνω, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Για τη διαδικασία. Νιώθω δύσκολα, γιατί δε θέλουμε να εκβιάσουμε κανέναν ούτε να πιέσουμε κανέναν για τους χρόνους ομιλίας, αλλά είχαμε ενημερώσει ότι έχουμε εκδήλωση στην οποία θα πρέπει να παρευρεθούμε όλοι στη Σκαρίνου, οπότε 5.30 μ.μ. πρέπει να ολοκληρωθεί η συζήτηση. Δεν ξέρω ποια είναι η λύση. Εντάξει, έχουμε σχεδόν δυο ώρες, συγγνώμη! Απλώς, το λέω, πρέπει να βρεθεί λύση, αν χρειάζεται να συνεχίσουμε...

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Βεβαίως, να βρούμε λύση...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, εγράψτε τους ομιλητές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μάλιστα. Υπάρχει κάποιος άλλος ή άλλη που θέλει να...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει έξι ομιλητές σε ένα ομόφωνο θέμα...

Κύριε Μουσιούττα, σας ακούω.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Το ότι τα Ηνωμένα Έθνη μάς κάνουν παρατηρήσεις για την εθνική νομοθεσία μας όσον αφορά τα άτομα με αναπηρίες δείχνει κάποια πράγματα. Μας δείχνει τον δρόμο ή τον σωστό δρόμο που πρέπει να ακολουθήσει τόσο η εκτελεστική όσο και η νομοθετική εξουσία. Οι αρμόδιες υπηρεσίες οφείλουν να κάνουν και να αποδεχθούν τις απαραίτητες ριζοσπαστικές μεταρρυθμίσεις της νομοθεσίας, που θα κάνουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες, τους συνανθρώπους μας να νιώσουν ίσοι με όλους μας, να νιώσουν ότι η κοινωνία που ζούμε δεν αρνείται με τις πολιτικές που θεσπίζονται να τους αφομοιώσει.

Ός νομοθετική εξουσία σε στενή συνεργασία με το κίνημα αναπήρων -γιατί η θέση μας είναι πως σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να αποφασίζουμε ερήμην των ατόμων αυτών- αποκαθιστούμε σήμερα μια αδικία με την πρόταση νόμου που έχει κατατεθεί από τους συναδέλφους που αναφέρθηκαν προηγουμένως και εμένα, που αφορά τα άτομα αυτά και συγκεκριμένα την εξέταση των ατόμων που αξιολογούνται από τα ιατροσυμβούλια. Το δικαίωμα να γνωρίζουν οι εξεταζόμενοι την ειδικότητα του αξιολογητή τους και το δικαίωμα των ατόμων με μη αναστρέψιμες αναπηρίες να μην καλούνται επαναληπτικά σε επαναξιολογήσεις είναι τα δύο θέματα με τα οποία καταπιάνεται η πρόταση νόμου που έχει ετοιμαστεί και ανέφερα προηγουμένως.

Γίνονται άσκοπες διαδικασίες και κυρίως ταλαιπωρούν τους συμπολίτες μας, το οποίο συνεπάγεται εκτός των άλλων και οικονομικό κόστος για το κράτος. Πάγια θέση μας είναι ότι οι συνάνθρωποί μας με αναπηρίες έχουν το αναφαίρετο δικαίωμα στην ισότιμη χωρίς διακρίσεις διαβίωση και νομοθετικά προσπαθούμε να το κατοχυρώσουμε. Ευχαριστώ τους συναδέλφους που μαζί εργαστήκαμε σε αυτή την προσπάθεια, γιατί ιδίως στα θέματα αναπηρίας επιβάλλεται σύμπνοια και συλλογικότητα και όχι ανταγωνιστικότητα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Μουσιούττα.

Η κ. Γεωργιάδου.

ΡΟΥΛΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συνυπογράψαμε αυτή την πρόταση νόμου, που αποκαθιστά κάτι από την καταρρακωμένη αξιοπρέπεια των συνανθρώπων μας με αναπηρία. Το ότι τα Ηνωμένα Έθνη μάς κάνουν συνεχώς παρατηρήσεις για τη μη εφαρμογή της σύμβασης για τα δικαιώματα των ΑΜΕΑ, την ώρα που υπογραμμίζουν ότι αρμόδια εθνική μας νομοθεσία δεν προσεγγίζει την αναπηρία στη βάση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μάς λέει ότι ως νομοθετική εξουσία οφείλουμε να κάνουμε τις αναγκαίες νομοθετικές αλλαγές.

Σήμερα κατοχυρώνουμε το δικαίωμα των ΑΜΕΑ στη διαφάνεια των ιατροσυμβουλιών με την επωνυμία των ιατροσυμβούλων και στις μη επαναξιολογήσεις ατόμων με μόνιμες ή μη αναστρέψιμες αναπηρίες. Στόχος μας με αυτή την πρόταση νόμου είναι να κάνουμε ένα βήμα μπροστά για τους συνανθρώπους μας με αναπηρία, που αισθάνονται πολίτες δεύτερης κατηγορίας. Η επαφή μας με το κίνημα των αναπήρων μάς έφερε ακόμα περισσότερο σε επαφή με τα πολλαπλά καθημερινά προβλήματα αυτών των συνανθρώπων μας.

Οφείλουμε ως νομοθετική εξουσία να προνοήσουμε γι' αυτούς τους ανθρώπους τα αυτονόητα για όσα θεωρούνται δεδομένα για τον κάθε αρτιμελή. Χαίρομαι που αυτή η προσπάθεια είναι υπερκομματική. Τα προβλήματα των αναπήρων απαιτούν σύμπνοια, ομαδική προσπάθεια και θέληση. Οι αρμόδιες υπηρεσίες του κράτους οφείλουν να κάνουν τις διαρθρωτικές ενέργειες που απαιτούνται προς αυτή την κατεύθυνση, με σεβασμό στην οποιαδήποτε διαφορετικότητα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Γεωργιάδου.

Ο κ. Μυλωνάς.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή γίνεται συζήτηση πολλή για το πότε μιλούμε, για τι μιλούμε και πώς μιλούμε, πρέπει να παρακαλέσω τους συναδέλφους, είτε βιάζονται είτε δε βιάζονται -ο κ. Μαυρίδης βγήκε έξω, προφανώς μπορεί να έχει καμιά επαφή με το πανεπιστήμιο που εργάζεται- ζητώ συγγνώμη, κύριε Πρόεδρε, αλλά πλέον θα παίρνουν απαντήσεις. Ζει σε άλλο κόσμο ο κ. Μαυρίδης και είναι δικαίωμά μου και εμένα ως βουλευτή να του

απαντήσω σε προσωπικό επίπεδο πλέον, διότι είναι ενοχλητικό να νομίζουν ότι μπορούμε να μιλούμε τρεις και τέσσερις φορές, γιατί ικανοποιούμε τα αυτιά των οπαδών μας, και οι άλλοι να μη μιλούν. Δε γίνεται, κύριε Πρόεδρε! Και αυτό είναι παράκλησή μου να είναι σεβαστό και απολογούμαι προς το ΑΚΕΛ. Το κατανοώ, όσοι μπορέσουν να μείνουν, να μείνουν, οι υπόλοιποι θα είμαστε εδώ όση ώρα θέλουν οι βουλευτές να μιλούμε. Θα προσπαθήσουμε να βοηθήσουμε τους συναδέλφους, αλλά, αν δεν, θα πρέπει να μείνουμε εδώ.

Και αυτό έχει σημασία, κύριε Πρόεδρε, γιατί; Γιατί πρέπει να σεβόμαστε τους εαυτούς μας οι ίδιοι ως βουλευτές. Λοιπόν, ο κ. Μαυρίδης ζει σε άλλο κόσμο προφανώς, εγώ το αντιλαμβάνομαι. Από το πανεπιστήμιο στη Βουλή, από τη Βουλή στο πανεπιστήμιο, προφανώς δεν πηγαίνει σε σπθήκια που έχουν άτομα με αναπηρίες, προφανώς δεν αντιλαμβάνεται και αντιμετωπίζει τα πράγματα μόνο ως αριθμούς.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ:

Μα, δεν είπε κάτι ο κ. Μαυρίδης, κύριε Πρόεδρε.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Υπάρχει θέμα, κύριε Πρόεδρε, να αντιληφθούμε. Και αυτή η πρόταση νόμου για την οποία συζητούμε τώρα προέκυψε· εν έγινεν ούτε 'πού τον Φακοντή ούτε 'πού τον Μυλωνά ούτε 'πού κανέναν. Από την κ. Κλειώ και τον κ. Δημήτρη -και είστε ενήμερος, κύριε Πρόεδρε, και σας ευχαριστώ για την παρέμβαση- όταν η κ. Κλειώ και ο κ. Δημήτρης, άτομα με σύνδρομο Down και τετραπληγικοί, εκλήθησαν από τις υπηρεσίες αυτού του κράτους να πάνε ιατροσυμβούλιο εν καιρώ πανδημίας. Αν ήταν δυνατό, εβδομήντα έξι χρόνων γυναίκα μαζί με τον αδελφό της με σύνδρομο Down να πάρουν τα ταξί και να ψάχνουν χαρτιά να πάρουν στο Τμήμα Ενσωμάτωσης! Και θυμώνουν και οι υπηρεσίες του κράτους, γιατί οι βουλευτές οι ενοχλητικοί τους κατηγορούμε. Δεν τους κατηγορούμε. Προσπαθούμε να βοηθήσουμε, γι' αυτό είμαστε εδώ.

Και πέραν αυτού, κύριε Πρόεδρε, σας παρακαλώ θερμά... Δηλαδή θέλω να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον κ. Φακοντή. Ήταν βαρυφορτωμένο το πρόγραμμα της επιτροπής Εργασίας και, όταν τον παρακάλεσα -και με τη βοήθειά σας, σας ζήτησα τη συνδρομή, δεν ξέρω αν έγινε- πάντως εγώ ευχαριστώ τον κ. Φακοντή, έδειξε ευαισθησία και οι υπόλοιποι συνάδελφοι, που συνυπόγραψαν, όλοι. Αποδεικνύει -και το λέω για τους επόμενους συναδέλφους, που θα είναι στη Βουλή- ότι η συλλογικότητα, η έλλειψη κόμπλεξ γιατί το φέρνει ο ένας ή ο άλλος -όλοι μαζί την εκάναμεν την πρόταση- ήταν παραγωγική για μια σειρά από ανθρώπους, τα άτομα με αναπηρία, τα οποία ήταν πεταγμένα σε κάποιες γωνιές της Λεμεσού και έν' δύσκολο να τους δει ο Μυλωνάς, ο κ. Φακοντής και ο κ. Μουσιούττας. Έν' πολλά δύσκολο, αν σκεφτόμαστε μόνο τους αριθμούς των κοινωνικών ασφαλίσεων.

Και να του πω και κάτι του κ. Μαυρίδη. Αυτό είναι προσωπικό, κύριε Πρόεδρε, θα του το πω και ας μου απαντήσει μετά, έχει τη δυνατότητα να μου απαντήσει όποτε θέλει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μην το πεις τωρά, ένενν δαμαί!

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Θα του το μεταφέρει ο κ. Σοφοκλέους. Να τον εδώ.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Είμαι δαμαί, παρακαλώ!

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Υπάρχει, είναι και οικονομολόγος και είναι στα πανεπιστήμια και είναι περήφιος! Τέλος πολυτελείας για όσους έχουν κότερα, όσους έχουν πύργους, ρετιρέ! Τέλος πολυτελείας, για να βοηθήσουμε τον Δημήτρη και την Κλειώ και να αφήσουμε τα παραμύθια και τα μουσκουρούδια!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Φακοντής.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, έχουν λεχθεί αρκετά, δε θα επαναλάβω. Συμφωνώ απόλυτα με τους συναδέλφους που έχουν μιλήσει πριν από μένα. Θέλω να πω ότι στόχος μας είναι να διασφαλίσουμε τη ζωή των ατόμων με αναπηρία, ώστε να ζουν με αξιοπρέπεια και χωρίς διακρίσεις. Σε αυτό αποσκοπούμε, αυτός είναι ο στόχος μας. Δυστυχώς, παρουσιάζονται πάρα πολλά προβλήματα στα ιατροσυμβούλια. Με αυτό που επιχειρούμε σήμερα το πρόβλημα δεν επιλύεται. Αφορά μόνο τα ιατροσυμβούλια που είναι κάτω από τον νόμο του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Παρόμοια προβλήματα υπάρχουν και σε άλλα ιατροσυμβούλια. Γι' αυτό η νεότερη, η επόμενη Βουλή -εγώ δε θα είμαι εδώ- αλλά είμαι βέβαιος ότι η υπόλοιπη κοινοβουλευτική μου ομάδα θα συνεχίσει την προσπάθεια, ώστε να τροποποιήσουμε και άλλες νομοθεσίες, ώστε τα ιατροσυμβούλια να λειτουργούν με διαφάνεια, να είναι σωστοί και αποτελεσματικοί, ώστε να μην παρουσιάζονται προβλήματα σοβαρά, εξευτελισμός

ατόμων, και πολλές φορές εξέταση χωρίς καν να αγγίζουν τον φάκελο, χωρίς να δουν το ιατρικό περιστατικό, χωρίς να γνωρίζουν την κατάσταση.

Γι' αυτό πρέπει να λύσουμε αυτά τα προβλήματα, διότι οι άνθρωποι αυτοί αντιμετωπίζουν σωρεία προβλημάτων και το επίδομα, είτε η αναπηρία είτε το αναπηρικό, είναι κάτι το οποίο τους βοηθά να έχουν τουλάχιστον μια υποφερτή ζωή σε αυτή την κοινωνία που χρειαζόμαστε πάρα πολλά ακόμα, διότι απέχουμε πάρα πολύ από τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα άτομα με αναπηρίες. Καλώ την κυβέρνηση να προχωρήσει. Υιοθετήσαμε αυτή την πρόταση, την κυρώσαμε σε νόμο, κύριε Πρόεδρε, αλλά ακόμα χρειάζονται πολλά να γίνουν, για να φτάσουμε στο σωστό αποτέλεσμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ.

Ο κ. Σοφοκλέους.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ:

Κύριε Πρόεδρε, λυπούμαι που επήρε αυτή την τροπή. Εγώ, για να 'μαι ειλικρινής, ο λόγος που εζήτησα τον λόγο ήταν, για να συγχαρώ τους συναδέλφους που εκατέθεσαν αυτή την πρόταση. Είναι μια πολύ καλή στιγμή για τη Βουλή αυτή και δεν εκατάλαβα γιατί εδημιουργήθηκε όλη αυτή η ένταση. Είναι ο κ. Λουκαΐδης του ΑΚΕΛ που εζήτησε να περιοριστούν οι ομιλητές, διότι έχει εκδήλωση και δεν έχω καταλάβει τι έφταιξε ο κ. Μαυρίδης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει, ώρες πολλές κουράζεται ο κόσμος.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ:

Δηλαδή είναι λίγο... Αγαπώ πολύ τον Παύλο Μυλωνά και το ξέρει...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

... εθέλαμε να μιλήσουμε, για να πούμε μπράβο σας. Αγαπώ τον Παύλο, αλλά νομίζω ότι ήταν λίγο εκτός τόπου αυτή η επίθεση που έγινε. Εγώ ήθελα να σας πω «μπράβο» όλους όσοι ασχοληθήκατε με αυτή την πρόταση, διότι δεν είναι μόνο η κοινωνική ευαισθησία που δείχνετε -και θα ψηφίσουμε αυτή την πρόταση- δεν είναι μόνο η αχρείαστη ταλαιπωρία ανθρώπων, που πρέπει να είμαστε τρομερά ευαίσθητοι στο πώς τους ταλαιπωρούμε μέσα στη γραφειοκρατία, αλλά αναδεικνύετε και ένα άλλο θέμα με αυτή την πρόταση και συγχαρητήρια για τούτο. Αναδεικνύετε ότι, για έναν άνθρωπο που επήγε εις το κράτος και τον έχει πιστοποιήσει με μια αναπηρία μόνιμη, είναι υποχρέωση του κράτους να πηγαίνει από το ένα τμήμα στο άλλο και από τη μια υπηρεσία στην άλλη, για να συνεχίσει να τον θεωρεί με αυτή την αναπηρία και δεν είναι υποχρέωση του αναπήρου ή του οποιοσδήποτε ή για οποιαδήποτε διαπίστωση του κράτους να τρέχει από το ένα τμήμα στο άλλο και από τη μια υπηρεσία στην άλλη, για να αποδεικνύει το ίδιο πράγμα κάθε μέρα. Και χτυπάτε και τη γραφειοκρατία, εκτός από το ότι αναδεικνύετε την κοινωνική ευαισθησία.

Κύριε Φακοντή, είπατε -και σωστά- ότι δεν πρέπει να περιοριστεί στο ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα αυτή η ιστορία. Είναι μια πρώτη σωστή παρέμβαση. Ελπίζω το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας που έχουμε μετά, να ψηφιστεί, για να λύσει και αυτά τα ζητήματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Μαυρίδης.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Και 'γω με τη σειρά μου να δώσω τα συγχαρητήριά μου στους εισηγητές της πρότασης. Συμφωνούμε απόλυτα και πάντοτε είμαστε στο πλευρό του αναπηρικού κινήματος. Μπορώ να πάω πίσω μέχρι σήμερα, για να σας πω πόσο πολύ έχουν βελτιωθεί όχι μόνο τα επίδομα, αλλά και άλλες υπηρεσίες που προσφέρονται προς το αναπηρικό κίνημα και έτσι πρέπει να είναι.

Όσον αφορά τα υπόλοιπα, επειδή εν εκατάλαβα τι έγινε, εντάξει, εν υπάρχει πρόβλημα, μακάρι να 'σαστε καλά. Το δικαίωμά μου να μιλώ και να εκφράζομαι εν εβρέθηκε άνθρωπος ως τώρα να μου το αφαιρέσει κι ούτε θα βρεθεί.

Ευχαριστώ πολύ. Μπορεί να το αφαιρέσει μόνο ο κυρίαρχος κυπριακός λαός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τέλειωσες, Μάριε;

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Ναι, ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ρε παιθικά, πολλή αγάπη έππεσε δαμαί τζαι που αγάπη σε αγάπη νομίζω στο τέλος της ημέρας είναι αγάπη που 'γινες δίκκοπο μαχαίρι. Να το πάμε έτσι;

Εζήτησαν τον λόγο ακόμα δύο ομιλητές. Εγώ είπα να μη δώσω τον λόγο σε άλλους, αλλά που την άλλη στεναχωρούμαι που σας στερώ τον λόγο. Έν' η Βουλή δαμαί, δαμαί έν' βήμα, για να εκφράζουν τις απόψεις, αλλά σας είχα παρακαλέσει -έν' θερμή παράκληση- κάμετε λλίον κράτει, γιατί πρέπει να τελειώσουμε. Εν τζαι λέω, το ΑΚΕΛ έχει μια εκδήλωση τωρά, εντάξει. Λέει τζαι ο κ. Νεοφύτου «εντάξει, κύριε, παέννετε, εννά ψηφίζουμε εμείς». Μα άμα λείπει ένα που τα μεγαλύτερα κόμματα ποδά πίσω τζαι ψηφίζουμε, αύριο εν θα σηκωστούν να φωνάζουν εκάμετε τα εσείς τζαι έτσι; Τελοσπάντων.

Κύριε Αντρέα Κυπριανού, εζήτησες τον λόγο;

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Για ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα. Τζαι ο άλλος που εζήτησε τον λόγο;

Ο Ζαχαρίας.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον βουλευτή κ. Αβέρωφ Νεοφύτου)

Όχι, δεν είπα ότι είπετε «φύετε», κύριε Νεοφύτου. Να συνεννοούμαστε. Μάλιστα, εκείνο το οποίο είπετε, κύριε Νεοφύτου, είναι να κάμουμε σύντομα, να μπορέσουμε να τελειώσουμε, για να εξυπηρετηθούν και οι συνάδελφοι. Αυτό είπετε.

Κύριε Κυπριανού.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Θέλω και 'γω, κύριε Πρόεδρε, να συγχαρώ τους συναδέλφους για μία πρόταση την οποία είχαμε εργαστεί όλοι και είχαμε ήδη συζητήσει με το αναπηρικό κίνημα. Θέλω να πω ότι διορθώνεται με αυτή την πρόταση νόμου ακόμα μία στρέβλωση από τις πολλές που είχαν διορθωθεί και από αυτή τη διακυβέρνηση. Δεν μπορεί ένας ο οποίος χάνει το πάνω ή το κάτω άκρο σε ένα δυστύχημα να ξανακαλείται στο ιατροσυμβούλιο να επιβεβαιώσει τι το ιατροσυμβούλιο; Άρα, ήταν ένας παραλογισμός και μία στρέβλωση η οποία διορθώνεται. Όμως να πω κάτι, γιατί το νιώθω έντονα. Είναι αλήθεια ότι ο λόγος που οδηγηθήκαμε σε αυτούς τους παραλογισμούς είναι ότι κάποτε κάποιος περνούσε έξω από το γραφείο εργασίας, πονούσε τη μέση του και έπαιρνε αναπηρικό επίδομα, φτάνει να είχε κάποιες κομματικές ή άλλες γνωριμίες και αυτό οδήγησε στην υπερβολή.

Εύχομαι και ελπίζω να μην ξαναζήσουμε τις καταστάσεις εκείνες όπου όλη η κοινωνία διαμαρτυρόταν ότι άνθρωποι απόλυτα υγιείς -χωρίς κανένα πρόβλημα- επειδή είχαν κομματική συγκεκριμένη ταυτότητα και για να μας ξαναψηφίσουν στις εκλογές έβγαιναν ή έπαιρναν επίδομα αναπηρίας.

Συγχαίρω ξανά για την πρόταση, είναι απόλυτα ορθή και διορθώνει τη στρέβλωση η οποία υπήρχε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Κυπριανού.

Τελευταίος ομιλητής ο κ. Κουλίας.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες είναι δημιούργημα της πρώην συναδέλφου μας Σωτηρούλας Χαραλάμπους. Είναι ένα καινούριο τμήμα σχετικά, όμως η πρόταση είναι ορθή. Μπράβο που κατατέθηκε και μπράβο σε όλο το σώμα που την υιοθετεί. Θέλω όμως για το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες να πω το εξής: Πάρα πολλές δύσκολες περιπτώσεις, ένας έν' κομμένα και τα δύο του πόδια και του ζητούν να πάει στο ιατροσυμβούλιο, είναι παραπληγικός ή τετραπληγικός ζητούν να πάει εκεί. Πρέπει το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες να βρει εκείνη τη λύση που να μη χρειάζεται να παν εκεί όλοι αυτοί οι άνθρωποι, που για να μετακινηθούν, θέλουν ολόκληρο συνεργείο. Είναι κρίμα που τον Θεό να ταλαιπωρούνται! Είμαι τέλεια σίγουρος ότι τούτο το πράγμα μπορεί να γίνεται ή στον τόπο κατοικίας ή στην πόλη που κατοικούν ή στο χωριό που κατοικούν και να κάμει μία κινητή μονάδα το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες που θα τους κάμνει μια επιτόπου επίσκεψη. Δε χρειάζεται να παίρνεις έναν ανάπηρο άνθρωπο να τον κωλοσύρνεις να τον πάρεις στα Λατσία, που είναι το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες, να βγει να τον δει το ιατροσυμβούλιο κ.ο.κ.

Ευελπιστώ ότι οι προτάσεις που ακούγονται εδώ και οι εισηγήσεις είναι λογικές και να χτυπήσουν στα αυτιά ανθρώπων οι οποίοι πρέπει να βρουν τις σωστές λύσεις.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεύτερη ανάγνωση της υπ' αριθμόν 46 πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 31 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 34 του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 έως 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα έξι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία. Είναι ομόφωνο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα έξι ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα 1 έως 3 εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της πρότασης νόμου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα έξι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα έξι ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 47 θέμα πιλοφορείται «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021». Είναι πρόταση νόμου των κ. Αντρέα Φακοντή, Ευανθίας Σάββα και Σκεύης Κούτρα Κουκουμά εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.

Κυρία Δημητρίου, τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, ώστε πρόσωπα τα οποία έχουν συμπληρώσει το 63^ο έτος της ηλικίας τους, είναι προσωρινά άνεργα και δεν υποβάλλουν αίτηση για θεσμοθετημένη σύνταξη, να έχουν δικαίωμα σε ανεργιακό επίδομα.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την πρόταση νόμου «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Αντρέας Φακοντής, πρόεδρος

Πανίκος Λεωνίδου

Σκεύη Κούτρα Κουκουμά

Γιώργος Περδίκης

Μάριος Μαυρίδης

Μαρίνος Μουσιούπτας

Μαριέλλα Αριστείδου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από τον πρόεδρό της κ. Αντρέα Φακοντή και τις κ. Ευανθία Σάββα και Σκεύη Κούτρα Κουκουμά εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, σε δύο συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 6 και 13 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο της πρώτης συνεδρίας της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιόν της εκπρόσωποι των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΣΕΚ και ΠΑΣΥΔΥ και της εργοδοτικής οργάνωσης ΟΕΒ. Το ΚΕΒΕ, η ΔΕΟΚ και η ΑΣΔΥΚ, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στη συνεδρία της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι για λόγους που προκύπτουν από τους σκοπούς της προτεινόμενης ρύθμισης, καθώς και λόγω έλλειψης χρόνου προς ολοκλήρωση της προβλεπόμενης διαδικασίας συζήτησης, σύμφωνα με τα προαπαιτούμενα στον Κανονισμό της Βουλής των Αντιπροσώπων ενόψει της διάλυσης της Βουλής για τη διεξαγωγή βουλευτικών εκλογών, κρίθηκε σκόπιμη η κατά προτεραιότητα συζήτηση της πρότασης νόμου σύμφωνα με τις πρόνοιες του κανονισμού 40Α του κανονισμού της Βουλής. Ειδικότερα, για τη συζήτηση της εν λόγω πρότασης νόμου ακολουθήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία συζήτησης όσον αφορά τα προνοούμενα στον κανονισμό της Βουλής στάδια συζήτησης, αλλά για σκοπούς επίστευσης της όλης διαδικασίας τα εν λόγω στάδια έχουν συμπυχθεί.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, ώστε να δικαιούνται ανεργιακό επίδομα πρόσωπα τα οποία έχουν συμπληρώσει το 63^ο έτος της ηλικίας τους, είναι προσωρινά άνεργα και δεν αιτούνται να λάβουν τη θεσμοθετημένη σύνταξη.

Σύμφωνα με τα όσα ανέφερε ο πρόεδρος της επιτροπής κατά την επί της αρχής εξέταση της πρότασης νόμου, το εν λόγω θέμα συζητείται εδώ και πολλά χρόνια στην επιτροπή και παρά τη δέσμευση της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για κατάθεση σχετικού νομοσχεδίου εκ μέρους της εκτελεστικής εξουσίας για τη ρύθμιση του όλου θέματος, η νομοθετική ρύθμιση του εν λόγω ζητήματος παραμένει ακόμα σε εκκρεμότητα. Ως εκ τούτου, κρίθηκε αναγκαία η κατάθεση της υπό εξέταση πρότασης νόμου, προκειμένου τα άτομα άνω των εξήντα τριών ετών τα οποία δεν αιτούνται να λάβουν τη θεσμοθετημένη σύνταξη να δικαιούνται επίδομα ανεργίας με τις ίδιες ασφαλιστικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για τους ασφαλισμένους κάτω των εξήντα τριών ετών.

Η εκπρόσωπος των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε ενώπιον της επιτροπής ότι η ρύθμιση του θέματος είναι αρκετά πολύπλοκη και οποιαδήποτε προσπάθεια τροχοδρομηθεί πρέπει να γίνει με πολλή προσοχή και μελέτη, έτσι ώστε να συμπεριληφθούν και οι απαραίτητες ασφαλιστικές δικλίδες.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας ανέφερε ότι η πρόταση νόμου ενδεχομένως να προσκρούει στο σύνταγμα και ειδικότερα στο άρθρο 80 αυτού, αφού, όπως είναι γνωστό, καμία πρόταση νόμου δε δύναται να επιφέρει αύξηση στις δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού. Η ίδια εκπρόσωπος αναφέρθηκε επιπρόσθετα σε πρόσφατη γνωμάτευση του Ανωτάτου Δικαστηρίου βάσει της οποίας η δημιουργία νέας κατηγορίας δικαιούχων παροχής από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων κρίθηκε αντισυνταγματική, αφού με τον τρόπο αυτό επιβαρύνεται με δαπάνες ο κρατικός προϋπολογισμός.

Η εκπρόσωπος της ΠΕΟ ανέφερε ότι συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της πρότασης νόμου, τονίζοντας ότι πάγια θέση της οργάνωσης είναι ότι όλοι οι ασφαλισμένοι στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων έχουν τα ίδια δικαιώματα και πρέπει να τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης. Σε καμία περίπτωση, ανέφερε, δεν πρέπει να υπάρχει διάκριση με κριτήριο την ηλικία.

Ο εκπρόσωπος της ΣΕΚ ανέφερε ότι το θέμα συζητήθηκε στο Συμβούλιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, χωρίς ωστόσο να υπάρξει οποιαδήποτε κατάληξη. Το θέμα της προσθήκης ασφαλιστικών δικλίδων για την παροχή του εν λόγω επιδόματος θα εξεταστεί, εάν και εφόσον τεθεί από το αρμόδιο υπουργείο.

Ο εκπρόσωπος της ΟΕΒ ανέφερε ότι διαφωνεί με την πρόταση νόμου, αφού χωρίς τη δέουσα μελέτη κανείς δεν μπορεί να γνωρίζει τον οικονομικό αντίκτυπο που αυτή θα έχει επί του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ούτε και αν θα τύχει εκμετάλλευσης ή κατάχρησης από τον οποιονδήποτε. Επομένως, πρόσθεσε, η ΟΕΒ θα τοποθετηθεί εκ νέου, εάν κι εφόσον κατατεθεί σχετικό νομοσχέδιο από την εκτελεστική εξουσία.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αποφάσισε, κατά πλειοψηφία του προέδρου και των μελών της βουλευτών της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών και της Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων, να εισηγηθεί στη Βουλή την ψήφιση της πρότασης νόμου σε νόμο.

Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν κατά τη συζήτηση της πρότασης νόμου στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Δεν υπάρχουν ομιλητές.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Νεοφύτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κύριε Πρόεδρε.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Ανεξάρτητα της ορθότητας ή όχι της πρότασης νόμου, προσθέστε ακόμα μία νομοθεσία που θα ψηφιστεί που είναι αντισυνταγματική και θα γίνει αναφορά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έν' η δεύτερη φορά που το λέεις, κύριε Νεοφύτου, που σημαίνει, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι, αν γίνουν οι αναπομπές, εννά ξανάρτετε δαμαί. Ξέρετέ το.

Ήρτε η πρώτη, κυρίες και κύριοι, έτην. Γι' αυτό να ετοιμάζεστε σε δεκαπέντε μέρες να 'ρτετε δαμαί.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Εν ξέρω που εννά σε έβρω, κύριε Κουλία, είσαι βουλευτής ως την τελευταία μέρα που εννά γίνουν εκλογές. Λοιπόν, έτο δαμαί το χαρτί.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Ο χρόνος που προνοεί το σύνταγμα για τις αναπομπές δε μετρά, όταν έχει διαλυθεί η Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μετά;

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Μετά μετρά, αλλά, όταν διαλυθεί η Βουλή, δε μετρά ο χρόνος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ας ελπίσουμε να έσει. Να το κοιτάξουμε.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Και αναπομπή να στείλει ο Πρόεδρος θα τη συζητήσουμε στην άλλη...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σωκράτης που εν' διευθυντής της Βουλής λέει δεν ισχύει αυτό που λέτε. Ενώ το δουν στα δικαστήρια. Αφήστε να τα δουν οι νομικοί. Εγώ δεν είμαι νομικός, εγώ είμαι γιατρός. Προσπαθώ να σας κάμω δαμαί καλά, αλλά εν γίνεται κανένας καλά.

Λοιπόν, δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 31 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 65 του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 έως 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τρεις, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα τρεις ψήφους υπέρ, δεκαεπτά εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα 1 έως 3 εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τρεις, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα τρεις ψήφους υπέρ, δεκαεπτά εναντίον και καμία αποχή, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 48 θέμα εκάμαμέν το.

Το υπ' αριθμόν 49 θέμα τιτλοφορείται «Ο περί της Ίδρυσης Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας και Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2021».

Τον σκοπό, κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Θέσπιση νομοθεσίας για την ίδρυση Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το νομοσχέδιο «Ο περί της Ίδρυσης Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας και Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Αντρέας Φακοντής, πρόεδρος

Γιώργος Περδίκης

Ευανθία Σάββα

Λίνος Παπαγιάννης

Σκεύη Κούτρα Κουκουμά

Μαρίνος Μουσιούττας

Μάριος Μαυρίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στις 2, 16 και 30 Μαρτίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΣΕΚ, ΔΕΟΚ, ΠΑΣΥΔΥ (Κλάδος Υπαλλήλων Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας), ΑΣΔΥΚ, της Παγκύπριας Συντεχνίας Ισότητα, των εργοδοτικών οργανώσεων ΟΕΒ και ΚΕΒΕ, του Συνδέσμου Ψυχολόγων Κύπρου, του Παγκύπριου Συλλόγου Ψυχολόγων, της Ομάδας Πρωτοβουλίας Επαγγελματιών Ψυχολόγων, του Συνδέσμου Κοινωνιολόγων Κύπρου, του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Κύπρου, της Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Αναπήρων και της Οργάνωσης Παραπληγικών Κύπρου.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης του νομοσχεδίου παρευρέθηκαν και τα μέλη της επιτροπής κ. Μαριέλλα Αριστείδου, Χαράλαμπος Πιπτοκοπίτης και Ηλίας Μυριάνθους.

Σκοπός του νομοσχεδίου είναι η θεσμοθέτηση νομοθεσίας για την ίδρυση Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, ως αποτέλεσμα της μετεξέλιξης των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με πολιτικό προϊστάμενο τον Υφυπουργό Κοινωνικής Πρόνοιας παρά τω Προέδρω.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το νομοσχέδιο, κύριες αρμοδιότητες του υφυπουργείου είναι μεταξύ άλλων οι ακόλουθες:

1. Η υποβολή προτάσεων και υλοποίηση αυτών για τη χάραξη και εφαρμογή εθνικής πολιτικής και στρατηγικής για θέματα αρμοδιοτήτων του υφυπουργείου.
2. Η διαμόρφωση κατάλληλου θεσμικού πλαισίου για τη διασφάλιση συνθηκών κοινωνικής συνοχής και κοινωνικής αλληλεγγύης.
3. Η παροχή κοινωνικής προστασίας.
4. Η επίτευξη κοινωνικής ενσωμάτωσης.
5. Η προώθηση της ισότητας των ευκαιριών για όλους τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας.
6. Η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού.
7. Η προώθηση των συμφερόντων ατόμων, οικογενειών και κοινοτήτων.
8. Η χάραξη, ο συντονισμός και η υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής για τη διασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης σε όλους όσοι διαμένουν νόμιμα στη Δημοκρατία.

Στο στάδιο της μελέτης του νομοσχεδίου η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων επισήμανε στην επιτροπή τον σημαντικό ρόλο που θα αναλάβει το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας ως κεντρικός φορέας με συντονιστικές και οριζόντιες αρμοδιότητες για θέματα προώθησης του εκσυγχρονισμού των υπηρεσιών που παρέχονται στην κοινωνία και για αποτελεσματική αντιμετώπιση των σύγχρονων σύνθετων κοινωνικών προβλημάτων. Περαιτέρω, η υπουργός ανέφερε στην επιτροπή ότι σε πρώτο στάδιο στο Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας θα μεταφερθούν οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, ούτως ώστε να δημιουργηθούν οι απαραίτητες δομές και οργάνωση, και με την ολοκλήρωση αυτών θα μεταφερθεί και θα ενσωματωθεί στο υφυπουργείο και η Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων. Αναφορικά με το Τμήμα Κοινωνικής

Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία και την επιδοματική πολιτική για θέματα αναπήρων, σημείωσε ότι αυτά θα παραμείνουν στο Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, της ΠΑΣΥΔΥ, της ΑΣΔΥΚ του ΚΕΒΕ και της ΟΕΒ χαιρέτισαν την πρωτοβουλία για την ίδρυση Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας και συμφωνήσαν με τις επιδιώξεις και σκοπούς του νομοσχεδίου.

Στο στάδιο της κατ' άρθρον συζήτησης του νομοσχεδίου, τα μέλη της επιτροπής εξέφρασαν τις επιφυλάξεις και τους προβληματισμούς τους αναφορικά με τη μη μεταφορά και ενσωμάτωση στο Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία. Για το θέμα αυτό η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων επισήμανε στην επιτροπή ότι αυτό εξετάστηκε κατά τη σύνταξη του νομοσχεδίου και αποφασίστηκε όπως αρχικά μεταφερθούν και ενσωματωθούν στο υπό σύσταση υφυπουργείο μόνο οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας και αργότερα η Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων. Το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία θα μπορούσε στο μέλλον να μεταφερθεί στο υφυπουργείο, αφού ολοκληρωθεί η δομή και η οργάνωσή του, ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος υπερφόρτωσης αυτού με αρμοδιότητες τις οποίες δε θα μπορεί να ασκήσει αποτελεσματικά.

Επιπρόσθετα με τα πιο πάνω, εκπρόσωποι συντεχνιών και υπηρεσιών έθεσαν ενώπιον της επιτροπής ζητήματα που αφορούν εργασιακά θέματα και θέματα οργανογράμματος και αναδιοργάνωσης των εν λόγω υπηρεσιών. Η υπουργός επανέλαβε κατά τη συζήτηση ότι η αναδιοργάνωση των υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων βρίσκεται σε εξέλιξη και ότι η συζήτηση ενώπιον της επιτροπής θα πρέπει να περιοριστεί στο πλαίσιο του νομοσχεδίου. Σημειώνεται ότι τόσο πριν όσο και κατά τη διάρκεια της εξέτασης του υπό αναφορά νομοσχεδίου αριθμός εμπλεκόμενων φορέων κατέθεσαν γραπτώς υπομνήματα με τις θέσεις τους επί αυτού.

Περαιτέρω, μέλη της επιτροπής εξέφρασαν τη διαφωνία τους με την πρόταξη της λέξης «Κυβέρνηση» στην τέταρτη παράγραφο του προοιμίου του νομοσχεδίου και εισηγήθηκαν την αντικατάστασή της με τη λέξη «Πολιτεία». Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας επισήμανε στην επιτροπή ότι το νομοσχέδιο ετοιμάστηκε από την εκτελεστική εξουσία και γι' αυτό χρησιμοποιείται η λέξη «Κυβέρνηση», συμπλήρωσε δε ότι η Βουλή δύναται να τροποποιήσει το κείμενο του νομοσχεδίου ως ήθελε.

Υπό το φως των πιο πάνω, η επιτροπή κατά πλειοψηφία αποφάσισε να τροποποιήσει το κείμενο του νομοσχεδίου ως ακολούθως:

1. Με την αντικατάσταση της λέξης «Κυβέρνηση», στην τέταρτη παράγραφο του προοιμίου, με τη λέξη «Πολιτεία».
2. Με την προσθήκη στην πρόνοια που αφορά τις αρμοδιότητες του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας της αρμοδιότητας για καταπολέμηση της φτώχειας και τη διαγραφή στην ίδια πρόνοια των φράσεων «για όλους τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας» και «σε όλους όσοι διαμένουν νόμιμα στη Δημοκρατία».
3. Με την προσθήκη στη σχετική πρόνοια του νομοσχεδίου που αφορά τη δυνατότητα του Υπουργικού Συμβουλίου να αποφασίζει τη μεταφορά αρμοδιοτήτων στο Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, πέραν της μεταφοράς της αρμοδιότητας εξέτασης και χορήγησης επιδομάτων, και της μεταφοράς του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιον της, κατέληξε στις ακόλουθες θέσεις:

1. Ο πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής βουλευτές των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και Δημοκρατικού Συναγερμού και το μέλος της επιτροπής βουλευτής της Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν επί των προνοιών του νομοσχεδίου κατά τη συζήτησή του στην ολομέλεια του σώματος.
2. Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών και του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου εισηγούνται στη Βουλή τη ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο, όπως αυτό διαμορφώθηκε σύμφωνα με τα πιο πάνω.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων υποβάλλει με την παρούσα έκθεση το νομοσχέδιο για λήψη τελικής απόφασης από την ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έχουμε. Να ετοιμάσω λίστα;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα. Ο κ. Ευσταθίου, ο κ. Φακοντής, ο κ. Περδίκης, ο κ. Μυλωνάς, ο κ. Γιωργάλλας. Γράψε τα. Να πάρει πρώτα τον λόγο ο κ. Ευσταθίου.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Πολύ σύντομα, κύριε Πρόεδρε, ότι, ενόψει του αποκλεισμού των ατόμων με αναπηρία από την ενσωμάτωση μέσω του υφυπουργείου, δε θα υποστηρίξω το νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Ο κ. Φακοντής.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Τρία λεπτά. Βασικός στόχος του νομοσχεδίου είναι η δημιουργία Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, το οποίο θα είναι η μετεξέλιξη των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας. Αυτό από μόνο του αποτελεί έμμεση παραδοχή πολιτικής αποτυχίας της κυβέρνησης Αναστασιάδη-Δημοκρατικού Συναγερμού σε ό,τι αφορά τον εκσυγχρονισμό των ΥΚΕ.

Εδώ και χρόνια ακούμε για εκσυγχρονισμό των ΥΚΕ και εκσυγχρονισμό δε βλέπουμε. Η καθυστέρηση που παρατηρείται έχει τραγικά αποτελέσματα με απώλειες ανθρώπινων ζωών και αυξημένης ενδοοικογενειακής βίας. Ως ΑΚΕΛ τονίσαμε κατ' επανάληψη ότι οι ΥΚΕ αντιμετωπίζουν σοβαρά ζητήματα στελέχωσης, κατάρτισης των λειτουργών τους, ορθού καταμερισμού του όγκου εργασίας, ενίσχυσής τους με λειτουργούς συγκεκριμένων ειδικοτήτων, καθώς και ανεπαρκών και μη ικανοποιητικών δομών παιδικής προστασίας. Το ΑΚΕΛ συμβάλλοντας δημιουργικά έδωσε εδώ και ένα χρόνο, από τον Νιόβρη του '19, στη δημοσιότητα -σχεδόν δύο χρόνια- μια ολοκληρωμένη δέσμη εισηγήσεων για τον εκσυγχρονισμό των ΥΚΕ, χωρίς ωστόσο αυτή να ληφθεί υπόψη από τους κυβερνώντες.

Επιμένω ότι επιβάλλεται αλλαγή της φιλοσοφίας περιορισμού του ρόλου των δημόσιων Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας σε επιτελικό επίπεδο και ανάθεσης του ρόλου της εξειδικευμένης παρέμβασης και της εφαρμογής κοινωνικών προγραμμάτων με τη μέθοδο της αγοράς υπηρεσιών από τον ιδιωτικό τομέα. Επιβάλλεται επίσης εκσυγχρονισμός βασικών νομοθεσιών, όπως ο νόμος περί παιδιών, ο νόμος για τις υιοθεσίες, ο νόμος για τη λειτουργία στεγών ηλικιωμένων και αναπήρων, οι οποίοι είναι απαρχαιωμένοι με διατάξεις που δεν ανταποκρίνονται στο σήμερα. Ο τόπος χρειάζεται ένα σύγχρονο κοινωνικό κράτος που θα στηρίζει αποτελεσματικά τους πολίτες. Αυτό είναι που αναμένουμε από το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας. Για να επιτευχθεί αυτό, δε θα πρέπει απλά να αλλάξει η ομπρέλα κάτω από την οποία υπάγονται οι ΥΚΕ, αλλά να αναβαθμιστούν και να εκσυγχρονιστούν. Η αυτονόμηση των ζητημάτων της κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής πολιτικής βοηθά στην πιο εξειδικευμένη ενασχόληση και άμεση ανταπόκριση, αφού τα προβλήματα στην κοινωνία γίνονται όλο και πιο πολυσύνθετα.

Οι στόχοι που τίθενται μέσα από το προοίμιο του προτεινόμενου νόμου επιβάλλουν μια ολοκληρωμένη δομή για το υφυπουργείο, στο οποίο θα πρέπει να περιλαμβάνονται και τα άτομα με αναπηρίες. Γι' αυτό και θεωρούμε ακατανόητη την απόφαση της κυβέρνησης να μην εντάξει το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες στο υφυπουργείο έστω και με μεταβατική διάταξη.

Σημειώνω ότι σήμερα υπάρχουν άτομα με αναπηρίες τα οποία λαμβάνουν αναπηρικό επίδομα από την Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας (ΥΔΕΠ) -το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα- αφού πιστοποιηθεί η αναπηρία τους από το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες και τα οποία σύμφωνα με τον προτεινόμενο νόμο θα μεταφερθούν στο υφυπουργείο. Παράλληλα, υπάρχουν και τα άτομα με αναπηρίες τα οποία επίσης πιστοποιούνται ως ανάπηρα άτομα από το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία και λαμβάνουν επιδόματα από το Ταμείο Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία. Τα άτομα αυτά θα παραμείνουν στο Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με βάση το νομοσχέδιο. Ένα Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας δεν μπορεί να θεωρείται ολοκληρωμένο χωρίς να περιλαμβάνονται στις αρμοδιότητές του τα ΑΜΕΑ. Την άποψή μας αυτή συμμερίζονται τόσο η ΚΥΣΟΑ όσο και οι βουλευτές μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ως εκ τούτου, πλειοψηφικά περιλήφθηκε στη σχετική πρόνοια του νομοσχεδίου που αφορά στη δυνατότητα του Υπουργικού Συμβουλίου να αποφασίζει για τη μεταφορά αρμοδιοτήτων στο Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας πέραν της αρμοδιότητας εξέτασης και χορήγησης επιδομάτων και της μεταφοράς του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες. Με αυτή την προσθήκη η κοινοβουλευτική μας ομάδα θα υπερψηφίσει το νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Φακοντή.

Ο κ. Περδίκης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, παίρνω τον λόγο, όχι γιατί δεν έχω καλυφθεί, με έχει καλύψει πλήρως ο πρόεδρος της επιτροπής Εργασίας, αλλά για να εξηγήσω γιατί αλλάσσω τοποθέτηση σε σχέση με την πάγιά μου θέση, ότι εγώ είμαι εναντίον των υφυπουργείων, όταν δεν υπάρχει όμως λόγος. Γιατί εγώ εν τζιαι κατάλαβα ποτέ μου γιατί πρέπει να έχουμε Υφυπουργείο Τουρισμού ή Υφυπουργείο Τεχνολογίας, που απλά εβουτηθήσαμε μεσ' στην κολυμβήθρα έναν τμήμα τζι εβκάλαμέν το έξω τζιαι 'πού τμήμα λέμεν το υφυπουργείο. Ακόμα δκυο λιμουζίνες, ακόμα δκυο φρουροί, Γραμματείες και Φαρισαίοι.

Λοιπόν, σε τούντην περίπτωση όμως, επειδή έχουμε τον τελευταίο καιρό συγκεντρωμένες και συσσωρευμένες αποτυχίες αυτού του τμήματος, που καταλήξαν σε τραγωδίες, που έχουν συγκλονίσει την κυπριακή κοινή γνώμη και την κοινωνία, όπου αποδείχτηκε η αδυναμία αυτού του τμήματος να πάρει αποφάσεις σε πολιτικό επίπεδο -δε θα αναφερθώ σε λεπτομέρειες, ο καθένας μπορεί να καταλάβει για ποια θέματα μιλώ- θεωρώ ότι είναι από τις λίγες περιπτώσεις που επιβάλλεται να υπάρξει μία πολιτική επικέντρωση και συστηματικός έλεγχος από την πολιτική κεφαλή ενός τμήματος που είναι ουσιώδης τζιαι αποδείχτηκε πόσο ουσιώδης είναι σε εποχές κρίσης, οικονομικής κρίσης και υγειονομικής κρίσης, βάλτε τζιαι έναν ίσον, κοινωνικής και ψυχικής κρίσης. Γι' αυτό εμείς θα υποστηρίξουμε το νομοσχέδιο, όπως τροποποιήθηκε όμως από την επιτροπή Εργασίας τζιαι ελπίζω να μεν έχουμε ακόμα μια αναπομπή, κύριε Πρόεδρε, τζιαι να είναι και αυτή μέσα στις αναπομπές που θα συζητούμε τη Μεγάλη Εβδομάδα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Περδίκη.

Τωρά εν' η σειρά του κ. Μυλωνά, ο οποίος έννεν δαμαί.

Οπότε θα δώσω τον λόγο στον κ. Λεωνίδου.

Εννά μιλήσει ο Μυλωνάς, Πανίκο; Πάντως εν' η σειρά σου τωρά.

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Καταρχάς, θα ήθελα να εκφράσω εκ μέρους του κόμματός μας την επιφύλαξη του γεγονότος ότι ένα τόσο σημαντικό νομοσχέδιο, που αφορά τη μεγαλύτερη πτυχή, αν θέλετε, μετά το εθνικό, των ανησυχιών και των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η κοινωνία, που είναι τα θέματα κοινωνικής πολιτικής, ερχόμαστε σε δύο συνεδριάσεις της επιτροπής -και καθυστερημένα θα έλεγα χρονικά- να συζητάμε την τελευταία μέρα που κλείνει η Βουλή αυτό το τεράστιο θέμα, που αφορά την ίδρυση του υφυπουργείου.

Εμείς θα ταχθούμε υπέρ, παρ' όλη αυτή την επιφύλαξη. Σίγουρα το κράτος μας πρέπει να δημιουργήσει όλες εκείνες τις προοπτικές, για να δημιουργήσουμε ένα σύγχρονο κοινωνικό κράτος. Πρέπει να επισημάνουμε τις αδυναμίες που υπήρξαν, αλλά και το ότι έχει ολοκληρώσει τον κύκλο αυτό το υπουργείο με τη μορφή που γνωρίζουμε και επιπρόσθετα να επισημάνουμε τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί και έχουν διαφανεί όλη αυτή την περίοδο της πανδημίας, γιατί κακά τα ψέματα έχουν ανατεθεί τόσες πολλές υπηρεσίες σε ένα υπουργείο, που αναμφίβολα δεν είναι τόσο απλό και τόσο εύκολο να ελεγχθούν, αλλά και να προγραμματιστούν όλες οι ανάγκες που έχει το κράτος στα κοινωνικά θέματα. Γι' αυτό θεωρούμε ότι είναι επιβεβλημένο σε αυτή τη φάση να διαχωριστούν οι αρμοδιότητες και να υπαχθούν συγκεκριμένες αρμοδιότητες στο υφυπουργείο. Θα δούμε βεβαίως στην πορεία πώς εξελίσσονται αυτές οι λειτουργίες, όταν θα λειτουργήσει το υφυπουργείο και θα είμαστε εδώ, για να διορθώσουμε πράγματα και καταστάσεις προς όφελος της κοινωνίας.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Λεωνίδου.

Ο κ. Γιωργάλλας.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Η σωστή αποκέντρωση και ειδικά στον δημόσιο τομέα, αποκέντρωση εξουσιών, αρμοδιοτήτων, όταν γίνεται με σωστούς όρους, σίγουρα φέρνει και τα ανάλογα σωστά αποτελέσματα. Η εμπειρία των υφυπουργείων μέχρι στιγμής δε νομίζω ότι έχει αξιολογηθεί κατά πόσο ήταν μία σωστή προσέγγιση. Σίγουρα ως θέση αρχής, φιλοσοφίας, ακόμα και διοικητικής μεταρρύθμισης, είναι σωστή. Ήταν όλα τα υπουργεία φορτωμένα με αρμοδιότητες, εξουσίες και χρειαζόταν μία αποκέντρωση.

Όμως εγώ θα πάρω το Υφυπουργείο Τουρισμού ως παράδειγμα, διότι πρόσφατα στην επιτροπή Ελέγχου, όταν καλέστηκε ο υφυπουργός για ένα ζήτημα που αφορούσε το υφυπουργείο του, του εδόθη η ευκαιρία να εκφραστεί ελεύθερα και να μας πει την πραγματικότητα, ότι από τα διακόσια τριάντα τόσα που ήταν τα στελέχη

του ΚΟΤ και των άλλων υπηρεσιών που ενσωματώθηκαν στο υφυπουργείο του σήμερα έχουν μείνει γύρω στα εκατόν ογδόντα. Αυξήθηκαν οι αρμοδιότητες, με αποτέλεσμα να βραχυκυκλωθεί το σύστημα και να μην παράγει αυτό το υφυπουργείο ακόμα τζιαι τη δουλειά που έκαναν τα τμήματα τα οποία ενσωματώθηκαν μέσα του.

Άρα, όταν δε γίνεται με σωστούς όρους η δουλειά και δε δίνονται οι πόροι οι ανθρώπινοι και οι οικονομικοί και τα μέσα και οι διαδικασίες, για να μπορεί το υφυπουργείο ή ένα υφυπουργείο να ασκεί την εξουσία και να υλοποιεί την πολιτική της, τότε όλα αυτά τα όμορφα και ωραία δυστυχώς δε φτάνουν πουθενά και η περίφημη αποκέντρωση, για να υπηρετηθεί η λειτουργικότητα, δεν υπηρετείται.

Σε κάθε περίπτωση το πρώτο και το παράξενο είναι γιατί μένει και εξαιρείται το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης από αυτό τον σχεδιασμό. Τα είπε προηγουμένως ο Αντρέας.

Εύχομαι και ελπίζω... Δε θα καταψηφίσουμε το νομοσχέδιο. Απλά, θα εκφράσουμε μια ευχή ότι μέσα από αυτή την πορεία δημιουργίας υφυπουργείων, διότι είναι προ των πυλών το Υφυπουργείο Πολιτισμού, έρχεται, εκατατέθη στην επιτροπή Παιδείας, να καταφέρει επιτέλους η πολιτεία να αξιοποιήσει σωστά αυτούς τους θεσμούς, διότι δεν αρκεί μόνο να δημιουργούμε νέα θεσμικά όργανα, πρέπει να μπορούμε και να τα λειτουργήσουμε. Να ευχηθούμε καλή επιτυχία και θα ψηφίσουμε το νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Γιωργάλλα.

Η κ. Αριστείδου.

ΜΑΡΙΕΛΛΑ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Σκοπός και στόχος του συγκεκριμένου νομοσχεδίου είναι να αντιμετωπίζονται τα προβλήματα του πολίτη με αποτελεσματικό χρόνο μέσα από τον εκσυγχρονισμό και τη μετεξέλιξη των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας. Επομένως, κύριε Πρόεδρε, μέσω ενός ισχυρού και κεντρικού φορέα με οριζόντιες αρμοδιότητες, όπως θα είναι το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, θεωρώ ότι θα επιτευχθεί ο προαναφερόμενος στόχος.

Κλείνοντας, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να πω ότι η κοινωνική πολιτική και πρόνοια αποτελούσε και θα συνεχίσει να αποτελεί πάντα προτεραιότητα αυτής της κυβέρνησης και αυτό φαίνεται ξεκάθαρα και μέσα από το συγκεκριμένο νομοσχέδιο που έχουμε ενώπιόν μας.

Ως εκ τούτου, θα υπερψηφίσουμε το συγκεκριμένο νομοσχέδιο.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Αριστείδου.

Δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προοίμιο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Ερμηνεία. Άρθρο 2.

Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας. Άρθρο 3.

Στελέχωση Υφυπουργείου και μεταφορά Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας. Άρθρο 4.

Ετήσια Έκθεση Δραστηριοτήτων. Άρθρο 5.

Διορισμός Υφυπουργού, εξουσίες και αρμοδιότητες αυτού. Άρθρο 6.

Διάρκεια της θητείας του Υφυπουργού. Άρθρο 7.

Ασυμβίβαστο. Άρθρο 8.

Αποζημίωση και συνταξιοδοτικά δικαιώματα. Άρθρο 9.

Ετήσιος Προϋπολογισμός. Άρθρο 10.

Παρουσία Υφυπουργού στις συνεδρίες του Υπουργικού Συμβουλίου και υποβολή προτάσεων. Άρθρο 11.

Μεταφορά του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία στο Υφυπουργείο. Άρθρο 12.

Έκδοση κανονισμών. Άρθρο 13.

Μεταβατικές Διατάξεις. Άρθρο 14.

Έναρξη της ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρο 15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι τέσσερις ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και μία αποχή, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Ίδρυσης Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας και Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με είκοσι τέσσερις ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και μία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Τα θέματα με τους αριθμούς 50, 51 και 52 έχουν κοινή έκθεση και πιλοφορούνται «Ο περί Πετρελαιοειδών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020», «Οι περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Εγκατάσταση, Λειτουργία, Συντήρηση και Έλεγχος Εγκαταστάσεων Υγραερίου) Κανονισμοί του 2021» και «Οι περί Πετρελαιοειδών (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021».

Τους σκοπούς, κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 50 θέματος: Τροποποίηση του περί Πετρελαιοειδών Νόμου, ώστε να διαγραφεί από το πεδίο εφαρμογής του το υγραέριο, το οποίο θα ρυθμίζεται με ειδικούς κανονισμούς.

Σκοπός του υπ' αριθμόν 51 θέματος: Θέσπιση νέων κανονισμών με τους οποίους εκσυγχρονίζεται το κανονιστικό πλαίσιο για το υγραέριο.

Σκοπός του υπ' αριθμόν 52 θέματος: Τροποποίηση των περί Πετρελαιοειδών Κανονισμών, ώστε να διαγραφούν από αυτούς οι πρόνοιες που αφορούν στο υγραέριο.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το νομοσχέδιο και τους κανονισμούς του επισυνημμένου παραρτήματος

Παρόντες:

Αντρέας Φακοντής	Μαριέλλα Αριστείδου
Ευανθία Σάββα	Γιώργος Πεردίκης
Σκεύη Κούτρα Κουκουμά	Μαρίνος Μουσιούπτας
Μάριος Μαυρίδης	

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε το νομοσχέδιο και τους κανονισμούς που αναφέρονται στο επισυνημμένο παράρτημα σε επτά συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 13 και 20 Οκτωβρίου, καθώς και στις 3 Νοεμβρίου 2020, και στις 9 και 23 Μαρτίου, καθώς και στις 6 και 20 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιόν της εκπρόσωποι του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, του Υπουργείου Υγείας, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου (ΕΤΕΚ), του Συνδέσμου Ασφάλειας και Υγείας Κύπρου, της ΠΟΒΕΚ, της ΟΕΒ, καθώς και των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΣΕΚ και ΔΕΟΚ.

Ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Ασφάλειας και Υγείας (ΠΣΑΥ), το ΚΕΒΕ και η ΠΑΣΥΔΥ, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στη συνεδρία της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης των κανονισμών παρευρέθηκε και το μέλος της επιτροπής κ. Χαράλαμπος Πιπτοκοπίτης.

Σκοπός του νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση του περί Πετρελαιοειδών Νόμου, ώστε να διαγραφεί από το πεδίο εφαρμογής του το υγραέριο, το οποίο θα ρυθμίζεται πλέον με ειδικούς κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται δυνάμει των διατάξεων του περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμου.

Σκοπός των πρώτων υπό αναφορά κανονισμών, οι οποίοι εκδίδονται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 38 και των παραγράφων 1, 4, 6 και 16 του Πρώτου Πίνακα του περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμου, είναι η θέσπιση νέων κανονισμών, με τους οποίους εκσυγχρονίζεται το κανονιστικό πλαίσιο για το υγραέριο.

Σκοπός των δεύτερων υπό αναφορά κανονισμών, οι οποίοι εκδίδονται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 9 του περί Πετρελαιοειδών Νόμου, είναι η διαγραφή από αυτούς όλων των προνοιών που αφορούν το υγραέριο.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, με τους πρώτους υπό αναφορά κανονισμούς καθορίζονται οι τεχνικές απαιτήσεις ασφάλειας και προβλέπονται οι διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται για την εγκατάσταση, λειτουργία και συντήρηση των αποθηκεύσεων και εγκαταστάσεων υγραερίου. Επίσης, εισάγεται σύστημα ελέγχου, μέσω του οποίου θα επιβεβαιώνεται η κατάλληλη και ασφαλής λειτουργία των αποθηκεύσεων και εγκαταστάσεων υγραερίου καθ' όλη τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους.

Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, με τους εν λόγω κανονισμούς προνοούνται τα ακόλουθα:

1. Ρυθμίζονται και θεσμοθετούνται οι υποχρεώσεις όλων των εμπλεκόμενων επαγγελματιών.
2. Καθορίζεται ο περιοδικός έλεγχος των αποθηκεύσεων και εγκαταστάσεων υγραερίου, ο οποίος θα γίνεται από εξουσιοδοτημένους ελεγκτές υγραερίου, οι δε εγκαταστάτες εγκατάστασης υγραερίου και οι εξουσιοδοτημένοι ελεγκτές υγραερίου θα εγκρίνονται από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας στη βάση θεσμοθετημένων κριτηρίων, που επίσης καθορίζονται στους κανονισμούς.
3. Αναβαθμίζονται τα κριτήρια για την έγκριση από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας των οργανισμών ελέγχου, δηλαδή των οργανισμών που περιοδικά ελέγχουν τις δεξαμενές υγραερίου.

Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, σημειώνονται τα εξής:

1. Το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων διατηρεί την επιτελική του αρμοδιότητα για τη διαχείριση και επιτήρηση της εφαρμογής του προτεινόμενου νομοθετικού πλαισίου για το υγραέριο και των υποχρεώσεων των εμπλεκόμενων μερών.
2. Επηρεάζονται οι επιχειρήσεις που ασχολούνται ή πρόκειται να ασχοληθούν με την προμήθεια, την εγκατάσταση και την αποθήκευση υγραερίου, καθώς και τον περιοδικό έλεγχο των αποθηκεύσεων και εγκαταστάσεων υγραερίου.

3. Δεν αναμένεται να προκύψουν αρνητικές κοινωνικές ή άλλες επιπτώσεις, ενώ θα βελτιωθεί το επίπεδο ασφάλειας των αποθηκείσεων και εγκαταστάσεων υγραερίου και θα αυξηθεί η απασχόληση τεχνικού και επιστημονικού προσωπικού. Επίσης, δεν αναμένεται να παρουσιαστεί πρόσθετο κόστος για τις επιχειρήσεις και τους ιδιοκτήτες που σήμερα τηρούν τις υποχρεώσεις τους σε σχέση με την εγκατάσταση, λειτουργία και συντήρηση ασφαλών αποθηκείσεων υγραερίου, όπως και για τους επαγγελματίες του τομέα. Ωστόσο, για την ετοιμασία της απαιτούμενης υποδομής και αργότερα της επιτήρησης της εφαρμογής των κανονισμών και της λειτουργίας του συστήματος ελέγχου θα απαιτηθεί η ενίσχυση του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας.
4. Για τους πρώτους υπό αναφορά κανονισμούς έγινε δημόσια διαβούλευση με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας και ενημερώθηκαν σχετικά οργανισμοί μέλη του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος και του Παγκύπριου Συμβουλίου Ασφάλειας και Υγείας, όπως και άλλα σύνολα που είχαν τη δυνατότητα να εκφράσουν τυχόν σχόλια/παρατηρήσεις. Ωστόσο, δεν απαιτήθηκε δημόσια διαβούλευση για το νομοσχέδιο και τους δευτέρους υπό αναφορά κανονισμούς, καθώς για την αναγκαιότητα των τροποποιήσεων αυτών, ήτοι τη διαγραφή του υγραερίου, εξασφαλίστηκε η συναίνεση των εμπλεκόμενων φορέων στο πλαίσιο της ενημέρωσης που είχαν για τους πρώτους υπό αναφορά κανονισμούς.
5. Επειδή στους πρώτους υπό αναφορά κανονισμούς καθορίζονται τέλη, ζητήθηκε και λήφθηκε η έγκριση της Τεχνικής Επιτροπής Αναθεώρησης Τελών και Δικαιωμάτων, σύμφωνα με τον περί Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο.

Στο πλαίσιο της εξέτασης των υπό αναφορά νομοθετημάτων την επιτροπή απασχόλησε μεταξύ άλλων η στους πρώτους υπό αναφορά κανονισμούς κατ' εξαίρεση παροχή δυνατότητας για εγκατάσταση ή αποθήκευση υγραερίου κατόπιν εξασφάλισης γραπτής συγκατάθεσης της διαχειριστικής επιτροπής κοινόκτητης οικοδομής, όπως αυτή ορίζεται στις διατάξεις του περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου. Ωστόσο, ο εν λόγω νόμος φαίνεται να εξουσιοδοτεί τη διαχειριστική επιτροπή μόνο να ελέγχει, λειτουργεί, διαχειρίζεται και διευθύνει την κοινόκτητη ιδιοκτησία. Όσον αφορά δε τη σύναψη συμβάσεων, αυτή περιορίζεται μόνο σε σχέση με οποιοδήποτε ζήτημα αφορά τη συντήρηση και διαχείριση της κοινόκτητης οικοδομής.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω εξέτασης των πιο πάνω σχεδίων νόμου ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων απέστειλε σχετική επιστολή με την οποία ζητούσε όπως εισαχθεί πρόνοια στους πρώτους υπό αναφορά κανονισμούς σύμφωνα με την οποία το πρώτο τέλος για την έγκριση του οργανισμού ελέγχου καθοριστεί στα €200, αναφέροντας ότι η εν λόγω πρόνοια εκ παραδρομής δε συμπεριλήφθηκε στο κατατεθέν κείμενο των κανονισμών. Στην ίδια επιστολή σημειώνεται περαιτέρω ότι το πιο πάνω ποσό αποτυπώνει το κόστος της προσφερόμενης υπηρεσίας.

Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις ΠΕΟ, ΣΕΚ και ΔΕΟΚ συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των προτεινόμενων σχεδίων νόμου.

Το ΚΕΒΕ, παρ' όλο που δεν παρευρέθηκε στις συνεδρίες της επιτροπής, απέστειλε γραπτό υπόμνημα, στο οποίο αναφέρει ότι συμφωνεί με το προτεινόμενο νομοθετικό πακέτο.

Ο Σύνδεσμος Ασφάλειας και Υγείας Κύπρου συμφώνησε με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των προτεινόμενων σχεδίων νόμου και σε γραπτό υπόμνημα που απέστειλε προς την επιτροπή αναφέρει πως η εφαρμογή τους θα εισάγει μια σύγχρονη προσέγγιση στην αντιμετώπιση της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας στις σταθερές αποθηκείσεις και εγκαταστάσεις υγραερίου στη Δημοκρατία.

Η ΟΕΒ και το ΕΤΕΚ, τοποθετούμενοι επί του εν λόγω νομοθετικού πακέτου, συμφώνησαν με την ανάγκη ψήφισης/έγκρισης των προτεινόμενων σχεδίων νόμου, αφού με τον τρόπο αυτό θα βελτιωθεί τα επίπεδα ασφάλειας κατά τη χρήση του υγραερίου. Ωστόσο, διαφώνησαν σε επιμέρους πρόνοιες των πρώτων υπό αναφορά κανονισμών.

Ο πρόεδρος της επιτροπής, υπό το φως των πιο πάνω, κάλεσε το υπουργείο να προβεί σε διαβούλευση με τις εν λόγω οργανώσεις, προκειμένου να συζητηθούν τα θέματα στα οποία διατυπώθηκαν διαφωνίες.

Σε μεταγενέστερο στάδιο ο εκπρόσωπος του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας ενημέρωσε την επιτροπή ότι πραγματοποιήθηκε εκ νέου διάλογος με τις εν λόγω οργανώσεις και στη βάση των συγκλίσεων που επήλθαν κατέθεσε στην επιτροπή αναθεωρημένο κείμενο των πρώτων υπό αναφορά κανονισμών. Περαιτέρω, ενημέρωσε την επιτροπή ότι η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων δεσμεύτηκε, αμέσως μετά την ψήφιση του προτεινόμενου νομοθετικού πακέτου, να καλέσει όλους τους εμπλεκόμενους φορείς σε διάλογο για την ετοιμασία του νέου κώδικα πρακτικής για τις εγκαταστάσεις υγραερίου.

Ειδικότερα, οι τροποποιήσεις που περιλαμβάνονται στο αναθεωρημένο κείμενο των πρώτων υπό αναφορά κανονισμών περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Διαγραφή της πρόνοιας σύμφωνα με την οποία δεν επιτρέπεται σε ελεγκτή εγκατάστασης υγραερίου να ασκεί δραστηριότητα που ασκεί ο οργανισμός ελέγχου και αντίστροφα.

2. Εισαγωγή πρόνοιας σύμφωνα με την οποία το πρώτο τέλος για την έγκριση του οργανισμού ελέγχου καθορίζεται στα €200.
3. Εισαγωγή πρόνοιας, ώστε να επιτρέπεται η αποθήκευση υγραερίου σε απόσταση μικρότερη των τριών μέτρων από άνοιγμα που οδηγεί σε υπόγειο χώρο ή δίπλα από ράμπα που οδηγεί σε υπόγειο χώρο στάθμευσης, νοουμένου ότι λαμβάνονται κατάλληλα και αποτελεσματικά μέτρα προστασίας και πρόληψης.
4. Προσθήκη πρόνοιας, ώστε να επιτρέπεται η αποθήκευση υγραερίου ή εγκατάσταση δοχείου υγραερίου ή δεξαμενής σε απόσταση μικρότερη των τριών μέτρων από αποχετευτικούς λάκκους, παραδεξάμενα φρεάτια, ανοίγματα, ράμπες ή σε άλλα μέρη του υποστατικού ή γεινιάζοντος χώρου, νοουμένου ότι λαμβάνονται κατάλληλα και αποτελεσματικά μέτρα προστασίας και πρόληψης.
5. Διαγραφή της πρόνοιας σύμφωνα με την οποία επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η αποθήκευση ή εγκατάσταση υγραερίου σε κοινόχρηστο χώρο με γραπτή συγκατάθεση της διαχειριστικής επιτροπής κοινόκτητης οικοδομής.
6. Τροποποίηση του σχετικού πίνακα όπου καθορίζονται τα κριτήρια για την έγκριση ελεγκτή εγκατάστασης υγραερίου.

Το ΕΤΕΚ σε γραπτό υπόμνημα που απέστειλε στην επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή του για τις τροποποιήσεις που περιλήφθηκαν στο αναθεωρημένο κείμενο. Ωστόσο, αναφέρει ότι το Επιμελητήριο θεωρεί πως πρέπει να τροποποιηθεί το κείμενο των πρώτων υπό αναφορά κανονισμών, ώστε να απαλειφθεί από αυτό η δυνατότητα που παρέχεται στον ελεγκτή εγκαταστάσεων υγραερίου να ασκεί και τη δραστηριότητα του οργανισμού ελέγχου. Η εν λόγω ρύθμιση δημιουργεί σύγκρουση συμφερόντων, αναφέρεται στην ίδια επιστολή, και θα επηρεάσει αρνητικά το επίπεδο ασφάλειας τόσο κατά τη χρήση του υγραερίου στη βιομηχανία όσο και κατά την οικιακή χρήση.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, ομόφωνα εισηγείται στην ολομέλεια του σώματος την ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο και την έγκριση των κανονισμών όπως αυτοί έχουν τροποποιηθεί με βάση τα πιο πάνω και έχουν τύχει των απαραίτητων νομοτεχνικών βελτιώσεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Ο περί Πετρελαιοειδών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020.
2. Οι περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Εγκατάσταση, Λειτουργία, Συντήρηση και Έλεγχος Εγκαταστάσεων Υγραερίου) Κανονισμοί του 2021.
3. Οι περί Πετρελαιοειδών (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ομιλητές;

Είναι ομόφωνο γράφει εδώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεν υπάρχουν ομιλητές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 4 του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

Τροποποίηση του άρθρου 5Α του βασικού νόμου. Άρθρο 4.

Τροποποίηση του άρθρου 9 του βασικού νόμου. Άρθρο 5.

Έναρξη της ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρο 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι επτά ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση του υπ' αριθμόν 50 θέματος.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Πετρελαιοειδών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με είκοσι επτά ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των υπ' αριθμόν 51 κανονισμών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με είκοσι επτά ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, οι κανονισμοί εγκρίνονται.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των υπ' αριθμόν 52 κανονισμών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με είκοσι επτά ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, οι κανονισμοί εγκρίνονται.

Τα θέματα με τους αριθμούς 53 και 54 είναι εξ αναβολής. Έχουν κοινή έκθεση και πιλοφορούνται «Ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2019», που είναι πρόταση νόμου του κ. Κωστή Ευσταθίου, βουλευτή του Κινήματος Σοσιαδημοκρατών ΕΔΕΚ, και «Ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Προσόν της Ελληνικής Γλώσσας σε Σχέδια Υπηρεσίας Θέσεων) Νομος του 2019», που είναι πρόταση νόμου των κ. Δημήτρη Δημητρίου, Γεώργιου Γεωργίου και Κυριάκου Χατζηγιάννη εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Κυρία Δημητρίου, τους σκοπούς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 53 θέματος: Τροποποίηση του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου, ώστε να καθορισθεί ότι σε σχέδιο υπηρεσίας οποιασδήποτε θέσης στη δημόσια υπηρεσία το απαιτούμενο προσόν της γνώσης ξένης γλώσσας δε θα καθορίζεται σε βαθμό ή επίπεδο ίδιο ή ανώτερο του βαθμού ή επιπέδου γνώσης που απαιτείται για τις επίσημες ή για μία από τις επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας.

Σκοπός του υπ' αριθμόν 54 θέματος: Θέσπιση νομοθεσίας, ώστε να μην επιτρέπεται σε σχέδιο υπηρεσίας οποιασδήποτε θέσης στη δημόσια υπηρεσία να καθορίζεται ως απαιτούμενο προσόν η γνώση ξένης γλώσσας σε βαθμό ή επίπεδο ίδιο ή ανώτερο από τον βαθμό ή επίπεδο γνώσης που απαιτείται για τις επίσημες ή για μία από τις επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας, περαιτέρω δε όπου σε υφιστάμενο σχέδιο υπηρεσίας θέσης απαιτείται το προσόν της πολύ καλής γνώσης της ελληνικής γλώσσας, να λογίζεται ότι αντί αυτού απαιτείται το προσόν της πάρα πολύ καλής γνώσης της ελληνικής γλώσσας.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για τις προτάσεις νόμου «Ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2019» και «Ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Προσόν της Ελληνικής Γλώσσας σε Σχέδια Υπηρεσίας Θέσεων) Νόμος του 2019»

Παρόντες:

Γεώργιος Γεωργίου, πρόεδρος

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Δημήτρης Δημητρίου

Πανίκος Λεωνίδου

Ευανθία Σάββα

Κωστής Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε τις πιο πάνω προτάσεις νόμου σε τρεις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 8 Ιανουαρίου 2020 και στις 10 Μαρτίου και 2 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, του Υπουργείου Οικονομικών, του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού του ίδιου υπουργείου, της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας, της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, της Μικτής Επιτροπής Προσωπικού (ΜΕΠ), των εκπαιδευτικών οργανώσεων ΟΕΛΜΕΚ, ΟΛΤΕΚ και ΠΟΕΔ, της Παγκύπριας Συντεχνίας Δημοσίων Υπαλλήλων και της Ανεξάρτητης Συντεχνίας Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου.

Η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας και η Μικτή Επιτροπή Προσωπικού Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στις συνεδρίες της επιτροπής. Η Παγκύπρια Συντεχνία Ισότητα, παρ' όλο που δεν εκπροσωπήθηκε στις συνεδρίες της επιτροπής, υπέβαλε γραπτό υπόμνημα με τις θέσεις της.

Στις συνεδριάσεις της επιτροπής παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της επιτροπής βουλευτές κ. Άριστος Δαμιανού και Ανδρέας Πασιουρτίδης.

Σημειώνεται ότι η συζήτηση των υπό αναφορά προτάσεων νόμου κατά προτεραιότητα επιβάλλεται για λόγους που προκύπτουν από τους σκοπούς των προτεινόμενων νομοθετικών ρυθμίσεων, καθώς και λόγω έλλειψης χρόνου προς ολοκλήρωση της προβλεπόμενης διαδικασίας συζήτησης σύμφωνα με τα προαπαιτούμενα στον Κανονισμό της Βουλής ενόψει της διακοπής των εργασιών της Βουλής για τις επερχόμενες βουλευτικές εκλογές.

Σκοπός της πρώτης πρότασης νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή στις 12 Απριλίου 2019 από τον κ. Κωστή Ευσταθίου, βουλευτή του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, είναι η τροποποίηση του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου, ώστε να μην επιτρέπεται σε σχέδιο υπηρεσίας ο καθορισμός ως απαιτούμενου προσόντος της γνώσης ξένης γλώσσας σε βαθμό ή επίπεδο ίδιο ή ανώτερο από τον βαθμό ή επίπεδο γνώσης που απαιτείται για τις επίσημες ή για μία από τις επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας.

Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την πρώτη πρόταση νόμου, η προτεινόμενη ρύθμιση κρίνεται αναγκαία για την ανάδειξη και προσήκουσα προστασία των επίσημων γλωσσών της Δημοκρατίας.

Σκοπός της δεύτερης πρότασης νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή στις 19 Απριλίου 2019 από τους κ. Δημήτρη Δημητρίου, Γεώργιο Γεωργίου και Κυριάκο Χατζηγιάννη εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού, είναι η θέσπιση νομοθεσίας η οποία καταργεί τον περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Προσόν της Ελληνικής Γλώσσας σε Σχέδια Υπηρεσίας Ορισμένων Θέσεων) Νόμο [42(Ι) του 1999], ώστε σε σχέδια υπηρεσίας θέσεων στη δημόσια υπηρεσία να καθορίζεται ως αποδεκτό επίπεδο γνώσης της ελληνικής γλώσσας το προσόν της πάρα πολύ καλής γνώσης της ελληνικής γλώσσας αντί της πολύ καλής γνώσης της ελληνικής γλώσσας.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την εν λόγω πρόταση νόμου, η προτεινόμενη ρύθμιση κρίνεται αναγκαία, ώστε να επιτευχθεί η αναβάθμιση του εν λόγω προσόντος σε σχέση με το απαιτούμενο επίπεδο της πολύ καλής γνώσης ξένης γλώσσας, καθώς και για να αποφευχθεί η εξομοίωση της ελληνικής γλώσσας με οποιαδήποτε ξένη γλώσσα.

Ο εισηγητής της πρώτης πρότασης νόμου, αφού επεξήγησε τους λόγους κατάθεσής της, επισήμανε ότι, σε περίπτωση που το αρμόδιο τμήμα κρίνει ότι για τους σκοπούς πλήρωσης συγκεκριμένης θέσης η γνώση ξένης γλώσσας απαιτείται σε υψηλότερο επίπεδο γνώσης από το απαιτούμενο επίπεδο γνώσης της ελληνικής γλώσσας, θα δύναται να προβλεφθεί στο οικείο σχέδιο υπηρεσίας ότι το εν λόγω προσόν θα προσμετράται ως πλεονέκτημα ή ως επιπρόσθετο προσόν.

Ο εκ των εισηγητών της δεύτερης πρότασης νόμου κ. Δημήτρης Δημητρίου διευκρίνισε ότι με την προτεινόμενη ρύθμιση σκοπεύεται η αναβάθμιση των επιπέδων της πολύ καλής γνώσης και της καλής γνώσης της ελληνικής γλώσσας μέσω της προσθήκης του επιπέδου της πάρα πολύ καλής γνώσης, ώστε τα τεκμήρια που ισχύουν σήμερα για το επίπεδο της πολύ καλής γνώσης να ισχύουν για το επίπεδο της πάρα πολύ καλής γνώσης και, αντιστοίχως, τα τεκμήρια που ισχύουν σήμερα για το επίπεδο της καλής γνώσης να ισχύουν για το επίπεδο της πολύ καλής γνώσης της ελληνικής γλώσσας, ενώ, όπως εξήγησε, το επίπεδο της άριστης γνώσης της ελληνικής γλώσσας, καθώς και τα τεκμήρια που το αποδεικνύουν θα παραμείνουν ως έχουν.

Η εκπρόσωπος του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού ενημέρωσε την επιτροπή ότι τα απαιτούμενα επίπεδα γνώσης των γλωσσών έχουν καθοριστεί ύστερα από διαβουλεύσεις, έχουν συμφωνηθεί στο πλαίσιο της ΜΕΠ και έχουν εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο. Επιπροσθέτως, δήλωσε ότι τα τεκμήρια γνώσης γλωσσών, ήτοι τα τεκμήρια για κάθε επίπεδο γνώσης της ελληνικής ή οποιασδήποτε ξένης γλώσσας, καθορίζονται από το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας σε συνεργασία με την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας. Περαιτέρω, επισήμανε ότι με τα επίπεδα που ισχύουν σήμερα δε δημιουργούνται οποιαδήποτε προβλήματα στη λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας και, σύμφωνα με την ίδια, δεν υφίσταται οποιαδήποτε ανισότητα μεταξύ της μητρικής γλώσσας και των ξένων γλωσσών. Τέλος, επισήμανε ότι οποιαδήποτε ουσιαστική τροποποίηση στο απαιτούμενο επίπεδο γνώσης της ελληνικής γλώσσας αναμένεται ότι θα διαταράξει τη λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας και θα οδηγήσει στην παγοποίηση όλων των διαδικασιών πλήρωσης θέσεων στον δημόσιο τομέα.

Η εκπρόσωπος της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας δήλωσε ότι η εν λόγω επιτροπή, κατά την αξιολόγηση υποψηφίων για σκοπούς διορισμού ή προαγωγής τους, ερμηνεύει τα σχέδια υπηρεσίας στη βάση του καταλόγου αποδεκτών τεκμηρίων γνώσης γλωσσών, ο οποίος είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα της, και ότι σε περίπτωση αλλαγής του επιπέδου γνώσης της ελληνικής γλώσσας πρέπει η επιτροπή σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας να προβούν στην αναπροσαρμογή των εν λόγω τεκμηρίων.

Η εκπρόσωπος του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, παρ' όλο που συμφώνησε με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των προτεινόμενων ρυθμίσεων, δήλωσε ότι δε δύναται να τοποθετηθεί επί των προνοιών τους, καθότι στο παρόν στάδιο μελετάται από το εν λόγω υπουργείο η σύσταση εθνικού φορέα, όπως είναι το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, με σκοπό την εφαρμογή αξιόπιστης εθνικής διαδικασίας όσον αφορά τον καθορισμό των επιπέδων γνώσης γλωσσών και των σχετικών τεκμηρίων που εντάσσονται σε αυτά.

Η εκπρόσωπος της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας επισήμανε ότι το επίπεδο γνώσης της ελληνικής γλώσσας το οποίο απαιτείται στα σχέδια υπηρεσίας που αφορούν την εν λόγω υπηρεσία δεν είναι το ίδιο ή χαμηλότερο από το επίπεδο γνώσης ξένης γλώσσας, ενώ παράλληλα εξέφρασε προβληματισμό για τις συνέπειες της εφαρμογής των προτεινόμενων ρυθμίσεων στους απόφοιτους μέσης εκπαίδευσης οι οποίοι με βάση την υφιστάμενη ρύθμιση θεωρείται ότι έχουν εξασφαλίσει το επίπεδο της πολύ καλής γνώσης της ελληνικής γλώσσας.

Ο εκπρόσωπος της Παγκύπριας Συντεχνίας Δημοσίων Υπαλλήλων διευκρίνισε ότι για τις θέσεις εισδοχής με μισθοδοτική κλίμακα Α1 έως Α7 απαιτείται το επίπεδο της πολύ καλής γνώσης της ελληνικής γλώσσας και της καλής γνώσης ξένης γλώσσας, για τις θέσεις εισδοχής με μισθοδοτική κλίμακα Α8 ή ανώτερη κλίμακα απαιτείται το ίδιο επίπεδο γνώσης της ελληνικής γλώσσας και ξένης γλώσσας, ενώ για τις θέσεις προαγωγής συνήθως δεν απαιτείται συγκεκριμένο επίπεδο γνώσης γλωσσών. Παράλληλα, εξέφρασε την ανησυχία του για τα προβλήματα που ενδεχομένως προκύψουν κατά την εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων από την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας και την Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας.

Ο εκπρόσωπος της εκπαιδευτικής οργάνωσης ΟΕΛΜΕΚ εισηγήθηκε όπως κάθε σχέδιο υπηρεσίας μελετηθεί και διαφοροποιηθεί ξεχωριστά και επισήμανε ότι τυχόν καθολική διαφοροποίηση των σχεδίων υπηρεσίας θα προκαλέσει αναστάτωση στους επηρεαζόμενους.

Ο εκπρόσωπος της εκπαιδευτικής οργάνωσης ΠΟΕΔ συμφώνησε με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις στον βαθμό που αυτές δεν επηρεάζουν τα δικαιώματα των υποψηφίων σε θέσεις της δημόσιας υπηρεσίας και επισήμανε ότι στις θέσεις του διπλωματικού σώματος είναι αναγκαίο το επίπεδο γνώσης ξένης γλώσσας που απαιτείται να είναι το ίδιο με το επίπεδο γνώσης της ελληνικής γλώσσας.

Ο εκπρόσωπος της εκπαιδευτικής οργάνωσης ΟΛΤΕΚ συμφώνησε με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό αναφορά προτάσεων νόμου και επισήμανε την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι οι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης δε θα απαιτείται να παρακαθίσουν σε επιπρόσθετες εξετάσεις, προκειμένου να διεκδικήσουν θέση στη δημόσια υπηρεσία για την οποία θα απαιτείται το επίπεδο της πάρα πολύ καλής γνώσης της ελληνικής γλώσσας.

Ο εκπρόσωπος της Ανεξάρτητης Συντεχνίας Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου δήλωσε ότι ύστερα από την πιο πάνω διευκρίνιση από τον εισηγητή της δεύτερης πρότασης νόμου, ήτοι ότι πρόκειται για μετονομασία των επιπέδων της καλής και πολύ καλής γνώσης της ελληνικής γλώσσας, καθυστερούνται οποιεσδήποτε ανησυχίες όσον αφορά τον επηρεασμό των δικαιωμάτων των υφιστάμενων δημοσίων υπαλλήλων κατά τη διεκδίκηση θέσεων προαγωγής.

Η Παγκύπρια Συντεχνία Ισότητα, με γραπτό υπόμνημα που υπέβαλε στην επιτροπή, συμφώνησε με τη φιλοσοφία των προτεινόμενων ρυθμίσεων, ενώ παράλληλα εισηγήθηκε όπως, προς αποφυγή αρνητικών επιπτώσεων, συμπεριληφθεί ειδική πρόνοια, ώστε τα πρόσωπα που υπηρετούν ήδη στη δημόσια υπηρεσία να τεκμαίρεται ότι πληρούν τα απαιτούμενα γλωσσικά προσόντα της θέσης στην οποία υπηρετούν.

Κατά τη συζήτηση των σκοπούμενων ρυθμίσεων μέλη της επιτροπής δήλωσαν ότι απαιτείται να αξιολογηθεί κατά πόσο εξυπηρετείται γνωσιολογικά η ελληνική γλώσσα με την αναβάθμιση του επιπέδου γνώσης της. Ειδικότερα, πρέπει να διαπιστωθεί κατά πόσο το πραγματικό επίπεδο γνώσης της ελληνικής γλώσσας αποφοίτου μέσης εκπαίδευσης ανταποκρίνεται στο επίπεδο της πάρα πολύ καλής γνώσης της ελληνικής γλώσσας. Επιπροσθέτως, ανέφεραν ότι, λαμβάνοντας υπόψη τους προβληματισμούς που εκφράστηκαν από τους εκπροσώπους των επηρεαζόμενων φορέων, πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο θα ήταν πρόσφορο να υιοθετηθεί η εισήγηση του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, προτού υιοθετηθεί οποιαδήποτε άλλη ρύθμιση.

Οι εισηγητές των δύο προτάσεων νόμου, λαμβάνοντας υπόψη την ταύτιση της φιλοσοφίας τους, όπως και τη σύγκλιση των απόψεών τους και δεδομένου ότι με τις δύο προτάσεις νόμου επιδιώκεται ο ίδιος σκοπός αλλά με διαφορετική νομοτεχνική προσέγγιση, αποφάσισαν για νομοτεχνικούς λόγους οι πρόνοιες της πρώτης πρότασης νόμου να ενσωματωθούν στο κείμενο της δεύτερης πρότασης νόμου, προκειμένου να προωθηθεί ένα ενιαίο κείμενο. Περαιτέρω, η επιτροπή επέφερε στο εν λόγω ενιαίο κείμενο επιπρόσθετες νομοτεχνικές φύσεως τροποποιήσεις με σκοπό τη διασαφήνιση των προνοιών του.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατέληξε στις ακόλουθες θέσεις:

1. Ο πρόεδρος και το μέλος της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού και το μέλος της επιτροπής βουλευτής του Κινήματος Σοσιαδημοκρατών ΕΔΕΚ εισηγούνται

στη Βουλή την ψήφιση της δεύτερης πρότασης νόμου σε νόμο όπως αυτή έχει αναθεωρηθεί σύμφωνα με τα πιο πάνω.

2. Το μέλος της επιτροπής βουλευτής της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν επί των προνοιών της δεύτερης πρότασης νόμου κατά τη συζήτησή της στην ολομέλεια του σώματος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, υπό το φως των πιο πάνω θέσεων, υποβάλλει με την παρούσα έκθεσή της τη δεύτερη πρόταση νόμου για τη λήψη τελικής απόφασης στο στάδιο της συζήτησής της από την ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ομιλητές;

Ο κ. Ευσταθίου, ο κ. Δημητρίου, ο κ. Λεωνίδου, ο κ. Λουκαΐδης, ο κ. Γιωργάλλας.

Άλλος;

(Γελώντας)

Είπε ο Ζαχαρίας «κάνει, ως δαμαί»!

Ο κ. Χατζηγιάννης. Εγράψαμεν τον κ. Χατζηγιάννη;

Κοιτάξετε, οι τρεις, ο Δημήτρης Δημητρίου, ο Γεώργιος Γεωργίου και ο Κυριάκος Χατζηγιάννης έν' οι εισηγητές της δεύτερης πρότασης, έντζιε μπόρουν να μιλήσουν, έννεν έτσι;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Αν με καλύψει ο συνάδελφος;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αν σε καλύψει ο συνάδελφος, Κυριάκο μου, εύχομαι.

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Ποιος θα πάρει πρώτος τον λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ευσταθίου.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η κ. Δημητρίου έχει αναγνώσει τον σκοπό της πρότασης νόμου. Δε θα την επαναλάβω. Αυτό το οποίο θα πω εγώ είναι ότι, πέρα από ζητήματα τα οποία αφορούν την αξιοπρέπεια και τη σοβαρότητα αυτού του κράτους, δηλαδή να αναζητεί ως απαιτούμενα προσόντα για διορισμό ή προαγωγή στη δημόσια υπηρεσία γνώση της ελληνικής γλώσσας σε βαθμό ο οποίος να είναι βεβαίως υψηλότερος, εντονότερος από ξένες γλώσσες, το ζήτημα αυτό έχει και μια ιδιαίτερη σημασία την οποία θα σας αναφέρω. Το ζήτημα άπτεται γενικότερου συμφέροντος, εθνικού και κοινωνικού. Η εμμονή στην αναγωγή και αποδοχή της αγγλικής γλώσσας ως του μέσου για την κοινωνική καταξίωση και επαγγελματική ανέλιξη και η υιοθέτηση ενός ιδιότυπου αγγλισμού ξεκίνησε μέσω της πλειοψηφίας της ελληνοκυπριακής κυρίαρχης τάξης κατά την αποικιοκρατία και μετατράπηκε σταδιακά σε ένα σύστημα ιδεοληψιών με βασικά στοιχεία την άρνηση της εθνικής ταυτότητας, τον μεταπρατισμό και την υποτέλεια, εξυπηρετώντας την αγγλική πολιτική για αφελληνισμό της Κύπρου. Δύο χρόνια μετά το 1878, όταν οι Άγγλοι παρέλαβαν την Κύπρο από τους Τούρκους, ο αρμοστής τότε είχε προτείνει ότι η εκπαίδευση στην Κύπρο να γίνεται μόνο μέσω της αγγλικής γλώσσας, ο Βρετανός επόπτης περί παιδείας της εποχής εκείνης Spencer δήλωνε ότι η αγγλική γλώσσα θα πρέπει να είναι το κύριο όργανο της εκπαίδευσης των Ελληνοπαίδων, μόνο των Ελληνοπαίδων όχι των Τουρκοπαίδων της εποχής εκείνης. Και βεβαίως ο αρχιδικαστής Νίτλετον τότε, όταν εξέδιδε μία θανατική ποινή, καταδίκη, ανέφερε ότι ζήτησε από τους Κυπρίους να δημιουργήσουν ξεχωριστή εθνότητα -κατά λέξη- πιστή και αφοσιωμένη στη Μεγάλη Βρετανία.

Αυτός ο ιδιότυπος αγγλισμός συνεχίζει μέχρι και σήμερα με την αναγωγή της αγγλικής γλώσσας περίπου ως το προσόν για την κοινωνική καταξίωση και ανέλιξή μας, όλων μας, σε βαθμό που φτάσαμε να μην απαιτούμε πλέον την ελληνική γλώσσα ως το απαιτούμενο εκείνο προσόν για τον διορισμό ή την προαγωγή στη δημόσια υπηρεσία. Η μόνη χώρα στον κόσμο, η οποία πραγματικά δεν αναζητεί τη γλώσσα της ως το απαιτούμενο προσόν! Γι' αυτό έγινε και η πρόταση.

Βεβαίως υπάρχει ο αντίλογος ότι θα αναστατωθεί λέει η δημόσια υπηρεσία και θα αναγκαστούν να κάμουν νέα σχέδια υπηρεσίας. Να κάμουν. Αυτή είναι η δουλειά τους. Τα ίδια έλεγαν και το 1988, όταν και πάλι είχαμε

την πρόταση νόμου για τις επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας, κατάργηση της αγγλικής ακόμα και στα δικαστήρια και στη δημόσια υπηρεσία, έλεγαν ακριβώς τα ίδια ότι θα αναστατωθούν, θα αναγκαστούμε να κάμουμε έξοδα και δαπάνες και κόπο πολύ. Πάντοτε το νέο αναστατώνει το παλαιό το στάσιμο. Πάντα το δραστικό διακόπτει το έλαστρο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Ευσταθίου.

Ο κ. Δημητρίου.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι συνάδελφοι,

Μετά τα όσα σωστά αναφέρει ο κ. Ευσταθίου και μελετώντας τα σχέδια υπηρεσίας, ιδιαίτερα στην υποεπιτροπή, η οποία έχει συσταθεί εδώ και κάποια χρόνια, είδαμε πως όντως ενοχλεί το ότι απαιτείται το ίδιο επίπεδο γνώσης της μητρικής μας γλώσσας, της ελληνικής, με την αγγλική γλώσσα ή την ξένη γλώσσα.

Αυτό που κάνουμε είναι ένα πρώτο βήμα και θέλω να είμαι σωστός σε αυτά που λέω. Ούτε να δημιουργήσω μεγάλες προσδοκίες ούτε και να δώσω λανθασμένα μηνύματα. Είναι ένα πρώτο αλλά σημαντικό βήμα, για να δούμε σε δεύτερο χρόνο, ουσιαστικά πιστεύω, το πώς γνωρίζουμε, μαθαίνουμε τη γλώσσα μας και πώς την αξιοποιούμε είτε για τον διορισμό μας είτε για την προαγωγή μας. Και, ναι, αν αυτή η αναστάτωση στα σχέδια υπηρεσίας είναι η αφορμή, για να εξορθολογισθούν αυτά τα σχέδια υπηρεσίας, τα οποία βλέπουμε και ξέρουμε πόσο πολύ πιο ορθά μπορούν να γίνουν, ας είναι αυτή η αφορμή. Αλλά και τη γλώσσα μας θα πρέπει να διαφυλάξουμε και για τη γλώσσα μας, την ελληνική γλώσσα, θα πρέπει να είμαστε περήφανοι.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Δημητρίου,

Ο κ. Λουκαΐδης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Έχουμε μεγάλη δυσκολία να κατανοήσουμε το σκεπτικό που υπάρχει πίσω από τις δύο προτάσεις νόμου και, πολύ περισσότερο, έχουμε μεγάλους φόβους για τες συνέπειες που θα επιφέρει τυχόν υπερψήφιση και υλοποίηση αυτής της νομοθεσίας.

Δεν μπορώ πραγματικά να κατανοήσω γιατί είναι προβληματικό εις τον εικοστό πρώτο αιώνα να θέλεις ως ελάχιστα βασικά κριτήρια για μια θέση στη δημόσια υπηρεσία την εξίσου επαρκή γνώση της δικής σου μητρικής γλώσσας, αλλά σε τούντην εποχή τζιαι ακόμα μιας τουλάχιστον ευρωπαϊκής. Γιατί πρέπει να έχει πιο ψηλό επίπεδο η γνώση της ελληνικής ή αν έσεις καθορίσει ελάχιστα ανεκτά επίπεδα; Αλλά δε σου αρκεί τούτο τζιαι λέεις «κύριε, στον εικοστό πρώτο αιώνα θέλω ακόμα μια ευρωπαϊκή γλώσσα». Εν μπορώ να καταλάβω το έγκλημα, πραγματικά. Έντζιε λαλούν σου «μεν ηξέρεις τη γλώσσα σου τζιαι μάθε άλλη γλώσσα».

Δεύτερον, που έν' πιο σημαντικό. Δεν μπορεί να είμαστε απερίσκεπτοι. Έχω μιλήσει τζιαι με την Υπηρεσία Εξετάσεων, έχω μιλήσει τζιαι με την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας 'πού την προηγούμενη φορά που είσιεν κατατεθεί, είχαν κατατεθεί τούντα δκυο κείμενα. Ουδείς γνωρίζει τι είναι που θα συμβεί. Θα πρέπει να ξαναξεκινήσουν να καθορίσουν τι εστί πάρα πολύ καλή γνώση της ελληνικής. Μέχρι σήμερα η πολύ καλή γνώση της ελληνικής σημαίνει ότι ο απόφοιτος του δημόσιου σχολείου, του ελληνικού δηλαδή δημόσιου σχολείου, αυτόματα είναι επιλέξιμος, για να διεκδικήσει τις θέσεις. Ο απόφοιτος του ιδιωτικού αγγλόφωνου δεν είναι επιλέξιμος να διεκδικήσει τζιαι πρέπει να παρακάθεται σε εξέταση. Με την πάρα πολύ, με την πολύ καλή γνώση της ελληνικής. Αυτή είναι η επίσημη πληροφόρηση από την Υπηρεσία Εξετάσεων.

Η πάρα πολύ καλή γνώση τωρά -εκτός τζιαι αν έν' τούτο που θέλουν- δεν ξέρω τι θα σημαίνει. Μπορεί να σημαίνει ότι θα αναγκάζουν τους αποφοίτους των δημοσίων σχολείων να παρακάθονται σε εξετάσεις εκείνου του επιπέδου -που δεν ξέρω ποιο θα είναι- διότι δε θα είναι αρκετό το απολυτήριό τους με το δεκαεννιά τζιαι το είκοσι, για να αποδείξουν ότι γνωρίζουν την ελληνική. Αυτό θέλετε, συνάδελφοι; Να υπονομεύσουμε το δημόσιο σχολείο ακόμα μια φορά; Τζιαι το πτυχίο που προσφέρει; Πόσω μάλλον που πλέον τούτο θα αφορά οριζόντια όλο τον δημόσιο τζιαι ευρύτερο δημόσιο τομέα τζιαι εκπαίδευση. Τζιαι πλέον θα ξεκινήσουμε να ξανακτίζουμε νομολογίες, αποφάσεις δικαστηρίων που θα ερμηνεύουν, πέραν 'πού τα σώματα που θα καλεστούν να καθορίσουν τι είναι το πάρα πολύ καλή γνώση, τζιαι αποφάσεις δικαστηρίων τζιαι ένα χάος που θα προκληθεί. Για ποιο σκοπό έν' το ερώτημα. Για ποιο πράγμα;

Εμείς θα καταψηφίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γιωργάλλας.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Επειδή εν εκατάλαβα το τελευταίο επιχείρημα του κ. Λουκαΐδη, πώς θα υπονομεύσουμε το δημόσιο σχολείο, όταν εμείς απαιτούμε ή η πρόταση προσέγγισης των συναδέλφων μου είναι πολύ σωστή;

Απαιτούμε από το δημόσιο σχολείο, να ξεκινήσει να αναθεωρείται ενδεχομένως ο τρόπος με τον οποίο διδάσκεται η μητρική γλώσσα. Και νομίζω ότι σε μια περίοδο γλωσσικής πενίας, γλωσσικής ανεπάρκειας, γλωσσικής φτώχειας, γλωσσικής σύγχυσης το να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις η μητρική γλώσσα να αναβαθμιστεί, ακόμα και στις απαιτήσεις εργοδότησης στον δημόσιο τομέα, νομίζω μόνο καλό εννά κάμουμε σε τούτο τον τόπο. Διότι θα υποχρεώσουμε όλο αυτό το κανάλι μέσα από το οποίο οι νέοι μας, τα παιδικιά μας μαθαίνουν τη μητρική γλώσσα, θα υποχρεώσουμε τους εκπαιδευτικούς κύκλους τέλος πάντων να ασχοληθούν σοβαρά με τη μητρική μας γλώσσα. Έστω από δω και πέρα.

Επήρα απλώς τον λόγο -δεν είχα σκοπό να μιλήσω σε αυτή τη διάσταση και τόσο έντονα, αλλά με προκάλεσε ο κ. Λουκαΐδης με την τοποθέτησή του- εγώ απλώς ήθελα να πω δύο πράγματα. Πρώτον, συγχαρητήρια στον Κωστή και στους υπόλοιπους συναδέλφους που ασπάστηκαν την προσέγγισή του, διότι από την πρώτη στιγμή ο Κωστής το έβαζε κάτω και έφτασε έστω στην τελευταία ολομέλεια να πάρει μορφή πρότασης νόμου, την οποία εμείς θα ψηφίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λεωνίδου.

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Έχω ακούσει αρκετά επιχειρήματα υπέρ της μίας άποψης και υπέρ της άλλης. Πραγματικά, νιώθω ότι ο καθένας από εμάς προσπαθεί να δώσει όσο το δυνατόν περισσότερο και να φανεί πόσο πιο Έλληνας είναι ή πόσο πιο πολύ αγαπά τα ελληνικά!

Είναι η πρώτη φορά που θα κάνω μια προσωπική δήλωση, κύριε Πρόεδρε. Εγώ έχω τελειώσει και από ελληνικό πανεπιστήμιο -έχω πάρει δύο πτυχία- και είμαι λάτρης των ελληνικών, αφού το τρίτο μου πτυχίο, είμαι απόφοιτος Ελληνικού Πολιτισμού του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου. Συνεπώς, η αγάπη μου προς την Ελλάδα και τον ελληνικό πολιτισμό και τα ελληνικά κατ' επέκταση είναι συγκεκριμένη και δεδομένη.

Όμως οφείλουμε να είμαστε δίκαιοι και αντικειμενικοί, όταν ψηφίζουμε κάποιους νόμους. Εδώ, με την απόφαση της Βουλής, εάν υιοθετήσουμε την πρόταση των αγαπητών συναδέλφων... Κατανοώ πλήρως την προσπάθεια να ενισχύσουμε και να αναδείξουμε ακόμη περισσότερο τη μητρική μας γλώσσα, όμως δεν είναι με αυτό τον τρόπο που θα επιτευχθεί αυτός ο στόχος, με όλο τον σεβασμό προς τους δύο αγαπητούς συναδέλφους, διότι -πολύ σωστά έχει πει ο κ. Λουκαΐδης- θα γίνουν τεράστιες ανατροπές, όχι παρεξηγήσεις, ανατροπές, που θα οδηγήσουν, με όλο τον σεβασμό, σε ανισότητες, σε προβλήματα μεταξύ δημοσίων υπαλλήλων, σε καθηγητές, και θα δημιουργηθεί τεράστια αναστάτωση, χωρίς να υπάρχει συγκεκριμένος λόγος.

Εμάς η άποψή μας -ήταν και στην επιτροπή, είναι και σήμερα- είναι ότι αυτό ήταν θέμα της κυβέρνησης και συγκεκριμένα του Υπουργείου Παιδείας σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, που έχει γνώση των σχεδίων υπηρεσίας και όλων των προϋποθέσεων που χρειάζονται για τις προσλήψεις και προαγωγές, για να τεθεί αυτός ο όρος, ναι, να περάσουν ως προτεραιότητα τα ελληνικά, αλλά αυτό το πράμα δεν έγινε.

Και διερωτώμαι: Γιατί βουλευτής του κυβερνώντος κόμματος, αντί να πείσει το Υπουργείο Παιδείας, έρχεται και κάνει μια πρόταση νόμου η οποία θα δημιουργήσει ολόκληρη αναστάτωση στη δημόσια υπηρεσία και σε ολόκληρο το σύστημα λειτουργίας κάποιων θεσμών σήμερα; Εμείς αυτό επισημαίνουμε, χωρίς να σημαίνει ότι δεν προτάσσουμε ή δε θέλουμε να προαγάγουμε την ελληνική γλώσσα πάνω απ' όλα.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Χατζηγιάννη, θέλεις να μιλήσεις;

Κύριε Δημητρίου, θέλεις να δευτερολογήσεις;

Λοιπόν, εννά ξανακάμω την παράκληση...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Κοιτάξετε να δείτε, υπάρχει μια παράκληση από το ΑΚΕΛ να τελειώσουμε, γιατί έχουν μια σημαντική συνάντηση. Εάν συνεχίσουμε με αυτό τον ρυθμό, ούτε στις εννιά η ώρα εν τελειώνουμε, σας το λέω.

Λοιπόν, κύριε Χατζηγιάννη, παρακαλώ.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Απλώς, θα αρχίσω με ένα συγκεκριμένο παράδειγμα. Όταν κάποιος θα έπρεπε να γίνει επιθεωρητής, συγγραφέας ουκ ολίγων επιστημονικών συγγραμμάτων, δεν έχει επιλεγεί, γιατί απλούστατα στα αγγλικά υστερούσε. Και το λέω εγώ, γιατί, έστω και αν προέρχομαι από ξένο πανεπιστήμιο, μου είναι αδιανόητο, πραγματικά, επιθεωρητής φιλολογίας να μην είναι αυτός ο οποίος γνωρίζει τόσο άριστα την ελληνική γλώσσα.

Και πραγματικά, το ΑΚΕΛ δεν μπορώ να το καταλάβω. Λέει, για άλλη μια φορά βρίσκεται μπροστά με ένα επιχείρημα, για να πει το εξής: «Κτυπιέται», λέει, «το δημόσιο σχολείο», γιατί θέλει να αναδείξει την ελληνική γλώσσα στη δημόσια ζωή και λειτουργία αυτού του κράτους. Μα, αν είναι δυνατό! Το δημόσιο σχολείο θα είναι ο διαχειριστής της εκμάθησης αυτής της γλώσσας. Τι επιχείρημα είναι αυτό; Δεν το αντιλαμβάνομαι, δεν το καταλαβαίνω.

Ναι, υπάρχει η πολιτική διάσταση, με την οποία συμφωνώ, και ταυτίζομαι πλήρως με τα όσα έχει πει προηγουμένως ο συνάδελφος κ. Ευσταθίου. Δεν μπορεί το προσόν της γνώσης της ελληνικής γλώσσας ή το προσόν της γνώσης της αγγλικής γλώσσας να υποβιβάζει τα οποιαδήποτε άλλα προσόντα έχει ο οποιοσδήποτε σε αυτό τον τόπο. Αρκεί να γνωρίζεις την αγγλική γλώσσα καλύτερα και όλες οι άλλες προϋποθέσεις είναι εκ του περισσού.

Λυτούμαι να πω ότι με αυτή τη νομοθεσία, ναι, αποκαθιστούμε μια λανθασμένη νοοτροπία που για χρόνια επικρατούσε. Και στο τέλος της ημέρας δηλαδή δεν είναι τις αρχές που υπηρετούμε; Είναι απλώς τα κανονιστικά, ότι θα προκύψει ή θα δημιουργηθεί η ανάγκη διόρθωσης ή βελτίωσης των σχεδίων υπηρεσίας; Αντιθέτως, να ακολουθήσουν αυτές οι διορθώσεις. Και γιατί όχι;

Αυτό το κράτος έχει την ελληνική γλώσσα ως βάση του. Για αυτό τον λόγο το δημόσιο σχολείο, που είναι το πρώτο που θα την καλλιεργήσει, δε θα κτυπηθεί, θα ενισχυθεί.

Και συγχάρω πάλι το ΑΚΕΛ, για τον λόγο ότι ανησυχεί για την υποβάθμιση του κυπριακού απολυτηρίου. Γι' αυτό το καλώ και πάλι να έρτει μαζί να το αναβαθμίσουμε, όπως είναι και στόχος ολωνών μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σας ευχαριστώ.

Το υπ' αριθμόν 53 θέμα, το οποίο τιτλοφορείται «Ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2019», αποσύρεται και προχωρούμε στην ψήφιση του υπ' αριθμόν 54 θέματος.

Δεύτερη ανάγνωση της υπ' αριθμόν 54 πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Ερμηνεία. Άρθρο 2.

Επίπεδο γνώσης της ελληνικής γλώσσας. Άρθρο 3.

Κατάργηση Νόμου. Άρθρο 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των άρθρων 1 έως 4;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι δύο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι δύο ψήφους υπέρ, δεκαεπτά εναντίον και μία αποχή, τα άρθρα 1 έως 4 εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Προσόν της Ελληνικής Γλώσσας σε Σχέδια Υπηρεσίας Θέσεων) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι δύο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με είκοσι δύο ψήφους υπέρ, δεκαεπτά εναντίον και μία αποχή, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 55 θέμα πιλοφορείται «Ο περί της Σύστασης και Λειτουργίας Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς Νόμος του 2019».

Υπάρχει πρόταση για αναβολή;

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, υπάρχει ήδη διευθέτηση, για να αναβληθεί το συγκεκριμένο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει διευθέτηση, λέει ο Άριστος Δαμιανού, μεταξύ του ΑΚΕΛ και του ΔΗΚΟ, για να αναβληθεί το θέμα.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Όχι, δεν ανέφερα το ΔΗΚΟ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Γιατί εμένα μου γράψατε «ΔΗΚΟ» δαμαί;

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Λοιπόν, να πάμε ορθόδοξα τότε. Υποβάλλουμε αίτημα για αναβολή, κύριε Πρόεδρε, για λόγους που είναι καλά γνωστοί στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση για την αναβολή;

Δεν υπάρχει ένσταση.

Το υπ' αριθμόν 55 θέμα αναβάλλεται.

Το υπ' αριθμόν 56 θέμα πιλοφορείται «Οι περί Αστυνομίας (Γενικοί) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021».

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός των υπ' αριθμόν 56 κανονισμών είναι η παροχή δυνατότητας σε υποψηφίους για διορισμό στην αστυνομία να επαναλάβουν για μία και μόνο φορά την αθλητική δοκιμασία δρόμου αντοχής δώδεκα (12) λεπτών, σε περίπτωση μη κάλυψης της προβλεπόμενης απόστασης στην πρώτη δοκιμασία.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για τους κανονισμούς «Οι περί Αστυνομίας (Γενικοί) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021»

Παρόντες:

Γεώργιος Γεωργίου, πρόεδρος

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Δημήτρης Δημητρίου

Κωστής Ευσταθίου

Ευανθία Σάββα

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε τους πιο πάνω κανονισμούς σε δύο συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 14 και 19 Απριλίου 2021. Στην πρώτη συνεδρίαση της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ο Αρχηγός της Αστυνομίας Κύπρου, εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας και του Συνδέσμου Αστυνομίας Κύπρου. Στην πιο πάνω συνεδρία παρευρέθηκε επίσης εκπρόσωπος της επιτροπής η οποία είναι αρμόδια για τη διεξαγωγή των αθλητικών γυμναστικών αγωνισμάτων στα οποία υποβάλλονται οι υποψήφιοι για διορισμό στην αστυνομία. Ο Σύνδεσμος Ανώτερων Αξιωματικών Αστυνομίας Κύπρου και ο Κλάδος Αστυνομικού Σώματος της Ανεξάρτητης Συντεχνίας Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στη συνεδρία της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης των κανονισμών παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της επιτροπής κ. Κώστας Κωνσταντίνου, Άριστος Δαμιανού, Ανδρέας Πασιουρτίδης και Πανίκος Λεωνίδου.

Σημειώνεται επίσης ότι η επιτροπή μελέτησε τους κανονισμούς κατά προτεραιότητα σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 40Α του Κανονισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων για λόγους που προκύπτουν από τους σκοπούς της προτεινόμενης νομοθετικής ρύθμισης, καθώς και λόγω έλλειψης χρόνου προς ολοκλήρωση της προβλεπόμενης διαδικασίας συζήτησης, σύμφωνα με τα προαπαιτούμενα στον Κανονισμό της Βουλής των Αντιπροσώπων, ενόψει της διακοπής των εργασιών της Βουλής για τις επερχόμενες βουλευτικές εκλογές.

Σκοπός των προτεινόμενων κανονισμών, οι οποίοι εκδίδονται δυνάμει των άρθρων 13 και 17 του περί Αστυνομίας Νόμου, είναι η παροχή της δυνατότητας σε υποψηφίους για διορισμό στην αστυνομία να επαναλάβουν για μία και μόνο φορά την αθλητική δοκιμασία δρόμου αντοχής δώδεκα (12) λεπτών, σε περίπτωση μη κάλυψης της προβλεπόμενης απόστασης κατά την πρώτη δοκιμασία.

Ειδικότερα, όπως προβλέπεται στους υπό συζήτηση κανονισμούς, η επανάληψη της αθλητικής δοκιμασίας δρόμου αντοχής δώδεκα λεπτών, σε περίπτωση αποτυχίας του υποψηφίου να καλύψει την προβλεπόμενη απόσταση κατά την πρώτη δοκιμασία, θα πραγματοποιείται σε ημερομηνία που καθορίζεται από την επιτροπή η οποία είναι αρμόδια για τη διεξαγωγή των αθλητικών γυμναστικών αγωνισμάτων μεταξύ της όγδοης και της δέκατης τέταρτης ημέρας που ακολουθεί την ημέρα πραγματοποίησης της πρώτης δοκιμασίας.

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση που συνοδεύει τους κανονισμούς, η προτεινόμενη ρύθμιση κρίνεται αναγκαία λόγω του μεγάλου αριθμού υποψηφίων οι οποίοι αποκλείονται από τη διαδικασία διορισμού στην αστυνομία, επειδή αποτυγχάνουν στην προβλεπόμενη δοκιμασία αθλητικών γυμναστικών αγωνισμάτων, με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατή η πλήρωση όλων των κενών θέσεων στην αστυνομία.

Με βάση τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής από τους κυβερνητικούς αρμοδίους, εφόσον εγκριθούν οι υπό αναφορά κανονισμοί, αναμένεται ότι η πιο πάνω ρύθμιση θα εφαρμοστεί για την αξιολόγηση των υποψηφίων που συμμετέχουν στη διαδικασία πρόσληψης στην αστυνομία που είναι σε εξέλιξη οι οποίοι έχουν επιτύχει στις γραπτές εξετάσεις που πραγματοποιήθηκαν στις 20 Μαρτίου 2021 και πρόκειται ακολούθως να υποβληθούν σε δοκιμασία αθλητικών γυμναστικών αγωνισμάτων.

Όλοι όσοι παρευρέθηκαν στη συνεδρία της επιτροπής συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση κανονισμών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατά πλειοψηφία του προέδρου και των μελών της βουλευτών των κοινοβουλευτικών ομάδων του Δημοκρατικού Συναγερμού και ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, καθώς και του μέλους της βουλευτή του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, εισηγείται στη Βουλή την έγκριση των κανονισμών.

Το μέλος της επιτροπής βουλευτής της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών των κανονισμών κατά τη συζήτησή τους στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;
Δεν υπάρχουν.
Προχωρούμε στην ψηφοφορία των κανονισμών.
Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των κανονισμών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα μία ψήφοι υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις αποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα μία ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και τρεις αποχές, οι κανονισμοί εγκρίνονται.

Το υπ' αριθμόν 57 θέμα τιλοφορείται «Ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021», πρόταση νόμου του κ. Γεώργιου Γεωργίου, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου. Η πρόταση νόμου αποσύρεται από τον εισηγητή της.

Το υπ' αριθμόν 58 θέμα τιλοφορείται «Ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας Νόμος του 2021».

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 58 θέματος είναι η συμμόρφωση της Κυπριακής Δημοκρατίας με τις πρόνοιες της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας, γνωστής ως Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, η οποία κυρώθηκε με τον Νόμο υπ' αριθμόν 14(III) του 2017, καθώς επίσης ο καθορισμός αδικημάτων βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, η πρόληψη, η καταστολή και η καταπολέμησή τους, η προστασία των γυναικών από κάθε μορφής βία, η προώθηση της ουσιαστικής ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών, ο σχεδιασμός περιεκτικού σχεδίου πολιτικών και μέτρων για την προστασία και τη στήριξη όλων των θυμάτων, η προώθηση της διεθνούς συνεργασίας με στόχο την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και η παροχή υποστήριξης και βοήθειας σε οργανισμούς και εμπλεκόμενες υπηρεσίες για αποτελεσματική συνεργασία, με απώτερο στόχο την υιοθέτηση μίας ολοκληρωμένης προσέγγισης του όλου θέματος.

(Η σχετική έκθεση)

Κοινή έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών και της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για το νομοσχέδιο «Ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών:

Γεώργιος Γεωργίου, πρόεδρος
Δημήτρης Δημητρίου
Ευανθία Σάββα
Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών:

Μαριέλλα Αριστέιδου, πρόεδρος
Αννίτα Δημητρίου
Ξένια Κωνσταντίνου

Κωστής Ευσταθίου

Σκέυη Κούτρα Κουκουμά

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Ρούλα Γεωργιάδου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών και η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών μελέτησαν από κοινού το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρίες τους, που πραγματοποιήθηκαν στις 29 Μαρτίου και στις 5, 12 και 19 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών κλήθηκαν και παρέστησαν ενώπιον των επιτροπών η Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως και εκπρόσωποι του ίδιου υπουργείου, η Επίτροπος Νομοθεσίας, εκπρόσωποι του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, του Γραφείου της Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων, της Αστυνομίας Κύπρου, του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, του Τμήματος Εργασίας και του Τμήματος Εργασιακών Σχέσεων του ίδιου υπουργείου, του Υπουργείου Υγείας, των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας, των Ιατρικών Υπηρεσιών και των Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας του ίδιου υπουργείου, του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΠΥ), του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, του Υπουργείου Εσωτερικών, του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης και της Υπηρεσίας Ασύλου του ίδιου υπουργείου, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, του Συνδέσμου για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ), της Επιτροπής Ισότητας των Φύλων στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση, του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου, του Συμβουλίου του Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ και ΔΕΟΚ, των γυναικείων οργανώσεων ΓΟΔΗΣΥ, του Γυναικείου Ομίλου «Πρωτοπορία», της ΓΟΔΗΚ, της ΠΟΓΟ, της ΓΥΚΟ, της ΟΕΒ, της Παγκύπριας Κίνησης - Ίσα Δικαιώματα, Ίσες Ευθύνες, του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών Κοινωνικού Φύλου, του μη κυβερνητικού οργανισμού «Κυπριακό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες - Cyprus Refugee Council (CyRC)» και της Κίνησης για Ισότητα, Στήριξη, Αντιρατσισμό (ΚΙΣΑ). Το Υπουργείο Εξωτερικών, η Αρχιπρωτοκολλητής και το Δίκτυο Ενάντια στη Βία Κατά των Γυναικών, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στις συνεδριάσεις αυτές.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η συμμόρφωση της Κυπριακής Δημοκρατίας με τις πρόνοιες της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας, γνωστής ως «Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης», η οποία κυρώθηκε με τον Νόμο υπ' αριθμόν 14(III) του 2017. Ειδικότερα, με τον προτεινόμενο νόμο σκοπείται ο καθορισμός αδικημάτων βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, η πρόληψη, η καταστολή και η καταπολέμησή τους, η προστασία των γυναικών από κάθε μορφής βία, η προώθηση της ουσιαστικής ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών, ο σχεδιασμός περιεκτικού σχεδίου πολιτικών και μέτρων για την προστασία και στήριξη όλων των θυμάτων, η προώθηση της διεθνούς συνεργασίας, με στόχο την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και η παροχή υποστήριξης και βοήθειας σε οργανισμούς και εμπλεκόμενες υπηρεσίες για αποτελεσματική συνεργασία, με απώτερο στόχο την υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης του όλου θέματος.

Επιπλέον, με το υπό αναφορά νομοσχέδιο προβλέπονται αυξημένες κυρώσεις για τους δράστες βίας κατά των γυναικών, καθορίζονται οι περιστάσεις διάπραξης των προβλεπόμενων αδικημάτων οι οποίες θα προσμετρώνται ως επιβαρυντικές κατά την επιμέτρηση της ποινής, όπως και οι σχετικές δικονομικές εγγυήσεις, και παρέχεται στο εκδικάζον δικαστήριο η εξουσία να εκδίδει διατάγματα για την προστασία του θύματος. Με το νομοσχέδιο καθορίζονται επίσης δράσεις προληπτικού χαρακτήρα, όπως η ευαισθητοποίηση και η κατάρτιση των επαγγελματιών που ασχολούνται με τον χειρισμό περιστατικών βίας, τίθενται οι βάσεις για παροχή εξειδικευμένης προστασίας και στήριξης των θυμάτων έμφυλης βίας, συστήνεται συντονιστικός φορέας υπεύθυνος για τον συντονισμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση της εφαρμογής και την αξιολόγηση των πολιτικών και μέτρων για την πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών.

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση που συνοδεύει το εν λόγω νομοσχέδιο, η Κυπριακή Δημοκρατία, αναγνωρίζοντας ότι η βία κατά των γυναικών αποτελεί την πλέον διαδεδομένη παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία υπονομεύει τα θεμελιώδη δικαιώματα των γυναικών, όπως η αξιοπρέπεια, η πρόσβαση στη δικαιοσύνη και η ισότητα των φύλων, προχώρησε, τον Νοέμβριο του 2017, στην κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας, η οποία είναι γνωστή ως «Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης».

Η εν λόγω σύμβαση είναι η πρώτη διεθνής συνθήκη η οποία καλύπτει τους τομείς της πρόληψης, της προστασίας των θυμάτων και της δίωξης των δραστών ως προς όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών, περιλαμβανομένης της σεξουαλικής και της ψυχολογικής βίας, της σεξουαλικής παρενόχλησης, της παρενοχλητικής παρακολούθησης, του καταναγκαστικού γάμου, του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων και της καταναγκαστικής άμβλωσης και στείρωσης. Συναφώς, ανάμεσα στις δράσεις, τα μέτρα και τις πρωτοβουλίες που προωθούνται προς συμμόρφωση με τις πρόνοιες της πιο πάνω σύμβασης συγκαταλέγεται το υπό συζήτηση νομοσχέδιο, με το οποίο ποινικοποιείται η βία κατά των γυναικών και η ενδοοικογενειακή βία.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τα κατατεθέντα ενώπιον της επιτροπής στοιχεία, στον καταρτισμό του εν λόγω νομοσχεδίου συνέβαλε η Επίτροπος Νομοθεσίας και πραγματοποιήθηκε ευρεία δημόσια διαβούλευση στην οποία μετείχαν διάφοροι φορείς, μεταξύ των οποίων το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το Υπουργείο Υγείας, το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, το Υπουργείο Εσωτερικών, η αστυνομία, η Επίτροπος Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, η Επίτροπος Ισότητας των Φύλων, η Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, η Επιτροπή Ισότητας των Φύλων στην Απασχόληση και Επαγγελματική Εκπαίδευση, γυναικείες οργανώσεις, ο Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και φορείς ισότητας.

Συναφώς, μέσω του προτεινόμενου νόμου, επιχειρούνται μεγάλης κλίμακας και έκτασης αλλαγές, με τις οποίες αναμένεται ότι θα αντιμετωπιστεί οριστικά το ζήτημα της πρόληψης και της καταπολέμησης της έμφυλης βίας, σε μια προσπάθεια εναρμόνισης της εθνικής έννομης τάξης με το εκτενές και σύγχρονο πλαίσιο κατεύθυνσης που καθιερώνει η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης.

Εισάγοντας το υπό αναφορά νομοσχέδιο, η Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως ανέφερε ότι η προτεινόμενη νομοθεσία αντιμετωπίζει σφαιρικά τα θέματα της βίας κατά των γυναικών, λαμβανομένου υπόψη ότι τα τελευταία χρόνια διαπράχθηκαν σαράντα περίπου γυναικοκτονίες, καθώς και ότι με την πανδημία έχουν αυξηθεί τα κρούσματα της ενδοοικογενειακής βίας, τονίζοντας ότι η ψήφιση του προτεινόμενου νόμου θα αποτελέσει μία ομπρέλα προστασίας για τα θύματα βίας, με κύριο στόχο την πρόληψη, την τιμωρία των θυτών, καθώς και τη στήριξη των θυμάτων. Σύμφωνα με την ίδια, της ψήφισης του υπό αναφορά νομοσχεδίου σε νόμο θα ακολουθήσει εκπαίδευση και ενημέρωση της κοινωνίας για θέματα βίας, με απώτερο στόχο την εξάλειψη των κοινωνικών στερεοτύπων, καθώς η βία επηρεάζει όχι μόνο τις γυναίκες, αλλά και άνδρες και παιδιά κάτω των δεκαοκτώ ετών.

Στο πλαίσιο της διεξαχθείσας συζήτησης, τα μέλη των δύο επιτροπών διατύπωσαν επιφυλάξεις ως προς επιμέρους πρόνοιες του υπό αναφορά νομοσχεδίου, οι οποίες εστιάζουν μεταξύ άλλων στα ακόλουθα:

1. Στη μη απαίτηση ενισχυτικής μαρτυρίας για απόδειξη οποιουδήποτε αδικήματος προβλεπόμενου στον υπό ψήφιση νόμο σε σχέση με την ανώμοτη μαρτυρία παιδιού.
2. Στους παράγοντες επιμέτρησης της επικινδυνότητας του δράστη από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, στους οποίους συγκαταλέγεται και η κατοχή μη πυροβόλων όπλων.
3. Στο καθεστώς διαμονής των θυμάτων, αφού στις πλείστες των περιπτώσεων, αντί της απομάκρυνσης του θύτη από την οικία, προβλέπεται η απομάκρυνση του θύματος.
4. Στην υποχρέωση παροχής γραπτής συγκατάθεσης από το θύμα ως προϋπόθεση για την εξατομικευμένη αξιολόγησή του από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, η οποία αποτελεί μέρος της διαδικασίας εφαρμογής μέτρων στήριξης του θύματος.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, τέθηκε το ζήτημα της ανάγκης προώθησης και ψήφισης σε νόμο, το ταχύτερο, του νομοσχεδίου για την παρενοχλητική παρακολούθηση, το οποίο εκκρεμεί ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών, ώστε ανάλογες ως προς το εν λόγω ζήτημα ρυθμίσεις, για τις οποίες υπάρχει πρόνοια στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο, να συμβαδίζουν με το ειδικό νομοθετικό πλαίσιο, με το οποίο θα ποινικοποιείται συμπεριφορά η οποία συνιστά παρενοχλητική παρακολούθηση.

Συναφώς, και προς πλήρωση των κενών που εντοπίστηκαν στο στάδιο της συζήτησης του υπό αναφορά νομοσχεδίου, η Επίτροπος Νομοθεσίας υπέβαλε αναθεωρημένο κείμενο σχεδίου νόμου, στο οποίο κατά πλειοψηφία η επιτροπή επέφερε νομοτεχνικές και ουσιαστικές τροποποιήσεις. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες:

1. Η διεύρυνση του όρου «ενδοοικογενειακή βία», ώστε το «μέλος οικογένειας» να περιλαμβάνει και τον/τη συμβίο/συμβία.
2. Η προσθήκη του ορισμού του όρου «σύστημα πληροφοριών» και η πρόσδοση ανάλογης δικαιοδοσίας στα δικαστήρια της Δημοκρατίας προς εκδίκαση αδικημάτων που διαπράττονται με τη βοήθεια του εν λόγω συστήματος.
3. Η διαμόρφωση του ορισμού του όρου «φύλο» κατά τρόπο που ο εν λόγω ορισμός να μεταφερθεί αυτολεξεί από το κείμενο της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης.
4. Η αύξηση της ποινής φυλάκισης για τα προβλεπόμενα αδικήματα της ψυχολογικής βίας και της σεξουαλικής παρενόχλησης από τρία έτη σε πέντε έτη, αντίστοιχα.
5. Η περίληψη στο αδίκημα της διάδοσης πορνογραφικού υλικού ή σεξουαλικού περιεχομένου και της αλόγιστης ή απερίσκεπτης διάδοσης τέτοιου υλικού.
6. Η απαγόρευση της επίκλησης της «ταυτότητας φύλου» ως ελαφρυντικού παράγοντα υπεράσπισης του κατηγορουμένου.

7. Η προσθήκη στους χώρους στους οποίους ο δράστης θα απαγορεύεται να προσεγγίζει το θύμα με διάταγμα αποκλεισμού και του χώρου εργασίας ή άλλου χώρου ο οποίος θα αποφασίζεται από το δικαστήριο.
8. Η διασφάλιση παροχής προσωρινής άδειας παραμονής σε θύμα το οποίο δεν είναι Κύπριος πολίτης, για όσο χρονικό διάστημα τούτο κρίνεται αναγκαίο, για σκοπούς ολοκλήρωσης της υπό εξέλιξη ποινικής διαδικασίας σε συνεννόηση με τις δικωτικές αρχές.
9. Η εξαίρεση από τις αρμοδιότητες του Εθνικού Συντονιστικού Φορέα των αρμοδιοτήτων που αφορούν το Συμβούλιο «Φωνή», σύμφωνα με τον περί της Εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας Νόμο του 2017, ούτως ώστε να μην υπάρξει σύγκρουση αρμοδιοτήτων.
10. Η θεσμοθέτηση της υποχρεωτικής και όχι προαιρετικής ενημέρωσης των παιδιών και κατάρτισης εκπαιδευτικών και στελεχών των σχολικών μονάδων για τα έμφυλα ζητήματα από το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας και όλους τους αρμόδιους φορείς.

Σημειώνεται ότι διάφοροι φορείς ισότητας και άλλοι αρμόδιοι υπέβαλαν στην επιτροπή υπομνήματα με εισηγήσεις, οι οποίες λήφθηκαν υπόψη από τα μέλη των δύο επιτροπών και συνέβαλαν στη διαμόρφωση του τελικού κειμένου του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Σημειώνεται ότι οι επιτροπές επέφεραν στο κείμενο του νομοσχεδίου επιπρόσθετες τροποποιήσεις, με σκοπό τη διασαφήνιση των προνοιών του, καθώς και τη βελτίωσή του από νομοτεχνικής άποψης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών και η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών, επισυνάπτοντας νέο τροποποιημένο κείμενο σχεδίου νόμου σύμφωνα με τα πιο πάνω, επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν κατά τη συζήτησή του στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν τροπολογίες...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Για το διαδικαστικό ζήτημα η θερμή παράκληση... Έκαμνα ακριβώς το αντίθετο, αλλά μια ώρα έχει μείνει. Έλεγα ότι έπρεπε να δώσουμε έναν ελάχιστο χρόνο η συζήτηση για όποιο θέμα ήθελαν οι συνάδελφοι να μιλήσουμε -αυτή είναι πάντα η άποψή μου- αλλά η παράκληση είναι, αν γίνεται αποδεκτό, ένας από κάθε κόμμα, που θέλει να μιλήσει, εννοείται, και μάξιμουμ δύο, τρία λεπτά για το κάθε θέμα για το οποίο θα γίνει συζήτηση, χωρίς δευτερολογίες, χωρίς κανένα άλλο προνόμιο, ούτε για αρχηγούς ούτε για κοινοβουλευτικούς εκπροσώπους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τορναρίτης.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Αποδεχόμαστε την πρόταση. Βεβαίως, να υπενθυμίσω, κύριε Πρόεδρε, τον κ. Λουκαΐδη ότι αυτή ήταν η πρόταση του Δημοκρατικού Συναγερμού στη Σύσκεψη των Αρχηγών και αυτός που την είχε απορρίψει ήταν ο κ. Λουκαΐδης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ομιλητές;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σας παρακαλώ, δύο λεπτά η καθεμιά από τις κυρίες.

ΜΑΡΙΕΛΛΑ ΑΡΙΣΤΕΪΔΟΥ:

Όχι, κύριε Πρόεδρε, είναι ένα θέμα πάρα πολύ σημαντικό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν έχετε παραπάνω από πέντε λεπτά, κυρία Αριστείδου.

ΜΑΡΙΕΛΛΑ ΑΡΙΣΤΕΪΔΟΥ:

Δε θα πάρω παραπάνω από πέντε λεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ωραία, αν ξεπεράσετε τα πέντε λεπτά, θα σταματήσουμε. Σας έχω παρακαλέσει.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, η κ. Αριστείδου είναι η πρόεδρος της επιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Τορναρίτη, το γνωρίζω. Δαμαί εκάμαμε μια συζήτηση προηγουμένως, να προσπαθήσουμε να είμαστε σύντομοι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Εκτός από την κ. Ερωτοκρίτου;

ΜΑΡΙΕΛΛΑ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ:

Και ο κ. Γεωργίου, που ήταν συμπρόεδρος.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Πρόεδρε, με συγχωρείτε, διαδικαστικό. Ένα λεπτό, με όλο τον σεβασμό. Συνεδρίαζαν από κοινού δύο επιτροπές. Υπάρχουν δύο πρόεδροι προερχόμενοι από τον Δημοκρατικό Συναγερμό. Εγώ είμαι επικεφαλής του ΑΚΕΛ στην επιτροπή Νομικών. Σημαίνει ότι πρέπει να μιλήσουν δύο και από το ΑΚΕΛ, η επικεφαλής της Ανθρωπίνων και ένας από κάθε κόμμα ή να γίνει ένα μοίρασμα του χρόνου, με όλο τον σεβασμό, και μιλώ για ανθρώπους ιδιαίτερα αγαπητούς μάλιστα.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν έχουμε πρόβλημα να μιλήσουν και δύο και τρεις από το ΑΚΕΛ.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Μα μόλις συμφωνήσαμε μια διαδικασία και ξεκινούμε από την παρέκκλιση από τη διαδικασία!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άριστε, χάνουμε χρόνο.

Κυρία Αριστείδου, παρακαλώ.

ΜΑΡΙΕΛΛΑ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, πρώτα απ' όλα να μου επιτρέψετε να ευχαριστήσω και τα μέλη της επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αλλά και τον πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής Νομικών για τη συνεργασία που είχαμε, τις ώρες που αναλώσαμε, για να έχουμε σήμερα ενώπιόν μας το συγκεκριμένο νομοσχέδιο.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ενώπιόν μας σήμερα έχουμε ένα πάρα πολύ σημαντικό νομοσχέδιο, που το αναμέναμε εδώ και αρκετό καιρό, το νομοσχέδιο για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας. Το νομοσχέδιο ενσωματώνει τις πρόνοιες της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, αλλά παράλληλα αναβαθμίζει και εκσυγχρονίζει το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο. Συγκεκριμένα, το παρόν νομοσχέδιο περιλαμβάνει όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών και προστίθενται δύο νέες μορφές βίας, η ψυχολογική και η οικονομική βία. Παράλληλα, έχει προστεθεί το αδίκημα της εκδικητικής πορνογραφίας κατά των γυναικών, της διάδοσης υλικού πορνογραφικού ή σεξουαλικού περιεχομένου και, σε περίπτωση καταδίκης, ο ένοχος υπόκειται σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα δεκατέσσερα έτη. Σίγουρα η αυξημένη χρήση του διαδικτύου οδήγησε στην κατακόρυφη αύξηση της εκδικητικής πορνογραφίας, συνεπώς η συμπερίληψη του αδικήματος της εκδικητικής πορνογραφίας στο νομοσχέδιο ήταν επιτακτική ανάγκη. Περαιτέρω, προωθείται η αύξηση των ποινών, ενώ για την επιμέτρηση και την επιβολή ποινής για αδικήματα βίας κατά των γυναικών θα λαμβάνονται υπόψη επιβαρυντικές περιστάσεις, οι οποίες θα εξετάζονται κατά την επιμέτρηση και την επιβολή της εκάστοτε ποινής κατά των δραστών. Εκτός αυτού, οι πρόνοιες του νομοσχεδίου ενισχύουν την ήδη εντατικοποιημένη προσπάθεια πρόληψης των περιστατικών.

Δημιουργείται Συντονιστικός Φορέας, που θα έχει την ευθύνη για τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των μέτρων για την καταπολέμηση όλων των μορφών βίας. Παράλληλα, ο φορέας θα αναλάβει

μεταξύ άλλων τον σχεδιασμό και τη διοργάνωση σεμιναρίων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τους λειτουργούς των εμπλεκόμενων υπηρεσιών των μη κυβερνητικών οργανώσεων και της κοινωνίας γενικότερα. Στόχος είναι να δοθούν τα απαραίτητα εργαλεία στις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, ούτως ώστε να εντοπίζουν εγκαίρως τα περιστατικά και να προχωρούν άμεσα, με στόχο την προστασία των θυμάτων σε καταγγελία ενώπιον των δικωκτικών αρχών. Πολύ σημαντικό είναι το ότι προωθείται η όλη προσπάθεια στήριξης και συνδρομής των θυμάτων με κάθε πρόσφορο μέσο. Ειδικότερα, προνοείται η πρόσβασή τους σε κατάλληλα καταρτισμένο ή εξειδικευμένο προσωπικό, καθώς και η παροχή νομικής, οικονομικής και ιατρικής υποστήριξής τους. Παράλληλα, παρέχεται στα καθ' ύλην αρμόδια δικαστήρια η δυνατότητα έκδοσης προστατευτικών διαταγμάτων υπέρ του θύματος και κατά του θύτη, ενώ ο θύτης θα υπέχει αστική ευθύνη για την καταβολή ειδικών και γενικών αποζημιώσεων προς το θύμα του.

Κύριε Πρόεδρε,

Κλείνοντας θα ήθελα να σημειώσω ότι σήμερα τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά των γυναικών έχουν αυξηθεί κατακόρυφα, ιδίως υπό συνθήκες πανδημίας και εγκλεισμού. Ωστόσο, σίγουρα δεν είναι ένα φαινόμενο που προέκυψε ένεκα της πανδημίας. Είναι ένα διαχρονικό φαινόμενο, το οποίο οφείλουμε ως πολιτεία, νομοθετική εξουσία, αλλά και πρεσβευτές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων να το καταπολεμήσουμε. Ομολογουμένως δε χωρά αμφιβολία ότι η θέσπιση ενός ολοκληρωμένου νομοθετικού πλέγματος αποτελεί άμεση επιτακτική ανάγκη σε ένα κράτος δικαίου και κοινωνικής συνοχής.

Ως εκ τούτου, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Δημοκρατικός Συναγερμός θα υπερψηφίσει το νομοσχέδιο, δίνοντας, αν θέλετε, το πράσινο φως για την εκσυγχρόνιση του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου για θέματα που άπτονται των ζητημάτων βίας κατά των γυναικών και ενδοοικογενειακής βίας. Η προώθηση του συγκεκριμένου νομοσχεδίου αναμφίβολα θα αποτελέσει ένα σημαντικό βήμα προς την καλλιέργεια κουλτούρας, αλληλοσεβασμού και κοινωνικής ισότητας για ολιστική πρόληψη, αντιμετώπιση, ευαισθητοποίηση και δραστικό χειρισμό των περιστατικών βίας.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Αριστείδου.

Η κ. Ερωτοκρίτου.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Το Δημοκρατικό Κόμμα θα υποστηρίξει το εν λόγω νομοσχέδιο, το οποίο όντως είναι πολύ σημαντικό. Όμως να μου επιτρέψετε να περιγράψω λίγο την πραγματικότητα, ακόμα και αυτήν που προδιαγράφεται ότι πρέπει να έχουμε τα επόμενα χρόνια σε αυτό τον τόπο, και να πω το εξής. Όντως το περιεχόμενο αυτού του νομοσχεδίου είναι σημαντικό, σωστό και σε μία σωστά ρυθμιζόμενη πολιτεία έπρεπε από καιρό να το έχουμε. Το πρόβλημα όμως... Και πρέπει όλοι να το κατανοήσουμε, διότι νομίζουμε ότι, όταν ψηφίζουμε νόμους, τελειώνει το θέμα στην ψήφιση. Το πρόβλημα είναι ότι είμαστε καλοί στο να σχεδιάζουμε, είμαστε καλοί στο να περιγράψουμε νομοθετικά, το τεράστιό μας πρόβλημα είναι στο να υλοποιούμε.

Βεβαίως και είναι πολύ σημαντικά όλα αυτά και συμφωνώ, αφού είναι σωστά αυτά που είπε η πρόεδρος της επιτροπής, την οποία ευχαριστώ για την πολύ σημαντική δουλειά που έκαμε, πλην όμως απλά ενδεικτικά αναφέρω ότι αυτό το νομοσχέδιο προβλέπει μεταξύ άλλων για περιεκτικό σχέδιο πολιτικών και μέτρων για κατάρτιση των επαγγελματιών που ασχολούνται με τα θέματα της ενδοοικογενειακής βίας, για την πρόσβαση των θυμάτων σε καταρτισμένο προσωπικό και για την οικονομική και ψυχολογική τους στήριξη. Ε, σας λέω μετά βεβαιότητας ότι δεν έχουμε καν τον ικανό αριθμό επαγγελματιών που πρέπει να απασχολούνται, για να υποστηρίξουν αυτά τα θύματα, δεν παρέχει η πολιτεία την οικονομική στήριξη και σίγουρα δεν προσφέρει την άμεση πρόσβαση που πρέπει να έχει ένα θύμα σε καταρτισμένο προσωπικό. Άρα, καλά είναι να νομοθετούμε, πρέπει να νομοθετούμε, αλλά πρέπει και κάποιοι άλλοι απ' εκεί και πέρα να μη θεωρούν ότι λήγει η προσπάθεια με την υπερψήφιση ενός νομοθετήματος, αλλά να κατανοούν ότι η μεγάλη προσπάθεια πρέπει να ξεκινά την ώρα της υλοποίησης του νομοθετικού πλαισίου που ψηφίζουμε.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η κ. Κουκουμά.

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Παρά τις διαφορετικές προσεγγίσεις που μπορεί να έχουμε μεταξύ μας τα διάφορα κόμματα για μια σειρά ζητημάτων, είναι αλήθεια ότι τουλάχιστον στο επίπεδο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών γινόταν προσπάθεια να γεφυρωθούν οι αποστάσεις ή τουλάχιστον να προχωρούμε μέχρι εκεί που υπήρχε κοινό έδαφος. Και αυτό, παρά το γεγονός ότι στη δική μας αντίληψη τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες στη δουλειά και στο σπίτι, τη βία, τον σεξισμό, την υποτίμηση και την υποβάθμιση, βρίσκουν τις ρίζες τους όχι μόνο σε πολιτικές θέσεις, αλλά και στην ιδεολογική αφετηρία του καθενός και της καθεμιάς από εμάς.

Το αναφέρω αυτό, για να αναδείξω την πολύ κακή πρακτική που έχει ακολουθηθεί στην ετοιμασία, αλλά και στη συζήτηση του συγκεκριμένου νομοσχεδίου. Από τη μέρα της πρώτης συζήτησης ακολουθήθηκε μια διαδικασία-εξπρές, η οποία έγινε εις βάρος της ποιότητας και δεν αντικατοπτρίζει τη σημασία του συγκεκριμένου νομοσχεδίου. Και όλα αυτά απλά και μόνο γιατί ο Δημοκρατικός Συναγερμός και η κυβέρνηση θεωρούν ότι η ψήφιση του νομοσχεδίου θα αποσειεί τις τεράστιες ευθύνες που έχουν για το πού κατάντησαν τα ζητήματα των γυναικών στον τόπο. Επειδή θεωρούν ότι η ψήφιση του νομοσχεδίου θα λειτουργήσει ως συγχωροχάρτι για τις δεκάδες καταγγελίες βίας που δε βρήκαν ανταπόκριση από την αστυνομία και τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, για τα δεκάδες περιστατικά που έπρεπε να έχουν τραγική κατάληξη, μέχρι να ενδιαφερθεί κάποιος να γυρίσει να δει τις οικογένειες που φώναζαν «βοήθεια» εδώ και χρόνια, για τον θεσμικό ρατσισμό που άφησε έναν κατά συρροή δολοφόνο να δρα ανενόχλητος δολοφονώντας γυναίκες και παιδιά στον τόπο μας. Για την ανεπάρκεια του κράτους δυο χρόνια μετά τις δολοφονίες να οδηγήσουν τις υποθέσεις στα δικαστήρια. Μας ενημερώνουν μάλιστα διά διαρρών, επειδή δεν τολμούν να απευθυνθούν στα ίσια προς τον λαό, ότι δεν πρόκειται να υπάρξουν ποινικές υποθέσεις.

Το χειρότερο απ' όλα είναι ότι τα στελέχη του Δημοκρατικού Συναγερμού εντός και εκτός της κυβέρνησης προσπαθούν να αναποδογυρίσουν την αλήθεια. Κορυφαία στιγμή προεκλογικού λαϊκισμού και ψεμάτων ήταν η χθεσινή ανακοίνωση της Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως ότι ουδέποτε το κόστος τέθηκε ως θέμα για την προστασία των θυμάτων που υπόκεινται σε βία. Εδώ μπορούμε να πούμε ότι, όταν ο εσθλιτισμός συναντά την ανεπάρκεια, υπάρχει μεγάλο πρόβλημα. Μας κοροϊδεύουν μέρα μεσημέρι! Βασικά, εδώ και καιρό μάς κοροϊδεύουν όλες τις ώρες της ημέρας.

Στο ερωτηματολόγιο ανάλυσης του αντικτύπου που συμπλήρωσε το Υπουργείο Δικαιοσύνης το 2017, όταν κατέθεσε την κύρωση της σύμβασης στη Βουλή, αναφερόταν ότι μπήκαν επιφυλάξεις σε συγκεκριμένα άρθρα για οικονομικούς κυρίως λόγους, ενώ στην ίδια τη συνεδρία καταγράφεται, όπως καταγράφεται και στην έκθεσή της, που τα ανέφερε ο ίδιος ο Υπουργός Δικαιοσύνης της κυβέρνησης, ο κ. Ιωνάς Νικολάου τότε, ότι πλήρης εφαρμογή της σύμβασης θα стоίχιζε €8 εκατομ. και με τις εξαιρέσεις που ζήτησαν έπεσαν στις €800.000. Άρα, γιατί προσπαθούν σήμερα να τα αναποδογυρίσουν; Να βγουν οι βουλευτές και οι βουλευτρίες του Δημοκρατικού Συναγερμού να μας πουν ότι οι γυναίκες τούς είναι βάρος, ότι κοστίζει η προστασία τους από τη βία. Να πουν την αλήθεια ότι και αυτό το ζήτημα, όπως και μια σειρά από άλλα ζητήματα μπήκαν στο ζύγι και έχασαν οι γυναίκες.

Καταθέτω, κύριε Πρόεδρε, τόσο το ερωτηματολόγιο ανάλυσης αντικτύπου όσο και την έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εξωτερικών για την κύρωση της σύμβασης και παρακαλώ όπως επισυναφθούν μαζί με την τοποθέτησή μου στα πρακτικά της ολομέλειας, ώστε να φανεί επιτέλους η αλήθεια και ταυτόχρονα ο κυβερνητικός εμπαιγμός στο συγκεκριμένο ζήτημα.

(Στο σημείο αυτό η κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά καταθέτει στη γραμματεία τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο Αρχείο της Βουλής.)

Γι' αυτό, πώς μπορούμε να δεχθούμε τη θέση του Δημοκρατικού Συναγερμού και των υπουργών του ότι έχει γίνει διαβούλευση, όταν οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας και η αστυνομία ήρθαν με παρατηρήσεις σχεδόν στο μισό κείμενο, δηλώνοντας μάλιστα ότι είχαν πάρει το νομοσχέδιο δυο-τρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση στην επιτροπή; Πώς μπορούμε να δεχθούμε τις αναφορές της Υπουργού Δικαιοσύνης ότι έγινε σοβαρή μελέτη στο συγκεκριμένο νομοσχέδιο, όταν η Επίτροπος Νομοθεσίας και ο Δικηγορικός Σύλλογος μας ανέφεραν εντός της επιτροπής ότι στο τελικό κείμενο που ετοιμάστηκε από το υπουργείο υπήρχαν επιπλέον πρόνοιες, οι οποίες αφαιρέθηκαν χωρίς συζήτηση και αιτιολόγηση και τις οποίες βέβαια εντάξαμε στο κείμενο ως επιτροπή; Τα ζητήματα, τα ερωτήματα, τα κενά και οι αδυναμίες του νομοσχεδίου είναι αρκετά και δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσα από επιμέρους τροπολογίες. Χρειάζεται συζήτηση, διάλογος και, το κυριότερο, να εξετάσουμε πώς αυτά που αναφέρονται στο νομοσχέδιο μπορούν αύριο, μεθαύριο να υλοποιηθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες, όπως έχει αναφέρει και πριν από λίγο η κ. Ερωτοκρίτου.

Για εμάς ως ΑΚΕΛ όμως υπάρχει ακόμη ένα εξαιρετικής σημασίας ζήτημα, η πλήρης εφαρμογή της σύμβασης...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρία Κουκουμά, περάσατε κατά πολύ την ώρα σας. Σας παρακαλώ πολύ συντομεύετε. Έχετε περάσει τα πέντε λεπτά και το ΑΚΕΛ θέλει να φύγει.

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Κύριε Πρόεδρε, θα εξηγήσω και τις τροπολογίες τώρα, για να μη χρειαστεί να μιλήσω μετά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άμα εννά έρτουν οι τροπολογίες, κυρία Κουκουμά, θα τις πείτε από τη θέση σας. Θα σας δώσω τον λόγο να τις εξηγήσετε από τη θέση σας.

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Δε θέλετε να τις πω τώρα, να τελειώνουμε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι. Θα σας δώσω τον λόγο εγώ, να τις πείτε από τη θέση σας.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ευθύμιο Δίπλαρο)

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Δεν αντέχετε, κύριε Δίπλαρε! Τι να σας κάμω;

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΔΙΠΛΑΡΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, συγγνώμη...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, σας παρακαλώ!

Κυρία Κουκουμά, κυρία Κουκουμά...

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ:

Μας ζητούν να κάμουμε γρήγορα και μιλούν δεκαπέντε λεπτά! Και μετά θα έρθετε να κόψετε τον δικό μας τον χρόνο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Σοφοκλέους, είναι περιττή η παρατήρησή σας. Την έχω κάμει ήδη εγώ στην κ. Κουκουμά.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ:

Απολογούμαι, κύριε Πρόεδρε, έχετε δίκαιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρία Κουκουμά, τελειώστε και, όταν θα είναι οι τροπολογίες...

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Μάλιστα. Θα διαβάσω, θα εξηγήσω τις τροπολογίες μας από τη θέση μου τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρία Κουκουμά, θα τις εξηγήσεις από τη θέση σου! Θα σας δώσω τον λόγο!

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Ωραία, ευχαριστώ.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, έχουμε όλες τις τροπολογίες μπροστά μας. Τις γνωρίζουμε πολύ καλά και δε θέλουμε επεξηγήσεις.

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Θα σας τις εξηγήσω, μην ανησυχείτε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρία Δημητρίου;

ΑΝΝΙΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, θα προσπαθήσω να είμαι πολύ πολύ σύντομη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έτσι τζαι περάσεις την ώρα, Αννίτα, εσύ που είσαι δαμαί μπροστά μου...

ANNITA ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Δε θα την περάσω, κύριε Πρόεδρε, τζαι νομίζω ότι δικαιούμαι και εγώ με υπομονή να με ακούσετε μία φορά, για ένα λεπτό μόνο. Δεν έχω κάτι να πω, με κάλυψε απόλυτα η πρόεδρος της επιτροπής. Μόνο τούτο θα πω, κύριε Πρόεδρε. Λυπάμαι πάρα πολύ, γιατί ακόμα και σήμερα, που έπρεπε να βγει ένα μήνυμα ενότητας, μιας οριζόντιας προσέγγισης, για ένα από τα πιο σημαντικά νομοθετήματα που αφορά τις γυναίκες, τα άτομα, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την προστασία των γυναικών, προσπαθούμε να βρούμε τις όποιες αιτιάσεις, να αμαυρώσουμε μια πολύ σημαντική νομοθεσία, την κύρωση των προνοιών της Κωνσταντινούπολης, ενός πολύ σημαντικού ρυθμιστικού πλαισίου, που δεν υπήρχε και αυτό είναι το πιο σημαντικό που πρέπει να πούμε σήμερα.

Αντιλαμβάνομαι και έγινε διαβούλευση. Έχει πόσο χρόνο -τρία χρόνια- πάει, έρχεται, διαβουλευσεις, τροπολογίες, εισηγήσεις, ήρθε στην επιτροπή, ναι, αυτή είναι η πραγματικότητα. Όμως, μπορούσαμε, δεδομένης της σημασίας -και αυτό πράξαμε- να αναλώσουμε όλο τον χρόνο που χρειαζόταν μαζί με την επιτροπή Νομικών σε κοινή συνεδρία, για να καταλήξουμε, κύριε Πρόεδρε, σε ένα πολύ σημαντικό αποτέλεσμα, που εμάς τουλάχιστον μας ικανοποιεί απόλυτα, όπως θεωρώ και τις πλείστες των κοινοβουλευτικών δυνάμεων, χωρίς βέβαια να παραγνωρίζουμε ότι έχουν το δικαίωμα, όποιοι θέλουν να τοποθετηθούν με τις τροπολογίες τους.

Οπότε, κλείνω με αυτό, γιατί όλα τα υπόλοιπα έχουν λεχθεί: Να μη μειώσουμε τη σημασία, κύριε Πρόεδρε, αυτής της ψήφισης. Και θεωρώ ότι πρέπει να στείλουμε ένα οριζόντιο ομόφωνο μήνυμα σήμερα, ότι και προστατεύονται τα θύματα και θεσπίζεται το πλαίσιο, αλλά κυρίως υπάρχει αξιολόγηση από τον συντονιστικό φορέα όλων των δράσεων που πρέπει να συμβαδίζουν με τις πρόνοιες που εμπεριέχονται στην όλη νομοθεσία, για να μπορέσουμε να συμπλεύσουμε προς την κατεύθυνση την οποία επιζητούμε τόσο καιρό και τόσο διάστημα, που δεν είναι άλλη λοιπόν από την πλήρη συμμόρφωση με τις πρόνοιες της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Δημητρίου.

Ο κ. Δαμιανού.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, επί της ουσίας -έχει τοποθετηθεί ολοκληρωμένα η συνάδελφος κ. Κουκουμά- μία πρόταση είναι ένα κουτσό βήμα μπροστά. Πρέπει να σταθείς στα δύο πόδια. Και εδώ θα είμαστε ως κοινοβουλευτική ομάδα να φροντίσουμε επί τούτου όπως κάναμε και με άλλες επιμέρους πτυχές της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Ο κ. Γεωργίου τελευταίος ομιλητής.

Μα, εννά βρεις πάνω, Γιώργο;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

(Αστειευόμενος)

Είδες ότι γνωρίζω, κύριε Πρόεδρε, την καταδρομική σας ιστορία!

(Γέλια)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ειλικρινά, δε με εκπλήττουν οι αναφορές της συναδέλφου κ. Σκεύης Κουκουμά και αυτό γιατί, από την πρώτη στιγμή που αρχίσαμε την εξέταση του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, ήταν ολοφάνερες οι σκοπιμότητες και η προσπάθεια του ΑΚΕΛ να μειώσει την αξία ενός τόσο σημαντικού νομοσχεδίου, το οποίο, εκτός των άλλων, αποτελούσε και δικό σας διαχρονικό αίτημα. Λέχθηκε ότι ως πρόεδρος της κοινής συνεδρίασης των επιτροπών Νομικών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων -άκουσον, άκουσον- με διαδικασία εξπρές, θύμωσα στους προσκεκλημένους φορείς, δεν τους έδωδα τον λόγο και ως εκ τούτου δεν παρουσίασαν τις θέσεις και προτάσεις τους. Ουδέν αναληθέστερον τούτου!

Στις 29 του Μάρτη, αγαπητή συνάδελφος, κατά την πρώτη παρουσίαση και εξέταση του νομοσχεδίου ήταν παρόντες τριάντα τρεις εμπλεκόμενοι φορείς, δημόσιοι φορείς, ιδιωτικοί, μη κυβερνητικές οργανώσεις, επαγγελματικές οργανώσεις, γυναικείες οργανώσεις, τριάντα τρία άτομα, όπου για εφτά συνεχείς ώρες συζητούσαμε κατ' άρθρον το νομοσχέδιο. Κάλεσα δε όλους όπως κατά την κατ' άρθρον εξέταση, που άρχισε στις εννιά το πρωί και ολοκληρώθηκε στις τεσσερισήμισι το απόγευμα χωρίς διακοπή, εάν είχαν οποιεσδήποτε

απόψεις, προτάσεις ή επιφυλάξεις, να με διακόπτουν για συζήτηση της όποιας αναφοράς, κατάθεσης υπομνήματος, άλλης θέσης ή άλλης άποψης ή άλλης πρότασης. Αρκετοί πήραν τον λόγο, αγαπητή συνάδελφε, και εξέθεσαν τις απόψεις τους. Τους κάλεσα μάλιστα, παρά το αναντίλεκτο γεγονός ότι είχε προηγηθεί μία ευρεία διαβούλευση για το υπό συζήτηση θέμα, εάν κάποιος ήθελε και γραπτώς να καταθέσουν τις απόψεις τους, να το πράξουν εντός τριών ημερών. Ουδείς το έπραξε, εκτός από μία κυβερνητική οργάνωση που κατέθεσε τις θέσεις της μόλις την περασμένη Δευτέρα, πριν από τέσσερις ημέρες. Για επτά ώρες με ποιους συζητούσαμε, κυρία Κουκουμά; Δεν ήσounα παρούσα ή μήπως ωςεί παρούσα; Εκτός και αν θεωρείς φίμωση και διαδικασία εξπρές το ότι για σχεδόν επτά ώρες μονοπώλησες εσύ τη συζήτηση. Εκτός και αν θεωρείς φίμωση και διαδικασία εξπρές το ότι πλειοψηφικά δεν έγιναν αποδεκτές κατά τη διαβούλευση οι τροπολογίες που καταθέσατε. Εμείς δεν το θεωρούμε φίμωση· το θεωρούμε δημοκρατία.

Όσον αφορά τα θέματα που εγείρει το ΑΚΕΛ και τις τροπολογίες που έχουμε ενώπιόν μας και κατέθεσε, κατ' αρχάς επιστρέφω τους χαρακτηρισμούς για ετσιθελισμό που συναντά την ανεπάρκεια, που αποδώσατε προς την έντιμη Υπουργό Δικαιοσύνης. Ντροπή, κυρία Κουκουμά, αλλά και για τον υψαυχειισμό ο οποίος χαρακτήριζε το λογύδριό σας!

Να τονίσουμε για ακόμη μια φορά ότι τις επιφυλάξεις που κατέθεσε η Κυπριακή Δημοκρατία και που αφορούν την κρατική αποζημίωση στα θύματα στα οποία αναφέρατε στην τροπολογία σας και το χαρακτηρίσατε ως ανεπάρκεια, όταν ο θύτης δεν είναι σε θέση οικονομικά να το πράξει και το καθεστώς διαμονής των θυμάτων... Η απόφαση για κατάθεση των επιφυλάξεων δεν έγινε και δεν ήταν, έτσι, αβρόχοις ποσίν, αλλά λήφθηκε από την υπουργική επιτροπή Ισότητας, που συμμετείχαν το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Εργασίας, Οικονομικών, Εσωτερικών, Παιδείας και Υγείας και την αντίστοιχη τεχνική επιτροπή, μετά από ενδελεχή μελέτη που έγινε σχετικά με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Οι επιφυλάξεις αυτές, κυρία Κουκουμά -και θα έπρεπε να το γνωρίζετε- που κατατέθηκαν από την Κυπριακή Δημοκρατία, ισχύουν για περίοδο πέντε ετών από την ημέρα που τέθηκε σε ισχύ η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Στην περίπτωση δηλαδή που αφορά τη χώρα μας, από το 2018. Το 2023 μπορεί να αρθούν αυτές οι επιφυλάξεις, αφού ακολουθηθεί η διαδικασία την οποία θα σας αναφέρω ξανά. Και μπορεί να αρθούν λοιπόν αυτές οι επιφυλάξεις, που έχετε καταθέσει τροπολογίες, μόνο με γνωστοποίηση στον γενικό γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Όσον αφορά τις επιφυλάξεις για την παραχώρηση άδειας παραμονής σε θύματα βίας, υπάρχει σχετική πρόνοια στο νομοσχέδιο, ώστε, σε περίπτωση που το θύμα είναι αλλοδαπός ή αλλοδαπή και η παραμονή του στη Δημοκρατία κρίνεται από τις διωκτικές αρχές απαραίτητη, για σκοπούς συνεργασίας για την ποινική διαδικασία, το Υπουργείο Εσωτερικών διασφαλίζει με την κείμενη νομοθεσία, κυρία Κουκουμά, όπως παρασχεθεί στο θύμα προσωρινή άδεια παραμονής για όσο χρονικό διάστημα απαιτηθεί μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας σε συνεννόηση πάντοτε με τις διωκτικές αρχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Γεωργίου, σας παρακαλώ, κύριε Γεωργίου, εν' οχτώ τα λεπτά. Είπαμε μέχρι πέντε. Κοιτάξετε, εσείς κάμνετε την ομιλία σας, το κατανοώ, αλλά απευθύνεστε στην κ. Κουκουμά. Η κ. Κουκουμά μετά εννά σηκωσεί πάνω τζιαι εννά ζητήσει τον λόγο επί προσωπικού τζιαι εννά της τον δώκω. Άμα μιλά τόσην ώρα ο ένας, τόσην ώρα ο άλλος...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Αναφέρομαι, κύριε Πρόεδρε, στις τροπολογίες που κατέθεσε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, μάνα μου, εντάξει, οκέι!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

...το ΑΚΕΛ διά της κ. Κουκουμά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τες τροπολογίες της...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Μα, αφού εν με αφήκατε να τις πω τις τροπολογίες.

(Μη ευκρινή σχόλια από την κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σκεύη, Σκεύη...

Τες τροπολογίες, κύριε Γεωργίου. Της είπα εγώ να καθίσει κάτω και θα της δώσω τον λόγο να τις εξηγήσει από τη θέση της. Μην αναφέρεις τροπολογίες σε κάτι που δε λέχθηκε ακόμα. Αφού εν είπε τις τροπολογίες.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Είναι ενώπιόν μας, κύριε Πρόεδρε.

Ωραία λοιπόν! Απορρίπτουμε τις τροπολογίες όπως έχουν κατατεθεί από το ΑΚΕΛ, καθώς επίσης τις τροπολογίες που κατέθεσαν οι Οικολόγοι.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αν δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές, εννά πάω στις τροπολογίες.

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Κύριε Πρόεδρε, επί προσωπικού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σκεύη, σε παρακαλώ πολύ.

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Εν εκατάλαβα, κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σκεύη, άφησ' την να τις διαβάσει και να σου δώσω τον λόγο. Σε παρακαλώ.

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Δεν είναι για τις τροπολογίες, πρέπει να απαντήσω επί προσωπικού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Α, μάλιστα, συγγνώμη.

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Αν θέλετε να δώκετε τις τροπολογίες...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συγγνώμη, συγγνώμη! Αν είναι επί προσωπικού, παρακαλώ, έχετε τον λόγο.

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Το λοιπόν, απ' ον αντρέπεται, ο κόσμος έν' δικός του! Διότι, αν δεν ήμουν παρούσα κάθε λεπτό της συνεδρίας, ενώ οι υπόλοιποι εμπαινόβγαιναν, για να πάρουν αέρα... Ήμουν εκεί συνεχώς και ήμουν εκεί διαβασμένη, υπέβαλλα ερωτήσεις, υπέβαλλα απορίες, ζητούσα ενημέρωση. Εφτά ώρες συνεδρία. Ποιοι εμιλούσαν; Έκαμναν διαβούλευση μεταξύ τους οι υπηρεσίες. Έχετε βιντεογραφημένη καμιά συζήτηση; Γιατί κανένας δε θα επιβεβαιώσει αυτά τα πράματα. Έλεεν κάτι η αστυνομία, εδιαφωνούσαν οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, ερχόταν το Υπουργείο Δικαιοσύνης, η Νομική Υπηρεσία, ο Δικηγορικός Σύλλογος συνεχώς με εισηγήσεις και απόψεις, για να μπορέσουμε να το βελτιώσουμε. Εκάλεσε, λέει, τριάντα τρεις οργανώσεις. Γιατί εν μας είπε τζιαι πόσες εμιλήσαν;

Πόσες εμιλήσαν, κύριε Γεωργίου; Αφού εξεκινήσατε με την κατ' άρθρον αμέσως, ούτε επρόλαβε κανένας να μιλήσει. Για να κάμω μιαν εισαγωγική... εδιέκοψά σας τζιαι εζήτησα τον λόγο. Καταλαβαίνετε τι εκάματε; Εθέλατε να το τελειώσετε; Να το τελειώσετε. Αλλά το είπατε κιόλας. Να το ψηφίσουμε τωρά τζιαι ύστερα διορθώνουν το οι άλλοι. Προεκλογικά να δείξουμε... Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και η ενσωμάτωσή της εις τη νομοθεσία μας είναι διαχρονικό αίτημά μας και είναι οι πιέσεις μας που σας εκάμαν τώρα να τρέξετε την τελευταία στιγμή, για να δείξετε ότι την εψηφίσαμε. Να την ψηφίσουμε, κύριοι, αλλά να τη διορθώσετε - ελπίζω το συντομότερο- και όλα εκείνα τα ωραία ευχολόγια που έχει μέσα, να κάμουν σχέδια δράσης, να κάμουν το ένα, να κάμουν το άλλο, να δούμε αν θα τα κάμετε τελικά.

Ύστερα, για τες επιφυλάξεις, ανησυχείτε ότι εν έληξε, πρέπει να περάσουν πέντε χρόνια. Καταργήστε τις επιφυλάξεις και το Συμβούλιο της Ευρώπης δε θα σας πει τίποτε! Γιατί, ξέρετε πόσο μεινίσκουν οι γυναίκες εκτεθειμένες; Γυναίκα αλλοδαπή, παντρεμένη με Κύπριο, εάν είναι θύμα βίας, εάν καταγγείλει τζιαι χωρίσει, τη διώχνουμε κακοποιημένη, δαρμένη να πάει και στη χώρα της! Χάνει το δικαίωμα παραμονής στην Κύπρο. Όλα αυτά τα ωραία, που όπως έχω πει... Μια σύμβαση που χρειαζόταν οχτώ εκατομμύρια -τα λέει ο κ. Ιωνάς, τα είπε στην επιτροπή Εξωτερικών, όταν επαρουσίαζε τη σύμβαση για την κύρωσή της- και τελικά την εκαταφέραμε με οκτακόσιες χιλιάδες και παινεύεστε κιόλας!

Το λοιπόν, εμείς είπαμε θα την ψηφίσουμε. Θα εξηγήσουμε και τις τροπολογίες μας, αλλά να μεν βκαίνετε τζιαι 'πού πάνω ότι εκάματε το σπουδαίο έργο! Έτσι μπαλωματικά να περάσουμε, να λέμε... Εγώ προχτές, για να ξέρετε, όταν ήμουν στη διακοινοβουλευτική συζήτηση, είχα αναφέρει ότι η Κύπρος θα ενσωματώσει τη

σύμβαση, έχω υποχρέωση να πω για τη χώρα μου. Αλλά εγώ που ξέρω, όπως ξέρετε και όλοι, έν' μουσκουρούδκια! Αύριο οι γυναίκες θα είναι στην ίδια και σε χειρότερη μοίρα.

Ευχαριστώ.

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΟΥΛΛΑ:

Ήταν επί προσωπικού τωρά τούτον ούλλον;

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Πρόεδρε, αν υπάρξουν δευτερολογίες, θα ασκήσουμε τζι εμείς το δικαίωμα δευτερολογίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δευτερολόγησε η κ. Κουκουμά.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Ήταν επί προσωπικού, δε δευτερολόγησε.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Ρε παιδιά! Έχει πρόβλημα να δευτερολογούν; Να τριτολογούν και να τετραλογούν! Έν' τούτοι που ζητήσαν που εν βιάζονται! Εμείς εν έχουμε πρόβλημα!

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Δε μίλησε πέραν του ενός από εμάς, κύριε Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Εν έχουμε πρόβλημα!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κανένα απολύτως πρόβλημα, κανένα απολύτως πρόβλημα.

Λοιπόν, ποιος θέλει τωρά, πριν να προχωρήσω στες τροπολογίες...

Κύριε Νεοφύτου, πριν να προχωρήσω στες τροπολογίες, θέλετε να δευτερολογήσετε; Η κ. Δημητρίου είτε θέλει να δευτερολογήσει.

Έννεν έτσι, κυρία Δημητρίου;

ANNITA ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Ε, ήθελα να ξεκαθαρίσω κάποια πράγματα, κύριε Πρόεδρε, όμως θα σεβαστώ το αίτημα του ΑΚΕΛ, το οποίο το ίδιο είπε ότι βιάζεται! Όμως θεωρώ -τζι απολογούμαι που μιλώ εκ της θέσεώς μου- ότι είναι τουλάχιστον προσβλητικό προς άλλους συναδέλφους που είτε προήδρευαν επιτροπών είτε άλλως πως και συνέβαλαν εποικοδομητικά στη δημιουργία ενός πολύ σημαντικού νομοθετήματος! Ε, δεν είμαστε εμείς οι μόνοι οι οποίοι συμβάλαμε προς μία κατεύθυνση! Είναι πολύ προσβλητικό!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Επειδή έγινε αποδεκτό το αίτημα τουλάχιστον για τα τελευταία θέματα να επιταχύνουμε λίον, αλλά παραβιάστηκε εξ υπαρχής από την πλευρά του Συναγερμού με τρεις ομιλητές με πεντάλεπτες, οκτάλεπτες ομιλίες, και επειδή προφανώς υπάρχει διάθεση για συζήτηση, εμείς έχουμε αποφασίσει ότι η κοινοβουλευτική ομάδα θα μείνει παρούσα, προέχει η κοινοβουλευτική εργασία και θα πάμε μόνο εγώ τζι ο Στέφανος στην εκδήλωση, οπότε θα συνεχίσουμε κανονικά. Εμείς λέμε να συνεχιστεί η συζήτηση επί του θέματος, θα πάρει τον λόγο τζιαι ο κ. Δαμιανού, αλλά, πριν να παραδώσω το βήμα, κύριε Πρόεδρε, θα καλούσα τον κ. Γεωργίου να αποσύρει τα επίθετα με τα οποία έχει χαρακτηρίσει την κ. Κουκουμά. Είναι η τελευταία του παρουσία στην ολομέλεια της Βουλής των Αντιπροσώπων μετά από μια εικοσαετία, δεν τον χαρακτηρίζει γενικά αυτό το ύφος τζιαι θα του ζητούσα να αποσύρει και τα περί υφαχενισμού τζιαι όλα τα άλλα τα οποία εκστόμισε -ενδεχομένως πάνω στη ρύμη του λόγου- γιατί δεν αξίζουν ούτε τζιαι στην κ. Κουκουμά, που επίσης υπηρέτησε τούτο το σώμα με πολλή συνέπεια, πολύ πάθος, για τα θέματα που συζητούμε τζιαι σήμερα ιδιαίτερα τζιι ειδικότερα και όχι μόνο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, με όλο το σέβας, σίγουρα δεν είμαι ο βουλευτής ή ο πολιτικός ο οποίος χαρακτηρίζει. Ουδέποτε το έχω πράξει. Απλούστατα, έχω επαναλάβει και έχω πει τον χαρακτηρισμό τον οποίο η συνάδελφος έχει αποδώσει στην Υπουργό Δικαιοσύνης. Συγκεκριμένα, ανέφερε ότι «ο εστιθελισμός της συναντά την ανεπάρκεια».

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Δεν είναι χαρακτηρισμός...

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Μα, δεν εδκιαβάσατε την ανακοίνωση της υπουργού, φαίνεται!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Παρακαλώ! Αυτό έχω πει, δεν είναι χαρακτηρισμός, απλώς έχω επιστρέψει και ανταποδώσει αυτό το οποίο λέχθηκε. Εάν αποσύρετε...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Νικόλα Παπαδόπουλο)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νικόλα, άφησ' τους! Άφησ' τους!

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Δεν ήμουν παρούσα, κύριε Γεωργίου, εγώ; Δεν ήμουν παρούσα;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Εάν αποσύρετε αυτό τον χαρακτηρισμό, βεβαίως και εγώ θα τον διαγράψω!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θέλετε να συνεχίσετε τη συζήτηση; Σας παρακαλώ...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Επί της διαδικασίας...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Εν εκατάλαβα!

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν έχει κανένας την άδειά μου! Τέρμα!

Δευτερολογίες. Ποιος θέλει να μιλήσει; Δευτερολογίες. Θέλει κανένας να μιλήσει;

Όχι.

Παρακαλώ, προχωρούμε...

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Δαμιανού ζήτησε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εννά δευτερολογήσεις, Άριστε, εσύ τωρά;

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, αν θα το τελειώσετε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, σας παρακαλώ, έληξαν οι συζητήσεις.

Προχωρήστε στις τροπολογίες, σας παρακαλώ πάρα πολύ!

Κυρία Δημητρίου, διάβασ' τις τροπολογίες, σε παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Η πρώτη προτεινόμενη τροπολογία εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.

Θα τιςβάλω ξεχωριστά, κύριε Πρόεδρε, όπως έχουν ετοιμαστεί από τις υπηρεσίες.

Προτεινόμενες τροπολογίες της κ. Σκεύης Κούτρα Κουκουμά εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις για το νομοσχέδιο «Ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας Νόμος του 2021»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του άρθρου 2 του νομοσχεδίου ως ακολούθως:

1. Με την αντικατάσταση της ερμηνείας του όρου «φύλο» με τον ακόλουθο ορισμό:
«“φύλο” σημαίνει πέραν του βιολογικού φύλου, τα χαρακτηριστικά φύλου και την ταυτότητα φύλου.» και
2. με την προσθήκη του ακόλουθου νέου όρου και της ερμηνείας του:
«“χαρακτηριστικά φύλου” σημαίνει τα χρωμοσωμικά, γονιδιακά και ανατομικά χαρακτηριστικά του προσώπου, τα οποία συμπεριλαμβάνουν πρωτογενή χαρακτηριστικά, όπως τα αναπαραγωγικά όργανα, και δευτερογενή χαρακτηριστικά, όπως η μυϊκή μάζα, η ανάπτυξη στήθους ή τριχοφυΐας.»

Σημειώσεις:

- α. Με την προτεινόμενη τροπολογία σκοπεύεται η τροποποίηση του ορισμού του όρου «φύλο» ώστε να περιλαμβάνει τα χαρακτηριστικά φύλου, τα οποία επίσης ορίζονται, καθώς και η διαγραφή της αναφοράς στους κοινωνικά δημιουργημένους ρόλους, συμπεριφορές, δραστηριότητες και ιδιότητες που μια δεδομένη κοινωνία θεωρεί κατάλληλα για τους άνδρες και τις γυναίκες.
- β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας που έχει διαβαστεί τώρα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαέξι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι επτά ψήφους εναντίον, δεκαέξι ψήφους υπέρ και μία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Δεύτερη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του νομοσχεδίου με την προσθήκη, αμέσως μετά το άρθρο 25 αυτού, του ακόλουθου νέου άρθρου:

«Ευθύνη της Δημοκρατίας για αποζημιώσεις.

26. (1) Η Δημοκρατία είναι υπεύθυνη σε γενικές και ειδικές αποζημιώσεις προς τα θύματα για πράξεις ή παραλείψεις των υπαλλήλων ή αρχών της σε σχέση με την πρόληψη και την προστασία των θυμάτων και την ποινική δίωξη των προσώπων που διαπράττουν αδικήματα βίας κατά γυναικών.

(2) Η Δημοκρατία είναι υπεύθυνη για αποζημίωση των θυμάτων που έχουν υποστεί σοβαρή σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας τους στον βαθμό που αυτή η βλάβη δεν καλύπτεται επαρκώς από άλλες πηγές, περιλαμβανομένων του προσώπου που διέπραξε αδίκημα βίας κατά γυναίκας και οποιουδήποτε εν ισχύ κρατικού σχεδίου:

(3) Το πρόσωπο που διέπραξε αδίκημα βίας κατά γυναίκας σε σχέση με το οποίο η Δημοκρατία κατέβαλε αποζημιώσεις σε θύμα ευθύνεται έναντι της Δημοκρατίας για τις καταβληθείσες αποζημιώσεις.».

Σημειώσεις:

- α. Με την προτεινόμενη τροπολογία σκοπεύεται η επιβολή υποχρέωσης στη Δημοκρατία για καταβολή αποζημιώσεων σε θύμα αδικήματος βίας κατά γυναίκας, καθώς και ευθύνης στο πρόσωπο που διέπραξε το αδίκημα να αποζημιώσει τη Δημοκρατία για οποιοσδήποτε αποζημιώσεις κατέβαλε κατά τον τρόπο αυτό. Στόχος της προτεινόμενης τροπολογίας είναι η διασφάλιση της αποζημίωσης των θυμάτων και της μετέπειτα

δυνατότητας να ανταπεξέλθουν οικονομικά στις αυξημένες οικονομικές υποχρεώσεις συνεπεία σοβαρής σωματικής κάκωσης και βλάβης στην υγεία τους.

β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι επτά ψήφους εναντίον, δεκαεπτά ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Τρίτη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του νομοσχεδίου με την αρίθμηση του υφιστάμενου κειμένου του άρθρου 37 ως εδαφίου (1) και την προσθήκη, αμέσως μετά, του ακόλουθου νέου εδαφίου:

«(2) Το διαζύγιο ή η ακύρωση του γάμου ή η λύση ή ακύρωση της πολιτικής συμβίωσης δε συνεπάγεται απώλεια του δικαιώματος διαμονής θύματος αδικήματος βίας κατά γυναίκας του οποίου το καθεστώς διαμονής εξαρτάται από αυτό του συζύγου ή συμβίου του και το εν λόγω θύμα αποκτά δικαίωμα αυτοτελούς άδειας διαμονής:

Νοείται ότι το αναφερόμενο στο παρόν εδάφιο πρόσωπο διατηρεί το δικαίωμα διαμονής αποκλειστικά σε προσωπική βάση.».

Σημειώσεις:

α. Με την προτεινόμενη τροπολογία σκοπείται η παροχή αυτόνομης άδειας διαμονής σε θύμα του οποίου το καθεστώς διαμονής εξαρτάται από αυτό του θύτη, ώστε να αφαιρεθεί ένα ουσιαστικό αντικίνητρο από τα θύματα για να προχωρούν σε καταγγελίες.

β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι επτά ψήφους εναντίον, δεκαεπτά ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.
Τέταρτη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του νομοσχεδίου με την προσθήκη, αμέσως μετά το άρθρο 37 αυτού, του ακόλουθου νέου άρθρου:

«Μη επαναπροώθηση
θύματων.

38. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Νόμου οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες εφαρμόζουν την αρχή της μη επαναπροώθησης και ειδικότερα λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα, ώστε θύματα αδικημάτων βίας κατά γυναικών που χρειάζονται προστασία, ανεξάρτητα από το καθεστώς ή τον τόπο διαμονής τους, να μην επαναπροωθούνται κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες σε οποιαδήποτε χώρα όπου η ζωή τους μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο ή όπου μπορεί να υποβληθούν σε βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία.».

Σημειώσεις:

- α. Με την προτεινόμενη τροπολογία σκοπεύεται νομοθετική ρύθμιση της εφαρμογής της αρχής της μη επαναπροώθησης όσον αφορά θύματα βίας κατά γυναικών.
- β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι επτά ψήφους εναντίον, δεκαεπτά ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.
Έχει κι άλλες τροπολογίες;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μάλιστα, των Οικολόγων.

Προτεινόμενες τροπολογίες των κ. Γιώργου Περδίκη και Χαράλαμπου Θεοπέμπτου εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών για το νομοσχέδιο «Ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας Νόμος του 2021»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του άρθρου 35 του νομοσχεδίου με την αντικατάσταση, στο εδάφιο (2) αυτού, της φράσης «με την παροχή γραπτής συγκατάθεσης του θύματος για συμμετοχή στην αξιολόγησή του και» (πρώτη έως τρίτη γραμμή), με τη φράση «μετά από ενημέρωση του θύματος και αφού ληφθεί σοβαρά υπόψη η άποψή του».

Σημειώσεις:

- α. Με την προτεινόμενη τροπολογία σκοπεύεται η διασφάλιση της κατανόησης και της συνεχούς συνεργασίας του θύματος με τις αρμόδιες αρχές για θετική έκβαση της διερευνώμενης υπόθεσης.
- β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι πέντε, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι πέντε ψήφους εναντίον, δεκαεπτά ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Δεύτερη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση της παραγράφου (ι) του εδαφίου (2) του άρθρου 39 με την αντικατάσταση της φράσης «δύο (2) μέλη» (πρώτη γραμμή) με τη φράση «τρία (3) μέλη».

Σημειώσεις:

- α. Με την προτεινόμενη τροπολογία σκοπείται η αύξηση των μελών του Εθνικού Συντονιστικού Φορέα για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών από 12 σε 13 με την προσθήκη επιπρόσθετου μέλους που προέρχεται από μη κυβερνητικό οργανισμό ή/και επαγγελματικό σύνδεσμο από τα πεδία της ψυχικής υγείας ή της κοινωνικής εργασίας.
- β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι πέντε ψήφους εναντίον, δεκαεπτά ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προοίμιο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Ερμηνεία. Άρθρο 2.

Σκοπός του παρόντος Νόμου. Άρθρο 3.

Αρχές επί των οποίων βασίζεται η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Νόμου. Άρθρο 4.

Αδικήματα βίας κατά γυναικών. Άρθρο 5.
Άσκηση ψυχολογικής βίας. Άρθρο 6.
Σεξουαλική παρενόχληση. Άρθρο 7.
Οικονομική βία. Άρθρο 8.
Διάδοση υλικού πορνογραφικού ή σεξουαλικού περιεχομένου. Άρθρο 9.
Υποκίνηση παιδιού προς διάπραξη αδικήματος. Άρθρο 10.
Επιβαρυντικές περιστάσεις. Άρθρο 11.
Ευθύνη νομικών προσώπων. Άρθρο 12.
Επιπρόσθετες ποινές ή κυρώσεις κατά νομικού ή φυσικού προσώπου. Άρθρο 13.
Εφαρμογή των διατάξεων άλλων νόμων. Άρθρο 14.
Δικαιοδοσία δικαστηρίων. Άρθρο 15.
Αποκλεισμός υπεράσπισης. Άρθρο 16.
Καταγγελία από επαγγελματίες. Άρθρο 17.
Μεταχείριση θυμάτων. Άρθρο 18.
Δικαίωμα λήψης πληροφοριών από θύμα. Άρθρο 19.
Προστασία καταγγελλόντων και θυμάτων και υποχρεώσεις δικωκτικών αρχών. Άρθρο 20.
Ατομική αξιολόγηση κινδύνου για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας. Άρθρο 21.
Επιπρόσθετες υποχρεώσεις. Άρθρο 22.
Δικαίωμα για νομική αρωγή. Άρθρο 23.
Προστασία των θυμάτων μαρτύρων. Άρθρο 24.
Δικαίωμα αποζημίωσης. Άρθρο 25.
Δικαιώματα παιδιών θυμάτων. Άρθρο 26.
Απόδειξη αδικήματος όταν το θύμα είναι παιδί. Άρθρο 27.
Προστασία θύματος κατά την ακροαματική διαδικασία. Άρθρο 28.
Μη απαίτηση για ενισχυτική μαρτυρία. Άρθρο 29.
Προσωρινό διάταγμα απομάκρυνσης του θύματος. Άρθρο 30.
Διάταγμα απομάκρυνσης θύματος. Άρθρο 31.
Προσωρινό διάταγμα αποκλεισμού υπόπτου ή κατηγορουμένου. Άρθρο 32.
Διάταγμα αποκλεισμού κατηγορουμένου. Άρθρο 33.
Μέτρα στήριξης θυμάτων. Άρθρο 34.
Εξατομικευμένη αξιολόγηση θύματος. Άρθρο 35.
Συνεργασία με μη κυβερνητικές οργανώσεις. Άρθρο 36.
Καθεστώς διαμονής θυμάτων. Άρθρο 37.
Εθνικός Συντονιστής. Άρθρο 38.
Σύσταση Εθνικού Συντονιστικού Φορέα για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών. Άρθρο 39.
Προσόντα, παραίτηση και παύση του Προέδρου και των μελών του Φορέα. Άρθρο 40.
Αρμοδιότητες και καθήκοντα του Φορέα. Άρθρο 41.
Λειτουργία, διαδικασίες και δομές του Συντονιστικού Φορέα. Άρθρο 42.
Προϋπολογισμός του Φορέα. Άρθρο 43.
Συλλογή και ανάλυση στοιχείων και δεδομένων. Άρθρο 44.
Υποστηρικτικά και θεραπευτικά μέτρα και αξιολόγηση παραβάτη. Άρθρο 45.

Επιπρόσθετα των ποινών διατάγματα. Άρθρο 46.

Εκπαίδευση λειτουργών. Άρθρο 47.

Ενημέρωση παιδιών και κατάρτιση εκπαιδευτικών και στελεχών των σχολικών μονάδων για τα έμφυλα ζητήματα κ.ά. Άρθρο 48.

Έκδοση Κανονισμών. Άρθρο 49.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων;

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Έν' ομόφωνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα πέντε, κύριε Πρόεδρε, είναι ομόφωνο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ούτε εναντίον ούτε αποχές.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα πέντε ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα 1 μέχρι 49 εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα πέντε ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 59 θέμα πιλοφορείται «Οι περί Πυροβόλων και Μη Πυροβόλων Όπλων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021».

Τον σκοπό, κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση των περί Πυροβόλων και Μη Πυροβόλων Όπλων Κανονισμών για σκοπούς εναρμόνισης με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2015/2403, τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2018/337, την Εκτελεστική Οδηγία (ΕΕ) 2019/68 και την Εκτελεστική Οδηγία (ΕΕ) 2019/69 και υιοθέτηση εθνικών ρυθμίσεων που άπτονται θεμάτων πολιτικής και αποσκοπούν στη βελτίωση και αποτελεσματική εφαρμογή των βασικών κανονισμών.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για τους κανονισμούς «Οι περί Πυροβόλων και Μη Πυροβόλων Όπλων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021»

Παρόντες:

Γεώργιος Γεωργίου, πρόεδρος

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Δημήτρης Δημητρίου

Κωστής Ευσταθίου

Ευανθία Σάββα

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε τους πιο πάνω κανονισμούς σε δύο συνεδρίες της, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στις 26 Μαρτίου και στις 19 Απριλίου 2021. Στην πρώτη συνεδρίαση κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, της Αστυνομίας Κύπρου, του Υπουργείου Άμυνας, της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας του Υπουργείου Εσωτερικών, του Παγκύπριου Συνδέσμου Οπλοπωλών, της Σκοπευτικής Ομοσπονδίας Κύπρου, της Κυπριακής Ομοσπονδίας Κυνηγίου και Διατήρησης Άγριας Ζωής (ΚΟΚΔΑΖ), του Ομίλου Πρακτικής Σκοποβολής της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Πρακτικής Σκοποβολής και του Παγκύπριου Συνδέσμου Συλλεκτών Παλαιών και

Σπάνιων Όπλων.

Η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, παρ' όλο που κλήθηκε, δεν εκπροσωπήθηκε στη συνεδρία της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης των κανονισμών παρευρέθηκαν και τα μέλη της επιτροπής κ. Αριστος Δαμιανού και Ανδρέας Πασιουρτίδης.

Σημειώνεται επίσης ότι η επιτροπή μελέτησε τους κανονισμούς κατά προτεραιότητα, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 40Α του Κανονισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων, για λόγους που προκύπτουν από τους σκοπούς της προτεινόμενης νομοθετικής ρύθμισης, καθώς και λόγω έλλειψης χρόνου προς ολοκλήρωση της προβλεπόμενης διαδικασίας συζήτησης, σύμφωνα με τα προαπαιτούμενα στον κανονισμό της Βουλής, ενόψει της διακοπής των εργασιών της Βουλής για τις επερχόμενες βουλευτικές εκλογές.

Σκοπός των υπό συζήτηση κανονισμών είναι η εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με τις πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2015/2403 της Επιτροπής της 15^{ης} Δεκεμβρίου 2015 σχετικά με τη θέσπιση κοινών κατευθυντήριων γραμμών για τα πρότυπα και τις τεχνικές απενεργοποίησης, με σκοπό να διασφαλιστεί ότι τα απενεργοποιημένα πυροβόλα όπλα καθίστανται αμετάκλητα ακατάλληλα για χρήση», «Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2018/337 της Επιτροπής της 5^{ης} Μαρτίου 2018 για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/2403 σχετικά με τη θέσπιση κοινών κατευθυντήριων γραμμών για τα πρότυπα και τις τεχνικές απενεργοποίησης, με σκοπό να διασφαλιστεί ότι τα απενεργοποιημένα πυροβόλα όπλα καθίστανται αμετάκλητα ακατάλληλα για χρήση», «Εκτελεστική Οδηγία (ΕΕ) 2019/68 της Επιτροπής της 16^{ης} Ιανουαρίου 2019 για τη θέσπιση τεχνικών προδιαγραφών για τη σήμανση των πυροβόλων όπλων και των ουσιαστών συστατικών μερών τους δυνάμει της Οδηγίας 91/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων» και «Εκτελεστική Οδηγία (ΕΕ) 2019/69 της Επιτροπής της 16^{ης} Ιανουαρίου 2019 για τη θέσπιση τεχνικών προδιαγραφών για τα όπλα συναγερμού και σηματοδοσίας δυνάμει της Οδηγίας 91/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων», καθώς και η υιοθέτηση εθνικών ρυθμίσεων που άπτονται θεμάτων πολιτικής και που αποσκοπούν στη βελτίωση και στην αποτελεσματική εφαρμογή των κανονισμών.

Ειδικότερα, με τους προτεινόμενους κανονισμούς, όπως αυτοί κατατέθηκαν αρχικά στη Βουλή, επιδιώκονται κυρίως τα ακόλουθα:

1. Θέσπιση αυστηρότερων κριτηρίων αδειοδότησης οπλοπώλη και οπλουργού, καθώς και καθορισμός συγκεκριμένων προδιαγραφών, οι οποίες απαιτείται να τηρούνται στα υποστατικά, ιδιαίτερα όσον αφορά όπλα κατηγορίας Β' και Γ', εκτός των κατηγοριών Γ7 και Γ8.
2. Παροχή δυνατότητας εγγραφής αναπληρωτή οπλοπώλη.
3. Ρύθμιση της μεταφοράς πυροβόλων όπλων κατηγορίας Β' και Γ' (εκτός των κατηγοριών Γ7 και Γ8) από αδειούχο οπλοπώλη και αναπληρωτή οπλοπώλη.
4. Διασαφήνιση των προνοιών που αφορούν την αδειοδότηση και τη λειτουργία εγκεκριμένων πεδίων χρωματοσφαίρισης, καθώς και τη διάθεση όπλων χρωματοσφαίρισης.
5. Ρύθμιση της διαδικασίας απενεργοποίησης πυροβόλου όπλου ή μη πυροβόλου όπλου για σκοπούς πιστοποίησής του ως απενεργοποιημένου.
6. Καθορισμός της διαδικασίας και των όρων για έκδοση από τον Αρχηγό Αστυνομίας πιστοποιητικού απενεργοποιημένου πυροβόλου ή μη πυροβόλου όπλου και απάλειψη των προνοιών για απενεργοποίηση όπλου για σκοπούς πιστοποίησής του ως συλλεκτικού.
7. Διασαφήνιση των προνοιών για έκδοση άδειας εισαγωγής, απόκτησης και κατοχής συλλεκτικού όπλου.
8. Ρύθμιση της αδειοδότησης διοργάνωσης εκθέσεων συλλεκτικών ή απενεργοποιημένων πυροβόλων όπλων.
9. Ρύθμιση των τεχνικών προδιαγραφών σήμανσης των πυροβόλων όπλων και των συστατικών τους μερών, καθώς και των συσκευών οι οποίες είναι σχεδιασμένες για να δίνουν σήμα συναγερμού, για σηματοδοσία ή για διάσωση.
10. Καθορισμός των υποχρεώσεων κατόχου πυροβόλου όπλου κατηγορίας Γ8 και των φυσιγγίων του για την ασφαλή φύλαξη του πυροβόλου όπλου και των πυρομαχικών.
11. Θέσπιση διαδικασιών για την απόκτηση, την κατοχή και τη φύλαξη συλλεκτικών ή απενεργοποιημένων πυροβόλων όπλων από μουσεία.

Στο στάδιο της μελέτης των υπό συζήτηση κανονισμών το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, λαμβάνοντας υπόψη τις εισηγήσεις για τροποποίησή τους που υποβλήθηκαν προφορικώς ή γραπτώς από τους εμπλεκόμενους φορείς, καθώς και από την επιτροπή, όπως επίσης τις τροποποιήσεις που επήλθαν πρόσφατα στον νόμο που εξουσιοδοτεί την έκδοση των

κανονισμών με τον περί Πυροβόλων και Μη Πυροβόλων Όπλων (Τροποποιητικό) Νόμο του 2021, υπέβαλαν στην επιτροπή αναθεωρημένο κείμενο των κανονισμών.

Ειδικότερα, στο αναθεωρημένο κείμενο των κανονισμών διαλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Προσθήκη ερμηνείας του όρου «οπλουργός», ως το πρόσωπο το οποίο έχει άδεια από τον Αρχηγό Αστυνομίας να επιδιορθώνει όπλα, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες στους κανονισμούς προϋποθέσεις.
2. Εισαγωγή ρύθμισης για την έκδοση άδειας οπλοπώλη σε νομικό πρόσωπο, βάσει της οποίας τέτοια άδεια εκδίδεται, εφόσον τουλάχιστον το 50% των μετοχών συν μία μετοχή του νομικού προσώπου κατέχονται από τον αδειούχο οπλοπώλη, ο οποίος είναι ο διευθυντής της επιχείρησης και κατέχει σχετική βεβαίωση από τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων ότι εργάζεται ως διευθυντής στο νομικό πρόσωπο.
3. Παροχή δυνατότητας σε πολίτη κράτους μέλους της ΕΕ για εγγραφή του ως αναπληρωτή οπλοπώλη στην άδεια οπλοπώλη στον οποίο εργοδοτείται.
4. Πιστοποίηση του συλλεκτικού όπλου τύπου Β΄ από τον Αρχηγό Αστυνομίας και καθορισμός των προϋποθέσεων έκδοσης άδειας εισαγωγής, απόκτησης και κατοχής συλλεκτικού όπλου, άδειας για διοργάνωση εκθέσεων, καθώς και άδειας απόκτησης, κατοχής και φύλαξης των εν λόγω όπλων σε μουσεία.
5. Διασαφήνιση ότι οι οπλουργοί της Εθνικής Φρουράς απενεργοποιούν μόνο όπλα της Εθνικής Φρουράς.
6. Διασαφήνιση της πρόνοιας που αφορά την εγκατάσταση κλειστού συστήματος βιντεοπαρακολούθησης στο κτίριο όπου διεξάγεται έκθεση συλλεκτικών όπλων, συλλεκτικών όπλων τύπου Β΄ ή απενεργοποιημένων πυροβόλων όπλων, ώστε ο καταγραφείας του συστήματος να δύναται να βρίσκεται σε ασφαλισμένο χώρο και όχι αποκλειστικά σε δωμάτιο ασφαλείας του υποστατικού.
7. Προσθήκη πρόνοιας, ώστε πυροβόλα όπλα κατηγορίας Γ8 τα οποία βρίσκονται εντός κλειδωμένης οπλοθήκης να είναι συναρμολογημένα.
8. Εισαγωγή ρύθμισης για ασφαλή φύλαξη πυροβόλων όπλων κατηγορίας Β1, Β3, Β4α, Β4γ, Β5, Β6, Β7, Β10, Γ1, Γ2, Γ4, Γ5 και των φυσιγγίων αυτών εντός οπλοθήκης, σε χώρο που διαθέτει σύστημα συναγερμού συνδεδεμένο με την αστυνομία.
9. Καθορισμός του τύπου της αίτησης για πιστοποίηση όπλου ως συλλεκτικού ή απενεργοποιημένου όπλου από τον Αρχηγό Αστυνομίας.

Στο πλαίσιο της συζήτησης των κανονισμών, ο εκπρόσωπος του Παγκύπριου Συνδέσμου Οπλοπωλών, εκπροσωπώντας και τον Όμιλο Πρακτικής Σκοποβολής της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Πρακτικής Σκοποβολής και τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Συλλεκτών Παλαιών και Σπάνιων Όπλων, εισηγήθηκε τα ακόλουθα:

1. Να αυξηθεί η πείρα στον τομέα πώλησης ή επιδιόρθωσης όπλων η οποία θα απαιτείται για σκοπούς έκδοσης άδειας οπλοπώλη από τρία (3) σε πέντε (5) έτη.
2. Να διαγραφεί η πρόνοια σύμφωνα με την οποία για τη χορήγηση άδειας οπλοπώλη ο Αρχηγός Αστυνομίας δύναται να επιβάλει, πέραν των προβλεπόμενων στους κανονισμούς, πρόσθετους όρους και προϋποθέσεις, τους οποίους θα κρίνει αναγκαίους στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας.
3. Το σύστημα συναγερμού, το οποίο ενεργοποιείται, όταν παραμένει ανοιχτή η θύρα εισόδου-εξόδου για περισσότερο από δεκαπέντε δευτερόλεπτα σε υποστατικό οπλοπώλη ή οπλουργού για πώληση ή επιδιόρθωση όπλων κατηγορίας Β΄ και Γ΄ (εκτός των κατηγοριών Γ7 και Γ8), να επιτρέπεται να ηχεί προειδοποιητικά εντός του καταστήματος, για να επιληφθεί του θέματος ο ιδιοκτήτης, προτού ειδοποιηθεί η αστυνομία.
4. Να επιτρέπεται η μεταφορά μέχρι είκοσι (20) αντί μέχρι δύο (2) πυροβόλων όπλων κατηγορίας Β΄ και Γ΄ (εκτός των κατηγοριών Γ7 και Γ8) από αδειούχο οπλοπώλη και αναπληρωτή οπλοπώλη με τη συνοδεία της αστυνομίας, καθώς κατά τη διάρκεια αθλητικών αγώνων ο αριθμός τέτοιων όπλων ανά αθλητή είναι μεγαλύτερος ή να μην επιβάλλεται περιορισμός στον αριθμό των μεταφερόμενων όπλων, αλλά να επιβάλλεται είτε η συνοδεία της αστυνομίας είτε η ύπαρξη στερεωμένης οπλοθήκης και λήψη όλων των απαραίτητων προφυλάξεων, με τις οποίες θα διασφαλίζεται ότι το όπλο δε θα απολεσθεί ή κλαπεί.
5. Να περιοριστεί η χρονική διάρκεια της ισχύος της άδειας κατοχής συλλεκτικού όπλου τύπου Β΄ και να παρασχεθεί δυνατότητα ανανέωσής της.
6. Να διαφοροποιηθεί η πρόνοια σύμφωνα με την οποία ο Αρχηγός Αστυνομίας, προτού εκδώσει άδεια εισαγωγής, απόκτησης και κατοχής συλλεκτικού όπλου τύπου Β΄, λαμβάνει την έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του νόμου, βάσει των οποίων η εν λόγω άδεια παρέχεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, πέραν των κυνηγετικών όπλων, ενώ στον νόμο προβλέπεται ότι πολίτης που κατέχει τις ασφαλιστικές δικλίδες δύναται να κατέχει τέτοιου είδους όπλα.

Ο εκπρόσωπος της Σκοπευτικής Ομοσπονδίας Κύπρου διαφώνησε με την προβλεπόμενη διάρκεια του χρόνου των δεκαπέντε (15) δευτερολέπτων μέχρι να ηχήσει συναγερμός, όταν αφήνεται ανοικτή θύρα εισόδου-εξόδου υποστατικού οπλοπώλη ή οπλουργού για πώληση ή επιδιόρθωση όπλων κατηγορίας Β΄ και Γ΄ (εκτός των κατηγοριών Γ7 και Γ8), και εισηγήθηκε να αυξηθεί ο χρόνος αυτός ή να εισαχθεί διαφορετική σήμανση στον συγκεκριμένο χώρο για σκοπούς ειδοποίησης ή να χρησιμοποιούνται δύο κλειδιά. Περαιτέρω, ο ίδιος εκπρόσωπος εξέφρασε την άποψη ότι δεν είναι δυνατή η εφαρμογή της ρύθμισης που επιτρέπει τη μεταφορά μέχρι δύο (2) μόνο πυροβόλων όπλων κατηγορίας Β΄ και Γ΄ (εκτός των κατηγοριών Γ7 και Γ8) από αδειούχο οπλοπώλη και αναπληρωτή οπλοπώλη με τη συνοδεία της αστυνομίας, καθώς κατά τη διοργάνωση αγώνων απαιτείται να μεταφερθεί τεράστιος αριθμός όπλων.

Ο εκπρόσωπος της ΚΟΚΔΑΖ εξέφρασε επίσης προβληματισμό για την εφαρμογή της αναφερόμενης πιο πάνω ρύθμισης που περιορίζει τη μεταφορά των πυροβόλων όπλων κατηγορίας Β΄ και Γ΄ (εκτός των κατηγοριών Γ7 και Γ8) από αδειούχο οπλοπώλη και αναπληρωτή οπλοπώλη με τη συνοδεία της αστυνομίας, στην έκταση που η ρύθμιση αυτή θα επηρεάσει τους κυνηγούς.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, την επιτροπή απασχόλησε η εισαγωγή του όρου «οπλουργός», ο οποίος εισάγεται στους υπό τροποποίηση κανονισμούς, χωρίς ο όρος αυτός να προβλέπεται στον νόμο που εξουσιοδοτεί την έκδοσή τους ή να προκύπτει από την υπό αναφορά κοινοτική νομοθεσία με την οποία αυτοί εναρμονίζονται. Την επιτροπή προβλημάτισε επίσης η προτεινόμενη διαδικασία για την εξασφάλιση/ανανέωση πιστοποιητικού έγκρισης πεδίου χρωματοσφαίρισης, σύμφωνα με την οποία, σε περίπτωση παρέλευσης της καθοριζόμενης προθεσμίας των τριών (3) μηνών, εντός της οποίας ο Αρχηγός Αστυνομίας κοινοποιεί γραπτώς την απόφασή του στον αιτητή, η έγκριση θεωρείται ότι έχει χορηγηθεί ως σιωπηρή διοικητική πράξη, αφού με μια τέτοια ρύθμιση ελλοχεύει ο κίνδυνος να χορηγηθεί άδεια χωρίς να πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις για την ασφαλή διεξαγωγή της αδειοδοτούμενης δραστηριότητας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατέληξε στις πιο κάτω θέσεις:

1. Ο πρόεδρος και το μέλος της βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού τάσσονται υπέρ της έγκρισης των κανονισμών.
2. Τα μέλη της βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, καθώς και το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν κατά τη συζήτησή των κανονισμών στην ολομέλεια του σώματος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών υποβάλλει με την παρούσα έκθεσή της τους κανονισμούς για τη λήψη απόφασης στο στάδιο της συζήτησής τους από την ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Δεν υπάρχουν.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των κανονισμών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι πέντε, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία ψήφος, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαέξι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με είκοσι πέντε ψήφους υπέρ, μία ψήφο εναντίον και δεκαέξι αποχές, οι κανονισμοί εγκρίνονται.

Το υπ' αριθμόν 60 θέμα πιλοφορείται «Ο περί της Προστασίας από Παρενόχληση και Παρενοχλητική Παρακολούθηση Νόμος του 2017».

Τον σκοπό, κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Θέσπιση νομοθετικού πλαισίου για την προστασία προσώπων από συμπεριφορά που είναι παρενοχλητική, καθώς και από συμπεριφορά που συνιστά παρενοχλητική παρακολούθηση.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για το νομοσχέδιο «Ο περί της Προστασίας από Παρενόχληση και Παρενοχλητική Παρακολούθηση Νόμος του 2017»

Παρόντες:

Γεώργιος Γεωργίου, πρόεδρος

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Δημήτρης Δημητρίου

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Κώστας Κωνσταντίνου

Πανίκος Λεωνίδου

Άριστος Δαμιανού

Κωστής Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δώδεκα συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 29 Νοεμβρίου 2017, στις 6, 20 και 27 Φεβρουαρίου, καθώς και στις 6 και 13 Μαρτίου 2019, στις 9 Δεκεμβρίου 2020, στις 10 και 24 Μαρτίου, καθώς και στις 2, 7 και 14 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, εκπρόσωποι του ίδιου υπουργείου, η Επίτροπος Ισότητας των Φύλων, καθώς και εκπρόσωποι του Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, της Αστυνομίας Κύπρου, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου. Το Ανώτατο Δικαστήριο, παρ' όλο που κλήθηκε, δεν εκπροσωπήθηκε στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης του νομοσχεδίου παρευρέθηκε επίσης το μέλος της επιτροπής κ. Ευανθία Σάββα.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η θέσπιση νομοθετικού πλαισίου για την προστασία προσώπων από συμπεριφορά που είναι παρενοχλητική, καθώς και από συμπεριφορά που συνιστά παρενοχλητική παρακολούθηση.

Ειδικότερα, στο νομοσχέδιο προβλέπονται κυρίως τα ακόλουθα:

1. Ποινικοποίηση συμπεριφοράς που συνιστά παρενόχληση ή παρενοχλητική παρακολούθηση και καθορισμός των ποινών που επισύρουν τα εν λόγω αδικήματα αναλόγως της έκτασης της προκληθείσας παρενόχλησης και των συνεπειών της στο θύμα.
2. Καθορισμός των περιστάσεων οι οποίες προσμετρώνται ως επιβαρυντικές κατά την επιμέτρηση της ποινής.
3. Παροχή δυνατότητας στο εκδικάζον δικαστήριο να εκδίδει διατάγματα με στόχο την προστασία του θύματος ή άλλων προσώπων του περιβάλλοντός του.
4. Θέσπιση αστικών θεραπειών προς ικανοποίηση του δικαιώματος του θύματος σε αποζημίωση και αποκατάσταση μετά την έκδοση τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, η ποινικοποίηση της παρενοχλητικής παρακολούθησης προβλέπεται στις πρόνοιες της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (γνωστής ως «Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης»), η οποία υπογράφηκε από την Κυπριακή Δημοκρατία στις 16 Ιουνίου 2015 και κυρώθηκε με τον περί της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (Κυρωτικό) Νόμο του 2017 [N.14(III) του 2017].

Στο πλαίσιο της συζήτησης του νομοσχεδίου ενώπιον της επιτροπής ο τέως γενικός διευθυντής του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως ενημέρωσε την επιτροπή ότι, βάσει δημοσκοπικής έρευνας που παρουσίασε ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) στις 5 Μαρτίου 2014, 11% των γυναικών στην Κύπρο και 18% των γυναικών από το σύνολο των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν βιώσει παρενοχλητική παρακολούθηση από την ηλικία των δώδεκα ετών.

Όλοι όσοι παρευρέθηκαν στις συνεδρίες της επιτροπής συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου, ειδικότερα με την ανάγκη θέσπισης των ποινικών αδικημάτων της παρενόχλησης και της παρενοχλητικής παρακολούθησης, υποβάλλοντας παράλληλα εισηγήσεις για βελτίωση του προτεινόμενου θεσμικού πλαισίου.

Τα ζητήματα που αποτέλεσαν αντικείμενο ιδιαίτερου προβληματισμού στην επιτροπή στο στάδιο της

μελέτης του νομοσχεδίου συνοψίζονται κυρίως στα ακόλουθα:

1. Η εφαρμογή των προτεινόμενων διατάξεων, ιδιαίτερα όσον αφορά την απόδειξη των συστατικών στοιχείων των προβλεπόμενων στο νομοσχέδιο αδικημάτων.

Μέλη της επιτροπής εξέφρασαν ανησυχία για την ασάφεια των προνοιών που καθορίζουν τα συστατικά στοιχεία των προτεινόμενων αδικημάτων. Ειδικότερα, προβληματίσε ο τρόπος αντιμετώπισης των θυμάτων τέτοιων αδικημάτων από τις αρχές, αλλά και οι δυσμενείς επιπτώσεις στους εν δυνάμει κατηγορουμένους για τα αδικήματα αυτά λόγω της έλλειψης σαφήνειας των προτεινόμενων ρυθμίσεων. Τα μέλη της επιτροπής σημείωσαν περαιτέρω τη δυσκολία απόδειξης των προτεινόμενων αδικημάτων, λαμβάνοντας υπόψη την έλλειψη εμπειρίας των εμπλεκόμενων αρχών ένεκα της μέχρι σήμερα απουσίας σχετικού νομοθετικού πλαισίου.

Οι εκπρόσωποι της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας ενημέρωσαν την επιτροπή ότι το νομοσχέδιο συντάχθηκε στη βάση της αγγλικής νομοθεσίας, ενώ λήφθηκαν υπόψη και οι αντίστοιχες νομοθεσίες και σχετικές νομολογίες της Μάλτας και της Ιρλανδίας. Επισημάναν δε ότι η θέσπιση τέτοιας φύσεως αδικημάτων απαιτεί όπως τα συστατικά στοιχεία τους καθορίζονται κατά τρόπο, ώστε να μην καθίσταται αδύνατη η απόδειξή τους. Περαιτέρω, εξέφρασαν την άποψη ότι οι πρόνοιες του νομοσχεδίου που προβλέπουν τη συγκεκριμένη υπεράσπιση που δυνατόν να επικαλεστεί ο κατηγορούμενος και άλλες συναφείς πρόνοιες αποτελούν ικανοποιητικές ασφαλιστικές δικλίδες για την προστασία του.

2. Η μη συμπερίληψη στο νομοσχέδιο προνοιών που να θεσπίζουν τα αστικά αδικήματα της παρενόχλησης και παρενοχλητικής παρακολούθησης.

Ο εκπρόσωπος του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου εξέφρασε την άποψη ότι η δημιουργία ολοκληρωμένου πλαισίου προστασίας των θυμάτων των προβλεπόμενων στο νομοσχέδιο ποινικών αδικημάτων προϋποθέτει τη θέσπιση ρυθμίσεων που να καθιστούν την παρενόχληση και την παρενοχλητική παρακολούθηση αστικό αδίκημα. Συναφώς, επισήμανε ότι οι πρόνοιες της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης δεν περιορίζονται στην ποινικοποίηση των εν λόγω συμπεριφορών, αλλά προβλέπουν και για τη δυνατότητα παροχής αυτοτελών θεραπειών, που εκ των πραγμάτων περιλαμβάνουν και αστικής φύσεως θεραπείες οι οποίες δεν προϋποθέτουν την ύπαρξη ποινικής διαδικασίας.

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως συμφώνησαν με τις πιο πάνω απόψεις.

Υπό το φως των πιο πάνω, το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως ανέλαβε όπως, σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας και ύστερα από διαβούλευση με τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο, προβεί σε αναθεώρηση του νομοσχεδίου, ώστε να περιληφθούν σε αυτό μεταξύ άλλων ρυθμίσεις που να καθιστούν τη συμπεριφορά που είναι παρενοχλητική και που συνιστά παρενοχλητική παρακολούθηση αστικό αδίκημα.

Σε μεταγενέστερο στάδιο η Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως κατέθεσε στην επιτροπή αναθεωρημένο κείμενο του νομοσχεδίου, το οποίο έτυχε της έγκρισης του Υπουργικού Συμβουλίου στις 17 Μαρτίου 2021, και στο οποίο διαλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Τροποποίηση της ερμηνείας του όρου «μέλος της οικογένειας», ώστε ο όρος αυτός να έχει την έννοια του αντίστοιχου ορισμού που προβλέπεται στον περί της Θέσπισης Ελάχιστων Προτύπων σχετικά με τα Δικαιώματα, την Υποστήριξη και την Προστασία Θυμάτων της Εγκληματικότητας Νόμο, ο οποίος περιλαμβάνει τους συγγενείς σε ευθεία γραμμή και τα αδέρφια.
2. Διαφοροποίηση της ερμηνείας του όρου «παρακολούθηση», ώστε να μην περιλαμβάνει την περίπτωση κατά την οποία πρόσωπο δημοσιεύει με οποιονδήποτε τρόπο δήλωση ή άλλο υλικό που σχετίζεται ή που φαίνεται να σχετίζεται με άλλο πρόσωπο ή που φαίνεται να προέρχεται από άλλο πρόσωπο, αλλά να περιλαμβάνει την περίπτωση κατά την οποία πρόσωπο παρακωλύει με οποιονδήποτε τρόπο ή απειλεί ότι θα παρακωλύσει την ευημερία του κατοικίδιου άλλου προσώπου.
3. Αύξηση της προτεινόμενης μέγιστης ποινής φυλάκισης και μέγιστης χρηματικής ποινής που δύναται να επιβληθεί σε περίπτωση καταδίκης για το αδίκημα της παρενόχλησης, από ένα (1) έτος και δύο χιλιάδες ευρώ (€2.000) σε δύο (2) έτη και πέντε χιλιάδες ευρώ (€5.000), αντίστοιχα, νοουμένου ότι η πράξη δεν τιμωρείται αυστηρότερα από τις διατάξεις οποιουδήποτε άλλου νόμου.
4. Μείωση της προτεινόμενης μέγιστης ποινής φυλάκισης και μέγιστης χρηματικής ποινής που δύναται να επιβληθεί σε περίπτωση καταδίκης για το αδίκημα της παρενοχλητικής παρακολούθησης, από τρία (3) έτη και δέκα χιλιάδες ευρώ (€10.000) σε δύο (2) έτη και πέντε χιλιάδες ευρώ (€5.000), αντίστοιχα, νοουμένου ότι η πράξη δεν τιμωρείται αυστηρότερα από τις διατάξεις οποιουδήποτε άλλου νόμου.
5. Αναθεώρηση της πρόνοιας που προβλέπει ότι επιβάλλεται αυστηρότερη ποινή, σε περίπτωση που η προκληθείσα παρενόχληση έχει ουσιώδη αρνητική επίδραση στην τέλεση καθημερινών δραστηριοτήτων

του θύματος, ώστε, σε περίπτωση που η προκληθείσα παρενόχληση συνίσταται σε φόβο ότι θα ασκηθεί βία εναντίον του θύματος ή εναντίον μέλους της οικογένειάς του ή εναντίον της περιουσίας του ή συνίσταται σε πρόκληση σοβαρής ανησυχίας ή σοβαρής αγωνίας η οποία έχει ουσιώδη αρνητική επίδραση στην τέλεση καθημερινών δραστηριοτήτων του θύματος, να δύναται να επιβληθεί ποινή φυλάκισης μέχρι πέντε (5) έτη ή χρηματική ποινή μέχρι δέκα χιλιάδες ευρώ (€10.000) ή να δύναται να επιβληθούν και οι δύο αυτές ποινές.

6. Αναθεώρηση των προνοιών που προβλέπουν τις περιπτώσεις οι οποίες δυνατόν να θεωρηθούν ως επιβαρυντικοί παράγοντες για σκοπούς επιμέτρησης της ποινής σε περίπτωση καταδίκης για τα προβλεπόμενα στο νομοσχέδιο ποινικά αδικήματα ως ακολούθως:
  - α. Η διάπραξη του αδικήματος εναντίον προσώπου με το οποίο ο καταδικασθείς ήταν αρραβωνιασμένος με σκοπό τον γάμο δε θα συνιστά επιβαρυντικό παράγοντα.
  - β. Η διάπραξη του αδικήματος εναντίον μάρτυρα που έχει δώσει κατάθεση κατά τη διερεύνηση υπόθεσης για την οποία καταχωρίστηκε κατηγορητήριο αναφορικά με τη διάπραξη αδικήματος που προβλέπεται στο νομοσχέδιο θα συνιστά επιβαρυντικό παράγοντα.
  - γ. Η διάπραξη του αδικήματος εναντίον μέλους ή πρώην μέλους της οικογένειας του θύματος ή εναντίον προσώπου που συγκατοικεί ή που συγκατοικούσε με το θύμα θα συνιστά επιβαρυντικό παράγοντα για τον καταδικασθέντα.
7. Παροχή δυνατότητας στο θύμα, σε μέλος της οικογένειάς του, καθώς και σε άλλο πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό τους να αιτηθούν, όπως η αστυνομία και ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, την έκδοση διατάγματος από το δικαστήριο, με το οποίο να επιβάλλει σε ύποπτο οποιαδήποτε απαγόρευση ή/και περιορισμό θεωρεί αναγκαίο υπό τις περιστάσεις, μέχρις ότου καταχωριστεί ποινική υπόθεση εναντίον του για ποινικό αδίκημα που προβλέπεται στο νομοσχέδιο.
8. Δυνατότητα έκδοσης του πιο πάνω αναφερόμενου διατάγματος κατόπιν απόδειξης γεγονότων ή στοιχείων, τα οποία εκ πρώτης όψεως δημιουργούν κίνδυνο επανάληψης ή κατ' εξακολούθηση συμπεριφοράς η οποία συνιστά αδίκημα δύναμι των προνοιών του νομοσχεδίου και θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια ή σωματική ή ψυχική υγεία του θύματος ή μέλους της οικογένειάς του.
9. Δυνατότητα επιβολής ποινής φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) έτη ή χρηματικής ποινής που δεν υπερβαίνει τις τέσσερις χιλιάδες ευρώ (€4.000) ή και των δύο αυτών ποινών, σε περίπτωση που πρόσωπο εναντίον του οποίου εκδόθηκε διάταγμα ως ανωτέρω παραβαίνει οποιονδήποτε από τους όρους του εν λόγω διατάγματος.
10. Θέσπιση αστικού αδικήματος παρενόχλησης και παρενοχλητικής παρακολούθησης και παροχή δυνατότητας έκδοσης ενδιάμεσου διατάγματος από το δικαστήριο στο πλαίσιο αστικής διαδικασίας, καθώς και δυνατότητας επιδίκασης αποζημιώσεων στο θύμα, ιδίως για την ψυχική βλάβη και οδύνη, ανησυχία ή αγωνία ή ζημιά ή βλάβη που προκλήθηκε συνεπεία της διάπραξης του εν λόγω αστικού αδικήματος.

Στο στάδιο της μελέτης του αναθεωρημένου νομοσχεδίου οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως εισηγήθηκαν όπως το κείμενο του νομοσχεδίου τροποποιηθεί περαιτέρω, ώστε:

1. να εμπίπτει στην έννοια της «παρακολούθησης» η περίπτωση προσώπου το οποίο προβαίνει σε αναρτήσεις σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης οι οποίες αφορούν την προσωπική ζωή άλλου προσώπου ή παρεμβαίνει σε τυχόν αναρτήσεις άλλου προσώπου στο διαδίκτυο και να μην εμπίπτει στην έννοια αυτή η περίπτωση παρακολούθησης της χρήσης του διαδικτύου, υιοθετώντας σχετική εισήγηση των εκπροσώπων της αστυνομίας, ούτε η περίπτωση παρακώλυσης με οποιονδήποτε τρόπο ή η απειλή παρακώλυσης της ευημερίας του κατοικίδιου άλλου προσώπου, και
2. να επανεισαχθεί στο νομοσχέδιο η πρόνοια που προβλέπει ως επιβαρυντικό παράγοντα τη διάπραξη του ποινικού αδικήματος εναντίον προσώπου με το οποίο ο καταδικασθείς διατηρεί ή διατηρούσε ερωτική σχέση, υιοθετώντας σχετική εισήγηση του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ώστε να συνάδει με τις διατάξεις της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω την επιτροπή απασχόλησε η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 32 του περί Δικαστηρίων Νόμου σε σχέση με την προβλεπόμενη στον προτεινόμενο νόμο δυνατότητα έκδοσης ενδιάμεσου διατάγματος διά του οποίου επιβάλλεται στον καθ' ου η αίτηση οποιαδήποτε απαγόρευση ή περιορισμός που το δικαστήριο θεωρεί αναγκαίο ή επιθυμητό υπό τις περιστάσεις με σκοπό την ασφάλεια ή προστασία του αιτητή.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 32 του περί Δικαστηρίων Νόμου, παρεμπόδιον απαγορευτικό διάταγμα εκδίδεται, εάν το δικαστήριο ικανοποιηθεί ότι υπάρχει σοβαρό ζήτημα προς εκδίκαση, ότι υπάρχει πιθανότητα ο αιτών διάδικος να δικαιούται σε θεραπεία και ότι, εάν δεν εκδοθεί παρεμπόδιον απαγορευτικό διάταγμα, θα είναι δύσκολο ή αδύνατο να απονεμηθεί πλήρης δικαιοσύνη σε μεταγενέστερο στάδιο.

Συναφώς, μέλη της επιτροπής εξέφρασαν προβληματισμό αναφορικά με την ερμηνεία σε τέτοιας φύσεως

υποθέσεις της προϋπόθεσης που προβλέπεται στο εν λόγω άρθρο, ήτοι, για να εκδοθεί παρεμπίπτον απαγορευτικό διάταγμα, ότι πρέπει να είναι δύσκολο ή αδύνατο να απονεμηθεί πλήρης δικαιοσύνη σε μεταγενέστερο στάδιο. Ειδικότερα, επισήμαναν ότι η διάταξη αυτή δυνατόν να ερμηνευθεί κατά τρόπο που να αποκλείει την έκδοση ενδιάμεσου διατάγματος, εάν το δικαστήριο θεωρήσει ότι η απονομή αποζημιώσεων στον αιτούντα συνεπάγεται πλήρη απονομή της δικαιοσύνης.

Υπό το φως των πιο πάνω, η επιτροπή αποφάσισε να τροποποιήσει περαιτέρω το κείμενο του νομοσχεδίου, ώστε αυτό να διαλαμβάνει τα ακόλουθα:

1. Ενσωμάτωση στο νομοσχέδιο των πιο πάνω αναφερόμενων εισηγήσεων του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως.
2. Έκδοση ενδιάμεσου διατάγματος δικαστηρίου, ανεξαρτήτως των προϋποθέσεων έκδοσης αντίστοιχου διατάγματος δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 32 του περί Δικαστηρίων Νόμου, έπειτα από αίτηση που υποστηρίζεται από ένορκη δήλωση στην οποία καταγράφονται γεγονότα ή/και στοιχεία που αποτελούν εκ πρώτης όψεως απόδειξη ότι λαμβάνει χώρα παρενοχλητική παρακολούθηση ή παρενόχληση ή ότι υφίσταται κίνδυνος επανάληψης ή εξακολούθησης συμπεριφοράς που συνιστά παρενοχλητική παρακολούθηση ή παρενόχληση του ενάγοντος ή μέλους της οικογένειάς του.

Σημειώνεται ότι η επιτροπή επέφερε στο κείμενο του νομοσχεδίου επιπρόσθετες τροποποιήσεις, με σκοπό τη διασαφήνιση των προνοιών του, καθώς και τη βελτίωσή του από νομοτεχνικής άποψης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιον της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών του νομοσχεδίου κατά τη συζήτησή του στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Δαμιανού.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Συζητούμε σήμερα μία σημαντική νομοθετική πρωτοβουλία, την οποία θέλουμε να σημειώσουμε με ικανοποίηση. Τόσο εμείς ως κοινοβουλευτική ομάδα ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις όσο και άλλα κόμματα στην επιτροπή Νομικών εργαστήκαμε πάρα πολύ μεθοδικά, για να φέρουμε ενώπιον της ολομέλειας ένα νομοσχέδιο το οποίο να είναι ικανοποιητικό, σε αντιδιαστολή με ένα κυβερνητικό νομοσχέδιο που κατατέθηκε το '17, το οποίο, αν ερχόταν ολομέλεια, θα ντρεπόμασταν γιατί το φέραμε ολομέλεια.

Στις 29 Νοεμβρίου του '17 ξεκινήσαμε να συζητούμε ένα νομοσχέδιο το οποίο από τη γένεσή του ήταν προβληματικό. Πήρε δύο χρόνια στα συρτάρια -αυτό που κατηγορούσαν την επιτροπή Νομικών και τη Βουλή ότι ήταν στα συρτάρια της Βουλής- να αποφασίσουν, κατόπιν ισχυρών πιέσεων της επιτροπής Νομικών και του προέδρου της, με επαναλαμβανόμενες ομόφωνες επιστολές μας, ότι το stalking, αυτό το πολύ σοβαρό κοινωνικό φαινόμενο, το απαράδεκτο, της παρενοχλητικής παρακολούθησης, που έχει και στοιχεία σεξουαλικής παρενόχλησης σε πολλές περιπτώσεις, έπρεπε να νομοθετηθεί. Και αν δεν ήταν η επιμονή του κοινοβουλίου, ενδεχομένως σήμερα να μην είχαμε μπροστά μας ένα τόσο σημαντικό νομοσχέδιο. Επομένως, ενώ θέλουμε να χαιρετίσουμε την πρωτοβουλία, δεν μπορούμε παρά να σημειώσουμε πως, αν δεν ήταν το κοινοβούλιο, που κάποιοι μέμφονται και σε διάφορες περιπτώσεις με έξυπνα διατυπωμένα tweets κάμνουν πολιτική... Λοιπόν, η πολιτική γίνεται εδώ και η πολιτική γίνεται μέσα στην κοινωνία! Γίνεται και στα social media, δε γίνεται μόνο στα social media όμως.

Γιατί είναι σημαντικό το νομοσχέδιο; Διότι έρχεται να ρυθμίσει μια σειρά από φαινόμενα τα οποία κατά βάση γυναίκες -όχι αποκλειστικά, αλλά κατά κανόνα γυναίκες- διαχρονικά προσπαθούσαν να καταγγείλουν και, ναι, δεν έβρισκαν νομοθετικό πλαίσιο για να τα καταγγείλουν, είτε με φυσική παρουσία της παρενοχλητικής συμπεριφοράς είτε στο διαδίκτυο είτε με πολλούς άλλους τρόπους. Κι αν παίρνω τον λόγο ασφαλώς δεν είναι γιατί ήθελα να υπογραμμίσω ότι άργησε πάρα πολύ αυτό το πράγμα να έρθει στο κοινοβούλιο, αλλά διότι θέλω να πω μετ' επιτάσεως στις διωκτικές αρχές ότι γι' αυτό το νομοσχέδιο πρέπει να αποδείξουν ότι δεν έχουν τον κακό τους εαυτό όπως και σε άλλες νομοθεσίες, ότι θα επιδείξουν ευαισθησία, ότι θα τρενάρουν το προσωπικό τους να καλλιεργήσει κουλτούρα ευαισθησίας... Διότι σε άλλες περιπτώσεις, όπως για παράδειγμα στη βία στην οικογένεια, είναι πολλές οι περιπτώσεις που γυναίκες βρίσκουν τη δύναμη να καταγγείλουν και η πρώτη ατάκα που ακούν είναι: «Πήραιννε, κόρη μου, εύρε τα με τον άντρα σου»!

Επομένως, το πρώτιστο που χρειάζεται μαζί με τη νομοθεσία που θα ψηφίσουμε σήμερα και θα υπερψηφίσουμε είναι η αλλαγή νοοτροπίας, είναι η αλλαγή κουλτούρας, είναι και μέσα στην κοινωνία να διαμορφώσουμε νέα πρότυπα, γιατί δεν είναι μαγκιά να παρενοχλείς και πρωτίστως δεν είναι μαγκιά να

παρενοχλείς κατά τρόπο παράνομο. Γιατί μπορεί να συζητούμε τα διάφορα κοινωνικά ρεύματα, Με Τοο κτλ., αλλά στην Κύπρο είμαστε πολλά χρόνια πίσω για να φτάσουμε στο επίπεδο, πέραν του να καυτηριάζουμε, να διώκουμε και να καταδικάζουμε! Και είναι ισχυρή πεποίθησή μας ότι, αν δε βρει πρακτική εφαρμογή αυτή η νομοθεσία, τότε θα έχουμε κάμει μια τρύπα στο νερό. Είναι μια έκκληση προς τις αρχές να μη βάλουν στα συρτάρια και αυτή την πολύ σημαντική νομοθεσία που θα ψηφίσουμε σε λίγο.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κύριε Λουκαΐδη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Επειδή θα πρέπει να φύγω -είναι η εκδήλωση για τα ογδοντάχρονα του ΑΚΕΛ στη Σκαρίνου και πρέπει κάποιος τουλάχιστον να είμαστε εκεί- ήθελα την ώρα της αυτοδιάλυσης να έλεγα δυο λόγια καλά ως κατευόδιο και σε εσάς τζιαι σε όσους συναδέλφους αποχωρούν οριστικά από το κοινοβουλευτικό αξίωμα. Θέλω, έστω τζιαι σε δέκα δευτερόλεπτα, να ευχαριστήσω όλους για τη συνεισφορά, την προσφορά τους τζιαι να ευχηθώ κάθε καλό στα επόμενα βήματά τους, και στις συναδέλφισσες και στους συνάδελφους και πρώτα απ' όλα σε εσάς, αγαπητέ Πρόεδρε της Βουλής! Να ευχηθώ καλό προεκλογικό αγώνα σε όλες και όλους εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΑΚΕΛ!

Καλή συνέχεια!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Λουκαΐδη! Σας ευχαριστώ και εκ μέρους των συναδέλφων!

Λοιπόν, Αννίτα, δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές.

Δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Δημητρίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Α, Δημήτρη, με συγχωρείς, δε σε είδα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Πολύ σύντομα, κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι.

Στο δεύτερο μέρος της τοποθέτησής του ο κ. Δαμιανού ήταν πολύ σωστός.

Στο δεύτερο μέρος, λέω, της τοποθέτησής σου, αγαπητέ συνάδελφε, ήσουν πολύ σωστός για τη σημαντικότητα, τη σοβαρότητα αυτού του νομοθετήματος.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Διαφωνείτε ότι, αν δεν ήταν η Νομικών, δε θα γινόταν;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Ότι η σοβαρότητα και η σημαντικότητα και ο τρόπος με τον οποίο λειτουργούσαμε για πέντε χρόνια στην επιτροπή Νομικών, ναι, είναι πιστεύω υποδειγματικός και το έχουμε αναφέρει πάρα πολλές φορές, αγαπητέ συνάδελφε. Από τα νομοσχέδια τα δύσκολα, που αφορούσαν την αστυνομία και τη δημιουργία της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου, μέχρι και σε αυτά τα πολύ σημαντικά.

Διαφωνώ με το κομμάτι της τοποθέτησής σου -αφού με δέκοψες- που αναφέρθηκες στο πού και πώς κάμνουμε πολιτική. Η πολιτική γίνεται και στο κοινοβούλιο, ναι, γίνεται κι έξω στην κοινωνία. Και επειδή αναφέρθηκες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, νομοθετείται και η παρενοχλητική παρακολούθηση και στο διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Και επειδή όλοι -και εδώ στο κοινοβούλιο και έξω από το κοινοβούλιο- είμαστε χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, άλλοι καλοί, άλλοι καλύτεροι, άλλοι χειρότεροι, σχεδόν όλοι -μόλις βλέπω τον κ. Καυκαλιά, σχεδόν όλοι- ξέρουμε τι πάει να πει να παρακολουθείσαι ή να παρενοχλείσαι ή μπορούμε να φανταστούμε στο διαδίκτυο και, ναι, είναι σημαντικό αυτή η νομοθεσία να εφαρμοστεί...

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Περάσαμε πρόταση νόμου του ΔΗΚΟ.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Για την παρενοχλητική παρακολούθηση, αγαπητή κυρία συνάδελφε, και μάλιστα στην τελευταία συνεδρίαση τροποποιήσαμε το αρχικό κείμενο, για να συνάδει η διατύπωση με τη δική σας, τον νόμο, και τον νόμο περί παρακολούθησεων.

Και είναι σημαντικό -για να ολοκληρώσω, κύριε Πρόεδρε- να εφαρμοστεί από την αστυνομία και χρειάζεται, ναι, να ενθαρρύνουμε και τα θύματα να καταγγέλλουν, αλλά σίγουρα και να βρίσκουν ανταπόκριση από τα όργανα της τάξης, από την αστυνομία, για να έχει και αποτέλεσμα η καταγγελία τους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Δημητρίου.

Άλλος που θέλει να μιλήσει;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Ερμηνεία. Άρθρο 2.

Παρενόχληση. Άρθρο 3.

Παρενοχλητική παρακολούθηση. Άρθρο 4.

Επιβαρυντικές περιστάσεις. Άρθρο 5.

Διατάγματα δικαστηρίου. Άρθρο 6.

Αστικό αδίκημα της παρενόχλησης και της παρενοχλητικής παρακολούθησης. Άρθρο 7.

Καταχώριση αγωγής. Άρθρο 8.

Ειδικές υπερασπίσεις. Άρθρο 9.

Εξουσία Δικαστηρίου για έκδοση ενδιάμεσου διατάγματος. Άρθρο 10.

Επιδίκαση αποζημιώσεων. Άρθρο 11.

Περιοριστικά μέτρα κατά την έκδοση απόφασης επί της αγωγής. Άρθρο 12.

Έκδοση Κανονισμών. Άρθρο 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των άρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα έξι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα 1 μέχρι 13 εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Προστασίας από Παρενόχληση και Παρενοχλητική Παρακολούθηση Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα έξι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 61 θέμα, που τιτλοφορείται «Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2019», αποσύρθηκε από την εκτελεστική εξουσία.

Το υπ' αριθμόν 62 θέμα τιτλοφορείται «Ο περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Νόμος του 2019».

Κύριε Δαμιανού, εννά ζητήσετε αναβολή;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Όχι αναβολή, κύριε Πρόεδρε.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Όχι, κύριε Πρόεδρε. Απλά έχουμε ενημερώσει για το υπ' αριθμόν 62, εφόσον έχω τον λόγο, ότι η τροπολογία στο υπ' αριθμόν 62 αποσύρεται.

Θα μιλήσουμε συνολικά και πολύ σύντομα μετά, Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα. Δηλαδή αποσύρεται η τροπολογία.

Διάβασε τον σκοπό, κυρία Αννίτα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 62 θέματος είναι η θέσπιση νομοθετικού πλαισίου για την αυτονόμηση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για το νομοσχέδιο «Ο περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Νόμος του 2019»

Παρόντες:

Γεώργιος Γεωργίου, πρόεδρος

Δημήτρης Δημητρίου

Κώστας Κωνσταντίνου

Άριστος Δαμιανού

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Πανίκος Λεωνίδου

Κωστής Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε έξι συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 14 Οκτωβρίου 2020, στις 10 και 17 Φεβρουαρίου, στις 24 και την 31^η Μαρτίου και στις 14 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, της Αστυνομίας Κύπρου, της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου, του Υπουργείου Οικονομικών, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Συνδέσμου Αστυνομίας Κύπρου και του Κλάδου Αστυνομικού Σώματος της Ανεξάρτητης Συντεχνίας Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου (ΚΑΣ ΑΣΔΥΚ). Ο Σύνδεσμος Ανώτερων Αξιωματικών Αστυνομίας Κύπρου, παρ' όλο που κλήθηκε, δεν εκπροσωπήθηκε στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης του νομοσχεδίου παρευρέθηκε και το μέλος της επιτροπής κ. Ευανθία Σάββα.

Σημειώνεται ότι η επιτροπή μελέτησε το νομοσχέδιο κατά προτεραιότητα σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 40Α του Κανονισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων για λόγους που προκύπτουν από τους σκοπούς της προτεινόμενης νομοθετικής ρύθμισης, καθώς και λόγω έλλειψης χρόνου προς ολοκλήρωση της προβλεπόμενης διαδικασίας συζήτησης σύμφωνα με τα προαπαιτούμενα στον κανονισμό της Βουλής ενόψει της διακοπής των εργασιών της Βουλής για τις επερχόμενες βουλευτικές εκλογές.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η θέσπιση νομοθετικού πλαισίου για την αυτονόμηση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου, ώστε να καταστεί πιο ευέλικτη και να δρα άμεσα, αποτελεσματικά και ανεξάρτητα βάσει της τεχνογνωσίας που κατέχει εντός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων της.

Ειδικότερα, με τις πρόνοιες του νομοσχεδίου, όπως αυτό κατατέθηκε αρχικά στη Βουλή, επιδιώκονται κυρίως τα ακόλουθα:

1. Καθορισμός της αποστολής, οργάνωσης, δομής και διοίκησης της Πυροσβεστικής.
2. Καθορισμός του Αρχιπύραρχου ως του προσώπου το οποίο θα έχει τη διεύθυνση και διοίκηση της Πυροσβεστικής και ο οποίος προάγεται από τον υπουργό στη θέση αυτή κατόπιν σύστασης τριμελούς επιτροπής, η οποία απαρτίζεται από τον γενικό διευθυντή του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως ως πρόεδρο, έναν Βοηθό Αρχηγό Αστυνομίας τον οποίο ορίζει ο υπουργός μετά από συνεννόηση με τον Αρχηγό Αστυνομίας και έναν εισαγγελέα της Δημοκρατίας ο οποίος ορίζεται από τον υπουργό μετά από συνεννόηση με τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.
3. Ίδρυση της Πυροσβεστικής Ακαδημίας.
4. Καθορισμός των καθηκόντων και εξουσιών της Πυροσβεστικής και των μελών αυτής.
5. Θέσπιση αστικής ευθύνης για τα μέλη της Πυροσβεστικής.
6. Καθορισμός των κριτηρίων και διαδικασιών πρόσληψης και προαγωγής μελών της Πυροσβεστικής, καθώς και των όρων υπηρεσίας αυτών.
7. Θέσπιση ποινικών αδικημάτων που διαπράττονται από πρόσωπα μη μέλη της Πυροσβεστικής τα οποία παρεμποδίζουν ή δυσχεραίνουν το έργο ή επιδεικνύουν ανυπακοή στις υποδείξεις της Πυροσβεστικής και των μελών της ή προβαίνουν σε πλαστοπροσωπία μέλους αυτής.
8. Καθορισμός των πειθαρχικών αδικημάτων, πειθαρχικών διαδικασιών και ποινών, καθώς και ποινικών αδικημάτων όσον αφορά μέλη της Πυροσβεστικής.
9. Παροχή δυνατότητας διορισμού Ειδικών Πυροσβεστών και καθορισμός των καθηκόντων και εξουσιών τους.
10. Παροχή δικαιώματος στα μέλη της Πυροσβεστικής να είναι μέλη συντεχνίας και να ιδρύουν επαγγελματικούς συνδέσμους.

Στο στάδιο της μελέτης του νομοσχεδίου το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, λαμβάνοντας υπόψη τις εισηγήσεις για τροποποίηση των προνοιών του νομοσχεδίου που υποβλήθηκαν προφορικά ή γραπτώς από τους εμπλεκόμενους φορείς, καθώς και από την επιτροπή, υπέβαλαν στην τελευταία αναθεωρημένο κείμενο του νομοσχεδίου, στο οποίο επέφεραν αριθμούς τροποποιήσεων.

Ειδικότερα, στο αναθεωρημένο κείμενο του νομοσχεδίου διαλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Αντικατάσταση της ερμηνείας του όρου «πράξεις εν δυνάμει διαφθοράς» με την αντίστοιχη ερμηνεία που προβλέπεται στον περί Σύστασης και Λειτουργίας της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου της Αστυνομίας Νόμο [Ν. αρ. 3(Ι)/2018].
2. Διασαφήνιση των προνοιών που αφορούν την καταβολή αμοιβής σε μη μέλος της Πυροσβεστικής το οποίο παρέχει υπηρεσίες για σκοπούς πυρόσβεσης, ώστε να προβλέπεται ρητά ότι η αμοιβή αυτή καθορίζεται από τον Αρχιπύραρχο.

3. Προσθήκη πρόνοιας βάσει της οποίας ο Αρχιπύραρχος δύναται να απονέμει σε μέλη της Πυροσβεστικής ηθικές και υλικές αμοιβές, βραβεία, μετάλλια, κύπελλα και διαμνημονεύσεις σύμφωνα με σχετικές πυροσβεστικές διατάξεις.
4. Συμπερίληψη προνοιών βάσει των οποίων ο Αρχιπύραρχος δύναται να διορίσει μέλος της Πυροσβεστικής ως αναπληρωτή σε οργανική θέση στην Πυροσβεστική για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) χρόνια, νοουμένου ότι το εν λόγω μέλος κατέχει τα προσόντα για προαγωγή στη θέση στην οποία διορίζεται να ενεργεί αναπληρωματικά, καθώς και να παρατείνει τον αναπληρωματικό διορισμό για μία περαιτέρω περίοδο δύο (2) ετών, εφόσον οι λόγοι για τους οποίους διενεργήθηκε ο αναπληρωματικός διορισμός εξακολουθούν να υφίστανται.
5. Προσθήκη μεταβατικής διάταξης σύμφωνα με την οποία, μέχρι την έναρξη της λειτουργίας της Πυροσβεστικής Ακαδημίας, τα μέλη της Πυροσβεστικής θα εκπαιδεύονται στην υφιστάμενη Πυροσβεστική Σχολή της Αστυνομικής Ακαδημίας Κύπρου στη βάση μνημονίου συνεργασίας το οποίο συνάπτεται μεταξύ του Αρχηγού Αστυνομίας και του Αρχιπύραρχου.
6. Διασαφήνιση της ρύθμισης που αφορά στις περιπτώσεις πολέμου ή άλλης έκτακτης ανάγκης, ώστε να προβλέπεται ότι, σε περίπτωση που ανατίθενται στην Πυροσβεστική καθήκοντα που συνδέονται με την άμυνα της Δημοκρατίας, η Πυροσβεστική ή το μέρος της στο οποίο ανατίθενται τέτοια καθήκοντα τελεί υπό τον επιχειρησιακό έλεγχο του Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου της Εθνικής Φρουράς.
7. Διαφοροποίηση της ποινής που επισύρει το αδίκημα της ψευδούς ενημέρωσης της Πυροσβεστικής για πυρκαγιά, έρευνα ή διάσωση με την προσθήκη ποινής φυλάκισης για περίοδο που δεν υπερβαίνει τους τρεις (3) μήνες.
8. Περιορισμός της παρεχόμενης σε μέλος της Πυροσβεστικής εξουσίας να προβεί σε σύλληψη χωρίς ένταλμα, ώστε η εξουσία αυτή να αφορά μόνο σύλληψη για διάπραξη αυτόφωρου αδικήματος σε περίπτωση άρνησης ή αμέλειας παροχής βοήθειας προς μέλος της Πυροσβεστικής, καθώς και σύλληψη κατά την έρευνα προσώπων και μεταφορικών μέσων από μέλος της Πυροσβεστικής.
9. Διαφοροποίηση της πρόνοιας βάσει της οποίας μέλος της Πυροσβεστικής υπέχει αστική ευθύνη σε περίπτωση που κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του στη σκηνή πυρκαγιάς ή απειλούμενης πυρκαγιάς ή έρευνας και διάσωσης προξενείται βλάβη, απώλεια ή ζημιά από πράξη ή παράλειψη του μέλους η οποία είναι αλόγιστη, απερίσκεπτη ή επικίνδυνη, ώστε η ευθύνη αυτή να περιορίζεται στις περιπτώσεις που τέτοια βλάβη, απώλεια ή ζημιά προξενείται από πράξη ή παράλειψη η οποία δεν έγινε καλή τη πίστει ή ήταν αποτέλεσμα σοβαρής αμέλειας. Παράλληλα, εισήχθη πρόνοια σύμφωνα με την οποία ζημιά που προκαλείται από μέλος της Πυροσβεστικής ή από πρόσωπο το οποίο ενεργεί βάσει των οδηγιών του ιεραρχικά ανώτερου μέλους της Πυροσβεστικής κατά την εκτέλεση του καθήκοντός του στη σκηνή πυρκαγιάς ή απειλούμενης πυρκαγιάς λογίζεται ως ζημιά από πυρκαγιά εντός της έννοιας οποιουδήποτε ασφαλιστικού συμβολαίου έναντι πυρκαγιάς.
10. Εισαγωγή ρύθμισης για την ιδιωτική απασχόληση των μελών της Πυροσβεστικής ανάλογης της ρύθμισης του εν λόγω θέματος στον περί Αστυνομίας Νόμο.
11. Τροποποίηση των προνοιών οι οποίες καθορίζουν τις πειθαρχικές ποινές που δυνατό να επιβληθούν σε μέλη της Πυροσβεστικής, ώστε να συνάδουν με τα ισχύοντα για τα μέλη της Αστυνομίας Κύπρου.
12. Παροχή δικαιώματος σε πρόσωπο το οποίο καλείται να προσέλθει, για να δώσει μαρτυρία κατά την ακρόαση πειθαρχικής υπόθεσης εναντίον μέλους της Πυροσβεστικής, να μην υποχρεώνεται να απαντήσει σε ερώτηση που τείνει να τον ενοχοποιήσει.
13. Αύξηση από ένα σε δύο έτη της προβλεπόμενης ποινής φυλάκισης για το αδίκημα της πλαστοπροσωπίας μέλους της Πυροσβεστικής, προκειμένου να συνάδει με τις σχετικές διατάξεις του ποινικού κώδικα (Κεφ. 154).
14. Προσθήκη πρόνοιας σύμφωνα με την οποία μέλος της Πυροσβεστικής δε θεωρείται λιποτάκτης, εκτός αν το δικαστήριο ικανοποιηθεί ότι είχε πρόθεση να μην επανέλθει στην Πυροσβεστική ή να αποφύγει ειδική σοβαρή υπηρεσιακή αποστολή.
15. Διαφοροποίηση της ρύθμισης που επιτρέπει την ίδρυση επαγγελματικού συνδέσμου από μέλη της Πυροσβεστικής, ώστε να παρασχεθεί δυνατότητα ίδρυσης δύο επαγγελματικών συνδέσμων αντί ενός, όπως προβλεπόταν στο αρχικό κείμενο του νομοσχεδίου, εκ των οποίων ο ένας να αφορά ανώτερους αξιωματικούς και ο άλλος τους υπόλοιπους βαθμούς.

Όλοι όσοι παρευρέθηκαν στη συνεδρία της επιτροπής συμφώνησαν με τους σκοπούς και επιδιώξεις του νομοσχεδίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών του νομοσχεδίου κατά τη συζήτησή του στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ομιλητές;

Ο κ. Χρίστου.

Και, Άριστε, έχεις και εσύ τροπολογία. Έν' εδώ που έχεις την τροπολογία;

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Ναι.

Τζιαι ο πρόεδρος, αντιλαμβάνομαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γεωργίου, ο κ. Λεωνίδου, ο Άριστος Δαμιανού.

Χρίστο, εννά μιλήσεις και εσύ;

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Χρίστο Χρίστου)

Περίμενε, Χρίστο, δε σου έδωσα τον λόγο. Λέω: Εννά μιλήσεις, να σε γράψω στη λίστα;

Ο κ. Κουλίας.

Κυρία Δημητρίου, τους γράψατε;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, να δώκουμε τον λόγο πρώτα στον κ. Γεωργίου, έννεν έτσι;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι συνάδελφοι,

Στο νομοσχέδιο και τους κανονισμούς που αφορούν την αυτονόμηση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας ένα ζήτημα που χρονίζει για πάνω από μία εικοσαετία επιτέλους βρήκε τη λύση του στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών. Λύση ύστερα από επίπονη και επίμοχθη κοινοβουλευτική εργασία, σε συνεργασία και συλλειτουργία των συναδέλφων της επιτροπής Νομικών με το Υπουργείο Δικαιοσύνης, τη Νομική Υπηρεσία, τις ηγεσίες της αστυνομίας και της πυροσβεστικής, καθώς και των συνδικαλιστικών τους οργανώσεων.

Με την αυτονόμηση αυτή αποκόπτεται ο ομφάλιος λώρος από την αστυνομία και συστήνεται νέα δομή κατά το πρότυπο του πυροσβεστικού σώματος της Ελλάδος. Η Πυροσβεστική Υπηρεσία ενδυναμώνεται, εκσυγχρονίζεται, τερματίζεται η δυσκινησία της, γίνεται πιο ευέλικτη και αποδοτικότερη προς όφελος του κράτους, προς όφελος των πολιτών και της ευρύτερης κοινωνίας.

Στα νομοθετήματα αυτά καθορίζονται μεταξύ άλλων η δομή της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, τα καθήκοντα και οι εξουσίες των μελών της, σύγχρονα και αξιόπιστα κριτήρια πρόσληψης των πυροσβεστών, οι διαδικασίες της πρόσληψης, της αξιολόγησης και της προαγωγής, τα πειθαρχικά αδικήματα και οι πειθαρχικές διαδικασίες.

Ευχαριστώ όλους όσοι είχαν ρόλο και λόγο να διαδραματίσουν στη νομοτεχνική επεξεργασία και διαμόρφωση των αναθεωρημένων νομοσχεδίων και κανονισμών. Βλέπαμε όλοι στην επιτροπή Νομικών τη μεγάλη εικόνα. Στοχεύσαμε σωστά, γι' αυτό και η επιτυχία ανήκει σε όλους.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Γεωργίου.

Αννίτα, η λίστα είναι μ' πού λέει; Ο επόμενος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έφερά σας τη λίστα, έν' ο κ. Δαμιανού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, ο κ. Δαμιανού, ο κ. Χρίστου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Και ο κ. Κουλίας ή ο κ. Λεωνίδου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επειδή ήρτεν ο κ. Λεωνίδου... Ο κ. Κουλίας εσήκωσε το χέρι του, επειδή δεν ήταν εδώ ο κ. Λεωνίδου.

Θέλεις να μιλήσεις και εσύ, κύριε Κουλία;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Ε, ασφαλώς, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συγγνώμη, αλλά νόμιζα, επειδή δεν ήταν ο κ. Λεωνίδου δαμαί...

Ορίστε.

Άριστε...

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Είμαστε και οι δύο βουλευτές!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είσαστε και οι δύο τι;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Βουλευτές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Γελώντας)

Έν' για νέο που μου το λέεις τούτο;

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, έχει λογική. Ο κ. Κουλίας ανάβει φωτιές, ο άλλος συνάδελφος εννά τις σβήσει!

(Γέλια)

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Έχει εξηγήσει τον βασικό κορμό των αλλαγών που επέρχονται ο πρόεδρος της επιτροπής Νομικών και είναι αλήθεια ότι το αίτημα για αυτονόμηση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας χρονολογείται και διάφορες κυβερνήσεις κατά καιρούς έκαμαν προσπάθειες, προσέκρουαν κατά καιρούς σε διάφορα κατεστημένα. Είναι σημαντικό να πούμε ότι σήμερα υπήρχε μία συναντίληψη, ούτως ώστε αυτό το αίτημα να υλοποιηθεί και να επέλθει αυτή η θεσμική αλλαγή.

Εμείς θα υπερψηφίσουμε. Έχουμε κάποιες τροπολογίες που εν τάχει θα εξηγήσω. Αν είναι κάτι το οποίο θέλω να σημειώσω όμως, αυτό είναι το ότι κατά την κατ' άρθρον συζήτηση στην επιτροπή Νομικών ασφαλώς και επιφέραμε σημαντικές διαφοροποιήσεις, προσπαθώντας να βελτιώσουμε τα κείμενα, όμως εξακολουθούν να υπάρχουν ζητήματα. Ζητήματα που αφορούν αυτούς που αποκαλούνται «απλοί πυροσβέστες», ζητήματα μεταθέσεων, αξιολόγησης, μετατάξεων και πάρα πολλά άλλα θέματα τα οποία έχουν τεθεί ενώπιόν μας από μια σιωπηρή μάζα πυροσβεστών που δεν είναι ηγετικά στελέχη του σώματος. Και επειδή πρόκειται για ένα σώμα που καθημερινά καταθέτει ψυχή και σώμα, για να υπερασπιστεί την ασφάλεια και τη ζωή των πολιτών, αλλά και τις περιουσίες, θέλουμε να απευθύνουμε έκκληση οι δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν να μην είναι δεσμεύσεις κατά την έννοια του Νίκου Αναστασιάδη, να είναι πραγματικές, ούτως ώστε η επόμενη Βουλή ακριβώς τα ζητήματα που παραμένουν εκκρεμούντα να ρυθμιστούν, για να έχουμε ακριβώς αυτό που επιζητούμε, μια πυροσβεστική αποτελεσματική, σε συνθήκες ισονομίας.

Πολύ σύντομα, Πρόεδρε, για τις τροπολογίες μας. Η πρώτη τροπολογία... Να τις αναπτύξω τώρα, Πρόεδρε; Θα είμαι σύντομος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εννά τις διαβάσουμε ούτως ή άλλως.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Άρα, δε χρειάζεται εξήγηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Ωραία.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Συμφωνούμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χρίστου.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Πρόεδρε,

Η Πυροσβεστική Υπηρεσία αντιμετωπίζει μια σειρά από σημαντικά προβλήματα. Η αυτονόμηση δε θα επιλύσει κανένα από αυτά τα ζητήματα. Θα έπρεπε να προχωρήσουμε με αυτό το νομοσχέδιο, εφόσον προηγουμένως είχαμε καταφέρει ως κράτος και ως πολιτεία να δώσουμε λύσεις σε όσα αντιμετωπίζουν οι πυροσβέστες. Αναφέρω ενδεικτικά πως αυτή τη στιγμή η στελέχωση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας είναι τελείως προβληματική. Προσωπικά έχω μεταφέρει τουλάχιστον τρεις φορές προς τους αρμοδίους το σημαντικό αυτό πρόβλημα, γιατί η μη σωστή στελέχωση μιας υπηρεσίας που ασχολείται με τόσο νευραλγικά θέματα σημαίνει πως απλά δεν τηρούνται οι διαδικασίες ασφαλείας σε εις εξέλιξη περιστατικά, με ό,τι αυτό μπορεί να σημαίνει ανά πάσα ώρα και στιγμή και με ό,τι αυτό θα σημαίνει για όσους φέρουν ευθύνη απέναντι σε ανθρώπινες ζωές και απέναντι σε περιουσίες.

Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο εμείς δε θα στηρίζουμε το εν λόγω νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Χρίστου.

Ο κ. Κουλίας,

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Ο Λεωνίδου και μετά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει, όπως νομίζετε.

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Πρώτα απ' όλα, κύριε Πρόεδρε, πρέπει να πω ότι η Πυροσβεστική Υπηρεσία, κάτω από την εποπτεία, αν θέλετε, του Αρχηγείου και της αστυνομίας, έχει προσφέρει τα μέγιστα σε πάρα πολλές περιπτώσεις. Ήταν πολλές οι διαδρομές αυτής της υπηρεσίας. Ας μην ξεχνάμε ότι σε μια συγκεκριμένη περίπτωση είχε χάσει πολλά μέλη της, σε ένα συγκεκριμένο περιστατικό, αλλά και σε άλλες περιπτώσεις επικινδυνότητας.

Συνεπώς, αυτή τη στιγμή, ένεκα του μεγάλου αιτήματος και του διαχρονικού αιτήματος που υπήρχε από την πλευρά της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, των μελών της, εμείς θεωρούμε ότι ήρθε η ώρα που πρέπει να υλοποιηθεί αυτό το αίτημα. Γι' αυτό από την πρώτη στιγμή ενώπιον της επιτροπής συζητήσαμε και συμβάλαμε θετικά, έτσι που να εναρμονιστεί αυτό το νομοσχέδιο και οι κανονισμοί με τις σύγχρονες έννοιες και όρους της λειτουργίας των πυροσβεστικών υπηρεσιών άλλων κρατών.

Τασσόμαστε υπέρ για έναν ακόμα λόγο. Σε μια περίοδο και σε μια χρονική στιγμή που η κάθε υπηρεσία προσπαθεί να αυτονομηθεί και να λειτουργήσει η αρχή της ειδικότητας, εμείς θεωρούμε ότι πρέπει και η πυροσβεστική να αφηθεί αυτόνομα να λειτουργήσει, να βάλει τις προτεραιότητές της και να προχωρήσει με βάση τις πολλές ανάγκες που υπάρχουν σήμερα στην κοινωνία. Θα παρακολουθούμε βεβαίως την όλη λειτουργία της πυροσβεστικής με αυτό το καθεστώς και, αν χρειαστεί, θα επανέλθουμε.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Λεωνίδου.

Ο κ. Κουλίας,

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η νεαρά Κυπριακή Δημοκρατία είχε και το σώμα της πυροσβεστικής, το οποίο κάτω από τις δοσμένες συνθήκες των δύσκολων καιρών των χρόνων μας παρέμεινε στην αστυνομία, παρά το ότι δεν αποτελεί εν τη εννοία του όρου σώμα ασφάλειας. Αποτελεί ένα σώμα προσφοράς, προστασίας των περιουσιών, των ζώων, των δασών. Νομίζω ο καθένας μόνο με συμπάθεια μπορεί να δει το πυροσβεστικό σώμα, εξού και η ομοθυμία όλων των πλευρών, την οποία πραγματικά χαιρετίζω, και νιώθω έτσι πολύ ωραία που είμαστε όλοι ομόθυμοι σε ένα σημαντικό θέμα.

Είμαι απόλυτα πεπεισμένος ότι η αυτονόμηση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας θα της δώσει την ευκαιρία να αναβαθμιστεί και θα είμαι πολύ ευτυχής, κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων, να δω να εντάσσεται στην Πυροσβεστική Υπηρεσία και η Πολιτική Άμυνα, που ήταν ακόμα ένα επίτευγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας η δημιουργία της Πολιτικής Άμυνας -αν θυμούμαι καλά, έγινε με προτροπές του Λάζαρου Μαύρου, που κάθε πρωί έλεγε για την Πολιτική Άμυνα- επί υπουργίας του Χριστόδουλου Χριστοδούλου, ένα σώμα το οποίο έχει την προσφορά του, υπηρετούν πάρα πολλοί εθελοντές. Και νομίζω ότι τα δύο σώματα συνάδουν και η Πυροσβεστική Υπηρεσία είναι εκείνο το σώμα το οποίο μπορεί να βοηθήσει στην περαιτέρω ανάπτυξη και της Πολιτικής Άμυνας, αλλά να βοηθηθούν και τα δύο σώματα μεταξύ τους, και ευελπιστώ ότι η πρόταση αυτή θα πάει σε ώτα καλώς ακουόντων.

Στη βάση αυτής της ομοθυμίας να ευχηθούμε στη νέα, αυτονομημένη πυροσβεστική ό,τι το καλύτερο, να είναι μια δυνατή υπηρεσία και να εξακολουθήσει να προσφέρει στον κυπριακό λαό.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Κουλία.

Προχωρούμε στην τροπολογία του κ. Δαμιανού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έφυγε από το υπ' αριθμόν 62, άρα προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση, κύριε Πρόεδρε, του 62.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Γιατί μου το γράφουν δαμαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Την έχει αποσύρει ο κ. Δαμιανού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Α, μάλιστα.

Δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Ερμηνεία. Άρθρο 2.

Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου. Άρθρο 3.

Αποστολή της Πυροσβεστικής. Άρθρο 4.

Διοίκηση της Πυροσβεστικής. Άρθρο 5.

Προαγωγή στον βαθμό του Αρχιπύραρχου. Άρθρο 6.

Εξουσίες Υπουργού. Άρθρο 7.

Συγκρότηση της Πυροσβεστικής. Άρθρο 8.

Πυροσβεστική Ακαδημία. Άρθρο 9.

Πυροπροστασία κτιρίων. Άρθρο 10.

Καθήκοντα της Πυροσβεστικής σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Άρθρο 11.

Εξουσίες Μελών κατά την κατάσβεση πυρκαγιάς. Άρθρο 12.

Υδροστόμια, φρεάτια, δείκτες υδροστομίων. Άρθρο 13.

Εξουσίες Μελών κατά την έρευνα και διάσωση. Άρθρο 14.
Ψευδείς κλήσεις για πυρκαγιά, έρευνα και διάσωση. Άρθρο 15.
Καθήκον παροχής βοήθειας σε Μέλη. Άρθρο 16.
Αστική ευθύνη. Άρθρο 17.
Διορισμοί Μελών μέχρι και του βαθμού του Πυραγού. Άρθρο 18.
Διαβεβαίωση. Άρθρο 19.
Προαγωγές Ανώτερων Αξιωματικών της Πυροσβεστικής. Άρθρο 20.
Υπεράριθμες προαγωγές. Άρθρο 21.
Αποκατάσταση Μελών των οποίων η προαγωγή ακυρώθηκε. Άρθρο 22.
Υπηρεσία Μελών στο εξωτερικό. Άρθρο 23.
Απολαβές. Άρθρο 24.
Ωφελήματα Αφυπηρέτησης. Άρθρο 25.
Παράδοση διακριτικών και εξαρτύσεων όταν Μέλος παύσει να ανήκει στην Πυροσβεστική. Άρθρο 26.
Γενικές εξουσίες και καθήκοντα Μελών. Άρθρο 27.
Εξουσία Μελών για έρευνα προσώπων και μεταφορικών μέσων. Άρθρο 28.
Καθήκον της Πυροσβεστικής να τηρεί την τάξη σε δημόσιους δρόμους. Άρθρο 29.
Βιβλία, αρχεία και αναφορές από Μέλη. Άρθρο 30.
Αποθήκες και χρήματα της Πυροσβεστικής. Άρθρο 31.
Ιδιωτική απασχόληση. Άρθρο 32.
Πειθαρχικά αδικήματα. Άρθρο 33.
Πειθαρχικές ποινές. Άρθρο 34.
Αδικήματα διαφθοράς. Άρθρο 35.
Προστασία Μελών τα οποία αναφέρουν πράξεις ή/και παραλείψεις διαφθοράς. Άρθρο 36.
Υποχρέωση παρουσίασης μαρτύρων. Άρθρο 37.
Στάση, λιποταξία και άλλα αδικήματα. Άρθρο 38.
Διορισμός Ειδικών Πυροσβεστών. Άρθρο 39.
Καθήκοντα και εξουσίες Ειδικών Πυροσβεστών. Άρθρο 40.
Εξάρτηση Ειδικών Πυροσβεστών. Άρθρο 41.
Φιλοδωρήματα. Άρθρο 42.
Έκδοση Κανονισμών. Άρθρο 43.
Δικαίωμα Μελών να είναι μέλη Συντεχνίας. Άρθρο 44.
Πλαστοπροσωπία Μέλους. Άρθρο 45.
Επαγγελματικός Σύνδεσμος. Άρθρο 46.
Δίωξη σύμφωνα με άλλη νομοθεσία. Άρθρο 47.
Εξουσία του Αρχιπύραρχου για αφαίρεση ποσού από τον βασικό μισθό Μέλους προς αποπληρωμή επιδικασθέντος ποσού. Άρθρο 48.
Μεταβατική Διάταξη. Άρθρο 49.
Έναρξη της ισχύος του Παρόντος Νόμου. Άρθρο 50.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των άρθρων;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Ρε παιδιά, εννά ψηφίσετε; Εννά τηλεφωνήσω της πυροσβεστικής, αν κάμετε έτσι! Ψήλωσ' το σιέρι σου!

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα δύο, κύριε Πρόεδρε.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Τριάντα τρεις, έν' τζιαι ο Γιώργος. Έτον τζικικάτω.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κύριε Κουλία μου, να σε προσλάβουμε βοηθό!

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Εντάξει, αν νομίζεις ότι έχεις θέση για βοηθό, ευχαρίστως!

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα δύο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Εναντίον μία ψήφος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία ψήφος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα δύο ψήφους υπέρ, μία ψήφο εναντίον και μία αποχή, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μετράτε τώρα πόσοι τάσσονται υπέρ της ψήφισης του νομοσχεδίου σε νόμο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία ψήφος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Επίσης μία ψήφος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, μία εναντίον και μία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Τα θέματα με τους αριθμούς από το 63 μέχρι το 66 έχουν κοινή έκθεση και τιτλοφορούνται «Οι περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (Γενικοί) Κανονισμοί του 2021», «Οι περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (Πειθαρχικοί) Κανονισμοί του 2021», «Οι περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (Προαγωγές Μελών Πυροσβεστικής εκτός Ειδικών Πυροσβεστών) Κανονισμοί του 2021» και «Οι περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (Εφεδρικοί Πυροσβέστες) Κανονισμοί του 2021».

Τους σκοπούς, κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 63 θέματος είναι η θέσπιση κανονισμών οι οποίοι καθορίζουν τη διαδικασία πρόσληψης και εκπαίδευσης μελών της πυροσβεστικής, τους όρους υπηρεσίας αυτών, καθώς και της διοίκησης της πυροσβεστικής στο πλαίσιο της αυτονομίας της πυροσβεστικής.

Σκοπός του υπ' αριθμόν 64 θέματος είναι η θέσπιση κανονισμών οι οποίοι καθορίζουν τα πειθαρχικά αδικήματα των μελών της πυροσβεστικής, καθώς και την πειθαρχική διαδικασία και τις πειθαρχικές ποινές στο πλαίσιο της αυτονομίας της πυροσβεστικής.

Σκοπός του υπ' αριθμόν 65 θέματος είναι η θέσπιση κανονισμών οι οποίοι καθορίζουν τα κριτήρια αξιολόγησης και τη διαδικασία προαγωγής των μελών της πυροσβεστικής στο πλαίσιο της αυτονομίας της πυροσβεστικής.

Σκοπός του υπ' αριθμόν 66 θέματος είναι η θέσπιση κανονισμών οι οποίοι καθορίζουν τα προσόντα και τη διαδικασία του διορισμού και των προαγωγών των Εφεδρικών Πυροσβεστών στην πυροσβεστική, καθώς και τα καθήκοντα, τις υποχρεώσεις και τους όρους υπηρεσίας τους στο πλαίσιο της αυτονομίας της πυροσβεστικής.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για τους κανονισμούς του επισυνημμένου παραρτήματος

Παρόντες:

Γεώργιος Γεωργίου, πρόεδρος

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Δημήτρης Δημητρίου

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Κώστας Κωνσταντίνου

Πανίκος Λεωνίδου

Άριστος Δαμιανού

Κωστής Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε τους κανονισμούς του επισυνημμένου παραρτήματος σε έξι συνεδρίες της, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στις 14 Οκτωβρίου 2020, στις 3, 17, 24 και την 31^η Μαρτίου και στις 14 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, της Αστυνομίας Κύπρου, της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου, του Υπουργείου Οικονομικών, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Συνδέσμου Αστυνομίας Κύπρου και του Κλάδου Αστυνομικού Σώματος της Ανεξάρτητης Συντεχνίας Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου (ΚΑΣ ΑΣΔΥΚ). Ο Σύνδεσμος Ανώτερων Αξιωματικών Αστυνομίας Κύπρου, παρ' όλο που κλήθηκε, δεν εκπροσωπήθηκε στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης των κανονισμών παρευρέθηκε και το μέλος της επιτροπής κ. Ευανθία Σάββα.

Σημειώνεται ότι η επιτροπή μελέτησε τους κανονισμούς κατά προτεραιότητα, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 40Α του Κανονισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων, για λόγους που προκύπτουν από τους σκοπούς των προτεινόμενων νομοθετικών ρυθμίσεων, καθώς και λόγω έλλειψης χρόνου προς ολοκλήρωση της προβλεπόμενης διαδικασίας συζήτησης, σύμφωνα με τα προαπαιτούμενα στον Κανονισμό της Βουλής των Αντιπροσώπων, ενόψει της διακοπής των εργασιών της Βουλής για τις επερχόμενες βουλευτικές εκλογές.

Σκοπός των πρώτων κανονισμών, οι οποίοι εκδίδονται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 43 του περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Νόμου, είναι η θέσπιση νομοθετικού πλαισίου για τη διαδικασία προσλήψεων, εκπαίδευσης και διορισμού των μελών της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, τους όρους υπηρεσίας αυτών, καθώς και τη διοίκηση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

Σκοπός των δεύτερων κανονισμών, οι οποίοι εκδίδονται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 43 του περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Νόμου, είναι η θέσπιση νομοθετικού πλαισίου για καθορισμό των πειθαρχικών αδικημάτων των μελών της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, καθώς και των πειθαρχικών διαδικασιών και ποινών.

Σκοπός των τρίτων κανονισμών, οι οποίοι εκδίδονται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 43 του περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Νόμου, είναι η θέσπιση νομοθετικού πλαισίου για καθορισμό των κριτηρίων, των διαδικασιών και της αξιολόγησης των μελών της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας για σκοπούς προαγωγών.

Σκοπός των τέταρτων κανονισμών, οι οποίοι εκδίδονται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 43 του περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Νόμου, είναι η θέσπιση νομοθετικού πλαισίου για τα κριτήρια, τα προσόντα και τη διαδικασία διορισμού, υπηρεσίας και προαγωγών των Εφεδρικών Πυροσβεστών στην Πυροσβεστική Υπηρεσία, καθώς και για τα καθήκοντα, τις υποχρεώσεις και τους όρους υπηρεσίας αυτών.

Ειδικότερα, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις των πρώτων κανονισμών καθορίζονται κυρίως τα ακόλουθα:

1. Τα προσόντα, τα κριτήρια και οι διαδικασίες πρόσληψης, αξιολόγησης και εκπαίδευσης των μελών της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.
2. Η διαδικασία παραίτησης και αποχώρησης μέλους της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.
3. Οι όροι υπηρεσίας των μελών της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.
4. Οι όροι χορήγησης αδειών, επιδομάτων και ιατρικής περίθαλψης στα μέλη της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.
5. Η οργάνωση και η διοίκηση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας και των σταθμών αυτής.

Στο στάδιο της μελέτης των υπό συζήτηση κανονισμών το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως και η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, λαμβάνοντας υπόψη τις εισηγήσεις για τροποποίηση των προνοιών των πρώτων και των δεύτερων κανονισμών, που υποβλήθηκαν προφορικά ή γραπτώς από τους εμπλεκόμενους φορείς, καθώς και από την επιτροπή, υπέβαλαν στην τελευταία αναθεωρημένα κείμενα αυτών, στα οποία επέφεραν αριθμό τροποποιήσεων.

Ειδικότερα, στο αναθεωρημένο κείμενο των πρώτων κανονισμών διαλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Διασαφήνιση ότι ο τύπος των ψυχομετρικών εργαλείων ο οποίος χρησιμοποιείται για τη διενέργεια των ψυχομετρικών εξετάσεων, ο τρόπος διεξαγωγής των εξετάσεων, καθώς και τα αποδεκτά όρια βαθμολογίας τους καθορίζονται από την επιτροπή η οποία διεξάγει τις εν λόγω εξετάσεις και ότι τα πιο πάνω στοιχεία γνωστοποιούνται κατά την προκήρυξη των θέσεων για εγγραφή ή διορισμό στην Πυροσβεστική Υπηρεσία. Η ρύθμιση αυτή συνάδει με την αντίστοιχη ρύθμιση που ισχύει για τα μέλη της Αστυνομίας Κύπρου, σύμφωνα με τους περί Αστυνομίας (Γενικούς) Κανονισμούς.
2. Απάλειψη της πρόνοιας βάσει της οποίας το Συμβούλιο Προσλήψεων, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, εφαρμόζει κατ' αναλογίαν τις διατάξεις του περί Αξιολόγησης Υποψηφίων για Διορισμό στη Δημόσια Υπηρεσία Νόμου.
3. Καθορισμός της ακολουθητέας διαδικασίας στην Πυροσβεστική Ακαδημία, σε περίπτωση μη επιτυχούς ολοκλήρωσης της εκπαίδευσης ή αποτυχίας σε εξέταση κατά τη βασική επαγγελματική εκπαίδευση και εκγύμναση των επιλεχθέντων για εγγραφή στην Πυροσβεστική Υπηρεσία.
4. Εισαγωγή προνοιών για την εγγραφή ή τον διορισμό στην Πυροσβεστική Υπηρεσία ειδικών μελών και για την υποβολή των μελών της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας πριν από τον διορισμό τους σε νάρκοτεστ, κατ' αναλογίαν των συναφών ρυθμίσεων που ισχύουν για τα μέλη της Αστυνομίας Κύπρου, σύμφωνα με τους περί Αστυνομίας (Γενικούς) Κανονισμούς.
5. Παροχή δυνατότητας στον Αρχιπύραρχο, κατά τη λήξη της προβλεπόμενης στους προτεινόμενους κανονισμούς δοκιμαστικής περιόδου μετά την πρόσληψη μέλους της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, να το μονιμοποιήσει, αν εκτελεί τα καθήκοντά του ικανοποιητικά και αν, κατά την κρίση του Αρχιπυράρχου, είναι από κάθε άποψη κατάλληλο, ώστε να παραμείνει στην Πυροσβεστική Υπηρεσία, καθώς και να παρατείνει τη δοκιμαστική περίοδο, με την έγκριση του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, για χρονική περίοδο μέχρι ένα έτος.
6. Παροχή δυνατότητας στον Αρχιπύραρχο, όταν κενωθεί θέση στην Πυροσβεστική Υπηρεσία ή όταν ο κάτοχος θέσης απουσιάζει με άδεια ή τελεί σε ανικανότητα ή οι ανάγκες της υπηρεσίας το απαιτούν, να διορίσει αναπληρωτή στην εν λόγω θέση μέλος το οποίο κατέχει τα προσόντα αυτής για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τα δυο χρόνια και να παρατείνει τον εν λόγω αναπληρωματικό διορισμό για μία μόνο περαιτέρω περίοδο δύο (2) ετών, εφόσον οι λόγοι για τους οποίους διενεργήθηκε ο αναπληρωματικός διορισμός εξακολουθούν να υφίστανται. Η εν λόγω πρόνοια συνάδει με την ανάλογη πρόνοια που ισχύει για τα μέλη της Αστυνομίας Κύπρου, η οποία περιλαμβάνεται στους περί Αστυνομίας (Γενικούς) Κανονισμούς.
7. Μείωση των ωρών εργασίας των μελών της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας από 38,5 δεδουλευμένες ώρες ανά εβδομαδιαία περίοδο καθήκοντος, όπως προβλέπεται για την περίοδο από την 1^η Ιανουαρίου 2021 μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2021, σε 37,5 δεδουλευμένες ώρες από την 1^η Ιανουαρίου 2022. Η εν λόγω πρόνοια συνάδει με την ανάλογη πρόνοια που ισχύει για τα μέλη της Αστυνομίας Κύπρου, η οποία περιλαμβάνεται στους περί Αστυνομίας (Γενικούς) Κανονισμούς.
8. Παραχώρηση άδειας ανάπαυσης και άδειας απουσίας χωρίς απολαβές κατ' αναλογίαν των σχετικών ρυθμίσεων που προβλέπονται στους περί Αστυνομίας (Γενικούς) Κανονισμούς, που ρυθμίζουν το εν λόγω θέμα για τα μέλη της Αστυνομίας Κύπρου.
9. Εισαγωγή προνοιών για τη μισθολογική ανέλιξη των μελών της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, κατ' αναλογίαν της αντίστοιχης ρύθμισης για τα μέλη της Αστυνομίας Κύπρου, σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί Αστυνομίας (Γενικών) Κανονισμών.
10. Ρύθμιση της παροχής επιδόματος ειδικού καθήκοντος, το ύψος του οποίου καθορίζεται από τους

Υπουργούς Οικονομικών και Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, σε μέλος της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας το οποίο εκτελεί καθήκοντα ανίχνευσης ή ειδικά εξωτερικά καθήκοντα και υποβάλλεται σε έξοδα σε σχέση με αυτά ή εκτελεί εξειδικευμένα ειδικά καθήκοντα ή καθήκοντα που ενέχουν το στοιχείο της επικινδυνότητας και αποδεδειγμένα εκτίθεται σε υπηρεσιακούς κινδύνους. Η εν λόγω πρόνοια συνάδει με την ανάλογη πρόνοια που ισχύει για τα μέλη της Αστυνομίας Κύπρου, η οποία περιλαμβάνεται στους περί Αστυνομίας (Γενικούς) Κανονισμούς.

Στο αναθεωρημένο κείμενο των δεύτερων κανονισμών διαλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Παροχή δυνατότητας στον υπουργό, σε περίπτωση που δεν καταστεί δυνατός ο διορισμός λειτουργού της Νομικής Υπηρεσίας στην πειθαρχική επιτροπή που επιλαμβάνεται πειθαρχικών υποθέσεων εναντίον μελών της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας μέχρι και τον βαθμό του Πυραγού, να ορίσει στη θέση αυτή, μετά από συνεννόηση με τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, πρώην δικαστή, η αμοιβή του οποίου θα καταβάλλεται από τα Κεφάλαια του εκάστοτε κρατικού προϋπολογισμού που αφορούν την Πυροσβεστική Υπηρεσία και καθορίζεται από τον Υπουργό Οικονομικών και τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως.
2. Τροποποίηση των προνοιών που καθορίζουν τις πειθαρχικές ποινές οι οποίες είναι δυνατό να επιβληθούν σε μέλη της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, ώστε να συνάδουν με τις πρόνοιες που ισχύουν για τα μέλη της Αστυνομίας Κύπρου, σύμφωνα με τους περί Αστυνομίας (Πειθαρχικούς) Κανονισμούς.
3. Τροποποίηση των προνοιών που ρυθμίζουν τον ορισμό ανώτερων αξιωματικών, για να ασκούν τα καθήκοντα προεδρεύοντος αξιωματικού προς εκδίκαση υποθέσεων που δεν εκδικάζονται από την επιτροπή για εκδίκαση υποθέσεων μελών της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας μέχρι και τον βαθμό του Πυραγού, ώστε να συνάδουν με τις ανάλογες πρόνοιες των περί Αστυνομίας (Πειθαρχικών) Κανονισμών.
4. Προσαρμογή της ρύθμισης που αφορά τη διαδικασία συνοπτικής εκδίκασης αδικημάτων, ώστε να συνάδει με την ανάλογη ρύθμιση των περί Αστυνομίας (Πειθαρχικών) Κανονισμών.

Όλοι όσοι παρευρέθηκαν στη συνεδρία της επιτροπής συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις όλων των υπό συζήτηση κανονισμών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών των κανονισμών κατά τη συζήτησή τους στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Οι περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (Γενικοί) Κανονισμοί του 2021.
2. Οι περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (Πειθαρχικοί) Κανονισμοί του 2021.
3. Οι περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (Προαγωγές Μελών Πυροσβεστικής εκτός Ειδικών Πυροσβεστών) Κανονισμοί του 2021.
4. Οι περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (Εφεδρικοί Πυροσβέστες) Κανονισμοί του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να ενημερώσω εκ των προτέρων ότι στα θέματα 65 και 66 υπάρχουν τροπολογίες του κ. Δαμιανού και, όταν θα φτάσουμε τζιαιαμά, αν θα τα βάλουμε όλα μαζί, πρέπει να βάλουμε τις τροπολογίες πρώτα.

Κυρία Δημητρίου, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έχουμε τροπολογία στο 65 και στο 66.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προχωρούμε, κύριε Πρόεδρε, στην ψήφιση των κανονισμών 63 και 64.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των υπ' αριθμόν 63 κανονισμών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα επτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο αποχές, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα επτά ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και δύο αποχές, οι υπ' αριθμόν 63 κανονισμοί εγκρίνονται.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των υπ' αριθμόν 64 κανονισμών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα επτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο αποχές, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα επτά ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και δύο αποχές, οι υπ' αριθμόν 64 κανονισμοί εγκρίνονται.

Στο υπ' αριθμόν 65 θέμα υπάρχει τροπολογία του κ. Δαμιανού εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΑΚΕΛ.

Παρακαλώ, κυρία Δημητρίου, να τη διαβάσετε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενη τροπολογία του κ. Άριστου Δαμιανού εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις για τους κανονισμούς «Οι περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (Προαγωγές Μελών Πυροσβεστικής εκτός Ειδικών Πυροσβεστών) Κανονισμοί του 2021»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του Κανονισμού 8 των κανονισμών, ως ακολούθως:

1. Με την αντικατάσταση των λέξεων «Ανώτερους Αξιωματικούς της Αστυνομίας» (δεύτερη και τρίτη γραμμή) με τις λέξεις «Ανώτερους Αξιωματικούς της Πυροσβεστικής»· και
2. την προσθήκη, αμέσως μετά την πρώτη επιφύλαξη αυτού, της ακόλουθης νέας επιφύλαξης:

«Νοείται περαιτέρω ότι για τις πρώτες προαγωγές, οι οποίες θα διενεργηθούν αμέσως μετά την έναρξη της ισχύος των παρόντων Κανονισμών, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν Ανώτεροι Αξιωματικοί της Πυροσβεστικής για σκοπούς συγκρότησης του Συμβουλίου Κρίσης, ο Υπουργός δύναται, κατόπιν διαβούλευσης με τον Αρχηγό Αστυνομίας, να ορίσει Ανώτερους Αξιωματικούς της Αστυνομίας:».

Σημειώσεις:

- α. Με την τροποποίηση σκοπείται μη συμμετοχή της Αστυνομίας Κύπρου στο αρμόδιο όργανο για προαγωγές μέχρι και τον βαθμό Πυραγού, ήτοι το Συμβούλιο Κρίσης, ώστε να διατηρηθεί η αυτονομία της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου.

β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης της τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα πέντε, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Εναντίον κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και τρεις αποχές, η τροπολογία στο υπ' αριθμόν 65 θέμα εγκρίνεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τώρα, πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των κανονισμών;

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Των κανονισμών όπως έγιναν με την τροπολογία;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ναι.

Τριάντα έξι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις, κύριε Πρόεδρε, αποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και τρεις αποχές, οι υπ' αριθμόν 65 κανονισμοί εγκρίνονται.

Προχωρούμε στην τροπολογία στο υπ' αριθμόν 66 θέμα του κ. Δαμιανού εκ μέρους του ΑΚΕΛ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενη τροπολογία του κ. Άριστου Δαμιανού εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις για τους κανονισμούς «Οι περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (Εφεδρικοί Πυροσβέστες) Κανονισμοί του 2021»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του Κανονισμού 6 των κανονισμών με τη διαγραφή στον πλαγιότιτλο αυτού της λέξης «Παραίτηση» και τη διαγραφή της παραγράφου (1) αυτού.

Σημειώσεις:

α. Απάλειψη της πρόνοιας σύμφωνα με την οποία Εφεδρικός Πυροσβέστης έχει το δικαίωμα να παραιτηθεί,

μόνο εφόσον του επιτραπεί γραπτώς από τον Αρχιπύραρχο.

β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης της τροπολογίας;

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Ε, κυρίες εκεί πίσω, κάμνετε πολλή φασαρία, ακούεστε ως δακάτω! Όι να κάμνουμε όπως στο σχολείο, που η γαλαρία πίσω έκαμνε πολλή φασαρία!

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τρεις, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έξι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα τρεις ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και έξι αποχές, η τροπολογία στο υπ' αριθμόν 66 θέμα εγκρίνεται.

Πόσοι ψηφίζουν τώρα υπέρ της έγκρισης των κανονισμών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα έξι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και τρεις αποχές, οι υπ' αριθμόν 66 κανονισμοί εγκρίνονται.

Το υπ' αριθμόν 67 θέμα πιλοφορείται «Ο περί Προϋπολογισμού της Εθνικής Αρχής Ηλεκτρονικής Υγείας του 2021 Νόμος του 2021».

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 67 θέματος είναι η έγκριση του προϋπολογισμού της Εθνικής Αρχής Ηλεκτρονικής Υγείας για το οικονομικό έτος 2021.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού της Εθνικής Αρχής Ηλεκτρονικής Υγείας του 2021 Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Κώστας Κωνσταντίνου, πρόεδρος

Σάβια Ορφανίδου

Χρίστος Χρίστου

Γιώργος Τ. Γεωργίου

Ευθύμιος Δίπλαρος

Γεώργιος Προκοπίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δύο συνεδρίες της, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στις 8 και 15 Απριλίου 2021. Στην πρώτη συνεδρία της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιόν της εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας και του Υπουργείου Οικονομικών, καθώς και ο πρόεδρος της Εθνικής Αρχής Ηλεκτρονικής Υγείας.

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της συζήτησης παρευρέθηκε επίσης σε συνεδρία της επιτροπής το μέλος της βουλευτής κ. Μαρίνος Σιζόπουλος.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η κατά νόμο έγκριση του προϋπολογισμού της Εθνικής Αρχής Ηλεκτρονικής Υγείας για το οικονομικό έτος 2021.

Ο προϋπολογισμός της Εθνικής Αρχής Ηλεκτρονικής Υγείας για το έτος 2021 προβλέπει δαπάνες ύψους €1.313.975 και έσοδα ύψους €1.313.975, τα οποία προέρχονται αποκλειστικά από κρατική χορηγία, ενώ δεν προβλέπεται να υπάρξει ταμειακό πλεόνασμα ή έλλειμμα.

Οι προβλεπόμενες δαπάνες της Εθνικής Αρχής Ηλεκτρονικής Υγείας για το έτος 2021 αναλύονται ως ακολούθως:

1. Λειτουργικά και άλλα έξοδα ύψους €1.263.975, στα οποία περιλαμβάνονται οι αποδοχές προσωπικού, ύψους €242.289, και τα έξοδα αντιμισθίας του προέδρου και των μελών του συμβουλίου της αρχής, ύψους €34.545.
2. Μη προβλεπόμενες δαπάνες και αποθεματικό ύψους €50.000.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από το Υπουργείο Υγείας, στον υπό συζήτηση προϋπολογισμό προβλέπεται η πλήρωση δεκατριών κενών θέσεων προσωπικού, οι οποίες έχουν εγκριθεί από το Υπουργείο Οικονομικών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας, αφού διεξήλθε τις επιμέρους πρόνοιες του προϋπολογισμού και αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών του νομοσχεδίου κατά τη συζήτησή του στην ολομέλεια του σώματος για την κατά νόμο έγκριση του προϋπολογισμού της Εθνικής Αρχής Ηλεκτρονικής Υγείας για το έτος 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Δεν υπάρχουν.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προοίμιο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Έγκριση πληρωμής από το Ταμείο της Εθνικής Αρχής Ηλεκτρονικής Υγείας ποσού ύψους €1.313.975 για τη χρήση του έτους που λήγει την 31^η Δεκεμβρίου 2021. Άρθρο 2.

Ειδίκευση των ποσών που θα δαπανηθούν. Άρθρο 3.

Χρησιμοποίηση του περισσεύματος ορισμένων άρθρων για την κάλυψη του ελλείμματος άλλων άρθρων του Προϋπολογισμού. Άρθρο 4.

Μείωση κλιμάκων εισδοχής. Άρθρο 5.

Απαγόρευση πλήρωσης κενών θέσεων. Άρθρο 6.

Αναπροσαρμογή του ύψους των απολαβών. Άρθρο 7.

Απαγόρευση απασχόλησης συνταξιούχου προσώπου. Άρθρο 8.

Φορολόγηση επιδομάτων. Άρθρο 9.

Δημιουργία νέων θέσεων. Άρθρο 10.

Λειτουργός υπεύθυνος για την είσπραξη εσόδων και λειτουργός που ασκεί έλεγχο πάνω στα κονδύλια. Άρθρο 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των άρθρων 1 μέχρι 11;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα πέντε ψήφοι υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και δύο αποχές, τα άρθρα 1 μέχρι 11 εγκρίνονται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού της Εθνικής Αρχής Ηλεκτρονικής Υγείας του 2021 Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι τάσσονται υπέρ της ψήφισης του νομοσχεδίου σε νόμο;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα πέντε ψήφοι υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και δύο αποχές, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Το υπ' αριθμόν 68 θέμα πιλοφορείται «Οι περί Ναρκωτικών Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Ουσιών (Φαρμακευτική Κάνναβη) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021».

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 68 θέματος είναι η τροποποίηση των περί Ναρκωτικών Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Ουσιών (Φαρμακευτική Κάνναβη) Κανονισμών, ώστε ο Γενικός Ελεγκτής ή εκπρόσωπός του να καλείται στις συνεδρίες της συμβουλευτικής επιτροπής ως παρατηρητής και όχι υπό την ιδιότητα του μέλους, όπως προβλέπεται στους υπό τροποποίηση βασικούς κανονισμούς, λόγω του ότι σε επιτροπές που συστήνονται δυνάμει νόμου ο εν λόγω αξιωματούχος ή εκπρόσωπός του συμμετέχει υπό την ιδιότητα του παρατηρητή.

(Η σχετική έκθεση)

**Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για τους κανονισμούς «Οι περί Ναρκωτικών
Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Ουσιών (Φαρμακευτική Κάνναβη) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του
2021»**

Παρόντες:

Κώστας Κωνσταντίνου, πρόεδρος	Γιώργος Τ. Γεωργίου
Χρίστος Χρίστου	Μαρίνος Σιζόπουλος
Ευθύμιος Δίπλαρος	Γεώργιος Προκοπίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας μελέτησε τους πιο πάνω κανονισμούς σε δύο συνεδρίες της, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στις 2 και στις 8 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας και του Γραφείου του Γενικού Ελεγκτή.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης των κανονισμών παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της επιτροπής κ. Σάβια Ορφανίδου και Ειρήνη Χαραλαμπίδου.

Σκοπός των προτεινόμενων κανονισμών, οι οποίοι εκδίδονται δυνάμει των άρθρων 8, 11, 28, 28Α και 36 του περί Ναρκωτικών Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Ουσιών Νόμου, είναι η τροποποίηση των περί Ναρκωτικών Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Ουσιών (Φαρμακευτική Κάνναβη) Κανονισμών, ώστε ο Γενικός Ελεγκτής ή εκπρόσωπός του να καλείται, για να παρίσταται στις συνεδρίες της συμβουλευτικής επιτροπής ως παρατηρητής και όχι υπό την ιδιότητα του μέλους, όπως προβλέπεται στους υπό τροποποίηση βασικούς κανονισμούς, λόγω του ότι σε επιτροπές που συστήνονται δυνάμει νόμου ο εν λόγω αξιωματούχος ή εκπρόσωπός του συμμετέχει υπό την ιδιότητα του παρατηρητή και όχι του μέλους.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από το Υπουργείο Υγείας, με βάση τους ισχύοντες κανονισμούς ο Γενικός Ελεγκτής ή εκπρόσωπός του είναι μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής η οποία είναι αρμόδια να παρέχει συμβουλευτική γνώμοδότηση στην αρμόδια αρχή για αιτήματα που αφορούν τη ρύθμιση της φαρμακευτικής κάνναβης. Ωστόσο, επειδή έπειτα από σχετική υπόδειξη της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και σχετική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ο Γενικός Ελεγκτής ή εκπρόσωπός του συμμετέχει σε διάφορες επιτροπές που συστήνονται δυνάμει νόμου υπό την ιδιότητα του παρατηρητή και όχι του μέλους, κρίθηκε σκόπιμη η κατάθεση στη Βουλή των προτεινόμενων κανονισμών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας, λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατέληξε στις ακόλουθες θέσεις:

1. Ο πρόεδρος και το μέλος της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού και το μέλος της επιτροπής βουλευτής του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ τάχθηκαν υπέρ της έγκρισης των κανονισμών.
2. Το μέλος της επιτροπής βουλευτής του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου, το μέλος της επιτροπής βουλευτής της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και το μέλος της επιτροπής βουλευτής της Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν κατά τη συζήτηση των κανονισμών στην ολομέλεια του σώματος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας, στη βάση των πιο πάνω θέσεων, με την παρούσα έκθεσή της υποβάλλει τους υπό αναφορά κανονισμούς για λήψη τελικής απόφασης στο στάδιο της συζήτησής τους στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;
Δεν υπάρχουν.
Προχωρούμε με την έγκριση των κανονισμών.
Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των κανονισμών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα επτά ψήφοι υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα επτά ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, οι κανονισμοί εγκρίνονται.

Το υπ' αριθμόν 69 θέμα τιτλοφορείται «Ο περί της Διαφάνειας στις Διαδικασίες Λήψης Δημόσιων Αποφάσεων και Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2019».

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΑΧΑΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΑΧΑΡΙΟΥ:

Από την ώρα που αναβάλαμε τη νομοθεσία για την Αρχή κατά της Διαφθοράς, επειδή είναι συνδεδεμένα τα δύο νομοσχέδια μαζί, υποχρεωτικά πρέπει να αναβληθεί και αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το υπ' αριθμόν 69 θέμα αναβάλλεται.

Το υπ' αριθμόν 70 θέμα είναι εξ αναβολής και τιτλοφορείται «Ο περί Αξιολόγησης Υποψηφίων για Διορισμό στη Δημόσια Υπηρεσία (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021». Είναι πρόταση νόμου του κ. Μιχάλη Σοφοκλέους, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας, του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 70 θέματος είναι η τροποποίηση του περί της Αξιολόγησης Υποψηφίων για Διορισμό στη Δημόσια Υπηρεσία Νόμου, ώστε, στο πλαίσιο της διαδικασίας πλήρωσης κενών θέσεων στη δημόσια υπηρεσία που έχουν δημοσιευθεί ή κενωθεί ή δημιουργηθεί μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του έτους εντός του οποίου έγινε η δημοσίευση, η διάταξη του βασικού νόμου η οποία καθορίζει τον αριθμό των υποψηφίων που καλούνται σε προφορική εξέταση ενώπιον της ΕΔΥ στο τριπλάσιο των κενών θέσεων να αντικατασταθεί με νέα μεθοδολογία καθορισμού του αριθμού των υποψηφίων που θα καλούνται σε προφορική εξέταση ενώπιον των διοριζουσών αρχών ή της ΕΔΥ, αναλόγως της περίπτωσης.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως για την πρόταση νόμου «Ο περί της Αξιολόγησης Υποψηφίων για Διορισμό στη Δημόσια Υπηρεσία (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Ζαχαρίας Ζαχαρίου, πρόεδρος

Μιχάλης Σοφοκλέους

Γιώργος Περδίκης

Άριστος Δαμιανού

Ξένια Κωνσταντίνου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από το μέλος της κ. Μιχάλη Σοφοκλέους εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού, σε δύο συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 24 Μαρτίου και 7 Απριλίου 2021.

Στις πιο πάνω συνεδρίες της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού του Υπουργείου Οικονομικών, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας (ΕΔΥ), της Παγκύπριας Συντεχνίας Δημοσίων Υπαλλήλων (ΠΑΣΥΔΥ) και της Ανεξάρτητης Συντεχνίας Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου (ΑΣΔΥΚ).

Η Παγκύπρια Συντεχνία Ισότητας, παρ' όλο που κλήθηκε, δεν εκπροσωπήθηκε στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της συζήτησης παρευρέθηκαν επίσης στις συνεδρίες της επιτροπής τα μέλη της κ. Ειρήνη Χαραλαμπίδου, Ανδρέας Πασιουρτίδης και Ζαχαρίας Κουλίας.

Σκοπός της πρότασης νόμου είναι η τροποποίηση του περί της Αξιολόγησης Υποψηφίων για Διορισμό στη Δημόσια Υπηρεσία Νόμου, ώστε, στο πλαίσιο της διαδικασίας πλήρωσης κενών θέσεων στη δημόσια υπηρεσία που έχουν δημοσιευθεί ή κενωθεί ή δημιουργηθεί μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του έτους εντός του οποίου έγινε η δημοσίευση, η διάταξη του βασικού νόμου η οποία καθορίζει τον αριθμό των υποψηφίων που καλούνται σε προφορική εξέταση ενώπιον της ΕΔΥ στο τριπλάσιο των κενών θέσεων να αντικατασταθεί με νέα μεθοδολογία καθορισμού του αριθμού των υποψηφίων που θα καλούνται σε προφορική εξέταση ενώπιον των διοριζουσών αρχών ή της ΕΔΥ, αναλόγως της περίπτωσης.

Ειδικότερα, με την υπό αναφορά πρόταση νόμου προβλέπονται τα ακόλουθα:

1. Σε περίπτωση που ο αριθμός των κενών θέσεων που έχουν δημοσιευθεί ή κενωθεί ή δημιουργηθεί μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του έτους εντός του οποίου έγινε η δημοσίευση δεν ξεπερνά τις τρεις (3), ο αριθμός υποψηφίων που θα καλείται σε προφορική εξέταση να περιορίζεται στον τριπλάσιο των κενών θέσεων.
2. Σε περίπτωση που ο αριθμός των κενών θέσεων που έχουν δημοσιευθεί ή κενωθεί ή δημιουργηθεί μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του έτους εντός του οποίου έγινε η δημοσίευση είναι μεταξύ τεσσάρων (4) και είκοσι (20), ο αριθμός υποψηφίων που θα καλείται σε προφορική εξέταση να περιορίζεται στο διπλάσιο των κενών θέσεων, σε καμία περίπτωση δε να είναι μικρότερος των δέκα (10).
3. Σε περίπτωση που ο αριθμός των κενών θέσεων που έχει δημοσιευθεί ή κενωθεί ή δημιουργηθεί μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του έτους εντός του οποίου έγινε η δημοσίευση είναι μεταξύ είκοσι μίας (21) και πενήντα (50), ο αριθμός υποψηφίων που θα καλείται σε προφορική εξέταση να περιορίζεται στο γινόμενο που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό του αριθμού των κενών θέσεων που έχουν δημοσιευθεί ή κενωθεί ή δημιουργηθεί επί ενάμιση (1,5), σε καμία δε περίπτωση ο αριθμός των υποψηφίων που θα κληθεί στη συνέντευξη να είναι μικρότερος των σαράντα (40).
4. Σε περίπτωση που ο αριθμός των κενών θέσεων που έχουν δημοσιευθεί ή κενωθεί ή δημιουργηθεί μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του έτους εντός του οποίου έγινε η δημοσίευση είναι μεγαλύτερος των πενήντα μίας (51), ο αριθμός υποψηφίων που θα καλείται σε προφορική εξέταση να περιορίζεται στο γινόμενο που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό του αριθμού των κενών θέσεων που έχουν δημοσιευθεί ή κενωθεί ή δημιουργηθεί μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του έτους εντός του οποίου έγινε η δημοσίευση επί 1,25, σε καμία δε περίπτωση ο αριθμός υποψηφίων που θα κληθεί στην προφορική εξέταση να είναι μικρότερος των εβδομήντα πέντε (75).

Στο πλαίσιο συζήτησης της υπό αναφορά πρότασης νόμου ο εισηγητής της κ. Μιχάλης Σοφοκλέους δήλωσε ότι με την προτεινόμενη ρύθμιση απλοποιείται η διαδικασία πλήρωσης θέσεων στη δημόσια υπηρεσία, απαλλάσσοντας παράλληλα την ΕΔΥ από αχρείαστο φόρτο εργασίας και εξυπηρετώντας την αξιοκρατία, τη διαφάνεια και τη χρηστή διοίκηση. Συναφώς, ο κ. Σοφοκλέους επισήμανε ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα απαλλάξουν έναν μεγάλο αριθμό υποψηφίων από το άγχος και την ταλαιπωρία που προκαλείται πολλές φορές συνεπεία πρόσκλησής τους σε προφορική συνέντευξη στην οποία ουσιαστικά ουδεμία πιθανότητα επιτυχίας έχουν.

Όλοι οι κληθέντες ενώπιον της επιτροπής εξέφρασαν τη σύμφωνη γνώμη τους με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις. Παράλληλα και δεδομένου ότι εκκρεμούν ήδη διαδικασίες πλήρωσης κενών θέσεων στη δημόσια υπηρεσία, η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας υπέδειξε την ανάγκη περίληψης μεταβατικής διάταξης στην υπό ψήφιση νομοθεσία, η οποία να προβλέπει ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα ισχύσουν για θέσεις που θα προκηρυχθούν κατά ή μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του προτεινόμενου νόμου, ώστε να μην επηρεασθούν οι εν εξελίξει διαδικασίες πλήρωσης θέσεων κατά την ημερομηνία της ισχύος του προτεινόμενου νόμου.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, η εκπρόσωπος της ΕΔΥ επιφυλάχθηκε να εξετάσει τρόπους αποτελεσματικότερης εφαρμογής της μεθοδολογίας καθορισμού του αριθμού των υποψηφίων που θα καλούνται σε προφορική εξέταση ενώπιόν της, όπως αυτή προτείνεται από τον εισηγητή.

Συναφώς, το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού, κατόπιν διαβούλευσης με την ΕΔΥ, με επιστολή, ημερομηνίας 26 Μαρτίου 2021, υπέβαλε στην επιτροπή γραπτώς τις θέσεις του, σύμφωνα με τις οποίες επιβεβαιώνεται η προτεινόμενη μεθοδολογία καθορισμού του αριθμού υποψηφίων που θα καλούνται σε προφορική εξέταση ενώπιον των διοριζουσών αρχών ή της ΕΔΥ, αναλόγως της περίπτωσης, είναι πρακτικά αποτελεσματική.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως, επισυνάπτοντας νέο κείμενο σχεδίου νόμου στο οποίο έχει ενσωματώσει τις αναγκαίες μεταβατικές διατάξεις για σκοπούς εφαρμογής των

προτεινόμενων ρυθμίσεων, κατά τρόπο που να μην επηρεάζονται οι εν εξελίξει διαδικασίες πλήρωσης θέσεων, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί στο πλαίσιο της συζήτησής της στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Σοφοκλέους.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σκοπός της πρότασης νόμου που βρίσκεται σήμερα ενώπιόν μας είναι ο περιορισμός του αριθμού των υποψηφίων που καλούνται σε συνέντευξη στην Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας για διορισμό στο δημόσιο. Με βάση το τι ισχύει σήμερα, προβλέπεται ότι ο αριθμός των υποψηφίων που καλούνται είναι ο αριθμός των θέσεων που προκηρύσσονται επί τρεις φορές. Αυτό μπορεί να έχει μία λογική, όταν οι θέσεις είναι περιορισμένες, αλλά δεν έχει καμία λογική, όταν οι θέσεις είναι κάποιου αυξημένου αριθμού.

Με τη συγκεκριμένη πρόταση νόμου προνοείται ότι ο αριθμός των υποψηφίων που καλούνται σε συνέντευξη θα παραμείνει επί τρεις φορές, όταν οι θέσεις είναι μόνο από μία μέχρι τρεις. Να είναι επί δύο φορές, οι διπλάσιοι δηλαδή, όταν είναι από τέσσερις μέχρι είκοσι, επί μιάμιση φορά, όταν οι θέσεις είναι από είκοσι μία μέχρι πενήντα, και επί 1,25, όταν οι θέσεις είναι από πενήντα μία και πάνω.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θεωρώ κρίσιμη αυτή την πρόταση, διότι με το σημερινό καθεστώς δημιουργούνται πάρα πολλά προβλήματα και γραφειοκρατία. Κυρίως όμως με την πρόταση νόμου αποτρέπεται το φαινόμενο να γεννιούνται πολλές φορές ελπίδες φρούδες σε νέους ανθρώπους που προσπαθούν να ξεκινήσουν την επαγγελματική τους ζωή. Με αυτή την πρόταση προάγουμε καταρχάς τη διαφάνεια, τις αξίες της δημοκρατίας, την αξιοκρατία. Οι επιλογές περιορίζονται στους ανθρώπους που έχουν πραγματικά πιθανότητες διορισμού. Η πρόταση προνοεί να είναι υποψήφιοι, όσον αφορά τον αριθμό εκείνων που καλούνται, εκείνοι που πραγματικά έχουν προοπτική. Απλοποιούμε δηλαδή και επιταχύνουμε με αυτό τον τρόπο τις διαδικασίες του διορισμού, απαλλάσσουμε την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας από πολύ άδικο φόρτο εργασίας, κυρίως όμως απαλλάσσουμε τους νέους, μεγάλο αριθμό νέων και τις οικογένειές τους, από το άγχος και την τλαιπωρία που προκαλείται πάρα πολλές φορές από την πρόσκλησή τους σε μία συνέντευξη στην οποία ουσιαστικά δεν έχουν καμία μα καμία πιθανότητα επιτυχίας και πρόσληψης.

Κύριε Πρόεδρε,

Όλοι έχουμε ακούσει πολλές φορές από πολίτες ότι τα πάντα σε αυτό τον τόπο μπορεί να γίνουν. Προσωπικά, πέρυσι με πήρε ένας πατέρας να μου πει ότι δεν πέρασε ο γιος του στην ιατρική και μου λέει «άμα θέλεις, Μιχάλη, εσύ, θα περάσει». Αυτά δε γίνονται. Αυτά δε γίνονται στην Κύπρο, αλλά το μήνυμα πλέον, το μήνυμα ότι δε γίνονται, πρέπει να περάσει. Έχουμε κάνει πάρα πολλά βήματα ως χώρα για την εμπέδωση της αξιοκρατίας. Το σημερινό είναι πιστεύω ακόμα ένα σημαντικό βήμα που θα συμβάλει και στην αναβάθμιση της ποιότητας και της αξιοπιστίας των θεσμών.

Ελπίζω στην υπερψήφιση αυτής της πρότασης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Σοφοκλέους.

Ο κ. Δαμιανού.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Η πρόταση νόμου του συναδέλφου είναι προς τη σωστή κατεύθυνση. Εξορθολογίζει και αντιμετωπίζει σε κάποιο βαθμό και ζητήματα γραφειοκρατίας, γι' αυτό και θα την υπερψηφίσουμε. Δε θα μπω στον πειρασμό να συζητήσω τα περί αξιοκρατίας. Θα χρειαστούμε μια ολομέλεια γι' αυτό το ζήτημα. Επί της πρότασης όμως ως τέτοιας συμφωνούμε και θα την ψηφίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση...

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο κ. Λεωνίδου ζητά τον λόγο για ένα λεπτό μόνο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σας παρακαλώ, κύριοι!

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Λεωνίδου, θέλετε τον λόγο για το θέμα τούτο;

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Εμείς θα καταψηφίσουμε, κύριε Πρόεδρε. Πολύ καλή η πρωτοβουλία, αλλά είναι μία πρωτοβουλία η οποία προορίζεται να βοηθήσει τα μέλη της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας. Δεν είναι προς όφελος των υποψηφίων. Δεν είναι προς όφελος των υποψηφίων, καθότι περιορίζει τον αριθμό. Ο στόχος είναι να έχει περισσότερα πρόσωπα. Αφού η νομοθεσία ήδη υπάρχει, η νομοθεσία δίνει τη δυνατότητα στην επιτροπή να καλεί και μεγαλύτερο αριθμό από αυτόν. Πόσω μάλλον αν πάμε τώρα με νομοθετική ρύθμιση να παρέμβουμε και να περιορίσουμε τον αριθμό...

Αλλά, επιπρόσθετα, κατά την άποψή μας είναι και αντισυνταγματική η πρόταση, γιατί παρεμβαίνει σε μια λειτουργία ανεξάρτητης υπηρεσίας, που είναι συνταγματικά κατοχυρωμένες οι συγκεκριμένες εξουσίες.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΑΧΑΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, συγγνώμη, επειδή τυγχάνει να είμαι πρόεδρος της επιτροπής Θεσμών και επειδή περνούν μηνύματα τα οποία δεν ισχύουν και οφείλω να διορθώσω μια κατάσταση...

Καταρχάς, τροποποιούμε νόμο που υπάρχει. Δεν είναι αντισυνταγματικό. Η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας λειτουργεί με τον συγκεκριμένο νόμο.

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Είναι πρόταση νόμου.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΑΧΑΡΙΟΥ:

Είναι τροποποιητικός νόμος. Τροποποιούμε νόμο που υπάρχει. Είναι με αυτό τον νόμο που λειτουργεί η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας.

Δεύτερον, να πληροφορήσω το σώμα ότι από την Α2 κλίμακα μέχρι και την Α7 δεν υπάρχουν interview. Δεν τους καλούμε καν σε interview πλέον. Έχει δύο χρόνια που τούτη η Βουλή προς τιμήν της έχει καταργήσει τα interview. Για την Α8, τον κατάλογο «βήτα», που δημοσιεύεται για τις προσλήψεις, οι μονάδες είναι εκατόν τριάντα επτά. Οι εκατόν πρώτες είναι το γραπτό, οι δεύτερες δεκαπέντε τα επιπλέον προσόντα, οι πέντε του τμηματάρχη του Τμήματος και οι υπόλοιπες της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας. Τι γινόταν; Αν οι θέσεις ήταν σαράντα, εκαλούσαν εκατόν είκοσι άτομα. Όσοι ήταν πάνω από το πενήντα, το εξήντα μαθηματικά είχαν μηδέν πιθανότητες. Δε βγαίνουν τα μαθηματικά τούτα. Τι να του διάς φρούδες ελπίδες εκείνου του ανθρωπού;

Και, τρίτον, γιατί να υπάρχει τόσο μεγάλη καθυστέρηση, αφού και να τους βάλεις τους άλλους μηδέν και εκείνους τις μονάδες όλες της ΕΔΥ, δεν μπορεί να προσληφθεί. Και γίνεται ξεκάθαρο. Βοηθά δηλαδή ουσιαστικά στην ταχεία διεκπεραίωση προστατεύοντας την αξιοκρατία και τη διαφάνεια. Είναι ένα βήμα προς τα μπροστά. Και είναι και με τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας και όλων των συνδικαλιστικών οργανώσεων.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κύριε Μουσιούττα.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Είναι προς τη σωστή κατεύθυνση η νομοθεσία αυτή. Πλην όμως υπολείπεται κάτι το οποίο αντιλαμβάνομαι, συνάδελφοι, ότι όποιοι θα είμαστε στη νέα Βουλή θα το βάλουμε, για να την ενισχύσουμε, και είναι το θέμα της διαφάνειας. Δηλαδή αυτές οι μαθηματικές πράξεις που γίνονται, αν είναι τόσοι και τόσοι... Να υπάρχει διαφάνεια, έτσι ώστε να μην αμφισβητείται το αποτέλεσμα που θα υπάρχει, αν δηλαδή εκαλέσαν τριάντα ή σαράντα ή πενήντα. Επειδή αυτό θα γίνεται σε κλειστά γραφεία, θα ήταν καλό να υπάρχει μια διαφάνεια, για να ξέρουν και οι υποψήφιοι ότι έτσι έπρεπε να ήταν και δεν έγινε κάτι άλλο.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Μουσιούττα.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ:

Δημοσιεύονται αυτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 6 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη μεταβατικής διάταξης. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των άρθρων 1 μέχρι 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα πέντε ψήφοι υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τέσσερις εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, τέσσερις ψήφους εναντίον και μία αποχή, τα άρθρα 1 μέχρι 3 εγκρίνονται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Αξιολόγησης για Διορισμό στη Δημόσια Υπηρεσία (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι τάσσονται υπέρ της ψήφισης της πρότασης νόμου σε νόμο;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα πέντε ψήφοι υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τέσσερις εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, τέσσερις ψήφους εναντίον και μία αποχή, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε νόμο.

Τα θέματα με τους αριθμούς...

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Σας παρακαλώ, μπορείτε να κάνετε λίγη ησυχία; Είμαστε όλοι κουρασμένοι, δεν εκάμαμε ούτε διάλειμμα. Σας παρακαλώ!

Τα θέματα με τους αριθμούς από το 71 μέχρι και το 77 δεν είναι έτοιμα.

Το υπ' αριθμόν 78 θέμα πιλοφορείται «Ο περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021». Είναι πρόταση νόμου των κ. Χριστιάνας Ερωτοκρίτου, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας, και Μαριέλλας Αριστείδου, Αννίτας Δημητρίου, Ξένιας Κωνσταντίνου και Σάβιας Ορφανίδου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 78 θέματος είναι η τροποποίηση του περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση Νόμου, ώστε να καθοριστούν αφενός το ελάχιστο περιεχόμενο που πρέπει να περιλαμβάνει ο κώδικας συμπεριφοράς που έχουν υποχρέωση να εισάγουν και να εφαρμόζουν οι εργοδότες και οι εκπρόσωποι νομικών προσώπων και οργανισμών, όπως σχετικά προβλέπεται από την οικεία νομοθεσία, και αφετέρου η αύξηση των ποινών για τα προβλεπόμενα αδικήματα για σκοπούς προληπτικούς και κατασταλτικούς.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για την πρόταση νόμου «Ο περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Μαριέλλα Αριστείδου, πρόεδρος

Σκεύη Κούτρα Κουκουμά

Αννίτα Δημητρίου

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Ξένια Κωνσταντίνου

Ρούλα Γεωργιάδου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε από την κ. Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας, και τις κ. Μαριέλλα Αριστείδου, Αννίτα Δημητρίου, Ξένια Κωνσταντίνου και Σάβια Ορφανίδου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού, σε τέσσερις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν από τις 22 Μαρτίου 2021 έως τις 19 Απριλίου 2021. Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης παρευρέθηκε και το μη μέλος της επιτροπής κ. Σάβια Ορφανίδου.

Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων κλήθηκαν και παρέστησαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, της Επιτροπής Ισότητας των Φύλων στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση, εκπρόσωποι του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, του Γραφείου της Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων, η Επίτροπος Νομοθεσίας, εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΣΕΚ, ΠΕΟ και της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων Κύπρου (ΟΕΒ).

Η ΔΕΟΚ και η εργοδοτική οργάνωση ΚΕΒΕ, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στις συνεδριάσεις αυτές.

Σκοπός της πρότασης νόμου είναι η τροποποίηση του περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση Νόμου, ώστε αφενός να καθοριστεί το ελάχιστο περιεχόμενο που πρέπει να περιλαμβάνει ο κώδικας συμπεριφοράς που έχουν υποχρέωση να εισάγουν και να εφαρμόζουν οι εργοδότες και οι εκπρόσωποι νομικών προσώπων και οργανισμών, όπως σχετικά προβλέπεται από την οικεία νομοθεσία και αφετέρου η αύξηση των ποινών για τα προβλεπόμενα αδικήματα για σκοπούς προληπτικούς και κατασταλτικούς.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την υπό αναφορά πρόταση νόμου, η θέσπιση κώδικα συμπεριφοράς σε εργασιακούς χώρους με καθορισμένο ελάχιστο περιεχόμενο, το οποίο με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία δεν προβλέπεται, θα αποτελέσει ένα ουσιαστικό και αποτελεσματικό εργαλείο στα χέρια των εργοδοτών και εκπροσώπων νομικών προσώπων και οργανισμών για την καθοδήγηση τόσο των ιδίων όσο και

των εργαζομένων, με απώτερο στόχο την αντιμετώπιση του φαινομένου της παρενόχλησης και της σεξουαλικής παρενόχλησης, καθώς και την εξάλειψη ανεπίτρεπτων συμπεριφορών που πλήττουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και διαταράσσουν την εύρυθμη λειτουργία οποιασδήποτε επιχείρησης ή οργανισμού. Οι εισηγήτριες του προτεινόμενου νόμου δήλωσαν ότι η νομοθέτηση του ελάχιστου περιεχόμενου ενός τέτοιου κώδικα θα συμβάλει στη μείωση και/ή εξάλειψη φαινομένων σεξουαλικής παρενόχλησης, ενώ ο ιδιωτικός τομέας θα εξισωθεί στο θέμα αυτό με τον δημόσιο τομέα, όπου ήδη ισχύει ανάλογος κώδικας.

Συναφώς με τα πιο πάνω, η Επίτροπος Νομοθεσίας ενημέρωσε την επιτροπή ότι ο εφαρμοζόμενος ήδη στο δημόσιο τομέα κώδικας πρόληψης και αντιμετώπισης της παρενόχλησης και σεξουαλικής παρενόχλησης στην εργασία, δεν αποτελεί νομικό κείμενο.

Περαιτέρω, στο στάδιο της συζήτησης υπεβλήθη εισήγηση για τροποποίηση της βασικής νομοθεσίας, ώστε να καθοριστεί ρητά ότι με την υπό αναφορά νομοθεσία ποινικοποιούνται πράξεις παρενόχλησης ή σεξουαλικής παρενόχλησης και άλλες συναφείς συμπεριφορές στους εργασιακούς χώρους, εφόσον στρέφονται εναντίον οποιουδήποτε προσώπου. Παρά ταύτα, η Επίτροπος Νομοθεσίας, η οποία παρέστη κατά τη συζήτηση, με επιστολή της ημερομηνίας 9 Απριλίου 2021 προς την επιτροπή υπέβαλε εισήγηση όπως για λόγους ασφάλειας δικαίου αποφευχθεί η εν λόγω τροποποίηση, καθότι σε τέτοια περίπτωση το πεδίο εφαρμογής της υπό αναφορά νομοθεσίας διευρύνεται ανεπίτρεπτα, περιλαμβάνοντας κάθε πρόσωπο και όχι μόνο εργοδοτούμενους.

Στο πλαίσιο της συζήτησης ο εκπρόσωπος του Τμήματος Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναφέρθηκε στον προβλεπόμενο από την οικεία νομοθεσία τρόπο εξέτασης παραπόνων από τους επιθεωρητές του Τμήματος Εργασίας. Συναφώς, διευκρίνισε ότι, σε περίπτωση κατά την οποία δεν είναι δυνατή η διευθέτηση της διαφοράς, τότε, εφόσον συγκεντρωθεί όλη η πληροφόρηση που ορίζεται στον σχετικό νόμο, καταγράφονται τα γεγονότα και συντάσσεται έκθεση η οποία καταγράφει συμπεράσματα και αποτελεί τη νομική βάση για το κατά πόσο μπορεί να στοιχειοθετηθεί παράβαση.

Σημειώνεται ότι σε περιπτώσεις σεξουαλικής παρενόχλησης η πρώτη ενέργεια του επιθεωρητή, ανεξάρτητα από τον τρόπο διευθέτησης της διαφοράς, είναι η απομάκρυνση του καταγγελλομένου ή της καταγγελλομένης από τον χώρο στον οποίο συνυπάρχει με τον/την παραπονούμενο/νη μέχρι την ολοκλήρωση της έρευνας. Σε περίπτωση κατά την οποία αυτό δεν είναι εφικτό, τότε πρέπει να γίνεται οριστική απομάκρυνση του/της παραπονουμένου/νης από τον εν λόγω χώρο. Ο ίδιος αρμόδιος κατέθεσε στην επιτροπή στατιστικά στοιχεία, αναφέροντας ότι κατά το έτος 2020 υπήρξαν τέσσερις καταγγελίες για σεξουαλική παρενόχληση οι οποίες δε στοιχειοθετήθηκαν, καθότι παρούσαζαν αντιφάσεις, ενώ για τη μία από αυτές η αστυνομία συμφώνησε με την απόφαση του τμήματος.

Σε σχέση με το όλο ζήτημα, η εκπρόσωπος της Επιτροπής Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ανέφερε ότι υπήρξαν σαράντα πέντε (45) καταγγελίες στο Γραφείο της Επιτροπής για τις οποίες έγιναν εκθέσεις με συστάσεις και τόνισε ότι υπάρχουν εργαλεία προς αντιμετώπιση του προβλήματος. Επισήμανε επίσης ότι από τον ιδιωτικό τομέα δεν υπήρξαν πολλές καταγγελίες, καθότι τα θύματα δεν προβαίνουν σε καταγγελία υπό τον φόβο της απόλυσης.

Ο εκπρόσωπος της ΟΕΒ επισήμανε ότι δεν έχει προηγηθεί κοινωνικός διάλογος μεταξύ εργοδοτών αναφορικά με το ελάχιστο περιεχόμενο του υπό αναφορά κώδικα, εκφράζοντας επιφυλάξεις, παρ' ότι ως θέμα αρχής δήλωσε ότι συμφωνεί με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις.

Οι συντεχνίες ΣΕΚ και ΠΕΟ συμφώνησαν με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, τονίζοντας ότι ο καθορισμός του ελάχιστου περιεχόμενου ενός τέτοιου κώδικα διά της νομοθετικής οδού θα αποτελέσει ένα σημαντικό εργαλείο για τη δικαιοσύνη.

Η επιτροπή, υπό το φως των πιο πάνω και αφού έλαβε υπόψη όλα όσα κατατέθηκαν ενώπιόν της, προχώρησε σε τροποποίηση της υπό αναφορά πρότασης νόμου, ώστε οι προτεινόμενες ποινές για παρενόχληση και σεξουαλική παρενόχληση να αυξηθούν και περαιτέρω ο υπό θέσπιση κώδικας σε κάθε εργασιακό χώρο να μην υπόκειται σε έγκριση από τους κοινωνικούς εταίρους.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών, επισυνάπτοντας τροποποιημένο σύμφωνα με τα πιο πάνω κείμενο σχεδίου νόμου, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί κατά τη συζήτηση στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εδώ υπάρχει μία τροπολογία της κ. Κουκουμά εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Η κ. Ερωτοκρίτου, η κ. Αριστείδου, η κ. Κουκουμά. Όλες οι κυρίες!

Γράψε όλες τις κυρίες!

ΕΙΡΗΝΗ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ:

Όχι, ευχαριστούμε, δε θέλουμε να μιλήσουμε, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εσείς μπορεί να μη θέλετε, κυρία Χαραλαμπίδου και κυρία Μαύρου. Θέλουν άλλες κυρίες.

Λοιπόν, να γραφτεί η λίστα, σας παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Σύντομα να παρουσιάσω την πρόταση νόμου που έχω καταθέσει εκ μέρους του Δημοκρατικού Κόμματος και να ευχαριστήσω πρώτα απ' όλα την πρόεδρο της επιτροπής, η οποία φρόντισε να μπει άμεσα στην ατζέντα της επιτροπής και να τη συζητήσουμε διεξοδικά.

Σύντομα, κύριε Πρόεδρε, γιατί ουκ εν τω πολλώ το ευ, αυτή η πρόταση νόμου αφορά τους εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα. Καλύπτει ένα κενό της νομοθεσίας για κώδικες συμπεριφοράς που αφορούν τη σεξουαλική παρενόχληση στον χώρο της εργασίας, αφού αυτά δεν ισχύουν για τον ιδιωτικό τομέα. Ισχύουν μόνο για τον δημόσιο τομέα. Και με τη συγκεκριμένη πρόταση νόμου, κύριε Πρόεδρε -για την οποία πρέπει να πω ότι έγινε και διαβούλευση από την πλευρά μου με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις πριν από την κατάθεση της πρότασης νόμου- καθορίζεται το ελάχιστο περιεχόμενο του κώδικα συμπεριφοράς που έχουν υποχρέωση οι εργοδότες να εφαρμόζουν στους χώρους εργασίας, έτσι ώστε να προλαβαίνουν φαινόμενα και να διαχειρίζονται με τον σωστό τρόπο τα εν λόγω φαινόμενα που παρουσιάζονται στον χώρο εργασίας.

Αυτή η πρόταση νόμου, κύριε Πρόεδρε, βοηθά τόσο τους εργοδότες όσο και τους εργοδοτούμενους για την καταπολέμηση αυτών των φαινομένων και ελπίζω να φτάσουμε σε ωριμότητα κάποια μέρα ως κοινωνία σε τέτοιο σημείο, που να μη χρειάζεται να νομοθετούμε για τα αυτονόητα. Γιατί ο κώδικας συμπεριφοράς, για εμάς τουλάχιστον, έπρεπε να ήταν αυτονόητος και να μη χρειάζεται νομοθετική ρύθμιση.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Ερωτοκρίτου.

Η κ. Κουκουμά.

ΣΚΕΥΗ ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Η πρόταση νόμου κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση. Κάνει πιο ξεκάθαρο και απαιτητικό το νομοθετικό πλαίσιο απέναντι στους εργοδότες, τις ευθύνες και τις ποινές για τα συγκεκριμένα θέματα. Η δική μας τροπολογία έχει ως στόχο να διασαφηνίσει την υποχρέωση των εργοδοτών να διαβουλεύονται με τους εργαζομένους ή τους εκπροσώπους τους για τον κώδικα, πριν αυτός εφαρμοστεί, ώστε να αποκτούν το δικαίωμα να καταθέτουν προτάσεις και απόψεις που να βελτιώνουν ενδεχομένως το πλαίσιο προστασίας των γυναικών στον δικό τους χώρο εργασίας από την παρενόχληση.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η κ. Αριστείδου.

ΜΑΡΙΕΛΛΑ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Δε θα επαναλάβω τα ίδια που έχει πει η κ. Ερωτοκρίτου. Τα έχει παρουσιάσει. Εγώ αυτό που έχω να τονίσω είναι ότι είναι ένα πολύ σημαντικό εργαλείο στα χέρια των εργοδοτών, αλλά ταυτόχρονα είναι και ένα

προστατευτικό πλέγμα για τις εργαζόμενες και τους εργαζομένους, ούτως ώστε να λαμβάνουν γνώση και των δικαιωμάτων τους. Αλλά στόχος είναι να καταπολεμήσουμε ακριβώς τα φαινόμενα αυτά της παρενόχλησης, της σεξουαλικής παρενόχλησης.

Όσον αφορά την τροπολογία, κύριε Πρόεδρε, θα την καταψηφίσουμε. Την έχουμε συζητήσει ουκ ολίγες φορές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ετοιμαζόμουν να πω τώρα στην κ. Δημητρίου να τη διαβάσει.

Κυρία Δημητρίου, την τροπολογία, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενη τροπολογία της κ. Σκεύης Κούτρα Κουκουμά εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις για την πρόταση νόμου «Ο περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του άρθρου 2, με το οποίο τροποποιείται άρθρο 12 του βασικού νόμου, ώστε στο προτεινόμενο εδάφιο (5) αυτού η υφιστάμενη επιφύλαξη να αντικατασταθεί από την ακόλουθη επιφύλαξη:

«Νοείται ότι ο εργοδότης διαβουλεύεται με τους εκπροσώπους των εργαζομένων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 18B για σκοπούς εκπόνησης του προβλεπόμενου κώδικα συμπεριφοράς».

Σημείωση:

Σύμφωνα με το άρθρο 18B του βασικού νόμου υφίσταται υποχρέωση του εργοδότη να διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους για ζητήματα που αφορούν στην προώθηση της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και ο έλεγχος των κωδίκων συμπεριφοράς. Ως εκ τούτου, κρίνεται αναγκαίο όπως στο πλαίσιο της προωθούμενης νομοθετικής ρύθμισης γίνει πρόβλεψη, ώστε, πριν από την εκπόνηση κώδικα συμπεριφοράς, να προηγείται σχετική διαβούλευση του εργοδότη με τους κοινωνικούς εταίρους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης της τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαέξι ψήφοι υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι ένας εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι μία ψήφους εναντίον, δεκαέξι ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 12 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 23 του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

Τροποποίηση του άρθρου 30 του βασικού νόμου. Άρθρο 4.

Τροποποίηση του άρθρου 31 του βασικού νόμου. Άρθρο 5.

Τροποποίηση του άρθρου 32 του βασικού νόμου. Άρθρο 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των άρθρων 1 μέχρι 6;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα δύο ψήφοι υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα δύο ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα 1 μέχρι 6 εγκρίνονται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι τάσσονται υπέρ της ψήφισης της πρότασης νόμου σε νόμο;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα δύο ψήφοι υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα δύο ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε νόμο.

Το θέμα με τους αριθμούς 79 και 80 αποσύρονται από την εκτελεστική εξουσία.

Τα θέματα με τους αριθμούς από το 81 μέχρι και το 98 αποσύρονται και επανακατατίθενται από την εκτελεστική εξουσία.

Ερχόμαστε τώρα στο θέμα της συμπληρωματικής ημερήσιας διάταξης, που αφορά την αναπομπή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας του νόμου «Ο περί Αστυνομίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2021».

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για τον αναπεμφθέντα νόμο «Ο περί Αστυνομίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Γεώργιος Γεωργίου, πρόεδρος
Δημήτρης Δημητρίου
Ευανθία Σάββα
Ανδρέας Πασιουρτίδης

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου
Πανίκος Λεωνίδου
Κωστής Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών επανεξέτασε σε συνεδρία της, που πραγματοποιήθηκε στις 22 Απριλίου 2021, τον πιο πάνω νόμο, ο οποίος ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 2 Απριλίου 2021 και ο οποίος ανατέμφθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στις 20 Απριλίου 2021 κατ' επίκληση του άρθρου 51.1 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στη συνεδρία της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως και της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

Όπως είναι γνωστό, ο αναπεμφθείς νόμος κατατέθηκε στη Βουλή στις 12 Νοεμβρίου 2020 υπό τη μορφή πρότασης νόμου από τον βουλευτή κ. Κωστή Ευσταθίου εκ μέρους του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ. Με τον αναπεμφθέντα νόμο σκοπείται η τροποποίηση του περί Αστυνομίας Νόμου, ώστε να εξισωθεί η υπηρεσιακή θέση μελών της αστυνομίας που ασκούν τα εξειδικευμένα καθήκοντα και κατέχουν συγκεκριμένα προσόντα ή συγκεκριμένη πείρα συναφή με τα εξειδικευμένα καθήκοντα του χειριστή, ηλεκτρολόγου, μηχανικού, ηλεκτρολόγου πτητικών μέσων, διασώστη ή χειριστή βαρούλκου με τη βαθμολογική θέση των μελών της αστυνομίας που κατέχουν αναγνωρισμένο πανεπιστημιακό δίπλωμα ή τίτλο ή άλλο ισότιμο προσόν.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις αυτού σκοπείται η τροποποίηση του άρθρου 17Α του βασικού νόμου που αφορά τους διορισμούς και προαγωγές των εξειδικευμένων μελών της αστυνομίας, ώστε να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω άρθρου και μέλη της αστυνομίας που κατέχουν εξειδικευμένα προσόντα τα οποία αποκτήθηκαν μετά από ειδική εκπαίδευση που δεν αποτελεί τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τα εν λόγω μέλη της αστυνομίας που κατέχουν εξειδικευμένα προσόντα αποκλείονται από τις διαδικασίες ανέλιξης, σε αντίθεση με τα μέλη της αστυνομίας που κατέχουν αναγνωρισμένο πανεπιστημιακό δίπλωμα ή τίτλο ή άλλο ισότιμο προσόν. Επιπροσθέτως, με την προτεινόμενη τροποποίηση εισάγεται στον βασικό νόμο το νέο άρθρο 17Β που ρυθμίζει διαδικαστικά ζητήματα διορισμού των μελών της αστυνομίας που κατέχουν εξειδικευμένα προσόντα.

Οι λόγοι της αναπομπής του υπό αναφορά νόμου, όπως αυτοί αναφέρονται στην επιστολή του Προέδρου της Δημοκρατίας προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 20 Απριλίου 2021, παρατίθενται αυτούσιοι:

«2. Οι λόγοι αναπομπής είναι οι ακόλουθοι:

3. Με τον τροποποιητικό αυτό νόμο:

(α) τροποποιείται το εδάφιο (1) του άρθρου 17Α του περί Αστυνομίας Νόμου του 2004, Ν.73(Ι)/2004, (εφεξής βασικός νόμος) με την προσθήκη, της ακόλουθης νέας παραγράφου:

“(β1) σε περίπτωση που μέλος της Αστυνομίας, το οποίο υπηρετεί για περίοδο πέντε (5) ετών στην Αστυνομία σε οποιοδήποτε βαθμό και κατέχει έγκυρη και σε ισχύ επαγγελματική άδεια χειριστή, ηλεκτρολόγου, μηχανικού ή ηλεκτρονικού πτητικών μέσων, διορίζεται ως εξειδικευμένο μέλος της Αστυνομίας, τότε αυτό εντάσσεται στον αμέσως επόμενο βαθμό του βαθμού που κατείχε κατά τον χρόνο του διορισμού του ως εξειδικευμένου μέλους ή εφόσον φέρει τον βαθμό του υπαστυνόμου ή ανώτερο βαθμό, στον βαθμό τον οποίο κατέχει κατά τον χρόνο του διορισμού του ως εξειδικευμένου μέλους:

Νοείται ότι έγκυρη και σε ισχύ θεωρείται η επαγγελματική άδεια η οποία έχει νομίμως εκδοθεί ή ανανεωθεί από τις αρμόδιες αρχές του κράτους έκδοσης.”, και

(β) προστίθεται στον βασικό νόμο το ακόλουθο νέο άρθρο:

“(17B) -(1) Ανεξαρτήτως των διατάξεων του παρόντος νόμου, ο Αρχηγός, ύστερα από έγκριση του Υπουργού, δύναται να διορίζει οποιοδήποτε μέλος της Αστυνομίας το οποίο έχει πείρα συναφή προς τα καθήκοντα της θέσης, όπως αυτά καθορίζονται κατά την προκήρυξη της θέσης, ως εξειδικευμένο μέλος της Αστυνομίας:

Νοείται ότι, ο διορισμός -

(α) μέλους της Αστυνομίας, το οποίο υπηρετεί για δέκα (10) χρόνια στην Αστυνομία, ως διασώστης ή χειριστής βαρούλκου και έχει συμπληρώσει πέραν των οχτακόσιων (800) πτητικών ωρών σε ιπτάμενα μέσα της Αστυνομίας Κύπρου, διενεργείται στον βαθμό του Αστυφύλακα και

(γ) μέλους της Αστυνομίας, το οποίο υπηρετεί για δεκαοκτώ (18) έτη στην Αστυνομία, ως διασώστης ή χειριστής βαρούλκου και έχει συμπληρώσει πέραν των χίλιων διακοσίων (1200) πτητικών ωρών σε ιπτάμενα μέσα της Αστυνομίας, ο διορισμός του μέλους διενεργείται στον βαθμό του Λοχία.

(2)(α) Για σκοπούς διορισμού δυνάμει των διατάξεων του εδαφίου (1) ακολουθείται η προβλεπόμενη από τις διατάξεις των παραγράφων (α), (β) και (γ) του εδαφίου (2) του άρθρου 17Α διαδικασία.

(β) Η Συμβουλευτική Επιτροπή Επιλογής μετά την ολοκλήρωση της προφορικής

και ανάλογα με την περίπτωση, της γραπτής εξέτασης, υποβάλλει αιτιολογημένη έκθεση για κάθε υποψήφιο στον Αρχηγό, ο οποίος ενεργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου (1).

(3)(α) Η προαγωγή εξειδικευμένου μέλους της Αστυνομίας, το οποίο έχει διοριστεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, στους βαθμούς της συνδυασμένης θέσης Αστυφύλακα, Λοχία, Υπαστυνόμου, Ανώτερου Υπαστυνόμου και Αστυνόμου Β', διενεργείται από τον Αρχηγό με έγκριση του Υπουργού, εκτός εάν με αιτιολογημένη απόφαση του Αρχηγού κριθεί ότι υπό προαγωγή μέλος είναι ακατάλληλο να ανταποκριθεί στα καθήκοντα της θέσης του επόμενου βαθμού, ενώ η προαγωγή εξειδικευμένου μέλους της Αστυνομίας στο βαθμό του Αστυνόμου Α' διενεργείται από τον Υπουργό με σύσταση του Αρχηγού.

(β) Οι όροι και διαδικασία προαγωγής των εξειδικευμένων μελών της Αστυνομίας στους βαθμούς της συνδυασμένης θέσης Αστυφύλακα, Λοχία, Υπαστυνόμου, Ανώτερου Υπαστυνόμου και Αστυνόμου Β' και προαγωγής στο βαθμό του Αστυνόμου Α' καθορίζονται σε Κανονισμούς που εκδίδονται από το Υπουργικό Συμβούλιο, αφού ληφθεί υπόψη η γνώμη του Αρχηγού, οι οποίοι εγκρίνονται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.”.

4. Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι στο πλαίσιο αναπομπής βάσει του Άρθρου 51 του Συντάγματος της Δημοκρατίας εξετάζεται και η συμβατότητα του υπό αναπομπή Νόμου, με το Σύνταγμα της Δημοκρατίας, αλλά και με την Αρχή της Διάκρισης των Εξουσιών που απορρέει από το Σύνταγμα (**Αναφορές Αρ.1/93, 2/93, 3/93, 4/93, 5/93, 1/94 και Προσφυγή (Αρ. 43/94 Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων (Αρ.3), (1994) 3 Α.Α.Δ. 93).**

Το κατά πόσο μια νομοθετική ρύθμιση υπερβαίνει τα νομοθετικά όρια και παρεισφρεί στην αρμοδιότητα άλλης πολιτειακής εξουσίας κρίνεται στη βάση της φύσης και των εγγενών χαρακτηριστικών του υπό νομοθέτηση θέματος.

Όπως ανέφερε η Πλήρης Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην ομόφωνη γνωμάτευση της ημερ. 3.12.2015 στην **Αναφορά αρ. 1/2015 Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων:**

“Η αρχή της Διάκρισης των Εξουσιών είναι διάχυτη στο Κυπριακό Σύνταγμα και κατοχυρώνεται απ' αυτό, σύμφωνα και με πάγια νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Η αρχή αυτή απαγορεύει ουσιαστικά στη μία εξουσία να επεμβαίνει στον τομέα της αποκλειστικής αρμοδιότητας της άλλης εξουσίας. Οι τρεις εξουσίες που αναγνωρίζονται από το Σύνταγμα είναι η Εκτελεστική, η Νομοθετική και η Δικαστική.

Στην **Αναφορά 1/2013, Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων, ημερ. 11.6.2014**, στη Γνωμάτευση (της πλειοψηφίας), έγινε αναφορά στις προηγούμενες Αναφορές του Προέδρου της Δημοκρατίας, **Αναφορά 7/1991, Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων (1991) 3 ΑΑΔ, 746 και Αναφορά 9/1991, Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων (1992) 3 ΑΑΔ, 109**, και τονίστηκε ότι, η ίδια η φύση του ρυθμιζόμενου θέματος, είναι δυνατόν να εμπίπτει στα πλαίσια αρμοδιότητας της Εκτελεστικής Εξουσίας και ότι, αν ένας νόμος εμπεριέχει στοιχεία διοικητικής ενέργειας, τότε αυτός είναι αντισυνταγματικός, καθότι θεωρείται ότι η Νομοθετική Εξουσία επεμβαίνει στον τομέα αρμοδιότητας της Εκτελεστικής Εξουσίας.”.

5. Ειδικότερα καθ' όσον αφορά τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, σημειώνεται ότι με βάση τις υφιστάμενες ερμηνευτικές διατάξεις του βασικού νόμου “εξειδικευμένο μέλος της Αστυνομίας” σημαίνει τον κάτοχο της θέσης των εδαφίων 35, 42 και 100 του Κεφαλαίου 13.03 – Αστυνομία, του εκάστοτε εν ισχύ κρατικού προϋπολογισμού.”.

Στον περί Προϋπολογισμού Νόμο του 2021, Ν2(ΙΙ)/2021, Παράρτημα – Μισθολογικές Θέσεις, Κεφάλαιο 13.03 Αστυνομία, Ομάδα Άρθρων 02100 – Κρατικοί Υπάλληλοι / Μισθοδοσία Κρατικών Υπαλλήλων, το εδάφιο 35 αφορά σε τέσσερις (4) θέσεις Αστυνόμων Α' (Κλίμακα Α13(ii)) και με βάση την επεξήγηση του εδαφίου: “Εξειδικευμένες θέσεις. Οι κάτοχοι των θέσεων προΐστανται ένας ανά των τεσσάρων ομάδων εξειδικευμένων θέσεων όπως αναφέρεται στους περί Αστυνομίας (Προαγωγές Εξειδικευμένων Μελών) Κανονισμούς του 2006.”. Το εδάφιο 42 αφορά σε μια (1) συνδυασμένη θέση Αστυνόμου Β' Προϊστάμενος Σπουδών (κλίμακα Α12(ii)) - Αστυνόμου Α' (Κλίμακα Α13(ii)) και το εδάφιο 100 αφορά σε 96 συνδυασμένες θέσεις Αστυφύλακα (Κλίμακα Α5, 2^η βαθμίδα), Λοχία (Κλίμακα Α8), Υπαστυνόμου (Κλίμακα Α9), Ανώτερου Υπαστυνόμου (Κλίμακα Α10) και Αστυνόμου Β' (Κλίμακα Α12(ii)).

Σύμφωνα με το Επεξηγηματικό Υπόμνημα – Παραρτήματα Προϋπολογισμού 2021, Παράρτημα 8, σελ. 738, το οποίο συνυποβάλλεται για σκοπούς εύκολης αναφοράς, οι εξειδικευμένες θέσεις των εδαφίων του προϋπολογισμού 35 και 100 αφορούν σε συγκεκριμένες ειδικότητες. Σε αυτές περιλαμβάνονται και οι χειριστές, ηλεκτρολόγοι, μηχανικοί και ηλεκτρονικοί πτητικών μέσων, αλλά όχι οι διασώστες και οι χειριστές βαρούλκων.

6. Διευκρινίζεται περαιτέρω ότι οι θέσεις των εξειδικευμένων μελών της Αστυνομίας, διακρίνονται από τις συνήθεις θέσεις Αστυφύλακα (Κλίμακας Α3-Α5-Α7(ii)) αλλά και των Ειδικών Αστυφυλάκων (Κλίμακας Α1-Α2-Α5(ii)). Πρόκειται ουσιαστικά για τρεις διαφορετικές τάξεις μελών της Αστυνομίας, με διαφορετικά κριτήρια εισδοχής, ανέλιξης και όρους υπηρεσίας. Επισημαίνεται όμως ότι οι θέσεις αυτές, προκηρύσσονται και συνεπώς

μπορούν να διεκδικηθούν ελεύθερα από κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο που πληροί τα απαιτούμενα κριτήρια, επί ίσοις όροις, και διορίζονται οι καλύτεροι, ενώ η κάθε απόφαση διορισμού υπόκειται σε Προσφυγή δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος.

Η όποια διαφοροποίηση στην αντιμισθία των μελών των τριών αυτών τάξεων εργαζομένων της Αστυνομίας, οφείλεται αποκλειστικά και μόνο στους όρους υπηρεσίας των θέσεων που κατέχουν στην Αστυνομία, τις οποίες οι ίδιοι διεκδίκησαν και κατόρθωσαν να εξασφαλίσουν μέσω ανοικτών ανταγωνιστικών διαδικασιών με βάση τα προσόντα και τις δυνατότητές τους.

7. Τα εξειδικευμένα μέλη της Αστυνομίας διορίζονται σήμερα στην Αστυνομία δυνάμει του άρθρου 17Α του βασικού νόμου, το εδάφιο (1) το οποίο παρέχει τη δυνατότητα στον Αρχηγό Αστυνομίας, με την έγκριση του Υπουργού, και ανεξάρτητα από οποιεσδήποτε άλλες διατάξεις του Νόμου αυτού, “...να διορίζει ως εξειδικευμένο μέλος της Αστυνομίας στη συνδυασμένη θέση Αστυφύλακα, Λοχία, Υπαστυνόμου, Ανώτερου Υπαστυνόμου και Αστυνόμου Β’, όπως αυτή προβλέπεται στον εκάστοτε εν ισχύ κρατικό προϋπολογισμό, πρόσωπο, το οποίο κατέχει αναγνωρισμένο με βάση την κειμένη νομοθεσία πανεπιστημιακό δίπλωμα ή τίτλο ή άλλο ισοδύναμο προσόν συναφές προς τα καθήκοντα της συνδυασμένης θέσης, όπως αυτά θα καθορίζονται κατά την προκήρυξη της.” Με βάση την επιφύλαξη του εδαφίου (1) του ίδιου άρθρου:

“Νοείται ότι:

- (α) ο διορισμός προσώπου που είναι κάτοχος πανεπιστημιακού διπλώματος ή τίτλου ή άλλου ισοδύναμου προσόντος, περιλαμβανομένης σε ισχύ επαγγελματικής άδειας χειριστή, ηλεκτρολόγου, μηχανικού ή ηλεκτρονικού πτητικών μέσων, ανάλογα με την περίπτωση, διενεργείται στο βαθμό του Λοχία,
- (β) στις περιπτώσεις ειδικοτήτων, ο διορισμός προσώπου που είναι κατάλληλο και κατέχει αναγνωρισμένο με βάση την κειμένη νομοθεσία δίπλωμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή τριετούς μεταλυκειακού κύκλου σπουδών, διενεργείται στο βαθμό του Αστυφύλακα,
- (γ) σε περίπτωση που μέλος της Αστυνομίας που φέρει το βαθμό του Λοχία ή ανώτερο βαθμό διορίζεται ως εξειδικευμένο μέλος της Αστυνομίας σε συνδυασμένη θέση, εντάσσεται στο βαθμό της συνδυασμένης θέσης που αντιστοιχεί στο βαθμό που κατείχε πριν το διορισμό του ως εξειδικευμένο μέλος της Αστυνομίας, και
- (δ) στις περιπτώσεις των ειδικοτήτων χειριστών πτητικών μέσων, μηχανικών πτητικών μέσων, ηλεκτρονικών μηχανικών πτητικών μέσων, κυβερνητών αστυνομικών ακάτων, ηλεκτρολόγων αστυνομικών ακάτων, ηλεκτρονικών αστυνομικών ακάτων, μηχανολόγων μηχανικών αστυνομικών ακάτων, οι υποψήφιοι για διορισμό πρέπει να μην έχουν συμπληρώσει το τεσσαρακοστό (40ο) έτος της ηλικίας τους:

Νοείται περαιτέρω ότι έγκυρη και σε ισχύ επαγγελματική άδεια χειριστή, μηχανικού, ηλεκτρολόγου ή ηλεκτρονικού πτητικών μέσων θεωρείται μόνον η άδεια που έχει νόμιμα εκδοθεί ή ανανεωθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες πολιτικής αεροπορίας της χώρας έκδοσης, εφόσον η εν λόγω χώρα είναι μέλος του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας και η εν λόγω άδεια τυγχάνει αναγνώρισης από το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας της Δημοκρατίας.”

Σύμφωνα με το εδάφιο (2) του αναφερόμενου άρθρου, οι κενές προς πλήρωση εξειδικευμένες θέσεις προκηρύσσονται και οι αιτήσεις που υποβάλλονται, αξιολογούνται από Συμβουλευτική Επιτροπή, η οποία καλεί τους υποψηφίους που πληρούν τα προσόντα σε προφορική ή/και γραπτή εξέταση. Με το πέρας της εξέτασης, η Συμβουλευτική Επιτροπή ετοιμάζει και υποβάλλει στον Αρχηγό Αστυνομίας, αιτιολογημένη έκθεση για κάθε υποψήφιο, και ο Αρχηγός Αστυνομίας αποφασίζει με την έγκριση του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως και διορίζει τους καλύτερους.

Η ανέλιξη των εξειδικευμένων μελών στην Αστυνομία, στους βαθμούς της συνδυασμένης θέσης Αστυφύλακα, Λοχία, Υπαστυνόμου, Ανώτερου Υπαστυνόμου, Αστυνόμου Β’ και η προαγωγή τους στον βαθμό του Αστυνόμου Α’ προβλέπεται στο εδάφιο (3) του άρθρου 17Α και στους περί Αστυνομίας (Προαγωγές Εξειδικευμένων Μελών) Κανονισμών του 2016, Κ.Δ.Π. 191/2006.

Η ανέλιξη στις συνδυασμένες θέσεις των εξειδικευμένων μελών, μέχρι και τον βαθμό του Αστυνόμου Β, γίνεται χωρίς την ύπαρξη κενής θέσης και έχει ως ημερομηνία έναρξης ισχύος την ημερομηνία συμπλήρωσης του απαιτούμενου χρόνου για προαγωγή στον αμέσως επόμενο βαθμό. Η προαγωγή των εξειδικευμένων μελών σε μια από τις προβλεπόμενες στον εκάστοτε προϋπολογισμό, τέσσερις θέσεις Αστυνόμου Α’, μια για κάθε μια από τις τέσσερις ομάδες εξειδικευμένων, απαιτεί κενή θέση. Διενεργούνται με επιλογή μεταξύ εκείνων που κατέχουν τα προσόντα για προαγωγή και αποφασίζονται με βάση την αξία, τα προσόντα και την αρχαιότητα.

8. Η διαδικασία διορισμού των Αστυφυλάκων (Α3-Α5-Α7(ii)) στην Αστυνομία προβλέπεται στο άρθρο 17 του βασικού νόμου και στους περί Αστυνομίας (Γενικούς) Κανονισμούς του 1989, Κ.Δ.Π. 51/1989, ενώ η προαγωγή τους, από τον βαθμό του Αστυφύλακα μέχρι και τον βαθμό του Βοηθού Αρχηγού, προβλέπεται στους περί Αστυνομίας (Προαγωγών) Κανονισμούς του 2004, Κ.Δ.Π.214/2004. Οι προαγωγές, σύμφωνα με τον Κανονισμό

3 των περί Αστυνομίας (Προαγωγών) Κανονισμών του 2004 (Κ.Δ.Π.214/2004), διενεργούνται με επιλογή μεταξύ εκείνων που κατέχουν τα προσόντα για προαγωγή. Οι διεκδικήσεις τους για προαγωγή αποφασίζονται με βάση την αξία, τα προσόντα και την αρχαιότητα και η βαρύτητα που δίνεται στην αξία, τα προσόντα και την αρχαιότητα καθορίζεται στους κανονισμούς προαγωγών.

Σε αντίθεση με τα εξειδικευμένα μέλη της Αστυνομίας, οι προαγωγές των μελών της Αστυνομίας που διορίστηκαν στην Αστυνομία ως Αστυφύλακες (Κλίμακας Α3-Α5-Α7(ii)), από τον βαθμό του Αστυφύλακα μέχρι και τον βαθμό του Βοηθού Αρχηγού, απαιτούν κενή προς πλήρωση θέση προαγωγής.

9. Οι Ειδικοί Αστυνομικοί διορίζονται στην Αστυνομία με βάση το άρθρο 39 του βασικού νόμου. Οι διαδικασίες διορισμού και οι όροι υπηρεσίας τους καθορίζονται στους περί Ειδικών Αστυνομικών (Διαδικασία Διορισμού και Όροι Υπηρεσίας) Κανονισμούς του 2004, Κ.Δ.Π. 216/2004.

Με βάση το εδάφιο (1) του άρθρου 30 του βασικού νόμου και τον Κανονισμό 3 της Κ.Δ.Π. 216/2004 οι Ειδικοί Αστυνομικοί μπορούν να ασκούν συγκεκριμένα καθήκοντα τα οποία καθορίζονται στο αναφερόμενο άρθρο και Κανονισμό. Οι Ειδικοί Αστυνομικοί που υπηρετούσαν στην Αστυνομία κατά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του βασικού νόμου, και εκτελούσαν καθήκοντα άλλα από αυτά που αναφέρονται πιο πάνω, μπορούν να συνεχίσουν να ασκούν τα καθήκοντα τους αυτά, αν αυτό κριθεί αναγκαίο από τον Αρχηγό λόγω της ειδικής εκπαίδευσης ή των ικανοτήτων τους.

Προς τούτο διευκρινίζεται ότι ο βασικός νόμος τέθηκε σε ισχύ στις 8.4.2004 με δημοσίευση του στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, Παρ.Ι(Ι) αρ. 3834.

Οι Ειδικοί Αστυνομικοί αποτελούν κατηγορία εργοδοτούμενων που δεν κατέχουν οργανικές θέσεις. Κατ' επέκταση και με βάση τον ορισμό που αποδίδεται στην περί Συντάξεων Νομοθεσία, οι Ειδικοί Αστυνομικοί δεν περιλαμβάνονται στον όρο "μέλος της Αστυνομίας" και ως εκ τούτου δεν εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής της. Τα ωφελήματα τους ρυθμίζονται από τους περί Ειδικών Αστυνομικών (Διαδικασία Διορισμού και Όροι Υπηρεσίας) Κανονισμούς του 2004, Κ.Δ.Π. 216/2004. Βάσει της Κ.Δ.Π. 216/2004 στους Ειδικούς Αστυνομικούς παραχωρείται φιλοδώρημα με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που παραχωρείται στους συμβασιούχους στην κρατική υπηρεσία.

Οι Ειδικοί Αστυνομικοί δεν προάγονται στις θέσεις βαθμού που προβλέπονται στο άρθρο 5 του βασικού νόμου, όπως συμβαίνει με τους Αστυφύλακες και τα εξειδικευμένα μέλη της Αστυνομίας. Ο βασικός νόμος και η Κ.Δ.Π. 216/2004 δεν περιέχουν πρόνοιες που να παρέχουν μια τέτοια δυνατότητα.

10. Ο δε Αρχηγός Αστυνομίας, ο οποίος σύμφωνα με το άρθρο 8 του βασικού νόμου, "...έχει τη διοίκηση και διεύθυνση της Αστυνομίας..." και το άρθρο 12 του νόμου αυτού, "...σε όλο τον εδαφικό χώρο της Δημοκρατίας...", ασκώντας τις εξουσίες που του παρέχει ο Κανονισμός 45 της Κ.Δ.Π. 51/1989 και τηρουμένων των προνοιών του άρθρου 39 του βασικού νόμου και του Κανονισμού 3 της Κ.Δ.Π. 216/2004 σε σχέση με τους ειδικούς αστυφύλακες, αναθέτει στα μέλη της Αστυνομίας, και με βάση τις ερμηνευτικές διατάξεις του βασικού νόμου, σε "...οποιοδήποτε πρόσωπο που διορίζεται με βάση τον παρόντα Νόμο.", "...τα καθήκοντα που θεωρεί αναγκαία για τη διατήρηση και βελτίωση της αποδοτικότητας της Αστυνομίας."

11. Σε σχέση με τη νέα παράγραφο (β1) που εισάγεται στο εδάφιο (1) του άρθρου 17Α του βασικού νόμου, αναφέρονται τα ακόλουθα:

11.1. Η υφιστάμενη παράγραφος (α) του εδαφίου (1) του άρθρου προβλέπει ότι οι διορισμοί κατόχων έγκυρης και σε ισχύ επαγγελματικής άδειας χειριστή, ηλεκτρολόγου, μηχανικού ή ηλεκτρονικού πτητικών μέσων διενεργούνται στον βαθμό του Λοχία. Η υφιστάμενη παράγραφος (γ), προβλέπει ότι σε περίπτωση που μέλος της Αστυνομίας βαθμού Λοχία και άνω, διορίζεται ως εξειδικευμένο μέλος της Αστυνομίας σε συνδυασμένη θέση, εντάσσεται στον βαθμό της συνδυασμένης θέσης που αντιστοιχεί στον βαθμό που κατείχε πριν το διορισμό του.

11.2. Με τη νέα παράγραφο (β1) τα μέλη της Αστυνομίας που υπηρετούν για περίοδο πέντε (5) ετών στην Αστυνομία σε οποιοδήποτε βαθμό και κατέχουν έγκυρη και σε ισχύ επαγγελματική άδεια χειριστή, ηλεκτρολόγου, μηχανικού ή ηλεκτρονικού πτητικών μέσων, και διορίζονται ως εξειδικευμένα μέλη της Αστυνομίας, εντάσσονται στον αμέσως επόμενο βαθμό του βαθμού που κατείχαν κατά τον χρόνο του διορισμού τους ή εφόσον φέρουν τον βαθμό του υπαστυνόμου ή ανώτερο βαθμό, στον βαθμό τον οποίο κατέχουν κατά τον χρόνο του διορισμού τους.

11.3. Στην περίπτωση μελών της Αστυνομίας βαθμού Αστυφύλακα, η πρόνοια της νέας αυτής παραγράφου κρίνεται ως άνευ αντικειμένου, αφού ούτως ή άλλως με βάση την παράγραφο (α) οι διορισμοί τέτοιων ειδικοτήτων γίνονται στον βαθμό του Λοχία. Το ίδιο μπορεί να λεχθεί και στην περίπτωση μελών της Αστυνομίας βαθμού υπαστυνόμου και άνω αφού με βάση τις πρόνοιες της υφιστάμενης παραγράφου (γ) ο διορισμός μελών της Αστυνομίας, σε συνδυασμένη θέση εξειδικευμένου μέλους οποιασδήποτε ειδικότητας, γίνεται στον βαθμό που τα μέλη της Αστυνομίας κατέχουν κατά τον χρόνο του διορισμού τους.

11.4. Στην περίπτωση όμως διορισμού σε τέτοιες ειδικότητες, μελών της Αστυνομίας βαθμού Λοχία, ο διορισμός θα γίνεται στον βαθμό του Υπαστυνόμου. Συνεπώς και σε αντίθεση με τα όσα προβλέπουν οι υφιστάμενες διατάξεις των παραγράφων (α) και (γ) του εδαφίου (1) του άρθρου 17Α, με τη νέα παράγραφο (β1)

τα μέλη της Αστυνομίας, αυτού του βαθμού και αυτών των ειδικοτήτων, με τον διορισμό τους ως εξειδικευμένα μέλη της Αστυνομίας, θα τυγχάνουν ευνοϊκότερης μεταχείρισης και από τους πολίτες που διορίζονται στις ίδιες με αυτούς ειδικότητες και όχι μόνο, αλλά και από τα μέλη της Αστυνομίας που διορίζονται ως εξειδικευμένα μέλη της Αστυνομίας σε άλλες ειδικότητες.

11.5. Προς τούτο σημειώνεται ότι με βάση τον Κανονισμό 4(1)(β) των περί Αστυνομίας (Προαγωγές Εξειδικευμένων Μελών) Κανονισμών (Κ.Δ.Π. 191/2006), το εξειδικευμένο μέλος για να ανελιχθεί σε Υπαστυνόμο θα πρέπει να συμπληρώνει εξαετή υπηρεσία στο βαθμό του Λοχία. Συνεπώς, η πρόνοια αυτή της νέας παραγράφου (β1) παρέχει σημαντικό πλεονέκτημα στο μέλος της Αστυνομίας βαθμού Λοχία που διορίζεται σε εξειδικευμένη θέση σε αυτές τις ειδικότητες. Με τον διορισμό του προάγεται παράλληλα σε θέση Υπαστυνόμου, αμείβεται συνεπώς σε ψηλότερη μισθοδοτική κλίμακα Α9 από τους συναδέλφους του της ίδιας ειδικότητας οι οποίοι προέρχονται από τον ιδιωτικό τομέα, αλλά και από συναδέλφους του άλλων ειδικοτήτων, τοποθετείται ιεραρχικά σε ψηλότερο βαθμό από αυτούς, ενώ κερδίζει και σημαντικό προβάδισμα διάρκειας έξι ετών στην διεκδίκηση, έστω και σε βάθος χρόνου, της θέσης προαγωγής στο βαθμό του Αστυνόμου Α', που αναλογεί στην ομάδα των εξειδικευμένων στην οποία ανήκει έναντι των συναδέλφων του οι οποίοι διορίστηκαν σε αυτή την ειδικότητα προερχόμενοι από τον ιδιωτικό τομέα.

11.6. Επισημαίνεται περαιτέρω ότι το μέλος της Αστυνομίας βαθμού Λοχία, όπως είναι διατυπωμένη η νέα παράγραφος (β1), αποκτά αυτό το πλεονέκτημα λόγω απλής προϋπηρεσίας στην Αστυνομία τουλάχιστον πέντε ετών, και κατοχής επαγγελματικής άδειας αυτής της ειδικότητας. Η προϋπηρεσία αυτή δεν διασυνδέεται ούτε κατά το ελάχιστο με την ενάσκηση καθηκόντων συναφών με τις αναφερόμενες ειδικότητες.

11.7. Με αυτά τα δεδομένα το νέο αυτό άρθρο, δημιουργεί έντονη ανησυχία ως προς τη θεμελίωση της συνταγματικότητας των προτεινόμενων διατάξεων και δη ζήτημα παραβίασης της αρχής της ισότητας που διασφαλίζεται στο **άρθρο 28 του Συντάγματος**, λόγω μη ίσης εφαρμογής του νόμου, αφού φέρει σε ευνοϊκότερη θέση αυτή τη κατηγορία των μελών της Αστυνομίας, αδικαιολόγητα και αναπιολόγητα.

11.8. Η αρχή της ισότητας προβλέπεται ρητώς στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Όπως αναφέρει ο Καθηγητής Π. Δ. Δαγτόγλου, στο "Γενικό Διοικητικό Δίκαιο" (Τρίτη έκδοση, παρ. 402), η αρχή της ισότητας επιβάλλει τόσο στη διοίκηση, αλλά και στον έχοντα πολύ μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεως νομοθέτη, **ίση μεταχείριση όμοιων περιπτώσεων, όπως άλλωστε και την διάφορη μεταχείριση διάφορων περιπτώσεων**. Σχετική επίσης και η απόφαση επίσης του Δ. Καλλή επί της **Τσιαλίδης v. Δημοκρατίας κ.ά. (1996) 4 ΑΑΔ 366**:

"Σχετικά με τον ισχυρισμό για άνιση μεταχείριση του αιτητή σε σύγκριση με τον Π.

Παναγίδη σύμφωνα με τη νομολογία (βλ. **Δημοκρατία v. Αρακιάν και Άλλων**

(1972) 3 Α.Α.Δ. 294, 298, 299, 300):

- (1) **"Ίσοι ενώπιον του Νόμου" στο Άρθρο 28.1 του Συντάγματος δεν μεταδίδει την έννοια της ακριβούς αριθμητικής ισότητας αλλά διασφαλίζει μόνο εναντίον των αυθαίρετων διαφοροποιήσεων και δεν αποκλείει εύλογες διακρίσεις οι οποίες πρέπει να γίνουν λόγω της ιδιάζουσας φύσεως των πραγμάτων.**
- (2) **Η αρχή της ισότητας συνεπάγεται την ίση ή όμοια μεταχείριση 'πάντων των υπό τας αυτάς συνθήκας τελούντων'.**
- (3) **Ουδόλως προκύπτει παραβίαση της αρχής της ισότητας και ως εκ τούτου ακυρότης των προσβαλλομένων πράξεων, εφ' όσον πρόκειται περί ρυθμίσεων ανέσεων τελουσών υπό διάφορους πραγματικούς συνθήκας, αίτινες δεν αποκλείουν ανομοιομορφίας εν τω διακανονισμό αυτών"**

Στην επίδικη απόφαση **δίνονται οι λόγοι της διαφοροποίησης**. Αφού έλαβα υπόψη μου τα πραγματικά περιστατικά που περιβάλλουν την περίπτωση του Π. Παναγίδη σε συνάρτηση με εκείνα που περιβάλλουν την περίπτωση του αιτητή θεωρώ ότι δεν τελούσαν υπό τας αυτάς συνθήκας. **Η διοίκηση νόμιμα μπορούσε να προχωρήσει στη σχετική διαφοροποίηση και δεν έχει σημειωθεί παραβίαση της αρχής της ισότητας η οποία διασφαλίζεται από το Άρθρο 28.1 του Συντάγματος.**

Για όλους τους πιο πάνω λόγους η προσφυγή απορρίπτεται."

Το Ανώτατο Δικαστήριο σε σειρά γνωματεύσεων του παρέχει επαρκή καθοδήγηση, καθ' όσον αφορά τον τρόπο εφαρμογής της συνταγματικής αρχής της ισότητας από το νομοθέτη. Εισαγωγικά τονίζεται ότι το Άρθρο 28.1 του Συντάγματος καθιερώνει την αρχή της ισότητας ως ακολούθως:

"1 Πάντες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου, της διοικήσεως και της δικαιοσύνης και δικαιούνται να τύχωσι ίσης προστασίας και μεταχειρίσεως."

Το Ανώτατο Δικαστήριο έχει επισημάνει ότι αυθαίρετες διαφοροποιήσεις δεν συνάδουν με την αρχή της ισότητας (βλ. ενδ. **Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλής των Αντιπροσώπων (Αρ. 3) (1990) 3 ΑΑΔ 4213**. Έτσι λ.χ. κρίθηκε ότι δεν μπορεί νόμος να **"..ευνοεί αυθαίρετα τους οικονομικά ευρωστότερους ιδιώτες ή νομικά πρόσωπα"**,

ενώ, αντιθέτως, έκρινε ότι ήταν συνταγματικές διατάξεις που “..σε σχέση με τα δικαιώματα και με μέτρο την αναλογικότητα, προχωρούσαν σε δίκαιο ισοσκελισμό του δημοσίου συμφέροντος έναντι των ατομικών δικαιωμάτων, παρέχοντας τέτοια στοχευμένη προστασία σε συγκεκριμένες ομάδες/κατηγορίες (όπως είναι η περίπτωση των νόμων που διέπουν το ενοικιοστάσιο, τις καταχρηστικές συμβάσεις, τα ασφαλιστικά συμβόλαια και την προστασία των καταναλωτών).” (βλ. Αναφορά 2/2014 Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων ημ. 31.10.2014).

Επίσης στην Γνωμάτευση Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων (Αρ.1) (1989) 2 ΑΑΔ 1490 λέχθηκαν τα εξής:

“Η πάγια νομολογία μας, και αυτή των χωρών που έχουν ανάλογη πρόνοια με αυτή του Άρθρου 28 του Συντάγματος μας, δέχεται πως ένα νομοθέτημα μπορεί να κάμνει εύλογες διαφοροποιήσεις μεταξύ ατόμων, τάξεων ατόμων ή καταστάσεων εφόσον δικαιολογούνται από τις εγγενείς διαφορετικές περιστάσεις πραγμάτων που ισχύουν για αυτές. Η αρχή της ισότητας όμως ρητά απαγορεύει τις αυθαίρετες διακρίσεις. Το Δικαστήριο δεν υπεισέρχεται στους λόγους σκοπιμότητας ούτε διερευνά τη σοφία του νομοθετήματος.”

Επίσης στην Αναφορά 2/2016 Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων ημερομηνίας 5.7.2017, το Ανώτατο Δικαστήριο κατέληξε στα εξής:

“Είναι προφανές, κατά την κρίση μας, ότι με το Νόμο, και συγκεκριμένα την κύρια επιφύλαξη του, ευνοείται το λιγότερο εκπροσωπούμενο φύλο στα διοικητικά συμβούλια των οργανισμών στους οποίους ο Νόμος αναφέρεται, εις βάρος τυχόν ικανότερων υποψηφίων του περισσότερο εκπροσωπούμενου φύλου και με αυτό τον τρόπο καταστρατηγείται η αρχή της Ισότητας, η οποία κατοχυρώνεται από το Άρθρο 28 του Συντάγματος. Δεν πρόκειται για επιβεβαίωση της αρχής της Ισότητας μεταξύ των δύο φύλων ούτε και για οποιαδήποτε εύλογη διάκριση στη βάση του διαφορετικού φύλου, αλλά για αυθαίρετη, από συνταγματικής απόψεως, διάκριση, η οποία παραγνωρίζει τα αξιολογικά και άλλα αντικειμενικά κριτήρια που θέτει ο Νόμος. Μάλιστα, σε μια δεδομένη περίπτωση, δυνατό η εφαρμογή της υπό αναφορά πρόνοιας να αποβεί εις βάρος του φύλου, το οποίο, σύμφωνα με τη θέση της ευπαίδευτης συνηγόρου της, η Καθ' ης η αίτηση επιδιώκει να ευνοηθεί.

Κρίνουμε λοιπόν ότι, με το Νόμο, γίνεται παραβίαση του Άρθρου 28 του Συντάγματος. Το άρθρο 157(4) της ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 141 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας), και το άρθρο 23 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν τυγχάνουν εφαρμογής. Το άρθρο 157(4) προνοεί ότι, προκειμένου να εξασφαλιστεί εμπράκτως η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην εργασία, η αρχή της Ίσης Μεταχείρισης δεν εμποδίζει τα Κράτη Μέλη να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν μέτρα που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα, τα οποία διευκολύνουν το λιγότερο εκπροσωπούμενο φύλο να συνεχίσει μια επαγγελματική δραστηριότητα ή προλαμβάνουν ή αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα στην επαγγελματική σταδιοδρομία. Στην προκειμένη περίπτωση, με την κύρια επιφύλαξη του Νόμου, δεν διατηρούνται ή θεσπίζονται μέτρα που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα υπέρ του λιγότερο εκπροσωπούμενου φύλου με σκοπό την εξασφάλιση της ισότητας μεταξύ των δύο φύλων στην εργασία. Με το Νόμο προνοείται θετική διάκριση, εύνοια δηλαδή, υπέρ των υποψηφίων του λιγότερο εκπροσωπούμενου φύλου στα διοικητικά συμβούλια ορισμένων οργανισμών δημοσίου δικαίου.

Το άρθρο 23 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης διακηρύττει ότι η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών πρέπει να διασφαλίζεται σε όλους τους τομείς, περιλαμβανομένης της απασχόλησης, της εργασίας και της αμοιβής. Η αρχή της Ισότητας δεν αποκλείει τη διατήρηση ή την υιοθέτηση μέτρων τα οποία προνοούν για ειδικά πλεονεκτήματα υπέρ του λιγότερου εκπροσωπούμενου φύλου.

[...]

Με βάση τα προαναφερόμενα γνωματεύουμε ότι ο Νόμος καταστρατηγεί την αρχή της ισότητας, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο Άρθρο 28 του Συντάγματος και εφαρμόζεται δυνάμει του Άρθρου 35 του Συντάγματος, και δεν διασώζεται από οποιαδήποτε πρόνοια του Ενωσιακού Δικαίου. Επομένως είναι αντισυνταγματικός και άκυρος.

(Βλ. επίσης Αναφορά 2/2018 και 3/2018 Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων ημερομηνίας 6.2.2019 και την Αναφορά 4/2016 Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων ημερομηνίας 6.9.2017). Επίσης στην Γνωμάτευση Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων (Αρ.2) (1989) 2 ΑΑΔ 1931 καταγράφονται τα εξής σημαντικά:

“Όπως είχα την ευκαιρία να υποδείξω σε προηγούμενες αποφάσεις μου (βλ. μεταξύ άλλων Apostolides and Others v. R. (1982) 3 C.L.R. 928, p. 940, Papadopoulou v. R. (1984) 3 C.L.R. 332 και Pavlou v. Returning Officer and Others (1987) 3 C.L.R. 252, p. 273-274) το άρθρο 28 εισάγει την Αριστοτελική έννοια της ισότητας. Ταυτίζεται η ισότητα με την ουσιαστική ομοιογένεια μεταξύ πραγμάτων ή υποκειμένων του δικαίου. Ίση μεταχείριση οφείλεται από τον νομοθέτη σε όλα τα άτομα τα οποία βρίσκονται ουσιαστικά στην ίδια θέση ή κατάσταση. Το μέτρο της ισότητας είναι η ομοιογένεια μεταξύ των

πραγμάτων ή της κατάστασης ή θέσης των ατόμων που επηρεάζονται από τη νομοθεσία. Κριτήριο για τον προσδιορισμό της ομοιογένειας είναι η ουσιαστική σε αντίθεση με την φαινομενική υπόσταση ή την ποσοτική αρίθμηση των υποκειμένων του δικαίου. Το άρθρο 28 αποκλείει τόσο διακρίσεις μεταξύ ομοιογενών όσο και την εξομοίωση ανομοιογενών αντικειμένων. Η ομοιογένεια καθορίζεται με βάση τη φύση των πραγμάτων ή την αντικειμενική κατάσταση των προσώπων σε συνάρτηση με την λειτουργική σημασία τους στο κοινωνικό σύνολο.

Η νομοθετική εξουσία είναι το συνταγματικό όργανο της πολιτείας για τον καθορισμό του περιεχομένου της νομοθεσίας. Ο νομοθέτης είναι ο κατ' εξοχήν κριτής των δικαιικών αναγκών των πολιτών και του κοινωνικού συνόλου. Η διακριτική ευχέρεια του νομοθέτη στον τομέα των αρμοδιοτήτων του είναι μεγάλη, ανάλογα μεγάλη με την πολιτική του ευθύνη για τον προσδιορισμό του πλαισίου διακυβέρνησης της χώρας. Το πεδίο για δικαστική παρέμβαση περιορίζεται στις περιπτώσεις εκείνες που ο νομοθέτης υπερβαίνει τα ακραία όρια της νομοθετικής του αρμοδιότητας και νομοθετεί κατ' αντίθεση ή με τρόπο ασύμφωνο προς συγκεκριμένες διατάξεις του Συντάγματος.

Το άρθρο 140 δημιουργεί μηχανισμό για τον προληπτικό έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων· αποτελεί απόρροια του άρθρου 179 που καθιστά το Σύνταγμα τον υπέρτατο νόμο της Πολιτείας και του άρθρου 35 που δεσμεύει και τις τρεις εξουσίες της πολιτείας να εξασφαλίζουν στην σφαίρα των αρμοδιοτήτων τους τα αναπαλλοτρίωτα ανθρώπινα δικαιώματα που καθιερώνει το Μέρος II του Συντάγματος. Ο προληπτικός δικαστικός έλεγχος αποβλέπει στην εκ των προτέρων αποτροπή κάθε παρέκκλισης από το Σύνταγμα.

Η ομοιογένεια μεταξύ πραγμάτων ή της θέσης ή της κατάστασης ατόμων για σκοπούς ίσης μεταχείρισης δεν προσδιορίζεται μικροσκοπικά ή σχολαστικά αλλά με γνώμονα την ουσιαστική συνάφεια μεταξύ τους. Όταν η ομοιογένεια μεταξύ πραγμάτων, της θέσεως ή των περιστάσεων ατόμων είναι τόσο μεγάλη ώστε να συνθέτουν ομάδα ατόμων ή υποκειμένων με βάση κοινό παρονομαστή ομοιογένειας ο νομοθέτης έχει την διακριτική ευχέρεια να ταξινομήσει τα πράγματα ή τα υποκείμενα του δικαίου σε ξεχωριστή κατηγορία και να προβεί σε νομοθετικές ρυθμίσεις διάφορες από εκείνες που ισχύουν για άλλες συγγενικές αλλά όχι ομοιογενείς κατηγορίες προσώπων ή πραγμάτων. Τόσο η συμπερίληψη πραγμάτων ή ατόμων σε ομοιογενή κατηγορία όσο και οι διακρίσεις που γίνονται στα δικαιώματα ή τις υποχρεώσεις ατόμων πρέπει να έχουν, όπως ορίζει η νομολογία, (βλ. μεταξύ άλλων **Republic (Ministry of Finance) v. Nishan Arakian and Others** (1972) 3 C.L.R. 294 και **Apostolides and Others v. Republic** (1984) 3 C.L.R. 233) λογικό έρεισμα το οποίο να πηγάζει από την ομοιότητα ή διαφορές μεταξύ των πραγμάτων ή των φορέων των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.”.

Με βάση τα προαναφερόμενα, ο αναπεμπόμενος Νόμος κρίνεται ότι δεν διαφαίνεται να συνάδει με τη συνταγματική αρχή της ισότητας και είναι πρόσθετα δυσλειτουργικός, αφού η εφαρμογή των διατάξεων του όπως διαμορφώθηκαν καθίσταται αναποτελεσματική.

12. Παράλληλα η απευθείας τοποθέτηση των μελών της Αστυνομίας με τον διορισμό τους σε εξειδικευμένη θέση των αναφερόμενων ειδικοτήτων, σε θέση Υπαστυνόμου (Κλίμακας Α9) όπως προβλέπει το νέο άρθρο (β1) αντί σε θέση Λοχία (Α8) και κατ' επέκταση σε ψηλότερη μισθοδοτική κλίμακα από την προβλεπόμενη από τις υφιστάμενες παραγράφους (α) και (γ) **επιβαρύνει και τον προϋπολογισμό κατά παράβαση του Άρθρου 80.2 του Συντάγματος.**

Επιπρόσθετα με τα πιο πάνω, η επιφύλαξη που εισάγεται με τη νέα παράγραφο (β1) με την οποία ερμηνεύεται ο όρος έγκυρη και σε ισχύ επαγγελματική άδεια κρίνεται επίσης ως άνευ αντικειμένου, λαμβάνοντας υπόψη ότι στο άρθρο 17Α υπάρχει ήδη σχετική πρόνοια. Ειδική αναφορά γίνεται δε, στην υφιστάμενη επιφύλαξη του εδαφίου (1) αμέσως μετά την παράγραφο (δ) η οποία μάλιστα κρίνεται και επαρκέστερη από πλευράς πτητικής ασφάλειας, αφού η αναφερόμενη επιφύλαξη σε αντίθεση με την αντίστοιχη επιφύλαξη που εισάγεται με την Πρόταση Νόμου, θέτει πρόσθετες ασφαλιστικές δικλίδες ως προϋπόθεση για αναγνώριση των αδειών αυτών ως ακολούθως: (α) η χώρα έκδοσης της άδειας θα πρέπει να είναι μέλος του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας και (β) η άδεια θα πρέπει να τυγχάνει αναγνώρισης από το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας της Δημοκρατίας.

Περαιτέρω, με το νέο άρθρο 17Β που εισάγεται στον βασικό νόμο με την Πρόταση Νόμου, δημιουργείται μια νέα ειδικότητα εξειδικευμένων μελών της Αστυνομίας αυτή του διασώστη και του χειριστή βαρούλκου. Η αναφερόμενη ειδικότητα όπως έχει ήδη αναφερθεί πιο πάνω, δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των υφιστάμενων ειδικοτήτων των συνδυασμένων θέσεων των εξειδικευμένων μελών της Αστυνομίας που προβλέπονται στον προϋπολογισμό. Συνεπώς η πρόνοια αυτή επιβάλλει την δημιουργία πρόσθετων εξειδικευμένων θέσεων αυτής της ειδικότητας πέραν από αυτών που συμπεριλαμβάνονται σήμερα στον προϋπολογισμό. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι συνδυασμένες εξειδικευμένες θέσεις είναι και οι πλέον υψηλά αμειβόμενες θέσεις σε σχέση με τις θέσεις Αστυφύλακα και Ειδικού Αστυφύλακα η πρόνοια αυτή αναπόφευκτα επιβαρύνει τον προϋπολογισμό κατά παράβαση του **Άρθρου 80.2 του Συντάγματος.**

Το Άρθρο 80 του Συντάγματος προνοεί ότι καμία πρόταση Νόμου, η οποία συνεπάγεται αύξηση των εξόδων που προβλέπονται από τον Προϋπολογισμό δεν δύναται να υποβληθεί από βουλευτή (**Πρόεδρος της**

Δημοκρατίας v. Βουλής των Αντιπροσώπων (Αρ.2) (2001) 3^Α. Α.Α.Δ. 519, Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλής των Αντιπροσώπων (2011) 3Α. Α.Α.Δ. 72).

Ο σκοπός του Συνταγματικού Νομοθέτη είναι η απόδοση αποκλειστικής εξουσίας για την ετοιμασία του προϋπολογισμού και τον καθορισμό των δαπανών του Κράτους στην Εκτελεστική Εξουσία, αφού θα μπορούσε η οποιαδήποτε πρόταση Νόμου να επιβαρύνει και να αυξάνει τα έξοδα όλων των προϋπολογισμών πέραν του τρέχοντος και ήδη εγκριθέντων, αλλά και μελλοντικών Προϋπολογισμών του Κράτους, χωρίς τη συναίνεση της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Οι πρόνοιες των υπό αναπομπή Νόμων, επιφέρουν αύξηση των κατά τα άλλα προβλεπόμενων δαπανών, κατά τον τρόπο που έχει επεξηγηθεί πιο πάνω, προσκρούουν στις διατάξεις του Άρθρου 80.2 του Συντάγματος και ως εκ τούτου είναι αντισυνταγματικές.

Επιπρόσθετα η πρόνοια αυτή φέρει τα μέλη της Αστυνομίας που υπηρετούν ως διασώστες και χειριστές βαρούλκου σε ευνοϊκότερη θέση από αυτή που ευρίσκονται σήμερα δεκάδες άλλα μέλη της Αστυνομίας, άλλων ειδικοτήτων όπως είναι για παράδειγμα οι δύτες και οι πυροτεχνουργοί της Αστυνομίας για τους οποίους επίσης δεν προβλέπεται εξειδικευμένη θέση στον Προϋπολογισμό, καθώς επίσης και άλλα μέλη της Αστυνομίας τα οποία μάλιστα κατέχουν και ίδια ακαδημαϊκά προσόντα με αυτά των εξειδικευμένων μελών της Αστυνομίας και στις πλείστες των περιπτώσεων ασκούν και τα ίδια ακριβώς καθήκοντα με αυτούς. Συνεπώς και εδώ εγείρεται θέμα αντισυνταγματικότητας λόγω μη ίσης εφαρμογής του νόμου.

13. Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, διαπιστώνεται, επίσης, παραβίαση της αρχής της Διάκρισης των Εξουσιών, αφού κατά παράβαση των προνοιών του Συντάγματος, η Βουλή των Αντιπροσώπων, ανέλαβε αντισυνταγματικά να δημιουργήσει μια νέα ειδικότητα εξειδικευμένων μελών της Αστυνομίας αυτή του διασώστη και του χειριστή βαρούλκου, με το νέο άρθρο 17B που εισάγεται στον βασικό νόμο με την Πρόταση Νόμου του κ. Κ. Ευσταθίου και με την τροποποίηση του εδάφιου (1) του άρθρου 17Α του περί Αστυνομίας Νόμου του 2004, Ν.73(Ι)/2004, (εφεξής βασικός νόμος) με την προσθήκη, της ακόλουθης νέας παραγράφου, ανέλαβε αντισυνταγματικά πρωτοβουλία διαχείρισης της διοίκησης, ήτοι ενός τομέα που εκφεύγει εντελώς του πεδίου αρμοδιότητάς της, αγνοώντας τις υφιστάμενες διοικητικές δομές και το νενομισμένο πλαίσιο δράσης της Διοίκησης.

Ενώ παράλληλα και σε αντίθεση και/ή ασυμφωνία με το Σύνταγμα και κατά παραβίαση και του άρθρου 179 του Συντάγματος, αφαιρείται από την εκτελεστική εξουσία η εξουσία να ασκήσει καθήκοντα διοίκησης εντός του πεδίου της συνταγματικής και εκτελεστικής τους αρμοδιότητας.

Συνάγεται επομένως, ότι διαπιστώνεται παραβίαση της αρχής της Διάκρισης των Εξουσιών, κατά παράβαση των προνοιών του Συντάγματος, ως ανωτέρω επεξηγείται.

14. Ειδικότερα υπογραμμίζεται, ότι η ρύθμιση που επιδιώχθηκε εν προκειμένω, με πρόταση νόμου από μέρους της Βουλής των Αντιπροσώπων, κρίνεται ότι συνιστά αθέμιτη επέμβαση στο πεδίο δράσης της εκτελεστικής εξουσίας και, ως εκ τούτου, συνιστά παραβίαση της Αρχής της Διάκρισης των Εξουσιών. Το Ανώτατο Δικαστήριο στη νομολογία του έχει αναγνωρίσει το συνταγματικό υπόβαθρο της Αρχής της Διάκρισης των Εξουσιών (στην **Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων (Αρ. 3, (2011) 3 ΑΑΔ 777**) και ότι, ειδικότερα, η αρχή της διάκρισης των εξουσιών, εκπορεύεται αδιαμφισβήτητα εκ του Κυπριακού Συντάγματος. Όπως έχει λεχθεί και πρόσφατα από την Ολομέλεια του Ανώτατου Δικαστηρίου στην **Αναφορά 2/2017 Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων**, ημερομηνίας 5.2.2018:

*“Έχοντας εξετάσει το αναφευέν ζήτημα, υπενθυμίζεται ότι η διάκριση των εξουσιών είναι όχι μόνο διάχυτη στο συνταγματικό στερέωμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά έχει πλειστάκις αναγνωρισθεί και επιβεβαιωθεί ως η αναγκαία υποστήλωση αυτής τούτης της πολιτειακής λειτουργίας, (**Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων (Αρ. 1) (2009) 3 Α.Α.Δ. 23** και **Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων**, Αναφορά Αρ. 3/2014, ημερ. 31.10.2014). Η αρχή της διάκρισης των εξουσιών απαγορεύει και αποκλείει την άσκηση ή την ανάληψη εξουσίας εκτός της σφαίρας της αντίστοιχης αρμοδιότητας εκάστης εκ των τριών πολιτειακών εξουσιών, (**Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων (Αρ. 3) (1994) 3 Α.Α.Δ. 93**).”*

15. Επίσης η θεωρία του διοικητικού δικαίου παρέχει καθοδήγηση και ενισχύει τη θέση ότι στην παρούσα περίπτωση, η νομοθετική εξουσία έχει επέμβει αντισυνταγματικά στο πεδίο της εκτελεστικής εξουσίας. Όπως αναφέρεται και στο σύγγραμμα του **Α. Ι. Τάχου “Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο”** (Εκδ. 6^η, Εκδ Σάκκουλα, 2000) στις σελ. 32-33, “...δεν επιτρέπεται η νομοθετική λειτουργία να υποκαθιστά τη Διοικητική σε αρμοδιότητες που ανήκουν κατά το Σύνταγμα στην τελευταία...”. [...] “Έτσι η διάκριση των Λειτουργιών [...] έχει την έννοια ότι και η Εκτελεστική -Διοικητική Λειτουργία είναι ανεξάρτητη, όπως και όσο ορίζει το Σύνταγμα, απέναντι τόσο στην Νομοθετική αλλά και στη Δικαστική”. Στο πλαίσιο αυτό αντίκειται στο Σύνταγμα η ανάληψη από μέρους της Βουλής εξουσίας ρύθμισης ζητήματος καθαρά διοικητικής φύσης.

Επίσης στο σύγγραμμα του **Π.Δ. Δαγτόνλου, “Γενικό Διοικητικό Δίκαιο”** (εκδ. Αθήνα., 2004) ο συγγραφέας προσεγγίζοντας το ζήτημα της διάκρισης των λειτουργιών, το αξιολογεί ως περίπλοκο λόγω της απουσίας σαφών και συγκεκριμένων κριτηρίων, στη σελ. 20 του συγγράμματός του, καταλήγει στα εξής:

“Πρέπει λοιπόν να περιοριστούμε στην διαπίστωση ότι η λειτουργική έννοια της νομοθεσίας περιλαμβάνει υπό ομαλές περιστάσεις την **έκδοση κανόνων δικαίου** που αφορούν το ιδιωτικό, ποινικό και δικονομικό δίκαιο, καθώς και τις σχέσεις μεταξύ κράτους και ιδιωτών ή την κρατική οργάνωση, εφ’ όσον αναφέρονται σε θέματα **γενικής, αφηρημένης και μακροχρόνια (φύσεως ή σημαντικής σπουδαιότητας. Η ρύθμιση όλων των άλλων θεμάτων καθώς και η αντιμετώπιση ειδικών και συγκεκριμένων προβλημάτων αποτελεί διοίκηση υπό τη λειτουργική της έννοια.**”

Το Ανώτατο Δικαστήριο έχει ήδη δε τοποθετηθεί επί παρόμοιου σημείου στην Αναφορά 1/2012, στην Γνωμάτευσή του **Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων (Αρ. 2), (2013) 3 Α.Α.Δ. 178** ημερομηνίας 13.4.2013:

“Με τον προτεινόμενο τροποποιητικό νόμο, καταργείται η Συμβουλευτική Επιτροπή και στη θέση της καθιερύεται Τεχνική Επιτροπή, η σύνθεση της οποίας παραμένει ουσιαστικά η ίδια, με την προσθήκη του Γενικού Λογιστή ή εκπροσώπου του και του δικαιώματος να παρακάθεται ως παρατηρητής ο Γενικός Ελεγκτής, αλλά η ουσία είναι ότι με το προτεινόμενο νέο εδάφιο 3 του άρθρου 8, η Τεχνική Επιτροπή αποκτά το αποκλειστικό δικαίωμα διαπραγμάτευσης των όρων και των προνοιών συμβολαίων για εκμετάλλευση υδρογονανθράκων. Παραμένει μόνο στον Υπουργό, εφόσον η Τεχνική Επιτροπή κρίνει ότι μία διαπραγμάτευση είναι επιτυχής, να ενημερωθεί σχετικά και να υποβάλει στο Υπουργικό Συμβούλιο την απόφαση της Τεχνικής Επιτροπής για έγκριση, απόρριψη ή παραπομπή στην Τεχνική Επιτροπή για περαιτέρω διαπραγμάτευση.

Είναι έτσι προφανές από τα πιο πάνω η παραβίαση της αρχής της διάκρισης μεταξύ της Πολιτικής Εξουσίας και της Διοικητικής Λειτουργίας, αλλά και της διάκρισης των εξουσιών, διότι η τυχόν τελική έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο είναι απλώς διαπιστωτική και χωρίς ουσία, εφόσον η διαπραγμάτευση και οι όροι των συμβολαίων γίνονται αποκλειστικά από την Τεχνική Επιτροπή, χωρίς ο Υπουργός ή το Υπουργικό Συμβούλιο να μπορούν να διαπραγματευτούν οι ίδιοι.

Από δε την έκθεση της Πρότασης Νόμου, διαφαίνεται ότι σκοπός του νόμου είναι η στέρση των εξουσιών της Πολιτικής και Εκτελεστικής Εξουσίας, που τους παρέχονται από τα σχετικά Άρθρα του Συντάγματος σε ένα μείζον θέμα άσκησης Πολιτικής Εξουσίας. Όπως αναφέρεται στην Πρόταση Νόμου, σκοπός της είναι “ο έλεγχος και η σωστή εκτίμηση των συμβολαίων σε θέματα υδρογονανθράκων” και ότι έτσι “διασφαλίζεται επίσης ότι η ευθύνη για τέτοια εργασία δεν θα την έχει ο εκάστοτε Υπουργός Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού γιατί η θέση του Υπουργού είναι πολιτική”.

Γνωματεύουμε πως τα άρθρα 2, 4, 6, 7 και 9 του επίδικου νόμου είναι αντίθετα με τις πρόνοιες των Άρθρων 46, 54 και 58 του Συντάγματος και οδηγούν σε παραβίαση της Συνταγματικής Επιταγής της Αρχής της Διάκρισης μεταξύ Πολιτικής Εξουσίας και Διοικητικής Λειτουργίας και είναι ασύμφωνες με την Αρχή της Διάκρισης των Εξουσιών.”

Ενώ επίσης είναι σχετική η Γνωμάτευση του Ανώτατου Δικαστηρίου στις Αναφορές 1/94 κ.α, **Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων (Αρ. 3), (1994) 3 Α.Α.Δ. 93** ημερομηνίας 28.2.1994:

“Η απόφαση ευρίσκεται σε αντίθεση με τις διατάξεις του Συντάγματος που περιορίζουν την αρμοδιότητα της Βουλής των Αντιπροσώπων για τη θεσμοθέτηση κανόνων δικαίου στην άσκηση της Νομοθετικής Λειτουργίας -Άρθρο 61 - και αποκλείουν επέμβαση στον τομέα της Εκτελεστικής Λειτουργίας που κατανέμεται από το Σύνταγμα στα όργανα ή τις αρχές της Εκτελεστικής Εξουσίας και, κατά κύριο λόγο, στο Υπουργικό Συμβούλιο -Άρθρο 54 - και παραβιάζει την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών.

Οι λόγοι για τους οποίους αγόμεθα σ’ αυτή την κατάληξη είναι, συνοπτικά, οι εξής:

(Α) Η αρχή της διάκρισης των Εξουσιών απαγορεύει και αποκλείει την άσκηση ή την ανάληψη εξουσίας έξω από τη σφαίρα των αρμοδιοτήτων της κάθε μιας από τις τρεις Εξουσίες της Πολιτείας. Οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση άσκηση αρμοδιότητας έξω από το καθορισμένο πεδίο των λειτουργιών της κάθε Εξουσίας, αντίκειται στην αρχή της διάκρισης των Εξουσιών και προσκρούει στις διατάξεις του Συντάγματος που κατανέμουν την κρατική εξουσία στους αντίστοιχους φορείς της. Στην Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν Βουλής των Αντιπροσώπων (1992) 3 Α.Α.Δ. 458, κηρύχθηκε αντισυνταγματικός ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμος, ο οποίος είχε ως αντικείμενο, μέσω νομοθετικών ρυθμίσεων, την παράταση της θητείας των μελών της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας. Όπως υποδεικνύεται στην απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, η χρονική διάρκεια της θητείας των μελών της Επιτροπής ρυθμίζεται από τη νομοθεσία· όχι όμως ο διορισμός ή η παράταση της θητείας των μελών της Επιτροπής που αποτελεί διοικητική ενέργεια και επομένως πτυχή της Εκτελεστικής λειτουργίας. Στην απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου, στη Μιχαήλ Θεοδοσίου Λτδ ν Δήμου Λεμεσού (1993) 3 Α.Α.Δ. 25, επισημαίνεται ότι “... αποκλείεται η επέμβαση της Νομοθετικής Εξουσίας, κάτω από οποιοδήποτε μανδύα, στην εκπλήρωση του διοικητικού έργου.”. Το Δικαστήριο έκρινε, στην υπόθεση εκείνη, ότι εφόσον η έκδοση και η ανάκληση ή ακύρωση διατάγματος απαλλοτρίωσης γης συνιστούσε πτυχή της διοικητικής λειτουργίας, η κατάργηση με νόμο διαταγμάτων απαλλοτρίωσης συνιστούσε επέμβαση στον τομέα της Εκτελεστικής Εξουσίας κατ’ αντίθεση προς την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών και, επομένως, κρίθηκε αντισυνταγματική.

(B) Με την απόφαση σκοπείται, όπως προκύπτει από το αίτημα για την έκδοσή της και όπως υπέβαλε ο δικηγόρος της Βουλής, η θεσμοθέτηση υποχρέωσης για την ανάληψη διοικητικής δράσης προκαθορισμένου περιεχομένου, δηλαδή η αναίρεση διοικητικής απόφασης. Η αρχή της διάκρισης των Εξουσιών επιβάλλει το διαχωρισμό και καθιερώνει την αυτονομία της κάθε Εξουσίας στον τομέα της. Καμιά από τις δύο Εξουσίες, η Νομοθετική και η Εκτελεστική, δεν είναι θεσμικά υπόλογη στην άλλη για την εκτέλεση του έργου της. Κάθε μια από τις δύο Εξουσίες είναι υπόλογη στο λαό, στον οποίο ανήκει και ο λόγος για την ανάθεση της εντολής στη Βουλή για την άσκηση της Νομοθετικής Εξουσίας και στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για τη διασφάλιση της άσκησης της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Με την απόφαση της 13/5/1993, η Βουλή επιχειρεί να επιβάλει υποχρέωση στην Εκτελεστική Εξουσία, (α) για τη λήψη διοικητικής απόφασης και (β) για τον καθορισμό του περιεχομένου της. Η απόφαση ευρίσκεται έξω από το νομοθετικό πεδίο και παράλληλα συνιστά επέμβαση στο πεδίο της Εκτελεστικής Εξουσίας. Το αντικείμενο της Αναφοράς είναι απόφαση της Βουλής με την οποία επιδιώκεται η γένεση δικαιοσύνης υποχρέωσης με την έκδοσή της, βάσει του Άρθρου 52 του Συντάγματος. Δεν αμφισβητείται το δικαίωμα της Βουλής να κρίνει ή να επικρίνει το κυβερνητικό έργο, να παίρνει πολιτικές θέσεις ή να προβαίνει σε εισηγήσεις για την καλύτερη λειτουργία της Εκτελεστικής Εξουσίας. Αποφάσεις εκείνης της κατηγορίας, με τις οποίες δε σκοπείται η γένεση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων με την έκδοσή τους, δεν υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο.”

16. Στην παρούσα περίπτωση, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις αποτελούν κατεξοχήν ενάσκηση διοίκησης, δεδομένου ότι αφενός, ρυθμίζει τη διοικητική οργάνωση ενώ αφετέρου, δεν εντοπίζεται να γίνεται από μέρους της Βουλής των Αντιπροσώπων ρύθμιση οιοδήποτε κανόνα δικαίου ή να επιδιώκεται κάποια γενική και αφηρημένη ρύθμιση.

17. Με βάση τα προαναφερόμενα, ο αναπεμπόμενος Νόμος κρίνεται ως αντισυνταγματικός καθότι προσκρούει στην Αρχή της Διάκρισης των Εξουσιών και πρόσθετα δυσλειτουργικός, ενώ η εφαρμογή διατάξεων του όπως διαμορφώθηκαν καθίσταται ιδιαίτερα περίπλοκη έως ανέφικτη. Περαιτέρω σε πρακτικό επίπεδο η εφαρμογή και η λειτουργία του Νόμου με τον τρόπο που διαμορφώνονται οι διατάξεις του κρίνεται ως ατελής, με αποτέλεσμα να προκύπτουν ουσιώδη διοικητικά και νομικά προβλήματα. Ως εκ τούτου, εισηγούμαι όπως η Βουλή μη εμμένει στην απόφασή της αποδεχόμενη την αναπομπή.

18. Πέραν, των προαναφερθέντων, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις είναι **ασύμβατες με το Άρθρο 179 του Συντάγματος**. Το Σύνταγμα αποτελεί τον υπέρτατο Νόμο στη Δημοκρατία και συνεπώς όλοι οι Νόμοι της Δημοκρατίας πρέπει να είναι προσαρμοσμένοι και να ευθυγραμμίζονται με τις διατάξεις του (βλ. **Solomos Stylianou v. The Police (1962) C.L.R. 152**).

Το Άρθρο 179 του Συντάγματος ορίζει ότι:

“1. Τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 1Α, το Σύνταγμα είναι ο υπέρτατος νόμος της Δημοκρατίας.

2. Ουδείς νόμος ή απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων ή εκατέρας Κοινοτικής Συνελεύσεως ως και ουδεμία πράξις ή απόφασις οιοδήποτε οργάνου, αρχής ή προσώπου εν τη Δημοκρατία ασκούντος εκτελεστικήν εξουσίαν ή οιοδήποτε διοικητικόν λειτούργημα δύναται να είναι καθ’ οιοδήποτε τρόπον αντίθετος ή ασύμφωνος προς οιοδήποτε των διατάξεων του Συντάγματος ή προς οποιαδήποτε υποχρέωση επιβάλλεται στη Δημοκρατία ως αποτέλεσμα της συμμετοχής της ως κράτους μέλους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.”.

Στη βάση του Συντάγματος, ουδείς νόμος της Βουλής των Αντιπροσώπων δύναται να είναι καθ’ οιοδήποτε τρόπον αντίθετος ή ασύμφωνος προς οποιαδήποτε διάταξη του και συνεπώς για τους τέσσερις προαναφερόμενους λόγους που αναλύθηκαν πιο πάνω (παραβίαση της Αρχής Διάκρισης των Εξουσιών, παραβίαση της Αρχής της Ισότητας, παραβίαση του άρθρου 80(2)) ο υπό αναπομπή Νόμος είναι αντίθετος και/ή ασύμφωνος με το εν λόγω Άρθρο.

Ως εκ τούτου, εισηγούμαι όπως η Βουλή των Αντιπροσώπων μη εμμένει στην απόφασή της, αποδεχόμενη την αναπομπή. Παρακαλείται η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών να ακούσει σχετικά με την παρούσα αναπομπή τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και την Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως.».

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως και της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, κατά την εξέταση του αναπεμφθέντος νόμου από την επιτροπή, ανέλυσαν περαιτέρω τους λόγους για τους οποίους κρίθηκε σκόπιμη η αναπομπή του εν λόγω νόμου στη βάση της πιο πάνω επιστολής του Προέδρου της Δημοκρατίας, επαναλαμβάνοντας ότι οι διατάξεις του παραβιάζουν τις διατάξεις των άρθρων 28, 80(2) και 179 του συντάγματος, καθώς και την αρχή της διάκρισης των εξουσιών.

Το μέλος της επιτροπής βουλευτής κ. Κωστής Ευσταθίου υπέβαλε εισήγηση για αναθεώρηση του κειμένου του αναπεμφθέντος νόμου, ώστε, αντί να τροποποιείται το άρθρο 17Α του βασικού νόμου, να προστίθεται νέο άρθρο 17Β σύμφωνα με το οποίο εξισώνεται η υπηρεσιακή κατάσταση προσώπων τα οποία ασκούν εξειδικευμένα καθήκοντα, εμπίπτουν στην έννοια του όρου «μέλος της αστυνομίας» και κατέχουν συγκεκριμένα προσόντα ή πείρα σχετική με τα εξειδικευμένα καθήκοντα του χειριστή ή ηλεκτρολόγου ή μηχανικού ή ηλεκτρονικού πτητικών μέσων ή διασώστη ή χειριστή βαρούλκου με τα υπόλοιπα μέλη της αστυνομίας.

Ο ίδιος εξέφρασε την άποψη ότι με την προτεινόμενη αναθεώρηση του κειμένου δεν υφίσταται πλέον οποιαδήποτε παράβαση των διατάξεων των άρθρων 28, 80(2) και 179 του συντάγματος και της αρχής της διάκρισης των εξουσιών.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως διαφώνησε με την εισήγηση αυτή, εκφράζοντας την άποψη ότι δεν αίρεται η παράβαση των πιο πάνω αναφερόμενων διατάξεων του συντάγματος και της αρχής της διάκρισης των εξουσιών.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, η επιτροπή συμφώνησε να αποδεχτεί μερικώς τους λόγους αναπομπής και αναθεώρησε το κείμενο του αναπεμφθέντος νόμου στη βάση της πιο πάνω εισήγησης.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών έκρινε σκόπιμο όπως όλες οι πλευρές τοποθετηθούν επί του αναθεωρημένου κειμένου κατά τη συζήτηση του αναπεμφθέντος νόμου στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές;

Ο κ. Ευσταθίου.

Άλλος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Ευσταθίου, ορίστε.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, είναι γεγονός ότι κάποιες από τις πρόνοιες της νομοθεσίας, όπως ψηφίστηκε ο νόμος, όντως δημιουργούσαν κάποια προβλήματα, κυρίως η τροποποίηση του άρθρου 17Α, το οποίο άρθρο αυτό αφορούσε κυρίως τη διαδικασία προαγωγών και διορισμού των μελών της Αστυνομίας.

Συνεδριάζοντας στην επιτροπή Νομικών καταλήξαμε στο ότι θα έπρεπε να γίνει μερική αποδοχή της αναπομπής με τη διαγραφή των προνοιών της τροποποίησης του άρθρου 17Α και επαναδιατύπωση κάποιων ρυθμίσεων του 17Β, του άρθρου το οποίο δηλαδή προστίθεται στον νόμο. Με τον τρόπο αυτό θεωρούμε ότι απαντώνται οι ανησυχίες και προβληματισμοί της εκτελεστικής εξουσίας, κυρίως όμως δεν περιορίζεται ούτε επηρεάζεται το δικαίωμα του Αρχηγού της Αστυνομίας να προβαίνει στους διορισμούς και στις προαγωγές. Πρόκειται, επαναλαμβάνω, για μέλη της Αστυνομίας τα οποία ασκούν εξειδικευμένα καθήκοντα για τα οποία έχουν τύχει επίπονης, πολυδάπανης εκπαίδευσης μερικών εκατοντάδων χιλιάδων, ίσως και εκατομμυρίων ευρώ, και είναι κρίμα αυτά τα άτομα, επειδή δεν κατέχουν ακαδημαϊκά προσόντα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά έχουν εκπαίδευση πολύ ανώτερη από άλλους συναδέλφους τους, στον τομέα τους βεβαίως, να στερούνται του δικαιώματος να διοριστούν και να ανελίσσονται στη διαδικασία και στη βαθμίδα της αστυνομίας.

Με αυτό τον τρόπο πιστεύω ότι με τη μερική αποδοχή, επαναλαμβάνω, δεν τίθενται πλέον τα προβλήματα τα οποία απασχόλησαν την αναπομπή και γι' αυτό τον λόγο εισηγούμαστε την υπερψήφιση της νέας πρότασης μετά τη μερική αποδοχή της αναπομπής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θέλει κανείς να μιλήσει;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Όχι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της αποδοχής της αναπομπής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η αναπομπή γίνεται αποδεκτή.

Και προχωρούμε τώρα στη θέσπιση νέου κειμένου που έχει ετοιμαστεί από την επιτροπή Νομικών.

Επήρετε το κείμενο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του νέου κειμένου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα ένας. Ομόφωνο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Καμία ψήφος εναντίον και καμία αποχή, δεν είναι έτσι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα μία ψήφους υπέρ, ψηφίζεται το αναδιαμορφωμένο κείμενο νόμου.

Τελευταίοι είναι οι κανονισμοί που κηρύξαμε επείγοντες και τιτλοφορούνται «Οι περί Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021».

Τον σκοπό, κυρία Δημητρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του Κανονισμού 17 των περί Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) Κανονισμών με σκοπό την επέκταση του ορίου αφυπηρέτησης των υπαλλήλων της επιτροπής από το 60^ο έτος στο 65^ο έτος.

(Η σχετική έκθεση)

**Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για τους Κανονισμούς
«Οι περί Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί)
Κανονισμοί του 2021»**

Παρόντες:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος

Αντρέας Καυκαλιάς

Νικόλας Παπαδόπουλος

Κωστής Ευσταθίου

Αβέρωφ Νεοφύτου

Γιώργος Λιλήκας

Μάριος Μαυρίδης

Μιχάλης Γιωργάλλας

Ονούφριος Κουλλά

Γιώργος Περδίκης

Στέφανος Στεφάνου

Άγγελος Βότσης

Άριστος Δαμιανού

Άννα Θεολόγου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε αυθημερόν τους πιο πάνω κανονισμούς, οι οποίοι κατατέθηκαν στη σημερινή συνεδρία της ολομέλειας του σώματος και κηρύχθηκαν επείγοντες.

Με τους υπό συζήτηση κανονισμούς, οι οποίοι ερείδονται στα άρθρα 48 και 55 του περί Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Νόμου, προτείνεται τροποποίηση του Κανονισμού 17 των περί Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) Κανονισμών, με σκοπό την επέκταση του ορίου αφυπηρέτησης των υπαλλήλων της επιτροπής από το 60^ο έτος στο 65^ο έτος.

Ειδικότερα, όπως αναφέρεται στην εισηγητική έκθεση, η οποία συνοδεύει τους κανονισμούς, σύμφωνα με την παράγραφο (1) του Κανονισμού 17 των περί Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) Κανονισμών, η ηλικία υποχρεωτικής αφυπηρέτησης των υπαλλήλων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου είναι τα εξήντα έτη.

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση που συνοδεύει τους υπό αναφορά κανονισμούς, η Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, διαβίβασε στο Υπουργείο Οικονομικών την υπό αναφορά πρόταση για επέκταση της ηλικίας υποχρεωτικής αφυπηρέτησης των υπαλλήλων της επιτροπής, ώστε το όριο αφυπηρέτησης να συνάδει με το αντίστοιχο όριο υποχρεωτικής αφυπηρέτησης των κρατικών υπαλλήλων και των υπαλλήλων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, δυνάμει των διατάξεων του περί Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων Κρατικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα περιλαμβανομένων και των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Διατάξεις Γενικής Εφαρμογής) Νόμου, όπως και δυνάμει των διατάξεων του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, για τους υπαλλήλους της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου δεν εφαρμόζεται ο περί Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων Κρατικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα περιλαμβανομένων και των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Διατάξεις Γενικής Εφαρμογής) Νόμος, καθότι για τους εν λόγω υπαλλήλους υφίσταται ταμείο προνοίας και όχι σχέδιο συντάξεων ανάλογο με το κυβερνητικό σχέδιο συντάξεων.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, η προτεινόμενη ρύθμιση κρίνεται αναγκαία καθότι βάσει του υφιστάμενου νομικού πλαισίου, οι αφυπηρετηθέντες υπάλληλοι της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, δύνανται να αιτηθούν σύνταξη πέντε έτη μετά την αφυπηρέτησή τους, κατ' αντιδιαστολή προς τα δικαιώματα τα οποία απορρέουν από τις διατάξεις του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, οδηγώντας σε άνιση μεταχείριση εις βάρος των υπαλλήλων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη τα πιο πάνω, με την παρούσα έκθεση της υποβάλλει τους υπό συζήτηση κανονισμούς προς λήψη τελικής απόφασης στο στάδιο της συζήτησής τους από την Ολομέλεια του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των κανονισμών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα εννιά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα εννέα ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και δύο αποχές, οι κανονισμοί εγκρίνονται.

Εδώ τελειώνει η νομοθετική εργασία. Παρακαλώ, μείνετε στη θέση σας.

Κεφάλαιο Δεύτερο, κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων, έχει ήδη γίνει.

Κεφάλαιο Τρίτο, ερωτήσεις απαντήσεις. Αυτές έχουν δοθεί γραπτώς.

(Οι ερωτήσεις των βουλευτών)

Ερώτηση με αρ. 23.06.011.05.239, ημερομηνίας 19 Απριλίου 2021, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ειρήνης Χαραλαμπίδου

«Σε συνέχεια της συνεδρίας της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολούθησης Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών, ημερομηνίας 15 Απριλίου 2021, παρακαλούμε να μας ενημερώσετε σε πόσα εκατομμύρια ευρώ ανέρχεται το ποσό το οποίο παραδέχτηκε ο Έφορος Φορολογίας ότι διαμοιράστηκε κατά λάθος σε εταιρείες που δραστηριοποιούνται εντός και εκτός Κύπρου και σε σχέση με την Κύπρο ως κρατική ενίσχυση στο πλαίσιο ενίσχυσης των επιχειρήσεων που έχουν πληγεί από την πανδημία.

Παρακαλώ να μας ενημερώσετε πόσα εκατομμύρια έχουν επιστραφεί στο Τμήμα Φορολογίας μετά την αναγνώριση του λάθους και πόσα εκατομμύρια κατακρατούνται ακόμα από τις εταιρείες. Ποιος θα επωμιστεί το κόστος αυτό; Προτίθεστε να προχωρήσετε σε αναζήτηση πειθαρχικών ευθυνών;»

Ερώτηση με αρ. 23.06.011.05.240, ημερομηνίας 20 Απριλίου 2021, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Κέττηρου

«Παρακαλείται ο αρμόδιος υπουργός όπως ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων λεπτομερώς για το σχεδιασμό ανέγερσης του κέντρου εκπαίδευσης του αμερικανικού στρατού στη Λάρνακα.

Έχουμε γίνει δέκτες παραπόνων από κατοίκους της περιοχής ότι στα πλαίσια του πιο πάνω έργου έχει ανεγερθεί υποσταθμός της ΑΗΚ μπροστά από πόρτα εισόδου υφιστάμενων κατοικιών στην οδό Τουζχανέ, έναντι πρώην ΟΗΕ, στη Λάρνακα.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.011.05.241, ημερομηνίας 21^{ης} Απριλίου 2021, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Έχω παρατηρήσει ότι φορολογικές αρχές ευρωπαϊκών κρατών προβαίνουν κάθε χρόνο σε ελέγχους για ανάκτηση φορολογικών οφειλών που δεν έχουν καταβληθεί, συχνά λόγω φοροδιαφυγής. Η πρακτική αυτή επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές των χωρών αυτών να ανακτούν σημαντικά ποσά, τα οποία, αν δε γίνονταν οι εν λόγω έλεγχοι, τα δημόσια οικονομικά θα ζημίωναν. Η πολιτική του εκ των υστέρων αποτελεσματικού ελέγχου δρα επίσης αποτρεπτικά, καθότι συμβάλλει στον περιορισμό του φαινομένου της φοροδιαφυγής.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τον αριθμό των ελέγχων που έχει διενεργήσει κατά έτος το υπουργείο για την ανάκτηση φορολογικών οφειλών και το ποσό που εισπράχθηκε για κάθε ένα από αυτά τα έτη, κατά τη χρονική περίοδο 2010-2020.»

(Οι απαντήσεις των αρμόδιων υπουργών)

(Έχει διατηρηθεί η ορθογραφία και η σύνταξη των αποστολέων.)

Απάντηση ημερομηνίας 19 Απριλίου 2021 του Υπουργού Υγείας κ. Κωνσταντίνου Ιωάννου στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.03.533, ημερομηνίας 14 Μαρτίου 2019, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Η απάντηση στην παραπάνω ερώτηση είναι η ακόλουθη:

(1) Κατά τη διαδικασία ετοιμασίας της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την κατάθεση αίτησης για παραχώρηση άδειας παραγωγού φαρμακευτικής κάνναβης στην Κύπρο, από την αρμόδια Συντονιστική Επιτροπή, προέκυψαν νομικά ζητήματα τα οποία υποβλήθηκαν στη Νομική Υπηρεσία για γνωμοδότηση. Με την απάντηση της Νομικής Υπηρεσίας διαφάνηκαν επιπρόσθετα ζητήματα, τα οποία εξετάστηκαν και υποβλήθηκαν εκ νέου για γνωμάτευση. Ως εκ τούτου δεν έχει δημοσιευθεί η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος ούτως ώστε να υποβληθούν αιτήσεις για αδειοδότηση καλλιέργειας και παραγωγής φαρμακευτικής κάνναβης.

(2) Αναφορικά με το δεύτερο ερώτημα, πληροφορείστε τα ακόλουθα:

- i. Σύμφωνα με τον Κανονισμό 105 των περί Ναρκωτικών Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Ουσιών (Φαρμακευτική Κάνναβη) (Τροποποιητικών) Κανονισμών, διορίζεται Συμβουλευτική Επιτροπή από τον Υπουργό Υγείας για θέματα που αφορούν τη ρύθμιση της Φαρμακευτικής Κάνναβης.
- ii. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον Κανονισμό 106(1) των πιο πάνω Κανονισμών, η Συμβουλευτική Επιτροπή παρέχει συμβουλευτική γνωμοδότηση προς την αρμόδια αρχή αναφορικά, μεταξύ άλλων, με την ενημέρωση και εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας και των ασθενών για την ορθή και ασφαλή χρήση της φαρμακευτικής κάνναβης, καθώς και την ενημέρωση, αλλά και εκπαίδευση των φαρμακοποιών για την παρασκευή γαληνικών σκευασμάτων φαρμακευτικής κάνναβης.
- iii. Κατά τη διαδικασία της σύστασης της Συμβουλευτικής Επιτροπής διαφάνηκε η ανάγκη τροποποίησης του Κανονισμού 105, έτσι ώστε να δοθεί η δυνατότητα στον Γενικό Ελεγκτή της

Δημοκρατίας ή εκπρόσωπό του να παρίσταται στις συνεδρίες της Συμβουλευτικής Επιτροπής ως παρατηρητής και όχι υπό την ιδιότητα του μέλους. Σχετικοί τροποποιητικοί Κανονισμοί βρίσκονται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας.

- iv. Ως εκ τούτου μέχρι σήμερα δεν έχει οριστεί η Συμβουλευτική Επιτροπή, καθιστώντας αδύνατη την εκπαίδευση ιατρών ή φαρμακοποιών ή την ενημέρωση του κοινού αναφορικά με την ορθή χρήση της φαρμακευτικής κάνναβης.

(3) Σύμφωνα με στοιχεία των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών, από τον Οκτώβριο του 2016 έως και σήμερα, έχουν δοθεί εγκρίσεις από τον Υπουργό Υγείας για χορήγηση φαρμακευτικής κάνναβης. Οι εγκρίσεις αφορούν καρκινοπαθείς, ασθενείς με σοβαρές επιληπτικές μορφές λόγω αυτισμού ή γενετικού συνδρόμου, άτομα με αυτισμό που αυτοτραυματίζονται, ασθενείς με σοβαρή μορφή Παρκινσονισμού, με Πολλλαπλή Σκλήρυνση, με Νευραλγία Τριδύμου, με σοβαρή μορφή ημικρανίας και με σοβαρούς πόνους λόγω μυαλγίας από σπάνιο σύνδρομο.

2. Εάν για οποιοδήποτε λόγο κρίνετε ότι οι ως άνω απαντήσεις δεν είναι επαρκείς ή χρήζουν περαιτέρω διευκρινήσεων, παραμένω στη διάθεσή σας.»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Απριλίου 2021 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Νίκου Νουρή στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.04.091, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2019, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη

«Επιθυμώ να αναφερθώ στην πιο πάνω ερώτηση και σας πληροφορώ τα ακόλουθα όσον αφορά τη πρόθεση της Κυβέρνησης να προχωρήσει στη δημιουργία αρχείου εγκλωβισμένων πολιτών:

2. Στην αρμόδια Υπηρεσία Ανθρωπιστικών Θεμάτων τηρούνται δύο καταστάσεις με στοιχεία εγκλωβισμένων:

- (α) Στη μία κατάσταση καταγράφονται τα στοιχεία των εγκλωβισμένων, οι οποίοι σήμερα λαμβάνουν το σχετικό επίδομα.
- (β) Στη δεύτερη κατάσταση, πέραν των πιο πάνω, καταγράφονται και τα ονόματα των προσώπων τα οποία λάμβαναν το σχετικό επίδομα αλλά στην πορεία του χρόνου, για προσωπικούς λόγους, επέλεξαν να παραμείνουν μόνιμα στις ελεύθερες περιοχές.

3. Διευκρινίζεται, ότι η υπό αναφορά δεύτερη κατάσταση (διευρυμένη) ετοιμάζεται από την UNFICYP σε συνεργασία με την Υπηρεσία Ανθρωπιστικών Θεμάτων, αφαιρούνται όσοι απεβίωσαν και προθέτονται νέες γεννήσεις ή και σύζυγοι εγκλωβισμένων, όταν το ζευγάρι επιλέξει μόνιμη διανομή το κατεχόμενο χωριό του/της συζύγου.

4. Παραμένω στη διάθεσή σας για οποιοσδήποτε διευκρινήσεις.»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Απριλίου 2021 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Νίκου Νουρή στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.04.428, ημερομηνίας 12 Μαρτίου 2020, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Πάφου κ. Ηλία Μυριάνθους

«Επιθυμώ να σας πληροφορήσω πως η Επαρχιακή Διοίκηση (ΕΔ) Πάφου εξέτασε προσεκτικά τα όσα αναφέρονται στην πιο πάνω Ερώτηση του βουλευτή της εκλογικής περιφέρειας Πάφου κ. Ηλία Μυριάνθους και κατέληξε σε διαπιστώσεις και συμπεράσματα σχετικά με τον χειρισμό του θέματος των όμβριων υδάτων, εντός της κοινότητας Αργάκας.

2. Συγκεκριμένα, το Κοινοτικό Συμβούλιο Αργάκας προβαίνει σε συστηματικό καθαρισμό των δρόμων, καθώς και των αυλακιών που βρίσκονται παραπλεύρως των δρόμων εντός των χωρητικών ορίων της κοινότητας. Επιπλέον, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το Κοινοτικό Συμβούλιο έχει την οικονομική ευρωστία και επιλαμβάνεται γενικά των θεμάτων καθαριότητας και μετακίνησης φερτών υλικών σε αυλάκια όμβριων υδάτων και ως εκ τούτου δεν χρειάζεται οικονομική ενίσχυση από το κράτος. Επίσης, σύμφωνα με τα δεδομένα της ΕΔ Πάφου, κατά το πρόσφατο παρελθόν, δεν διαπιστώθηκαν περιστατικά πλημμυρισμού σπιτιών της κοινότητας. Ωστόσο, προκειμένου να αποφευχθούν πιθανά περιστατικά πλημμυρών σε ιδιωτικές περιουσίες, από τυχόν υπερχείλιση του ποταμού Αργάκας - Μακούντας, η ΕΔ Πάφου εισηγήθηκε την εκβάθυνση και οριοθέτηση του εν λόγω ποταμού, γιατί έχουν διαπιστωθεί αυθαίρετες επεμβάσεις ιδιωτών, κυρίως με επιχωματώσεις σε διάφορα σημεία της κοίτης του ποταμού. Θα πρέπει, όμως, να επισημανθεί ότι το θέμα αυτό αφορά αρμοδιότητες του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, το οποίο έχει ενημερωθεί σχετικά.

3. Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιοσδήποτε πρόσθετες πληροφορίες ή διευκρινίσεις χρειαστείτε.»

Απάντηση ημερομηνίας 14 Απριλίου 2021 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Νίκου Νουρή στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.04.440, ημερομηνίας 10 Απριλίου 2020, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Κερύνειας κ. Ελένης Μαύρου

«Αναφέρομαι στην παραπάνω ερώτηση που υποβλήθηκε από τη βουλευτή Κερύνειας κ. Ελένη Μαύρου με την οποία ζητά να πληροφορηθεί, αν έχουν ληφθεί οποιαδήποτε μέτρα και ποια είναι αυτά για την ενημέρωση

των αλλοδαπών που διαμένουν στην Κύπρο, σε περίπτωση που δε μιλούν την ελληνική γλώσσα, δεν μπορούν να παρακολουθήσουν δελτία ειδήσεων ή επικαιρικές εκπομπές για τα θέματα της πανδημίας και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

(α) Το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, το οποίο είναι το αρμόδιο τμήμα για την ενημέρωση του κοινού για τα θέματα της πανδημίας, έχει προνοήσει για τη μετάφραση και ετοιμασία όλων των εντύπων και χρήσιμων πληροφοριών, που αφορούν τα μέτρα προφύλαξης από τον νέο κορωνοϊό (SARS-CoV-2), σε διάφορες γλώσσες, εκτός της Αγγλικής, τα οποία απευθύνονται σε μεγάλη μερίδα πληθυσμού, που βρίσκεται στη Δημοκρατία.

(β) Όλη η πληροφόρηση που αφορά τον νέο κορωνοϊό δημοσιοποιείται στο διαδίκτυο, μέσω της ιστοσελίδας του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών (www.pio.gov.cy/coronavirus) σε διάφορες γλώσσες.

(γ) Η πλειοψηφία των αλλοδαπών που διαμένουν στη Δημοκρατία, έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο και είχαν από την πρώτη στιγμή, και συνεχίζουν να έχουν, τη δυνατότητα ενημέρωσης για όλες τις οδηγίες και τα διατάγματα, που αφορούν τον νέο κορωνοϊό (SARS-CoV-2), μέσω της πιο πάνω ιστοσελίδας.

2. Με βάση τα πιο πάνω, το Υπουργείο Εσωτερικών θεωρεί, πως δίδεται η αναγκαία πληροφόρηση στους αλλοδαπούς για τήρηση των μέτρων που προβλέπονται από τα σχετικά διατάγματα του Υπουργού Υγείας. Συνεπώς, αναμένεται και από αυτούς η τήρησή τους, όπως από όλους όσοι βρίσκονται και διαμένουν στην Κύπρο.

3. Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιοσδήποτε περαιτέρω πληροφορίες ή στοιχεία θα κρίνετε αναγκαία.»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Απριλίου 2021 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Νίκου Νουρή στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.04.546, ημερομηνίας 29 Ιουνίου 2020, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαράλαμπου Θεοπέμπτου

«Ανέγερση μεμονωμένων κατοικιών εντός γεωργικής γης

Αναφέρομαι στην πιο πάνω ερώτηση και επιθυμώ να σας πληροφορήσω τα κάτωθι:

α) Με βάση τις ισχύουσες πρόνοιες της Δήλωσης Πολιτικής, τόσο σε περιοχές αναδασμού όσο και σε περιοχές που αρδεύονται από κυβερνητικό έργο, δεν επιτρέπεται η ανέγερση οποιασδήποτε ανάπτυξης, η οποία δεν σχετίζεται άμεσα με την παραγωγή γεωργικών προϊόντων ή δεν αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό της γεωργικής διαδικασίας.

β) Εξαιρέση στα ανωτέρω, αποτελεί η ανέγερση μεμονωμένης κατοικίας, η οποία επιτρέπεται υπό τις προϋποθέσεις της Πολιτικής 9(Γ)(Β) της Δήλωσης Πολιτικής. Τονίζεται, ότι η ανέγερση μεμονωμένης κατοικίας αποτελεί δυνητική πρόνοια του υπό αναφορά Σχεδίου Ανάπτυξης, η οποία, ειδικά τα τελευταία χρόνια, εφαρμόζεται με μεγάλη φειδώ, από όλες τις Πολεοδομικές Αρχές.

γ) Εντούτοις, ο ήδη μεγάλος αριθμός μεμονωμένων κατοικιών, οι οποίες έχουν ανεγερθεί τα προηγούμενα χρόνια και βρίσκονται διάσπαρτες στις Ζώνες Υπαίθρου, δημιουργεί πολλαπλά προβλήματα στην ορθολογιστική και βιώσιμη ανάπτυξη των Κοινοτήτων. Για το λόγο αυτό, στο παρόν στάδιο, το Υπουργείο Εσωτερικών σε συνεργασία με το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως επεξεργάζεται ενδεχόμενη τροποποίηση της ισχύουσας Πολιτικής της μεμονωμένης κατοικίας, με τρόπο ώστε να συνάδει με τη Γενική Στρατηγική Ανάπτυξης της Δήλωσης Πολιτικής, η οποία εδράζεται στην αρχή της βιωσιμότητας αλλά και να είναι σύμφωνη με τους βασικούς στόχους της Δήλωσης Πολιτικής, οι οποίοι, μεταξύ άλλων, διαλαμβάνουν: (α) τη βέλτιστη αξιοποίηση και προστασία της γης, που είναι κατάλληλη για γεωργικούς σκοπούς και (β) τη διαφύλαξη των διαθέσιμων φυσικών πόρων.

2. Στο πλαίσιο αυτό, το θέμα που εγείρεται από τις Παναγροτικές Οργανώσεις, αναφορικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γεωργοί, λόγω της γεινίασης των καλλιεργειών τους με μεμονωμένες κατοικίες, θα μπορεί να μελετηθεί από την αρμόδια Συμβουλευτική Επιτροπή, κατά το στάδιο των εργασιών της, για την επεξεργασία του σχετικού Κεφαλαίου 9.4: ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, της Δήλωσης Πολιτικής.

3. Παραμένω στη διάθεσή σας για περαιτέρω διευκρινίσεις.»

Απάντηση ημερομηνίας 21^{ης} Απριλίου 2021 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Νίκου Νουρή στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.05.082, ημερομηνίας 7 Οκτωβρίου 2020, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Επιθυμώ να αναφερθώ στην πιο πάνω ερώτηση και σας ενημερώνω, ότι ο επαναπατρισμός προσώπων που βρίσκονταν χωρίς άδεια στην Κύπρο, αφορούσαν σε εθελούσιες επιστροφές υπηκόων των χωρών αυτών, στη χώρα καταγωγής τους, οι οποίοι και διέμεναν παράνομα στην Δημοκρατία.

2. Επισυνάπτεται κατάλογος πτήσεων για το 2020, οι οποίες οργανώθηκαν από την Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αστυνομίας, σε συνεργασία με τον Οργανισμό Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex).

3. Περαιτέρω ακριβή στοιχεία, αναφορικά με το πως εισήλθαν οι συγκεκριμένοι υπήκοοι στην Δημοκρατία και το αν είχαν υποβάλει αίτηση για παροχή διεθνούς προστασίας δεν υπάρχουν διαθέσιμα.»

Σημείωση: Τα επισυνημμένα έγγραφα έχουν καταχωρισθεί στο Αρχείο της Βουλής. Αντίγραφο τους δόθηκε στον βουλευτή που υπέβαλε την ερώτηση.

Απάντηση ημερομηνίας 20 Απριλίου 2021 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Νίκου Νουρή στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.05.093, ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 2020, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Σχέδια για ανέγερση δύο πολυώροφων κτηρίων

Αναφέρομαι στην πιο πάνω ερώτηση του βουλευτή σε σχέση με την πληροφόρηση που είχε σχετικά με την ανέγερση δύο πολυώροφων κτηρίων στο κρατικό τεμάχιο, στο οποίο κτίστηκε το 1967 το ξενοδοχείο ΧΙΛΤΟΝ, στη Λευκωσία και σας πληροφορώ τα ακόλουθα, κατόπιν διαβούλευσης με τον Δήμο Λευκωσίας ως αρμόδια Πολεοδομική Αρχή:

- α) Το συγκεκριμένο τεμάχιο με βάση τους τίτλους ιδιοκτησίας που έχουν προσκομισθεί στον Δήμο δεν είναι κρατικό.
- β) Για το συγκεκριμένο τεμάχιο έχουν υποβληθεί μέχρι σήμερα 3 αιτήσεις για άδειες.
- γ) Η πρώτη αφορούσε αίτηση για άδεια κατεδάφισης τμήματος του ξενοδοχείου ΧΙΛΤΟΝ (δυτική αίθουσα δεξιώσεων), η οποία έχει ήδη εκδοθεί.
- δ) Η δεύτερη αφορούσε αίτηση πολεοδομικής άδειας για αναβάθμιση του υφιστάμενου ξενοδοχείου και την ανέγερση υπόγειου χώρου στάθμευσης σε 2 επίπεδα για την ικανοποίηση αναγκών του ξενοδοχείου. Έχουν γίνει διαβουλεύσεις των αιτητών μαζί με την Υπηρεσία του Δήμου σε σχέση ειδικότερα με την τοπιοτέχνηση και το πράσινο. Οι αιτητές έχουν υποβάλει νέα σχέδια, τα οποία στην παρούσα φάση εξετάζονται. Μαζί με την αίτησή τους οι επενδυτές έχουν υποβάλει έκθεση πληροφοριών για έργα του 2^{ου} παραρτήματος, σύμφωνα με τον Περί Εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον Νόμο, η οποία έχει κοινοποιηθεί στο Τμήμα Περιβάλλοντος για τις απόψεις τους. Διευκρινίζεται, ότι το εν λόγω παράρτημα αφορά έργα για τα οποία υποβάλλονται πληροφορίες και για τα οποία η περιβαλλοντική αρχή εκδίδει “αιτιολογημένη διαπίστωση”. Πρόσθετα και πέραν των απόψεων του Τμήματος Περιβάλλοντος, αναμένονται και οι απόψεις άλλων Υπηρεσιών (Πυροσβεστικής, Υφυπουργείο Τουρισμού κ.λπ.).
- ε) Η τρίτη αίτηση αφορά την ανέγερση δύο πολυώροφων οικοδομών, μίας οικιστικής και μίας γραφειακής χρήσης. Έχει υποβληθεί από τους αιτητές μελέτη επιπτώσεων στο περιβάλλον, σύμφωνα με το Παράρτημα 1 του Περί Εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον Νόμο, η οποία έχει κοινοποιηθεί στο Τμήμα Περιβάλλοντος για τις απόψεις τους. Διευκρινίζεται, ότι για έργα που περιλαμβάνονται στο πρώτο παράρτημα του Νόμου υποβάλλεται περιβαλλοντική μελέτη, στην οποία η περιβαλλοντική Αρχή εκδίδει περιβαλλοντική έγκριση. Σημειώνεται επίσης, ότι πρόσφατα οι αιτητές, μετά και την αγορά παρακείμενου τεμαχίου, έχουν υποβάλει αναθεωρημένα σχέδια, τα οποία στην παρούσα φάση εξετάζονται. Σε περίπτωση που κριθεί ότι χρειάζεται αναθεώρηση της υποβληθείσας μελέτης επιπτώσεων στο περιβάλλον θα ζητηθεί υποβολή νέας μελέτης.
- στ) Πέραν των πιο πάνω σημειώνεται, ότι έχει υποβληθεί μελέτη σε σχέση με κυκλοφοριακές επιπτώσεις, η οποία θα προωθηθεί προς το Τμήμα Δημοσίων Έργων και τον Φορέα Ρύθμισης Κυκλοφοριακών θεμάτων για τις απόψεις τους.
- ζ) Ο Διευθυντής Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, θα διατυπώσει, σε περίπτωση που ερωτηθεί από την Πολεοδομική Αρχή, τις απόψεις του για τυχόν πολυώροφη οικοδομή (με υπέρβαση πέραν των 2 από τον μέγιστο επιτρεπόμενο με βάση το Τοπικό Σχέδιο Λευκωσίας).»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Απριλίου 2021 του Υπουργού Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων κ. Γιάννη Καρούσου στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.05.099, ημερομηνίας 27 Οκτωβρίου 2020, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαράλαμπου Θεοπέμπτου

«Επιθυμώ να αναφερθώ στην πιο πάνω ερώτηση και να σας πληροφορήσω ότι το θέμα της μεταφοράς ζώων σε λεωφορεία δεν ρυθμίζεται από τη σχετική νομοθεσία και συγκεκριμένα από τον περί της Πρόσβασης στο Επάγγελμα του Οδικού Μεταφορέα Νόμο του 101(Ι)/2001. Κατά συνέπεια, το θέμα της μεταφοράς των ζώων αφορά την πολιτική της κάθε εταιρείας.

2. Όσον αφορά τη δημόσια υπηρεσία εσωτερικών οδικών επιβατικών μεταφορών σε τακτικές γραμμές, οι επιβάτες δικαιούνται να μεταφέρουν ζώα σε ειδικά κατασκευασμένο κλουβί το οποίο μπορεί να τοποθετηθεί κάτω από τα πόδια του επιβάτη ή πάνω στα πόδια του. Βάσει της νέας Γνωστοποίησης του Υπουργού Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων σχετικά με την Τιμολογιακή και Κοινωνική Πολιτική η οποία αναμένεται να τεθεί σε ισχύ εντός του έτους, οι Παραχωρησιούχοι των υπηρεσιών παγκύπρια θα δύνανται να χρεώνουν εισιτήριο μονής διαδρομής για κάθε κλουβί μεταφοράς ζώου.

3. Παραμένω στη διάθεσή σας για οποιοσδήποτε περαιτέρω διευκρινίσεις απαιτηθούν.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Απριλίου 2021 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Νίκου Νουρή στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.05.121, ημερομηνίας 11 Νοεμβρίου 2020, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Αίθουσα πολλαπλής χρήσης του Κοινοτικού Συμβουλίου Κάτω Πύργου

Αναφέρομαι στην πιο πάνω ερώτηση και επιθυμώ να σας πληροφορήσω ότι το Υπουργείο Εσωτερικών έχει ήδη προβεί σε προκαταρκτική έρευνα και έχει αποφασίσει το διορισμό Ερευνητών Λειτουργού, ο οποίος θα διερευνήσει την καταγγελία για την αίθουσα πολλαπλής χρήσης του Κοινοτικού Συμβουλίου Κάτω Πύργου. Στο πλαίσιο της εξέτασης της υπό αναφορά καταγγελίας, μεταξύ άλλων, το Υπουργείο Εσωτερικών θα ζητήσει το διορισμό διερευνητικής επιτροπής, από το ΕΤΕΚ, για τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης και μετά την ολοκλήρωση της έρευνας το Υπουργείο θα λάβει τις σχετικές αποφάσεις για τη διαχείριση του όλου θέματος.»

Απάντηση ημερομηνίας 21^{ης} Απριλίου 2021 του Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος κ. Κώστα Καδή στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.05.142, ημερομηνίας 1^{ης} Δεκεμβρίου 2020, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λάρνακας κ. Χρίστου Ορφανίδη

«Αναφέρομαι στην πιο πάνω ερώτηση και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

- (α) Σε περιοχή της κοινότητας Ορμήδειας πλησίον της περιοχής “Ρομάντζο” και εντός των Βρετανικών Βάσεων Δεκέλειας, επαναδραστηριοποιείται από το 2012 η εταιρεία Sandworks (Ormidthia) Ltd. Η εν λόγω εταιρεία ήταν κάτοχος Προνομίων Λατομείου παραγωγής πλυντής φυσικής άμμου (πλυντήριο), στη σχετική περιοχή από το 1974.
- (β) Στα τέλη της δεκαετίας του 1990, λόγω της διέλευσης του δρόμου Ριζοελιάς-Αγίας Νάπας, είχε αποφασιστεί από την Κυπριακή Δημοκρατία ο τερματισμός των εργασιών όλων των πλυντηρίων φυσικής άμμου που δραστηριοποιούνταν στην περιοχή και την καταβολή αποζημιώσεων των αποθεμάτων τους από το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων.
- (γ) Η εν λόγω εταιρεία δεν είχε αποδεχθεί το ύψος των αποζημιώσεων, επειδή υποστήριζε ότι τα αποθέματά της ήταν πολύ περισσότερα από αυτά που είχαν εκτιμηθεί για αποζημίωση από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Ως εκ τούτου, προχώρησε σε αγωγή και προσφυγές προς την Κυπριακή Δημοκρατία.
- (δ) Ύστερα από περαιτέρω γεωλογικές έρευνες στην περιοχή, διαφάνηκε ότι όντως η εταιρεία είχε περισσότερα αποθέματα από αυτά που είχαν εκτιμηθεί. Η Νομική Υπηρεσία πρότεινε στην εταιρεία την απόσυρση της αγωγής και των προσφυγών, με αντάλλαγμα την επαναδραστηριοποίησή της για την αξιοποίηση όλων των αποθεμάτων της και για να επωφεληθεί από τα αποθηκευμένα λατομικά της υλικά. Αυτά βρίσκονται σε περιοχή του χωριού Ορμήδειας, σε δασική γη εντός των Βρετανικών Βάσεων Δεκέλειας.
- (ε) Ως εκ τούτου, στις 20/2/2009, συνάφθηκε συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της εταιρείας Sandworks (Ormidthia) Ltd, ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη της Διοίκησης των Βρετανικών Βάσεων, με την οποία η εταιρεία θα απέσυρε οριστικά και αμετάκλητα την αγωγή με αριθμό 7059/2001 και τις προσφυγές με αριθμούς 1177/2004 και 1178/2004 που είχε καταθέσει στα Κυπριακά Δικαστήρια εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας, για την επαναδραστηριοποίησή της στην περιοχή όπου είχε τα αποθέματα και τις εγκαταστάσεις της.

2. Ουσιαστικά η Κυπριακή Δημοκρατία ανέλαβε την ευθύνη να παραχωρούνται στην εταιρεία Sandworks (Ormidthia) Ltd, Επαγγελματικές Άδειες (Business Licenses) για συνολική συνεχή διάρκεια πέντε (5) ετών, με σκοπό την επεξεργασία και διάθεση λατομικών υλικών στην αγορά, που θα παράγονται από τις εργασίες που περιγράφονται σε μελέτη τελικής αποκατάστασης του χώρου (με αριθμό MS8323) την οποία κατέθεσε η εταιρεία. Οι Επαγγελματικές Άδειες θα είναι ετήσιες και θα εκδίδονται και θα επανεκδίδονται από τη Διοίκηση των Βρετανικών Βάσεων. Την αποκλειστική ευθύνη για την παραγωγή των ποσοτήτων λατομικών υλικών και προϊόντων τους που περιγράφονται στη εν λόγω μελέτη, φέρει η εταιρεία.

3. Σύμφωνα με τους όρους της εν λόγω Επαγγελματικής Άδειας, η εταιρεία δύναται να διεξάγει εργασίες εξόρυξης, απόληψης ή επεξεργασίας λατομικών υλικών, διάθεσης προϊόντων και αποβλήτων σύμφωνα με την πιο πάνω μελέτη.

4. Με τον τερματισμό της τελευταίας άδειας λειτουργίας, η εταιρεία θα πρέπει να ολοκληρώσει όλες τις εργασίες διαμόρφωσης της περιοχής και να προχωρήσει σε αποκατάσταση και χλόαση η δένδροφύτευση του χώρου που καθορίζεται στην εν λόγω μελέτη, σύμφωνα με τις οδηγίες και την επίβλεψη του Τμήματος Δασών του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΥΓΑΑΠ). Οι πιο πάνω εργασίες τυγχάνουν ελέγχου από την Τεχνική Επιτροπή που συγκαλεί ο Πολιτικός Διοικητής της Βάσης Δεκέλειας και στην οποία συμμετέχουν το Τμήμα Δασών και η Υπηρεσία Μεταλλείων.

Η εταιρεία θα πρέπει να συντηρεί τη βλάστηση μέσω άρδευσης και αναπλήρωσης τυχόν αποτυχιών, σύμφωνα με τις οδηγίες του Τμήματος Δασών, μέχρι δύο έτη μετά την ολοκλήρωση της αποκατάστασης της

βλάστησης. Η εταιρεία έχει κατατεθειμένες στην Υπηρεσία Μεταλλείων του ΥΓΑΑΠ, τραπεζικές εγγυήσεις ύψους εβδομήντα πέντε χιλιάδων (75.000) ευρώ, με τις οποίες εγγυάται την πιστή τήρηση των όρων της Επαγγελματικής Άδειας.

5. Η εταιρεία από το 2009, που είχε υπογραφεί η συμφωνία με τον Γενικό Εισαγγελέα της Κυπριακής Δημοκρατίας, είχε εξασφαλίσει το 2011, από τη Διοίκηση των Βρετανικών Βάσεων Δεκέλειας την πρώτη άδεια λειτουργίας και ξεκίνησε την παραγωγή και διάθεση προϊόντων στην αγορά το 2012.

6. Λόγω της οικονομικής κρίσης, είχε ζητήσει παράταση της άδειας λειτουργίας για κάποιο χρονικό διάστημα, η οποία εγκρίθηκε από την Τεχνική Επιτροπή. Τώρα ακολουθείται το τελικό χρονοδιάγραμμα για τερματισμό των εργασιών που δόθηκε από την Τεχνική Επιτροπή εντός του 2020, το οποίο προνοεί:

- I. Τερματισμό των λατομικών εργασιών μέχρι 15/6/2020.
- II. Αποσυναρμολόγηση της μονάδας επεξεργασίας του υλικού και κατεδάφιση των εγκαταστάσεων μέχρι 30/8/2020.
- III. Ολοκλήρωση εργασιών διαμόρφωσης και δεντροφύτευση του χώρου εντός του 2021.
- IV. Συντήρηση των φυτών για τα έτη 2022-2023.

Τα σημεία I και II έχουν υλοποιηθεί και συγκεκριμένα έχουν σταματήσει οι εργασίες εξόρυξης και επεξεργασίας των υλικών, έγινε αποσυναρμολόγηση της μονάδας επεξεργασίας υλικού και κατεδάφιση των εγκαταστάσεων με τις οδηγίες της Υπηρεσίας Μεταλλείων.

7. Σήμερα, απομακρύνονται όλα τα έτοιμα υλικά από την περιοχή και οι εργασίες διαμόρφωσης του χώρου βρίσκονται σε εξέλιξη και πραγματοποιούνται σύμφωνα με την μελέτη με αριθμό MS8323 και την επίβλεψη της Τεχνικής Επιτροπής. Οι εργασίες δεντροφύτευσης υλοποιούνται σε δύο φάσεις, σύμφωνα με τις οδηγίες και την επίβλεψη του Τμήματος Δασών. Η πρώτη έχει ήδη υλοποιηθεί τον Φεβρουάριο του 2021 και η δεύτερη αναμένεται τον Νοέμβριο του 2021.

8. Παραμένουμε στη διάθεσή σας για τυχόν διευκρινίσεις ή πρόσθετες πληροφορίες επί των πιο πάνω.»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Απριλίου 2021 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Νίκου Νουρή στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.05.153, ημερομηνίας 8 Δεκεμβρίου 2021, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λάρνακας κ. Χρίστου Ορφανίδη

«Αναφέρομαι στην πιο πάνω ερώτηση αναφορικά με το καθεστώς αδειοδότησης των εγκαταστάσεων που διατηρεί η εταιρεία Cypra Ltd στη Βιομηχανική Περιοχή Αραδίππου και επιθυμώ να σας πληροφορήσω ότι πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με την αρμόδια Οικοδομική (Δήμος Αραδίππου) και Πολεοδομική Αρχή (Διευθυντή Τμήματος Πολεοδομίας και Οικίσεως) και διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

- α) Σύμφωνα με το Δήμο Αραδίππου, για τα υποστατικά που διατηρεί η Εταιρεία, χορηγήθηκε αρχικά η πολεοδομική άδεια με αρ. ΛΑΡ/131/2012 και η άδεια οικοδομής με αρ. Β24/2014. Ο λόγος που ο Δήμος Αραδίππου συναίνεσε στην έκδοση της σχετικής άδειας ήταν διότι πίστευε ότι θα έχει περιβαλλοντικά οφέλη από τη λειτουργία της μονάδας, καθότι για τη λειτουργία της θα χρησιμοποιούνταν κτηνοτροφικά απόβλητα από τις εγκαταστάσεις της περιοχής (Κτηνοτροφική Περιοχή), καθώς και ζωικά υποπροϊόντα από υπεραγορές, κρεοπωλεία, πτηνοσφαγεία, οργανικά απόβλητα κ.λπ. Συνεπώς, η λειτουργία της μονάδας θα βελτίωνε το τεράστιο περιβαλλοντικό πρόβλημα που αντιμετώπιζε ο Δήμος Αραδίππου.
- β) Στις 10 Απριλίου 2017, η Εταιρεία υπόβαλε αίτηση για έκδοση Πιστοποιητικού Έγκρισης για τμήμα της αδειοδοτημένης εργασίας και παράλληλα ενημέρωσε το Δήμο ότι προχώρησε στην κατασκευή των χώρων που θα χρησιμοποιούσε με σκοπό την παραλαβή νεκρών ζώων για παραγωγή κρεατοστεάλευρου, με αποτέλεσμα την περαιτέρω περιβαλλοντική επιβάρυνση, με τεράστιους κινδύνους για την υγεία των δημοτών του. Η παραλαβή των κτηνοτροφικών αποβλήτων που προνοούσαν οι άδειες δεν υλοποιήθηκε και ως εκ τούτου, ο Δήμος Αραδίππου απέρριψε το αίτημα.
- γ) Στις 27 Δεκεμβρίου 2018 η Εταιρεία υπέβαλε εκ νέου αίτηση για έκδοση Πιστοποιητικού Έγκρισης και ο Δήμος Αραδίππου απέρριψε ξανά το αίτημα, με την εισήγηση όπως η αιτήτρια εταιρεία αποταθεί στην Πολεοδομική Αρχή για μελέτη του ενδεχομένου χορήγησης νέας πολεοδομικής άδειας για την ανάπτυξη, όπως έχει διαμορφωθεί επιτόπου.
- δ) Στις 13 Ιουνίου 2019 η Εταιρεία υπόβαλε αίτηση στην Πολεοδομική Αρχή για προσθηκομετατροπές σε υφιστάμενο σταθμό παροχής ηλεκτρικής ενέργειας με αριθμό ΛΑΡ/0220/2019. Η σχετική αλληλογραφία, στην οποία συμπεριλαμβάνονται και οι απόψεις του Δήμου Αραδίππου, για τη χορήγηση της πολεοδομικής άδειας επισυνάπτονται ως **Παράρτημα Α**.
- ε) Όσον αφορά τις απόψεις της Πολεοδομικής Αρχής, ενημερώνεστε ότι δεν κατέστη δυνατόν να εξασφαλιστούν, αφού οι σχετικοί πολεοδομικοί φάκελοι έχουν αποσταλεί στην Ερευνητική Επιτροπή που έχει διοριστεί για τη διερεύνηση θεμάτων που αφορούν την εν λόγω Εταιρεία.»

Σημείωση: Τα επισυνημμένα έγγραφα έχουν καταχωρισθεί στο Αρχείο της Βουλής. Αντίγραφό τους δόθηκε στον βουλευτή που υπέβαλε την ερώτηση.

Απάντηση ημερομηνίας 20 Απριλίου 2021 του Υφυπουργού Τουρισμού κ. Σάββα Περδίου στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.05.168, ημερομηνίας 14 Δεκεμβρίου 2020, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαράλαμπου Θεοπέμπτου

«Αναφέρομαι στην πιο πάνω ερώτηση και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

2. Η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου του Υφυπουργείου Τουρισμού στελεχώνεται από τέσσερις λειτουργούς. Τα μέλη της έχουν επιλεγεί στη βάση των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών τους προσόντων και πείρας, με σκοπό την πληρέστερη και στο μέγιστο δυνατό βαθμό πιστή εκτέλεση των αρμοδιοτήτων και σκοπών της Μονάδας. Η ανώτερη λειτουργός, που προΐσταται της Μονάδας, υπηρετεί σε πλήρη βάση ενώ οι υπόλοιποι τρεις σε μερική, καθώς εκτελούν και άλλα καθήκοντα στο Υφυπουργείο.
3. Όπως σε όλες τις κρατικές υπηρεσίες, ο αριθμός του προσωπικού και η σύνθεση της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου διαμορφώνονται/μεταβάλλονται ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες.
4. Τα μέλη της Μονάδας παρακολουθούν σχετικά εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά σεμινάρια, ενώ, όποτε κρίνεται σκόπιμο, η Μονάδα αποτελείται για καθοδήγηση στην Τρίτη Γραμμή Άμυνας, που είναι η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου της Δημοκρατίας.
5. Το Υφυπουργείο κρίνει ότι η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου λειτουργεί ικανοποιητικά. Εν πάση περιπτώσει, το Υφυπουργείο παρακολουθεί συνεχώς τη λειτουργία της και, ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες, προβαίνει σε ενέργειες ενίσχυσής της σε προσωπικό, εκπαίδευση, κ.ά.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Απριλίου 2021 του Υπουργού Υγείας κ. Κωνσταντίνου Ιωάννου στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.05.217, ημερομηνίας 23 Φεβρουαρίου 2021, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χρίστου Χρίστου

«Η απάντηση στην πιο πάνω ερώτηση από το αρμόδιο Τμήμα, τις Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας, είναι η ακόλουθη:

2. Η διεξαγωγή προπονήσεων για αθλητές υψηλού επιπέδου ή αθλητών που ανήκουν σε Εθνικές ομάδες κλασικού αθλητισμού, έχει προβλεφθεί και συμπεριλαμβάνεται ειδική πρόνοια στα εκάστοτε Διατάγματα, από το διάταγμα αρ. 55 της 28^{ης} Νοεμβρίου 2020 και μετέπειτα για προπονήσεις.
3. Με βάση την πιο πάνω πρόνοια, ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού έχει αποστείλει ονομαστικό κατάλογο αθλητών υψηλού επιπέδου για συμμετοχή σε προπονήσεις και ο κατάλογος αυτός έτυχε σχετικής εγκρίσεως.
4. Επιπρόσθετα, το Υπουργείο Υγείας ικανοποιεί και εγκρίνει αιτήματα αθλητών που μεταβαίνουν στο εξωτερικό για συμμετοχή σε αγώνες ή σε προγράμματα προπονήσεων, για εξαίρεση της υποχρεωτικής καραντίνας με την επιστροφή τους στη Δημοκρατία για σκοπούς προπόνησης μόνο.
5. Πέραν των πιο πάνω, οι Υγειονομικές Υπηρεσίες είναι σε συνεχή επαφή με τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού για τα θέματα που αφορούν τον αθλητισμό και επίσης πραγματοποίησε συναντήσεις για συζήτηση συναφών θεμάτων με την Ολυμπιακή Επιτροπή, με την Κυπριακή Ομοσπονδία Ερασιτεχνικού Αθλητισμού, τον Σύνδεσμο Γυμναστών, τον Σύνδεσμο Ιδιοκτητών Γυμναστηρίων καθώς και διάφορες άλλες Ομοσπονδίες όπως Σκοποβολής, Τοξοβολίας, Αντισφαίρισης κ.ά.
6. Το Υπουργείο Υγείας επιδεικνύει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον αθλητισμό γνωρίζοντας ότι προάγει την υγεία, αφουγκράζεται τις ανησυχίες και την αγωνία των αθλητών μας και αναλόγως της τρέχουσας επιδημιολογικής κατάστασης προσπαθεί να προβαίνει σε χαλαρώσεις με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.
7. Εάν για οποιοδήποτε λόγο κρίνετε ότι οι ως άνω απαντήσεις δεν είναι επαρκείς ή χρήζουν περαιτέρω διευκρινήσεων, παραμένω στην διάθεσή σας.»

Απάντηση ημερομηνίας 13 Απριλίου 2021 του Υπουργού Εξωτερικών κ. Νίκου Χριστοδουλίδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.05.229, ημερομηνίας 16 Μαρτίου 2021, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Αναφέρομαι στην πιο πάνω ερώτηση και σας πληροφορώ ότι, το Υπουργείο Εξωτερικών έχει προβεί σε σχετικές ενέργειες και έντονα διαβήματα προς το Βρετανικό Υπουργείο Εξωτερικών, με σκοπό την απάλειψη της απαράδεκτης αναφοράς του ψευδοκράτους ως "tnc" από τη βρετανική πλατφόρμα εντοπισμού επιβατών (Passenger Locator form).

Ως αποτέλεσμα των ενεργειών μας έγινε αντικατάσταση της εν λόγω προβληματικής αναφοράς, αναφέροντάς μας ότι πρόκειται για "ανθρώπινο λάθος". Επίσης, το Βρετανικό Υπουργείο Εξωτερικών επανέλαβε τη θέση του ΗΒ σχετικά με τη μη αναγνώριση του ψευδοκράτους στα κατεχόμενα και ότι η θέση του δεν έχει

αλλάξει. Σημειώνεται επίσης ότι έθεσα το θέμα στη Βρετανίδα Υπουργό Ευρωπαϊκής Γειτονίας και Αμερικής, κα. Wendy Morton κατά τη συνάντηση που είχα μαζί της, την 7^η Απριλίου 2021.»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Απριλίου 2021 της Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως κ. Έμιλυσ Γιολίτη στην ερώτηση με αρ. 23.06.011.05.232, ημερομηνίας 18 Μαρτίου 2021, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Λουκαΐδη

«Αναφέρομαι στην πιο πάνω ερώτηση και παραθέτω την απάντηση του Αρχηγού της Αστυνομίας, ημερομηνίας 31^{ης} Μαρτίου 2021.

2. Παραμένω στη διάθεσή σας εάν χρειάζεστε οποιοσδήποτε περαιτέρω διευκρινίσεις.

“Ενημέρωση για τις πρόσφατες προκηρύξεις διαγωνισμών αγοράς οχημάτων (Διαγωνισμός Δ.Ο. 7/2021) και αντιοχλαγωγικών θωρακίσεων Δ.Ο. 16/2021)

Αναφορικά με επιστολή σας ημερομηνίας 16/3/2021, σχετικά με το πιο πάνω θέμα πληροφορείστε τα ακόλουθα:

2. Η Αστυνομία προκηρύσσει κατά καιρούς δημόσιους διαγωνισμούς με βάση τους εκάστοτε εγκεκριμένους προϋπολογισμούς, όπως και στις περιπτώσεις των προσφορών που αναφέρονται πιο κάτω:

▶ Προσφορά Δ.Ο. 7/2021, για την προμήθεια και διαμόρφωση πέντε οχημάτων Μεταφοράς Αντιοχλαγωγικών Ομάδων

Η ανάγκη προέκυψε το έτος 2018 και αφορά αντικατάσταση των παλαιών οχημάτων μεταφοράς του προσωπικού τύπου Rajero (4x4) τα οποία χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα και δεν παρέχουν στα μέλη την απαραίτητη προστασία και ασφάλεια. Τα νέα οχήματα θα είναι τύπου van, και θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο για την μεταφορά του προσωπικού. Έχουν την δυνατότητα μεταφοράς μέχρι 8 ατόμων με τον ατομικό εξοπλισμό τους. Τα εν λόγω οχήματα δεν θα φέρουν οποιοδήποτε επιπρόσθετο εξοπλισμό αλλά θα διαμορφωθούν κατάλληλα, κατά τρόπο ώστε να παρέχουν ασφάλεια στα μέλη που θα μεταφέρονται, από τυχόν επιθέσεις. Παρομοίου τύπου οχήματα χρησιμοποιούν και άλλες προηγμένες Ευρωπαϊκές Χώρες, όπως η Γερμανία, η Γαλλία, η Αγγλία, η Ελλάδα, η Πολωνία. Ο προγραμματισμός της αγοράς περιλήφθηκε στο αναθεωρημένο Πολυετές Εθνικό Πρόγραμμα του έτους 2018, για το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπάρχουν διαθέσιμες πιστώσεις στο άρθρο 05.851 του προϋπολογισμού του 2021.

▶ Προσφορά Δ.Ο. 16/2021, για προμήθεια προσωπικών Αντιοχλαγωγικών Θωρακίσεων μελών

Ανέκαθεν στον εκάστοτε ετήσιο προϋπολογισμό περιλαμβάνονται πιστώσεις στο άρθρο 07.501 για αγορά αντιοχλαγωγικού εξοπλισμού, επιχειρησιακού εξοπλισμού, διασωστικά και καταδυτικά υλικά. Η σταδιακή προμήθεια προσωπικών αντιοχλαγωγικών θωρακίσεων χρειάζεται για να αντικατασταθεί μέρος των υφιστάμενων στολών της Μηχανοκίνητης Μονάδας Άμεσης Δράσης (ΜΜΑΔ) και των Αστυνομικών Διευθύνσεων, που αγοράστηκαν το 2003, το 2004 και το 2010, οι οποίες είναι πεπαλαιωμένες και αρκετά φθαρμένες και επιβάλλεται η απόσυρση τους.

3. Η Αστυνομία, ως Σώμα Ασφαλείας, έχει ως κύρια αποστολή της, όπως αυτή πηγάζει από το Σύνταγμα και τις σχετικές νομοθεσίες, την διατήρηση και διαφύλαξη της ειρήνης και την έννομη τάξη και γενικά στην διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της Δημοκρατίας. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της πρόληψης και εξιχνίασης του εγκλήματος, της σύλληψης και προσαγωγής των παρανομούμενων ενώπιον της Δικαιοσύνης και γενικά της προστασίας του πολίτη και της παρουσίας του από παράνομες πράξεις. Ως εκ τούτου, η Αστυνομία ως εντεταλμένη αρχή επιβολής του Νόμου οφείλει να έχει τον αναγκαίο και κατάλληλο εξοπλισμό για να είναι σε θέση να δράσει άμεσα και αποτελεσματικά, ασκώντας τις εξουσίες της, όπως αυτές πηγάζουν από τον Νόμο, για να φέρει εις πέρας την αποστολή της.

4. Η χορήγηση ατομικού εξοπλισμού και εξάρτησης στα μέλη της Αστυνομίας προβλέπεται στους περί Αστυνομίας (Γενικούς) Κανονισμούς του 1989 (Κ.Δ.Π. 51/1989). Η συνεχής αναβάθμιση του εξοπλισμού μας ή/και η αγορά νέου εξοπλισμού, συνιστά απόλυτη ανάγκη για ένα σύγχρονο Οργανισμό, για να βρίσκεται σε επιχειρησιακή ετοιμότητα. Κατ' επέκταση, η αγορά νέου εξοπλισμού, η ανανέωση του υφιστάμενου ή/και ο εκσυγχρονισμός αυτού, πηγάζει από τις κατά καιρούς ανάγκες για:

- Αναβάθμιση του εξοπλισμού.
- Αντικατάσταση παλαιότερου εξοπλισμού.
- Χορήγηση στα νέα μέλη ατομικού εξοπλισμού.
- Συμπλήρωση των διαφόρων αποθεμάτων μας.
- Προσωπική έκδοση εξάρτησης στα μέλη μας για σκοπούς υγιεινής.

5. Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιοσδήποτε διευκρινίσεις, παρακαλώ.”.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κεφάλαιο Τέταρτο. Θέματα εγγραφέντα για συζήτηση, δε θα μπορούμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τώρα θα σας πω για τη διάλυση της Βουλής με βάση το άρθρο 67 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Πριν διαβάσω την απόφαση, μου έχει ζητηθεί να μιλήσουν, να πουν πέντε λόγια, ο κ. Παπαδόπουλος, ο κ. Νεοφύτου, αν δεν κάνω λάθος, και, δεν ξέρω, όποιος άλλος θέλει από τους συναδέλφους να μιλήσει, πριν να αναγνώσουμε την απόφαση της διάλυσης της Βουλής.

Ποιος θα μιλήσει πρώτος, ο κ. Παπαδόπουλος;

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, απλώς, ενόψει και της απόφασης για τη διάλυση, θα θέλαμε να πούμε ως Δημοκρατικό Κόμμα δύο λόγια.

Πρώτον, οφείλουμε να σημειώσουμε ότι η παρούσα Βουλή σε αυτή τη σύνθεση κλήθηκε να αντιμετωπίσει κρίσιμα ζητήματα σε δύσκολες στιγμές και ενίοτε με κάποιες αντιπαραθέσεις. Δε θεωρώ ότι είναι αθέμιτο να υπάρχουν διαφωνίες και αντιπαραθέσεις. Οι πολιτικές θέσεις πρέπει να δοκιμάζονται μέσα από τον δημοκρατικό διάλογο, πάντα όμως μέσα στα πλαίσια του σεβασμού προς την αντίθετη άποψη, γι' αυτό, επειδή πιστεύω ότι οι συζητήσεις σ' αυτό το σώμα τα προηγούμενα πέντε χρόνια ήταν ενός συγκεκριμένου ποιοτικού πολιτικού λόγου, που θεωρώ ότι πληρεί αυτά τα κριτήρια, θα 'θελα να ευχαριστήσω όλες και όλους τους συναδέλφους, παρά τις διαφωνίες μας, που συμμετείχαν σε αυτές τις συζητήσεις, να τους ευχαριστήσω για το ήθος τους, αλλά και την υπηρεσία τους αυτά τα πέντε χρόνια. Ιδιαίτερα όμως, κύριε Πρόεδρε, θέλω να ευχαριστήσω εσάς και όλους τους υπόλοιπους συνάδελφους που αποχωρούν και δε θα επαναδιεκδικήσουν εκλογή στις επερχόμενες βουλευτικές εκλογές, να τους ευχηθώ καλή συνέχεια και να ευχηθώ καλή επιτυχία στις συναδέλφους και στους συναδέλφους που θα διεκδικήσουν επανεκλογή και θα θέσουν τον εαυτό τους στη δοκιμασία των επερχόμενων εκλογών. Να ευχηθούμε, κύριε Πρόεδρε, ότι η επόμενη Βουλή θα συνεχίσει με μια επωφελή θητεία για τον τόπο, τον λαό και την πατρίδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Παπαδόπουλε.

Ο κ. Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Πρόεδρε, να ευχαριστήσουμε τόσο τον Πρόεδρο του σώματος όσο και τους εκλεκτούς συναδέλφους που με δική τους απόφαση δε θα επαναδιεκδικήσουν.

Να ευχηθούμε η νέα Βουλή να προσπαθήσει στη λειτουργία της να συμβαδίσει με το λαϊκό αίσθημα περί κράτους δικαίου και κοινωνικής δικαιοσύνης, να ευχηθούμε στη νέα Βουλή αυτό που δεν πραγματώθηκε από το 1974, να ξαναζήσουμε σε μια επανενωμένη πατρίδα, να ευχηθώ αυτός ο πολιτικός πολιτισμός που ακούσαμε στην έναρξη της διήμερης συνεδρίας και στο κλείσιμο να 'ναι ο κανόνας και όχι η εξαίρεση, να ευχηθώ σε όλους τους συναδέλφους που επαναδιεκδικούν καλές επιτυχίες!

Καλό Πάσχα σε όλους!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κ. Νεοφύτου.

Η κυρία Μαύρου.

ΕΛΕΝΗ ΜΑΥΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι συνάδελφοι,

Αυτά τα πέντε χρόνια δεν ήταν μια εύκολη περίοδος. Χρειάστηκε να χειριστούμε θέματα στα οποία υπήρξαν αντιπαραθέσεις απόψεων, φιλοσοφιών, πολιτικών.

Ως ΑΚΕΛ προσπαθήσαμε, μέσα απ' αυτές τις αντιπαραθέσεις θέσεων και προτάσεων, να εξυπηρετήσουμε με τον τρόπο που εμείς θεωρούσαμε καλύτερο, το συμφέρον του τόπου, το καλό των εργαζομένων. Όταν λέμε ότι η Βουλή είναι ο ναός της δημοκρατίας, δεν είναι λόγια κενά. Έχουμε, κουβαλούμε στους ώμους μας το βάρος της εκπροσώπησης με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, της βούλησης του λαού.

Μπορεί να μην καταφέραμε πάντα τούτη την πενταετία να ανταποκριθούμε ως σώμα σ' αυτές τις προσδοκίες του λαού. Τούτο θα είναι η πρόκληση, αν θέλετε, και για την επόμενη, τη νέα Βουλή, η οποία δε θα έχει να διαχειριστεί λιγότερα ή λιγότερο σοβαρά θέματα. Και μόνο οι σημερινές εξελίξεις σε ό,τι αφορά την

πανδημία που ταλαιπωρεί την κοινωνία, την οικονομία, τους ανθρώπους, που στοίχισε ζωές για πάνω από ένα χρόνο τώρα, νομίζω θα είναι αρκετό.

Την επόμενη βδομάδα στη Γενεύη γίνεται ακόμα μια προσπάθεια, για να σπάσει το αδιέξοδο σ' ό,τι αφορά την απελευθέρωση, την επανένωση του τόπου και του λαού μας. Μπορεί οι προσδοκίες να μην είναι πολλές, αλλά είμαι βέβαιη ότι όλοι ευχόμαστε, είτε τη Δευτέρα, την Τρίτη, την ερχόμενη βδομάδα, είτε με άλλη σύντομα διαδικασία, να μπορούμε να μιλούμε για μια επανενωμένη Κύπρο.

Η ευθύνη είναι μεγάλη, ο καθένας από εμάς κρίνει και κρίνεται και για τον εαυτό του και για το σύνολο του σώματος. Εκείνο που μπορώ να πω είναι ότι είχαμε αυτή την πενταετία βοήθεια μεγάλη από τις υπηρεσίες της Βουλής, τις οποίες ευχαριστούμε, είχαμε σίγουρα συνεισφορά σημαντική από συναδέλφους που δε θα είναι στην επόμενη Βουλή και εσάς, κύριε Πρόεδρε, και θέλω και αυτούς με την ευκαιρία τούτη να τους ευχαριστήσω και θέλω να ευχηθώ στο σώμα, σ' αυτό το ναό της δημοκρατίας, ό,τι καλύτερο την επόμενη πενταετία!

Ευχαριστούμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Μαύρου.

Ο κ. Θεοπέμπτου.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Ευχαριστώ, Πρόεδρε.

Πρέπει να πω πρώτα ένα πολύ μεγάλο ευχαριστώ στις υπηρεσίες της Βουλής, γιατί πραγματικά δουλεύουν τζιαι νομίζω όλοι εζήσαμε τη δουλειά που κάμνουν. Να θυμίσω ότι τώρα κρατούμεν τους τζιαι πολλές ώρες, αλλά τζιαι για μες στες επιτροπές τη δουλειά που κάμνουν.

Θέλω επίσης να ευχηθώ σ' όλους να έχουν καλή προεκλογική εκστρατεία τζιαι καλές επιτυχίες σε αυτούς που προσπαθούν να κάμουν και τους προσωπικούς τους στόχους.

Θέλω να ευχαριστήσω ιδιαίτερα εσάς, κύριε Πρόεδρε, γιατί εγώ, όταν εκλέγηκα για πρώτη φορά στη Βουλή, έν' δίπλα σας που έμαθα πώς λειτουργούν οι επιτροπές τζιαι σας ευχαριστώ πάρα πολλά για την ευγένεια, την καλοσύνη τζιαι την υπομονή που είσιετε μαζί μου στην επιτροπή Περιβάλλοντος ιδιαίτερα. Νιώθω ότι που τες εμπειρίες που είχα στη Βουλή -τζιαι νομίζω ότι πολλοί που μας συμφωνούν- εισήγησή μου είναι ότι πρέπει στην επόμενη Βουλή να κάνουμε μια επιτροπή να προωθήσει ορισμένες αλλαγές στη λειτουργία ιδιαίτερα της Βουλής τζιαι του προσωπικού όσον αφορά την επαφή μας με τον κόσμο τζιαι την επαφή μας με τες αλληλογραφίες μας, τον τρόπο που ψηφίζουμε κτλ.

Εμείς είμαστε έτοιμοι να βοηθήσουμε στο να βελτιωθούν όσα μπορούμε να βοηθήσουμε να βελτιωθούν. Τζιαι κλείνω κι εγώ με την ευχή ότι ελπίζω η επόμενη Βουλή να είναι ακόμα πιο καλή τζιαι να έσει τζιαι πολιτικό πολιτισμό τον οποίο χρειαζόμαστε.

Σας ευχαριστώ όλους πάρα πολλά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Θεοπέμπτου.

Ο κ. Γιωργάλλας.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Ήταν μια πενταετία σίγουρα γεμάτη προκλήσεις, απειλές, ευκαιρίες και θεωρώ ότι όλοι μας κάναμε μία πιάνια προσπάθεια, για να κάνουμε το καλύτερο για την πατρίδα, όχι όμως πάντα, γιατί και σε αυτή την πορεία το πολιτικό κόστος ήταν σχεδόν η αφορμή να κάμνουμε ή να παίρνουμε αποφάσεις οι οποίες πολλές φορές δεν ήταν οι απαραίτητες και δεν ήταν οι αναγκαίες. Εύχομαι και ελπίζω ότι η νέα Βουλή θα κάνει όλα αυτά τα οποία η παρούσα δεν έκανε και βέβαια να ξαναφέρει στην επιφάνεια τις αρχές, τις αξίες, τα πολιτικά ιδανικά που πρέπει να διέπουν τη θέση και τη στάση ενός εκπροσώπου των πολιτών σε αυτό το κοινοβούλιο.

Εδώ θα ήθελα να κάνω μία εισήγηση, ότι κάποια στιγμή πρέπει και να ενισχυθεί η γνώση των βουλευτών σε πρακτικές καλής νομοθέτησης και νομίζω θα ήταν χρήσιμο στην αρχή κάθε κοινοβουλευτικής περιόδου οι βουλευτές να περνούν έστω για λίγες ώρες από τη Σχολή Δημόσιας Διοίκησης που έχει το κράτος, έστω για λίγο, να παίρνουν αυτές τις βασικές γνώσεις που χρειάζονται, για να καταλαβαίνουν πώς μπορούν να βοηθήσουν.

Κλείνω με τις ευχαριστίες εκ μέρους της Αλληλεγγύης στο προεδρείο, στις υπηρεσίες, τους συναδέλφους. Σας ευχαριστούμε για όλη τη βοήθεια όλα αυτά τα χρόνια. Να ευχηθώ σε αυτούς που φεύγουν και δε θα ξαναγυρίσουν πίσω στα έδρανα καλή συνέχεια στη ζωή τους για ό,τι κάνουν και στους συναδέλφους που επαναδιεκδικούν καλή επιτυχία στον αγώνα τους. Κάποιοι θα ξαναβρεθούν τον Ιούνιο πίσω από αυτά τα έδρανα. Τουλάχιστον θέλω

να ελπίζω ότι θα ξεκινήσει μία καινούρια περίοδος πιο παραγωγική, διότι, ναι, τα προβλήματα συσσωρεύονται και ο τόπος έχει ανάγκη από επανεκκίνηση. Καλό Πάσχα σε όλους και καλή συνέχεια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Ο κ. Μουσιούπτας έχει τον λόγο και μετά η κ. Θεολόγου.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Όλα έχουν μια αρχή και ένα τέλος και σήμερα είμαστε στο τέλος της πενταετούς βουλευτικής περιόδου του 2016-2021, μια περίοδος, όπως ανέφεραν πολύ σωστά οι προλαλήσαντες, με τες διάφορες προκλήσεις, με τες καλές και τες κακές στιγμές. Αναλογιζόμενοι, αυτά τα πέντε χρόνια μάς έχουν δώσει εμπειρίες -τουλάχιστον εμάς που για πρώτη φορά είχαμε μπει στη Βουλή- εμπειρίες οι οποίες, αν ο κόσμος μάς τιμήσει ξανά με την ψήφο του, θα προσπαθήσουμε να τες κεφαλαιοποιήσουμε για κάτι καλύτερο μαζί με τους υπόλοιπους συναδέλφους.

Εύχομαι η νέα Βουλή, όποιοι και να την απαρτίζουν, να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων, που -πολύ σωστά ανέφερε η κ. Μαύρου- μιλούμε για πανδημία, μιλούμε για συνομιλίες για το Κυπριακό εντός των επόμενων εικοσιτετράωρων. Εύχομαι και ελπίζω οι συνθήκες της νέας Βουλής να είναι καλύτερες από τις σημερινές και η νέα Βουλή να μπορέσει να φέρει καλύτερα αποτελέσματα από ό,τι φέραμε εμείς σήμερα για το καλό της πατρίδας μας και του λαού μας.

Εύχομαι σε αυτούς που αποχωρούν καλή συνέχεια σε ό,τι κάνουν, στους συνάδελφους και συναδέλφισσες που θα επαναδιεκδικήσουν καλές επιτυχίες και καλό αγώνα.

Σε εσάς, κύριε Πρόεδρε, ιδιαίτερα καλή ξεκούραση και σε όλο το προσωπικό της Βουλής καλή συνέχεια και ένα μεγάλο μπράβο για το έργο που έχουν επιτελέσει.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Μουσιούπτα.

Η κ. Θεολόγου.

ANNA ΘΕΟΛΟΓΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριες και κύριοι συνάδελφοι,

Όταν μπήκα στο κοινοβούλιο πριν πέντε χρόνια, η αλήθεια είναι ότι δεν ήξερα τι θα αντιμετωπίσω. Άκουγα για τη δημοκρατία και τον σεβασμό της και είδα πολλές φορές να καταπατείται. Άκουγα για σεβασμό στις συνταγματικές αρχές και στους νόμους και είδα πολλές φορές να καταπατούνται. Άκουγα για προάσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών και της κοινωνίας και είδα πολλές φορές να καταπατούνται. Θέλω να πιστεύω ότι η επόμενη Βουλή θα διακατέχεται από ειλικρίνεια, αλήθεια και ευαισθησία, γιατί εδώ δεν είμαστε, για να εξυπηρετήσουμε κανέναν άλλο πέρα από το κοινό συμφέρον της κοινωνίας και του τόπου μας, και για μένα είναι το πιο σημαντικό απ' όλα, να προσπατεύσουμε και τον ίδιο τον θεσμό της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Εύχομαι καλή επιτυχία σε όλους όσοι θα διεκδικήσουν στις εκλογές, όχι μόνο σε όσους βρίσκονται εντός αυτής της αίθουσας, αλλά και σε όσους βρίσκονται εκτός αυτής της αίθουσας και ας ελπίσουμε ότι οι ευκαιρίες που δίνονται σε όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες να διεκδικήσουν μία έδρα στα έδρανα της Βουλής θα είναι ίσες και χωρίς κανέναν περιορισμό.

Σας ευχαριστώ πολύ για τη βοήθεια και τη στήριξη και την υποστήριξη και τη συνεργασία αυτά τα πέντε χρόνια και εύχομαι μέσα από αυτή τη νέα Βουλή να πάρουμε τον τόπο μας ένα βήμα πιο μπροστά και όχι βήματα πίσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Θεολόγου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ερχόμαστε τώρα στην απόφαση για διάλυση της Βουλής.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Δεν εζήτησε τον λόγο, κύριε! Εννά τον διώ έτσι;

Κύριε Ευσταθίου, παρακαλώ, δεν εζητήσετε τον λόγο!

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Σας γνώριζα και πριν να αναλάβετε την προεδρία της Βουλής. Επιβεβαιώσατε αυτή την εντύπωση που είχα πάντα για σένα, ότι είσαι ένας θαυμάσιος άνθρωπος με αρχές και ιδεώδη, τα οποία διατήρησες μια ζωή. Αυτό είναι το μεγάλο, ένα από τα μεγάλα κέρδη που αποκόμισα αυτά τα δύσκολα πέντε χρόνια που ήμουν στη Βουλή.

Έχω γνωρίσει εξαιρετικούς ανθρώπους μέσα στη Βουλή, θαυμάσιους επαγγελματίες. Μιλώ για την υπηρεσία. Κάπου πιθανότατα να μην ανταποκριθήκαμε σε αυτά τα οποία θέλαμε, αλλά πρέπει να κλείσουμε με ένα μήνυμα αισιοδοξίας και όχι μιζέριας, ότι μπορούμε να κάνουμε πολύ καλύτερα. Όσοι θα είναι εδώ, γιατί αυτός ο τόπος χρειάζεται, εκτός από το αυτομαστίγωμα, χρειάζεται και μια προοπτική και αυτή θα πρέπει να τη δώσει η νέα Βουλή. Έχω γνωρίσει τους θαυμάσιους γραμματείς της Βουλής, τους προέδρους και τους επικεφαλής των κοινοβουλευτικών ομάδων, όλους τους συναδέλφους, όλους, μα, όλους με τους οποίους έχουμε διαφωνήσει, έχουμε συμφωνήσει, αυτή είναι η Δημοκρατία.

Και έτσι τελειώνω με μια παράκληση, να φύγουμε από δω και να έχουμε έτσι ένα αίσθημα ότι ό,τι μπορέσαμε να δώσουμε το δώσαμε και θέλουμε να δώσουμε ακόμα περισσότερο είτε ως βουλευτές είτε ως κόμματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Ευσταθίου, για τα καλά σας λόγια.

Εγώ δε θέλω να πω άλλα, τα είπα στην ομιλία μου χτες. Απλώς με τιμάτε και με συγκινείτε πάντα, όταν μιλάτε για το άτομό μου, και σας ευχαριστώ όλους πάρα πολύ. Ίσως να είναι και υπερβολικά αυτά που ακούγονται, αλλά κάθε αυτί θέλει να τα ακούει αυτά τα ευχάριστα πράγματα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ερχόμαστε τώρα στην απόφαση για διάλυση της Βουλής των Αντιπροσώπων με βάση το άρθρο 67 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Παρακαλώ τη γραμματέα να διαβάσει την απόφαση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Απόφαση για διάλυση της Βουλής των Αντιπροσώπων με βάση το άρθρο 67 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας

ΕΠΕΙΔΗ, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 67.1 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, η Βουλή των Αντιπροσώπων δύναται να διαλυθεί μόνο με απόφασή της η οποία λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ περαιτέρω, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 67.2 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, η απόφαση αυτή καθορίζει την ημερομηνία διενέργειας των γενικών εκλογών, η οποία δε δύναται να απέχει λιγότερο των τριάντα (30) ημερών και περισσότερο των σαράντα (40) ημερών από την ημερομηνία λήψης της οικείας απόφασης,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ έτι περαιτέρω, βάσει των διατάξεων του ίδιου ως άνω άρθρου 67.2, στην εν λόγω απόφαση πρέπει να καθορίζεται η ημερομηνία της πρώτης συνεδρίασεως της νεοεκλεγόμενης Βουλής των Αντιπροσώπων, η οποία δε δύναται να απέχει πέραν των δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία διενέργειας των γενικών εκλογών,

Για όλους τους πιο πάνω λόγους η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίζει:

1. τη διάλυσή της, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 67.1 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, από την 22^α Απριλίου 2021,
2. τον καθορισμό ημερομηνίας διενέργειας γενικών εκλογών προς ανάδειξη της νέας Βουλής των Αντιπροσώπων, η οποία ορίζεται την 30^η Μαΐου 2021, και
3. τον καθορισμό της πρώτης συνεδρίας της νεοεκλεγόμενης Βουλής των Αντιπροσώπων για την Πέμπτη, 10 Ιουνίου 2021, στις 4.00 το απόγευμα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 67.2 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρία Δημητρίου, κάνε μία διόρθωση στο σημείο «τη διάλυσή της, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 67.1 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, από την 22^α Απριλίου». Σήμερα έχουμε 23, όχι 22.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση για την έγκριση της απόφασης;

Επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, η απόφαση εγκρίνεται.

Εδώ φτάσαμε στο τέλος της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Η πρώτη συνεδρία της νέας Βουλής θα πραγματοποιηθεί την Πέμπτη, 10 Ιουνίου 2021, στις 4.00 μ.μ., με ημερήσια διάταξη που θα σας σταλεί.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ωρα λήξης: 6.32 μ.μ.)

**Παρόντες βουλευτές
(αλφαβητικά κατά κόμμα)**

ΔΗΣΥ

Αριστείδου Μαριέλλα	Κωνσταντίνου Κώστας
Γεωργίου Γεώργιος	Κωνσταντίνου Ξένια
Δημητρίου Αννίτα	Μαυρίδης Μάριος
Δημητρίου Δημήτρης	Νεοφύτου Αβέρωφ
Δίπλαρος Ευθύμιος	Ορφανίδου Σάβια
Ζαχαρίου Ζαχαρίας	Σοφοκλέους Μιχάλης
Κάρουλλας Γιώργος	Σταύρου Ελένη
Κουλλά Ονούφριος	Τορναρίτης Νίκος
Κυπριανού Ανδρέας	Χατζηγιάννης Κυριάκος

ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις

Αδάμου Αδάμος	Κώστα Κώστας
(Πρόεδρος Βουλής)	Κώστα Κώστας
Γαβριήλ Γιαννάκης	Λουκαΐδης Γιώργος
Γεωργίου Τ. Γιώργος	Μαύρου Ελένη
Δαμιανού Άριστος	Πασιουρτίδης Ανδρέας
Καυκαλιάς Αντρέας	Σάββα Ευανθία
Κέττηρος Νίκος	Στεφάνου Στέφανος
Κουκουμά Κούτρα Σκεύη	Φακοντής Αντρέας
Κυπριανού Άντρος	Χαραλαμπίδου Ειρήνη

ΔΗΚΟ

Ερωτοκρίτου Χριστιάνα	Ορφανίδης Χρίστος
Κουλίας Ζαχαρίας	Παπαδόπουλος Νικόλας
Λεωνίδου Πανίκος	Πιπτοκοπίτης Χαράλαμπος
Μυλωνάς Παύλος	

ΚΣ ΕΔΕΚ

Ευσταθίου Κωστής	Σιζόπουλος Μαρίνος
------------------	--------------------

Συμμαχία Πολιτών

Λιλλήκας Γιώργος

Αλληλεγγύη

Γεωργιάδου Ρούλα	Γιωργάλλας Μιχάλης
------------------	--------------------

Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

Θεοπέμπτου Χαράλαμπος	Περδίκης Γιώργος
-----------------------	------------------

ΕΛΑΜ

Παπαγιάννης Λίνος

Χρίστου Χρίστος

Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων

Βότσης Άγγελος

Προκοπίου Γεώργιος

Μουσιούπτας Μαρίνος

Ανεξάρτητοι (Κίνημα)

Θεολόγου Άννα

Παρόντες αντιπρόσωποι θρησκευτικών ομάδων

Μαχτεσιάν Βαρτκές (Αρμενίων)

Μαντοβάνη Αντωνέλλα (Λατίνων)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Αναφορά του Προέδρου της Βουλής στην επέτειο της γενοκτονίας των Αρμενίων και στην επέτειο της Εργατικής Πρωτομαγιάς, τήρηση μονόλεπτης σιγής στη μνήμη των θυμάτων και ομιλία του αντιπροσώπου της θρησκευτικής ομάδας των Αρμενίων κ. Βαρτκές Μαχτεσιάν για τη γενοκτονία των Αρμενίων.
2. Ενημέρωση για τις ακόλουθες διεθνείς δραστηριότητες της Βουλής των Αντιπροσώπων:
  - α. Συμμετοχή των κ. Στέφανου Στεφάνου και Κυριάκου Χατζηγιάννη, επικεφαλής της κυπριακής αντιπροσωπίας στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση της Μεσογείου και μέλους της κυπριακής αντιπροσωπίας στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του ΟΑΣΕ, αντίστοιχα, σε διεθνές κοινοβουλευτικό συνέδριο με θέμα τις παγκόσμιες προκλήσεις και απειλές συνεπεία της πανδημίας COVID-19, που συνδιοργάνωσαν η Κοινοβουλευτική Συνέλευση της Μεσογείου, η Διακοινοβουλευτική Συνέλευση των Κρατών Μελών της Κοινοπολιτείας Ανεξαρτήτων Κρατών, η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης και το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας.
  - β. Συμμετοχή των κ. Νίκου Τορναρίτη και Κωστή Ευσταθίου σε διαδικτυακή συζήτηση με θέμα τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 στους τομείς της εκπαίδευσης και του πολιτισμού, που συνδιοργάνωσαν η Βουλή των Αντιπροσώπων και η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης.
  - γ. Συμμετοχή του κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη σε διαδικτυακή συνεδρία του Προεδρείου της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του ΟΑΣΕ.
  - δ. Συμμετοχή των κ. Νίκου Τορναρίτη, Γιώργου Λουκαΐδη, Χριστιάνας Ερωτοκρίτου και Κωστή Ευσταθίου στις εργασίες του 2^{ου} Μέρους της Συνόδου 2021 της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης.
  - ε. Συμμετοχή της κ. Σκεύης Κούτρα Κουκουμά, μέλους της κυπριακής αντιπροσωπίας στη Διακοινοβουλευτική Ένωση και μέλους του Προεδρείου του Φόρουμ των Γυναικών Βουλευτών του Οργανισμού, σε διαδικτυακή συνάντηση με θέμα «Φυλετικά Ευαίσθητοποιημένα Κοινοβούλια και Μεταρρυθμίσεις που Ανταποκρίνονται στο Φύλο», που συνδιοργάνωσαν η Διακοινοβουλευτική Ένωση και η UN Women.
3. Αποχαιρετιστήριος λόγος του Προέδρου της Βουλής ενόψει της λήξης των εργασιών της παρούσας Βουλής και της μη διεκδίκησης επανεκλογής του στις βουλευτικές εκλογές της 30^{ης} Μαΐου 2021.
4. Αποχαιρετιστήριοι λόγοι από τους κ. Γιώργο Λιλλήκα, Γιώργο Πεрдίκη, Ζαχαρία Ζαχαρίου, Αντρέα Φακοντή, Κώστα Κωνσταντίνου, Σκεύη Κούτρα Κουκουμά, Γεώργιο Γεωργίου, που δε θα διεκδικήσουν επανεκλογή τους.
5. Αναφορά προ ημερησίας διατάξεως στην αφυπηρέτηση του γενικού διευθυντή της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Σωκράτη Σωκράτους και της ανώτερης πρώτης στενογράφου κ. Μαρίας Πέτρου.
6.
  - α. Κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων.
  - β. Συζήτηση (Γιώργος Λουκαΐδης, Γιώργος Πεрдίκη, Αβέρωφ Νεοφύτου, Νικόλας Παπαδόπουλος) για την κήρυξη ως επειγόντων του νομοσχεδίου και των κανονισμών που πιλοφορούνται «Ο περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2021» και «Οι περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021» και απόφαση για μη κήρυξή τους.

7. Έκθεση για τον αναπεμφθέντα νόμο «Ο περί Ποινικής Δικονομίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021», αγορεύσεις (Πανίκος Λεωνίδου, Κωστής Ευσταθίου, Άριστος Δαμιανού, Γεώργιος Γεωργίου) και αποδοχή της αναπομπής.
8. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί της Σύμβασης για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων (Κυρωτικός) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021» και ψήφισή του σε νόμο.
9. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 1) του 2021» και ψήφισή του σε νόμο.
10. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021» και ψήφισή του σε νόμο με τον τίτλο «Ο περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021».
11. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμβάσεων Πίστωσης για Καταναλωτές σε σχέση με Ακίνητα που προορίζονται για Κατοικία (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021», αγορεύσεις και συζήτηση (Στέφανος Στεφάνου, Πρόεδρος, Γιώργος Λιλλήκας) και ψήφισή του σε νόμο.
12. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί της Συγκρισιμότητας των Τελών, της Αλλαγής Λογαριασμού Πληρωμών και της Πρόσβασης σε Λογαριασμούς Πληρωμών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021» και ψήφισή του σε νόμο.
13. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2021» και ψήφισή του σε νόμο.
14. Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί της Διαδικασίας Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Φορολογικών Οφειλών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021», αγορεύσεις (Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, Γιώργος Πεردίκης, Ονούφριος Κουλλά, Άγγελος Βότσης, Αβέρωφ Νεοφύτου, Χαράλαμπος Πιπτοκοπίτης, Ζαχαρίας Κουλίας, Αντρέας Καυκαλιάς, Μιχάλης Γιωργάλλας, Μαρίνος Σιζόπουλος) και ψήφισή της σε νόμο.
15. Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 7) Νόμος του 2021», αγορεύσεις και συζήτηση (Γιώργος Λουκαΐδης, Άννα Θεολόγου, Μαρίνος Σιζόπουλος, Μιχάλης Γιωργάλλας, Άγγελος Βότσης, Γιώργος Πεردίκης, Κωστής Ευσταθίου, Χρίστος Χρίστου, Γιώργος Λιλλήκας, Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, Ζαχαρίας Κουλίας, Αβέρωφ Νεοφύτου) και ψήφισή της σε νόμο με τον τίτλο «Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021».
16. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζομένους Νόμος του 2021», αγορεύσεις (Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, Μαρίνος Σιζόπουλος, Γιώργος Πεردίκης, Μιχάλης Γιωργάλλας, Άννα Θεολόγου, Λίνος Παπαγιάννης, Στέφανος Στεφάνου, Κωστής Ευσταθίου, Άγγελος Βότσης, Μάριος Μαυρίδης, Άριστος Δαμιανού, Ονούφριος Κουλλά, Νικόλας Παπαδόπουλος), και ψήφισή του σε νόμο.
17. Το κείμενο της απόφασης της Βουλής των Αντιπροσώπων για δημοσίευση του Ενδιάμεσου Πορίσματος της Ερευνητικής Επιτροπής των Κατ' Εξαίρεση Πολιτογραφήσεων Αλλοδαπών Επενδυτών και Επιχειρηματιών, αγορεύσεις και συζήτηση (Παύλος Μυλωνάς, Γιώργος Πεردίκης, Κωστής Ευσταθίου, Γιώργος Λιλλήκας, Άριστος Δαμιανού, Νικόλας Παπαδόπουλος, Μιχάλης Γιωργάλλας, Άγγελος Βότσης, Γεώργιος Προκοπίου, Ειρήνη Χαραλαμπίδου, Χρίστος Χρίστου, Νίκος Τορναρίτης, Άντρος Κυπριανού, Αβέρωφ Νεοφύτου, Γιώργος Λουκαΐδης) και έγκρισή της.
18. Εισήγηση του κ. Αβέρωφ Νεοφύτου για αναβολή των προτάσεων νόμου:
  - α. Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 17) Νόμος του 2015»,
  - β. Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2017»,
  - γ. Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 2018»,
  - δ. Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2019»,
  - ε. Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 2019»,
  - στ. Ο περί Αναστολής της Υποχρέωσης Καταβολής Οφειλών (Προσωρινές Διατάξεις) Νόμος του 2020»,
  - ζ. Ο περί Σύστασης και Λειτουργίας του Ενιαίου Φορέα Εξώδικης Επίλυσης Διαφορών Χρηματοοικονομικής Φύσης (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2020»,
  - η. Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»,
  - θ. Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021»,

- ι. Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2021»,
- ια. Ο περί της Αναστολής των Διαδικασιών Εκποίησης Ενυπόθηκων Ακινήτων (Προσωρινές Διατάξεις) Νόμος του 2021»,
- ιβ. Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2021»,
- ιγ. Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 2021»,
- ιδ. «Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021»,
 συζήτηση (Μαρίνος Σιζόπουλος, Γιώργος Περδίκης, Μιχάλης Γιωργάλλας), απόφαση για αναβολή τους και συζήτηση (Μαρίνος Σιζόπουλος, Πρόεδρος, Αντρός Κυπριανού, Γιώργος Λιλλήκας, Αβέρωφ Νεοφύτου, Νικόλας Παπαδόπουλος, Μιχάλης Γιωργάλλας, Κωστής Ευσταθίου, Γιώργος Λουκαΐδης) επί της απόφασης για αναβολή.
- 19. Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2019», αγορεύσεις και συζήτηση (Γιώργος Λιλλήκας, Κωστής Ευσταθίου, Μιχάλης Γιωργάλλας, Χρίστος Ορφανίδης, Αντρέας Φακοντής, Γεώργιος Προκοπίου, Ζαχαρίας Κουλίας, Γιώργος Περδίκης, Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, Μάριος Μαυριδής, Παύλος Μυλωνάς, Γιώργος Λουκαΐδης, Νίκος Τορναρίτης) και ψήφισή της σε νόμο (με αρ. 6).
- 20. Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021», αγορεύσεις (Αντρέας Φακοντής, Ανδρέας Κυπριανού, Κωστής Ευσταθίου, Πανίκος Λεωνίδου, Νίκος Τορναρίτης) και ψήφισή της σε νόμο.
- 21. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Κανόνων Ασφαλείας Διαβαθμισμένων Πληροφοριών, Εγγράφων και Υλικού και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2020» και ψήφισή του σε νόμο.
- 22. Έκθεση για τους κανονισμούς «Οι περί Χορηγημάτων και Απολαβών της Εθνικής Φρουράς της Δημοκρατίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021», αγορεύσεις (Κώστας Κώστα, Γεώργιος Προκοπίου, Γιώργος Κάρουλλας) και έγκρισή τους.
- 23. Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021», αγορεύσεις (Κυριάκος Χατζηγιάννης, Σκευή Κούτρα Κουκουμά, Ξένια Κωνσταντίνου) και ψήφισή της σε νόμο (με αρ. 2).
- 24. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί της Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021» και για τους κανονισμούς «Οι περί της Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων (Γενικοί) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021», αγορεύσεις (Χαράλαμπος Θεοπέμπτου, Ζαχαρίας Ζαχαρίου, Κώστας Κώστα, Ανδρέας Κυπριανού), ψήφισή του νομοσχεδίου σε νόμο και έγκριση των κανονισμών.
- 25. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί της Ενθάρρυνσης της Μακροπρόθεσμης Ενεργού Συμμετοχής των Μετόχων Νόμος του 2021», συζήτηση (Κώστας Κώστα, Πρόεδρος, Ανδρέας Κυπριανού) και ψήφισή του σε νόμο.
- 26. Έκθεση για τα νομοσχέδια «Ο περί Προώθησης της Ενεργειακής Απόδοσης στη Θέρμανση και Ψύξη και της Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021» και «Ο περί Ενεργειακής Απόδοσης (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021» και ψήφισή τους σε νόμους.
- 27. Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Εμπορικών Σημάτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2020» και ψήφισή της σε νόμο με τον τίτλο «Ο περί Εμπορικών Σημάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021».
- 28. α. Εισήγηση του κ. Χαράλαμπος Θεοπέμπτου για αναβολή του νομοσχεδίου «Ο περί Προστασίας του Καταναλωτή Νόμος του 2020», παρατηρήσεις του κ. Ανδρέα Κυπριανού και απόφαση για μη αναβολή του.
 β. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Προστασίας του Καταναλωτή Νόμος του 2020», αγορεύσεις (Χαράλαμπος Θεοπέμπτου, Κώστας Κώστα, Μιχάλης Σοφοκλέους, Γιώργος Περδίκης, Κωστής Ευσταθίου, Μαρίνος Μουσιούπτας, Γιώργος Λουκαΐδης, Αβέρωφ Νεοφύτου, Ανδρέας Κυπριανού, Πανίκος Λεωνίδου) και ψήφισή του σε νόμο.
- 29. Έκθεση για τα νομοσχέδια και τους κανονισμούς:
  - α. «Ο περί Αποβλήτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020»,
  - β. «Ο περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020»,
  - γ. «Οι περί Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2020»,
  - δ. «Οι περί Αποβλήτων (Χώροι Υγειονομικής Ταφής) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2020»,

- ε. «Οι περί Αποβλήτων (Ηλεκτρικές Στήλες ή Συσσωρευτές) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2020», ψήφιση των νομοσχεδίων σε νόμους και έγκριση των κανονισμών.
30. Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί της Εργασίας μέσω Επιχείρησης Προσωρινής Απασχόλησης (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021» και ψήφισή της σε νόμο.
31. Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2020», παρατηρήσεις του κ. Αβέρωφ Νεοφύτου και ψήφισή της σε νόμο.
32. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Κοινωνικών Εισφορών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021» και την πρόταση νόμου «Ο περί Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Κοινωνικών Εισφορών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2018», αγορεύσεις (Γιώργος Πεردίκης, Αντρέας Φακοντής, Μάριος Μαυρίδης), ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο και απόσυρση της πρότασης νόμου.
33. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 7) Νόμος του 2020», συζήτηση (Γιώργος Πεردίκης, Αντρέας Φακοντής, Μάριος Μαυρίδης) και ψήφισή του σε νόμο με τον τίτλο «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2021».
34. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 8) Νόμος του 2020», αγορεύσεις και συζήτηση (Αντρέας Φακοντής, Γιώργος Πεردίκης, Μαρίνος Μουσιούππας, Λίνος Παπαγιάννης, Μάριος Μαυρίδης, Νικόλας Παπαδόπουλος, Αβέρωφ Νεοφύτου, Γιώργος Λουκαΐδης) και ψήφισή του σε νόμο με τον τίτλο «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2021».
35. Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021», αγορεύσεις και συζήτηση (Μαρίνος Μουσιούππας, Ρούλα Γεωργιάδου, Παύλος Μυλωνάς, Αντρέας Φακοντής, Μιχάλης Σοφοκλέους, Μάριος Μαυρίδης, Άντρος Κυπριανού, Ζαχαρίας Κουλιάς) και ψήφισή της σε νόμο με τον τίτλο «Ο περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021».
36. Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021», παρατηρήσεις του κ. Αβέρωφ Νεοφύτου και ψήφισή της σε νόμο (με αρ. 5).
37. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί της Ίδρυσης Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας και Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2021», αγορεύσεις (Κωστής Ευσταθίου, Αντρέας Φακοντής, Γιώργος Πεردίκης, Πανίκος Λεωνίδου, Μιχάλης Γιωργάλλας, Μαριέλλα Αριστείδου) και ψήφισή του σε νόμο.
38. Έκθεση για το νομοσχέδιο και τους κανονισμούς:
- α. «Ο περί Πετρελαιοειδών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020»,
- β. «Οι περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Εγκατάσταση, Λειτουργία, Συντήρηση και Έλεγχος Εγκαταστάσεων Υγραερίου) Κανονισμοί του 2021»,
- γ. «Οι περί Πετρελαιοειδών (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021»,
- ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο και έγκριση των κανονισμών.
39. Έκθεση για τις προτάσεις νόμου «Ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2019» και «Ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Προσόν της Ελληνικής Γλώσσας σε Σχέδια Υπηρεσίας Θέσεων) Νόμος του 2019», αγορεύσεις (Κωστής Ευσταθίου, Δημήτρης Δημητρίου, Γιώργος Λουκαΐδης, Μιχάλης Γιωργάλλας, Πανίκος Λεωνίδου, Κυριάκος Χατζηγιάννης) απόσυρση της πρώτης και ψήφιση της δεύτερης σε νόμο.
40. Έκθεση για τους κανονισμούς «Οι περί Αστυνομίας (Γενικοί) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021» και έγκρισή τους.
41. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας Νόμος του 2021», αγορεύσεις και συζήτηση (Μαριέλλα Αριστείδου, Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, Σκεύη Κούτρα Κουκουμά, Αννίτα Δημητρίου, Άριστος Δαμιανού, Γεώργιος Γεωργίου, Γιώργος Λουκαΐδης) και ψήφισή του σε νόμο με τον τίτλο «Ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2021».
42. Έκθεση για τους κανονισμούς «Οι περί Πυροβόλων και Μη Πυροβόλων Όπλων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021» και έγκρισή τους.
43. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί της Προστασίας από Παρενόχληση και Παρενοχλητική Παρακολούθηση Νόμος του 2017», αγορεύσεις και συζήτηση (Άριστος Δαμιανού, Δημήτρης Δημητρίου, Χριστιάνα Ερωτοκρίτου) και ψήφισή του σε νόμο.

44. Αποχαιρετισμός από τον κ. Γιώργο Λουκαΐδη για τους βουλευτές που δε θα διεκδικήσουν επανεκλογή τους.
45. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Νόμος του 2019», αγορεύσεις (Γεώργιος Γεωργίου, Άριστος Δαμιανού, Χρίστος Χρίστου, Πανίκος Λεωνίδου, Ζαχαρίας Κουλίας) και ψήφισή του σε νόμο.
46. Έκθεση για τους κανονισμούς:
- α. «Οι περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (Γενικοί) Κανονισμοί του 2021»,
  - β. «Οι περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (Πειθαρχικοί) Κανονισμοί του 2021»,
  - γ. «Οι περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (Προαγωγές Μελών Πυροσβεστικής εκτός Ειδικών Πυροσβεστών) Κανονισμοί του 2021»,
  - δ. «Οι περί Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (Εφεδρικοί Πυροσβέστες) Κανονισμοί του 2021» και έγκρισή τους.
47. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού της Εθνικής Αρχής Ηλεκτρονικής Υγείας του 2021 Νόμος του 2021» και ψήφισή του σε νόμο.
48. Έκθεση για τους κανονισμούς «Οι περί Ναρκωτικών Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Ουσιών (Φαρμακευτική Κάνναβη) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021» και έγκρισή τους.
49. Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Αξιολόγησης Υποψηφίων για Διορισμό στη Δημόσια Υπηρεσία (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021», αγορεύσεις και συζήτηση (Μιχάλης Σοφοκλέους, Άριστος Δαμιανού, Πανίκος Λεωνίδου, Ζαχαρίας Ζαχαρίου, Μαρίνος Μουσιούττας) και ψήφισή της σε νόμο.
50. Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021», αγορεύσεις (Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, Σκεύη Κούτρα Κουκουμά, Μαριέλλα Αριστείδου) και ψήφισή της σε νόμο.
51. Έκθεση για τον αναπεμφθέντα νόμο «Ο περί Αστυνομίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2021», παρατηρήσεις του κ. Κωστή Ευσταθίου, αποδοχή της αναπομπής και ψήφιση αναδιαμορφωμένου κειμένου νόμου.
52. Έκθεση για τους κανονισμούς «Οι περί Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021» και έγκρισή τους.
53. Ερωτήσεις βουλευτών:
- Εκ παραδρομής παραχώρηση σε μη δικαιούχες εταιρείες κρατικής ενίσχυσης για στήριξη των επιχειρήσεων που έχουν πληγεί από την πανδημία - Ενημέρωση για σχεδιασμό ανέγερσης κέντρου εκπαίδευσης του αμερικανικού στρατού στη Λάρνακα - Έλεγχοι για ανάκτηση φορολογικών οφειλών και εισπραχθέντα ποσά.
54. Απαντήσεις υπουργών στις ακόλουθες ερωτήσεις βουλευτών:
- Φαρμακευτική κάνναβη - Ανάγκη δημιουργίας μητρώου εγκλωβισμένων πολιτών - Ανάγκη καθαρισμού αυλακιών στην Αργάκα - Ενημέρωση των αλλοδαπών στην Κύπρο για τα μέτρα περιορισμού για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού - Ανέγερση κατοικιών εντός γεωργικής γης - Επιχειρήσεις επαναπατρισμού ατόμων που βρίσκονται στην Κύπρο χωρίς άδεια παραμονής - Ανέγερση δύο πολυώροφων κτιρίων σε κρατικό τεμάχιο στη Λευκωσία - Μεταφορά ζώων συντροφιάς με λεωφορεία - Ζημιές στην οροφή της αίθουσας πολλαπλής χρήσης του κοινοτικού συμβουλίου Κάτω Πύργου - Αποκατάσταση του εδάφους του πρώην λατομείου πλησίον της περιοχής «Ρομάντζο» στην Ορμίδια - Ερωτήματα σχετικά με τις εγκαταστάσεις της Cygra στη βιομηχανική περιοχή Αραδίππου - Εσωτερικός έλεγχος στα υπουργεία - Στήριξη των Κυπρίων αθλητών - Παράνομη αναφορά στην ούτω καλούμενη «Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου» στην ιστοσελίδα της βρετανικής κυβέρνησης - Η προκήρυξη διαγωνισμών για αγορά οχημάτων και αντιοχλαγωγικών θωρακίσεων.
55. Αποχαιρετιστήριοι λόγοι από τους κ. Νικόλα Παπαδόπουλο, Αβέρωφ Νεοφύτου, Ελένη Μαύρου, Χαράλαμπο Θεοπέμπτου, Μιχάλη Γιωργάλλα, Μαρίνο Μουσιούττα, Άννα Θεολόγου και Κωστή Ευσταθίου.
56. Απόφαση για διάλυση της Βουλής των Αντιπροσώπων με βάση το άρθρο 67 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας και έγκρισή της.
- (Στις 4 Ιουνίου 2021 κυκλοφόρησε η ημερήσια διάταξη της πρώτης συνεδρίας της Έκτακτης Συνόδου της Ενδέκατης Βουλευτικής Περιόδου:

Κατ' εφαρμογή του άρθρου 67.2 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, η πρώτη συνεδρία της εκλεγείσας στις γενικές εκλογές της 30^{ης} Μαΐου 2021 Βουλής των Αντιπροσώπων, βάσει απόφασης της απελθούσας Βουλής, ημερομηνίας 23 Απριλίου 2021, ορίζεται την Πέμπτη, 10 Ιουνίου 2021, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

1. Διαβεβαίωση των βουλευτών και των αντιπροσώπων των θρησκευτικών ομάδων.
2. Εκλογή Προέδρου της Βουλής.)

Τιμή: €3,50